Prof. Dr. M. Es'ad COŞAN

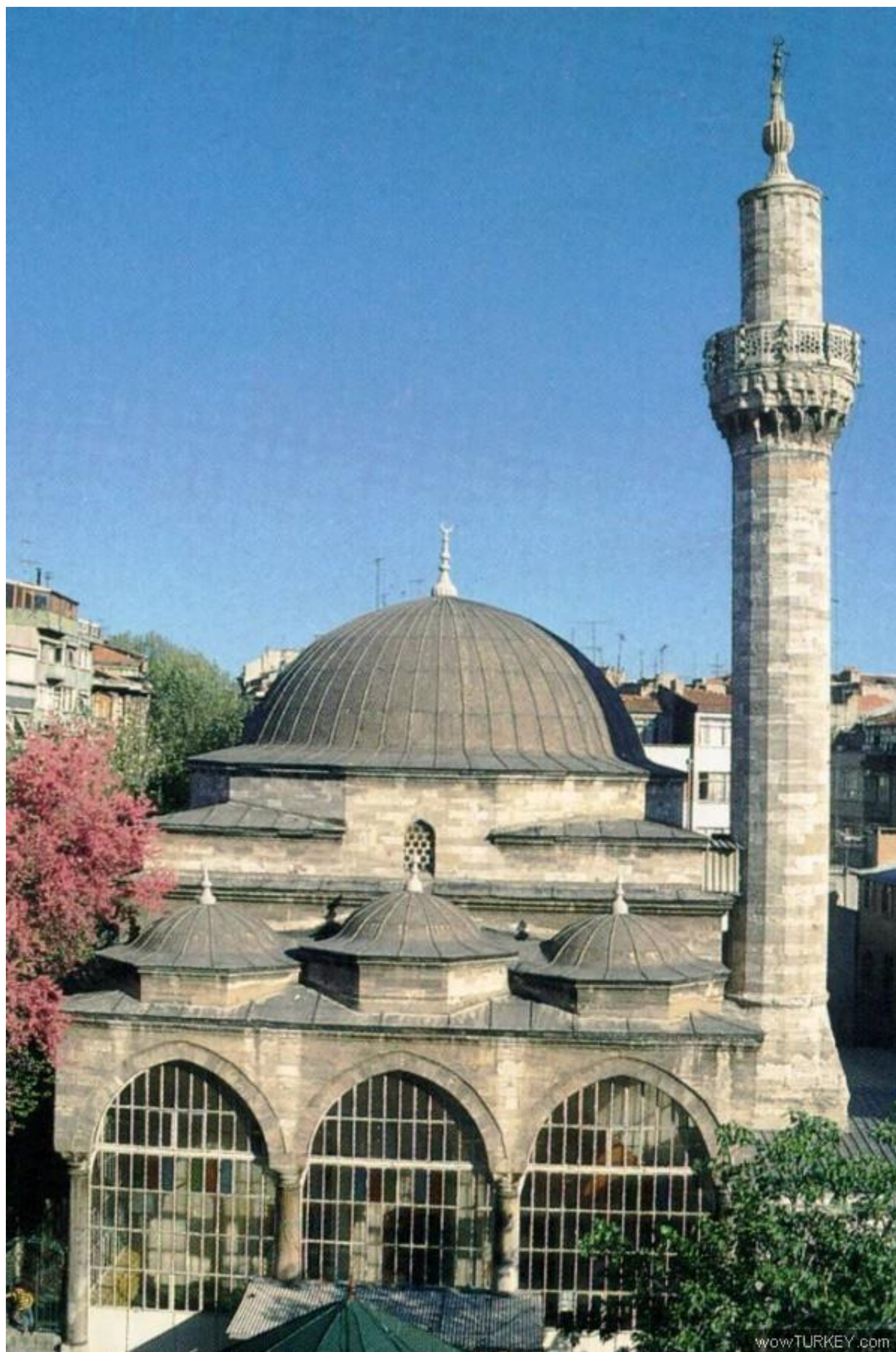
REGÀİB GECESİ

Hazırlayan:

Dr. Metin ERKAYA

İÇİNDEKİLER

wowTURKEY.com

© H. Ali Erkaya - sonu

ÖNSÖZ

“Bu akşam cuma gecesidir. Yâni perşembeyi cumaya bağlayan gecedir. Akşam namazından sonrası cumaya dahildir. Cuma geceleri, Peygamber SAS hadis-i şerifinde tavsiye eylediği şa’şaalı, pırıltılı, nurani, ruhàni gecelerdir.

Ama bu cuma gecesinin bir başka özelliği daha var: Bu gece Receb ayının ilk cuma gecesidir. Bu gece Allah-u Teàlâ Hazretleri, kullarına çok büyük ikramlar, rağbet edilecek mükâfatlar, ecirler, sevaplar veriyor. Onun için bu sevapların, ecirlerin olduğu gece mânâsına, melekler tarafından Regàib Gecesi olarak isimlendirilmiştir.

Nasıl kıştan sonra, ağaçlar tomurcuklanıp tepeden tırnağa çiçeklerle bezeniyor, bir güzel mevsim geliyor. Bahar mevsimi, herkesin hayran kaldığı güzel bir mevsim... Bunun gibi, mânevî bir mevsim de gelmiş durumda... Bu mânevî mevsim, Üç Aylar diye adlandırılıyor; Receb, Şa’ban ve Ramazan aylarından oluşuyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri bu aylarda kullarına rahmetiyle muamele ediyor. Yapılan hayrât ü hasenâta, iyiliklere, ibadetlere kat kat mükâfâtlar veriyor. Tevbe edenleri affediyor.

İçinde bulunduğumuz Receb ayı, bizi Ramazan’a hazırlayan bu mevsimin ilk ayı oluyor. Arifler, din alimleri kitaplarında yazmışlar ki, bu ay ekme ayıdır. Sevaplı işler, oruç tutmak, tevbe etmek vs. güzel şeyler yapılır. Şa’ban, bakım ayıdır. Ramazan da biçim ayıdır, yâni mahsulün alındığı aydır.” (M. E. C.)

Elinizdeki kitap, merhum Prof. Dr. Mahmud Es’ad Coşan Hocamız’ın muhtelif zamanlarda Regàib gecelerinde yapmış olduğu sohbetlerden oluşuyor.

Hocamız, bu sohbetlerinde Regàib Gecesi ve başlamış olan Üç Aylar hakkında bilgiler veriyor, yapılacak ibadetler ve sevaplı işler konusunda dinleyicileri uyarıyor. Konuyla ilgili ayet-i kerimeler ve hadis-i şerifler okuyup izah ediyor. Gecenin ihyası konusunda tavsiyelerde bulunuyor.

Konuşma üslûbunu muhafaza ederek hazırladığımız bu eserin, Regàib Gecesi ve Üç Ayları anlama yönünde okuyucunun ufkunu açacağını; oruçlarla, ibadetlerle zamanı değerlendirip, Allah’ın

sevdiği ve razı olduğu bir kul olma yolunda okuyucuya katkıda bulunacağını ümid ediyoruz.

Kaset çözümünde yardım eden Muhammed Zahid Erkaya ve Dr. Mahmud Es'ad Erkaya'ya; fotoğraflarda ve teknik konularda yardımcı olan Hacı Ali Erkaya ve Abdüllatif Erkaya'ya teşekkür ediyoruz.

Dr. Metin ERKAYA
Sincan, Mart 2017

KISALTMALAR

SAS	: *Salla'llàhu aleyhi ve sellem.*
AS	: *Aleyhi's-selâm.*
RA	: *Radıya'llàhu anh/ anhâ/anhümâ.*
Rh.A	: *Rahmetu'llàhi aleyh.*
KS	: *Kaddesa'llàhu sirrahû.*
RE.	: *Râmûzü'l-Ehàdîs*
ME.	: *Muhtâru'l-Ehàdîs*
RS.	: *Riyàzu's-Sàlihîn*
a.g.e.	: Adı geçen eser.
v.	: Vefatı.
vs.	: ve sâire
s.	: sayfa
(خ)	: Buhàrî, *Sahîh*
(م)	: Müslim, *Sahîh*
(د)	: Ebû Dâvud, *Sünen*
(ت)	: Tirmizî, *Sünen*
(ن)	: Neseî, *Sünen*
(ه)	: İbn-i Mâce, *Sünen*
(حم)	: Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*
(عب)	: Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*
(ط)	: Tayâlisî, *Müsned*
(ش)	: İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*
(ع)	: Ebû Ya'lâ, *Müsned*
(طب)	: Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*
(طس)	: Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*
(قط)	: Dâra Kutnî, *Sünen*
(حل)	: Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*

(ق) : Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*

(هب) : Beyhakî, *Şuabü'l-İman*

(عق) : Ukaylî, *Duafâ*

(عد) : İbn-i Adiyy, *Kâmil fi'd-Duafâ*

(خط) : Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*

(كر) : İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*

(حب) : İbn-i Hibbân, *Sahîh*

(ك) : Hâkim, *Müstedrek*

(ض) : Ziyâ el-Makdisî, *el-Ehâdîsü'l-Muhtare*

(در) : Dârimî, *Sünen*

(خز) : İbn-i Huzeyme, *Sahîh*

(بر) : İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstiâb*

(غ) : Begavî, *Şerhü's-Sünneh*

(طح) : Tahâvî, *Şerhü Maâni'l-Âsâr*

PROF. DR. MAHMUD ES'AD COŞAN

(14 Nisan 1938 - 4 Şubat 2001)

14 Nisan 1938 (13 Safer 1357) tarihinde, Çanakkale'nin Ayvacık ilçesinin Ahmetçe köyünde doğdu. Babası Halil Necâti Efendi, annesi Şâdiye Hanım'dır. Anne ve baba tarafından soyu, Buhàra'dan Çanakkale'ye göç etmiş seyyidlere dayanır.

Küçük yaşta iken ailesi İstanbul'a taşındı. 1950'de İstanbul Vezneciler İlkokulu'nu, 1956'da Vefa Lisesi'ni bitirdi. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arap-Fars Filolojisi Bölümü'ne girdi. Arap Dili ve Edebiyatı, İran Dili ve Edebiyatı, Ortaçağ Tarihi ile Türk-İslâm Sanatı sertifikalarını alarak, 1960 yılında Edebiyat Fakültesi'nden mezun oldu.

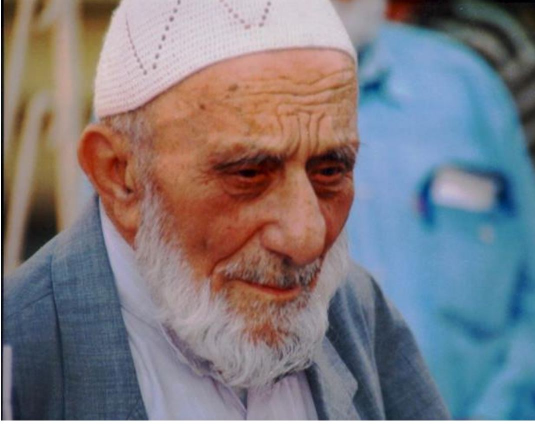
Aynı yıl, Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi'nde açılan asistanlık imtihanını kazanarak, Klasik-Dinî Türkçe Metinler Kürsüsü'ne asistan olarak girdi. Fakülte yayın komisyonunda iki yıl sekreterlik yaptı. 1965 yılında, XV. Yüzyıl şairlerinden olan Hatiboğlu Muhammed ve Eserleri konusunda doktora tezi vererek ilâhiyat doktoru ünvanını aldı. 1967-1968 yıllarında Ankara Yükseliş Mühendislik ve Mimarlık Özel Yüksek Okulu'nda Türkçe ve Hümaniter Bilgiler derslerini verdi.

Askerlik görevine Tuzla Piyade Okulunda başladı (15 Ekim 1971). Ağrı Patnos'ta yedeksubay olarak tamamladı (31 Aralık 1972).

1973 yılında, Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât adlı doçentlik tezi ile doçent ünvanını aldı ve Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Türk-İslâm Edebiyatı Kürsüsü'ne öğretim üyesi olarak tayin edildi. 1977-1980 yıllarında Sakarya Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'nde Türk Dili ve Edebiyatı dersleri verdi.

Yurtdışında çeşitli üniversitelerde misafir öğretim üyeliklerinde bulundu.

1982 yılında, "İbrâhim-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiyye" isimli takdim teziyle ilâhiyat profesörü oldu. Sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla zaman ayırabilmek düşüncesiyle, 1987 yılında emekliliğini isteyerek üniversiteden ayrıldı.

İlk dînî eğitimini ailesinde gördü. Dedesi Molla Mehmed Efendi, İstanbul'da medreselerde ilim tahsil etmiş ve Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hazretleri'ne intisab etmiş bir kimseydi. Çanakkale Savaşında şehid olmuştur.

Babası Halil Necâti Efendi, küçük yaşta köyünde hafızlığını tamamladı. Gençliğinde Gümüşhaneli dergâhına mensub Çırpılarlı Hacı Ali Efendi'nin medresesine devam etti. İlk tasavvuf dersini de ondan aldı. Medreseler kapandıktan sonra tekrar köyüne döndü. Şadiye Hanım'la evlendi (1928). Şâdiye Hanım da aynı sülâleden zikir ehli, bilgili bir hanımdı. Bu evlilikten beşi erkek, ikisi kız, yedi çocukları oldu. Prof. Dr. M. Es'ad Coşan Hocaefendi, ailenin dördüncü çocuğudur.

Halil Necâti Efendi, çocuklarını okutmak amacıyla 1942 yılında İstanbul'a taşındı. Bir süre ticaretle meşgul oldu. O sırada, Şehzâdebaşı Damat İbrahim Paşa Camii'nde Serezli Hasîb Efendi'nin sohbetlerine devam etti. Onun vefatından sonra, Kazanlı Abdül'aziz Efendi'ye intisab etti. Onun Ümmügülsüm Camii'ndeki sohbetlerine katıldı. Abdül'aziz Efendi'nin tavsiyesi ile girdiği müezzinlik imtihanını kazanarak, Fatih Müftülüğü'nde göreve başladı. Abdül'aziz Efendi'nin vefatından sonra (1952), irşad görevini sürdüren Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin sohbetlerine devam etti. Onun yakın dostlarından oldu.

Bu münasebetle, Prof. Dr. M. Es'ad Coşan Hocaefendi, küçük yaşta hocaefendilerin meclislerinde bulundu, onların maddî ve manevî ilgilerine mazhar oldu.

Edebiyat Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, 1960 yazında Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin kızı Muhterem Hanım'la evlendi. Aynı yılın sonbaharında, Ankara İlâhiyat Fakültesi'ndeki asistanlık görevi dolayısıyla Ankara'ya taşındılar.

İlâhiyat Fakültesi'ndeki öğretim üyeliği yıllarında, Hocaefendi'nin kapısı herkese açıktı. Öğrencilerin çok sevdiği ve saygı gösterdiği bir kimseydi. Talebe gelir, kapıyı çalar, derdini anlatır, cevabını alır, müsterih bir çehre ile ayrılırdı. Olaylı ve kavgalı zamanlarda öğrencilerin arasına girer, onları akl-ı selime davet eder, kavgaları önlemeye çalışırdı.

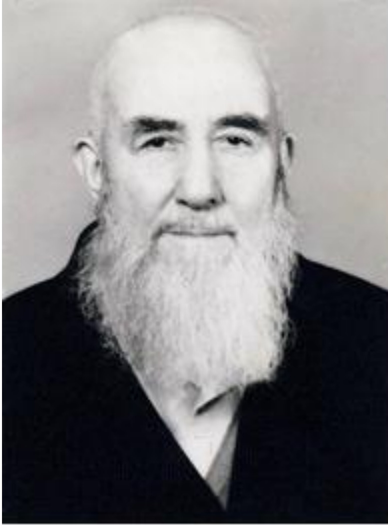
1960'lı yıllarda fakültede resmî ders olarak Kur'an-ı Kerim dersi yoktu. Öğrenciler kendi gayretleriyle, Arapçadan, Farsçadan faydalanarak Kur'an-ı Kerim öğrenmeğe çalışıyordu. Bunu gören Hocaefendi, müsait zamanlarında hasbî olarak, isteyenlere Kur'an-ı Kerim ve Osmanlıca dersleri veriyordu. Öğrencilerini bilimsel araştırmalara, master ve doktora yapmaya teşvik ederdi.

Öğretim üyeleri arasında saygınlığı vardı. Sahasında söz sahibi idi. Özellikle Türk-İslâm edebiyatında, ilk müracaat edilen kimseydi. Kendisinden önce profesör olmuş hocalar bile, ağır bir parça, çetin bir şiir oldu mu, "Es'ad Bey, şuna beraber bakabilir miyiz?" diye kendisine gelirlerdi. Herkese yardımcı olmaya çalışırdı.

İlk yıllar Kurtuluş'ta oturuyorlardı. Daha sonra Kalaba'ya taşındılar (1963). Evlerinin yakınında cami yoktu. Bir mescid açılması için önderlik etti. Daha sonra onun gayretleriyle bir dernek kurulup, cami yeri alındı. Üstte Kur'an Kur'an Kursu,

altta cami olmak üzere cami inşaatının yapılmasına gayret etti. Buralarda zaman zaman hadis ve tefsir sohbetleri yaptı.

Komşuluk ilişkileri çok mükemmeldi. Bütün yorgunluklarına ve yoğunluklarına rağmen, komşularına da vakit ayırırdı. Karşılıklı ziyaretleşmeler olurdu. Ziyaretlerde tebessümü eksik etmezdi. Ziyaret sırasında, kütüphaneden uygun bir kitap alır, orada bulunanlardan birisine bir yer açtırırdı. Sonra oradan bir miktar okuyarak sohbet ederdi.

Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri, hemen her yıl Ankara'ya gelir, evlerinde bir süre misafir kalırdı. Ankara'nın çeşitli semtlerinde, çevre ilçelerde sohbetler, ziyaretler olurdu. Bazen de M. Es'ad Hocaefendi'yi de yanına alır, Anadolu'nun muhtelif şehirlerine beraber seyahat ederlerdi.

1977 Yılında, Mehmed Zâhid Kotku Efendi'nin bizzat elinden tutarak kürsüye oturtması ile İskenderpaşa Camii'nde *Râmûzü'l-Ehàdîs* derslerine başladı. Hafta sonlarında İstanbul'a gidiyor, pazar günü hadis dersini yapıp Ankara'ya dönüyordu.

Mehmed Zâhid Efendi'nin hastalığında, ameliyatında hep yakın hizmetinde bulundu. Son demlerinde de yanıbaşındaydı. Onun arzusu üzerine, 13 Kasım 1980 (5 Muharrem 1401) günü vefatından sonra, cemaatin eğitimiyle ve her türlü meselesiyle ilgilenme, tebliğ ve irşad görevini üstlendi.

Tasavvufî nisbeti; hocası Mehmed Zâhid Efendi vasıtasıyla Nakşibendî Tarikatı'nın, Hàlidiyye kolunun, Gümüşhâneviyye şubesidir. Ayrıca Kàdiriyye, Sühreverdiyye, Kübreviyye, Çeştiyye, Mevleviyye, Halvetiyye ve Bayrâmiyye tarikatlarından da irşada me'zundur.

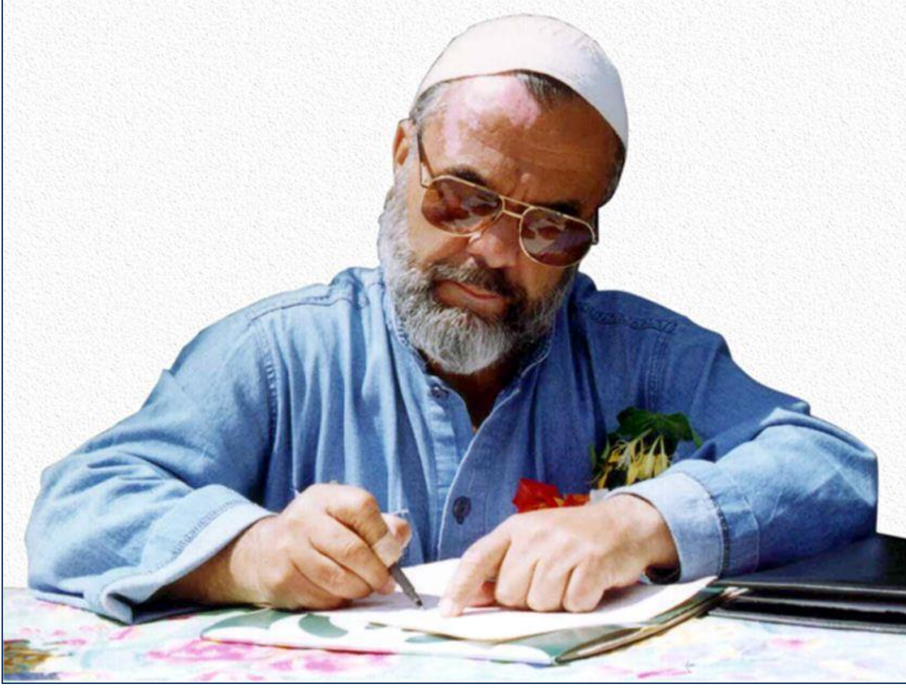
Onun döneminde hadis derslerine ilgi daha da arttı. Cemaat yer bulamadığı için camiye ilâveler yapıldı, ders dinlenilecek yerler beş-altı kat genişletildi. Caminin yanındaki eski binalar alınarak camiye katıldı. Ayrıca Ankara, İzmir, Bursa, Sapanca, İzmit ve Eskişehir'de mutad hadis dersleri başlatıldı.

Mehmed Zahid Kotku Efendi'nin emri üzerine kurduğu "Hakyol Vakfı"nın çalışmalarıyla bizzat ilgilendi, muhtelif yerlerde şubeler açtırdı. Eğitim ve yardımlaşma faaliyetini yaygınlaştırmak için çalışmalar yaptı. Sanat ve kültürle ilgili çalışmalar yapmak üzere "İlim, Kültür ve Sanat Vakfı"nı, sağlık hizmetleri için "Sağlık Vakfı"nı kurdurdu. Hanımların eğitimiyle ilgili olarak "Hanım Dernekleri"nin; çevre ile ilgili çalışmalar yapmak üzere "İlim, Ahlâk, Kültür ve Çevre Dernekleri"nin kurulmasını ve yaygınlaştırılmasını teşvik etti. Bu çalışmalarla toplumun güzel amaçlar için bir araya gelmesini, organize olmasını sağlamaya çalıştı.

Vakıflara ait, harabe haline gelmiş birtakım ecdad yadigârı eserlerin tamir ve tecdidiyle ilgilendi. Onların gayesine uygun olarak tekrar faaliyete geçmesini temin etti. (Ahmed Kâmil Tekkesi, Selâmi Mustafa Efendi Tekkesi, Şeyh Murad Efendi Dergâhı, Şadiye Hatun Şifâ Külliyesi...)

Eğitimin yaygınlaştırılması için basın ve yayın çalışmalarıyla ilgilendi. 1983 Eylülünde İslâm dergisi, 1985 Nisanında Kadın ve Aile ve İlim ve Sanat dergisi yayınlanmaya başladı. Daha sonra, Gülçocuk dergisi çıkartıldı. Sağlık ve bilimle ilgili konularda isePanzehir dergisi yayınlandı. Vefa Yayıncılık adına yayınlanan bu dergilerle yakından ilgilendi ve makaleler yazdı.

Bu dergiler ilgilendikleri sahalarda kamuoyuna önderlik ettiler. Yayınladıkları yazılarla, araştırma dosyalarıyla ve İslâm dünyasından haberlerle halkımızın bilgilenmesine ve bilinçlenmesine katkıda bulundular. İyimser, ümit verici, yol gösterici yazılarla pek çok hayırlı gelişmelere sebep oldular. Haklarında sempozyumlar, doktora tezleri yapıldı. Bir ara İslâm dergisinin tirajı yüz bini aştı. *İslâm* ve *Kadın ve Aile* dergileri, 1998 Haziranına kadar aksamadan yayınlarını sürdürdüler.

Kitap yayıncılığı için Sehâ Neşriyat'ı kurdu; çeşitli dinî, edebî, tarihî, kültürel eserler neşredildi. Yayıncılığın geliştirilmesi, haftalık ve günlük yayınlara geçilebilmesi için çalışmalar başlattı. Onun gayretleriyle bir matbaa tesis edildi (Ahsen), dizgi tesisleri kuruldu (Dehâ).

Sesli ve görüntülü yayıncılık alanında hizmet etmek, millî ve mânevî değerlerimize uygun yayınlar yapmak üzere, *Ak-Radyo* (AKRA) adı altında bir müessesenin kurulmasına öncülük etti (1992). Halen İstanbul'dan radyo yayınları yapılmakta; bu yayınlar uydu vasıtasıyla Türkiye'nin her yerinden, Orta Asya'dan ve Avrupa'dan dinlenebilmektedir.

Onun teşviki ile Ak-Televizyon adı altında Marmara Bölgesine yönelik bölgesel televizyon yayını başlatıldı (1997). Basın-yayın alanında *Sağduyu* isimli günlük bir gazete yayınlandı (3 Mayıs 1998 - 11 Temmuz 1999).

Kaliteli bir eğitimi temin etmek amacıyla, özel eğitim kurumlarının kurulmasını teşvik etti. Çeşitli illerde ilkokul

öncesi, ilkokul ve orta öğrenime yönelik eğitim tesisleri, okullar ve dersaneler kurdurdu. (Asfa)

Halka güvenilir bir sağlık hizmeti verilmesi için poliklinikler ve hastaneler açılmasını teşvik etti. Başta İstanbul olmak üzere bir çok ilde sağlık kuruluşları hizmete açıldı. (Hayrunnisâ Hastanesi, Esmâ Hatun Hastanesi, Afiyet Hastanesi…)

Yurtdışındaki müslümanlarla diyaloğu sağlamak, ziyaretleri kolaylaştırmak amacıyla İskenderpaşa Turizm (İSPA) adı altında bir seyahat acentası kurulmasına öncülük etti. Bu şirket vasıtasıyla hac ve umre programları, çeşitli yurt içi ve yurt dışı geziler; aile ve eğitim toplantıları düzenlendi.

İlmî seviyesi yüksek hocalar yetiştirmek amacıyla İstanbul'da, Ankara'da, Konya'da ve Bursa'da hadis ve fıkıh enstitüleri açtırdı. Buralarda ilâhiyat fakültelerinde okuyan veya mezun olan kimselere, özel hocalardan Arapça, hadis, tefsir ve fıkıh dersleri verdirilmesini temin etti.

Sohbet ve vaazlarına yurt içinde ve yurt dışında büyük ilgi gösterilmesi ve çeşitli yerlere davet edilmesi, onun çok seyahat etmesine neden oldu. Avrupa'da, Kuzey Amerika'da, Afrika'da, Orta Asya'da ve Avustralya'da pek çok ziyaretler, vaazlar, sohbetler yaptı; eğitim programlarına katıldı.

Her yıl hac ve umre dolayısıyla değişik ülkelerden gelen müslümanlarla görüştü, diyalog kurdu. Hakkı ve hayrı, iyiyi ve güzeli tebliğ etme yönünde şumüllü ve verimli çalışmalar yapmaktan bir an bile geri kalmadı. Çevresini de daima bu tür çalışmalara teşvik etti.

1997 Mayıs'ından itibaren hizmetlerini yurtdışında sürdürdü. 1998 yılında Avustralya'nın Brisbane şehrine yerleşti. Tebliğ ve irşad çalışmalarını Avustralya'nın her tarafına yaygınlaştırdı. Pek çok yerde camiler, kültür merkezleri açıldı. Brisban'daki camide, her gün sabah ve yatsı namazlarından sonra, hadis sohbeti yapıyordu.

Radyo sohbetleri yine devam etti. Cuma günleri Ak-Radyo'da yapmakta olduğu hadis sohbetlerine ilâve olarak, salı günleri tefsir sohbetleri yapmaya başladı (29 Eylül 1998). Fâtiha Sûresi'nden başladı. Her sohbette birkaç ayet-i kerime okuyup, izah ediyordu. Vefat etmeden önce yaptıkları son tefsir sohbetinde, Bakara Sûresi 224. ayetine kadar gelmişlerdi.

4 Şubat 2001 (10 Zilkade 1421) Pazar günü, bir cami açılışı yapmak için Grifit şehrine giderlerken, Avustralya yerel saatiyle 12'de (Türkiye saatiyle 04'te) Sydney civarında, Dubbo kasabası yakınlarında geçirdikleri elim bir trafik kazası sonucu, yanında bulunan damadı Prof. Dr. Ali Yücel Uyarel'le birlikte ahirete irtihal eylediler. Ani ölümleri ailesi, yakınları, sevenleri ve bütün müslümanlar tarafından derin bir üzüntüyle karşılandı.

Mübarek naaşları, Sydney'de Auburn Gelibolu Camii'nde kılınan cenaze namazından sonra Türkiye'ye getirildi (8 Şubat Perşembe). 9 Şubat Cuma günü, Fatih Camii'nde yüzbinlerin iştirak ettiği muhteşem bir cenaze namazından sonra, tekbirlerle, salevatlarla, dualarla, gözyaşlarıyla, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin kabri civarında, Eyüp Mezarlığında toprağa verildi.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Rh.A, doğu dillerinden Arapça ve Farsça'yı, batı dillerinden Almanca ve İngilizce'yi bilmekteydi. Yurt içinde ve yurt dışında çok yönlü sosyal faaliyetlerini, tebliğ ve irşad çalışmalarını vefat edinceye kadar devam ettirdi.

Rûhu şâd, mekânı cennetî a'lâ olsun...

Yayınlanmış Eserleri:

01. Matbaacı İbrâhîm-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiye (1982)
02. Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât
03. Gayemiz (1987)
04. İslâm Çağrısı (1990)
05. Yeni Ufuklar (1992)
06. Çocuklarla Başbaşa
07. Başarının Prensipleri
08. Türk Dili ve Kültürü
09. İslâm'da Nefis Terbiyesi ve Tasavvufa Giriş (1992)
10. Avustralya Sohbetleri-1 (1992)
11. Avustralya Sohbetleri-2 (1994)
12. Avustralya Sohbetleri-3 (1995)
13. Avustralya Sohbetleri-4 (1996)
14. Yeni Dönemde Yeni Görevler (1993)
15. Haccın Fazîletleri ve İncelikleri (1994)
16. Zaferin Yolu ve Şartları (1994)
17. İslâm, Sevgi ve Tasavvuf (1994)
18. Sosyal Çalışmalarda Organizasyon ve Başarı (1994)
19. Güncel Meseleler-1 (1994)
20. Güncel Meseleler-2 (1995)
21. Hazret-i Ali Efendimiz'den Vecîzeler (1995)
22. Hacı Bektâş-ı Velî (1995)
23. Yunus Emre ve Tasavvuf (1995)
24. Başarı Yolunda Sevginin Gücü (1995)
25. İslâmî Çalışma ve Hizmetlerde Metod (1995)
26. Sosyal Hizmetlerde Hanımlar (1995)
27. Ramazan ve Takvâ Eğitimi (1996)
28. Tebliğ ve İrşad Çalışmaları (1996)
29. İslâm, Tasavvuf ve Hayat (1996)
30. Haydi Hizmete!.. (1997)

31. İslâm'da Eğitimin İncelikleri (1997)
32. Tasavvuf Yolu Nedir? (1997)
33. İmanın ve İslâm'ın Korunması-1 (1997)
34. İmanın ve İslâm'ın Korunması-2 (1998)
35. Allah'ın Gazabı ve Rızası (1997)
36. Mi'rac Gecesi (1998)
37. Doğru İnanç ve Güzel Kulluk (1998)
38. Ramazan ve Güzel Ameller (1998)

1. RECEB AYI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn!.. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Seyyidinâ ve senedinâ ve tabîb-i kulûbinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn...

Çok aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri, Regàib Kandilinizi hakkınızda, hakkımızda mübarek eylesin... Nice mübarek kandillere, günlere, aylara, gecelere sıhhat afiyetle vâsıl eylesin... Bu mübarek vakitlerin feyzinden, bereketinden cümlenizi müstefîd eylesin, hissemend ü hissedâr eylesin...

Muhterem kardeşlerim! Bu akşam cuma gecesidir. Yâni perşembeyi cumaya bağlayan gece… Akşam namazından sonrası cumaya dahildir. Bir cuma gecesi... Zâten cuma geceleri, Peygamber SAS hadis-i şerifinde tavsiye eylemiş; *el-leyletü'l-garrâ,* şa'şaalı, pırıltılı, nurani, ruhàni bir gece.

Ama bu cuma gecesinin bir başka hususiyeti daha var: Nasıl kıştan sonra, ağaçlar tomurcuklanıp tepeden tırnağa çiçeklerle bezeniyor, bir güzel mevsim geliyor. Bahar mevsimi, herkesin hayran kaldığı güzel bir mevsim... Bunun gibi, mânevî bir mevsim de gelmiş durumda... Bu mânevî mevsim, *Üç Aylar* diye adlandırılıyor; Receb, Şa'ban ve Ramazan... Receb ayının ilk haftasında, perşembeyi cumaya bağlayan gece de, Regàb Gecesi diye melekler tarafından isimlendirilmiş.

Bu Receb ayının fazileti hakkında çok rivayetler var. On yedi tane isim tesbit etmiş ulemamız; bu ayın fazileti, bereketi hakkında çeşitli isimler vermişler. Meselâ: *Receb el-esab* demişler, rahmet-i ilâhînin böyle bol bol döküldüğü, kulların üzerine saçıldığı Receb ayı mânâsına. *Recebü'l-ferd* demişler; haram aylardan, Zilkàde, Zilhicce, Muharrem'den ayrı düştüğü,

müstakilen tek başına burada kaldığı için.

Hakkında çok rivayetler olduğundan, bazı Şafiî alimleri, “Ayların en faziletlisi galiba Receb’dir.” diye karar vermişler. Fakat ulemâmızın, büyük alimlerimizn tahkîkine göre en şerefli, en faziletli ay Ramazan ayıdır. Ama buradan anlıyoruz ki, Receb ayı ayların müstesnası, hürmet edilmesi gereken, kadr ü kıymetinin bilinmesi gereken, gàfil olunmaması gereken müstesna bir aydır.

Receb ayında, Şa’ban ayında Peygamber SAS Hazretleri’nin, zaten güzeller güzeli olan halinde, daha başka bir şevk belirirdi. Peygamber SAS Efendimiz ibadete daha başka bir türlü eğilirdi ve bu aylarda orucu çok daha fazla tutardı.

Zaten, Receb hakkındaki rivayetleri incelediğimiz zaman, bilhassa oruç tutma hususunda büyük teşvikler görüyoruz. Hatta, “Cennete bir nehir vardır ki onun adı da bu ayın adıyla adlandırılmış, Receb diye adlandırılmış. Suyu kardan daha beyaz ve baldan daha tatlı. Receb ayında oruç tutanlara ikram edilecek. Yâni onlar cennete girecekler ve bu nehirden doya doya nûş edecekler.” diye bildirilmiş.

a. Receb Ayı Muazzam Bir Aydır

Peygamber SAS Hazretleri’nin Receb ayı hakkındaki iki hadis-i şerîfini Râmûz’dan size okuyuvereyim. Said ibn-i Ebû Râşid RA’dan rivâyet edildiğine göre, Peygamber Efendimiz SAS buyurmuş ki:[1]

رَجَبُ شَهْرٌ عَظِيمٌ ، يُضَاعِفُ اللهُ فِيهِ الْحَسَنَاتِ ؛ فَمَنْ صَامَ يَوْمًا مِنْ

رَجَبَ فَكَأَنَّمَا صَامَ سَنَةً ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ سَبْعَةَ أَيَّامٍ غُلِّقَتْ عَنْهُ أَبْوَابُ

---

[1] Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.VI, s.69, no:5538; Saîd ibn-i Râşid RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.12, s.558, no:35168; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XIII, s.110, no:12683.

جَهَنَّمَ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ ثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ فُتِحَتْ لَهُ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ عَشْرَةَ أَيَّامٍ لَمْ يَسْأَلِ اللهَ شَيْئًا إِلاَّ أَعْطَاهُ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْمًا نَادٰى مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ : قَدْ غُفِرَ لَكَ مَا مَضٰى فَاسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ ، وَمَنْ زَادَ زَادَهُ اللهُ. وَفِي رَجَبَ حَمَلَ اللهُ نُوحًا فِي السَّفِينَةِ فَصَامَ رَجَبَ ، وَ أَمَرَ مَنْ مَعَهُ أَنْ يَصُومُوا. فَجَرَتْ بِهِمُ السَّفِينَةَ سِتَّةَ أَشْهُرٍ آخِرُ ذٰلِكَ يَوْمُ عَاشُورَاءَ أُهْبِطَ عَلَى الْجُودِيِّ فَصَامَ نُوحٍ وَمَنْ مَعَهُ وَالْوُحُوشِ شُكْرَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ. وَفِي يَوْمِ عَاشُورَاءِ فَلَقَ اللهُ الْبَحْرَ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ ، وَفِي يَوْمِ عَاشُورَاءِ تَابَ اللهُ عَلٰى آدَمَ ، وَعَلٰى مَدِينَةِ يُونُسَ ، وَفِيهِ وُلِدَ إِبْرَاهِيمُ (طب. عن سعيد بن أبي راشد)

RE. 288/13 (*Recebü şehrun azîmun yudàifu'llàhu fîhi'l-hasenât*) *Receb* gayr-i münsarif bir kelime. "Receb büyük bir aydır." diyor Peygamber Efendimiz. "Receb ulu, muhterem bir aydır. Onun içinde yapılan bütün iyilikler kat kat mükâfatlandırılarak karşılığı verilir. Bu ayda yapılan hasenat, kat kat ecirlerle mükâfatlandırılır."

(*Femen sàme yevmen min recebe fekeennemâ sàme seneten*) "Receb'in içinde bir gün oruç tutan, sanki bir sene oruç tutmuş gibi ecre nail olur."

(*Ve men sàme minhü seb'ate eyyâmin gulligat anhu ebvâbü cehennem*) "Yedi gün oruç tutabilirse, yedi cehennemin yedi kapısı kendisine kapanır. (*Ve men sàme minhü semâniyete eyyâmin*

fütihat lehû semâniyetü ebvâbi'l-cenneh) Sekiz gün oruç tutana, sekiz cennetin kapıları açılır. (*Ve men sàme minhu aşrete eyyâmin lem yes'eli'llâhe şey'en illâ a'tàhu*) On gün oruç tutmağa muvaffak olanlara, Allah, ne isterlerse istediğini ihsân eder."

(*Ve men sàme minhu hamsete aşere yevmen nâdâ münâdin mine's-semâ': Kad gufire leke mâ madà feste'nifi'l-amel*) On beş gün oruç tutana semadan bir münâdî seslenir: 'Geçmiş günahların mağfiret oldu, işe yeniden başla; defterin pâk oldu.' diye. (*Ve men zâde zâda'llàh*) Kim daha çok tutarsa, Allah da onun ecr ü sevabını, mükâfatını arttırır."

(*Ve fî recebe hamela'llàhu nûhan fi's-sefîneti fesàme recebe ve emera men meahû en yesùmû*) "Receb ayında Nuh AS gemiye bindi ve oruç tuttu. Yanındakilere de oruç tutmalarını söyledi. (*Feceret bihimü's-sefînetü sittete eşhurin*) Gemi tufanın dalgaları üzerinde altı ay gezdi. (*Âhiru zâlike yevmu àşûrâ'*) En sonu Aşure gününü buldu, oraya rastladı. (*Ühbite ale'l-cûdiyyi fesàme nûhun ve men meahû ve'l-vahşu şükren lillâhi azze ve celle*) Tufanın suları çekilmeğe başlayınca, Cûdî Dağı üzerine kondu. Nuh AS ve yanındaki hayvanlar, hepsi Allah'a şükrâne olarak oruç tuttular."

(*Ve fî yevmi âşûrâe felaka'llàhü'l-bahre li-benî isrâîl*) "Bu Aşûre gününde, Allah Benî İsrail'i Firavundan kurtarmıştı. (*Ve fî yevmi âşûrâe tâba'llàhu alâ âdeme ve alâ medîneti yûnus*) Yine bu Aşûre gününde, Allah-u Teàlâ Âdem AS'ın tevbesini kabul buyurmuştu ve Yunus AS'ın şehir halkına tevbe nasib etmişti, teveccüh buyurmuştu. (*Ve fîhi vülide ibrâhîm*) İbrâhim AS da bu günde doğmuştu." diye Receb ayının faziletini anlatarak, Nuh AS'ın gemiye onda bindiğini, ondan sonra da Aşûra gününde gemiden indiklerini bildiriyor bu hadis-i şerifte.

b. Receb Ayı Haram Aylardandır

Diğer hadis-i şerif:[2]

---

[2] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.275, no;3277; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

رَجَبُ مِنْ شُهُورِ الْحَرَامُ ، وَأَيَّامُهُ مَكْتُوبَةٌ عَلٰى أَبْوَابِ السَّمَاءِ السَّادِسَةِ ، فَإِذَا صَامَ الرَّجُلِ مِنْهُ يَوْمًا وَجَدَّدَ صَوْمَهُ بِتَقْوَى اللهِ ، نَطَقَ الْبَابُ وَنَطَقَ الْيَوْمِ قَالَا : يَا رَبِّ اغْفِرْ لَهُ ؛ وَإِذَا لَمْ يَتِمَّ صَوْمَهُ بِتَقْوَى اللهِ ، لَمْ يَسْتَغْفِرَا ، وَقِيلَ: خَدَعَتْكَ نَفْسُكَ

(ابو محمد الحسن في فضائل رجب عن ابي سعيد)

RE. 289/1 (*Recebü min şuhûri'l-harâm*) Receb, haram aylardandır. Yâni içinde mücadele, döğüşme, sataşma gibi şeylerin olmadığı, kimsenin kimseyi öldürmediği, eskiden beri Arapların itina ettiği aylardan birisidir. (*Ve eyyâmühû mektûbetün alâ ebvâbi's-semâi's-sâdise*) Ve onun günleri yedinci semanın kapıları üzerinde yazılıdır."

(*Feizâ sàme'r-racülü minhu yevmen ve ceddede savmehû bi-takva'llàhi nataka'l-bâbü ve nataka'l-yevmu kàlâ: Yâ rabbi'ğfir lehû*) "Eğer bir gün oruç tutar da, orucunu da Allah'ın takvâsına uygun olarak, takvâ ile güzelleştirirse; o kapı ve o gün dile gelir: 'Yâ Rabbi sen bu kulu afv u mağfiret eyle!' diye dua ederler. (*Ve izâ lem yütimme savmehû bi-takva'llàhi lem yestağfirâ*) Ama takvâya riâyet etmezse, onlar ona tevbe ve istiğfâr dilemezler Allah'tan... (*Ve kîlâ*: *Hadeatke nefsüke*) 'Nefsin seni aldattı, sen bir şey yaptığını sanıyorsun!' denir."

Demek ki, orucun da güzel olması için takvâya riâyet gerekiyor.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.311; no:35165; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.111, no:12684.

Üçüncü hadis-i şerife gelince:[3]

رَجَبُ شَهْرُ اللهِ ، وَشَعْبَانُ شَهْرِي ، وَرَمَضَانُ شَهْرُ أُمَّتِي

(أبو الفتح في أماليه عن الحسن مرسلاً)

RE. 289/2 *(Recebü şehru'llàh, ve şa'bânu şehrî, ve ramadànu şehru ümmetî*) "Receb Allah'ın ayıdır, Şa'ban benim ayımdır, Ramazan ümmetimin ayıdır." buyurdu Peygamber SAS Hazretleri.

Peygamber SAS Efendimiz, bu mübarek aya girdiği zaman:[4]

اَللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ ، وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ (طس. هب.

حل. كر. والديلمي عن أنس)

(*Allàhümme bârik lenâ fî recebe ve şa'bân, ve belliğnâ ramedàn*) diye dua eylerdi: "Yâ Rabbi! Sen bize bu Receb'i, Şa'banı bize mübarek eyle! Bizi bu Receb'in, Şa'ban'ın bereketinden faydalandır; bizi Ramazan'a eriştir yâ Rabbi!" diye dua eylerdi.

Muhterem kardeşlerim! Bu deliller bu mevsimin, bu ayın, Receb ayının fazileti hakkındaki rivayetlerden bazıları. Bilhassa oruç tutacaksınız! Bilhassa oruç tutulması şunu hatıra getiriyor

---

[3] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.275, no:3276*; İbn-i Asâkir, Mu'cem,* c.I, s.114, no:210; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.374, no:3813; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.556, no:35164; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.341, no:1358; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.109, no:12682.

[4] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.259, no:2346; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.189, no:3939; Beyhakî*, Şuabü'l-İman*, c.III, s.375, no:3815; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.269; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.290, no:6494; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXX, s.57; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.485, no:1985; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.161, no:309; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.138, no:18049; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.211, no:554; RE. 532/10; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXIII, s.24, no:35704, 36125.

ki, bu ayda müslüman nefsini dizginleyecek. Daha önceki gàfilâne hayatına bir nihayet verecek, nefsine hakim olacak... Oruç tutmak suretiyle, nefsin arzularını engellemeğe başlayacak. Harama bakmayacak, meşrû olan gıdalarını da azaltarak, oruç tutmak suretiyle nefsini zayıflatacak. Ruhânî cephesini güçlendirecek, kuvvetlendirecek. Böylece bir hazırlık içinde Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin mağfiretine istîdat kesb edecek.

Allah-u Teàlâ Hazretleri, bu tarzda kendisini Cenâb-ı Mevlâ'nın yoluna döndürüp, bundan sonra hàlisàne, muhlisàne Mevlâ'ya güzel kulluk etmeyi cümlemize nasib eylesin...

c. Tevbe Edip Hakka Dönme Ayı

Demek ki, tevbe edip Hakk'a dönme ayıymış bu Receb ayı. Bu münasebetle, Enes RA'dan bir hadis-i şerîfi size nakletmek istiyorum. Peygamber SAS Hazretleri, buyuruyor ki bu hadis-i şerifte:[5]

يُؤْتَى بِالرَّجُلِ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ ، فَيَقُولُ اللّٰهُ لَهُ: يَا ابْنَ آدَمَ ، كَيْفَ وَجَدْتَ مَنْزِلَكَ ؟ فَيَقُولُ: أَيْ رَبِّ ، خَيْرُ مَنْزِلٍ . فَيَقُولُ: سَلْ وَ تَمَنَّ ! فَيَقُولُ: وَمَا أَسْأَلُكَ وَأَتَمَنَّى ؟ أَسْأَلُكَ أَنْ تَرُدَّنِي إِلَى الدُّنْيَا ، فَأُقْتَلَ فِي سَبِيلِكَ عَشْرَ مَرَّاتٍ ، لِمَا يَرٰى مِنْ فَضْلِ الشَّهَادَةِ .

---

[5] Neseî, *Sünen*, c.X, s.234, no:3109; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.207, no:13185; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.XVI, s.347, no:7350; Hakim, *Müstedrek*, c.II, s.85, no:2405; Nesei, *Sünenü'l-Kübr*â, c.III, s.24, no:4368; Ebu Avâne, *Müsned*, c.IV, s.458, no:7330; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.215, no:3497; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.394, no:1329; Enes ibn-i Malik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, *s.*406*,* no:11135; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIII, s.474, no:26465.

وَيُؤْتَى بِالرَّجُلِ مِنْ أَهْلِ النَّارِ ، فَيَقُولُ اللهُ لَهُ: يَا ابْنَ آدَمَ ، كَيْفَ

وَجَدْتَ مَنْزِلَكَ ؟ فَيَقُولُ: أَيْ رَبِّ ، شَرُّ مَنْزِلٍ ، فَيَقُولُ لَهُ: أَتَفْتَدِي

مِنْهُ بِطِلاَعِ الأَرْضِ ذَهَبًا ؟ فَيَقُولُ: أَيْ رَبِّ نَعَمْ ، فَيَقُولُ: كَذَبْتَ ،

قَدْ سَأَلْتُكَ أَقَلَّ مِنْ ذٰلِكَ وَأَيْسَرَ فَلَمْ تَفْعَلْ ، فَيُرَدُّ إِلَى النَّارِ (ن .

حم . حب. ك. عن انس)

(*Yu'tâ bi'r-racüli min ehli'l-cenneti feyekùlu'llàhu lehû*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri, cennet ehlinden şehid olup da cennete giren bir kimseyi huzuruna getirir ve ona buyurur ki: (*Ye'bne âdem, keyfe vecedte menzileke*) Ey Ademoğlu, konağını nasıl buldun? Seni cennetime soktum, cennetimle sana iltifat eyledim; nasıl buldun cennetimi? (*Feyekùlü: Ey rabbi, hayru menzilin*) Yâ Rabbi, ne güzel konak, içine girilecek en güzel yer!"

(*Feyekùlü: Sel ve temenne*) Onun üzerine Allah-u Teàlâ Hazretleri bu sevgili kuluna, cennetine soktuğu ve cennetinden memnun, mesrur olan bu kuluna buyurur ki: "İste ve temenni eyle; ne dilersen, ihsan edeceğim! Sana rahmetimle tecelli edeceğim,"

Bu zât-ı muhterem, bu bahtiyar, şehidliğin kendisine cennette kazandırdığı nimetleri, devletleri, hizmetleri, rahmetleri gördüğünden dolayı der ki:

(*Ve mâ es'elüke ve etemennâ? Es'elüke en teruddenî ile'd-dünyâ*) "Hiç bir şey istemem, hiç bir şey temenni etmem, yalnız şunu isterim yâ Rabbi: Beni dünyaya döndür, tekrar ben dünyaya gideyim; (*feuktele fî sebîlike aşra merrâtin*) orada senin yolunda on defa daha öleyim, on kere daha şehid olayım!" der.

(*Limâ yerâ min fadli'ş-şehâdeti*) "Şehidliğin faziletini gördüğünden dolayı böyle söyler."

Muhterem kardeşlerim! Burada kısaca bir kaç cümle söyleyeyim. Peygamber SAS buyuruyor ki:[6]

يُوشِكُ الْأُمَمُ أَنْ تَدَاعٰى عَلَيْكُمْ ، كَمَا تَدَاعَى الْأَكَلَةُ إِلٰى قَصْعَتِهَا ، قَالَ قَائِلٌ: وَمِنْ قِلَّةٍ نَحْنُ يَوْمَئِذٍ ؟ قَالَ: بَلْ أَنْتُمْ يَوْمَئِذٍ كَثِيرٌ ، وَلٰكِنَّكُمْ غُثَاءٌ كَغُثَاءِ السَّيْلِ ، وَ لَيَنْزِعَنَّ اللّٰهُ مِنْ صُدُورِ عَدُوِّكُمُ الْمَهَابَةَ مِنْكُمْ ، وَ لَيَقْذِفَنَّ اللّٰهُ فِي قُلُوبِكُمُ الْوَهْنَ ، فَقَالَ قَائِلٌ: يَا رَسُولَ اللّٰهِ ، وَمَا الْوَهْنُ ؟ قَالَ : حُبُّ الدُّنْيَا ، وَكَرَاهِيَةُ الْمَوْتِ (د. عن ثوبان)

(*Yûşikü'l-ümemü en tedââ aleyküm*) "Ahir zamanda, başka ümmetler üzerinize üşüşecekler; (*kemâ tedâa'l-ekeletü ilâ kas'atihâ*) yemek yiyenlerin tabaktaki yemeğe üşüştükleri gibi, sizin üzerinize çullanacaklar."

(*Kàle kàilün*) Bunun üzerine, sahabe-i kirâm Peygamber Efendimiz'e soruyorlar, diyorlar ki:

(*Ve min kılletin nahnü yevmeizin*) "Yâ Rasûlüllah, o zaman bizim adedimiz az mı olacak?.." Adedimiz az olduğundan mı bizim üstümüze çullanabilecekler?"

(*Bel entüm yevmeizin kesîrun*) "Hayır, bilakis o zaman çok olacaksınız; (*ve lâkinneküm gusâün kegusâi's-seyli*) fakat selin üzerindeki çör çöp gibi dağınık ve değersiz olacaksınız. (*Ve*

---

[6] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.514, no:4297; Ahmed ibn-i Hanbel *Müsned*, c.V, s.278, no:22450; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.336; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.334, no:600; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.133, no:992; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XV, s.53, no:38402; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.527, no:8977; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.182; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIII, s.46, no:2811; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIII, s.330; Sevban RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.132, no:30916; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.281, no:27158.

leyenzianna'llàhü min sudûri adüvvikümü'l-mehàbete minküm) Allah düşmanınızın kalbinden sizin korkunuzu çekip alacak, (*ve leyakzifenne'llàhu fî kulûbikümü'l-vehn*) ve sizin kalbinize *vehn* bırakacak."

(*Fekàle kàilün*) Orada bulunanlardan birisi dedi ki:

(*Yâ rasûla'llàh, veme'l-vehnü*) "*Vehn* nedir ey Allah'ın Rasülü?"

(*Kàle*) Buyurdular ki:

(*Hubbü'd-dünyâ, ve kerâhiyetü'l-mevt*) "Birincisi dünyayı sevmek, ikincisi ölümden korkmak."

Demek ki, bu hadis-i şerîften de anlaşılıyor ki, muhterem kardeşlerim, bu dünyanın fanî lezzetlerine aldanıp da hak yoldan dönmeyeceğiz!.. Bu dünyayı sevip, bu dünyaya bağlanıp ahireti unutmayacağız!.. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin yolunda canımızı vermeyi ganimet bileceğiz.

"—Yâ Rabbi sen bizi saîd olarak yaşat; şehid olarak ahiretine göçmeyi nasib eyle!" diye Allah-u Teàlâ Hazretleri'nden dâimâ şehidliği temenni ederek, böyle bir duygu içinde olacağız.

Eğer bu dünyayı seversek, eğer bu dünya hayatına tırnaklarımızı geçirip sımsıkı bir şekilde sarılırsak, iyi müslüman olamayız. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin yolunda malından, canından geçen insanlar olabilmemiz lâzım!.. İyi müslüman olmanın ölçüsü bu... Maaşımızdan geçemiyoruz, malımızdan geçemiyoruz. Ufak tefek, küçük tehlikelere hemen pabuç bırakıyoruz. Daha başka şeyler... Onun üzerine bakın müslümanlık ne kadar zayıfladı, ne kadar acı durumlara düşüyor.

Bugün gene Osmanlı Tarihi'nin eski sayfalarını karıştırdım da, yüreğim kan doldu. Dedelerimiz ne kadar sıkıntılar çekmişler, oralarda din-i mübîn-i İslâm'ı yaymak için... Sonra ne hale düşmüşüz. "Eskiyi bilmeyen istikbalde ne yapacağını bilmez!" diyor, kitabın başında öyle yazmış. Eskiyi öğrenelim. Ecdadımızın ne olduğunu, ne yaptığını, ne uğurda yaşayıp öldüğünü bilelim ki, bundan sonra ona hayatımızı çizgisini çizip, ona göre hareket edelim!.. Hasılı, ölümü sevmeyi, şehidliği istemeyi kendimize

alıştıralım!..

Gelelim hadis-i şerîfin öteki tarafına... İlk hadis-i şerîfe, Enes ibn-i Mâlik RA'ın hadisine:

وَيُؤْتَى بِالرَّجُلِ مِنْ أَهْلِ النَّارِ ، فَيَقُولُ اللهُ لَهُ: يَا ابْنَ آدَمَ ، كَيْفَ وَجَدْتَ مَنْزِلَكَ ؟ فَيَقُولُ: أَيْ رَبِّ ، شَرُّ مَنْزِلٍ ، فَيَقُولُ لَهُ: أَتَفْتَدِي مِنْهُ بِطِلَاعِ الأَرْضِ ذَهَبًا ؟ فَيَقُولُ: أَيْ رَبِّ نَعَمْ ، فَيَقُولُ: كَذَبْتَ ، قَدْ سَأَلْتُكَ أَقَلَّ مِنْ ذٰلِكَ وَأَيْسَرَ فَلَمْ تَفْعَلْ ، فَيُرَدُّ إِلَى النَّارِ (ن.

حم . حب. ك. عن انس)

(*Ve yü'tâ bi'r-raculi min ehli'n-nâr, feyekùlu'llàhu lehû*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin huzuruna bu sefer cehennem ehlinden bir kişi getirilir ve kendisine Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki:

(*Ye'bne âdem, keyfe vecedte menzileke?*) "Ey Ademoğlu! Sen konağını nasıl buldun? Seni cehenneme soktum; kabahatinden, suçundan, isyanından, dünyada imansızlığından dolayı azab diyarına, azab yurduna soktum; nasıl buldun orayı?"

(*Feyekùlü: Ey rabbi, şerrü menzilin*) "Yâ Rabbi, konakların en fenası, tarif edilmeyecek kadar kötüsü... Azabların her çeşidi orada toplanmış."

(*Feyekùlü lehû: E teftedî minhü bi-talâi'l-ardı zeheben*) "Yeryüzünün içini böyle altın doldursalar, o kadar fazla miktarda altını, fidye olsun diye verip de, bu cehennemden kurtulmayı ister misin?"

(*Feyekùlü*) Bunun üzerine o kul der ki: (*Ey rabbi, neam*) "Evet yâ Rabbi, ne olsa vereyim de, tek şu cehennemden kurtulayım diye düşünürüm. İsterim yâni, dünya dolusu altını vermeyi isterim." diye cevap verir.

Bunun üzerine kendisine buyrulur ki: (*Kezebte*) "Yalan

söyledin yalancı; (*kad seeltüke ekallü min zâlike ve eyseru felem tef'al*) ben senden bunların çok daha azını ve kolayını istemiştim, sen onu bile yapmadın! (*Feyureddü ile'n-nâr*) O kişi yine tekrar cehenneme gönderilir, atılır."

Şimdi kardeşlerim, bu hadis-i şeriften anlaşılıyor ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri bizden, bizim tâkatımızın üstünde, yapamayacağımız bir şey istemiş değil. Bizim bu dünyada, Allah-u Teàlâ Hazretleri tarafından emredilip de yapmamız gereken şeyler, son derece kolay şeyler... Bunları yapmayıp, gafletle ömür geçirip, huzur-u ilâhîde mahcub olursak, rûz-i mahşerde hesaptan sonra pişmanlık duyarsak, hiç kıymeti yok... Çünkü:[7]

شَرُّ النَّدَامَةِ يَوْمُ الْقِيَامَةِ (القضاعي عن عقبة بن عامر)

(*Şerrü'n-nedâmeti yevme'l-kıyâmeti*) "Pişmanlıkların en fenası, kıyamet günündeki pişmanlıktır."

Mâdem böyle bir güzel tevbe mevsimi gelmiş, mâdem bir mânevî baharın hoş rüzgarları esmeğe başlamış; Allah'ın lütf u keremine güvenelim, biraz nefsimizi zabt u rabt altına alalım, nefsani isteklerimizden, hazlarımızdan fedâkârlık yapalım, Mevlâ'nın yoluna dönelim!.. Allah-u Teàlâ Hazretleri kendisine dönene teveccüh eder. Kendisine bir karış gelene, bir adım yaklaşır; ihsanını, ikramını ihsan eder.

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin yoluna girelim; bir daha eski yola dönmemek üzere, o tarzda bundan sonraki ömrümüzü, inşâallah Mevlâmızın yolunda geçirmeğe çalışalım!..

---

[7] Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.269, no:1337; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.371, no:3659; Ukbetü'bnü Àmir RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.296, no:35694; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.343, no:702; Zeyd ibn-i Hàlid el-Cühenî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1367, no:43587, 43595, 44391; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.527, no:1541.

d. İnsanların İslâm'dan Uzaklaşması

Muhterem kardeşlerim! Deylemi'nin Muaz ibn-i Cebel RA'dan rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[8]

سَيَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ ، لاَ يَبْقَى مِنَ الْقُرْآنِ إِلاَّ رَسْمُهُ ، وَلاَ مِنَ الإِسْلاَمِ إِلاَّ اسْمُهُ ، يَتَسَمَّوْنَ بِهِ وَهُمْ أَبْعَدُ النَّاسِ مِنْهُ ، وَمَسَاجِدُهُمْ عَامِرَةٌ ، خَرَابٌ مِنَ الْهُدٰى ؛ فُقَهَاءِ ذٰلِكَ الزَّمَانُ شَرُّ فُقَهَاءِ تَحْتَ ظِلِّ السَّمَاءِ ، مِنْهُمْ خَرَجَتْ الْفِتْنَةُ وَإِلَيْهِمْ تَعُودُ (ك. في تاريخه عن ابن عمر ؛ الديلمي عن معاذ)

RE: 301/4 (*Seye'tî ale'n-nâsi zamânün, lâ yebkà mine'l-kur'âni illâ resmühû*) "İnsanların üzerine bir zaman gelecek ki, Kur'an-ı Kerim'in sadece yazısı kalacak. (*Ve lâ mine'l-islâmi ille'smühû*) İslam'ın da sadece ismi kalacak. (*Yetesemmevne bihi*) İnsanlar biz müslümanız, müslümanız diye isimlenecek ama, isimden öteye başka bir şey yok... (*Ve hüm eb'adü'n-nâsü minhü*) Halbuki onlar İslâm'dan kat kat uzakta olacaklar."

(*Ve mesâcidühüm àmiretün, harâbün mine'l-hüd*â) "Mescidleri süslü nakışlı olacak, fakat hidayet bakımından harab olacak. (*Fukahâü zâlike'z-zemânü, şerru fukahâi tahte zıllü's-semâ'*) O zamanın güya din alimleri, semânın gölgesi altındaki alimlerin en şerlileri olacak. (*Minhüm haracetü'l-fitnetü ve ileyhim teùd*) Fitne onlardan başlar ve yine onlara döner gelir." buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz.

---

[8] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.319, no:3448; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.
Kâmil fi'd-Duafâ. C.IV, s.228; Hz. Ali RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.280, no:31522; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XIII, s.308, no:13182.

Kur'an-ı Kerim'in sadece yazısıyla meşgul olmayalım; ahkâmı ile àmil olalım! Üzerimizde İslâm'ın sadece ismi kalmış olmasın; has, halis müslüman olarak Cenâb-ı Mevlâ'nın yolunda, ona hàlisàne kulluk ederek, iyi müslüman, has müslüman olarak, halis müslümanlar olarak ruhumuzu teslim edelim!

فَلاَ تَمُوتُنَّ إِلاَّ وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ (البقرة:١٣٢)

(*Felâ temûtünne illâ ve entüm müslimûn*) [O halde sadece müslümanlar olarak ölünüz!] (Bakara, 2/132)

Allah-u Teàlâ Hazretleri tevfîkini dâimâ refîk eylesin... Yolunda dâim, zikrinde kàim eylesin... Bu ayı, ona hakîkî dönüşümüze bir sağlam vesîle eylesin...

e. Hatm-i Hàcegân ve Dua

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele-i şerif...

....

Üçer salevât-ı şerife...

....

İkişer *Elem neşrah leke* mea'l-besmele...

....

Onbeş İhlâs-ı Şerif mea'l-besmele...

....

Fâtiha-i Şerife mea'l-besmele...

....

Üçer salevât-ı şerife...

....

Fa'lem ennehû: "*Lâ ilâhe illa'llàh*" (9 defa)

Lâ ilâhe illa'llàhü'l-melikü'l-hakku'l-mübîn, muhammedün rasûlü'llàhi sàdıku'l-va'dü'l-emîn. Fesalli ve sellimû aleyhi tekûnû mine'l-fâizîn.

Allààhümme salli alâââ, seyyidinâââ... Muhammedini'n-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Aaalihiii, ve sahbihiii, ve sellim... (2 defa)

Allàààhümme salli alâââ, seyyidinâââ... Muhammedini'llezî câe bi'l-hakkı'l-mübîn... Ve erseltehû rahmeten li'l-àlemîn...

Ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn.

[Hatmin İhlâsları vs. okunduktan sonra:]

Sübhàne rabbiye'l-aliyyi'l-a'le'l-vehhâb!..

El-hamdü li'llâhi hakka hamdih, nahmedühû bi-cemîi mehàmidih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkıhî seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Allàhümme yâ rabbenâ, tekabbel minnâ inneke ente's-semîu'l-alîm... Ve tüb aleynâ yâ mevlânâ inneke ente't-tevvâbü'r-rahîm... Ve'hdinâ ve veffiknâ ile'l-hakkı ve ile'n-necâti ve ilâ tarîkın müstakîm... Bi-hürmeti hatemâti'-kur'âni'l-azîm... Ve bi-hürmeti hatm-i hâcegâni'ş-şerîf...

Allàhümme ic'ali'l-kur'âne lenâ fi'd-dünyâ karînâ, ve fi'l-kabri mûnisâ, ve fi'l-kıyâmeti şefîâ, ve ale's-sırâti nûrâ, ve ile'n-nâri sitren ve hicâbâ, ve ile'l-hayrâti küllihâ delîlen ve imâmâ...

Allàhümme etbi'nâ ahkâme'l-kur'ani'l-kerîm... Allàhümme bi'l-hakkı enzelte'l-kur'âne'l-kerim, ve bi'l-hakkı nezel... Allahümme azzim rağbetenâ fîh, ve'c'alhü nûren li-ebsàrinâ, ve şifâen li-sudûrinâ... Allàhümme zeyyin bihî elsinetinâ, ve cemmil bihî vücûhenâ, ve kavvi bihî ecsâdenâ, ve àfi bihî ebdânenâ, ve'şfi bihî merdànâ, ve'rham bihî mevtânâ, ve ahsin bihî âkıbetenâ fi'l-umûri küllihâ, ve ecirnâ min hizyi'd-dünyâ ve azâbi'l-âhireh... Ve edhilne'l-cennete bi-şefâati'l-kur'âni'l-azîm...

Allàhümme'rzuknâ bi-külli harfin mine'l-kur'âni halâveh... Ve bi-külli kelimetin kerâmeh... Ve bi-külli sûretin saàdeh... Ve bi-külli cüz'in cezâeh...

Allàhümme belliğ ve evsil misle sevâbi mâ kara'nâhu, ve nûra mâ televnâhu bağde'l-kabûli minnâ bi'l-fadli ve'l-ihsân, hediyyeten vâsıleten ilâ rûhi seyyidinâ muhammedeni'l-mustafâ... Ve ilâ ervâhi âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ...

Ve ilâ ervâhi sâiri'l-enbiyâi ve'l-mürselîn... Ve cemîi'l-evliyâi ve'l-etkıyâi ve's-sàlihîne ve'l-mukarrabîn... Ve ilâ ervâhi cemîi emvâtina...

Allàhümme yâ rabbenâ, yâ rabbe'l-âlemîn, yâ rabbe'l-âlemîn!.. Şu Regàib Gecesi'ni hakkımızda mübarek eyle... Feyzinden cümlemizi feyizmend eyle...

Hatim sahipleri hatimleri ne niyetlerle okudularsa o niyetlerine vâsıl eyle... Kabulünden hasıl olan ücûr u mesûbâtı cümle geçmişlerimizin ruhuna; başta Peygamber Efendimiz olmak üzere, cümle sâdât ve meşayih-i turûk-u aliyyemizin ervâhına, cümle evliyâullahın ervâhına, Ebû Bekr-i Sıddîk ve Alliyy-i Murtazâ ve sair sahabe ve Aşere-i Mübeşşere'den müteselsilen üstadlarımıza ve hâssaten hocamız Muhammed Zahid-i Bursevî Hazretleri'nin ruhuna, silsilemiz mensublarına ve uzaktan yakından şu meclise cem olmuş kardeşlerimizin ve sâir ihvanımızın ahirete intikal eylemiş olan cümle geçmişlerinin, sevdiklerinin ruhlarına ayrı ayrı hediye eyledik, vasıl eyle yâ Rabbi...

Yâ Rabbi, cümlesinin kabirlerini pür nûr eyle... Şu hediyye-i Kur'âniyyelerimizden cümlesinin ruhlarının haberdâr ve mesrûr eyle... Yâ Rabbi, bizim ve onların derecelerin a'lâ eyle...

Yâ Rabbi, Ümmet-i Muhammed'e umûmen rahmeyle, rahmet eyle... Yâ Rabbi, müslümanları kâfirlere karşı mansur ve muzaffer eyle... Yâ Rabbi, beldelerimizi her çeşit afetlerden, felâketlerden, musibetlerden, şerlerden, düşmanlardan hıfz eyle...

Yâ Rabbi, müslümanların gönüllerini birbirleriyle te'lif eyle!.. Yâ Rabbi, zalimlerin şerrinden cümlemizi halâs eyle!.. Yâ Rabbi, dünyanın ve ahiretin bildiğimiz, bilmediğimiz hayırlarına cümlemizi nâil eyle!.. Dünyanın ve ahiretin bildiğimiz, bilmediğimiz her türlü şerrinden, kötülüğünden bizleri halâs eyle...

Yâ Rabbi, bizleri lütfunla, kereminle islah eyle!.. Rüşdümüzü itmâm eyle... Bilmediklerimizi ta'lîm eyle... Hakkı hak görüp ona

tâbî olmamızı nasib eyle... Bâtılı bâtıl görüp ondan uzak durmayı nasib eyle... Zikrinde, şükründe, hüsn-ü ibadetinde bize yardım eyle... Rızana uygun ömür sürmeyi nasib eyle... Dâimâ sevdiğin, râzı olduğun amellerle meşgul olmayı nasib eyle...

Yâ Rabbi, senin hasımlarına, düşmanlarına bizleri dost eyleme!.. Yâ Rabbi, senin velî kullarını, sevdiğin kullarını sevmeyi nasib eyle!.. Onların muhabbetini, sevgisini bizlere nasib eyle...

Yâ Rabbi, sevdiklerimizi, evlatlarımızı, zürriyetlerimizi de sâlih kimseler eyle!.. Nesillerimizden sevmediğin kullar getirme... Yâ Rabbi, kıyamete kadar nesillerimizi, zürriyetlerimizi sàlih, mü'min, kâmil kimseler eyle... Onları güzel bir şekilde yetiştirmeyi, onlara karşı mes'uliyetlerimizi hakkıyla ifâ etmeyi nasib eyle... Her çoban sürüsünden mes'uldür. Yâ Rabbi, bizim vazifelerimizi güzel yapmak suretiyle boyunlarımızdan bu mes'uliyetleri atmayı, kaldırmayı nasib eyle... Azabına, ikàbına uğratma...

Son nefeste cümlemize o kelime-i tayyibe-i münciye ki buyurun: "*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llàh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû...*" diyerek, imân-ı kâmil ile göçmeyi nasib eyle...

Kabirlerimizi cennet bahçeleri eyle... Cehennem çukurları eyleme... Yâ Rabbi, cennetine ilk girenlerle dahil eyle... Cehennemden âzâd ettiğin bahtiyârlardan eyle... Yâ Rabbi, cemâl-i Rasûlüllah'la cümlemizi müşerref eyle... Peygamber SAS'e komşu eyle... Onun Kevserinden doya doya nûş etmeyi nasib eyle...

Yâ Rabbi, ayın on dördünü seyreder gibi cemâl-i bâ-kemâlini gören cennet ehli bahtiyarların arasına, biz àciz naçizleri lütfunla, kereminle kabul eyle...

Bi-hürmeti esmâike'l-hüsnâ ve rasûlike'l-müctebâ, ve bi-hürmeti hatemâti'l-kur'âni'l-azîm, ve bi-hürmeti hatmi hâcegâni'ş-şerîf, ve bi hürmeti leyleti'r-ragàib, ve bi-hürmeti leyleti'l-cumuah, ve bi-hürmeti'l-kur'âni'l-azîm, ve bi-hürmeti esrâri sûreti'l-

fâtihah!..

....

Bu geceyi tesbihlerle, namazlarla ihyâ edin! Tesbih namazı kılarsanız; Peygamber Efendimiz'in sahih hadislerde tavsiye ettiği bir namazdır. Ecri, sevabı çoktur. Böyle cuma gecelerinde kılınması hoş olur. Bu Regàib Gecesi'nde de hâkezâ...

Evlerinize vardığınız zaman, çoluk çocuğunuza da bu gecenin ehemmiyetini duyurun! Ellerinize tesbihleri alın, Kur'an-ı Kerimleri alın! Tesbih çekin, salât ü selâm getirin Peygamber Efendimiz'e... Cuma gününde salât ü selâm getirmenin ecr ü sevabı çoktur. Melekler derhal o salât ü selâmı Peygamber Efendimiz'e vâsıl ederler ve isminizle sizi ona haber verirler. O da nurdan bir deftere sizin isminizi kaydeder.

Kur'an-ı Kerimlerle, salât ü selâmlarla, nafile ibadetlerle, namazlarla meşgul olun! Bu gecenizi gàfil geçirmemeğe gayret edin!.. Çünkü bu gece Mevlâmızın lütf u keremi kulların üzerine çok fazladır; ondan istifade edersiniz.

Biz burada kalan kardeşlerimizle, inşâallah tesbih namazını kılacağız. Biraz da tesbih çeker, zikrullah ile meşgul oluruz, ilâhîler okuruz. Ondan sonra herkes dağılır.

11. 04. 1984 - Özelif / ANKARA

2. REGÀİB GECESİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

B'ismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîren tayyiben mübâreken fîh... Kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultànih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkıhî seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn... Emmâ ba'd.

Muhterem kardeşlerim!

Peygamberimiz SAS bir hadis-i şerifinde buyurmuş ki:

"—Kul bir dua ettiği zaman, o dua semâda asılı durur. O kul bana salât ü selâm getirmedikçe, dergâh-ı izzete vâsıl olmaz."

Ayet-i kerimede de buyruluyor ki, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:*

إِنَّ اللهَ وَمَلاَئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ ، يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا (الأحزاب:٥٦)

(*İnna'llàhe ve melâiketehû yusallûne ale'n-nebiyy, yâ eyyühe'llezîne âmenû sallû aleyhi ve sellimû teslîmâ*) "Allah CC ve melekleri Rasûlüllah'a salât ederler. Ey iman edenler, siz de Rasûlüllah'a salât eyleyin, selâm getirin!" (Ahzab, 33/56)

Allààhümme salli alâââ, seyyidinâââ... Muhammedini'n-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Aaalihiii, ve sahbihiii, ve sellim... (3 defa)

Allah-u Teàlâ Hazretleri, Rasûlüllah Efendimiz hürmetine ibadetlerimizi kabul eylesin... Şefaatine bizleri nâil eylesin...

Allàhümme salli salâten kâmileten ve sellim selâmen tâmmâ, alâ seyyidinâ muhammedini'llezî tenhallü bihi'l-ukad, ve tenfericü bihi'l-küreb, ve tukdà bihi'l-havâicü ve tünâlü bihi'r-ragàibü ve

hüsnü'l-havâtim, ve yüsteska'l-gamâmü bi-vechihi'l-kerîm, ve alâ âlihî ve sahbihî fî külli lemhatin ve nefesin bi-adedi külli ma'lûmin lek...

Allàhümme şeffi'hu fînâ bi-câhihî indek... Allàhümme şeffi'hu fînâ bi-câhihî indek... Allàhümme şeffi'hu fînâ bi-câhihî indek...

Allah-u Teàlâ Hazretleri, şu mübarek cuma gecesinde, Regàib kandili gecesinde, şimdiye kadar yapmış olduğumuz günahlardan bizi pâk eylesin... Bize tevbe-i hakikî nasib eylesin... Günahlarımızı afv ü mağfiret eylesin...

Buyurun, bilerek bilmeyerek işlediğimiz cümle günahlarımıza diyelim:

Estağfiru'llàh... (25 defa)

Estağfiru'llàhe'l-azîm, el-kerîm, er-rahîm, ellezî lâ ilâhe illâ hû, el-hayye'l-kayyûme ve etûbü ileyh, ve es'elühü't-tevbete ve'l-mağfirete ve'l-hidâyete lenâ, innehû hüve't-tevvâbü'r-rahîm... Tevbete abdin zàlimin li-nefsihî, lâ yemlikü li-nefsihî, mevten ve lâ hayâten ve lâ nüşûrâ...

Allàhümme ente rabbî, lâ ilâhe illâ ente halaktenî, ve ene abdüke ve ene alâ ahdike ve va'dike mesteta'tü, eùzü bike min şerri mâ sana'tü, ebûu leke bi-ni'metike aleyye ve ebûu bi-zenbî, fağfirlî feinnehû lâ yağfiru'z-zünûbe illâ ent...

Allàhümme ente'l-melikü, lâ ilâhe illâ ente sübhàneke ve bi-hamdik... Ente rabbî ve ene abdük... Zalemtü nefsî kesîrâ... Fa'teraftü bi-zenbî, fağfirlî zünûbî cemîà... Feinnehû lâ yağfiru'z-zunûbe illâ ent...

Ve'hdinî li-ahseni'l-ahlâk. Lâ yehdînî li-ahsenihâ illâ ent... Va'srif annî seyyiehâ, lâ yasrifu annî seyyiehâ illâ ent... Lebbeyke ve sa'deyk, ve'l-hayru küllühû fî yedeyke ve ileyk... Ve'ş-şerru leyse ileyk... Ene bike ve ileyk... Tebârekte rabbî ve teàleyt, estağfiruke ve etûbü ileyk...

İlâhi yâ Rabbi, ilâhi yâ Rabbi, ilâhi yâ Rabbe'l-àlemîn!.. Benim mes'uliyet çağımdan, sinn-i bülûğumdan bu güne kadar gözümden, kulağımdan, elimden, ayağımdan ve sâir âzâ ve

cevârihimden senin rızana mugàyir günah, kusur, kabahat, isyan, her ne vâkî olduysa ben onların cümlesine nâdim oldum, pişman oldum, tevbe eyledim, bir daha etmemeye azm ü cezm ü kasd eyledim. Şu mübarek akşamda, yâ Rabbi tevbemi kabul eyle...

Estağfiru'llàh, estağfiru'llàh, estağfiru'llàh... Bi-adedi külli'stiğfârin istağferahü'l-müstağfirûn.

Sübhâneke'llàhümme ve bi-hamdik. Eşhedü en lâ ilâhe illâ ente vahdeke lâ şerîke lek. Estağfiruke ve etûbü ileyk.

Âmentü bi'llâh, ve bimâ câe min indi'llâh... Ve âmentü bi-rasûli'llâh SAS, ve bimâ câe min indi rasûli'llâh...

آمَنْتُ بِاللّٰهِ ، وَمَلاَئِكَتِهِ ، وَ كُتُبِهِ ، وَرُسُلِهِ ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ، وَبِالْقَدَرِ ،

خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللهِ تَعَالٰى ، وَالْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ ، أَشْهَدُ أَنْ

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .

Âmentü bi'llâhi ve melâiketihî ve kütübihî ve rusulihî ve'l-yevmi'l-âhiri, ve bi'l-kaderi hayrihî ve şerrihî mina'llàhi teàlâ, ve'l-ba'sü ba'de'l-mevti hakkun, eşhedü en lâ ilâhe illa'llàh ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh...

Allàhümme innî ürîdü en üceddide'l-îmâne ve'n-nikâha tecdîden bi-kavli lâ ilâhe illa'llàh, muhammedün rasûlü'llàh. Eşhedü en lâ ilâhe illa'llàh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh...

a. Ramazan Ayının Müjdesi

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Şimdi biz Receb ayının içindeyiz, ilk haftası içindeyiz. Receb'in hilâli şu mavi gökyüzünde, dışarıda pırıl pırıl parlıyor. Peygamber SAS Hazretleri, Üç Aylar geldiği zaman:

اَللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ ، وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ (طس. هب.
حل. كر. والديلمي عن أنس)

(*Allàhümme bârik lenâ fî recebe ve şa'bân, ve belliğnâ ramedàn*)[9] diye dua eylerdi.

"—Yâ Rabbi bize bu Receb ayını ve Şa'ban ayını mübarek eyle... Hayırlı, bereketli bir ay eyle bizim hakkımızda... Bunun hayrından, bereketinden bizi gàfil eyleme... Bizi yanlış yollarda ömür sürmeye devam ettirme... Ramazan'a eriştir yâ Rabbi!" diye, biz de Rasûlüllah SAS'in duası gibi dua eder; senden bu ayın, Şa'ban ayının hayrını, bereketini isteriz.

Bu Receb ayının ilk cuma gecesi... Eğer Receb'in biri cumaya rastlarsa, birinci günü olur. Receb'in biri, geçen hafta cumartesi günü olduğu için, bekledik cuma günü akşamına kadar, yâni bu vakte kadar... Receb'in ilk cumasına Regàib Gecesi derler. Ecdâdımız bunu böyle camilerde kandiller yakarak, hayırlar yaparak, tesbihler çekerek, zikirler ederek camilerde öyle şevkle kutlamışlar, öyle tatlı girmişler ki bu mübarek ayın içine... Allah-u Teàlâ Hazretleri o aşkı, o muhabbeti, o Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne cân u gönülden ibadet etme duygusunu, zevkini, safâsını bizlere de ihsân eylesin...

Burada, bu mübarek akşamda iki tane hayır, iki tane nur üst üste geliyor. Birisi Receb'in hayrı, bereketi, güzelliği; ötekisi cuma gününün hayrı, bereketi, güzelliği... İki hayır bir araya gelince, (*nûrun alâ nûr*) oluyor. Nur üstüne nur, bereket üstüne bereket oluyor.

---

[9] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.259, no:2346; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.189, no:3939; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.375, no:3815; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.269; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.290, no:6494; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXX, s.57; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.485, no:1985; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.161, no:309; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.138, no:18049; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.211, no:554; RE. 532/10; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXIII, s.24, no:35704, 36125.

Bilirsiniz, hacda da eğer Arafe günü cuma gününe rastlarsa, yâni hacılar Arafat dağına çıktıkları zaman cuma günü oluverirse, yetmiş hac sevabı var deniliyor. İki sene, üç sene önce öyle oluverdi; bütün her taraftan hacılar nasıl sökün ettiler, yığıldılar, yetmiş haccın bereketine erelim diye.

Bu cuma mübarek bir gündür. Çok mübarek bir gündür. Receb ayı da mübarek bir aydır. Bu Receb'in ilk cuma günü ister birine rastlasın, ister altısına rastlasın, Regàib Gecesi oluyor. Melekler buna rağbet etmişler. Bunun içinde Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin ikramı çoktur, hayırları, bereketi çoktur.

Ramazan ayının müjdesidir bu kandil. Bu yolun üzerinde bu mübarek ışıltı, bu mübarek nur, Ramazan ayının ışıltısıdır. Ama biz Ramazan ayına birden bire giriversek, ticaretimizin gürültüsü içinde, dünya telâşlarımızın arasında, aklımızı başımıza devşirmeden, işin içyüzüne kendimizi hazırlamadan, birden Ramazana giriversek, Ramazan'da bile aklımız başımıza gelmez. Ta Ramazan çıkar gider de, "Hay Allah! Biz bu güzel ayı kaçırmışız." diye hayıflanıp diz döğeriz.

Ama Receb'den başlıyor bu iş, mübarek Regàib Kandili'nden başlıyor. Bu ayın 27'sinde de Peygamber SAS Hazretleri'ne Mi'rac nasib olmuş.

Sen ki Mi'rac eyleyip kıldın niyâz,
Ümmetin mi'racını kıldım namaz.

Bizim de inşâallah bu Receb ayının hayrından, bereketinden faydalana faydalana, bakalım namazlarımız Mi'rac gibi tatlı, feyizli olacak mı?.. O gayretin içine girelim!..

Peygamber SAS, kendisi zâten Allah-u Teàlâ Hazretleri medhetmiş yaratmış, her şeyi güzel! Yüzü güzel, siması güzel, huyu güzel, hâli güzel, sıfatı güzel, vazifesi güzel, şerefi güzel, mevkii güzel, makamı güzel, her şeyi güzel amma; bu Receb ayı geldiği zaman, gene ibadetine biraz daha fazla güzellik katıp, daha da fazla ibadet ederdi. Çok oruç tutardı bu Receb ayında...

Biliyorsunuz oruç, usûlüne uygun tutulduğu takdirde, âdâbına riayet edildiği takdirde, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin çok sevdiği bir ibadettir. Sabır ibadetidir. İnsan kendisini tutmasını öğrenecek. İradesini kuvvetlendirmeyi öğrenecek. Allah'ın nimetleri karşısında durduğu halde, onlardan Allah rızası için vazgeçmesini öğrenecek. "Karşıda nimet var ama, ben Rabbimin rızasını daha çok severim, vazgeçiyorum!" diye diye, sonunda Allah'ın rızasına uygun olmayan şeyler için sağlam durabilecek, şeytanın oyununa gelmeyecek.

Allah rızası için, çok şeylerden vazgeçebileceğiz. Malımızdan vazgeçeceğiz, icabında canımızdan vazgeçeceğiz... Tabii oraya gelmeden keyfimizden vazgeçeceğiz, tembelliğimizden vazgeçeceğiz, kusurlarımızdan vazgeçeceğiz. Allah-u Teàlâ Hazretleri için fedakârlık etmeyi öğreneceğiz.

Sevgi nasıl ölçülür?

"—Filânca arkadaşımı ben çok seviyorum."

Neden seviyorsun?..

"—Çok fedâkâr. Yemez, bana yedirir. Etrafımda pervane gibi döner. En sıkıntılı zamanımda yanıma gelir..."

Tamam, vefâlı arkadaş imiş, senin için fedâkârlık yapıyor.

Müslümanın da Allah'a iyi kul olduğu fedâkârlığıyla ölçülecek. Bakalım Allah rızası için nelerden fedâkarlık yapabiliyor?..

Şimdi şu İslâm âleminin hâline, şöyle bir başınızı çevirip bakıverin: Irak ile İran, şu mübarek gecede bile savaşıyor [1985]. Neden?.. Nefisler var ya insanların içinde, insanların en büyük düşmanı o nefislerdir. O nefisler dünya sevgisinden, zevklerden, safâlardan, lezzetlerden dolayı başkasının canına bile kasdediyor. Hiç bir şey tanımıyor, kayıt tanımıyor, duvar tanımıyor, engel tanımıyor. O nefis, ille o istediğini elde edeceğim diye, her türlü hatayı yapmaya girişiyor. O nefislerin terbiye olması lâzım!

Eğer İran'ın idarecileri, Irak'ın idarecileri iyi müslüman olsa, olmaz bu iş. O da müslüman, o da müslüman... Bir silâh patladığı zaman, atan da müslüman, kurşunu yiyen de müslüman oluyor.

Bunlar hep nefislerin terbiye edilmemesinden, iradelerin zayıf olmasından, Allah yolunda fedâkârlık yapılamamasından oluyor.

İşte, Allah yolunda fedâkârlık yapmayı öğreneceğiz. Allah rızası için, Allah'ın emirleri ne ise, hoşumuza gitse de, gitmese de ona tâbi olacağız.

Kur'an-ı Kerim'de Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurmuş ki:

عَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ ، وَعَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا

وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ (البقرة:٢١٦)

(*Asâ en tekrehû şey'en ve hüve hayrun leküm, ve asâ en tuhibbû şey'en ve hüve şerrun leküm*) "Bazı şeyler vardır ki, siz onu sevmezsiniz, beğenmezsiniz ama, o sizin için hayırlıdır. Bazı şeyler vardır ki, siz onu istersiniz ama, o sizin için şerdir." (Bakara, 2/216)

Onun için biz keyfimizle, zevkimizle hareket etmeyeceğiz. Allah'ın iradesine teslim olacağız. Müslüman ne demek?.. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin iradesine kendisini teslim etmiş kişi demek.

"—Yâ Rabbi, ben senin iradene teslim oldum."

Nasıl askerlik çağı gelmiş olan bir genç, askerlik şubesine çantasını alıp, gidip de:

"—Ben askerliğimi yapmaya geldim, teslim oldum, nereye gönderirseniz giderim." diyor zamanımızda; oradan ölçün!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne teslim olması lâzım Müslümanların... Allah'ın emirlerini başının üstünde, öpüp başına koyarak tutması lâzım ki, İslâm Alemi hayırla, feyizle, bereketle dolsun. İşte onun tatbikatı...

Şimdi Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi bu mübarek geceye eriştirdi. Nice seneler de sıhhatle, afiyetle eriştirsin... Amma böyle seneden seneye bir şeyin gelmesi, bize bir başka şeyi hatırlatmıyor mu?.. Geçen sene aramızda olan insanların hepsi şimdi var mı?..

Bu sene burada olan insanların hepsi bir dahaki sene Regàib Kandili'nde burada olabilecekler mi; veyahut, burada olmasalar dünyada olabilecekler mi? Böyle şeylerin mükerreren, tekrar tekrar dönüp gelmesinden ibret alacağız.

Bak hava karardı, ama gündüz ortalık aydınlıktı. Güneş battı gitti. Yarın sabah gene doğacak. Sabah oluyor, akşam oluyor, sabah oluyor, akşam oluyor... İnsanın ömrü de, doğuşu sabah dersek, ölümü akşam. İşte bize bir ibret daha!.. Nasıl bu gündüzler akşam oluyorsa, bu ömürler de bitecek. Nasıl bu mübarek aylar, geceler, kandiller böyle seneden seneye karşımıza geliyorsa, bir dahaki seneye çıkamayanlar olacak. Allah bize iman selâmetliği versin... Geçen seneden bazı kimselerin bu seneye yetişemediği gibi, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin takdiri üzerimize gelecek, içimizden bazıları da bir dahaki sene bu vakte erişemeyecek.

Onun için Rabia-yı Adeviyye gibi (*Rahmetu'llàhi aleyhâ*) öyle diyelim kendimize:

"—Ey nefis! Senin bir garantin var mı, bir dahaki sene Regàib Kandili'ne çıkmaya?.. Garantin yok... Gel bu sefer işi başından ciddi tut! Bu işe başından sağlam, sıkı sarıl ve bu Üç Aylar, bu mübarek mevsim, Receb, Şa'ban, Ramazan; Receb ekim ayı, Şa'ban bakım ayı, Ramazan hasat, biçim ayı... Mahsulün biçileceği ay Ramazan ayı... Oraya kadar aklımızı başımıza devşirip, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin has, hâlis, iyi kulu olmanın çaresine bakalım!"

Geçen seneler şimdiye kadar geçti. Bir türlü istediğimiz hâle giremedik. İnşâallah bundan sonra, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin iyi kulu olalım... Şu mübarek akşam yaptığımız şu tevbe hakiki tevbe olsun... Bir daha dönüşü geriye, günaha, kusura, eksikliğe doğru olmayan bir yolun başlangıcı olsun...

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi tevbesi kabul olanlardan, yolunda dâim, zikrinde kàim olanlardan eylesin...

b. İbadetin Devamlı Olanı Makbul

Şimdi insanlar kandilleri kandil simitlerinden bilirler, camilerin ışıklarından bilirler, takvimlerdeki yazılardan bilirler... Gelirler o akşamı ihyâ ederler, camilerde namazlar kılarlar. Güzel! Allah-u Teàlâ Hazretleri rahmetine vesile eylesin... Şu bizim küçücük, âcizâne, nâçizâne davranışlarımızı rahmetine vesile etsin...

Çünkü, biz onun rahmetini zaten paramızla alacak durumda değiliz, gücümüz yetmez. O kadar kıymetli şeyleri alacak paramız yok... Fakiriz, boynumuz bükük, dermansızız, güçsüzüz. Ne gücümüz var, ne kuvvetimiz var, ne paramız var, ne hâlimiz var... Allah bizim azımızı çoğumuza sayıp, o bizim lâyık olmadığımız pırıl pırıl nimetlerini, izzetlerini, rahmetlerini bizim üzerimize saçsın...

Asıl güzel müslümanlık, devamlı olan müslümanlıktır. Şimdi bu akşam tevbe ettik mi?.. Tevbe ettik, Allah kabul eylesin... Ondan sonra?.. Ondan sonra artık Allah'ın iyi kulu olacağız.

"—Kandil gecelerinde güzel ibadet edip, ondan sonra bırakalım... Ramazan'da güzel ibadet edip, ondan sonra bırakalım... Hacca gidip bir ibadet edelim, ondan sonra bırakalım..."

Olmaz! Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:[10]

أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللهِ أَدْوَمُهَا وَإِنْ قَلَّ (خ. م. حم. عن عائشة)

(*Ehabbü'l-a'mâli ila'llàhi edvemühâ ve in kalle*) "Allah katında amellerin en sevgilisi, az da olsa devamlı olanıdır." Az da olsa, böyle istikrarlı, muntazam, aksatmadan gitmeyi sever.

---

[10] Buhàrî, *Sahîh*, c.XX, s.100, no:5983; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.188; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.165, no:25356; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.II, s.140, no:626; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.254, no:1303; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.485, no:4342; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.160; Hz. Aişe RA'dan.

Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.254, no:1302; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.III, s.261, no:1065; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.57, no:5476; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.418, no:669.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizden çok ibadet istemiyor. Tâkat getiremeyiz. Peygamber Efendimiz de, çok fazla ibadet etmekten ashâbını, etbâını men eylemiştir. Meselâ, bir hadis-i şerifinde buyurmuş ki:[11]

خُذُوا مِنَ الْعَمَلِ ما تَطِيقُونَ ، فإِنَّ اللهَ لاَ يَمَلُّ حَتَّى تَمَلُّوا

(حم. خ. م. حب. ق. عن عائشة)

RE. 277/1 (*Huzû mine'l-ameli mâ tutîkùn*) "Amellerden güç yetirebileceğiniz kadarına girişin!" Öyle meselâ, çok fazla ibadet taat edip de, bir ara yapıp ondan sonra yorulup, dermansız düşüp, ibadetten soğuyup kenara çekilmek doğru değil.

(*Feinna'llàhe lâ yemellü hattâ temellû*) "Çünkü, Allah sizin yapacağınız ibadetlerden bıkmaz. Kulum çok ibadet etti, artık etmesin demez." Amma kul bıkıverirse, mahvolur.

Namazdan bıkıverirse, oruçtan, ibadetten bıkıverirse, bu yoldan dönüverirse, bu güzel yolu bıraktı mı, bundan sonraki yolların hiç birisi cennete götürmez. Haktan gayri yol cehenneme götürür insanı. Allah saklasın...

Onun için, amellerden güç yetirebileceğimiz kadarına girişeceğiz. Az da olsa öz, dikkatli, devamlı olacağız. Boynumuzu bükeceğiz:

"—Yâ Rabbi, zâten senin bana verdiğin nimetleri ben hiçbir şekilde ödeyemem. Benim kusuruma bakma, azımı çoğa say!" diye, yaptığımız ameli hàlis yapmaya çalışacağız.

Kalbimizi pâk eylemeye, temiz tutmaya çalışacağız. Allah-u

---

[11] Buhàrî, *Sahîh*, c.VII, s.79, no:1834; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.191, no:1307; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.84, no:24584; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.67, no:353; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.283, no:2079; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.173, no:2719; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.II, s.141, no:547; Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.290, no:20566; Begavî, *Şerhü's_Sünneh,* c.II, s.158; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.29, no:5300; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.263, no:11881.

Teàlâ Hazretleri devamlı güzel kulluk eden, bir günü öteki gününe eşit olmayan, günden güne daha terakki eden, her günü bir gün öncesine göre daha hayırlı, kazançlı olan müslümanlardan eylesin cümlemizi...

c. Allah'ın Sevdiği Kimseler

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin sevgisini isteriz hepimiz, rızasını isteriz. Allah-u Teàlâ Hazretleri de, kendi sevgisini bazı sebeplere bağlamıştır. Meselâ,

إِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ (التوبة:٧)

(*İnna'llàhe yuhibbü'l-müttakîn*) "Allah takvâ ehli kulları sever." (Tevbe, 9/7) buyuruyor. Yâni kimleri sever?.. Kur'an-ı Kerim'den bir ayet-i kerime hatırımıza geldi: "Allah takva ehli kulları sever."

إِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ (البقرة:٢٢٢)

(*İnna'llàhe yuhibbü't-tevvâbîne ve yuhibbü'l-mütetahhirîn*) "Allah tevbeyi çokça eden, boynu bükük, hata yapsa bile hemen dönüveren, dergâh-ı izzete ilticâ eden, tevbe eden kullarını sever; temiz, pak kullarını sever. Hem tevbe edip manevî temizliğe girişen, hem de maddî bakımdan da içini, dışını temiz tutan kimseleri sever." (Bakara, 2/222) İşte bu temizliklere, bu sıfatlara dikkat edeceğiz.

إِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ (المائدة:١٣)

(*İnna'llàhe yuhibbü'l-muhsinîn*) "Allah muhsin kullarını sever." (Mâide, 5/13) Ne demek *muhsin*?.. İhsan eden kullarını sever. İhsanın birkaç mânâsı var: Birisi cömertlik... Birisine

malından, imkânından çıkartıp ihsân etmek, ikram eylemek. Bu aylarda hayrımızı, bereketimizi çok yapacağız.

Peygamber SAS Hazretleri'nin bir hadis-i şerifinden okudum ki: "Bir kul çarşamba günü oruç tutsa, perşembe günü oruç tutsa, cuma günü oruç tutsa..." Peş peşe üç gün, çarşambadan başlayıp, çarşamba, perşembe, cuma günü. "Orucuna da dikkat etse..." Yâni, oruçlu olan insan nâ-mahreme bakar mı?.. Bakmaz. Oruçlu olan insanın ağzından kötü söz çıkar mı?.. Çıkmaz. Oruçlu olan kimse başkasını incitir mi?.. İncitmez. "Diliyle, eliyle hiç kimseyi incitmeden, böyle âdâbına uygun oruç tutmuş bir kimse, çarşamba tuttu, perşembe tuttu, cuma günü tuttu. Cuma günü olduğu zaman da, az veya çok bir sadaka verirse; Allah-u Teàlâ Hazretleri onu anasından doğduğu gün gibi günahlardan pâk eyler." buyuruyor.

İnşâallah, önümüzdeki hafta hatırınızda olsun, çarşamba gününden başlayın oruç tutmaya. Çarşambayı tutun, perşembeyi tutun, cumayı da tutun!.. Cuma günü de bir cömertlik yapın! Etrafınızdaki muhtaç insanları kollayın! İyi insanlar el açıp dilenmez, utanır. Allah'tan korkar, dilenmez. Siz muhtaç insanı etrafınızda bakın, arayın!..

Onların bazıları, dış görünüşü itibariyle iffetinden zengin sanılacak gibi durur. Meslekten olan insan, ayağı, kolu sağlamsa bile, oraya bir ciğer sarıyor, üstüne kanlı bir bez koyuyor... O meslekten, o para almak için yapıyor, koluna onu sardı.

Ama asıl fakir, hiç sesini çıkartmaz. Yedi sekiz tane çocuk perişan durumdadır. Bakarsın kadıncağızın yüzü sapsarı... Bakarsın beyin beli iki kat olmuş. Neden?.. Zorluk çekiyor. İşte yerine varsın diye, öylelerini bulursanız daha da iyi olur. Allah'tan da dilersiniz, "Yâ Rabbi, benim sadakam yerine varsın!" diye. Böyle şeylere dikkat edin!

İşte bak, "Tevbe yâ Rabbi!" demek bir affolma sebebi ama, üç gün oruç tutup da, insan bir de böyle ihsanda bulundu mu, demek ki bu da bir başka türlü yol.

Allah takvâ ehli insanları sever. Bir okuduğumuz ayet-i kerimede de öyle buyurdu. Takvâ ehli insanları sever.

"Muhsin kulları sever" sözü bir de şöyle anlaşılabilir: *Muhsin* ne demek?.. İhsan yapmak. *İhsan* ne demek?.. Bir şeyi güzel yapmak demek. İbadeti güzel yapana *muhsin* derler.

Peygamber Efendimiz'e Cebrâil AS sordu: (*Ve me'l-ihsânü yâ rasûla'llàh?*) "İhsan nedir? İbadette ihsan nasıl olur?" dedi.

O da buyurdu ki:[12]

الْإِحْسَانُ أَنْ تَعْبُدَ اللّٰهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ ، فَإِنَّهُ يَرَاكَ

(خ. م. ن. ه. حم. خز. حب. ش. حل. عن أبي هريرة ؛ م. د.

ت. ن. ه. حب. ق. عن عمر)

(*El-ihsânü en ta'büda'llàhe keenneke terâhü*) "İhsan, sanki görüyormuşsun gibi, karşısındaymış gibi Allah'a kulluk etmendir. (*Fein lem tekün terâhu feinnehû yerâke*) Çünkü, her ne kadar sen onu görmüyorsan da, o seni görüyor."

Bizim şu gözlerimiz, güneşe bile bakmaya tahammül edemiyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin tecellisine dağlar dayanamamış. Tur Dağı parça parça olmuş da, Mûsâ AS baygın yere düşmüş.

Tabii gözümüzle göremeyiz, amma o bizi görüyor. "Her yerde hâzır ve nâzır. Bana benden yakın, şah damarımdan daha yakın."

---

[12] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.27, no:50; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.39, no:9; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.101, no:4991; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.25, no:64; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.426, no:9497; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.5, no:2244; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.375, no:159; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.157, no:30309; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.528, no:117222; Ebû Hüreyre RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.I, s.36, no:8; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.6, no:2610; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.635, no:4695; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.97, no:4990; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.24, no:63; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.389, no:168; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.203, no:20660; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.528, no:11721; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.383; Beyhakî, *el-Erbaùne's-Suğrâ*, c.I, s.61, no:23; Hz. Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.44, no:5249; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.57, no:140; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.X, s.494, no:10108.

diye, edebimizi takınıp da kulluğumuzu, ihsan derecesinde güzel, görüyormuş gibi yapabilsek. İşte Allah'ın sevgisini kazanmanın yolu… Herkesin yapabileceği bir şey! "Rabbim beni görüyor, Allah benim yaptıklarıma şahit, her yerde hâzır ve nâzır..." İşte ihsan böyle de olabilir.

Yâni çıkartıp cebinden para vermek sûretiyle yapmak, o cömertlik, güzel... Ama bir de böyle mânevî ihsan diye de bir şey vardır; o da bu tarzda olur.

Sonra her yaptığı şeyi insanın güzel yapması lâzım!.. Oruç tutmuş; dikkat edip güzel tutsun... Derviş olmuş; dikkat edip güzel dervişlik yapsın... Namaz kılıyor; dikkat edip güzel namaz kılsın... Usûlüne, erkânına uyarak, şuuruna vara vara, tadını böyle damla damla, yudum yudum, böyle lezzetli bir meşrubat içer gibi, çay içer gibi, tadına vara vara, öyle ibadet yapsın. Abdest alıyor; abdestini güzel alsın.

"—Bak dirseğinin arkası ıslanmadı şapır şupur, şapır şupur alırken. E burası ıslanmayınca olmaz ki! O dirsek ıslanacak. Şöyle her şeyini güzelce yap..."

Şap, şap, şap... Üç defa yüzüne suyu vurdu, gözlerinin kenarlarına gelmedi su... Veyahut, sen burasını yıkadın, alnının üst tarafı kaldı. Yanağının kenar tarafı kaldı.

Güzel yapacak. Allah her şeyde güzel yapmayı müslümanların boynuna borç kılmıştır. Neyi alırsa, güzel yapacak müslüman. Müslümanın kendisi güzeldir, ef'âli güzeldir, ahlâkı güzeldir, elinden gelen her iş de güzel olacak. Demek ki, öyle olursak Allah bizi sevecek.

Evlâtlık yapıyoruz, güzel evlâtlık yapalım! Anneyiz, güzel annelik yapalım! Babayız, güzel babalık yapalım! Kardeşiz, güzel kardeşlik yapalım. Allah bizi kardeş etmiş mi birbirimize?..

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ (الحجرات: ١٠)

(*İnneme'l-mü'minûne ihvetün*) [Şüphesiz mü'minler birbirleriyle kardeştirler.] (Hucurat, 49/10) Kardeş etmiş. Haydi bakalım, kardeşliği güzel yapalım! Her işimizi bu tarzda yapmağa dikkat edelim!..

Allah takvâ ehli insanları sever. Takvâ ehli insan, günahlardan sakınan, çekinen; "Acaba benim yaptığım iş, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin rızasına muvafık mı, değil mi?.. Böyle yaparsam Allah razı gelir mi, gelmez mi?" diye düşünerek, her yaptığı işi sakına çekine güzel yapan kimsedir.

Bir şey daha var, bir hadis-i şerifte Peygamber SAS Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin:[13]

حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَحَابِّينَ فِيَّ (حم. حب. طب. ق. عن عبادة)

RE. 275/14 (*Hakkat mahabbetî li'l-mütehàbbîne fîyye*) "Benim için birbirleriyle dostluk eden, birbirini seven, kardeş olan, ahbap olan kimselere benim sevgim, muhabbetim hak olur." diye buyurduğunu, bize nakleylemiş.

O halde birbirimizle samimi dost olacağız. İçli dışlı, samimi, içi başka dışı başka olmayan, kalbi pâk kimseler olacağız. Birbirimizle hediyeleşeceğiz, birbirimizi seveceğiz, birbirimizin yardımına koşacağız. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin sevgisini kazanacağız.

Nereden olduğunu, nasıl geldiğini anlayamazsın... Bir müslüman, bir müslüman kardeşinin işine koşar; Allah-u Teàlâ

---

[13] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.236, no:22117, 22133; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.338, no:577; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.187, no:7316; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.78, no:572; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.81, no:154; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.45, no:34100; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.416, no:2697; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.233, no:20857; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.131; Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.II, s.991, no:1108; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.265, no:2225; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LVIII, s.426; Ubâde ibn-i Sàmit RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.14, no:24671; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XV, s.59, no:14972; RE. 275/14.

Hazretleri onun kendi işinin müşkülünü kaldırır. Bir sıkıntısını giderir; Allah-u Teàlâ onun kıyamet gününde bir başka sıkıntısını giderir karşılığında... Sen müslüman kardeşini sevdin, müslüman kardeşinin işini gördün diye. Buna da dikkat edelim! Hasılı, aramızdaki muhabbeti hakiki, güzel bir muhabbet yapalım!..

Bakın, Irak da müslüman, İran da müslüman... Savaşıyorlar. Bir ara Filistin örgütünün içindeki şahıslar birbirleriyle çarpıştılar. Yemen ikiye ayrıldı; Kuzey Yemen, Güney Yemen, birbirleriyle zıtlaşıyorlar... Suriye'nin içinde insanlar birbirlerine düştü. Tabii bunların hepsi müslümanların kusurundan oluyor, müslümanların eksikliğinden, kusurundan, müslümanlığı iyi bilmemesinden, müslümanlıktan gayrı şeylere tâbî olmasından oluyor. Allah cezalandırıyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri, insanlar kendi yolundan yürümediği zaman, onların beldelerinde fitneler çıkartır. Fitneler fesatlar çıkar; ondan sonra, o fitnelerin içinde insanlar helâk olur. Şimdi, şu ölenler şehid oldum diyebilirler mi?.. Diyemezler. İki müslüman birbiriyle çarpıştığı zaman, Allah korusun, affetmesini temenni ederiz ama;

"—İki müslüman birbiriyle karşılaştığı zaman, katil de, maktul de; yâni öldüren de, öldürülen de, ikisi de cehennemdedir." buyuruyor Peygamber Efendimiz.

"—Katili biliyoruz, öbürünü öldürdü; maktul niye cehenneme giriyor?" diye soruluyor.

Buyuruyorlar ki:

"—O da kardeşini öldürmek için silaha sarıldı; ama fırsat ötekisinin eline geçti, o öldürdü. Bunda olsaydı fırsat, bu da onu öldürecekti."

Şimdi bunlar füzeyi ayarlıyorlar, o güzelim Bağdat'a bir füze geliyor... Ana gibi yar olmaz, Bağdat gibi diyar olmaz!

Beri taraftan bir füze hazırlıyorlar, peygamberler diyarı, bilmem Şuş şehrine, peygamber türbesi olan diyara, orada eski peygamberlerden biri var; bakıyorsun bir füze isabet ediyor. Bu İslam'da yok...

“—Zaten bunları yapan müslüman değil Hocam! Onlar müslümanların başına geçmiş, aslında imanı olmayan kimseler.”

Tabii, o da müslümanın bir ayıbı, kusuru. Bakın ne kadar kusurlu müslümanız ki, koyunlardan beteriz, koyun gibiyiz. Başımıza böyle bazı edepsizleri geçirmişiz de, onlar da onu ona, onu ona kırdırtıyorlar.

Sonra Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur’an-ı Kerim’de buyurmuş ki:

“—İki müslüman birbiriyle çarpıştığı zaman, aralarını ıslah edin!”

Islah edemiyoruz, gene kusurluyuz.

Bakın, Polonya’yla olan hadiselere bakın! Avrupa’yla başka memleketler arasındaki hadiselere bakın... Onlar birbirlerinin işlerini daha kolay, böyle masa başında hallediyorlar ve kavgaya, gürültüye, çarpışmaya varmadan halletmesini becermeğe başladılar.

Biz başaramıyoruz. Onun için, bu müslümanlığı şeklî

müslümanlıktan kurtaralım! Yâni müslümanlık bizim şu dilimizden şöyle aşağıya, içimize sinsin, kalbimizin tahtına gelsin, otursun; bize hükmetsin, padişahımız olsun... İçimize girsin, akıl padişah olsun; ondan sonra, güzel ahlâk onun askeri olsun... İçimize onlar hükmetsin. Yoksa böyle şeytan hükmetti mi, nefis hükmetti mi, müslümanlar iyi müslüman olmadığı zaman, İslâm alemi harab oluyor. Haydi harab olmasını dünyadır diyelim, dünya gelip geçicidir diyelim; ahiretler de harab oluyor!

Onun için, bu güzel günleri fırsat bilelim! Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne yalvaralım! Yalvarma zamanıdır. Kulun yalvarmaktan başka, güzel yapabileceği başka bir şey yoktur. Her şey Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin elindedir. Boynunuzu bükersiniz, el açarsınız, gözyaşı dökersiniz, "Yâ Rabbi beni affet!" diye yalvarırsınız.

Ola kim rahmet kıla ol pâdişâh;
Ol Kerîm ü ol Rahîm ü ol İlâh...

Yâni öyle boyun büküp, yalvarıp yakardığımız zaman, umulur ki; Allah-u Teàlâ Hazretleri "Duaları kabul edeceğim!" diye vaad buyurmuş, o vaadin hürmetine, bizim de böyle candan pişmanlığımız dolayısıyla, bizi afv ü mağfiret eyler.

Yâni çok dikkat edeceğiz ki, şekildeki müslümanlık, nüfus kağıdındaki müslümanlık olmayacak müslümanlığımız. Hakîkî müslümanlık olacak, özümüze işleyecek müslümanlık, içimize işleyecek. İçimize işlediği zaman, hangi kabın içinde hangi madde varsa dışarısına o sızar.

كل اناء يترشاه بما فيه

(*Küllü inâin yeteraşşâhu bimâ fîhi*) "Hangi testinin içine hangi maddeyi koyarsan, dışına sızan odur." Yağ koyarsan yağ çıkar, su koyarsan su, pekmez koyarsan pekmez çıkar, dışına onu sızdırır.

Bizim içimiz iyi olduğu zaman, bizim dışımıza da iyi fiiller

çıkacak. Hareketlerimiz iyi olacak, sözlerimiz iyi olacak. Tetik olacağız, akıllı olacağız. Başımıza böyle dalavereci bir insan geçirip de, mahalleyi birbirine kattırtmayacağız. Birbirimizle yumruk yumruğa, silah silaha geçip de çarpışmayacağız.

Allah-u Teàlâ Hazretleri hastalığı da indirmiştir, devayı da indirmiştir. Hepsinin göstermiştir yolunu: "Şunları şöyle yapmazsanız, şu hastalıklar sizi sarar. Şunları şöyle yaparsanız, bu hastalıklardan böyle tedavi olursunuz." buyurmuştur.

Emr-i ma'ruf, nehy-i münker, o şifalı şeylerden birisidir. Yâni iyiliği emredeceğiz, kötülükten men edeceğiz. Kendimiz iyi olacağız. İlk adım, kendimizin iyi olması... Tamam, kendimi bataklıktan kenara çıkarttım, sağlam yere ayağımı bastım. İkincisi; oradaki, bataklıktaki başkalarının elinden tutup, onları da çekip, o bataklıktan çıkartmağa çalışacağız.

d. Allah'ın Dinine Yardım Edelim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin yolunda, dinine hizmet için çalışacağız. Dünya için çalıştığımız kadar... Bak cumartesi, pazar oldu mu bazıları başka işlere geliyorlar. Yâni, pazartesiden cumartesiye kadar işlerinde çalışıyorlar, cumartesi pazar günü de başka işler yapıyor, daha fazla para kazanayım diye. Onun için, biz de hiç olmazsa boş zamanlarımızı, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin dinine hizmet etmekte, yardım etmekte çalışırsak, gayret edersek Allah-u Teàlâ Hazretleri bize yardım eder.

Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki:

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونوا أَنصَارَ اللهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ
لِلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنصَارِي إِلَى اللهِ ، قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنصَارُ اللهِ
فَآمَنَتْ طَائِفَةٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَكَفَرَتْ طَائِفَةٌ ، فَأَيَّدْنَا الَّذِينَ
آمَنُوا عَلَى عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ (الصف:١٤)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû kûnû ensâra'llàhi kemâ kàle îse'bnü meryeme li'l-havâriyyîne men ensârî ila'llàh, kàle'l-havâriyyûne nahnü ensâru'llàh, feâmenet tâifetün min benî isrâîle ve keferet tâifeh, feeyyedne'llezîne âmenû âlâ aduvvihim feasbahû zâhirîn*)

[Ey İman edenler, Allah'ın (dininin) yardımcıları olun! Nitekim, Meryem oğlu İsâ AS havârîlere: "Allah'a giden yolda benim yardımcılarım kimdir?" demişti. Havârîler de, "Allah yolunun yardımcıları biziz!" demişlerdi. İsrâiloğulları'ndan bir zümre inanmış, bir zümre de inkâr etmişti. Nihayet biz, inananları düşmanlarına karşı destekledik. Böylece üstün geldiler.] (Saf, 61/14)

Hazret-i İsâ AS, Allah'ın peygamberlerinden bir hak peygamberdi. Meryem Validemiz'in oğlu, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin bir peygamberi, *aleyhi's-salâtü ve's-selâm*... Annesi sıddîka, böyle ibadet ehli bir kimse. Kendisi de Allah'ın vazifeli peygamberinden bir peygamber. Vazifelenince, insanlara dedi ki:

(*Men ensârî ila'llàh*) "Allah yolunda bana kim yardım edecek? Bu vazifeyi yapmakta, bu dini yaymakta kim yardım edecek?.." dedi.

İnsanların çoğu kenara kaçtılar da, havârîler dere kenarında çamaşır yıkarlarmış. *Havârî,* o mânâya gelir diyorlar. (*Kàle'l-havâriyyûne nahnü ensâru'llàh*) "Havarîler: 'Tamam, Allah'ın dinine bizler yardım edeceğiz.' dediler."

Eh, çamaşır yıkayıcı, işçi insanlar. 10-12 kişi, neyse, adetleri mâlum. Onlar, "Biz yardım edeceğiz!" dedi. Onlardan ne olur?.. Vali değil, komutan değil, çok büyük zengin değil, parası pulu olan insan değil, etrafında kavm u kabilesi olan insan değil... Bunlardan ne hayır olacak?

Hayır Allah'tan... Sen onun yoluna gir bakalım ne olacak? Onlar, (*Nahnü ensâru'llàh*) "Biz Allah'ın dininin yardımcılarıyız, tamam, emrindeyiz yâ İsâ!" dediler. Onun emrine girdiler. Ne oldu? (*Feâmenet tâifetün min benî isrâîl*) "Benî İsrâil'den bir tâife

onların buyruklarını dinleyince, tebliğlerini dinleyince müslüman oldu. (*Ve keferet tâifeh*) Bir kısmı da dinlemedi, onlar da kâfir oldu. İnkâr ettiler, kabul etmediler. Mucizeleri gördükleri halde bir kısmı da kabul etmedi."

Olsun, olabilir. Yâni her zaman, bizim dediğimiz zaman ille güzel netice olmaz. Gidersin bir topluluğa dersin ki:

"—Allah'ın yoluna gelin, Allah'ın emrine itaat edin, Allah'ın yolundan, izinden ayrılmayın!"

Kaldırırlar çenene bir yumruk vururlar. Dişlerini kırarlar, burnunu da kanatabilirler. Öylesi de olur. O da Allah yolunda cihad... Onun öyle büyük ecri var ki...

Yâhut hakaret ederler. "Sen kendi işine bak!" derler. Peygamber Efendimiz diyor ki: "Bir insana birisi kendisine nasihat ettiği zaman, 'Sen kendi işine bak!' demesi günah olarak yeter."

Öyle şey yok. Ama derler, hakaret ederler, şöyle derler, böyle derler... Fakat onun harbde kılıç yarası yemiş gibi, gàzi olmuş gibi sevabı vardır. Ne yapalım? Bazısı kabul eder, bazısı kabul etmez. Kabul edenler bizimdir, kazanmışız. Onların yaptığı bütün ibadet ve taatlerden biz sevap kazanırız.

"—Kabul etmeyenler?.."

Kabul etmeyenler de, sanki biz onunla savaş etmişiz de gàzi olmuşuz gibi rütbe alırız. Kendisi bilir. Demek ki Allah nasib etmedi ona da. Onun liyâkati yokmuş da Allah yoluna kabul etmiyor, camisine sokmuyor, evine almıyor Allah-u Teàlâ Hazretleri!

El-hamdü lillâh, bizi evine kabul etmiş de burada yatsı namazını kılmışız, mescidinde ibadet ediyoruz. Allah'ın ayetlerini, hadislerini dinliyoruz, söylüyoruz. El-hamdü lillâh, kabul etmiş. Ya kabul etmeseydi?.. Ya kabul etmeseydi de sinemada, kahvede, tiyatroda, eğlence yerinde, meyhanede olsaydık!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi bu kabulden sonra reddetmesin... Bu müslümanlığın izzeti gibi izzet olmaz!

Hazret-i Ömer RA, Kudüs'e asker gönderdi. Kudüs'ü teslim edecekler Kudüslüler, baktılar ki imanlı bir ordu geldi. Teslim olacaklar.

"—Teslim ederiz ama, devlet reisinize teslim ederiz!" dediler.

Medine-i Münevvere'ye haber gönderdiler. Medine-i Münevvere'den, ooo, ne kadarlık yol! Yürüyecek de, Kudüs'e kadar gelecek. Hazret-i Ömer, bir kölesini aldı, bir kendisi. Öyle arkasında uzun üç yüz, beş yüz kişilik kafileler yok. İki kişi yola çıktılar. Deve de bir tane. Hepinizin, çoğunuzun bildiği gibi, deve bir tane... İki kişi nöbetleşe bindiler. Bazen halife-i rûy-i zemin yürüdü, bazen köle yürüdü.

O da insan ya, ona da insanlıktan dolayı, güzel huydan dolayı, "Gel bakalım, sen de bin!" diyordu. Hep yürümeye razı. Başka, cahiliye zamanındaki eski efendiler olsa, köleyi hep yürütür. Ama bu Hazret-i Ömer. Şimdi İslâm geldi. "Gel bakalım, senin de canın var!" dedi. Arada onu bindirdi, kendisi yürüdü, devenin ipinden kendisi çekti. Arada kendisi bindi...

Geldiler Kudüs'ün yakınına. Dere var, suyu geçecekler. Hazret-i Ömer eteklerini topladı, paçalarını sıvadı diyelim. Komutan geldi karşıdan, savaş komutanı yâni, müslümanların komutanı:

"—Yâ Ömer, bu şehrin eşrâfı bekliyorlar. Bunların karşısında böyle yalın ayak, paçalar sıvanmış olarak çıkmanız, izzet-i nefsimize uygun düşmez. Yâni onların karşısında ayıp olur." demek isteyince, göğsüne bir vurdu Hazret-i Ömer, dedi ki:

"—İzzet Allah'a aittir, Rasûlüne aittir ve mü'minlere aittir. Müslümanlıktan başka izzet mi arıyorsun?.." dedi.

Böyle yalınayak yürüyor olabilir amma, izzet müslümanların... Allah-u Teàlâ Hazretleri müslümanları aziz kılmış. Bu izzetten sonra, bizi küfür zilletine düşürmesin... Kabulden sonra reddetmesin... İmandan sonra küfre düşürmesin... Böyle bize itibar nasib ettikten sonra, itibarsızlık durumlarına getirmesin... Yolunda dâim eylesin...

Nusret kimden, zafer kimden?.. Allah'tan. Allah-u Teàlâ Hazretleri diyor ki: "O oniki kişi havârî idi ama, (*feeyyedne'llezîne âmenû alâ aduvvihim*) düşmanlarına karşı biz iman edenleri destekledik, takviye ettik de, gàlip geldiler; (*feasbahû zâhirîn*) onlar üstün geldiler."

Evet, on iki tane çamaşır yıkayıcı işçi idi ama, sonunda izzet itibar sahibi onlar oldu, onlar kazandı. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin yolunda yürüdükleri için.

e. Kardeşlerime Bir Kavuşsaydım!

Peygamber SAS Hazretleri bir keresinde, hadis-i şerifinde buyurmuş ki:[14]

---

[14] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.155, no:12601; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.341, no:5494; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.118, no:3390; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.336, no:34583; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.53, no:16697; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX, s.348, no:20940.

مَتٰى أَلْقٰى إِخْوَانِي ؟ قَالُو: أَلَسْنَا إِخْوَانَكَ ؟ قَالَ: بَلْ أَنْتُمْ أَصْحَابِي ؛ وَ إِخْوَانِي ، الَّذِينَ آمَنُوا بِي وَلَمْ يَرَوْنِي ، أَنَا إِلَيْهِمْ بِالْأَشْوَاقِ (ع. و أبو الشيخ عن أنس)

RE: 390/2 (*Metâ elkà ihvânî*) “Ah, ah şu kardeşlerime bir mülâki olsaydım, bir kavuşsaydım kardeşlerime!..”

Böyle bir hasretli söz söyledi Peygamber Efendimiz. (*Kàlû*) Dediler ki: (*Yâ rasûla’llàh, elesnâ ihvânek*) “Yâ Rasûlallah, bizler senin kardeşlerin değil miyiz? İşte karşındayız ya! Kimlere kavuşmak istiyorsun sen?”

(*Kàle: Bel entüm ashâbî*) “Sizler benim ashâbımsınız. (*Ve ihvânî ellezîne âmenû bî ve lem yeravnî*) Benim ihvânım, benden asırlar sonra, yıllar sonra gelip de, beni görmedikleri halde, bana iman edip de yolumca yürüyenlerdir. (*Ene ileyhim bi’l-eşvâk*) Ben onları iştiyakla bekliyorum.” dedi.

Yâni, bize şevk duymuş. Rasûlüllah SAS Efendimiz: “Ah o ihvânımı görsem, onlarla karşılaşsam!” diye, o zamandan temenni etmiş. Niye bize diyorum?.. E biz işte aradan 1400 sene geçti, görmediğimiz halde iman etmişiz.

Allah-u Teàlâ Hazretleri, Rasûlüllah’ın şefaatine, iltifatına, teveccühüne bizi mazhar eylesin... Rüyada cemâlini görmeyi nasib etsin... Ahirette komşuluğunu nasib etsin... Havz-ı Kevserinden doya doya içmeyi nasib etsin...

Peygamber Efendimiz’in sünnetine uyanlara, ümmetin bozulduğu zamanda sünnetine uyanlara, yüz şehid sevabı vaad edilmiş:[15]

---

[15] Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.IV, s.198, no:6608; İbn-i Hacer, *Lisânü’l-Mîzan*, c.II, s.246, no:1033; İbn-i Adiy, *Kâmil fî’d-Duafâ*, c.II, s.327; Beyhakî, *Zühdü’l-Kebîr*, c.I, s.221, no:217: Ebû Abdillah ed-Dekkak, *Meclis fî Ru’yetu’llah*, c.I, s.218, no:503; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

مَنْ تَمَسَّكَ بِسُنَّتِي ، عِنْدَ فَسَادِ أُمَّتِي ، فَلَهُ أَجْرُ مِائَةِ شَهِيدٍ

(الديلمي ، وابن حجر ، عد. عن ابن عباس)

(*Men temesseke bi-sünnetî, inde fesâdi ümmetî, felehû ecru mieti şehîd*) "Ümmetin bozulduğu, fesada uğradığı zamanda, benim sünnetime sarılana; yâni fesâda uğramayan, kendisi şaşırmayan, sapıtmayan, sünnet-i seniyyeye uygun yaşayan insanlara, sanki harbde canını vermiş, şehid olmuş gibi yüz şehid sevabı verilecek." buyruluyor.

Ne kadar güzel! "Aman şu sünnet nedir?" diye hemen bu günden itibaren gidelim kitapları açalım, neymiş bu sünnet ki, insan o sünneti ihyâ ettiği zaman yüz şehid sevabı alıyor?

Ümmetin fesada uğradığı zamanda, Peygamber Efendimiz'in sünnetine uyanlara yüz şehid sevabı var... Rasûlüllah'ın "Ah bir kavuşsam, ah bir görsem!" diye şevk duyduğu insanlar olmak istemez miyiz? Yüz şehid sevabı almış, şehidlik mertebesine çıkmış olmak istemez miyiz, o insanlardan olmak istemez miyiz? İsteriz. Ama çalışacağız. Çalışacağız...

Beni birkaç günlüğüne bir komisyona çağırdılar. Sabahtan kalkıyorum, akşama kadar... Arkadaşlarım da, komisyonda çalışan kimseler de oradan profesör, buradan bilmem kim... Sigara içiyorlar filân, biraz zor da geliyor ama, işte bir dünya işi için öyle çalışıyoruz.

Ahiretin sevapları kazanılacak, şehid rütbesi alacak insan... Şehid rütbesi alacak, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin sevgili kulu olacak, sevdiği kulu olacak, Peygamber Efendimiz'in, "Ah bir kavuşsaydım!" diye temenni ettiği, "Kardeşim!" dediği insanlar olacak.

Biz ashabdan değiliz. Biz Peygamber Efendimiz'in ashabı mıyız?.. Hayır! Peygamber Efendimiz'in ashabı, onun sohbetine ermiş kimseler... Peki kardeşi miyiz?.. Kardeşlik sıfatı vermiş Peygamber SAS Efendimiz. Kendinden sonra gelip de, görmediği

halde kendisine inanan insanlara, Peygamber Efendimiz: “Kardeşim!” diye hitab etmiş, “Kardeşlerim!” diye hitab etmiş, “Ah o kardeşlerime bir kavuşsam” diye hitab etmiş. Ne büyük rütbe!.. Rasûlüllah Efendimiz’in ihvânı olmak, onun kardeşi olmak sıfatı ne güzel bir sıfattır.

Şu mübarek günler hürmetine Allah bizi Rasûlüne en güzel tarzda uyanlardan eylesin... Şu ümmetin bozulduğu, fesada uğradığı, günahların çoğaldığı zamanda, sünnetini ihyâ edenlerden eylesin... Sakalımızla, kılığımızla, kıyafetimizle, güzel huyumuzla, ahlâkımızla...

Ne kadar hoşuma gidiyor, Peygamber SAS Efendimiz, bakın, kız babaları, oğlan babaları, aile reisleri dikkat edin: Peygamber SAS Efendimiz’in yanına kızı Fâtımatü’z-Zehrâ geldiği zaman, ne yapardı biliyor musunuz?.. Rasûlüllah SAS ayağa kalkardı. Kızının elinden tutardı, iltifat ederdi. “Gel kızım!” diye, onu oturduğu yere oturturdu. 1400 sene önce... Çöllerin, kumların arasında ama, kumların arasında pırlanta!..

Şimdi ne var, şu medeniyet dediğimiz diyarlarda?.. Çirkef, günah, kabahat, kusur, kaş çatıklığı, zulüm... Demek ki, medeniyet asıl içte olan bir şeymiş, kalpte olan bir şeymiş. Bak, Rasûlüllah Efendimiz’in medenî seviyesinin yüksekliğine kim erişebilir? Kızı gelince ayağa kalkıyor da, iltifat buyuruyor da, alnından öpüyor.

Kızını alnından öpermiş, ondan sonra elinden tutarmış, oturduğu yere oturturmuş. Kâinatın Efendisi, gelenlerin, geleceklerin en üstünü Peygamber SAS Efendimiz. Bak, evlâda muhabbet nasıl oluyormuş?.. Kendisinden yaşça küçük... Büyük, ak sakallı değil yâni gelen kimse. Kendisinden yaşça küçük bir kimseye yapılan muameleye bak!..

İşte öyle evlâtlar asil evlât olur. Bak Peygamber SAS buyurmuş ki:

“—Evlâtlarınıza asil insan muamelesi yapın!”

Biz nasıl yapıyoruz?.. Otur, kalk, çat çut!.. Nerede kaldı bizim

Peygamber Efendimiz'in sünnetine uymamız?..

Tasavvufta, tarikatte bir şey vardır. İnsan *fenâ fi'ş-şeyh* olacak, sonra *fenâ fi'r-rasûl* olacak, ondan sonra *fenâ fi'llâh* makamına erecek. Şimdi Rasûlüllah'ın ahlâkıyla ahlâklanmadan, Rasûlüllah'ın sünnetini hazmedip de hayatında her hâliyle onu göstermeden, *fenâ fi'r-rasûl* olur mu?.. Rasûlüllah'a benzeyecek her hâlimiz.

"—Benzeyelim hocam ama, Rasûlüllah Efendimiz nasıldı?"

Oku!.. Bir günde kaç sayfa gazete okuyoruz, kaç sayfa kitap okuyoruz, kaç saat harcıyoruz telefisyonların başında?!.. Telef makineleri, zamanı telef makinelerinin karşısında nice zamanlarımızı harcıyoruz da, Rasûlüllah'ın sünnetini okumuyoruz. Şemâilinden haberimiz yok, sünnetinden haberimiz yok, dinimizin emirlerinden haberimiz yok... Allah-u Teàlâ Hazretleri bize Kur'an-ı Kerim'i göndermiş de, Kur'an-ı Kerim'i okumuyoruz.

Bak, kardeşlerimiz kâğıt gönderdiler, "Dört tane hatim var!" diye yazmışlar. Dört tane hatim, dört defa okunmuş Kur'an-ı Kerim. Neden okuyoruz?.. Ölülere hediye edilmek için mi okunuyor Kur'an-ı Kerim?.. Ölülerden çok dirilere lâzım Kur'an-ı Kerim. Ölülere da lâzım ama, bizim hayatımızı tanzim edecek, biz onunla Allah'ın ahkâmını öğreneceğiz de, Allah'ın rızasını kazanacağız.

Onun için, Kur'an-ı Kerim'i hatmetmek güzeldir amma, bir de başından sonuna mânâsını okuyalım! Elimize kalem alalım! Yanımıza defteri koyalım! Kur'an-ı Kerim'i de şuraya koyalım!.. Okuyalım, ne buyurmuş?.. Ne buyurmuşsa, buraya aklımızın aldığı kadar yazalım, bir. "Bugün okuduğum Kur'an ayetlerine göre, Allah-u Teàlâ bana şöyle buyurmuş." diye yazalım, tatbik edelim!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri, bilmediğini öğrenen, öğrendiğini de yaşayan, tatbik eden, hakiki müslüman eylesin... Dudak müslümanı etmesin... Dil müslümanı, söz müslümanı etmesin... Gönülden müslüman olmayı nasib etsin...

Sonra, etrafımıza da İslâmca davranıp, cemiyetimizde cemaatimizde de İslâmlığı göstermeyi nasib etsin... Ailemizde İslâmlık olacak. Karımızla, çocuğumuzla münasebetlerimizde, komşularımızla münasebetlerimizde müslümanlık görülecek... Cemaatimizde, cemiyetimizde görülecek, şehirlerimizde görülecek, devletimizde görülecek, ümmetimizde görülecek... Her yerde İslâm'ın ahkâmı, ahlâkı böyle zâhir olacak, pırıl pırıl... Burası İslâm diyarıdır, huduttan bu tarafa geçtiğin zaman, taşı toprağı pırıl pırıl göreceğiz. Öyle olması lâzım! Öyle intizamlı olması lâzım her şeyimizin...

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi gaflet uykusundan uyandırsın... Cehaletten kurtarsın... Gönüllerimize ma'rifetu'llàhın nurlarını yağdırsın... Gönüllerimizi aydınlatsın... Gönüllerimizin pasını gidersin...

Bir ayna paslanırsa, göstermez. O gönül âyinesinin pası giderse, maarif-i ilâhiyeyi insan oradan müşahede eder. Ma'rifetu'llàha eren, muhabbetu'llàha sahip olan, hâlis, hakîkî

müslüman olmayı Allah cümlemize nasib eylesin; şu mübarek cuma akşamı hürmetine, şu mübarek Receb ayı hürmetine, şu mübarek kandil hürmetine...

Allah-u Teàlâ Hazretleri, Receb ayına *Receb el-Esab* buyurmuş. Yâni din kitaplarımızda bildiriliyor ki, sıfatlarından bir tanesi *Receb el-Esab*... Böyle rahmet-i ilâhiyyenin bol bol sabbolduğu, yâni döküldüğü; güldür güldür çağlayanlardan dökülür gibi, rahmet-i ilâhiyenin döküldüğü bir ay bu ay... O rahmetlerden biz istifade edemezsek, çağlayanın yanında susuzluktan kavrulup da susuz ölürsek, yazık! Kana kana onlardan içip de, içini dışını nurlandıranlardan eylesin...

f. Hatm-i Hàcegân ve Dua

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele-i şerife...

....

Üçer salevât-ı şerife...

....

İkişer *Elem neşrah leke* mea'l-besmele...

....

Onbeş İhlâs-ı Şerif mea'l-besmele...

....

Fâtiha-i Şerife mea'l-besmele...

....

Üçer salevât-ı şerife...

....

Fa'lem ennehû: "*Lâ ilâhe illa'llàh*" (9 defa)

Lâ ilâhe illa'llàhü'l-melikü'l-hakku'l-mübîn, muhammedün rasûlü'llàhi sàdıku'l-va'dü'l-emîn. Feeksirû mine's-salâti aleyhi tekûnû mine'l-fâizîn.

Allàààhümme salli alâââ, seyyidinâââ... muhammedinin nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... aaalihiii, ve sahbihiii, ve sellim... *(3 defa)*

....

Sübhàne rabbiye'l-aliyyi'l-a'lel-vehhâb...

El-hamdü lillâhi hakka hamdih.... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayra halkıhî seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Allàhümme yâ rabbenâ, yâ rabbenâ, yâ rabbenâ... Yâ mucîbe'd-deavât, yâ safiyye'l-eltàf, yâ ekreme'l-ekremîn!..

Yâ Rabbi, şu mübarek gece hürmetine yaptığımız ibadet ve tâatleri lütfunla kereminle kabul eyle... Zikirlerimizi, tesbihlerimizi, hatimlerimizi kabul eyle... Adedi bize bildirilmiş olanları ve kardeşlerimizin kendilerinin cüz dağıtarak okuduklarını ve sâir kardeşlerimizin kendilerinin okumuş oldukları hatimleri kabul eyle...

Yâ Rabbi hàsıl olan ücûr u mesûbâtı şu mübarek Regàib Gecesinde Peygamberimiz Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'ne âcizâne, nâçizâne, fakîrâne kandil hediyesi olarak arz ve takdim eyledik, vâsıl eyle yâ Rabbi!.. Peygamber Efendimiz'in şefaatine, iltifatına biz aciz ümmetleri nâil eyle yâ Rabbi!..

Yâ Rabbe'l-àlemîn, Peygamber Efedimiz'in cümle sevgili ashabının, etbâının, ahbâbının ruhlarına da ayrı ayrı hediye eyledik, vâsıl eyle...

Yâ Rabbi, sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullahın ve hàssaten verese-i enbiyâ ulemâ-i izâmımız ve meşâyih-ı kirâmımızın, silsilemize mensub sàdât ve meşâyih-ı turûk-u aliyyemizin ruhlarına hediye eyledik vâsıl eyle...

Hatimleri okuyan kardeşlerimizin geçmişlerine ve sâir ihvânımızın geçmişlerine ikrâm eyle...

Yâ Rabbi, şu beldelerde o şehidlerin, gazilerin hürmetine yaşıyoruz; bu beldeleri Allah Allah diye diye, canını ortaya koyarak, çarpışarak fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin ruhlarına hediye eyledik vâsıl eyle...

Yâ Rabbe'l-àlemîn, cümle ashab-ı hayrât ü hasenâtın ruhlarına vâsıl eyle... Hàssaten içinde toplanıp da şu ibadetleri yapabildiğimiz şu caminin yapılmasında emeği geçmiş olanların

geçmişlerinin ruhlarına ikram eyle... Amin diyen kardeşlerimizin de geçmişlerine ikram eyle...

Şu beldemizde medfun bulunan mü'minîn ü mü'minâtın, hàssaten beldemizin medar-ı iftiharı olan evliyâullahın, Tâceddin Sultan'ın, Hacı Bayrâm-ı Velî Hazretleri'nin ruhlarına hediye eyledik vâsıl eyle...

Yâ Rabbe'l-àlemîn, Hazret-i Adem Atamız'dan bugüne kadar gelmiş, geçmiş mü'minîn ü mü'minât ve müslimîn ü müslimât ve sàlihîn ü sàlihàta da hediye eyledik vâsıl eyle...

Yâ Rabbe'l-àlemîn, arkasından nesilleri kesilmiş olup, boynu bükük hayır dua beklediği halde, kendisine dua edilmeyenlere de ikram eyle yâ Rabbi!..

Yâ Rabbe'l-àlemîn, cümlesinin kabirlerini şu hediyye-i Kur'aniyyelerimizle pürnûr eyle... Yâ Rabbi, bu hatimleri kendilerine yoldaş eyle... Ruhlarını memnun ve mesrûr eyle...

Yâ Rabbe'l-àlemîn, Ümmet-i Muhammed'e rahmeyle... Yâ Rabbi, Ümmet-i Muhammed'e lütfeyle... Yâ Rabbi, Ümmet-i Muhammed'in başına gelenler kendi müslümanlıklarındaki kusurlarındandır; yâ Rabbi, bizleri afv ü mağfiret eyle... Yâ Rabbi, bizleri lütfunla, kereminle ıslah eyle... Kahrınla, gazabınla ıslah eyleme yâ Rabbi!.. Düşmanla terbiye eyleme yâ Rabbe'l-àlemîn!..

Yâ Rabbi, şu güzel sulh ü sükûn zamanlarında, bugünlerin kadrini, kıymetini bilip de, sana güzel kulluk etmeyi nasib eyle... Başı dara gelince, sıkıştığı zaman seni ananlardan eyleme yâ Rabbi!.. Çünkü öylelerinin duasını kabul etmeyeceğini bildirmişsin yâ Rabbe'l-àlemîn!..

Yâ Rabbi, evlatlarımızı, ailelerimizi, zürriyetlerimizi de sevdiğin kullar eyle... Yâ Rabbi, bizi cümle sevdiklerimizle, dostlarımızla beraber cennetine dahil eyle... Sevdiklerimizden bazılarını aramızda görmeyip de, bizi mahzun eyleme yâ Rabbi!..

Yâ Rabbi, şaşıran kardeşlerimize hidayet eyle... Yâ Rabbi, bize zikrinde, şükründe, hüsn-ü ibadetinde yardım eyle... Yâ Rabbi, tevbemizi sàdık tevbe eyle... Yâ Rabbi, bizleri vefakâr kul eyle,

tevbesine bağlı kullardan eyle... Söz verip de dönenlerden eyleme...

Yâ Rabbe'l-àlemîn, gözümüzün perdesini kaldır... Yâ Rabbi, gönlümüzün içini nurlandır, gönül gözümüzü aç...

Yâ Rabbe'l-àlemîn, hakkı hak olarak görüp ona tâbî olmayı bizlere nasib eyle... Bâtılın bâtıl olduğunu görüp ondan kendimizi korumayı, uzak durmayı nasîb eyle...

Yâ Rabbi, bir kavmin fitnesini murad ettiğin zaman, bizi o fitneye uğrayanlardan eyleme... Yâ Rabbi, ahir zamanın fitnelerine bizleri karıştırıp helâk eyleme... Deccal'in fitnesine uğratma...

Yâ Rabbe'l-àlemîn, dîn-i mübîn-i İslâm'ı iyice öğrenmeyi nasîb eyle... Okuyup hatimlerini indirdiğimiz şu Kur'an-ı Kerim'in ahkâmına bizleri âşinâ eyle... Yâ Rabbi, bizleri ehl-i Kur'an zümresine dâhil eyle... Yâ Rabbi, bizi okuduğumuz şu Kur'an-ı Kerimlerin şefaatine nâil eyle...

Yâ Rabbe'l-àlemîn, ömrümüzü Kur'an-ı Kerim'in ahkâmına göre sürmeyi nasîb eyle... Haramlarını haram bilip, ondan uzak durmayı nasîb eyle... Helâlleri helâl bilip, onları işlemeyi nasîb eyle... Sevaplı işlerle ömrümüzü geçirmeyi nasîb eyle...

Yâ Rabbe'l-àlemîn, cümlemize sıhhat ü afiyetler nasîb eyle... Kardeşlerimizin yakınlarının, kendilerinin, dostlarının hastalıklarına şifalar ihsân eyle... Yâ Rabbi, gizli âşikâr dertlerimize devâlar ihsan eyle...

Yâ Rabbe'l-àlemîn, her işimizin önünü, sonunu hayr eyle...

Yâ Rabbe'l-àlemîn, müslümanların arasındaki kırgınlıkları izâle eyle... Çarpışmaları sulha döndür...

Yâ Rabbe'l-àlemîn, müslümanların gönüllerini tevhid eyle...

Yâ Rabbe'l-àlemîn, müslümanlarla uğraşan kâfirleri perişan eyle...

Yâ Rabbi, senin yolunda i'lâ-yı kelimetullah için, dîn-i mübîn-i İslâm'ı korumak için çarpışanları mansur ve muzaffer eyle... Esir, mazlum ve mağdur kardeşlerimizi esaretten, zulümden ve

gadirden halâs eyle yâ Rabbi!..

Yâ Rabbi, bizlere tevfîkını refîk eyle... Ömrümüzü senin yolunda geçirmeyi nasîb eyle yâ Rabbi!.. Peygamber Efendimiz'in sünnetine sımsıkı temessük eylemeyi, böylece şehid sevapları kazanmayı nasîb eyle yâ Rabbi!..

Senin dinini cihanın en uzak köşelerine kadar yaymayı bizlere nasîb eyle yâ Rabbi!.. Ezanların sustuğu diyarlara tekrar ezanlar okumayı, götürmeyi, bizlere nasib eyle yâ Rabbi!... İstilâya uğramış İslâm beldelerini tekrar kurtarmayı nasîb eyle yâ Rabbi!..

Cümlemizi helâl, pâk tıyb kazançlar ile merzuk eyle yâ Rabbi!... Haramlarından bizleri mahfuz eyle yâ Rabbi!..

Son nefeste cümlemize ol kelime-i tayyibe-i münciye-i mübâreke ki, buyurun:

"*—Eşhedü en lâ ilâhe illa'lllàh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh.*" diyerek, ve Rasûlüllah Efendimiz'in cemâlini müşâhede ede ede, cennetteki köşklerimizi, bahçelerimizi göre göre ruh teslim etmeyi nasîb eyle yâ Rabbi!..

Bi-hürmeti esmâike'l-hüsnâ ve habîbike'l-müctebâ... Ve bi-hürmeti leyleti'r-regàib... Ve bi-hürmeti leyleti'l-cumâti'l-garrâ... Ve bi-hürmeti esrârı sûreti'l-fâtihah!..

28. 03. 1985 - Özelif Camii / ANKARA

3. RECEB AYI, MUHABBET AYI

Aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn!..

Önce hepinize teşekkürlerimi arz etmek isterim. Allah sizlerden razı olsun... Şu cami, içinde birkaç kişiyle namaz kılınan, sahipsizlikten kubbesinin kurşunları çalınan bir metrûk ibadethane iken, cihanın sayılı camilerinden birisi haline getirdiniz.

Camilerin maddî imarı, taşıyla, toprağıyla, sıvasıyla, badanasıyla, nakışıyla, halısıyla olur. Mânevî imarı cemaatiyle olur. Allah razı olsun, siz her iki türlü imarı da yaptınız. Arkanızda bir eser bıraktınız. Elinizden geldiği kadar camimizi ve çevresini ve müctemilâtını, kardeşlerimizin kardeşliğine, sevgi ve muhabbetlerini ızhara vesile olacak, güzel şekilde kullanılacak hale getirdiniz.

Akşam namazından sonra bir kardeşimiz, bu mübarek akşam hürmetine, umreden döndüğü için bir ziyafet çekti. Kardeşlerimiz, kat kat salonlarımızda yemeklerini yediler. Allah kabul eylesin... Yiyenlere afiyet olsun... İbadete ve taate güç kuvvet olsun, feyiz bereket olsun...

Allah cümlenizden razı olsun ki, şu camiyi Hocamız Rahmetullahi Aleyh'ten sonra boynu bükük, mahzun bırakmadınız.

a. Muhabbet Çok Önemli

Allah-u Teàlâ Hazretleri, hulûlü ile müşerref olduğumuz şu mübarek geceyi cümlemiz hakkında sebeb-i fevz ü felâh eylesin...

Muhterem kardeşlerim! Receb gibi müstesnâ manevî kıymeti olan bir aya girmiş ve bu ayın ilk cuma gecesine ermiş bulunuyoruz. Allah'a hamd ü senâlar olsun ki, bizi bu mübarek gecelere vâsıl ve nâil eyledi.

Araplar, İslâm gelmezden önce cahillikleri ile, huşûnetleri ile birbirleriyle kılıç çekip, ok atıp, mızrak saplayıp, cenk edip

dururken, Receb ayı geldiği zaman kavgayı, gürültüyü, çatışmayı, ceng ü cidâli terk ederlerdi, birbirlerini görmezlikten gelirlerdi. Aylarca at üzerinde, deve üzerinde kovaladığı düşmanını, bu ayda bir köşeye kıstırsa, Receb ayı geldi diye görmezlikten gelirdi.

Onun için, bu ayın bir ismini kitaplar yazıyor ki: *Receb el-esam*, sağır Receb; yâni görmüyor, duymuyor, anlamazlıktan geliyor, düşmanını görmezlikten geliyor. Receb ayına hürmetinden dolayı düşmanına kılıç kaldırmıyor, bıçak saplamıyor, ok saplamıyor.

Onlar İslâm'ı görmemiş, bedevî insanlar idi, cahil ve gafil kimseler idi. Biz el-hamdü lillâh İslâm'ın nuru ile müşerref olmuş mü'minleriz. Allah'a hamd ü senâlar olsun ki, bizi müslüman annelerden, babalardan dünyaya getirdi; müslüman olarak yaşatıyor. İmanın hakîkatine vâsıl eylesin... İslâm'ın hakikatine ermeyi nasib eylesin... Has, hàlis, hakîkî müslüman olmayı nasib eylesin... Bu iman-ı kâmil ile ahirete göçmeyi nasib eylesin...

Muhterem kardeşlerim! Hepimizin evinde yüzlerce kitap vardır, ciltlerle eser vardır. Evliyâullah tarafından yazılmış, İmâm-ı Gazâliler, Abdülkàdir-i Geylânîler, Bahâeddin-i Nakşibendler, büyüklerimiz, pirlerimiz tarafından yazılmış yüzlerce, binlerce eser kütüphanemizde vardır. Hiç kimse ben bilmiyorum diyemez.

Bu kadar bilgiye, bu imana, bu Kur'an'a, bu şanlı mâziye, ecdadımızın bize nümûne olmasına rağmen, Receb ayı da geldiği halde bize ne oluyor? Biz niye düşmanlıkları bir tarafa koymuyoruz? Biz niye dostluk kucağını birbirimize açmıyoruz? Biz niye silahları bir tarafa bırakmıyoruz?

Allah-u Teàlâ Hazretleri bize, şu cahiliye devri Araplarından daha yüksek şuur versin... Onlar cahiliye devrindeyken Receb'in hürmetine kendi aralarında sulh ve sükûna kavuşurlardı. Haram aylar girdi diye, birbirleriyle cenk ü cidâlden vazgeçerlerdi.

Rabbimiz bu Receb ayını biz müslümanların da sulh ve sukûnu için, birlik ve beraberliği için, muhabbet ve meveddeti için vesile eylesin...

Muhterem kardeşlerim, kusursuz insanın olmadığını hepiniz bilirsiniz. En kestirme yolu, kendi kendimize bakmamızdır. Kendimize baktığımız zaman görürüz ki, dünya kadar kusurumuz vardır.

Nasreddin Hoca şöyle kendine bakmış, "Ah gidi gençlik, ah!" demiş ilk önce. Sonra bir sağa bakmış, bir sola bakmış, kimse yok; "Ben senin gençlikte de ne mal olduğunu bilirim ya!" demiş kendi kendisine.

Biz kendi kendimizi biliriz, ne olduğumuzu. Kendimizden düşünelim; eksiğimiz vardır, kusurumuz vardır, ibadette taksiratımız vardır, tembelliğimiz vardır, çeşit çeşit hatalarımız vardır... O halde öteki kardeşimizde de varsa, kendinden kıyas et, onu da affet! Sen kusurlarına rağmen nasıl Cenâb-ı Hakk'ın yolunda gitmeye çalışıyorsan, karınca kararınca, düşe kalka Rabbimizin rızasına uygun yaşamağa çalışıyorsan, o da öyle yapıyor işte... Senin karşına hatalı zamanı gelivermiş, gözüne o takılmış. Yaradılanı hoş gör, Yaradan'dan ötürü!

Allah aşkına, şu mübarek günler hürmetine, Rasûlüllah aşkına kusurlarımızı görmeyelim, kabahatlerimizi görmeyelim! Aynı camide namaz kılıyoruz; birbirimizi görüyoruz, selâm vermeden geçiyoruz.

Geçen gün bir kardeşimiz anlatıyordu:

"—Hocam bir köye gittim, camide namaz kıldım. Birisi orada namaz kıldı. Beni burada görüyor, benimle cemaat yapmadı, namazı ayrı kıldı, gitti. Bir başka camiye gittim, imam bana selâm vermedi. Namazı kıldık, başını çevirdi, küsmüş gibi kenardan yürüdü gitti." diyor.

Yâni şeytanlar ve nefisler, çok büyük oyunlar oynuyor bu müslümanlara. İslâm'ın özü bu değil, aslı esası bu değil. Müslüman kardeşler, müslümanlıklarının kendilerini muhabbet içinde olmalarını gerekli kıldığını bilmeli! Yâni, birbirini sevmeden yapılan işlerin bir işe yaramadığını bilmeli!..

İmam-ı Gazâli Hazretleri kitabında diyor ki:

“—Bir insanın içinde *hubb-u fi'llâh* olmazsa; yâni Allah rızası için öteki müslümanları, Allah'ın has halis kullarını sevmek olmazsa; ve *buğz-u fi'llâh* olmazsa, Allah düşmanlarına karşı da bir gayret-i diniyyesi olup, ona karşı bir celâdeti, kahramanlığı, salâbet-i diniyyesi olmazsa, öteki ibadetleri bir işe yaramaz!” diyor.

Namaz, oruç vs... Bunları herkes yapıyor. Hatta kimisi perhiz olsun diye yapıyor, kimisi jimnastik olsun diye yapıyor. Mühim olan, önemli olan, asıl dikkat edilmesi gereken muhabbet... O muhabbet olmadığı zaman, müslümanlar arasındaki o meveddet olmadığı zaman, öteki işlerin kıymeti olmaz.

Muhterem kardeşlerim! Muhabbet olduğu zaman da, Allah-u Teàlâ Hazretleri tariflere sığmayacak büyük mükâfatlar ihsan ediyor. Bir müslümanın sevdiği öteki müslümanın derecesine erişmese bile, âhirette onun makamına onu çıkartıyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri, kardeşi, kardeşten ayırmamak için, seveni sevenden ayırmamak için aşağıdakini yukarıya çıkartıyor. Kardeşinden ayrılmasın diye.

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümle ins ü cin mahşer yerinde toplanıp, terlere batıp, elli bin yıl diz üstü çöküp de, “Acaba hesabımız nasıl olacak?” diye titreştiği zamanda, Allah için birbirini sevenleri, nurdan minberlerin, tahtların üzerinde ikramına mazhar edecek. Arşının gölgesinde gölgelendirecek. O mübareklere mahşer gününün dehşeti gelmeyecek. Onlar üzülmeyecekler, korkmayacaklar, mahzun olmayacaklar, mahşerin dehşetini sezmeyecekler. O elli bin yıl onlara, bir namaz kılımı kadar kolay gelecek.

Kardeşlerim! Onun için aklımız varsa, şuurumuz varsa, maddi menfaatimizi, mânevî menfaatimizi anlayacak bir muhakeme kabiliyetimiz varsa, her şeyi bir tarafa bırakıp kardeşlik işini tamir etmeye, kardeşliğimizi takviye etmeye, kardeşliğimizi taklidden tahkike eriştirmeye çalışmamız lâzım! Bundan vazgeçmeyiz, en önemli işin bu olduğunu biliriz.

Allah için bir kimseyi seviyor musun? İvazsız, garazsız, Allah için bir kimseye muhabbet edebiliyor musun?.. Onu evine çağırabiliyor musun? Hasta olduğu zaman ziyaretine gidebiliyor musun? Öldüğü zaman cenazesini takip edebiliyor musun?.. Maddi bir menfaat yok. İşte asıl bâkî kalan o muhabbetler, fayda veren o muhabbetlerdir.

Hatta o mübareklere peygamberler ve şehidler bile gözleri takılacak, gıbta edecekler. Diyecekler ki:

"—Bunlar kim yâ Rabbi?.. Yüzleri nur, elbiseleri nur, tahtları nur; Arş'ın gölgesinde nurların içinde pırıl pırıl kevkeb-i dürrî gibi parıldayan bu kimseler kimler yâ Rabbi?.."

(*Hümü'l-mütehàbbûne fiyye*) "Onlar benim benim rızam, celâlim, izzim hakkı için birbirleriyle muhabbet edenlerdir." buyuracak.

Onun için şu muhabbet işini, şu Receb ayı vesilesiyle bir tamir edelim! Aramızdaki muhabbetleri bir takviye edelim! Birbirimize muhabbetimizi, göstermelik yapmaktan hazer eyleyelim, birbirimizi candan sevelim, birbirimize candan bağlanalım!..

Görüyorsunuz, muhabbet olduğu zaman neler oluyor. Muhabbetsizlik olduğu zaman da neler oluyor; bakın Irak'ın haline, bakın İran'ın haline!.. Milyonlar, milyarlar harcandı, milyarlar gitti müslümanların keselerinden, bütçelerinden, hazinelerinden... İki İslâm ülkesinin yüzlerce şehri virane... Binlerce müslüman evlâdı toprakların üzerinde, cenazesi bile kaldırılmıyor. Muhabbetsizliğin ne olduğunu görmek isterseniz, gazetelerde o hadiselere bakın!..

Muhabbetin ne olduğunu anlamak isterseniz, Allah yolunda kardeşlik etmek, muhabbet etmek ne neticeler verirmiş; hadis kitaplarından, tasavvuf kitaplarından bu bahisleri okuyun!..

b. Receb Ayında Oruç Tutalım!

Hatamız çoktur, kusurumuz çoktur. İnsan güzel günleri, güzel ayları, güzel geceleri vesile bilmeli. Vesilelerin en güzellerinden

birisi de bu mübarek Receb ayıdır. Receb ayının adlarından birisi de *Receb el-esab*'dır. Yâni, Allah'ın rahmetinin güldür güldür, nehirler gibi müslümanların üzerine döküldüğü bir aydır. *Esab* diye, suyun akışına denilir. Hatta nehirlerin döküldüğü yere, nehrin ağzının deryaya birleştiği yere *munsab* derler. Yâni su geliyor da oraya, şaldır şaldır dökülüyor diye...

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi bu hayırlardan, bu güldür güldür, şarıl şarıl yeryüzüne dökülen rahmetlerden hissedar olanlardan eylesin... "İlle istemem!" diye, kabını ters çevirenlerden eylemesin... Tenceresini, tavasını, kazanını ters koyarsa insan, yukarıdan gelen şey, yağan şey içine girmez ki... Tersliği bir tarafa bırakmamız lâzım!..

Peygamber SAS Hazretleri buyurdu ki:

"—Bu Receb ayı Allah'ın ayıdır."

Dediler ki:

"—Yâ Rasûlallah! Her ay Allah'ın, her gün Allah'ın, yer Allah'ın, gök Allah'ın, dünya Allah'ın, ahiret Allah'ın; yâni ne demek bu?"

"—Allah'ın mağfiretinin cûşa geldiği aydır. Rabbimiz rahmetinin, mağfiretinin kapılarını açıyor bu ayda..." buyurdu.

Onun için, bu ayın bir adı da *mutahhir*'dir; temizliyor insanı. Allah'ın rahmeti suyuyla insanın günahları afv u mağfiret oluyor. Karaları, isleri, pasları adeta yıkanıp gidiyor. Rabbımız bu ayda bizi bu feyizlerden, hayırlardan istifade edenlerden eylesin...

Bu ayda ne yapmamız lâzım?.. Peygamber SAS Efendimiz bu ayda çok oruç tutardı. Ramazandan sonra, en çok oruç tuttuğu aylardan birisi Recebdir. Ramazanda tabii bütün Ramazan tutuluyor. Ramazanın dışında en fazla miktarda oruç tuttuğu ay Receb ve Şa'bandır. Onun için biz de oruç tutacağız.

Peygamber SAS Efendimiz niye oruç tutardı? Biz örnek alalım diye. Orucun hassası nedir, özelliği nedir? Orucun hassası;

إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ (الزمر: ١٠)

(*İnnemâ yüveffe's-sâbirûne ecrahüm bi-gayri hisâb*) hükmüne tâbi olmasıdır. "Allah sabredenlerin ecrini hesaba kitaba sığmayacak kadar bol verecek." (Zümer, 39/10) Oruç da sabırdır. Sabrediyor insan yemek yemiyor. Yorgunluğa sabrediyor. Arzularına gem vuruyor, tahammül ediyor.

Sonra biliyorsunuz, oruç sadece yememek, içmemek değildir. Gerçek orucun, hakîkî orucun, makbul orucun bir özelliği de ahlâkî hususlara da riayet etmektir.

Meselâ, Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

"—Bir insan gıybet ederse, orucu bozulur."

Ne demek? Sevabı gider demek. Gıybet etmeyeceksin, dilini gıybetten tutacaksın!

"—Yalan yere şahitlik edenin orucu bozulur."

Tabii, günahlı bir iş yapıyor, sevabını kaçırıyor. Ahlâkımıza sahip olarak, gözümüze sahip olarak, harama bakmadan, yalan dolan söylemeden, harama el uzatmadan hareket ettiğimiz zaman, hakîkî oruç oluyor. Böyle bir oruç da, sabrın sembolü olduğu için ve insanı sabra alıştırdığı için mükâfatı nasıl gelecek; üç mü, beş mi, on mu, yedi mi, yetmiş mi, yedi yüz mü?.. Hayır, *bi-gayri hisab*.

Ayet-i kerimede, (*İnnemâ yüveffe's-sâbirûne ecrahüm bi-gayri hisâb*) buyruluyordu. *İnnemâ* edat-ı tahsistir. Yâni, "Başkaları değil, sadece bunlar!" demek. "Bunlara mahsustur bu!" demek. Allah, sabredenlere ecrini çok fazla miktarda verecek, tahammül edilmez derecede verecek.

Onun için, bu ayda Allah'ın rahmetinin bize gelmesine bir bahane, bir vesile olsun diyerek çokça oruç tutalım!.. Ama hakkını vererek, harama bakmadan, yalan, dolan, gıybet, dedikodu, bağırma, çağırma, kalp kırma olmadan, kimseyi incitmeden, ahlâkî esaslara riayet ederek, orucu öyle tutalım!..

Peygamber SAS böyle tavsiye etmiştir. Orucun tutulması

hakkındaki umûmî tavsiyeleri incelendiği zaman, ahlâki hususlara riayet etmenin lüzumu çok bariz olarak anlaşılıyor.

Muhterem kardeşlerim! Cennette çok nehirler var:

فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ ، وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ ، وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ ، وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى (محمد : ١٥)

(*Fîhâ enhârun min mâin gayri âsin, ve enharun min lebenin lem yetegayyer ta'mühû, ve enharun min hamrin lezzetin li'ş-şâribîn, ve enharun min aselin musaffâ*) [Cennetin içinde bozulmayan sudan ırmaklar, tadı değişmeyen sütten ırmaklar, içenlere lezzet veren, mest eden şaraptan ırmaklar ve süzme baldan ırmaklar var.] (Muhammed, 47/15) diye ayet-i kerimede bildiriliyor.

Peygamber SAS bir hadis-i şerifinde buyurdu ki:[16]

إنّ في الجَنَّةِ نَهْرًا يُقالُ لهُ رَجَبٌ ، أشَدُّ بَياضاً مِنَ اللَّبَنِ ، وأَحْلٰى مِنَ الْعَسَلِ ؛ مَنْ صَامَ يَوْمًا مِنْ رَجَبٍ ، سَقاهُ اللهُ مِنْ ذٰلِكَ النَّهْرِ

(الشيرازي في الألقاب ، هب . عن أنس)

(*İnne fi'l-cenneti nehren*) "Cennette bir başka nehir vardır ki, (*yukàlü lehû receb*) bu nehrin adı da Receb'dir." Şu ayın adı gibi, o nehrin adı da Receb'dir. (*Eşeddü beyâdan mine'l-leben*) "Beyazlığı sütten daha beyazdır. (*Ve ahlâ mine'l-asel*) Tadı baldan daha tatlıdır. (*Men sàme yevmen min recebin sakàhu'llàhu min zâlike'n-*

---

[16] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.367, no:3800; İbn-i Hibbân, Mecrûhîn, c.II, s.238; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mizan*, c.VI, s.101, no:348; Enes ibn-i Malik RA'dan. *Kenzü'l-Ummal*, c.VIII, s.577, no:24260; Geylânî, *Gunyetü't-Tàlibîn*, s. 157.

nehr) Kim Receb'de bir gün oruç tutarsa, Allah o nehirden ona tattırır."

İki gün tutarsa sevabı böyle olur, üç gün tutarsa sevabı şöyle olur, dört gün tutarsa sevabı şöyle olur...

Mümkün olduğu kadar bu ayda nefsimize hâkim olalım! Kötü huylarımızı bir tarafa atalım! Bilhassa kırgınlıkları, dargınlıkları, küslükleri, çekişmeleri, kavgaları, inatları, münafeseleri, nefisleşmeleri, cenkleri, cidalleri bir tarafa bırakalım! Utanalım şu cahiliye devri Araplarından... Onlar bırakırdı; biz bırakmazsak, hakikaten de utanılacak bir duruma düşeriz.

Ondan sonra, oruç tutalım!.. Sonra bu ayda sadaka vermenin, hayır vermenin sevabı çok fazladır. Bu ayda eliniz açık olsun, kesenizin ağzı bağlı olmasın. Mümkün olduğu kadar etrafınızdaki insanları gözetin! Hayra, hasenata, Allah yolunda çalışmaya, cihada para sarf edin biraz...

c. Ölüme Hazırlık Yapalım!

Şimdi şu cami tertemiz badana yapıldı. Yukarıya kubbesine kadar iskeleler kuruldu. Kenarlarına tahtalar yapıldı. Ne ile oldu bunlar? Şu kadar milyon, bu kadar milyon gidi gidiverdi.

Yan tarafı aldık, "Kadınlar orada ders dinlesinler, hadis dinlesinler de, onlar da yola gelsin, onlar da iyi müslüman olsunlar!" diye. Şu kadar milyon oraya gidiverdi.

Haydi arka tarafı hizmete açalım, odaların arasındaki bölmeleri kaldıralım. Burada talebeler kalırmış eskiden; şimdi talebe kalmasın, cemaat doluyor, taşıyor yetmiyor, cemaate tahsis edelim... Şu kadar milyon gidi gidiverdi.

Demek ki, para ile oluyor. Biz bu paraları neden kazanıyoruz?.. Karnımız doyacak, ihtiyaçlarımızı gidereceğiz, Allah yolunda sarf edeceğiz. Rabbimizin bize verdiği nimetler bunlar. Biz bu nimetleri yine Rabbimizin yolunda sarf ederiz, böylece ahiretin ecrini alırız.

Peygamber Efendimiz buyurdu ki:

“—Kesilmiş koyunun ne kadarı kaldı evde?..”

“—Hepsi gitti, hepsini dağıttık, hediye verdik, sadaka verdik; bir budu kaldı.”

“—Hâ demek ki, bir budu hariç hepsi bizim olmuş!” dedi.

Çünkü sevap oldu, sevap olarak yazıldı, sevabı kaydoldu, gitti. Başkasına gidince sevap oldu. Yediğinin hesabı var. Yaptığın hayır âhirete geçmiş oluyor. Bunu unutmayalım.

Bu ömür ne kadar sürer bilmiyoruz. Ne sen bilirsin, ne ben bilirim, ne de başka bir kimse bilir. Bilenler hiç olmaz mı?.. Allah’ın bildirdiği kullar da bilir. Bazen Allah bildiriyor bazı kullarına...

Bir kardeşimizin kız kardeşini anlattılar, rüya görmüş, rüyada kabre koymuşlar, kabirde Münker ve Nekir karşısına gelmiş, “Söyle bakalım Rabbin kim?” demişler. Cahil kadın, yâni bilgisi çok fazla değil. Bocalamış, “Rabbin kim?” sorusunun cevabını iyi verememiş rüyada. Bir azarlamışlar, “Hiç bilmez mi insan Rabbini, git öğren de gel!” demişler rüyada. Öyle uyanmış.

Rüyadan, o işaretlerden, “Ben öleceğim!” demiş. Bebek bekliyormuş, “Şu çocuğumun adını şöyle koyarsınız, ben bunu görmeyeceğim, öleceğim!” demiş. “Yâ öyle söyleme, bilmem ne!” filan, yok. Hakikaten de doğumu yapmış, ölmüş. Yâni Allah bildirirse biliyor.

Bizim burada cemaatten hacı kardeşimiz, hâlâ aramızdadır. Onun babasıyla birisi, Tekirdağ eski müftüsünün yanına ziyarete gidiyorlar. Ama ehl-i tarik, mâneviyat sahibi, derviş, cömert, alim insanlar onlar. Büyük insanlar yâni. Bir kapısı odaya giriş kapısı, bir de şurada kapı var. Bu ne?.. O da misafir kapısı. Dışarıdan misafir kolayca gelsin diye, müftü efendi iki kapılı yapmış salonunu.

Akşamları yalnız başına yemek yemezmiş. Misafiri yok, ne yapsın?.. O zaman gidermiş han odalarından, işçilerden, şunlardan, bunlardan insanlar bulur, sofrasına onları da çağırır, öyle yermiş. Öyle cömert bir insan.

Konuşmuşlar, görüşmüşler, bu hacı amcanın babasıyla bir başkası... Veda edip çıkmışlar. Tam kapıdan çıkarken, “Biraz gelir misin?” demiş, çağırmış. Bu hacı efendinin babasını değil de, ötekisini çağırmış. Bir şeyler konuşmuşlar ciddî ciddî, ondan sonra çıkmışlar. Yolda hacı efendinin babası arkadaşına sormuş:

“—Müftü Efendi sana, çağırdığı zaman ne söyledi?”

“—Canım aramızda husûsî bir şey konuştuk. Sana ait bir şey değil, sorma...”

“—Yok ille söyleyeceksin!

“—Canım seni ilgilendirmez, husûsî bir mesele...”

“—Allah aşkına söyle” falan diye ısrar etmiş.

O zaman öfkelenerek demiş ki:

“—Müftü efendi bana dedi ki: ‘Bize işaret oldu, üç gün sonra ahirete göçeceğiz, ahirete göçme vaktimiz geldi. Seninle eskiden beri ahbaplığımız iyidir. Gel şuraya beraber gidelim!’ dedi. Ben de, ‘Olur be müftü efendi...’ dedim.” demiş.

Ahbap, arkadaş ya; kardeşliğin, arkadaşlığın bu derecesini nerede görmüş insan? “Pekâlâ olur beraber gidelim!” demiş, üç gün sonra ikisi de ölmüşler. Adını da öğrenebilirim, yâni bir dahaki derse, adları neyin nesidir öğrenebilirim.

Allah-u Teàlâ Hazretleri, kardeşliklerimizi böyle canlı eylesin... Allah yolunda çalışmalarımızı böyle samîmî eylesin... Tabii Allah bildirirse, bilir. Ama bildirmediğine göre, şu anda çalışacağız.

”—Ya kıyamet koparsa hocam, ya kıyamet kopuverirse?..”

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

“—Elinde dikilecek dalı olsa, yine onu dikmeye devam edecek insan.”

Koparsa kopar, kıyametin sahibi Allah-u Teàlâ Hazretleri. Yâni gökten ne yağdı da yer kabul etmedi?.. Ecel kime geldi de, “Yok, ben şimdi gelmiyorum!” diyebildi?.. Vakti geldiği zaman, herkes gidecek.

Allah bize güzel bir hal ile, hüsn-ü hâtime ile iman-ı kâmil ile ahirete göçmeyi nasib etsin... Nasıl olsa göçeceğiz. Hem mü’min

olursak, daha güzel yere gideceğiz. Buraya dönüp kim bakar? Kim kalmak ister burada, bu çamurlu diyarda?.. Bu mihnetli diyarda, bu kavgalı, gürültülü, bu insanların birbirlerini yok yere üzdüğü, ezdiği, diyarlara kim bakar cennetlik olduktan sonra?..

Ama tabii, adam cehennemlikse, buraya sımsıkı sarılır. Dişleriyle buraya ısırır, yapışır, tırnaklarını geçirir; çünkü cehennem daha beter.

Onun için Peygamber Efendimiz buyurdu ki:[17]

اَلدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَجَنَّةُ الْكَافِرِ (حم. م. ت. ه. حب. عن أبي هريرة ؛ طب. ك. هب عن سلمان ؛ البزار عن ابن عمر)

RE. 207/18 (*Ed-dünyâ sicnü'l-mü'mini ve cennetü'l-kâfir*) "Dünya mü'minin zindanıdır, kâfirin cennetidir."

Dünya müslümanın hapishanesidir. Dört taraflı demir parmaklı bir hapishane. Şuradan kurtulsam da rahata ersem... Ahirete gidince hürriyet, güzellik, cennet, cennet nimetleri, dostlar, ahbaplar... Orası dışarısı, orası güzel... Burası parmaklıkların, bilmem neyin icinde, izbe, karanlık bir yer gibi

---

[17] Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.205, no:5256; Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.306, no:2246; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.137, no:4103; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.323, no:8272; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.237; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.463, no:687; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.148, no:9797; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.351, no:6465; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.425, no:8298; Beyhakî, *Âdâb*, c.III, s.6, no:727; Ebû Hüreyre RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.699, no:6545; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.236, no:6087; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.27, no:5645; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.385, no:2498; Selman RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.65, no:9136; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.262, no:6108; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.118; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.V, s.80, no:1304; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.150, no:9385; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.355, no:35867; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.185, no:6081; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.9, no:12431.

müslümana göre.

Ama kâfirin cenneti... Neden? Kâfir cehenneme düştüğü zaman dumanların arasında, irinlerin, kanların, kaynayan katranların içinde; islerin, pasların, akreplerin, yılanların, çıyanların, azapların işkencelerin arasında olacak. Tabii burası ona bir nimet olacak.

Üstü başı hırpâni yahudinin birisi, büyük alimlerimizden birisinin atının üzengisine yapışmış. Demiş ki:

"—Söyle bakalım; sizin Peygamberiniz demiş ki: 'Dünya müslümanın zindanıdır, kâfirin cennetidir.' Benim şu halime bak; ben kâfirim, üstüm perişan, yoksulluk, sefalet her türlü şey var... Senin de şu haline bak; güzel bir atın üstüne binmişin, eğerin güzel, cübben güzel, sarığın güzel, malın var, mülkün var, konağın var... Burası ne biçim zindan size göre, bize göre ne biçim cennet?"

O zat da demiş ki:

"—Yâ kâfir! Bunlar Allah'ın bize buradaki nimetlerdir ama, bunlar bir şey değil. Allah bize ahirette öyle nimetler verecek ki, gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, insanın hatırına hayaline sığmayan nimetler verecek. Onların yanında burası zindan gibi... Size de Allah ahirette öyle büyük azaplar hazırladı ki, o azapların yanında burası size cennet gibi kalır."

Bakmış cevap doğru. Parmağını kaldırmış, kelime-i şehadet getirmiş, müslüman olmuş. Başka çare yoktur. Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi şu dinimizin kadrini, kıymetini bilenlerden eylesin...

d. Üç Ayların Bazı Özellikleri

Bazı sözler var. Şurada onları da nakledivereyim. Diyorlar ki:

رجب لترك الجفاء ، وشعبان للعمل والوفاء ، ورمضان

للصدق والصفاء.

(*Recebü li-terki'l-cefâ'*) "Receb cevr ü cefânın terki ayıdır." Günahların, cevrin, cefânın, ahlâksızlığın, huysuzluğun, edepsizliğin, dikkatsizliğin, gafletin, cehaletin terkedildiği aydır.

(*Ve şa'bânu li'l-ameli ve'l-vefâ'*) Önümüzde Şa'ban ayı, Ramazanla aramızda bir ay daha var... O da, vefâkarlık ile güzel ameller işlemeye devam etmek ayıdır.

Demek ki, Receb tevbe ayıymış. Demek ki, halimizi düzelteceğiz, hak yola gireceğiz. Üç Aylar geldi, Allah'ın güzel mânevî mevsimi geldi. Demek ki cefâyı, cevri, günahı terkedeceğiz, amele başlayacağız. Ramazana kadar Şa'ban ayında devam edeceğiz.

(Ve *ramadànü li's-sıdkı ve's-safâ'*) "Ramazan da sıdk u safâ ayıdır." Oradaki mânevî lezzetlerin tadı, şimdiden insanın burnunda tütüyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri sıhhat afiyetle eriştirsin de, feyizyâb eylesin...

Bir başka sözde denmiş ki:

رجب شهر التوبة ، وشعبان شهر المحبة ، ورمضان شهر القربة.

(*Recebü şehrü't-tevbeti*) "Receb tevbe ayıdır. (*Ve şa'bânu şehrü'l-muhabbeti)* Şa'ban muhabbet ayıdır, sevgi ayıdır. (*Ve ramadànu şehru'l-kurbeti*) Ramazan da kurbiyyet ayıdır, Allah'a yaklaşma ayıdır."

Bir başka sözde denmiş ki:

رجب شهر الحرمة ، وشعبان شهر الخدمة ، ورمضان شهر النعمة.

(*Recebü şehrü'l-hürmeti)* "Receb hürmet ayıdır." Allah'ın emirlerine dinine hürmet ayıdır. Kendisine çeki düzen verme, ceketini ilikleme, hazır ol vaziyetine gelme ayıdır. (*Şa'bânü şehrü'l-hidmeti*) "Şa'ban hizmet ayıdır." Haydi bakalım, koştur bakalım, deh bakalım, haydi bakalım!.. İbadet, taat, hayır, hasenat yapma ayıdır. (*Ramadànü şehru'n-ni'meti*) "Ramazan da

nimet ayıdır."

Bir başka sözde denmiş ki:

رجب شهر العبادة ، وشعبان شهر الزهادة ، ورمضان شهر الزيادة .

(*Recebün şehrü'l-ibâdeti*) "Receb ibadet ayıdır. (*Ve şa'bânü şehrü'z-zehâdeti*, Şa'ban şu dünyaya sırtını döndürüp, âhirete zühd ü takvâ ile yönelme ayıdır. (*Ve ramadànü şehrü'z-ziyâdeti*) Ramazan da nimetlerin ziyadeleşme ayıdır."

Yine denmiş ki:

رجب شهرٌ يضاعف الله فيه الحسنات ، وشعبان تكفر فيه
السيآت ، ورمضان ينتظر فيه الكرامات.

(*Recebü şehrun yudaafu'llàhu fihi'l-hasenât*) "Receb bir aydır ki, bu ayda salih işler, ameller işleyen, hasenât yapanların ecirlerini Allah kat kat verir.

(*Ve şa'bânu şehrun tükefferu fihi's-seyyiât*, Şa'ban ayında Allah kulları pâk eder, günahlardan temizler.

(*Ve ramadànu şehrün yuntazaru fihi'l-kerâmât*) Ramazan da Allah'ın mânevî ikramlarının, mükâfatlarının beklendiği aydır." El açılıp da, bakalım Rabbimiz ne lütuflar ihsan edecek diye beklendiği aydır.

رجب شهر السابقين ، وشعبان شهر المقتصدين ،
ورمضان شهر العاصين.

(*Recebü şehrü's-sàbıkîn*) "Receb hak yolda koşuşanların, müsabaka edenlerin ayıdır. (*Ve şa'bânü şehrü'l-muktasıdin*) Şa'ban muktesidler ayıdır. Yâni amellerini ölçülü, dengeli yapanların ayıdır. (*Ve ramadànu şehrü'l-âsîn*) Ramazan âsilerin,

mücrimlerin, yüzlerinin gülmüş olduğu aydır."[18]

Allah-u Teàlâ Hazretleri, böyle bir mevsime bizi erdirdi. Sözü fazla uzatmayalım! Allah-u Teàlâ Hazretleri içimize feyiz versin... Kalbimize bir nur ihsan eylesin. Dimağımıza Kur'an'ın, imanın, dinin, ibadetin taatin lezzetini tattırsın... Lezzetini duyursun... Ve kendimize bir çeki düzen verip, şu güzel ayı vesile eyleyip, Cenâb-ı Hakk'ın yoluna dönmeyi cümlemize nasib eylesin...

e. Çocuklarımızı İyi Yetiştirelim!

Kendiniz böyle hak yola döndüğünüz gibi, kendinize çeki düzen verdiğiniz gibi, evde de bir değişiklik olsun. Çoluk çocuğunuza karşı durumu anlatın:

"—Güzel bir aya girmişiz, mevsim değişmiş, hocaefendi söyledi. Haydi bakalım çocuklar abdest alın bakalım!"

Biraz kesenin ağzını onlara da açın! Yâni ille bizim şuraya buraya verin demiyoruz. Yâni kasdımız, hayır yapın demek istiyoruz. Çocuğa verdiğin de hayırdır. İnsanın evine ailesine yaptığı hayrın sevabı yedi yüz mislidir. Hadis-i şerifte öyle geçiyor. Kesenin ağzını aç, çocuğa para ver, o da rağbet etsin:

"—Her kıldığın namaz için şu kadar para evlâdım... Al bakalım, takkeyi sana aldım... Al bak, sana yeni bir seccade aldım, pırıl pırıl...Bu senin özel seccaden... Al bak, sana şu tesbihi hediye getirdim. Bak güzel bir ay geldi, haydi oğlum, hiç bir vakti kaçırma!"

Akşam bir sorarsın:

"—Bu gün kaç defa gidebildin bakalım camiye? Hocaefendi ne söyledi?" filân diye çocuğu böyle alıştırırsın.

Benim rahmetli anam, —Allah cümle geçmişlerimize rahmet eylesin— beni cuma gününde süslerdi giydirirdi, temiz, pak... Hoşuma giderdi giyinişim, kıyafetim. Ondan sonra da camiye gönderirdi. Gelince de sorardı:

---

[18] *Geylânî, Gunyetü't-Tàlibîn*, s. 158.

"—Hutbede hocaefendi ne söyledi?"

"—İşte anne şunu söyledi, bunu söyledi."

"—Aferin evlâdım, mâşâallah" filan.

Şimdi anlıyorum ne kurnazmış; yâni hem soruyor camiye gidip gitmediğimi anlıyor. Hem de, "Bir dahaki sefere annemden yine aferin alacağım!" diye hocaefendiyi can kulağıyla dinliyor insan. Çünkü annesi eve gidince soracak veya babası soracak: "Ne oldu? Ne anlattı?" falan onu anlatınca, "Mâşâallah, aferin!" der, bir de mükâfaat verirse...

Bizim fakültede ders yapıyorum geçen gün;

"—Şunu yazın!"

"—Hocam ne idi, bir daha söyleyin!"

"—Şunu..."

Bir daha söylüyorum, bir daha söylüyorum... Dikkatleri fazla değil. Dedim ki:

"—Şimdi bu iş bittikten sonra, bu bahis bittikten sonra, öteki bahiste bir şey söyleyeceğim, bir defa söyleyeceğim, ondan sonra söylemeyeceğim, kitabı kapatacağım! Ama mükâfaat koyuyorum ortaya..." dedim.

Cüzdanı çıkarttım bir yüz lira, koydum masanın üzerine... Yâni şaka olsun diye.

"—Kim bunu bir defada anlayıp, hiç bir daha sormadan hafızasında tutup yazarsa, bu mükâfaatı alacak!" dedim.

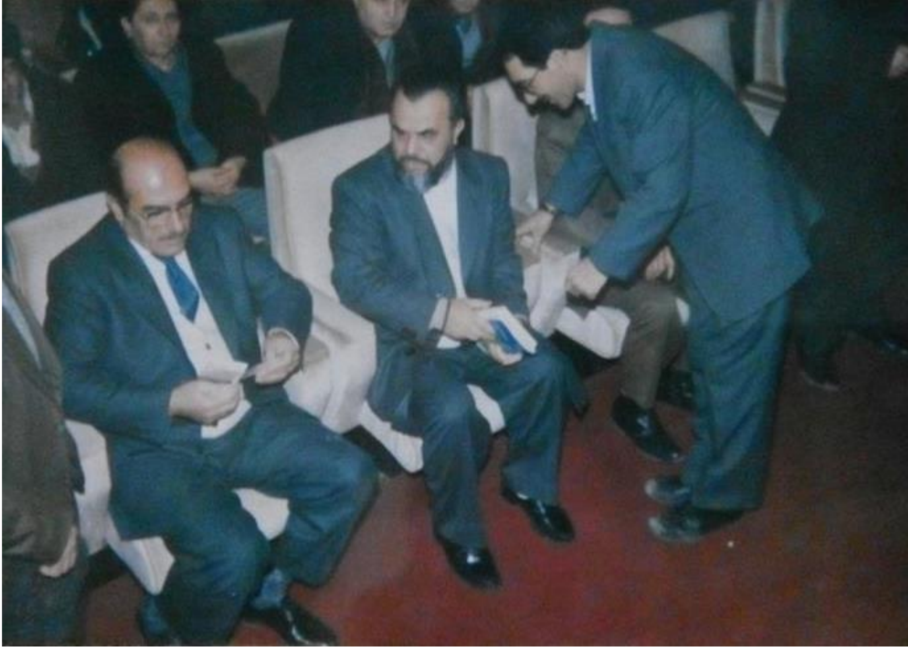
Koca sınıf, yüz yirmi kişilik sınıf... Bir şiir, dînî bir beyit. Bir kere okudum, kitabı kapattım. Herkes bir şeyler yazdı ama, herkes aklında tutamadı.

"—Hocam ben yazdım, ben yazdım!"

Baktım defterlerine:

"—Sen şu kelimeyi yanlış yazmışsın, sen şunu hatırlayamamışsın, şurası eksik, burası eksik..."

İki tane doğru yazan çıktı. Önceden de konuştuk. Pekiyi birden fazla insan bilince ne olacak? Mükâfaatı bölüşecekler. İki kişi çıktı sınıftan, yüz lirayı elli, elli paylaştılar. Ama bir defaki sefere can kulağıyla dinlerler. Bir çaredir bu...

Bizim burada hoca kardeşlerimizden birisi anlatıyordu:

"—Ben Kur'an-ı Kerim'in her sayfasını on liraya öğrendim. Babam her sayfayı ezberledikçe para verirdi." diyor.

Öyle öyle hafız olmasına vesile oldu. Siz de çocuklara iltifatın kapısını açın! Kesenin ağzını açın!.. Zaten yapılan hayır yedi yüz misli.

Hanıma hediye alın, "Regaib Gecesi münasebetiyle hediyemdir, hatun buyur!" deyin. Çocuklara hediye alın, onların gönüllerini okşayın! Hayra teşvik edin, namaza niyaza teşvik edin! "Haydi bakalım hatmi ne kadar günde bitireceksiniz? Başlayın bakalım bu gün!" deyin, "Bitirene şu kadar mükafat!" deyin!..

Yani bir politika güdün ki, bu çocuklar şerre gitmesinler, hayra gitsinler. Bu çocuklar sizin mezarda kemiklerinizi sızlatmasınlar da, size arkanızdan bizim şurada yaptığımız dualar gibi sevaplar göndersinler.

İyi yetiştirirsen sevap gönderir. Kötü yetiştirirsen ne olacak? Kemiklerini sızlatacak. Mezarda senin kemiklerini sızlatır. Çünkü Peygamber Efendimiz buyurdu ki:

"—Kulların yaptığı işler, 'Senin evlâdın, torunun dünyada şöyle etti, böyle etti.' diye cuma günü analara, babalara, dedelere, ninelere arz olunur."

Hocalarımızın, babalarımızın, dedelerimizin ruhuna gidiyor. Bizim bu camide okuduğumuz, ibadet ettiğimiz, tesbih çektiğimiz onlara arz olunuyor. Ve onlar, sizin yaptığınız hayırlı işlerden dolayı sevinirler ve nurları artar. Nasıl şimdi şu elektrik bir dalgalanıyor, bir azalıyor ışığı, bir çoğalıyor. Ben ona benzetiyorum. Bazen böyle ışık azalıyor, azalıyor, "Dur, eyvah, cereyan kesilecek..." filan diyorsun, sapsarı sararıyor. Ondan sonra tekrar bir canlanıyor. Onun gibi geliyor bana. Yâni kabirlerinde nurları artıyor dedelerimizin, babalarımızın, analarımızın... Ne ise ahirete göçmüşlerin. Bizim yaptığımız hayırlardan dolayı seviniyorlar ve nurları artıyor.

Aksine, aksi olduğu zamanlar üzülüyorlar, ezâlanıyorlar. Onun için buyurdu ki Peygamber Efendimiz:[19]

تُعْرَضُ الأَعْمالُ يومَ الاثْنَيْنِ وَ الخَمِيسِ عَلَى اللهِ ؛ وَ تُعْرَضُ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ وَعَلَى الْآبَاءِ وَالْأُمَّهَاتِ يومَ الْجُمُعَةِ ؛ فَيَفْرَحُونَ بِحَسَنَاتِهِمْ وَتَزْدَادُ وُجُوهُهُمْ بَيَاضًا وَ إِشْرَاقًا ؛ فَاتَّقُوا اللهَ ، وَلاَ تُؤْذُوا مَوْتَاكُمْ

(الحكيم عن عبد الغفور بن عبد العزيز عن أبيه عن جده)

RE. 253/1 (*Tu'radu'l-a'mâlü yevme'l-isneyni ve'l-hamîsi ale'llàh*) "Bizim yaptığımız ameller, pazartesi ve perşembe günleri

---

[19] Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.II, s.260.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.469, no:45493; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.307, no:991; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XI, s.292, no:10810.

Allah'a arz olunur. (*Ve tu'radu ale'l-enbiyâi ve ale'l-âbâi ve'l-ümmehâti yevme'l-cumuati*) Cuma günleri de Peygamber Efendimiz'e ve büyüklerimize, ecdadımıza arz olunur."

'—Bak senin ümmetinden filanca şahıs şu işleri yaptı… Bak senin zürriyetinden filanca şahıs şu işleri yaptı.' diye.

(*Feyefrahûne bi-hasenâtihim ve yezdâdü vücûhehüm beyâdan ve işrâkan*) "İyi amellerle onlar ferahlanır ve yüzlerinin beyazlığı, parlaklığı artar." Sizin yaptığınız şeyler iyi ise, geçmişleriniz memnun olurlar; kötü ise, üzülürler.

(*Fe'tteku'llàhe ve lâ tü'zû mevtâküm*) "Onun için, Allah'tan korkun da mevtânızı, ahirete göçmüş eski büyüklerinizi, ölülerinizi sakın ezâlandırmayın!" diyor.

Sen günah işleyince zararını sadece kendine mi sanıyorsun? O âhirete göçmüş olan anaların, babaların, nenelerin, dedelerin kemikleri sızlıyor, üzüntüye gark oluyorlar, ezâlanıyorlar onlar.

Onun için, evlatlarımızın arkamızdan bizim kemiklerimizi sızlatmaması için, onların iyi yetiştirmesine bir politika tesbit edeceğiz, bir çare düşüneceğiz. Kesenin ağzını açacağız, hediyeydi,

şunuydu, bunuydu, tatlı muameleydi diye onları hak yola bağlayacağız. Onları Allah'ın iyi kulu haline getireceğiz. Yalnız başına olduğu zaman da namaz kılar hale getireceğiz. Dayak korkusundan, baba tazyikinden, ana takibinden ibadet etme durumundan, isteyerek, severek hak yola koşa koşa giden insanlar haline getirdik mi, korkma!

Adapazarı'nda birisini gördük. Biz ikindiyi biraz geciktirmiştik, sanayi çarşısında bir namaz kıldık. Arkamızdan birkaç kişi daha geldi, cemaat oldular. Sonra tanıştık. Camiler tanışma yeridir. İbadetler muhabbete vesiledir. Arkasından pabucu alan kaçmasın, tanıyın birbirinizi! Derdini bilin, yardımcı olun! Tanışın, muhabbet edin, gidin, gelin!

Sorduk biz de, bu kanaatte olduğumuz için:

"—Sen nerelisin?"

"—Ben Karadenizliyim."

"—Sen nerelisin?"

"—Ben Erzurumluyum"

"—Sen ne iş yaparsın?"

"—Ben işte şu işi yaparım, ticaret için buraya gelmiştim, misafirim, gideceğim."

"—Sen nesin?"

"—İşte ben de genç bir çocuk, bir işim yok! Erzurum'dan buraya geldim."

"—Kimsen var mı?.."

"—Yok."

"—Pekiyi..."

Ayrıldık gideceğiz, alt kata indik merdivenden. Biz arabamıza bindik. Baktım, çocuk boyacı sandığını koluna geçirdi, gidiyor. Boyacıymış. Erzurumlu çocuk, ayakkabı boyacısıymış. Yanımdaki arkadaşa, hacı beye dedim ki:

"—Bak hacı! Bu çocuk Erzurumlu, burada hiç kimsesi yok, bu şehirde hiç kimsesi yok. Erzurum'dan buraya gelmiş, anası yok, babası yok, dayak korkusu yok, arayan yok, soran yok; namazı kendiliğinden kılıyor! Bu çocuk kıymetli, sen bunu tanı, bunu

işine al, bu sana iyi iş adamı olur." dedim.

O da gitti, çağırdı çocuğu, kendi adresini verdi. Keselerden paralar çıktı, çocukcağıza verildi.

Çocuk tarafından düşünecek olursak; çocuk Allah rızası için orada bir namaz kıldı, cebi kaç bin lira para gördü. Yâni o taraftan öyle. Ama ben o tarafını düşünmüyorum da, işin bu tarafını düşünüyorum:

Bizim evlatlarımız biz olmadığımız zaman, bizim kontrolümüzden uzak oldukları zaman, ibadette mi?.. Mühim olan o. Eğer biz olmadığımız zaman da cumayı kaçırmıyorsa, namazı kılıyorsa, ibadetine düşkünse, günahlardan sakınıyorsa, harama elini uzatmıyorsa, haylazlık, edepsizlik yapmıyorsa; tamam kazandınız, mübarek olsun...

Ama o duruma gelememişse; ona çalışın, onun tedavisi için diyar diyar dolaşın! Ne yapmak gerekiyorsa, onu yapın! Bu evlatları hayırlı yetiştirmeye çalışalım! Bu hanımların da yüzünü güldürmeye çalışalım, onlara da İslâm'ı güzelce öğretelim!

Tabii insan evine gider, çoluk çocuğuna bu gecenin faziletini anlatır. Bu gece zaten katmerli feyizli bir gecedir, onu da belirteyim. Katmerli feyzi vardır. Çünkü bu gece cuma gecesidir. Perşembeyi cumaya bağlayan gece, cuma gecesidir. Bu gece hadis-i şeriflerde övülmüştür; kıymetli, nurlu bir gecedir. Gecesi nurludur, gündüzü nurludur.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi ailece, analarla, babalarla, hanımlarla, evlatlarla yolunda dâim eylesin, zikrinde kàim eylesin... İki cihanın hayrına cümleten nâil eylesin...

Allah cümlenizden razı olsun...

Bi-hürmeti esrâri sûreti'l-fâtihah...

13. 03. 1986 - İskenderpaşa

4. HAK YOLA DÖNÜŞ GECESİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Alâ külli hàlin ve fî külli hîn... Nahmedühû bi-cemîi mehàmidih... Lehü'l-hamdü kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultànih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammemedini'l-emîn... Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn... Salâten ve selâmen dâimeyni mütelâzimeyni ilâ yevmi'd-dîn... Emma ba'd.

Çok muhterem, çok değerli, aziz kardeşlerim!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin affının, mağfiretinin, rahmetinin cûşa geldiği, rahmet deryalarının taştığı, mübarek bir nurlu gecede bulunuyoruz. Bu çok müstesna, çok şâhâne gecenin hayrından, feyzinden, nurundan Rabbimiz cümlemizi faydalandırsın... Mahrumlardan eylemesin... Kapısından matrudlardan, koğulmuşlardan eylemesin...

Receb ayı, Üç Aylar diye isimlendirilen mânevî mevsimin ilk merhalesi, ilk devresidir. Sevgili Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ SAS:

"—Receb, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin ayıdır." buyurmuştur.

Her şey Allah'ındır, biz de Allah'ın kullarıyız. Aylar da Allah'ın aylarıdır, dünya da, ahiret de onundur. Mülk onundur. Receb'in Allah'ın ayı olması da yine bizim içindir, yine bizim faydamızadır, yine bize müjdedir. Çünkü, Allah-u Teàlâ Hazretleri bu ayda, nice nice kullarının tevbesini kabul ediyor. Allah'ın ayı olması ondan...

Allah-u Teàlâ Hazretleri yanlış yolda, yanlış durumda, yanlış fikirde, yanlış amelde, yanlış işte, yanlış istikamette olanları doğruya irşad eylesin... Samîmî dönüş ile, tevbe-i nasûh ile dönmeyi nasîb eylesin... Kendi yolunda yürümeyi nasîb eylesin... Rızasını kazanmayı nasîb eylesin... Dünyası, ahireti mâmur olanlardan olmayı cümlemize nasîb eylesin...

a. İstiğfarı Çok Eylemek

İmam Beyhakî'nin Zübeyr ibn-i Avvâm RA'dan rivayet eylediğine göre, Peygamber SAS Hazretleri buyurdular ki:[20]

مَنْ أَحَبَّ أَنْ تَسُرَّهُ صَحِيفَتُهُ، فَلْيُكْثِرْ فِيهَا مِنَ الاسْتِغْفَارِ

(هب. ض. عن الزبير)

RE. 396/14 (*Men ehabbe en tesürrahû sahîfetühû, felyüksir fîhâ mine'l-istiğfâr.*) "Rûz-u mahşerde, kullar kabirden kalkıp divana durdukları zamanda, amel defterleri açılıp hesabın başladığı zamanda, defter-i a'mâlinde yazılan fiillerin, yapılan amellerin kendisini sevindirmesini isteyen kimseler, oraya çok tevbe ve istiğfar yazılmasını sağlasınlar; çok tevbe ve istiğfar eylesinler!" buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Biz Hazret-i Adem Atamız'ın çocukları, insanoğulları, Ademoğulları, nefis denilen bir iç varlığa sahip kılınmışız. Ona da hamd olsun, nefis de Allah'ın bir ikramı... O da bizim hizmetimizde, o da bize lâzım!.. Onun da yaratılışı hikmetli, hiç şüphe yok... Her şeyi güzel Rabbimizin... Bizim içimize Rabbimiz bizi korumak için, kollamak için, kayırmak için, yönetmek için, dinlendirmek için, sevindirmek için, zinde tutmak için, nefis diye bir yönetici yerleştirmiş. Kendimiz, egomuz, enemiz, bizim içimizdeki iç varlığımız, benliğimiz...

Bir de, dışımızda başka bir alem var. Eğer bu nefis, bu içimizdeki varlık, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin emirlerini öğrenemezse, eğer bu nefis müslüman olamazsa, insanın hali yaman... Dışından müslüman olması yetmiyor. "*Lâ ilâhe illa'llàh*" demesiyle iş bitmiyor. Dünya var ve dünyayı sevmek her hatanın

---

[20] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.256, no:839; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.440, no:648; Ziyâü'l-Makdisî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâre*, c.I, s.451, no:892; Taberânî, *Dua*, c.I, s.506, no:1787; Zübeyr ibn-i Avvâm RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.475, no:2065; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.347, no:17579; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XLI, s.368, no:45262.

kaynağı oluyor:

Başka bir hadis-i şerifi çok duymuşsunuzdur:[21]

حُبُّ الدُّنْيَا رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ .

(Hubbü'd-dünyâ re'sü külli hatîeh.) "Her hatanın kaynağı, başı, başlangıç sebebi dünya sevgisidir."

Dünyayı sevmemek mümkün mü?. Çevremizde ağaçlar, dağlar, ovalar, dereler, denizler... Fânî dünya süslü, müzeyyen, hoş... Sevmemek mümkün mü?.. Amma, sevmemek lâzım!.. Çünkü, ondan daha güzeli var.

Bir dünya var, bir bu hayat var; güzel... Bu hayata yaşamak için geldiğimizden, yaşamımızın sağlanması için, korunması için Rabbimiz bizim içimize bir koruyucu görevli olarak nefsi koyduğundan, bizim amacımız yaşamak olmuş. Yaşamayı güzel bir şekilde sürdürmek olmuş, rahat etmek olmuş. Güzel yemek olmuş, güzel giymek olmuş. Hoşça vakit geçirmek olmuş...

Amma, bu yaşamanın gàye olması, hayatın esas olması, her şeyin yaşamak için olması, her şeyin bu dünya için olması, her şeyin insanın rahat etmesi için olması, her şeyin para kazanmak için olması, her şeyin itibar görmek için olması, her kötülüğün başı oluyor. Tüm kötülükler oradan çıkıyor. *Amennâ ve saddaknâ,* çok doğru, gerçekten öyle: (*Hubbü'd-dünyâ re'sü külli hatîeh*) Her hatanın kaynağı incelenirse, bizim şu fani dünyaya bağlanmamız, şu yaşamı sevmemiz ve gàyeyi ona döndürmemiz, gàyeyi güzel yaşamak yapmamız, her işimizi ona göre tanzim etmemiz... Bu olduğu zaman fikrimiz, her hata buradan kaynaklanıyor.

İnsan o zaman, rüşvet almağa başlıyor. İnsan o zaman, hırsızlık yapmağa başlıyor. İnsan o zaman, zulmetmeğe başlıyor. İnsan o zaman, canavarlardan fenâ oluyor. Sırf kendisi yaşayacağı

---

[21] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.338, no:10501; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.388; İbn-i Asàkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IIIL, s.428; Hz. İsÂ AS'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.192, no:6114; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.412, no:1099; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XLI, s.326, no:45030.

için başkaları ölebilir, hattâ ölmeli...

Bizim sınırdaki on-oniki çobanı öldürdü diye, bizim hacca giden kardeşlerimizden bazılarını Saddam Irak'a çağırmış. Haber göndermiş, "Dönüşte mutlaka bize uğrasınlar, Bağdat'a bekliyorum!" diye. Bizimkiler gitmişler. O günlerde, bizim o hudutlarda yakaladığı mâsum kardeşlerimizden on-oniki kişiyi öldürmüştü. Bizimkiler demiş ki:

"—Komşuluğa sığar mı? Mâsum, mazlum insanları öyle nasıl öldürürsün?"

Demiş ki:

"—Ben kendi yeğenimi öldürdüm. Amerika'da tahsil görmüş, kendisini gayet iyi yetiştirmiş, kendi akrabam; onu bile öldürdüm." demiş. Yâni, "Başkasını öldürmek nedir yâni?" mânâsına...

İnsan öldürür, insan çalar, insan zulmeder, insan merhametsiz olur; gàye dünya olduğu zaman, insan canavar olur. İnsan hayvan gibi olur:

أُولَئِكَ كَالأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ (الأعراف:١٧٩)

(*Ülâike ke'l-en'àmü bel hüm edal*) [İşte onlar hayvanlar gibidir, hattâ daha da şaşkındırlar.] (A'raf, 7/179)

Hayvan sözü hayvanlara hakaret olur, zavallı hayvanların nesi var; hayvanlardan beter olur. Çünkü hayvanların hiç olmazsa akılları yok, muhakemeleri yok. Kur'an-ı Kerim'den anlamazlar, daha başka muhakeme kabiliyetleri yoktur. İçgüdüleriyle hareket ederler. Yaratılışlarına göre davranışlarını ayarlarlar.

Ama, Allah-u Teàlâ Hazretleri insanoğluna akıl vermiş. O akıl o nefsi dizginlemezse, gàyesi dünya olursa, o zaman işte insanların halini görüyorsunuz. Çevrenize bakın, kâfirleri inceleyin!.. Niye bu adamlar müslüman olmazlar?.. Papazları inceleyin!.. Allah-u Teàlâ Hazretleri eski kitapların hepsinde

İslâm'ın geleceğini müjdelemişken, Rasûlüllah Efendimiz'in zuhura geleceğini haber vermişken, onlar kitaplarında onun müjdesini görmüşken, niye te'vil ederler?.. Niye İslâm'a gelmezler?.. Niye âşikâre olduğu halde, hakîkatler gözlerinin önüne serildiği halde müslüman olmazlar?..

Çünkü, hubbü'd-dünyâ gözlerini karartmıştır. Hubbü'd-dünyâ her hatanın başıdır. Saltanatlarından vazgeçemezler, altınlarından, gümüşlerinden, ziynetlerinden, rahatlarından vaz geçemezler. Onun için, dünyayı sevdikleri için, hayvanlardan da aşağı olurlar. Hayvanlardan da daha zalim olurlar, daha gaddar olurlar, daha yırtıcı olurlar. Dünyanın en yırtıcı mahlûku, en canavar mahlûku haline gelirler.

b. Ahireti Sevmek

Bir dünya var, işte burası... Bir ahiret var, orası ebedî hayat... Ahiret Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin va'd-i sàdıkıdır. Dünya imtihan sahasıdır.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[22]

مَنْ أَحَبَّ دُنْيَاهُ أَضَرَّ بِآخِرَتِهِ ، وَمَنْ أَحَبَّ آخِرَتَهُ أَضَرَّ بِدُنْيَاهُ ، فَآثِرُوا مَا يَبْقَى عَلَى مَا يَفْنَى (حم. ك. عن أبي موسى)

---

[22] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.412, no:19712; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.486, no:709; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.343, no:7853; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.288, no:10337; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.370, no:6308; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.198, no:568; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.258, no:418; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.205; Rûyânî, *Müsned*, c.II, s.170, no:564; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IX, s.151, no:8757; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.174; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.197, no:6146; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.435, no:17825, 17828; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.222, no:2351; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXXI, s.377, no:45314.

ME. 1119 (*Men ehabbe dünyâhu edarra bi-âhiretihî, ve men ehabbe âhiretehû edarra bi-dünyâhu, feâsirû mâ yebkà alâ mâ yefnâ.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl*.

Peygamber SAS Efendimiz'in her şeyi ve hadis-i şerifleri ne güzel! Buyuruyor ki:

(*Men ehabbe dünyâhu*) "Kim kendisinin dünyasını severse, dünya hayatını severse, (*edarra bi-âhiretihî*) ahiretine zarar verir. Dünya hayatına önem veren, dünya hayatını seven, ona yönelen, ahiretine zarar verir."

Dünyasını sevip, gàyesi dünya olan, ahiretini zarara uğratır, vazifelerini yapamaz. Onun ötesinde de, dünyalık yarışında, geçim kaygısında, kavgasında, yaşam savaşında zulmeder, ahiretine zarar verir, ebedî hayatının hüsrana dönmesine sebep olur.

(*Ve men ehabbe âhiretehû*) "Kim de ahiretini severse, (*edarra bi-dünyâhu*) o zaman bazı dünyalık menfaatlerinden mahrum kalabilir. Dünyada bazı sıkıntılara uğrayabilir."

O zaman ne olacak? (*Feâsirû mâ yebkà alâ mâ yefnâ*) "Siz bâkî olanı, fâni olana tercih eyleyin!" diye tavsiye buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz. Yâni hepimizin bâkî olan ahiret hayatını, fâni olan şu geçici, kısa, küçük, değersiz, dünya hayatına tercih etmemiz gerektiğini tavsiye buyuruyor.

Şimdi biz bu durumda ne yapacağız, bizim halimiz ne olacak?.. Dünya zevkli, dünya tatlı, amma fânî... Dünya sevgisi çeşitli hataların kaynağı… Ama birçok insan bu yarışın içine girmiş, bu mücadelenin içinde uğraşıyorlar. Devletler buna göre düzenlerini kurmuşlar, mafialar bunun için çalışıyor, ordular bunun için hareket ediyor. Dünya fitne ve fesat dolu dünya sevgisinden dolayı... İşte müslümanlık burada belli oluyor.

Onun için, Bakara Sûresi'nin başında Allah-u Teàlâ Hazretleri müttakîlerin vasıflarını sayarken:

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ (البقرة:٣)

(*Ellezîne yü'minûne bi'l-gaybi*) "Onlar ki gayba inanırlar." (Bakara, 2/3) diyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nden müttakî kullarına en başta gelen övgü, onların gayba inanması… Ahiret var, olacak, gelecek, hesap var... Bu dünyada yaptıklarından, insan ahirette muhakeme olacak. Zerre kadar hayır işleyen, hayrın karşılığını görecek; zerre kadar şer gizli kalmayacak, o şerrin cezası var...

İşte mü'minle kâfirin farkı... Herkesin aklı var, ama insanları birbirinden ayıran en önemli özellik işte bu... Sizi Avrupalılardan Amerikalılardan; bizi kâfirlerden ayıran özellik bu... Biz o ahirete inandık. İslâm inancının en önemli rüknü, ahirete imandır. En önemli tarafı bu... Ahirete inandık, hesap var, ahiret var…

İşte bizden istenen, Peygamber Efendimiz muhakeme ile bize tavsiyesini ifade buyurmuşlar:

(*Feâsirû mâ yebkà alâ mâ yefnâ*) "Bâkî olanı fâni olana tercih edin, ebedî olanı alın! Gelip gelici olana kanmayın!" diyor Peygamber SAS Efendimiz. İşin püf noktası bu! Hayatın, imtihanın en önemli noktası bu!.. Bütün inançların birbirinden ayrıldığı, değer kazandığı, değer kaybettiği nokta burası...

Rabbimiz bizi bu inançtan ayırmasın... Bu hesaptan ayrı, kısır hesaplara düşürmesin... Fânî dünyanın fâni lezzetlerine takılıp kalıp, ahireti ihmal edenlerden eylemesin...

c. Dünya Müslümanın Zindanı

Onun için mü'min, ezalara, cefalara uğrayabilir. Mü'min imanından dolayı sıkıntıya düşebilir, düşer. Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki, mü'min dağın başında olsa bile, onu zarara uğratacak bir kimse ona musallat olur, çıkar karşısına... Bir istismarcı, bir kâfir, bir muzır, bir zalim onunla uğraşır.

Bir hadis-i şerifte şöyle bildiriliyor:[23]

---

[23] Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.351, no:2273; İbn-i Hibban, *Sahîh*, c.VII, s.185, no:2922; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.173, no:1471; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*,

جَاءَ رَجُلٌ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ، إِنِّي لَأُحِبُّكَ! فَقَالَ: انْظُرْ مَاذَا تَقُولُ! قَالَ: وَاللهِ إِنِّي لَأُحِبُّكَ! ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَقَالَ: إِنْ كُنْتَ تُحِبُّنِي، فَأَعِدَّ الْبَلَايَا، إِنَّ الْبَلَايَا أَسْرَعُ إِلَى مَنْ يُحِبُّنِي مِنَ السَّيْلِ إِلَى مُنْتَهَاهُ (حب . ت . هب . عن عبد الله بن المغفل)

(*Câe racülün li'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve sellem, fekàle*) Birisi Peygamber SAS Hazretleri'ne geldi ve dedi ki:

(*Yâ rasûla'llàh, innî leühibbuke*) "Yâ Rasûlallah, muhakkak ki ben seni seviyorum!"

Peygamber SAS Efendimiz de dedi ki:

(*Ünzur mâ zâ tekùl*) "Ne söylediğine dikkat et! Gerçekten seviyor musun?"

(*Va'llàhi innî leühibbuke*) "Allah'a yemin olsun ki, gerçekten ben seni seviyorum!" dedi. (*Selâse merrât*) Üç kere tekrarladı.

(*Fekàle*) Bunun üzerine Peygamber SAS Efendimiz şöyle dedi:

(*Feeidde'l-belâyâ*) "O zaman imtihanlara hazırlan, musibetlere tedbirli ol! (*İnne'l-belâyâ esrau ilâ men yuhibbunî mine's-seyli ilâ müntehâhu*) Çünkü, belâların beni seven kimseye gelmesi; selin, durak yerine akması gibi hızlıdır. Beni seven kimse belâlara uğrar, sıkıntılara uğrar. Dağdan selin aşağı gümbür gümbür, hızlı hızlı geldiği gibi, belâlar başına gelir." buyurdu.

İmtihan dünyası olduğu için, mü'min rahat yüzü görmez. Onun için dünya mü'mine zindan olur:[24]

---

c.VII, s.218; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.Vı, s.10, no:2526; Abdullah ibn-i Mugaffel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.471, no:16600; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VII, s.228, no:6187.

[24] Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.205, no:5256; Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.306, no:2246; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.137, no:4103; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*,

اَلدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَجَنَّةُ الْكَافِرِ (حم. م. ت. ه. حب. عن أبي هريرة ؛ طب. ك. هب عن سلمان ؛ البزار عن ابن عمر)

RE. 207/18 *(Ed-dünyâ sicnü'l-mü'mini ve cennetü'l-kâfir.)* "Dünya mü'minin zindanıdır, kâfirin cennetidir." Kâfir rahat eder. Mü'min sıkıntı çeker, ama korkmaz, aldırmaz:

Eğer beni yandıralar,
Külüm göğe savuralar,
Toprağım anda çağıra,
Bana seni gerek seni!...

"Yâ Rabbi, yaksalar beni, küllerimi havalarda savursalar, küllerimin zerreleri bile, 'Yâ Rabbi, ben seni isterim, ben seni isterim!' der. Ben sana öyle bağlıyım." diyor Yunus Emre.

Öyle kurulmuş o muazzam saltanatlar.

Can sevmek ile müyesser olmaz cânân,
Ya bundan ümid, ya tama' andan kes!

---

c.II, s.323, no:8272; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.237; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.463, no:687; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.148, no:9797; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.351, no:6465; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.425, no:8298; Beyhakî, *Âdâb*, c.III, s.6, no:727; Ebû Hüreyre RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.699, no:6545; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.236, no:6087; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.27, no:5645; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.385, no:2498; Selman RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.65, no:9136; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.262, no:6108; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.118; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.V, s.80, no:1304; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.150, no:9385; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.355, no:35867; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.185, no:6081; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.9, no:12431.

“Canı severek sevgili ele geçmez. Ya candan vazgeçeceksin, ya cânândan!.. Cânânı istiyorsan, canını feda edeceksin; canını seviyorsan, cânâna erişmek yok... Mahrum kalır insan.”

Onun için, dedelerimiz yapmışlar hesaplarını... Dünyayı gören sadece bizim gözlerimiz mi? Dünyanın zevklerini bilen sadece bizler miyiz?.. Hesabı yapmışlar, ahireti tercih etmişler. Kefeni boynuna dolamış, başına sarık yapmış. “Şimdi sarık olsun, kıldığım namaz seksen misli sevap olur.” diye, kefenini boynuna sarık diye sarmış, ucunu sarkıtmış. Terk-i diyar eylemiş, evlattan, iyalden helalleşip ayrılmış. En sevaplı iş Allah yolunda hizmet etmektir diye, canını ortaya koymuş, malını ortaya koymuş, cihad eylemiş. Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin rızasını kazanmağa çalışmış.

İşte başarı öyle elde ediliyor. Başarı durduğu yerden elde edilmez. İnsan canından geçmedikçe, cânânına ulaşamaz.

وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لاَ يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا (آل عمران:١٢٠)

(*Ve in tasbirû ve tettekù lâ yedurruküm keydühüm şey’â.*) “Eğer

siz takvâ sahibi olursanız; sığınırsanız Allah'a, sakınırsanız günahlardan, uzak durursanız haramlardan, nâ-mahreme bakmazsanız, harama el uzatmazsanız, zulmetmezseniz, takvâ ehli olursanız; karşılaşacağınız musibetlere, sıkıntılara da sabırlı olursanız, kâfirler size zarar veremez." (Âl-i İmran, 3/120) diyor Allah-u Teàlâ Hazretleri.

Demek ki, kâfirlerin bize zarar vermesi nedenmiş?.. Bizim kusurumuzdanmış. Demek ki başımıza yağanlar, demek ki şu çektiğimiz zilletler, eziyetler, cefalar bizdenmiş. Allah-u Teàlâ Hazretleri, başkalarıyla bizi cezalandırıyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri en sevmediği kullarla, en sevmediği öteki kulları cezalandırır, ezâlandırır; ondan sonra hepsini helâk eder buyuruyor.

Onun için, dünya saadeti de, ahiretin selâmeti de, iki cihanın hayrı, hepsi Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne kul olmaktadır. Allah-u Teàlâ Hazretleri Erhamü'r-râhimîn'dir, en acıyandır, merhametlilerin en merhametlisidir. Ekremü'l-ekremîn'dir, cömertlerin cömerdidir, kerimlerin kerimidir. Gaffârü'z-zünûb'dur, günahları affedicidir. Tevvâbü'r-Rahîm'dir, kulların kendisine teveccüh etmesi halinde, o da kullarına teveccüh eder. Kul ona bir karış gelirse, o daha fazla teveccüh eder. Bir arşın gelirse, o daha fazla yakınlaşır. Kul yürüyerek giderse, Allah-u Teàlâ Hazretleri kuluna daha hızlı ihsân eder, teveccüh eder.

Onun için, kulların tevbekâr olması lâzım!.. Hatasını anlayabilmesi lâzım! "Kulların en hayırlıları hatasını anlayıp, günahından dönenlerdir." diyor Peygamber SAS Efendimiz.

Bu Receb ayı ne ayıdır?.. Tevbe ayıdır. Receb ayı, Allah'ın kullarının tevbesini kabul ettiği aydır. Receb ayı, kulun temizlenme ayıdır. Receb ayı, kulun günahları bırakma ayıdır. Receb ayı, kulun Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin yoluna ayak basma ayıdır, hatasından dönme ayıdır. Her şeyin vesilesini Rabbimiz ihsân eylemiş. Kulun da doğru yola gelmesini, hak yola girmesini sağlayacak, şöyle bir yumuşak dönüşü sağlayacak zaman olarak, Receb ayını ihsân eylemiş.

Kul Receb ayında tevbe edecek, hak yola girecek... Şa'ban ayında çalışacak... Ramazan ayında feyizleri, bereketleri, lütufları, rahmetleri görecek. Ektiğinin hasadını yapacak, mahsûlünü alacak.

Onun için, Allah-u Teàlâ Hazretleri bir Recebe şeref vermiş, onu muazzez, mükerrem bir müstesna şerefli zaman dilimi eylemiş; bir de haftanın içinde, haftanın günleri içinde en şerefli gün olarak cuma gününü, gece olarak da cumanın gecesini lütfeylemiş.

İşte biz şu anda cuma gecesindeyiz. Akşam ezanı oldu mu, perşembe günü biter. Eski zaman sistemi de böyleydi. Ezânî zaman dediğimiz sistemde de, akşam ezanı okundu mu yeni gün başlardı. İşte cuma gecesi başladı. Şimdi cuma gecesi bir, Receb ayı iki, Receb ayının ilk cuma gecesi olmak dolayısıyla katmerli bir mübarek feyiz bereket zamanı, bir müstesna fırsat içinde bulunuyoruz. Allah-u Teàlâ Hazretleri şu mübarek ayın, şu mübarek gecenin hayrından bereketinden bizi şuradan mahrum ayırmasın...

Peygamber SAS Efendimiz, Receb ayı gelince halini değiştirirdi. Zaten güzeldi, zaten ibadet ehliydi, ama ibadetini bir kat daha güzelleştirirdi. İbadetini daha fazla arttırırdı. Sabahlara kadar ibadet ederdi. Namaz onun için bir külfet değildi; namaz onun için günlük Mi'rac idi, onu zevk ile kılardı. Gözümün bebeği, gözümün şenliği, gözümün nuru namaz diye medhederdi. Geceleri sabahlara kadar ibadet eylerdi.

Nitekim, bu Üç Ayların içinde, bizim de bildiğimiz nice mübarek geceler var. Onlar da Rasûlüllah SAS Efendimiz'in hayatındaki nâil olduğu büyük lütufların, büyük rahmetlerin belirtileri, beyanları ve bu mübarek ibadetlerinin, o güzel çalışmalarının kendisine mânevî ikramları olmuş oluyor.

Recebin 27'si, 26'sını 27'sine bağlayan gece, ne gecesi?.. Mi'rac Gecesi... Şa'banın on beşi, ne gecesi?.. Berat Gecesi. Kulların amellerinin, rızıklarının, ömürlerinin yazıldığı; saîd mi, şakî mi

olduğunun kaydedildiği, yaşayacak mı, vefat mı edecek olduğunun belirlendiği gece...

Ondan sonra Ramazan... Ramazan'ın içinde Kur'an-ı Kerim'in şehadeti ile tescil edilmiş, bir ömre bedel, bin aydan hayırlı Kadir Gecesi. İşte buradan başlıyor, şu zamandan başlıyor.

d. Sünnet-i Seniyyeye Sarılalım!

Onun için aziz ve muhterem kardeşlerim, Peygamber Efendimiz'in yoluna sarılalım! Başka yolların hepsi yanlış, hepsi denendi. Şu köhne dünya, şu benî Adem, insanoğulları, dünyanın her yerinde her çeşit nizamı denediler. Kapitalizm iflas etti, içinden çeşitli reaksiyonlar çıktı, komünizm çıktı. Herkes bir ümitle komünizme bağlandılar. Komünizm iflas etti, sapır sapır dökülüyorlar. Perestroikalar, glastnostlar söylendi. Onlar da Azerbaycan'da iflas etti.

Her şey iflâs eder. Neden?.. Bu sakat kalpten, bu sakat kafadan, imansız, nursuz insanlardan, nâkıstan kâmil şey çıkmaz!.. Olgun olmayandan, kâmil olmayandan, ancak böyle uydurma, derme çatma, sonunda hatası anlaşılan yalanlar, yanlışlar çıkar.

Onun için, yol Peygamber SAS Efendimiz'in yoludur. Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:[25]

مَنْ أَحْيَا سُنَّتِي فَقَدْ أَحَبَّنِي ، وَمَنْ أَحَبَّنِي كَانَ مَعِي فِي الْجَنَّةِ

(السجزي عن أنس)

ME. 1127 (*Men ahyâ sünnetî fekad ehabbeni, ve men ehabbenî kâne maiye fi'l-cenneh.*) "Kim benim yolumda yürürse, kim benim

---

[25] Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.209, no:2602; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX. s.168, no:9439; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.414, no:505; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.184, no:933; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.605, no:1470; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XLI, s.307, no:45369.

yolumu ihyâ ederse, kim benim sünnetime sarılırsa; işte o beni seviyor demektir."

"—Ama ben Rasûlüllah'ı seviyorum, ilâhîler okuyorum. Okunurken, dinlerken gözlerim yaşarıyor..."

Sevmenin ölçüsünü veriyor Peygamber SAS: "Kim benim sünnetimi ihyâ ederse, işte o beni seviyor demektir." buyuruyor.

İhyâ etmiyor, sünnetine uymuyor, yolundan gitmiyor, tavsiyelerini tutmuyor. Rasûlüllah Efendimiz'in yaşayışına aykırı, başka bir yaşayış yolu tutturmuş. Avrupalılar gibi yaşıyor, şarklılar gibi yaşıyor, garblılar gibi yaşıyor, kuzeyliler gibi yaşıyor, güneyliler gibi yaşıyor ama, müslümanlar gibi yaşamıyor. Müslümanların önderi Rasûlüllah Efendimiz gibi yaşamıyor... O Rasûlüllah Efendimiz'i sevmiyor! Sevseydi, uyardı. Sevseydi, Rasûlüllah SAS Efendimiz'e her şeyinde tâbî olurdu. Allah öyle buyuruyor:

قُلْ إِنْ كُنتُمْ تُحِبُّونَ اللهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

(آل عمران:٣١)

(*Kul in küntüm tuhibbûna'llâhe fe'ttebiùnû yuhbibkümu'llàhu ve yağfirleküm zünûbeküm)* "Eğer Allah'ı sevdiklerini sana söylüyorlarsa, de ki: Allah'ı seviyorsanız, bana tâbî olun da, Allah da o zaman sizi sevsin!" (Âl-i İmran: 31)

Demek ki, aziz ve muhterem kardeşlerim, bu Receb ayı bizim için, kendimize bir çeki düzen verme fırsatıdır. Hayatımızın muhasebesini yapma zamanıdır. Yanlışları, günahları terketmemiz için fırsattır, imkândır, tam zamanıdır.

Onun için, Rasûlüllah Efendimiz Allah'ın sevgili kulu iken, peygamberi iken nasıl daha çok Receb ayına itibar eder, ibadete düşkünlüğünü arttırır idi ise; siz de müslümansınız ama, daha bir başka, Rasûlüllah Efendimiz'in yaptığı gibi, bu aylara itinâ edeceksiniz. Amellerinizi kontrol edeceksiniz, edeceğiz. Fikirlerimizi süzgeçten geçireceğiz, Günlük hayatımızı nasıl

tanzim ettiğimize bakacağız.

Dün akşam biraz okudum, ne kadar hoşuma gitti, kardeşlerimizin hazırlamış olduğu, çıkarmış olduğu kitaplar... “Cahil, zamanı nasıl öldüreceğini düşünür; alim de, zamanı nasıl canlandıracağını düşünür.” diyor. Birisi, zamanını Allah’ın rızasına uygun hayırlı, verimli geçirmeğe çalışır. Öteki; “Acaba nasıl yapsam da, şu geçmeyen zaman geçse?” diye düşünür. Kendimize bir çeki düzen verelim!

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Gazeteleri ister istemez okuyoruz. Etrafımızdaki hadiseleri takib ediyoruz. Şöyle bir özetleme yapacak olursak: Görüyoruz ki, Allah’tan gayri dostumuz yok!

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَكَفٰى

(*Hasbüna’llàhu ve kefâ*) “Allah dostumuz olsa, yeter.” Ama bir de Allah’ın dostluğunu kazanamazsak... Bir de Allah’ın sevmediği bir kul olursak...

Zâten, Bulgar sevmez, Yunanlı sevmez, Rus sevmez... Etrafımızda hangi komşular var bizi seven, bilmiyorum. Müslümanların diyarları da, müslümanların insiyatifinde değil. Gündüz konuştuk, Irak’tan gelmiş kardeşlerimiz vardı. Ben dedim ki:

“—Herkes Suriye’yi bir Arap ülkesi olarak bilir; Ermeniler çok hakim Halep’te, Şam’da... Otel arıyorsunuz, Ermeninin olmayan otel bulamıyorsunuz. Çarşıdan bir şey alacaksınız, Ermeninin olmayan dükkân bulamıyorsunuz. Ermenilerin hakimiyetinde...” dedim.

“—Irak da öyle...” dediler.

Bakıyoruz, orada müslüman kardeşlerimiz var ama, onlar da mağdur. Biz Suriye’ye Arap ülkesi diyoruz, orada da müslümanlar mağdur. Irak’ta da müslümanlar mağdur... Başka yerde de mağdur.

Biz bile, bizim memleketimizde yüzde doksan dokuz müslümanız; nerede müslümanların diledikleri, temenni ettikleri şeyler, nerede ortada cereyan eden hadiseler?.. Nerede bizim televizyonun yayınları, nerede müslümanlık?.. Nerede bizim başörtüsü hususunda, Ayasofya hususunda, daha başka meselelerdeki düşüncelerimiz, müslüman halkın düşünceleri; nerede gerçekte olan durumlar?..

Onun için, àcizâne küçük hesapları bırakmak zorundayız. Tasavvufî ahlâk ile ahlâklanmak zorundayız. Aradan yedi asır geçti, Yunus Emre kadar olamadık.

Döğene elsiz gerek,
Söğene dilsiz gerek,
Derviş gönülsüz gerek!
[Sen derviş olamazsın!]

diyen Yunus Emre gibi olamadık. “*Yaradılanı hoş gör, Yaradan’dan ötürü!*” diyen Yunus Emre gibi olamadık. Hayatımızı ona göre tanzim edemedik.

Müslüman müslümanın kardeşidir, müslüman müslümanın dostudur. Müslüman müslümana zarar vermez, tahkir etmez. Müslüman müslümanı yardımsız, yardımcısız bırakmaz. Kâfirin karşısında ezilmesine göz yummaz. Ama nerede o müslümanlar, nerede o müslümanlık?.. Nerede o imanın kuvveti, nerede o çalışma, nerede o Allah'ın rızasına uygun hareket?..

Onun için, şu başımıza gelenler Allah'ın bize ihtarıdır, ikazıdır, cezasıdır. "*Her dem hatâdır kârımız.*" Sabahtan akşama, geceden gündüze, aylar boyu, yıllar yılı ömrümüz hata ile geçti. Bunu biliyoruz, hatamızı düzeltelim!

Bu senemizin son senemiz olduğunu farz edelim!.. Hatta rahmetli, meşhur Rabia-i Adeviye Hatun, sabahleyin uyandığı zaman:

"—Ey Râbia, bu günün son günün! Akşam Azrâil AS gelip canını alacak, öleceksin. Hadi bakalım en son gün insan nasıl hareket ederse, gününü öyle geçir!"

Akşama ölmeyince dermiş ki:

"—Bu gecen son gece... Hadi gündüz ölümden kurtuldun, Azrâil gelmedi ama, sabah gelecek. Sabaha ölecek insan geceyi nasıl geçirirse, sen de bu geceyi öyle geçir!" dermiş.

Bu ay Receb ayı... Meleklerin isimlendirdiği şu gece, Regàib gecesi... Allah'ın rağbet edilecek büyük mükâfâtları, hediyeleri kullarına verdiği şu gece, bizim kendi halimizi düşünmemiz, hatalarımızı tesbit etmemiz ve kendimize çeki düzen vermemiz için bir vesile olsun...

Sözün sonu gelmez, işin aslı bu... Yâni Recebin mânâsı, Regàibin mânâsı bu... Gecelerin, günlerin en hayırlısı hangisidir?.. Kulun Allah'a tevbe ettiği gündür, gecedir. Yoksa, meselâ cuma gecesi herkeste var ama, kimisi cuma gecesini pavyonda geçiriyor... Kimisi kumar masası başında geçiriyor. Yâni, cuma ona fayda etmiyor. Gecenin en hayırlısı, gündüzün en hayırlısı, kulun Allah'a döndüğü gündür, tevbe ettiği gündür.

Bu gecenin hayırlı gece olması için, bizler de hayatımızı

değiştirelim!.. Cenâb-ı Hakk'ın istediği kul olmağa dönelim!.. Ömrümüzü bundan sonra Allah ehli olarak, ehlullah olarak, ricâlullah olarak Allah yolunda geçirmeğe azmedelim!.. Rasûlüllah Efendimiz'in tavsiyesini tutalım da, şu geçici fâni dünyayı bırakalım!.. Dünyayı hedef almayalım, ahireti kazanmağa yönelelim! Hesabımızı ona göre yapalım!..

Eski günahlarımıza çok tevbe edelim, çok yalvaralım!.. Çok tevbe ve istiğfar eyleyelim! Allah-u Teàlâ Hazretleri'ni çok zikredelim!.. Çok namaz kılalım!..

İnsanın tabii kalabalıkta yaptığı ibadetler, ne de olsa gönlünce olmaz. Seccademizi yayalım, seher vakitlerinde;

Dağlar ile taşlar ile,
Çağırayım Mevlâm seni;
Seherlerde kuşlar ile,
Çağırayım Mevlâm seni!

dediği gibi Yunus Emre'nin, aşk ile, şevk ile tevbe ve istiğfarlar edelim! Söz verelim Rabbimiz'e:

"—Şu mübarek gece hürmetine yâ Rabbi, bundan sonra sana asi olmayacağım, günahları işlemeyeceğim! Senin yolunda yüyeceğim, sevdiğin kul olacağım, sevdiğin kullar gibi hareket edeceğim... Hayatı gözüm görmüyor, malı gözüm görmüyor; senin rızanı kazanmak için her şeyim feda olsun..." diye bir kat'î dönüş olsun, şu 1990 Yılının, şu Şubat ayının, şu Regàib Gecesi...

Allah-u Teàlâ Hazretleri bâkî ömrümüzü, bundan sonraki geriye kalan ömrümüzü rızasına uygun, Rasûlüllah'ın sünnetine muvafık, Rasûlüllah'ın seveceği bir şekilde, Allah'ın razı olacağı bir şekilde geçirmeye cümlemizi muvaffak eylesin... Bu geceyi dönüş gecemiz eylesin...

e. Hatm-i Hàcegân ve Dua

Fatiha-i Şerîfe mea'l-besmele...

....
Üç salevât-ı şerife...

....
Bir *Elem neşrah leke* Sûresi, besmeleyle...

....
Onbeş İhlâs-ı Şerif Sûresi besmeleyle...

....
Fatiha-i Şerîfe mea'l-besmele...

....
Üç salevât-ı şerife...

....
Fa'lem ennehû:

"—*Lâ ilâhe illa'llàh...*" (On defa)

Lâ ilâhe illa'llàhu'l-melikü'l-hakku'l-mübîn... Muhammedün rasûlü'llàhi sàdiku'l-va'dil-emîn... Salla'llàhu aleyhi ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn... Salâten ve selâmen dâimeyni mütelâzimeyni ilâ yevmi'd-dîn...

Hasbî rabbî cella'llàh,
Mâ fî kalbî gayru'llàh,
Nur muhammed salla'llàh
Lâ ilâhe illa'llàh!.. (3 defa)

Lâ ilâhe illa'llàh... (200 defa)

Lâ ilâhe illa'llàh, muhammedün rasûlü'llàh, fî külli lemhatin ve nefesin adede mâ vesiahû ilmu'llàh...

Allah... (100 defa)

Allàhu celle celâlühû ve amme nevâlüh, ve lâ ilâhe gayruh... Yâ ilâhenâ ente maksùdüna ve rıdàke matlûbünâ, fehuz bi-eydînâ, va'ğfirlenâ ve'rhamnâ, va'rdı annâ ve veffiknâ limâ tuhibbu vi terdà, min kavlin ve amelin ve niyyetin ve hüdâ... İnneke alâ külli şey'in kadîr, ve bi'l-icâbeti cedîr...

E*ùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.*

Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

يَاأَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِداً وَمُبَشِّراً وَ نَذِيراً . وَدَاعِيًا إِلَى اللهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيراً. وَبَشِّرْ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُمْ مِنَ اللهِ فَضْلاً كَبِيراً. وَلاَ تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعْ أَذَاهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ ، وَكَفَى بِاللهِ وَكِيلاً (الأحزاب:٤٥-٤٨)

(*Yâ eyyühe'n-nebiyyü innâ erselnâke şâhiden ve mübeşşiren ve nezîrâ. Ve dâiyen ila'llàhi bi-iznihî ve sirâcen münîrâ. Ve beşşiri'l-mü'minîne bi-enne lehüm mina'llàhi fadlen kebîrâ. Ve lâ tutii'l-kâfirîne ve'l-münâfikîne ve da' ezâhüm ve tevekkel ale'llàh, ve kefâ bi'llâhi vekîlâ.*)

[Ey Peygamber! Biz seni hakîkaten bir şahit, bir müjdeleyici ve bir uyarıcı olarak gönderdik. Allah'ın izniyle bir davetçi ve nur saçan bir kandil olarak gönderdik. Allah'tan büyük bir lütfa ereceklerini mü'minlere müjdele!

Kâfirlere ve münafıklara boyun eğme! Onların eziyetlerine aldırma!.. Allah'a güvenip dayan, vekil ve destek olarak Allah yeter.] (Ahzab, 33/45-48)

Sadaka'llàhu rabbüne'l-a'lâ... Sübhàne rabbike rabbi'l-izzeti ammâ yesıfûn. Ve selâmün ale'l-mürselîn. Ve'l-hamdü lillâhi rabbi'l-àlemîn...

Sübhàne rabbiye'l-aliyyi'l-a'le'l-vehhâb...

El-hamdü lillâhi hakka hamdihî ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkıhî muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn. Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Allàhümme yâ Rabenâ, yâ Rabbenâ, yâ Rabbenâ!.. Acizâne naçizâne yapmış olduğumuz zikirlerimizi, tesbihlerimizi, tehlillerimizi, kardeşlerimiz tarafından bana indirildiği belirtilen 11 adet hatm-i Kur'an-ı Kerim'i, bana ulaştırılmamış olan diğer

hatm-i şerifleri, hatm-i hâcegânımızı, tesbihâtımızı, tehlîlâtımızı, hayrâtımızı, hasenâtımızı, ibâdât ü taatimizi fazl u kereminle ahsen-i kabul ile makbul eyle yâ Rabbe'l-àlemîn!.. Şu ibadetlerimize, hatimlerimize, taatlerimize, zikirlerimize ecr-i cezîl, sevâb-ı kesîr ihsân eyle yâ Rabbi!..

"*Lâ ilàhe illa'llàh* sözü, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin gazabına mani olur, kulların affına sebep olur." diye Peygamber Efendimiz bildirdi; bizleri mağfûrîn zümresine şu gecede ilhâk eyle yâ Rabbi!..

Peygamber SAS Efendimiz, "Her hatim tamamlandığı zaman, hatmedenlerin yaptıkları duaları kabul olur." buyurdu, dualarımızı kabul eyle yâ Rabbi... Gönüllerimizin muradlarını bizlere ihsân eyle yâ Rabbi!.. Geçmişlerimize rahmeyle yâ Rabbe'l-àlemîn!..

Okunanlardan hâsıl olan ücûr u mesûbâtı ba'de'l-kabûli minnâ bi'l-fadli ve'l-ihsân evvelen ve hâssaten Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'ne şu mübarek cuma ve Regàib Gecesinde âcizâne, nâçizâne, fakîrâne, muhibbâne, müznibâne hibe ve hediye eyledik vâsıl eyle yâ Rabbe'l-àlemîn!..

Peygamber Efendimiz'in sevdiği ümmetten olmayı bizlere nasib eyle yâ Rabbi!.. Peygamber Efendimiz'in şefaatine, iltifatına, teveccühüne cümlemizi nâil eyle yâ Rabbi!.. Rüyalarımızda gül cemâlini sık sık görmeyi nasib eyle yâ Rabbi!.. Peygamber Efendimiz'in sünnetini ihyâ eyleyip şehid sevapları kazanmayı cümlemize nasib eyle yâ Rabbi!..

Peygamber Efendimiz'in mübarek âlinin, pâk ashâbının ve kıyamete kadar kendisine tâbi olan mü'minlerin, etbâının, ahbâbının ruhlarına da dereceleri üzere ikram eyle yâ Rabbi!..

Hazret-i Âdem Safiyyullah Atamız'dan Peygamber Efendimiz'e kadar yeryüzünden güzerân eylemiş olan cümle enbiyâ ve mürselîn —*salevâtu'llahi ve selâmühû aleyhim ve alâ âli külli ecmaîn*— hazerâtının da ruhlarına hediye eyledik, vâsıl eyle yâ Rabbe'l-àlemîn!..

Senin cümle sevgili kullarının, evliyâullahın, mukarreb kullarının, müttakî kullarının, muhsin kullarının; hàssaten Peygamber Efendimiz'den sonra Ümmet-i Muhammed'in hakîki mürşidleri, verese-i Nebî, hulefâ-i Nebî, ulemâ-i muhakkıkîn, meşâyihi vâsılîn, sâdât-ı turuk-u aliyyemizin ve müctehidlerin, müfessirlerin, muhaddislerin, alimlerin, fâzılların, kâmillerin, sàlihlerin ruhlarına ayrı ayrı hediye eyledik vâsıl eyle yâ Rabbi!.. O mübarek evliyâullahın himmetlerine, teveccühlerine, sevgilerine, iltifatlarına bizleri mazhar eyle yâ Rabbe'l-àlemîn!.. Bizleri sevdiğin kulların yolunda daim eyle yâ Rabbi!.. Sevdiğin kullarınla beraber haşreyle yâ Rabbi!..

Peygamber Efendimiz'in mübarek âlinin, ashàbının, etbâının ve ahirete göçmüş olan bizim yakınlarımızın, babalarımızın, dedelerimizin, ninelerimizin, ecdâdımızın, akrabamızın, sevdiklerimizin, arkadaşlarımızın, dostlarımızın ruhlarına hediye eyledik, vâsıl eyle yâ Rabbi!.. Bu hatim sahipleri bu hatimleri ne muradlarla, ne niyetlerle okumuşlar, kimlerin ruhlarına okumayı murad etmişlerse, onlara da vâsıl eyle yâ Rabbi!..

Beldemizin medâr-ı iftihârı Hüseyin Gazi Hazretleri'nin, Hacı Bayrâm-ı Velî Hazretleri'nin, Tâceddin Sultan'ın ve diğer evliyâullahın hâssaten ruhlarına hediye eyledik vâsıl eyle yâ Rabbi!..

Bu beldeleri Allah Allah diye diye, mallarını, canlarını feda ederek fethetmiş, bize miras ve yadigâr bırakmış olan şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye eyledik vâsıl eyle yâ Rabbi!.. O hesapsız cennete girecek bahtiyâr kullarının şefaatlerine bizleri nâil eyle yâ Rabbi!.. Bizleri de onlarla beraber bi-gayri hisâb, bi-gayrı azâb ve ikàb cennât-ı âliyâta girenlerden eyle yâ Rabbi!..

Ailelerimizi, evlatlarımızı, zürriyetlerimizi de senin sevdiğin mü'min-i kâmil kullar eyle yâ Rabbi... Cümlemizi yolunda dâim, zikrinde kàim eyle yâ Rabbe'l-àlemîn!..

Beldelerimizi ve sair İslâm beldelerini her çeşit âfetlerden,

musibetlerden, felâketlerden, zalimlerin, fasıkların, müşriklerin, münafıkların galebesinden, düşmanların istilasından, zulmünden mahfuz eyle yâ Rabbe'l-àlemîn!.. Mazlum kardeşlerimizi zulümden, mağdur kardeşlerimizi gadirden, mahpus kardeşlerimizi hapisten, esir kardeşlerimizi esaretten halâs eyle yâ Rabbi!..

Yâ Rabbe'l-àlemîn! Kâfirlere fırsat verme... Kâfirlerle, müşriklerle bizleri te'dib ve terbiye eyleme... Fazl u kereminle bizleri ıslah eyle yâ Rabbi!.. Şu mübarek gece hürmetine cümlemizi affı mağfiret eyle yâ Rabbi... Bundan sonraki ömrümüzü, senin rızana uygun geçirmeyi cümlemize nasib eyle yâ Rabbi...

Kur'an-ı Kerim'i okuyup, sevip, anlayıp, öğrenip Kur'an-ı Kerim'in hakîkî ehli olmayı, cümlemize nasib eyle yâ Rabbi!.. Kur'an-ı Kerim'in şefaatine ermeyi, cümlemize nasib eyle yâ Rabbi... Kur'an-ı Kerim'i hayatımızda bize rehber ve önder eyle yâ Rabbe'l-àlemîn!.. Kur'an-ı Kerim'in yolundan ayırma yâ Rabbe'l-àlemîn!..

f. Bu Gece Yapılabilecek İbadetler

El-hamdü lillâh, yatsıyı cemaatle kıldık, Allah kabul etsin... Yatsıyı cemaatle kılan, geceyi ihyâ etmiş gibi sevap alır. Bir de sabah namazını cemaatle kılmak, o da çok önemli! Onun için, yatsıyı böyle cemaatle kıldığınız gibi, sabah namazını da bulunduğunuz semtin camisinde cemaatle kılmağa gayret edin! Geceniz, gündüzünüz ibadetle geçmiş gibi ecir kazanırsınız.

Geceyi ihyâ etmenin kurnazlık tarafından bir tarafı bu...

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Bu gecenin feyzinden, bereketinden istifade etmenin ve sevap kazanmanın ikinci yolu, ikinci kurnazlık tarafı, kestirme tarafı, geceleyin abdestli yatmak... Yâni gidin abdestinizi tazeleyin, taze abdest alın, taze abdest ile dört rekat namaz kılın, abdestli olarak yatın!.. Abdestli olarak uyuyan kimsenin bütün gecesini, melekler ibadet edilmiş gibi yazarlar, bunu da kaçırmayın!..

Bir de, ben burada size *Lâ ilàhe illa'llàh* demenizi kılavuzlamış oldum. Çünkü, "*Lâ ilàhe illa'llàh* sözü, Allah'ın gazabının kullara gelmesini engeller." diyor Peygamber Efendimiz. Allah'ın gazabı üzerimizden kalksın, Allah'ın gazabı üzerimizden kalksın, Allah'ın lütfuna, rahmetine erelim diye söyledim.

Size bu akşam vasiyetim ve benim yâdigârım olsun, hepinizi ihvânlığa, kardeşliğe kabul eyledim:

Her gün, 100 defa *Estağfiru'llah* deyin! 100 defa *Lâ ilâhe illa'llah* deyin. 1000 defa *Allah* deyin. 100 defa salavât-ı şerîfe getirin. 100 defa da *Kul hüva'llàhu ehad*'ı ihmâl etmeyin! Bu zikirleri yapın! Çünkü, bunların hepsini Peygamber Efendimiz tavsiye etmiş.

Bunların sevapları var. Zikir insanı korur. Zikir insanı temizler de, Allah'ın sevdiği kul olmasına sebep olur. Onun için, bu zikirleri yapalım da, kusurlarımızı Allah affeylesin, sevdiği kulların zümresine bizleri de dahil eylesin...

Gecenin içinde yapılabilecek diğer ibadetler: Tabii namaz

kılmak ibadetlerin en sevaplısıdır. Namaz zikrin en yüksek şeklidir, en güzel şeklidir, en harika şeklidir, en kompleks şeklidir, en tam şeklidir. Onun için, kılabildiğiniz kadar namaz kılarsınız.

Regàib Gecesinde 12 rekât namaz kılmak vardır. Her rekâtta 3 *İnnâ enzelnâhü fi leyleti'l-kadri* okuyup, 12 *Kul hüva'llah* okuyup, iki rekâtta bir selâm verip, ondan sonra Peygamber Efendimiz'e 70 salât ü selâm getirip, secdeye varıp, 70 defa *"Subbuhun kuddûsün rabbü'l-melâiketi ve'r-ruh"* demek, böylece 12 rekat namaz kılmak vardır. Bunu kılanlar çok hayırlara erer diye, bazı kitaplarda yazılmıştır. Bu gibi rivayetleri yaparsa insan, bir zararı yoktur, çok faydası vardır, kârı vardır.

Bunları beceremezse, hatırında tutamazsa, aklında kalmazsa, yapabildiği şekilde namaz kılsın. Ona gücü yetmezse, —insanlar çok çeşitli oluyor, akılları muhtelif seviyelerde oluyor— otursun, *Lâ ilàhe illa'llàh* desin. *Lâ İlàhe illa'llàh* cennetin anahtarıdır. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin rahmetine erme vesîlesidir.

Kur'an-ı Kerim bilenler, Kur'an-ı Kerim okusun! Zikir bilenler, *Lâ ilàhe illa'llàh* desin! Peygamber SAS Efendimiz'e çokça salât ü selâm eylesin!..

Şimdi yatarsa, mutlaka sahur vaktinde kalksın! Sahur vaktinde, hiç olmazsa 2 rekât teheccüd namazı kılsın! Çünkü, Peygamber Efendimiz SAS:

"—İki rekât gece namazı, teheccüd namazı, dünyadan da, dünyanın içindeki her şeyden de daha hayırlıdır." diye müjdelemiş.

O hayrı kaçırmayalım! Yâni, bu gece yâni yatacaksak, saatimizi sabah namazı vaktine kurmayalım, sahur vaktine kuralım! İmsak kesilmeden önce kalkalım, abdest alalım, teheccüd namazı kılalım! Tabii, babayiğit olup da yatmamağa gücü yetenler, iş durumu müsait olanlar, tatilde olanlar, sabaha kadar ibadet ederlerse iyi...

Muhterem kardeşlerim! Bir insanın sabaha kadar ibadet edip de artık yoruldum deyip sabah namazını evde kılıp cemaate

gelmemesi, yanlış bir yoldur. Bunu böyle yapacağına, hemen şimdi gitsin uyusun, sabah namazına gelsin, bu daha hayırlıdır. Neden?.. Sünnet yolunda, Peygamber Efendimiz'in yolunda yürümenin sevabı var da onun için...

Onun için, teheccüde kalkın!.. Teheccüd dünyadan ve dünyanın içindeki her şeyden daha hayırlıdır. Camiye gelin, sabah namazını kılın!.. Çünkü bütün geceniz, gündüzünüz ibadetle geçmiş gibi olacak, kestirmeden kazanacaksınız. Bu arada da yorulursanız, tabii uyuyun biraz da. Uyku da böyle, abdestli yatıldığı zaman ibadet oluyor.

Bunların hepsini size söylemiş oldum. Bir de o yâdigârımı, vasiyetimi, tavsiyemi, hediyemi size vermiş oldum:

Bundan sonra, her gün 100 *Estağfiru'llah* çekeceksiniz. 100 *Lâ ilâhe illa'llah* diyeceksiniz. 1000 *Allah* diyeceksiniz. 100 defa salât ü selâm getireceksiniz. 100 defa da *Kul hüva'llah* okuyacaksınız. Kardeş olduk, Allah kardeşliklerimizi mübarek etsin...

Gelelim soruların cevabına... İşleri olanlar gidebilir tabii uzak yerlerde olanlar var. Adımları haclara, umrelere varsın... Allah nice mübarek kandillere erdirsin... Allah, kendisinin sevgili kulları, evliyâsından olmayı cümlenize nasib eylesin... İki cihanda aziz ve bahtiyâr olun... Geceniz mübârek olsun!..

01. 02. 1990 - Özelif / **Ankara**

5. RECEB AYININ ÖZELLİKLERİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
B'ismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîren tayyiben mübâreken fîh... Kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultànih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkıhî seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn... Emmâ ba'd.

a. Receb Ayında Tutulan Orucun Mükâfâtı

Muhterem kardeşlerim!

Peygamber SAS Efendimiz, *Râmûzü'l-Ehâdis*'in 288. sayfasının 13. hadis-i şerifinde bize nakledildiğine göre, Receb ayı hakkında buyurmuşlar ki:[26]

رَجَبُ شَهْرٌ عَظِيمٌ ، يُضَاعِفُ اللهُ فِيهِ الْحَسَنَاتِ ؛ فَمَنْ صَامَ يَوْمًا مِنْ رَجَبَ فَكَأَنَّمَا صَامَ سَنَةً ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ سَبْعَةَ أَيَّامٍ غُلِّقَتْ عَنْهُ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ ثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ فُتِحَتْ لَهُ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ عَشْرَةَ أَيَّامٍ لَمْ يَسْأَلِ اللهَ شَيْئًا إِلاَّ أَعْطَاهُ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْمًا نَادٰى مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ : قَدْ غُفِرَ لَكَ مَا مَضٰى

---

[26] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.69, no:5538; Saîd ibn-i Râşid RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.12, s.558, no:35168; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.110, no:12683.

فَاسْتَأْنِفَ الْعَمَلَ ، وَمَنْ زَادَ زَادَهُ اللّٰهُ. وَفِي رَجَبَ حَمَلَ اللّٰهُ نُوحًا فِي السَّفِينَةِ فَصَامَ رَجَبَ ، وَ أَمَرَ مَنْ مَعَهُ أَنْ يَصُومُوا. فَجَرَتْ بِهِمُ السَّفِينَةِ سِتَّةَ أَشْهُرٍ آخِرُ ذٰلِكَ يَوْمُ عَاشُورَاءِ أُهْبِطَ عَلَى الْجُودِيِّ فَصَامَ نُوحٍ وَمَنْ مَعَهُ وَالْوُحُوشِ شُكْرَ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ. وَفِي يَوْمِ عَاشُورَاءِ فَلَقَ اللّٰهُ الْبَحْرَ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ ، وَفِي يَوْمِ عَاشُورَاءِ تَابَ اللّٰهُ عَلٰى آدَمَ ، وَعَلٰى مَدِينَةِ يُونُسَ ، وَفِيهِ وُلِدَ إِبْرَاهِيمُ (طب. عن سعيد بن أبي راشد)

RE. 288/13 (*Recebü şehrun azîmün*) “Receb muazzam bir aydır, ulu bir aydır, büyük bir aydır. (*Yudàifu’llàhu fîhi’l-hasenât*) Allah CC bu ayda yapılan haseneleri, iyilikleri, ibadetleri kat kat mükâfatlandırır; katlandırır, çoğaltır. (*Femen sàme yevmen min recebin fekeennemâ sàme seneten*) Kim Receb’de bir gün oruç tutarsa, sanki bütün sene oruç tutmuş gibi mükâfat alır.

(*Ve men sàme minhü seb’ate eyyâmin*) Receb ayında yedi gün oruç tutana, (*gullikat anhu ebvâbü cehenneme*) cehennemin yedi kapısı kapanır. (*Ve men sàme minhü semâniyete eyyâmin*) Receb ayı içinde kim sekiz gün oruç tutarsa, (*fütihat lehû semâniyetü ebvâbi’l-cenneh*) sekiz cennetin kapıları o mübarek kula, o oruçlu kula açılır.

(*Ve men sàme minhu aşerete eyyâmin*) On güne ulaşırsa tuttuğu oruçlar, (*lem yes’eli’llâhe şey’en illâ a’tàhu*) Allah’tan ne dilerse, ne isterse, ne murad ederse, Allah istediğini ona ihsân eder.

(*Ve men sàme minhü hamsete aşere eyyâmen*) On beş gün oruç tutmağa muvaffak olursa; (*nâdâ münâdin mine’s-semâi kad gufira leke*) gökten bir melek, 'Sen muhakkak ki Allah’ın mağfiretine erdin, affolundun!’ diye ona seslenir. (*Mâ madà*) Yâni geçmiş

günahların, şimdiye kadar işlediğin günahlar mağfiret olunur diye müjdelenir. *(Feste'nifi'l-amele*) 'Hadi geçmiş günahların affoldu, o halde işe yeniden başla! Yâni, dikkat et, günahlara düşmeden, defterin temizlendiğine göre bir daha kirlenmeden, günahlarla karalanmadan öyle yaşa!' denilir.

(Ve men zâde zâde'llàh) Daha fazla oruç tutana da Allah'ın mükâfatı daha ziyade olur.

(*Ve fî receb, hamela'llàhu nûhan fi's-sefîneh*) Receb ayının geçmiş mâzisinde de çok şâyân-ı şükran hadiseler meydana gelmiştir: Allah tufandan korumak için Nuh AS'ı gemiye Receb ayında bindirmiştir. (*Fesàme receb*) Ve o da şükür olarak Receb ayında oruç tutmuştur. (*Ve emere men meahû en yesùmû*) Etrafında, gemisinde bulunan ashâbına da 'Siz de oruç tutun' diye tavsiye etmiştir.

(*Feceret bihimü's-sefînetü sittete eşhurin*) Gemi onlara altı ay tufanın üzerinde, suyun üzerinde gezdirmiştir. (*Âhiru zâlike yevmü âşûrâ'*) Bu işin sonu Muharrem ayındaki Aşure gününe tesadüf etmiştir. (*Ühbita ale'l-cûdiy*) Ve Cûdi Dağı'na gemisi inmiştir. (*Fesàme nûhun ve men meahû ve'l-vahşu şükren li'llâhi azze ve celle*) Onlar artık bu tufandan kurtulup, tufan bittikten sonra, Cûdi Dağı'na gemi oturduktan sonra, Allah'a şükür olarak, Aziz ve Celîl Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne şükür sadedinde, Nuh AS ve yanındaki ashabı ve gemisine almış olduğu ehlî ve vahşî hayvanlar hepsi oruç tutmuşlardır.

(*Ve fî yevmi àşûrâe feleka'llàhe'l-bahre li-benî isrâîle*) Yine o Aşure gününde, Allah İsrâiloğulları'na, yâni Mûsâ AS maiyyetindeki o mü'minlere denizi yarmıştır, Firavun'dan kurtarmıştır. Arkalarından Firavun kovalarken deniz yarılmış, onlar geçip kurtulmuşlar, Firavun gark olmuştur. O Aşûre gününde olmuştur.

(*Ve fî yevmi âşûrâe tâbe'llàhu alâ âdem*) Ve bu Aşûre gününde, Allah Adem AS'a tevbe nasib etmiştir, teveccüh etmiştir, tevbesini kabul etmiştir.

(*Ve alâ medîneti yûnus*) Ve Yunus AS'ın yetiştiği şehir ki, Irak'ın kuzeyindeki, Musul'un şarkındaki Ninova şehri deniliyor; o şehrin ahalisine de tevbe nasib etmiştir.

(*Ve fîhi vülide ibrâhîm*) Ve İbrâhim AS da, o günde doğmuştur."

Peygamber Efendimiz'in hadis-i şerifini okuduk, Receb ayıyla ilgili bilgileri size nakletmiş olduk. Yâni burada Peygamber Efendimiz Receb ayının eski zamanlarda, eski peygamberler zamanında, onların hangi güzel lütuflara erdiğini anlatıyor bize.

Demek ki, bizden önceki ümmetlere de bu mübarek ayda Allah'ın rahmeti ermiş, lütfu ermiş, yardımı, nusreti vâsıl olmuş, hayırlara nâil olmuşlar, tehlikelerden kurtulmuşlar.

Başında da ifade ediyor ki Efendimiz, bu mübarek, büyük bir aydır ve burada yapılan hayırlar, iyilikler kat kat katlandırılır. Burada en çok orucu tavsiye ediyor ve ne kadar oruç tutarsa o kadar büyük mükâfât olacağı hadis-i şeriften anlaşılıyor.

Cuma gününde de hutbede Mehmed Hocaefendi de hatırlattı,

tabii cuma günü buraya gelmemiş kardeşlerimiz de vardır. Peygamber SAS Efendimiz bildirmiş ki:[27]

رَجَبُ شَهْرُ اللهِ ، وَشَعْبَانُ شَهْرِي ، وَرَمَضَانُ شَهْرُ أُمَّتِي (الديلمي عن أنس ؛ أبو الفتح في أماليه عن الحسن مرسلاً)

RE. 289/2 (*Recebü şehru'llàh*) "Receb Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin ayıdır. (*Ve şa'bânü şehrî*) Şa'ban ayı benim ayımdır. (*Ve ramadànu şehru ümmetî*) Ramazan da ümmetimin ayıdır."

Şimdi bu Receb ayı ne zaman girdi? Pazartesi günü girdi. Şimdi Receb ayının beşinci günündeyiz. Pazartesi günü geldi. Başını gökyüzüne kaldırırsa kardeşlerimiz, mavi gökyüzünde incecik nazlı hilâli görürler. İşte o Receb ayının hilâli.

b. Yerlerin ve Zamanların Mübarekliği

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin hikmetinden ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri bazı yerleri mübarek eylemiş. Meselâ Mekke'nin mübarekliği, taşının, toprağının mukaddesliği ayetlerle sabit:

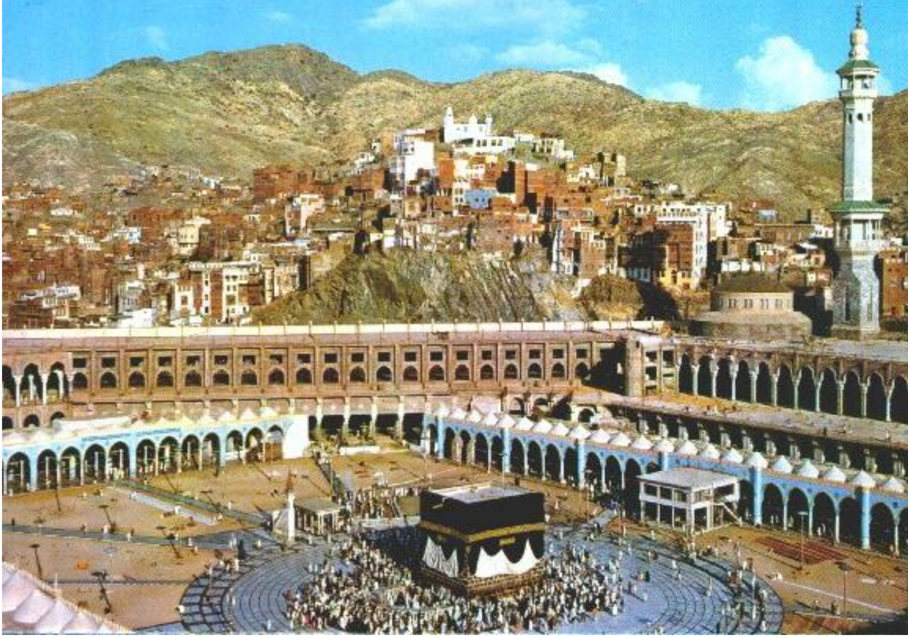
إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ (آل عمران:٩٦)

(*İnne evvele beytin vudıa li'n-nâsi le'llezî bi-bekkete mübâreken ve hüden li'l-àlemîn*) [Şüphesiz alemlere bereket ve hidayet kaynağı olarak insanlar için kurulan ilk ev (mâbed) Mekke'deki Kâbe'dir.] (Âl-i İmran, 3/96) diye, ayet-i kerimeyle sabit bir mübarek belde.

---

[27] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.275, no:3276*; İbn-i Asâkir, Mu'cem,* c.I, s.114, no:210; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.374, no:3813; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.556, no:35164; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.341, no:1358; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.109, no:12682.

Tâ dünya yaratıldığı zamandan, Hazret-i Adem AS'ın devrinden beri, Kâbe'nin olduğu yer ibadetgâh olarak şerefli.

Oraya girişi bile, sıradan bir giriş kabul etmiyor dinimiz. Oraya girerken, orası Allah'ın Beytullah'ının olduğu mübarek yer olduğundan, bir nizama göre giriliyor oraya. Belli hudutları var. Çok uzaklardan, 20 kilometre, 30 kilometre, bazı yerlerde daha fazla, bazı yerlerde 400 kilometre mesafeden, Mekke'nin hududu oradan başlar diye, insanın tavrını takınması gerekiyor. Üzerindeki elbiseleri çıkarması gerekiyor. Ayağındaki pabuçları çıkarması gerekiyor. Baş açık, yalın ayak gibi bir böyle beyaz örtüye veyahut tek bir alt örtüye, bir üst örtüye sarınıp, çok mütevazi bir şekilde sanki mahşer günü gibi, sanki kabirden kalktığı zamandaki gibi, üzerinde kefenleri varmış gibi, böyle dünya süsünden, zînetinden sıyrılmış bir şekilde oraya gelmeyi, öyle emretmiş Allah-u Teàlâ Hazretleri. Harem mıntıkası, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin mukaddes beldesi.

Orada cidal yasak, mücadele etmek, savaşmak yasak,

vuruşmak, döğüşmek yasak, kan dökmek yasak. İhramlıyken daha da dikkatin artması gerekiyor. Birtakım meşrû olan, helâl olan, tabii olan şeyler bile tamamen yasaklanıyor. Mübarek bir yer olduğundan...

Peygamber SAS Efendimiz'in şehri olan Medine şehri de mübarek yerlerden birisi. Onun da şerefi Rasûlüllah SAS Efendimiz'den geliyor. Peygamber SAS insanların eşrefi olduğundan, peygamberlerin ekremi olduğundan, nebiyy-i ekrem, rasûl-i muhterem olduğundan; onun dokunduğu her şey, baktığı her şey, iltifat ettiği her şey, bastığı her yer, yaşadığı her yer mübarek oluyor. Kendi mübarek medfeni de, kabr-i şerifinin bulunduğu belde de, "*Tefevvukkerde-i arş-ı Cenâb-ı Kibriyâ'dır bu!*" diye şair söylemiş. Yâni Arş-ı A'lâ'dan daha kıymetli oluyor. Çünkü Habîbullah'ın kabrinin olduğu yer. Mekân olarak kıymetli.

Arafat kıymetli bir yer. Kuds-ü Şerîf müslümanların mübarek kıymetli bir yeri...

Zamanlardan da kıymetli zamanlar var. İki bayram, Ramazan bayramı, Kurban bayramı mübarek zaman. Haftanın içinde cuma günü mübarek bir zaman. Hem de her hafta tekerrür ediyor. Perşembe günü akşam ezanı okunduğu zaman, bu mübarek zaman başlıyor. Cuma günü akşam, cumartesi ile cuma arasındaki akşam ezanı okununcaya kadar bu gece ve ertesi gündüz mübarek bir zaman. Her altı günde bir karşımıza gelen büyük nimet. Çok büyük, çok kıymetli bir zaman.

Bir de, senenin ayları içinde, Allah-u Teàlâ Hazretleri bazı ayları mübarek aylar kılmış. Bu mübarek ayların birincisi Receb ayı, ikicisi Şa'ban ayı, onun arkasından gelen üçüncüsü Ramazan ayı.

Bu eski tarihlerden beri Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin bu aylarda lütufları, ihsanları, rahmeti, ikramı çok olduğundan Araplar bile, cahiliye zamanının Arapları bile, Receb geldi mi her türlü mücadeleyi bırakırlarmış. Silahları kınlarına sokarlarmış. Mızraklarını bir kenara bırakırlarmış. Kanlı bıçaklı, kavgalı oldukları insanları bile görmez, duymaz olurlarmış. Kan davası var aralarında, o kabileden bir kimse, öteki kabileden bir kimseyi bulsa, başka zaman öldürüyor. Ama Receb geldi mi, görmezlikten gelirlermiş. "İşte buraya geldi senin düşmanın falanca..." Duymazlıktan gelirmiş.

Onun için Receb ayının isimleri var, sıfatları var. Bir tanesi: *Receb e'l-esam*, sağır Receb. Yâni içinde insanlar sanki duymuyormuş birisinin geldiğini gibi, yâni düşmanlarının geldiğini, ondan intikam almasını duymuyor yâni, bırakıyor. Cahiliye devrindeki Araplar bile Receb oldu mu mücadeleyi bırakırlarmış.

O zamandan, tabii daha önceki zamanlardan da anlaşılıyor ki, tâ eski peygamberlerin hayatlarından beri, Receb ayının mübarekliği böyle başlıyor.

c. Receb Allah'ın Ayıdır

(*Recebü şehrullah*) "Receb Allah'ın ayıdır." Şehir Arapça'da ay

demek. Türkçe'de belde mânâsına geliyor. Arapça'da *şehir* ay demek. Şehr-i Receb demek, Receb ayı demek. Şehr-i Ramazan demek, Ramazan ayı demek. Ama Türkçe'de şehir kelimesi başka mânâya, yâni evlerin olduğu, insanların topluca oturduğu yer mânâsına geliyor.

Peygamber SAS Hazretleri'ne sormuşlar ki:[28]

يَا رَسُولَ اللهِ، مَا مَعْنَى قَوْلُكَ شَهْرُ اللهِ ؟ قَالَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لِأَنَّهُ مَخْصُوصٌ بِالْمَغْفِرَةِ (كر. عن انس)

(*Mâ ma'nâ kavlüke şehru'llàh*) "Yâ Rasûlüllah, Receb ayına *şehru'llàh* dedin, bunun mânâsı ne oluyor? Yâni, Allah'ın ayı dedin bu aya, bunun mânâsı ne? Her şey Allah'ın değil mi? Semâvat ve arz Allah'ın, dünya ve ahiret Allah'ın, mahlûkat Allah'ın, güç kuvvet Allah'ın, ne varsa her şey Allah'ın... (*Recebü şehru'llàh*) ne demek? Her şey Allah'ınken, 'Receb ayı Allah'ın ayıdır.' demenin mânâsı nedir?" diye sormuşlar.

(*Kàle rasûlü'llàh SAS: Li-ennehû mahsûsun bi'l-mağfireh*) Peygamber SAS Hazretleri buyurmuş ki cevabında:

"Çünkü bu ay, Allah'ın kullarını afv ü mağfiret etmesine tahsis edilmiş bir aydır. Bu ay Allah'ın kulları affetme ayıdır."

Neden?.. Hepsinin hikmeti var. Hepsinin sebebi var. İnsan olayları, hadiseleri şöyle aklıyla, mantığıyla düşünürse, gönlüne müracaat ederse, nedir bunun mânâsı diye tefekkür ederse —tefekkür en kıymetli ibadet— çıkartabilir:

Receb Allah'ın mağfiret ayı. Şa'ban Peygamber Efendimiz'in ayı. Ramazan mü'minlerin kendilerinin ayı. Receb ayında tevbe edecekler; Şa'ban ayında Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesine daha güzel, sımsıkı sarılıp Peygamber Efendimiz'e tam ümmet olacaklar; Ramazan'da da mükâfatı elde edecekler.

[28] İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I s.114, no:210; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Yâni üç ay, kolay değil.

Ben böyle düşünüyorum hani, kaptan bir geminin rotasını değiştirmek istese, dümeni çevirse, sağa çevirse dümeni... Karşıda kayalıklar var. Gemi birden bire doksan derece dönmez ki... Yavaş yavaş, bir taraftan ileri gider, bir taraftan sağa doğru kaymaya başlar. Neden sora döner. Yâni, epeyce bir mesafe ister.

Demek ki, bizim de adam olmamız için, kendimizi kayalara çarpmamamız için, dalgalarda batmamamız için, boğulmamamız için, dünyaya gark olup, günahlara gark olup da mahvolmamamız için, Receb ayından başlayacağız. Mağfiret ayı, Receb ayı. Bu ayda başlayacağız muhterem kardeşlerim, rotamızı kayalardan şöyle kurtarmak, kendimiz felâketlerden, günahlardan kurtarma çalışmasına bir başlayacağız.

Bu hızla kolay olmuyor işte insanın düzelmesi, yavaş yavaş düzelecek. Bir gün oruç tutarsa sevabı var, iki gün tutarsa daha çok sevabı var, üç gün tutarsa daha fazla sevabı var, yedi gün tutarsa daha fazla, on beş gün tutarsa daha fazla… Ne kadar arttırırsa, o kadar fazla...

Neden oruca bu teşvik verilmiş Receb ayında muhterem kardeşlerim?.. Oruç insanın kendisini nefsini dizginleme ibadetidir. Oruçla insan kendisini dizginliyor. Yâni, yemek var, yemiyor. Su var, susadı, dudakları çatladı; içmiyor. Evliyse; hanımı var, hanımının yanına yanaşmıyor... Daha başka hangi yasaklar varsa, var olduğu halde yapmıyor.

Şimdi, olmadan yapmamak mecburen. Çölde insan aç kalmış, yemek yiyemiyor; bu normal. Ama varken yapmamak, iradesini kuvvetlendirir insanın. Var, yemek var, cebinde parası var. Lokantacı tanıdık, Kebapçı arkadaş… Şey yapmıyor. Fırsat varken insanın yapmamaya alışması iradesini kuvvetlendiriyor.

Demek ki biz, bu ayda kendimizi günahlardan çekmeye başlayacağız. Dizgini bir çekeceğiz. At da öyle. At da koşarken dizgini çeksen hemen birden durmaz. Gene epeyce bir adım atar, tozu toprağa katsa bile, bir zaman sonra durur. Otomobil de öyle. Otomobilin süratine göre frene bastığın zaman otuz metrede

durur, altmış metrede durur. Sürati çoksa daha uzak gider. Bazen fren yaptığı halde, bir lastik kayması olur, küt diye de kamyonun arkasına gene çarpabilir. Neden?.. Hızlı gidiyordu da ondan. Demek ki, kendimizi günahlardan çekmeğe, nefsimize hakim olmaya bu aydan alıştıracağız.

Sonra, Şa'ban ayında biraz daha terakki edecek. Ramazan zaten, "Ramazan on bir ayın sultanı!" diye minarelere yazılıyor, ışıklı ışıklı yazılarla:

"—On bir ayın sultanı!"

Bak, on bir ayın sultanına dinimiz iki ay önceden hazırlattırıyor bizi muhterem kardeşlerim! Ne kadar tedbirli. İslâm ne kadar ileri görüşlü. Tedbiri nasıl önden alıyor.

d. İbadetlerin Hikmeti

İslâm'ın bütün emirleri böyledir muhterem kardeşlerim. Meselâ, insanın günah işlemeyen bir insan olması lâzım! Ne yapıyor? "İçki içme!" diyor. Neden?.. İçki içerse aklı gider, iradesi kaybolur, her türlü günahı işler. İçkiyi oradan içirtmiyor. Günde beş vakit namaz koymuş. Namaz insanı frenliyor. Namaz, iki namaz arasındaki günahları affettiriyor ve insanı frenliyor. Abdestli olmak insanı frenliyor.

İslâm'ın, bizim aklımızın ermediği nice nice tedbirleri var da, onları yaptığımız için el-hamdü lillâh günahlardan korunabiliyoruz. Yaparsak korunabileceğiz.

Onun için, Receb ayında Peygamber SAS Efendimiz hadis-i şerifinde bize işaret ediyor ki, "Biraz fazlaca oruç tutmaya başlayın, böylece hazırlık devam etsin!"

Receb ayında oruç tutmanın hikmetleri çoktur tabii, hepsini sıralasak belki sıralayamayız, belki bir kısmını da anlayamayız, daha yüksek insanlar anlar.

Bir şey daha var muhterem kardeşlerim; Allah-u Teàlâ Hazretleri, her ibadete bir sevap vermiş. Meselâ camide namaz kılmak, evde namaz kılmaktan yirmi yedi kat daha sevaplı.

Hadis-i şerifte Peygamber ASS Efendimiz buyurmuş ki:[29]

صَلاَةُ الْجَمَاعَةِ تَفْضُلُ صَلاَةَ الْفَذِّ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً

(مالك، حم. خ. م. ت. ه. ن. حب. عن ابن عمر)

RE. 309/9 (*Salâtü'l-cemâati tafdulü salâte'l-fezzi bi-seb'in ve ışrîne dereceten.*) "Bir kimsenin cemaatle kıldığı namaz, evinde yalnız kıldığı namazdan 27 kat daha sevaplıdır."

Sonra evden camiye gelirken attığı her adımda kendisine bir hasene veriliyor. Bir günahı siliniyor, sevabı var. Belli bunlar.

Evine yiyecek götürürse, rızık götürürse, nafaka götürürse, bunun sevabı yedi yüz misli. Bunu biliyoruz.

"Allah Allah..." derse sevabı yetmiş bin. İçinden "Allah Allah..." derse, sessizce, o zaman dört milyon dokuz yüz bin sevabı...

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"—İnsanın her eklemi için, üzerine güneşin doğduğu her gün sadaka lâzım gelir."

Parmağında bak insanın üç tane eklem var, eklenti yeri... Bileği bir eklenti yeri. Dirseği bir eklenti yeri. Omuzu bir eklenti yeri. Daha başka bir sürü eklenti yeri var. 360 tane eklenti yeri var, belki daha fazla var, doktorlar daha fazlasını bilir. "Her gün her eklem için sadaka vermek lâzım!" diyor Peygamber Efendimiz.

Neden?.. Bu bir nimet. Kazık gibi olsaydık, hiç bir şey yapamazdık; sopa gibi olsaydık, hiç bir şey yapamazdık... Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi, ahsen-i takvim üzere yaratmış. Şeklimizi, vücudumuzun meziyetlerini, kabiliyetlerini öve öve bitiremeyiz. Bir parmağın, bir elin yapılışındaki güzelliğin, bir beynin çalışmasının daha esrarına ermiş değil ve taklidini yapabilmiş

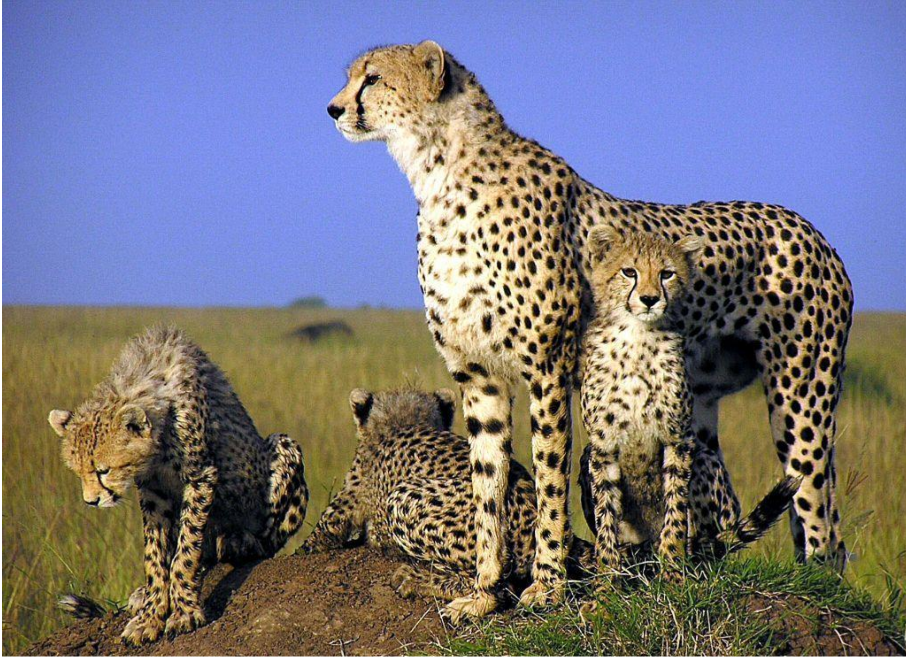
[29] Buhari, *Sahih*, c.III, s.34, no:609; Tirmizi, *Sünen*, c.I, s.365, no:199; Nesei, *Sünen*, c.III, s.347, no:828; İbn-i Mace, *Sünen*, c.III, s.9, no:781; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.65, no:5332; İmam Malik, *Muvatta'*, c.II, s.177, no:425; İbn-i Hibban, Sahih, c.V, s.401, no:2052; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.III, s.59, no:4734; Begavi, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.62; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

değil insanlar.

Meselâ, geçen gün gazetede okudum: Filânca Japon otomobil firmasının bir mühendisi büyük bir mükâfat kazanmış. Öyle bir sistem yapmış ki, arabanın sarsıntısı en az seviyeye iniyor, az sarsılıyor araba. Onun için büyük bir mükâfat kazanmış.

Nasıl bulmuş o buluşunu?.. Allah'ın yarattığı çita denilen hayvanların koşuşunu filme almış. Onların nasıl koştuğunu incelemiş. O mahlûk koşarken vücudu hiç titremezmiş. Yâni böyle dimdik dururmuş, ayakları çalışır ama vücudu sarsıntısız gidermiş. Onun ayağının çalışma sistemini getirmiş motora, makineye uygulamış, mükâfatı kazanmış.

O, bu teknoloji daha ortada yokken, Allah-u Teàlâ Hazretleri yüz binlerce yıldır onları yaratmış. (*Tebâreke'llàhu ahsenü'l-hàlikìn.*) Yaratılışındaki mükemmelliği insanlar anlıyorlar, arifler, alimler anlıyor. Taklit ettiği zaman da mükâfat alıyor, onu güzel taklit edebilirse...

Geminin şeklini balıklardan alıyorlarmış. Balığın şekli nasılsa, computere onu veriyorlarmış, yapacakları geminin şekli balık gibi olsun diye. Çünkü suyun içinde, Allah onu en güzel şekilde yaratmış. Uçağın şeklini kuşun vücudundan alıyor. Onun kanadının, tüyünün yapılışından alıyor. Hepsini...

Yâni Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin her şeyinde hikmetler var. Her ibadetin belli bir sayısı var, mükâfatı var.

إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ (الزمر: ١٠)

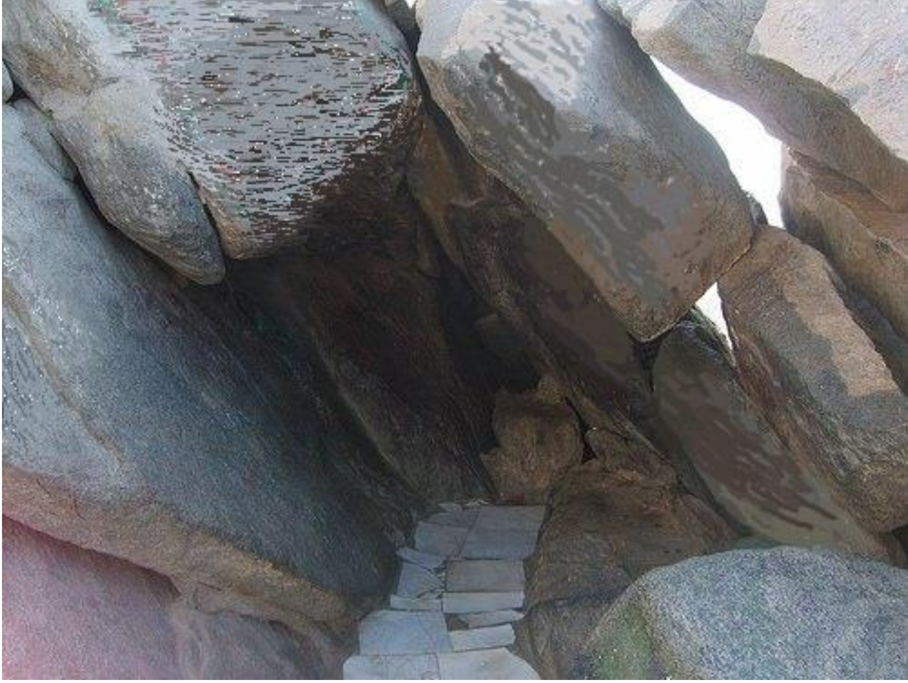
(*İnnemâ yüveffe's-sàbirûne ecrahüm bi-gayri hisâb*) Orucun mükâfatı Allah'la kul arasında. Onu kimse bilmiyor, *bi-gayri hisâb* o. Yâni bir hesaba sığacak tarzda değil, *bi-gayri hisâb* sevabı var." (Zümer, 39/10)

Onun için muhterem kardeşlerim, bu mübarek üç ayların girdiği bugünlerde, ibadetlerimizi arttıralım!..

Peygamber SAS Efendimiz kendisi zâten, kendisi o mübarek haliyle, Allah'ın kendisine en yüksek makamı vermiş olmasına rağmen hâlini çok değiştirirdi. İbadete düşkünlüğü, gece ibadetleri sabaha kadar yaptığı ibadetleri daha da arttırırdı, ayakları şişinceye kadar ibadet ederdi bu aylar girdiği zaman. Peygamber SAS Efendimiz'in o ibadet şevkini, yâni Allah bizlere de tattırsa, bizler de bilsek...

Daha Peygamber olmadan o Hıra Dağı'nın üstüne çıkıyor da günlerce orada ibadette kalıyordu. Hacılar bak oraya gidiyorlar, kimisi çıkmaya teşebbüs ediyor, yarı yoldan dönüyor. Kimisi çıkamıyor. Çıkışı çok zor, yâni bayağı bir saat filân alıyor, daha fazla zaman alıyor. İnsan filân çıkamıyor, yâni zor çıkıyor. Tehlikeli bir şey ve yorucu bir şey ama o oraya çıkmış, çıkarmış.

O dağın tepesinde o mübarek mahalde, insanların uğrama ihtimali olmayan yerde, hayvanların bile uğrama ihtimali olmayan yerde, orada ibadet edermiş peygamberliğinden evvelki ilk vahiy Hıra Mağarası'ndayken, oradan indiği sırada Cebrail

AS'ı gördü, o İkra Sûresi'nin ilk beş ayeti o zaman nâzil oldu...

Şimdi o ibadet sevgisi, o ibadet aşkıyla Receb ayında daha fazla bir ibadete düşerdi Peygamber Efendimiz ve bize de bunu tavsiye ediyor ve bize yol gösteriyor: "Bakın, bu Receb ayından istifade edin, ama bu, Allah'ın affının, mağfiretinin kazanıldığı ay, çok kıymetli bir ay ama oruç tutarak değerlendirin! Çünkü o sûretle Allah'ın rahmetine daha çabuk erersiniz diye bize onu tavsiye ediyor.

Peygamber SAS Efendimiz'in Ramazan dışında en çok oruç tuttuğu ay Receb ayıdır. Bu ayda çok oruç tutardı. Tutabildiğince çok tutardı.

"—Bazı insanlar Üç Ayları oruçlu geçiriyorlar. Peygamber Efendimiz Ramazan'dan başka aylarda bütünüyle ayı oruçla geçirmemiş. O neden?"

Bunu ben Mehmed Zâhid Hocamız (Rh.A)'e sormuştum da:

"—Bunun esrârı nedir, niye böyle yapılıyor?" diye.

O tabii mütebessim bir şekilde dedi ki:

"—İnsan Ramazan'da hani orucu zedeler, bazen 60 keffaret cezasına düşecek durumu olur. İşte o zaman iki ay oruç tutması lâzım, bir gün de bozduğu orucu kaza etmesi lâzım; 61 diyoruz ona. İşte bu Üç Aylar'da başlarsa, Üç Ayları böyle devam ettirdiği zaman bir keffaret olur. Ömründe bunu bir kaç defa yaparsa iyi olur. Çünkü insan, belki farkına varmadan Ramazan'da böyle keffaret orucu tutma durumuna düşmüştür diye veyahut başka sebeplerden keffaret orucu tutması gerekir. İşte Üç Ayları tutanlar o sebeple tutuyorlar..." dedi.

Yoksa, Efendimiz SAS Receb ayında çok oruç tutarmış, Şa'ban'da da tutarmış ama, biz Ümmet-i Muhammed Ramazan'a hazırlanalım diye, Şa'ban'ın on beşinden sonra tutmayı tavsiye etmemiş.

Neden?.. Biraz o arada yesin, vücudu güç kuvvet bulsun. Hem de bir insan bir ibadeti devamlı yaparsa onun tesiri azalır. Artık oruç tutmaya alışır insan:

"—Zâten canım istemiyor, rahat da oluyor. Sabahleyin gidiyorum işe, oh öğleyin gayet rahat oluyorum. Yemek parası vermek de gerekmiyor..." filân, bakarsın alışkanlık olur.

Halbuki arada oruç tutar, arada iftar ederse o zaman vücudunda alışkanlık olmaz, oruç kendisine zorlama yapar yâni. Acıkır, canı bir şeyler ister ama yememem lâzım diye kendisini tutar. O zaman orucun faydası daha fazla olur.

İmam Gazâlî (Rh.A) diyor ki:

"—Çoluk çocuğunuza zengin bile olsanız arada kuru ekmek verin, arada yokluğu tattırın! O anlasın yâni, evet zenginsiniz, her şeyi alabilirsiniz, çocuğunuzu seviyorsunuz ama, biraz açlığı tatsın diye, arada böyle kuru ekmek yedirin, arada aç bırakın!" diye tavsiye ediyor.

Biz de vücudumuzu bazen doyurup, bazen aç bırakmak sûretiyle hem açlığı öğretmiş oluyoruz, hem de olduğu zaman bile yememek iradesine sahip oluyoruz.

Bu neden lâzım olacak bize? İnsanın Allah yolunda gitmesi, Allah'ın sevdiği bir kul olması neye bağlı?.. Nefsini yenmesine bağlı. İçimizde hepimizin bir nefsi var. Hepimizin içinde bir nefis var. Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Benim de nefsim vardı, ben nefsimi müslüman ettim."

E öteki insanların nefisleri nasıldır?.. Öteki insanların nefsi terbiye edilmemiş nefistir. Ona *nefs-i emmâre* derler.

إِنَّ النَّفْسَ لأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ (يوسف:٥٣)

(*İnne'n-nefse leemmâretün bi's-sûi*) [Çünkü nefis aşırı şekilde kötülüğü emreder.] (Yusuf, 12/53) ayet-i kerimesinden alınmış bir tabir.

Çok kötülükleri emreder insana, çok tembellikleri emreder, çok günahları emreder. Yâni, birçok insanın yılbaşında eğlenmesi, haramlara dalması, başka zamanlarda ibadetleri yapmaması, namaz vaktinde kalkmaması, kazancını helâl kazanç tarafından kazanmaması, öteki arkadaşlarıyla çekişmesi, kavga etmesi vs... Yâni kusurlu insanların kusurlarının nereden geldiğini düşünecek olursak, sebebi nefistir. İnsanın içinde nefsi vardır. Bu nefsine mağlup oldu mu insan, mahvoluyor. Bu nefsine gàlip oldu mu, nefsini yendi mi kurtuluyor.

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا. وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا (الشمس:٩-١٠)

(*Kad eflâha men zekkâhâ. Ve kad hàbe men dessâhâ.*) "Kim nefsini ayıplarından temizleyebilmişse, içini terbiye edebilmişse, nefsini müslüman edebilmişse felâh bulur. Nefsinin esiri olmuşsa, mahvolur." (Şems, 91/9-10)

İşte bu nefsin terbiye edilmesi için de, oruç önemli bir ibadet... Yâni oruç, nefsi terbiye ibadeti, nefsi yenmeyi öğrenme ibadeti. Tabii Ramazan'da bunu yapıyoruz ama, Ramazan'a da bir hazırlık var.

Sonra meselâ, Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerinden biliyoruz ki: "Bir insanın kazancı haramsa, haram lokma yemişse kırk sabah namazı kabul olmuyor, bir haram lokma yediği zaman, kırk sabah..."

Demek ki insan bir kere haramdan kesildi, tevbe etti, ondan sonra bir kere en aşağı, helâl lokma yemeğe dikkat edecek, kırk gün bekleyecek. Daha dur bakalım. Daha öteki yediği haramların tesiri üzerinden gitmedi ki, hayırlı bir gelişme olsun.

"—Hocam işte bir şey olmuyor..."

Daha dur bakalım. Sen kaç defa yıkanacaksın da, ancak temizleneceksin. Kırk gün geçecek. Bak, dikkat edersek Receb ayından alınıyor temizlenmek.

e. Orucun İncelikleri

Tabii insan oruç tutuyor. Oruç hususunda muhterem kardeşlerim her zaman söylediğimiz bir söz var: Oruçlu insan ne yapacak? Yemeyecek, içmeyecek, evliyse hanımının yanına yanaşmayacak filân... Yâni yemek haram mı?.. Değil. Su içmek haram mı?.. Değil. E evli bir insansa hanımı haram mı?.. Değil. Amma helâl şeyleri bile yapmamak egzersizi, idmanı oluyor. Helâl olan şeyleri bile yapmamak...

Şimdi oruçta helâl olan şeyleri bile yapmamak esas olduğuna göre, haram hiç yapılır mı?.. Tabii haramın hiç olmaması lâzım! Zâten mü'min bir insanın haramdan son derece titiz bir şekilde kaçınması lâzım! Kazancının helâl olmasına çok dikkat etmesi lâzım!

O bakımdan, bugünlerden lokmanıza dikkat etmeye başlayın! Sonra, "Ramazandan işte feyz alamadım, bir şey olmadı..." filân. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"—Mahrum olan insan, Ramazan geçtiği halde feyze eremeyip bomboş bir şekilde Ramazanı geçiren insandır, hakikaten mahrumdur o insan." diyor.

Ramazan'ın bomboş geçmemesi için, şimdiden tedbir alacaksınız. Evvelâ kazancınızın helâl olup olmadığına dikkat edeceksiniz. Helâl lokma yemenin tedbirine başlayacaksınız bugünlerde. Çünkü daha en aşağı kırk gün haramın tesiri devam eder. Bak iki ay önceden başlıyor alıştırmalar, tedbirler. Onun için muhterem kardeşlerim lokmanızın helâl olmasına dikkat edin.

Şurada bir kayıt düşmüş ki, Peygamber Efendimiz SAS çok istiyordu, boynu büküktü. Kudüs tarafına dönülüyordu, Kâbe'yi de çok seviyordu. Mekke-i Mükerreme'deyken Kâbe'nin bu tarafından dururdu. Kâbe'ye doğru da dönmüş olurdu. Kudüs'e dönerken öyle bir yerde dururdu ki, Kâbe'ye de dönmüş olsun. Ama Medine-i Münevvere'ye gelince, Medine-i Münevvere'den Kudüs'e dönünce, Kâbe arka tarafta, aşağıda kalıyor. Mahzun oluyordu, gökyüzüne bakıp duruyordu Peygamber SAS Efendimiz.

Sonra kıbleyi Kâbe'ye doğru döndürme âyet-i kerimesi indi Medine-i Münevvere'deyken, hatta *Mescid-i Kıbleteyn* denilen mescidde namaza durmuşlardı. Bir rekâtını Kudüs'e doğru

dönmüşken, öteki rekâtlarında Kâbe-i Müşerrefe'ye doğru döndüler. 180° geriye döndüler. Artık ondan sonra hep Kâbe-i Müşerrefe'ye doğru namaz kılıyoruz biz. İstikbâl-i kıble namazın farzlarından birisi olarak o tarafa doğru dönüyoruz.

Şimdi yazılmış ki buraya muhterem kardeşlerim! Yâni ibadet ve kıble için bile gayr-i müslimlere uyulmuyor. İbadet içinde bile, kıble konusunda bile gayr-i müslimlere uyulmuyor da günahlarda nasıl uyulur? Ehl-i kitap, hristiyan ve yahudiler, kendilerine peygamber gelmiş olan insanlardır, kitap inmiş insanlardır. Onlara bile uymak doğru olmuyor da, kâfirlere müslümanlar nasıl uyar?.. Kâfirleri nasıl taklit eder?..

Onun için kendimize bir çeki düzen vereceğiz. Şu günlerden başlayacak bu çeki düzen vermek. Bir kere lokmamızı bir düşünelim: Kazancımız helâl mi değil mi? Allah'ın sevdiği tarzda mı kazanıyoruz, yoksa sevmediği tarzda mı kazanıyoruz?.. Haram eşyayı satarak kazanç sağlarsa insan, kazancı haram olur. Helâl eşya satarken haram vakitte satarsa, kazancı haram olur. Cuma vaktinde dükkanı kapatmayı emretmiş, o zaman haram olur. Gasben veya gadren, veya zulmen kazanç sağlarsa, aldatarak, hak etmeden sağlarsa, haram olur. Kazancımıza dikkat edeceğiz, bir. Bugünlerden başlayacağız, kazancımıza dikkat edeceğiz.

Ondan sonra, günahlarımızın affolması için en uygun hal oruçlu olmak olduğundan, oruca fazla gayret edeceğiz bugünlerde, oruca fazla düşkün olacağız. Receb ayı içinde tutabildiğimiz kadar oruç tutacağız. Yedi gün oruç tutarsak, cehennem yedi kattır, yedi kat cehennemin yedi kapısı kapanmış oluyor. Sekiz gün oruç tutarsa, cennet sekiz kattır, sekiz kat cennetin sekiz kapısı açılmış oluyor. Daha fazla tutarsa daha büyük ecirlere, sevaplara nâil oluyor. Yâni nefsimizi terbiye etmeye, bugünlerden başlamamız lâzım geliyor.

Peygamber SAS Efendimiz Receb ayında çok oruç tutulmasını tavsiye edince, ihtiyar bir zât demiş ki:

"—Yâ Rasûlüllah, Receb ayında tam oruç tutmak iyi olurdu

ama, benim tâkatim yok, tam bir ay oruç tutamayacağım.”

“—Başında tutarsın, ortasında tutarsın, sonunda tutarsın. O zaman üç gün tutmuş olursun.

اَلْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا (خ. د. ه. حم. عن أبي هريرة ؛ خ. م. ن. حب. عن ابن عمرو)

(*El-hasenetü bi-aşri emsâlihâ*)[30] “İyiliğin karşılığı on mislidir.” O zaman, otuz gün tutmuş gibi Allah sana sevap verir.” buyurmuş.

Bu da hatırınızda olsun! Tabii yaşlısı var, genci var. Demek ki başında, ortasında, sonunda oruç tutmak da, o sevabı kazanmanıza vesile olacak. Efendimiz’in tavsiyesi bu, orucu böyle tutarsınız.

f. Recebin İlk Cuma Gecesi

Tabii bu içinde bulunduğumuz bu akşam cuma akşamıdır, bir. Zâten her cuma akşamı çok sevaplı akşamlardır. Bir de bu akşam husûsi olarak Recebin ilk cuma akşamı, o meleklerin bile methettikleri, rağbet ettikleri bir akşamdır. Bunun hakkında Peygamber SAS buyurmuş ki:

---

30 Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.24, *İman* 2/30, no:41; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.670, *Savm* 36/2, no:1795; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.148, no:343; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.525, no:1638; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.234, no:7194; Dârimî, *Sünen*, c.V, s.148, no:21353; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.130, no:1762; Ebû Hüreyre RA’dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.697, *Savm* 36/55, no:1875; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.812, *Savm* 13/39, no:1159; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.210, no:2391; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.64, no:352; Abdullah ibn-i Amr RA’dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.175, no:2910; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.195, no:1690; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.405, no:2763; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.31, no:227; Ebû Ubeyde ibni’l-Cerrah RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.148, no:21353; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.269, no:7605; Ebû Zerri’l-Gıfârî RA’dan.

ولكن لا تغفلوا عن اول ليله جمعة فى رجب ، فانها
ليلة تسميها الملائكة ليلة الرغائب.

(*Ve lâkin lâ tağfulû an evveli leylihî cumuatin fî receb, feinnehâ leyletün tüsemmîhe'l-melâiketü leylete'r-ragàib.*) "Lâkin Recebin ilk cuma gecesinden gàfil olmayın!" Yâni şu içinde bulunduğumuz şu gece. Receb pazartesi günü girdi, bugün 5'i, bu gece cumanın gecesi. Artık akşam ezanı okununca, cuma gecesi başlamış oldu. Cumanın gecesi...

"Bu geceden gàfil olmayın; (*ve innehâ leyletün tüsemmîhe'l-melâiketü leylete'r-ragàib*) çünkü bu geceye melekler *Regàib Gecesi* adını verirler."

Regàib ne demek? Yâni rağbet edilecek, mükâfatların, ecirlerin, sevapların verildiği gece demek. Mükâfatların verildiği gece demek. Onun için, melekler bu ismi vermişler.

وذلك انه اذا مضى ثلث الليل لا يبقى ملك فى جميع
السموات و الارضين ، الا و يجتمعون فى الكعبة و
حواليها ، فيطلع الله تعالى عليهم اطلاعة فيقول:
ملائكتى سلونى ماشئتم ! فيقولون: ربنا حاجتنا ان
تغفر لصوام رجب. فيقول الله تعالى: قد فعلت ذلك.

(*Ve zâlike ennehû izâ madà sülüse'l-leyli lâ yebkà melekün fî cemîi's-semâvâti ve'l-aradîne illâ ve yectemiùne fi'l-kâ'beti ve havâlîhâ*) "Bunun hikmeti de şudur ki: Bu gecenin üçte biri geçince..." Regàib gecesinin, yâni şu içinde olduğumuz gece...

Garantili, bu gece yâni. Şimdi niye garantili diyorum?.. Kadir Gecesi hakkında meselâ; Allah saklamış, ihtilâf var, belli değil. Ramazanın eğer başlangıç günü Suud'da öyle başladı, Türkiye'de böyle başladı, bir fark olduğuna göre de kayıyor. O bakımdan da

belli olmuyor. Kadir gecesi saklı... Ama bu gece belli. Bu gece cuma gecesi, Recebin ilk cuma gecesi, belli. Yâni şek ve şüphe yok. Yâni büyük bir fırsat elimizde, el-hamdü lillâh.

(*Ve zâlike ennehû izâ madà sülüse'l-leyli*) "Bu gecenin üçte biri geçince..." Gece akşam namazından başlar, ne zaman biter?.. Sabahta bitmez. Sahurda biter, imsakta biter. Yâni imsak kesildiği zaman gece de bitmiş olur. Akşam yedide diyelim. İmsak ne zaman?.. Beşte diyelim. Beş saat oradan, beş saat buradan on saat. Üçte biri geçince, yâni üç buçuk saat geçince, akşamın üzerine üç buçuk saat koyarsak ne olur?.. Yedi üç daha on; on ile on buçuk arası filân olur. Daha sekizdeyiz yâni.

"Zaman bakımından gecenin üçte biri geçtiğinde, (*lâ yebkà melekün*) hiç bir melek kalmaz, (*fî cemîi's-semâvâti ve'l-aradìn*) yerlerde ve göklerde hiç bir melek kalmaz. (*İllâ ve yectemiùne fi'l-kâ'beti ve havâlîhâ*) Meleklerin hepsi o gecenin o vakti geldiğinde, Kâbe ve Kâbe'nin etrafındaki mukaddes yerde toplaşırlar."

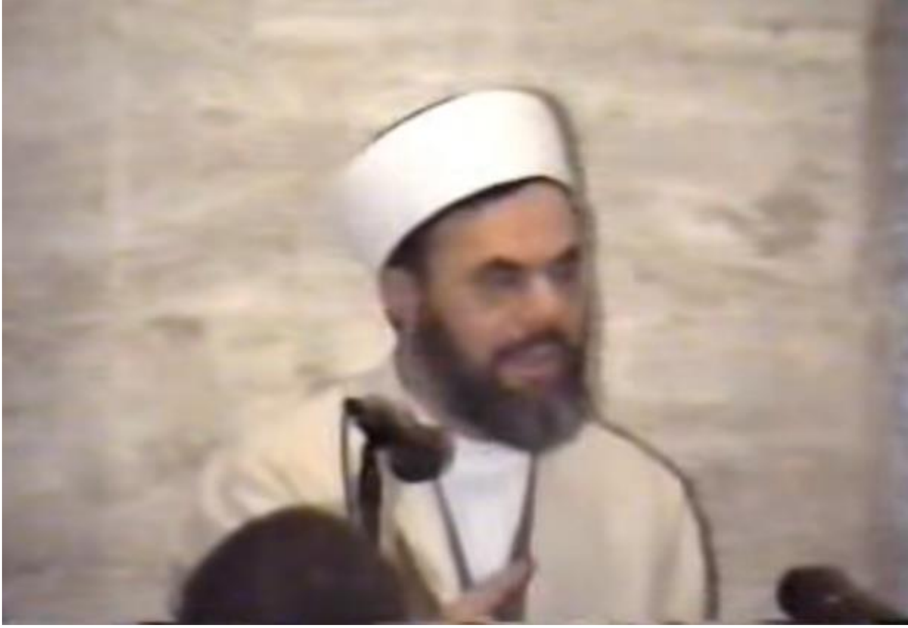
(*Feyattaliu'llàhu teàlâ aleyhim ıttılâeten ve yekùlü: Melâiketî selûnî mâ şi'tüm!*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri o toplanan meleklerine bir tecellî ile tecellî eder ve buyurur ki: (*Melâiketî*) 'Ey benim meleklerim! (*Selûnî mâ şi'tüm*) Ne isterseniz benden dileyin, isteyin benden ey meleklerim!' der, buyurur.

(*Ve yekùlûne: Rabbenâ*) Onlar da derler ki: 'Ey Rabbimiz, (*hâcetünâ en tağfire li-suvvâmi receb*) bizlerin dileği Receb ayında oruç tutanları affetmendir. Receb ayında oruçlu olanları affetmeni diliyoruz.' derler."

Kendileri için bir şey istemiyorlar. Çünkü, Allah'ın melekleri mü'minler için dua ederler, ayet-i kerime var. Mü'minlere o melekler dua ediyorlar. Burada da şefaat ediyorlar bizim için. Allah'tan oruç tutanları affetmesini istiyorlar.

Şimdi Mehmet Hoca ikaz etmişti ki:

"—Pazartesi gününden cuma gününden, yâni pazartesi günü Receb giriyor. İşte pazartesi, salı, çarşamba, perşembe oruçlu olsanız ne iyi olurdu!" diye.

Demek ki oruç tutanlar için, el-hamdü lillâh, şimdi melekler, "Yâ Rabbi, Receb ayında oruç tutanları afv ü mağfiret eyle!" diye dua edecekler. O duaya muhatap olacaklar yâni, mazhar olacaklar.

İnşâallah bugüne kadar tutmayanlar da, bundan sonra tutup nefislerini terbiye etmeye gayret eylesinler.

(*Feyekùlü'llàhu teàlâ kad fealtü zâlike*) "Evet, sizin bu istediklerinizi kabul eyledim, ihsan edeceğim." diye cevap verdiğini bildiriyor.

Bu husustaki mâlûmâtı şeyhlerimizden, mürşidlerimizden Abdulkàdir-i Geylânî Efendimiz *Gunyetü't-Tàlibîn* kitabına yazmış. Çok güzel! Başka kaynakları arıyoruz, arıyoruz; oralarda bulamadığımız mâlûmâtı burada buluyoruz. O büyüğümüz, Allah şefaatine erdirsin, himmetine nâil eylesin, çok güzel toplamış. Bu *Gunye li-Tâlibî Tarîkı'l-Hak* isimli kitabında güzelce derlemiş, toplamış. Bizlere anlatmış. Biz de onlardan istifade edelim ve ona

göre hareket edelim diye.[31]

g. Receb Ayı Haram Aylardandır

289. sayfadaki bir hadis-i şerif; iki hadis-i şerif daha var, bir tanesini söylemiştik. Onu da okuyuverelim ki üç hadis olmuş olsun. Buyurmuş ki Peygamber SAS Efendimiz, Ebû Saîd el-Hudrî RA'ın rivayet eylediğine göre:[32]

رَجَبُ مِنْ شُهُورِ الْحَرَامُ ، وَأَيَّامُهُ مَكْتُوبَةٌ عَلٰى أَبْوَابِ السَّمَاءِ السَّادِسَةِ ، فَإِذَا صَامَ الرَّجُلِ مِنْهُ يَوْمًا وَجَدَّدَ صَوْمَهُ بِتَقْوَى اللهِ ، نَطَقَ الْبَابُ وَنَطَقَ الْيَوْمُ قَالاَ : يَا رَبِّ اغْفِرْ لَهُ ؛ وَإِذَا لَمْ يَتِمَّ صَوْمَهُ بِتَقْوَى اللهِ ، لَمْ يَسْتَغْفِرَا ، وَقِيلَ: خَدَعَتْكَ نَفْسُكَ

(ابو محمد الحسن في فضائل رجب عن ابي سعيد)

RE. 289/1 (*Recebün min şuhûri'l-harâm*) "Receb ayı haram aylardandır..." Zilkàde, Zilhicce, Muharrem üç tane haram aydır. Receb ayı da, onlardan çok sonra gelen tek başına bir haram aydır. Yâni şimdi nisanın ilk haftasında dördünde, beşinde, altısında Zilkàde gelecek nisanda, mayısta devam edecek. Sonra Zilhicce ayı gelecek. Zilhicce haccın yapıldığı aydır, kurbanın olduğu aydır. Hacılar mayısın sonunda Hicaz'a gidecekler, haclarını yapacaklar inşâallah. Haziranın başında Zilhicce ayı da bitecek. Yeni Muharrem, yeni yıl gelecek, hicrî yeni yıl gelecek,

---

[31] *Geylânî, Gunyetü't-Tàlibîn*, s. 161

[32] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.275, no;3277; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.311; no:35165; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.111, no:12684.

Muharrem ayı başlayacak.

İşte bu üç ay haram aylardır: Zilkàde, Zilhicce, Muharrem. Bu aylarda kavga yok, sataşma yok, kin gütmek yok, kan davasını şey yapmak yok... Çünkü ibadet aylarıdır. Onlardan çok ayrı, çok uzakta olan bu Receb ayı tek başına, bu da bir haram aydır.

(*Recebün min şuhûri'l-harâm*) buyuruyor Peygamber Efendimiz. Yâni dört tane haram aylardan Receb bir tanesidir. Üç tanesi peşpeşe gelmiş, Receb ayı onlardan çok uzakta, Şa'bandan evvel gelmiş. Onun için buna *Recebü'l-ferd* derler, yâni tek başına olduğu için. Haram aylardan olması dolayısıyla muhterem, mübarek bir aydır. (*Ve eyyâmuhû mektûbetün alâ ebvâbi's-semâi's-sâdiseh*) "Ve bunun günleri altıncı semânın kapılarına yazılıdır.

(*Feizâ sàme'r-racülü minhü yevmen ve ceddede savmehû*) Adam Receb ayı içinde bir gün oruç tutarsa ve orucunu da pırıl pırıl, taptaze yaparsa; (*bi-takva'llàhi*) yâni takvâya riayet ederek orucunu tutarsa..."

Şimdi bizim ikaz etmemiz gereken bir şey daha burada çıkıyor karşımıza: Oruç tutmak sadece sahura kalkıp akşama kadar aç durmak değildir. O, işin bir tarafı, bir küçük parçası. Yâni hakiki orucun bir parçası sahurdan akşam namazına kadar ağzına su koymamak, yemek koymamaktır. Bu, orucun küçük bir parçasıdır.

Orucun öteki büyük kısmı, öbür âzâlar üzerinedir. Yâni göz harama bakmayacak, el harama uzanmayacak, dil haramı söylemeyecek, kulak haramı dinlemeyecek. Her günahtan sakınacağız. Yâni su içmekten, yemek yemekten sakındığımız gibi; gıybetten sakınacağız, dedikodudan sakınacağız, kalp kırmaktan sakınacağız, müstehcen neşriyata bakmaktan sakınacağız, filmlere bakmaktan, televizyona bakmaktan sakınacağız, şarkı türkü dinlemekten sakınacağız... Elimizi başkasının malına uzatmayacağız veya onun bunun çenesini dağıtmakta, gözünü patlatmakta kullanmayacağız... Yâni her âzâmızı günahtan çekeceğiz, her çeşit günahtan korunacağız. İşte takva deniliyor buna. Her günahtan çekinip hiç günahlara yanaşmamak...

Oruç böyle tutulursa, böyle taptaze olarak takvâyla tutulursa; (*Nataka'l-bâbü ve nataka'l-yevmü*) "Bu kapı da, bu gün de, Allah dil verir, konuşur. Yâni altıncı semânın kapısı da konuşur, o oruç tuttuğu gün de konuşur."

Muhterem kardeşlerim, Allah-u Teàlâ Hazretleri, biz insanlara konuşma melekesi vermiş, biz konuşuyoruz. Ben konuşuyorum, siz beni dinliyorsunuz... Ama Kur'an-ı Kerim'de bildiriliyor ki, mahşer gününde elleri, ayakları da konuşturacak Allah, bunlar şehadet edecekler. Günahı işlediyse: "İşlemiştik yâ Rabbi biz!" diye sahibinin aleyhinde şahitlikte bulunacak, konuşacaklar.

Neden?.. Allah her şeye kàdir de ondan. Dilerse eli konuşturur. Dilerse ayağı konuşturur, dilerse gözü konuşturur, dilerse bir başka âzâyı konuşturur, dilerse taşı konuşturur, dilerse ağacı konuşturur. Peygamber SAS Efendimiz'e yanından geçtiği ağaçlar ve taşlar, "*Es-selâmü aleyke yâ rasûla'llàh!*" diye selâm verirlerdi. Peygamber Efendimiz minberini değiştirdiği zaman minber başladı ağlamaya:

"—Ben eskiden Peygamber Efendimiz'in minberiydim, benim üstüme çıkıp hutbe okuyordu. Şimdi yeni minber yapıldı..." diye başladı inlemeye...

Bir kütük, hurma kütüğü koymuşlardı, inlemeye başladı. Bize göre hani bazı şeyler, biz anlayamıyoruz ama, tabii Allah konuşturursa konuşturur. Kur'an-ı Kerim'i de konuşturacak. Kur'an-ı Kerim bazı insanlardan davacı olacak. Kur'an-ı Kerim bazı insanlara, Kur'an-ı Kerim'i şimdi okurken bile lânet eder: "Hay Allah seni kahretsin, mahvettin beni, rezil adam!" diye şimdi bile lânet eder:

رب قارئ للقرآن والقرآن يلعنه

(*Rubbe kàrii'l-kur'âni ve'l-kur'ânü yel'anühû*) "Nice Kur'an okuyan insan vardır ki, Kur'an ona lânet eder."

Sonra okumuyor muyuz, kaç tane sûrenin başında:

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

(الحديد: ١ ، الحشر: ١ ، الصف: ١)

(*Sebbeha li'llâhi mâ fi's-semâvâti ve'l-ard*) "Yerde gökte ne varsa her şey Allah'ı zikr ü tesbih ediyor." (Hadid, 57/1, Haşr, 59/1, Saf, 61/1)

وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لاَ تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ

(الإسراء: ٤٤)

(*Ve in min şey'in illâ yüsebbihu bi-hamdihî ve lâkin lâ tefkahûne tesbihahüm*) "Allah'ı zikr ü tesbih etmeyen hiç bir şey yok ama, siz onların tesbihlerini anlayamazsınız." (İsrâ, 17/44)

Evliyaullah belli bir mertebeye geldi mi, etraftan bütün eşyanın tesbihlerini duymaya başlıyor. Mertebesi ilerlediği zaman, kuşun sesini duyuyor, çiçeğin sesini duyuyor, suyun sesini duyuyor; her şeyin tesbihini evliya olduğu zaman duyuyor. Yâni gözünden perdeler kalktığı, makamı yükseldiği zaman.

Allah CC, o altıncı kat semânın kapısını da, o oruç tuttuğu günü de konuşturur diyor. *Amennâ ve saddaknâ!* Konuşturur, biz onun esrârını bilemeyiz. Efendimiz böyle bildirmiş, öyledir. *Sadaka rasûlü'llàh...*

(*Kàlâ*) "Bu ikisi der ki: (*Yâ rabbi'ğfir lehû*) Şu bizim içimizde, bugünde oruç tutan kimseyi yâ Rabbi, mağfiret eyle..."

(*Ve izâ lem yütimme savmehû bi-takva'llàh*) Orucunu takvâ ile tutmamışsa..." Yâni oruca kalkmış sahura, anası kaldırmış, karısı kaldırmış, neyse... Kalkmış, oruca başlamış ama gözünü haramdan çekmiyor, diline sahip olmuyor, işlediği sabahtan akşama günah ve haram... Haa, böyle yaptığı zaman, o zaman ne olur?

O zaman (*Lem yestağfirâ*) "Oruç tutan kimseye o gün ve o kapı mağfiret dilemez, affet yâ rabbi bunu demezler. (*Ve kìle hadaatke nefsüke*) Ona denilir ki, 'Senin nefsin seni aldattı. Sana oyun etti nefsin. Sen oruç tutuyorum sandın ama kendi kendini aldattın, nefsin sana oyun etti, sen fırsatı kaçırdın, sen Allah'ın lütfuna eremedin, mağfiretini kazanamadın.' diye itab olunur yâni."

O bakımdan muhterem kardeşlerim, yediğimiz lokmanın helâl olduğuna dikkat edelim; bir...

Bu ayda çok oruç tutalım! Bilelim ki oruç tutarak yaptığımız, takvâ ile, oruç tutarak giriştiğimiz tevbe hareketi, Allah'ın bizi affetmesi için giriştiğimiz hareket, Allah'ın lütfuna ermeyi en kolayca sağlayabileceğimiz şekildir. Oruç tutarak, takvâya riayet ederek Allah'ın mağfiretine erme ihtimalimiz en yüksek ihtimaldir. Onun için, bu ayda çokça oruç tutmaya gayret edelim!..

Evet, bu gece güzel bir gecedir. Evet, bu gece mübarek bir gecedir. Evet, bu gece uyumayalım, zikredelim, tesbih edelim, namaz kılalım, af isteyelim, gözyaşı dökelim, dualar edelim; kendimize, arkadaşlarımıza, geçmişlerimize, memleketimize, müslümanlara, dünyamıza, ahiretimize dua edelim ama, sadece bu geceden ibaret değil... El-hamdü lillâh, lütfu kazanma imkânı sadece bu gece değil; bundan sonra da önümüzde uzun günler var, uzun geceler var, geniş fırsatlar var... İnşâallah Receb ayının bu güzelliklerinden, bu mükâfatlarından a'zamî derecede Allah CC cümlemizi istifade edenlerden eylesin...

h. Regàib Gecesi'nin İhyâsı

Şimdi tabii, camide asıl nasihat ediyoruz. Topluca yapılan ibadetler makbuldür. Allah-u Teàlâ Hazretleri cemaatle namaz kılmaya büyük sevaplar ihsan etmiş, yirmi yedi kat sevabı fazla oluyor. Ama nafile ibadetler, yâni fazîlet bâbından olan, farz olmayan ibadetler; onlar da insanın kendisiyle Rabbi arasındadır.

Yâni camide topluca ibadet edeceğiz. Ama bundan sonra geceden sabaha kadar önümüzde meydan bizim, meydan sizin,

özel imkânlarınız, kendi gönlünüzle, kendi imkânlarınızla siz de sabaha kadar yapabildiğiniz kadar Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne tazarrû ve niyazla, Allah'ın sevdiği bir tarzda geceyi geçirmeye gayret edersiniz. Bir bölümü burada gecenin ihyâ edilmesi için, ondan sonraki mütebâkisi de evinizde devam edecek. Orada ibadet edersiniz.

Tabii insanın kazaya kalmış namazları olur, onları ödeyecek. Geceleyin insan, sülüsü geçince gecenin, veya sülüsânı geçince, veyahut nısfı geçince, yâni yarısı geçince veya üçte biri geçince veya üçte ikisi geçince, o zaman semânın kapıları açılır. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin:

"—Yok mu benden bir isteği olan; haydi istesin, vereceğim! Yok mu benden mağfiret taleb eden; onu afv ü mağfiret edeceğim!" diye seslendiği zamandır.

Onun için, gecenin bir kısmında hafifçe bir istirahat edersiniz, yâni buradan gittikten sonra... Ondan sonra, mutlaka teheccüd zamanında kalkmış olun! Yâni dayanabilirseniz, sabaha kadar durabilirseniz durun amma, denedik ki zor oluyor. Sabahleyin insanın uykusu bastırıyor, o zaman sabah namazının kılınması zorlanıyor. Bir de el-hamdü lillâh, işrak vaktine kadar ibadet etmek lâzım. O zaman daha da zorlanıyor.

Onun için tavsiyem: Camiden çıktıktan sonraki vaktinizde bir saat / iki saat / üç saat bir uyuyun! İ'tikâf'a girenler üç saat uyku uyurlardı. Arkadaşlar saati kurarlardı, kalkarladı. Yâni niyet etti mi üç saat yeter, iyi bir uyku uyumuş olur.

Diyelim ki 11'de yattınız, 2'de kalktınız. Tamam. En güzel vakti, tam böyle teheccüd vaktidir, makbul zamandır, duaların kabul olduğu, göğün kapılarının açıldığı zamandır.

Semanın kapıları vardır muhterem kardeşlerim! Mânevî kapıları vardır ki, oradan melekler her şeyi bırakmazlar öbür tarafa... Mi'rac gecesinde biliyorsunuz ki, Peygamber SAS Hazretleri Cebrâil AS kılavuz, Mi'rac'a çıktığı zaman birinci semâya geldiği zaman melek durdurdu. Semânın vazifeli meleği

durdurdu, (*Men ente?*) "Kimsin sen?" dedi.

Kapıyı Cebrâil AS çaldığı zaman. Artık nasıl bir kapıysa, çalması nasılsa...

(*Men ente?*) "Sen kimsin?" dedi.

(*Ene cibrîl*) "Ben Cebrâilim!"

(*Ve men meake*) "Yanındaki kim?.."

"—Bu da Rasûlüllah, Habîbullah Muhammed-i Mustafâ."

"—Sen Cebrâil'sin, tamam. Meleklerin başısın. En mukarreb meleksin, Allah'a en yakın meleksin. Bu yanındaki kim?.."

"—Bu da kul ama, Allah'ın en sevgili kulu, rasûlüllah, habîbullah Muhammed-i Mustafâ!" dedi.

(*Hel üzine lehû*) "Ona müsaade oldu mu, buralara kadar gelip, buralardan ötelere geçmek?.." Soruyor melek, Cebrâil AS'a. Kendisi bilmiyor, diyor ki:

"—Ona müsaade oldu mu ki? Bu semâların bu tarafından geçip öbür tarafına gitmeye müsaade var mı?.."

Çünkü beşerin tâkati değil öyle, semâlar boş gibi görünüyor ama melek dolu, vazifeli dolu, öyle gidiş-geliş de müsaadeye tâbi.

"—Kendisine izin oldu mu?"

"—Evet, izin oldu."

O zaman, "Merhabâ!" diyerek melek, hürmet ve ta'zim ile geçişe müsade etti, geçişi sağladı. Nasıl bir kapıysa, nasıl bir imkânsa Efendimiz'e mâlum, kendisi ayne'l-yakìn müşahade etti, yaşadı. Kapıları böyle böyle geçti. Semânın kapıları vardır.

Bazı kulların ibadetleri yapılır yapılır da muhterem kardeşlerim, bu ibadetleri melekler alırlar ellerinde, dergâh-ı izzete doğru götürmek isterken melekler durdurur onları,

"—Dur! Nereye gidiyorsun, nedir elindeki?.."

"—İşte falanca insanın kıldığı namaz, çektiği tesbih, tuttuğu oruç..." filân.

"—Git! Geri dön! Bu ibadeti o herifin yüzüne patlat, çarp yüzüne onun! Çünkü o kibirli insandır, Allah kibirlinin ibadetini kabul etmez. Döndür geriye!" der.

Böyle çeşitli kusurlardan dolayı, ibadetlerin bile yukarıya

çıkmama ihtimali vardır. İbadetlerin bile, yapılmış olan ibadetin bile yukarıya çıkmama ihtimali vardır muhterem kardeşlerim! Yâni gökyüzünün esrârı vardır, semâların esrârı vardır. Allah'ın sevgili kulu Muhammed-i Mustafâ'sının bile sorguya çekilip de, müsaadeyle geçtiği yerlerdir.

Her ibadet yukarı çıkmaz. Her dua kabul olmaz. Amma gecenin bu yarısı, üçte biri, üçte ikisi geçtikten sonra, Allah CC semânın kapılarını kendisi açtırıyor. Semânın kapıları açılıyor ve Allah-u Teàlâ Hazretleri, kendisi kullarına tâlib oluyor:

"—Ey kullarım! Yok mu benden bir şey iseyen? Haydi istesin, istediğini vereceğim!" diyor.

Onun için, o vakit aşık-ı sàdıkların, ariflerin, evliyaullahın uyanık durduğu zamandır. Allah'ın o hitabı zamanında, o hitab zamanında Rabbü'l-àlemîn'in huzurunda, "Ben varım yâ Rabbi, benim ihtiyacım var, benim talebim var, ben istiyorum, ben niyaz ediyorum!.." diyebilmek için o vakitte uyanık olun!..

Onun için biraz uyuyun! Uyku da sünnettir. Uyku da ibadettir. Onun için, eve gittiğiniz zaman taze abdest alırsınız, iki rekât / dört rekât namaz kılıp, dualar edip sağ yanınıza yatarsınız. Neden?.. "Niyet ettim uykuya ama, ibadete kuvvet bulayım diye." Uyuyorsun ama, ibadet için uyuyorsun. Çünkü uyumasan ibadeti keyifli yapamazsın. Şuurlu yapamazsın. Uykun gelir, uyku bastırır. "İmam ne demişti?" Unutur.

Şimdi, imam kardeşlerimiz sabahları burada aşir okuyorlar. Bir cüz bitiriyorlar. Ondan sonra, tabii, bir cüzü okumak yorar insanın zihnini, ondan sonra işrağa kadar bekliyorlar, bazen gözleri kapanıyor, bazen sesleri yavaşlıyor; ondan sonra kendilerine geliyorlar. Çünkü dayanamıyor insan.

Demek ki ibadet yapabilmek için yatmak da ibadettir. "Yatacağım, kuvvet bulacağım, ibadeti neşe ile, şevk ile yapacağım, daha güzel yapacağım." diye düşünmek. O da güzeldir.

Muhterem kardeşlerim, evinize gittiğiniz zaman abdest alırsınız, dört rekât namaz kılarsınız, sağ yanınıza, dualar edip

abdestlice yatarsınız. Hocamız, kendi kız kardeşi halamıza tavsiye etmiş ki:

"—Eline tesbihi alırsın yüz tane de *Kul huva'llàhu ehad*'i okursun besmelesiyle, öyle yatarsın." diye tavsiye etmiş.

Tabii *Kul huva'llàhu ehad* çok sevaplı bir sûredir. Kur'an-ı Kerim'in üçte birini okumuş gibi sevap kazanır insan, bir *Kul huva'llàh* okudu mu... Onun için, yüz *Kul huva'llàh* okuyuverin, ondan sonra abdestli olarak yatın! Saatinizi kurun, evdekilere tenbih edin: "Ben ikide, ikibuçukta kalkacağım, aman!" deyin, mutlaka kalkın.

Zaten niyet etti mi, Allah insanın vücudunu çalar saat gibi yaratmış. İkiyi on geçe kalkacağım diye niyet etseniz, dua etseniz ikiyi on geçe kalkarsınız, ikiyi on bir geçe değil, dokuz geçe değil... Hayret edilecek esrarengiz bir vücut bu. Yâni, o saati nereden biliyor. Saati olmasa insan, denenmiş bir şeydir, istediği saatte Allah kaldırıyor. Yâni ikiyi on geçe, on üç geçe, on beş geçede kalkıyorsun. Yeter ki ihlâs ile güzelce niyet et.

اَللَّهُمَّ اَيْقِظْنِى فِي أَحَبِّ السَّاعَاةِ إِلَيْكَ ، وَاسْتَعْمِلْنِى بِأَحَبِّ الْاَعْمَالِ لَدَيْكَ .

(*Allàhümme eykıznî fî ehabbi's-sââti ileyke, ve'sta'milnî bi-ehabbi'l-a'mâli ledeyke*) "Yâ Rabbi beni senin en sevdiğin, en sevgili zamanda kaldır, senin en sevdiği ibadeti yapmaya beni muvaffak eyle!" diye, böyle dua edin, öyle yatın!

Kul huva'llàh, Kul eùzü bi-rabbi'l-felak, Kul eùzü bi-rabbi'n-nâs okursanız, şeytanın şerrinden korunursunuz. Abdestli yatarsanız, şeytan yanınıza gelemez. Şeytan yanınıza gelemeyince de, boynunuza bastırıp da sizi uykuya daldırıp da, o güzel vakitte kalkmaktan alıkoyamaz. Çünkü yanınıza sokulamaz. Etrafınıza melekler dolar, hûri kızları çevreler izdihamlı bir şekilde. Şeytan onların arasından yanınıza gelemez.

Onun için her gün abdestli yatmaya çok dikkat edin! Yatarken abdestli yatmaya çok dikkat edin! Okuyabilirseniz, yüz *Kul huva'llah* okuyarak yatın! Dört rekât namaz kılıp böyle abdestli yatmaya dikkat edin!

İkide, iki buçukta kalktınız; abdest alırsınız, teheccüd namazı kılarsınız, Efendimiz'in sünnetidir teheccüd namazı kılmak. İki rekât, dört rekât, altı rekât, sekiz rekât, on rekât, on iki rekât, yirmi rekât... neyse kılarsınız. Kaza namazlarınız varsa, onları ödersiniz.

Seher vakti tevbe ve istiğfar zamanıdır. "Affet yâ Rabbi! Estağfiru'llàh yâ Rabbi!" dersiniz. Rasûlüllah SAS Efendimiz günde yüz defa şöyle dediği bildiriliyor:[33]

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْلِي ، وَتُبْ عَلَيَّ ، اِنَّكَ اَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

(خ. في الأدب المفرد عن عائشة)

(*Allahümma'ğfirlî*) "Yâ Rabbi beni mağfiret eyle, (*ve tüb aleyyye*) ve bana teveccüh eyle; (*inneke ente't-tevvâbü'r-rahîm*) çünkü sen çok teveccühkârsın, tevbeleri kabul edicisin, çok merhametlisin!" Sabahleyin yüz defa böyle dermiş Efendimiz

Hû diyor diye dervişleri ayıplayanların kulakları çınlasın! SAS Efendimiz'i de mi ayıplayacaklar? Yüz defa *Estağfiru'llàh* dermiş, yüz defa böyle dermiş, nice böyle tesbihat tavsiye eylemiş.

---

[33] Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.217, no:619; Hz. Aişe RA'dan.

Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.31, no:9932; Sahabeden bir şahıstan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.312, no:1295; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.261, no:3804; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.416, no:13532; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.413; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.I, s.107, no:144; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.267, no:3241; Büreyde el-Eslemî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.197, no:3730; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.98, no:12651.

وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالأَسْحَارِ (آل عمران:١٧)

(*Ve'l-müstağfirîne bi'l-eshàr*) "Seher vakitlerinde tevbe ve istiğfar edenler." (Âl-i İmran, 3/17) buyruluyor. O vaktin şânı tevbe ve istiğfar eylemektir.

Onun için, "Affet yâ Rabbi, bağışla yâ Rabbi! Sana lâyık kulluk edemedim yâ Rabbi, günahlara daldım, battım, yüzüm kara, elim boş, suçum çok... Benim hâlim ne olacak yâ Rabbi? Şimdi ben bu halde gidersem mahvolacağım, beni kim kurtaracak yâ Rabbi?.. Sen kurtarmazsan ben ne olurum yâ Rabbi?! Sen affedersen kurtulurum. Affetmez de kapından kovarsan ben hangi kapıya gideyim yâ Rabbi?!." diye ağlarsınız. Ağlayın, isteyin, yalvarın...

Gözyaşının kıymetine nihayet yok muhterem kardeşlerim. Gözyaşı döken mü'mine cehennem dermiş ki:

"—Benim uzağımda dur, yaklaşma yanıma! Senin gözyaşların ateşimi söndürecek." dermiş.

Çünkü, Allah korkusundan ağlayan göze cehennem ateşi yok. Allah korkusundan ağlayan göze cehennem ateşi yok.

Tabii insan başkasından da utanır ağlmaya. Utanıyor, birbirinden çekiniyor, sakınıyor. Ama geceleyin kimse görmüyor. Işığı da yakmayın! Karanlıkta seccadenizde gözyaşı dökün! Deyin ki:

"—Affet yâ Rabbi! Çok suçluyum, çok kusurluyum, çok hatalıyım, düzelmek istedikçe hata işliyorum, kalp kırıyorum. Haramlardan kurtulmak istedikçe kurtulamıyorum. Rızkımı helâlinden kazanma işinde, gönlümü tam böyle tatmin edecek bir yolu hâlâ bulamadım. Yâ Rabbi, sen bana helâl rızık nasib et!.. Şu gönlümden şu dünya sevgisini çıkart, hırsı tamahı çıkart... Senin rızan için her şeyi yapabilecek hâle beni getir... Günahlardan temizle, ayıplardan kurtar, kötü huyları içimden at, iyi huyları içime doldur... Kini bıraktır, ücubu bıraktır, tembelliği bıraktır, şuursuzluğu bıraktır... Dünyaya meyli bıraktır, ahirete rağbetimi arttır!.." diye ne dualar edeceksiniz, ilticâ edersiniz, yalvarırsınız.

Allah-u Teàlâ Hazretleri tevbe eden kulun tevbesini kabul eder. Tevbe ve istiğfar etti mi, insanda günah kalmaz.

Ama bir gecede olmaz bu iş... Yâni bir gecede olmaz, birden olmaz muhterem kardeşlerim. Neden?.. Demin söyledim, yediğin haramın tesiri kırk gün devam ediyor da ondan! Birden olmaz. Hiç olmazsa, kırk gün devam etmen lâzım! Amma Allah'ın lütfu o kadar çoktur ki, sen bir gün, iki gün derken, başlarsın ışıkları görmeye, pırıltıları görmeye... Allah'ın lütfunu hissedersin, duymaya başlarsın. Günahkârken bile, Allah senin duanı daha henüz kabul etme haline gelmediğin zamanda bile, hissedersin, kokusunu duymaya başlarsın cennetin...

O bakımdan tevbe ve istiğfar edersiniz. İnsanın kendisine dua etmesi olur, hakkıdır. Kendisine, geçmişine, geleceğine, anasına, babasına, dünyasına, ahiretine dua eder.

Amma, bir müslüman kardeşi için dua ederse; bu ince bir zerafettir, güzel bir haldir, has müslümanlara mahsus bir durumdur. Allah en çabuk, müslümanın müslüman kardeşi için yaptığı duayı kabul eder.

Sen duanın kabul olmasını istiyorsun:

"—İcabet et yâ Rabbi, kabul eyle yâ Rabbi, eksik de olsa kabul et!" diyoruz, hani söylüyoruz.

Duanın kabul olmasının şartlarını da araştırmamız lâzım! En kestirme güzel şartlarından birisi, kardeşlerine dua edersin, müslüman kardeşlerine, Ümmet-i Muhammed'e dua edersin. Allah seni de mağfiret eder.

İsmini söyleyerek problemini bildiğin arkadaşlarına dua et:

"—Filânca kardeşimin çocuğu hasta, kurtar yâ Rabbi! Falanca kardeşim kumara alıştı, tevbe ettir yâ Rabbi! Filânca kardeşimin şu kötü huyu var, kurtar yâ Rabbi!.." filân diye böyle ismen sevdiğiniz insanlara, yakınlarınıza dua edin!

"—Filânca kardeşim namaza bir türlü başlamadı. Yâ Rabbi, hatasını göster, namaza başlattır yâ Rabbi! Günahlardan elini çektir yâ Rabbi! İyi insan ama hâlâ toparlayamadı. Benim

üzerimde iyiliği çoktur ama işte yazık, maalesef kötü yolda devam ediyor...”

Onun için dua ediverirsiniz. Başucunuzda bir melek âmin der: (*Âmîn ve leke mislühû*) “Sen ona dua ettiğin gibi Allah da sana o istediğin şeyin mislini sana ihsan etsin!” diye, melek de sana dua eder. Sen bu sefer kendi kendine dua etmekten yükselmiş oluyorsun, meleklerin kendisine dua ettiği kimse haline gelmiş oluyorsun. Onun için müslüman kardeşlerinizi duadan unutmayın!..

Müslüman kardeşlerimiz; kimisi Rusya’nın zulmü altında, kimisi Bulgaristan’da, kimisi Yugoslavya’da, kimisi Irak’da, kimisi Suriye’de, kimisi Mısır’da, kimisi Cezayir’de... Yâni hepsi mazlum.

Bak buraya yazmışız, eski senelerde, bir kandil gecesinde: “Bulgaristan’daki kardeşlerimizi unutmayalım, dua edelim!” diye yazmışız, muhterem kardeşlerim. Bak duaları Allah nasıl kabul ediyor, görün: Bak, aradan seneler geçiyor, hiç ümit etmiyor insan ama, Bulgaristan’daki durum o seneki gibi değil. El-hamdü lillâh, bir yumuşama var. Yugoslavya’da bilmiyorum durumu ama, Rusya’daki durumu gittik kendimiz gördük, bir yumuşama var...

Onun için ümmet-i Muhammed’e dua edin. Ümmet-i Muhammed’in derdi çok, dertlisi çok, hastası çok, geri kalmış, yoksul, fakir... Hainler geliyorlar, meselâ Rusya bütün atom denemelerini Kazakistan’da yapmış. Kazakistan’da yapmış, patlatmış atom bombasını. Bizim müslüman kardeşlerimizi kırmış radyasyondan. Adam sakat doğuyor, kısırlaşıyor, çocuğu ölüyor... Bilmiyor “İşte öldü, Allah rahmet eylesin.” diyor ama, hain orada atom bombası denemesi yaptı, radyasyon yayılıyor; ötekiler bilgisiz, işten haberi yok.

Yâni biz adam olacağız da, sizler adam olacaksınız da, her bakımdan güçlü kuvvetli olacaksınız, daha yardım edeceğimiz çok müslüman kardeşlerimiz var. Hepsi bize ağabey diyor. Hepsi bizden meded umuyor. Hakikaten biz biraz paçayı kurtarmış durumdayız. Onlar sıkıntıda.

Kafkasya'da iki adımda bir lisan değişiyor. Aynı memleketin içinde dokuz tane, on tane lisan var. Müslüman. Bunların birleşmesi lâzım! Birlik ve beraberlik içinde olması lâzım! Dünya üstündeki müslümanların birleşmesi lâzım.

Amerika'nın en çok korktuğu müslümanların birleşmesiymiş. Fesübhâna'llàh! Yâni, bizim hakkımızdaki kararı Amerika mı verecek?.. Yâni biz kendi kendimize, kendi istediğimiz şeyi yapamayacak mıyız? O müsaade etmezse olmayacak mı?..

Onlar bizim eski düşmanlarımız. Haçlı... Karşımızda olan düşmanlar. Dedelerimiz onları yendiler. Memleketlerimizi tâ onların nerelerine kadar genişlettiler. Biz şimdi onların emrinden çıkacak, bir güç kuvvet bile bulmuyoruz. Dua edelim de, Allah bizi kuvvetlendirsin... Allah bize tekrar izzet nasib etsin... Allah bize tekrar nusret nasib etsin...

Ümmet-i Muhammed'e duayı eksik etmeyin! Yâni, duanın en faziletlisi hangisidir, en kıymetlisi hangisidir? Peygamber SAS Efendimiz hadis-i şerifinde buyurmuş ki:[34]

مَا مِنْ دُعَاءٍ أَحَبَّ إِلَى اللهِ مِنْ أَنْ يَقُولَ الْعَبْدُ : اللَّهُمَّ ارْحَمْ أُمَّةَ مُحَمَّدٍ رَحْمَةً عَامَّةً (قط. خط. والديلمي عن أبي هريرة)

RE. 381/7 (*Mâ min duàin ehabbü ila'llàhi min en yekùle'l-abdü*) "Duaların en makbulü, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne kulun duasının en sevgilisi, (*Allàhümme'rham ümmete muhammedin rahmeten àmmeh*) 'Yâ Rabbi, Ümmet-i Muhammed'e geniş bir

---

[34] Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VI, s.157; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.313, no:1142; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.III, s.442, no:1725; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.46, no:6146; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.350, no:952; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.75; Zehebî, *Mîzânü'l-İ'tidal*, c.II, s.597, no:5001; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.116, no:3212 ve s.287, no:3702; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX; s.154, no:20448.

bağışlama ile, umûmî bir merhamet ile merhamet eyle!' demesidir."

Duanın en kıymetlisi budur. Neden? Herkesin iyiliğini istiyorsun, iyiliğini istediğin insanlar kadar sana iyilik teveccüh ediyor.

Sadece istemek yeter mi? Hayır! Mesleğinizi, hayatınızı, bilginizi, paranızı, pulunuzu, ticaretinizi, hayrınızı, hasenatınızı da onların iyiliğine yönelteceksiniz. Zekâtları getireceksiniz, götüreceğiz Özbekistan'a, Kazakistan'a, Kafkasya'ya, Azerbeycan'a, falancaya filâncaya... Çağıracağız onların çocuklarını, burada öğreteceğiz dinlerini, diyanetlerini; göndereceğiz memleketlerine... Buradaki doktor kardeşlerimize diyeceğiz ki:

"—Gidin oralarda, şu şu hizmetleri yapın!"

Yâni yapılacak işler, hizmetleri de yalnız dua değil, elimizden geldiği her şekilde inşâallah... Hayatınızı öyle plânlayın ki, hayatınız Ümmet-i Muhammed'e faideli olsun.

Yalnız siz yiyorsunuz, yalnız siz yaşıyorsunuz, yalnız siz mutlusunuz, yalnız siz rahatsınız... Ötekiler aç, bîilâç, perişan, yoksul, hasta, esir, ezilmiş, mazlum, mağdur, aldatılıyor, kandırılıyor, sömürülüyor... E siz burada rahatsınız. Olur mu?.. "Komşusu açken tok uyuyan iyi müslüman olmuyor. "Bizden değildir." diyor Peygamber Efendimiz. Yâni makbul bir müslüman saymıyor.

Onun için böyle kocaman bir gönlünüz olacak, yüreğiniz olacak. Bütün müslümanların iyiliğini isteyeceksiniz. Sadece istemekle kalmayacaksınız, mesleğinizi ona yönelteceksiniz, çalışmanızı ona yönelteceksiniz. İşinizi ona döndüreceksiniz. Hayrınızı, hasenâtınızı o tarafa döndüreceksiniz. Elle tutulur bir hayrınız, bir faydanız olacak yâni. Diyeceksiniz ki:

"—Yâ Rabbi, sen benim vücudumu, varlığımı, imkânımı, müktesebâtımı, aklımı, fikrimi, ilmimi, irfanımı, tecrübemi Ümmet-i Muhammed'e faideli olmakta kullanmama yardım eyle... Bunu bana nasib eyle... Ümmet-i Muhammed'e faydalı olayım yâ

Rabbi! Faydalı işler yapmış olarak öleyim...” diye dua edin.

Çünkü insanların en hayırlısı, müslümanlara faydası en çok dokunanıdır. Faydası az dokunanın hayırlılık derecesi azdır. Faydası çok dokunanın, hayırlılık derecesi daha fazladır.

İnsanlara en büyük fayda, onların dindarlıklarını kuvvetlendirmektir, imanlarını kuvvetlendirmektir. Yâni, insana çorba içirmek, pilav yedirmek önemli değil. Sırtına bir şey giydirmek önemli değil. İnsan mü'min olarak açlıktan ölebilir, şehid olur. İnsan mü'min olarak üşür, donar, gene cennete girer; bir şey değil... Ama kâfir olursa, samur kürkler içinde ölse, cehenneme gideceği için, felâkettir. O bakımdan Ümmet-i Muhammed'in evlâtlarının müslüman kalmasına, müslüman yaşamasına, mü'minlerin küfre düşmemesine, mü'minlerin zürriyetlerinin kâfirlerin eline geçmemesine çalışacaksınız, gayret edeceksiniz!

Adam Avrupa'dan, Amerika'dan buraya, yoksul çocukları bakıp yetiştirecekleri misyoner köyü kurmak için geliyor, çalışmaya girişiyor. Biz, Orta Asya'daki müslüman kardeşlerimiz bizden din adamı istiyorlar:

“—Adam gönderin bize, dindarlığı öğrenmek istiyoruz, Kur'an öğrenmek istiyoruz, Peygamber Efendimiz'in sünnetini öğrenmek istiyoruz!..” diyorlar.

Gönderemezsek vebâl bize gelir. İstiyor işte adam. Nasıl göndereceğiz?..

“—Hadi kardeşim, hocam, sen git filânca yere, Türkmenistan'a, Aşkabat'ta fıkıh öğret!..”

Diyecek ki:

“—Ben orada ne yiyeceğim, ne içeceğim? Kim verecek benim paramı? Buradaki çocuklarıma kim bakacak?..”

Hemen para çıkıyor karşımıza. Onun için mü'minler birleşecek. Paralarını birleştirecek, hayırlarını birleştirecek. Nereye ne yardım yapılması gerektiğini hocalarına soracak: “Hocam, nasıl ne yapmamız gerekiyor?” diye. Ümmet-i Muhammed'in sıhhat u selâmeti için, mü'minlerin evlâdlarının

mü'min kalması için, İslâm diyarlarına küfrün gelmemesi için, ezanların susmaması için, camilerin boynu bükük, mahzun, mahrum kalmaması için çalışacağız. En kıymetli çalışma bu, yâni dine çalışmak, dinin gelişmesine çalışmak...

Ötekiler sonradan olur. Sen din yolunda çalışırsan, Allah ötekileri ihsan eder. Gökten yağdırır, bereket verir, yerden bitirir. Olmadık bir yerden bakarsın, petrol damarı buldurur, elmas damarı buldurur, gene seni zengin eder. Sen onun yolunda gidersen, maddeni de, mânânı da, dünyanı da, ahiretini de ma'mur eder; mes'ud eder, bahtiyar eder.

Onun için muhterem kardeşlerim, gece kalktınız, abdest aldınız, tevbe istiğfar ettiniz, teheccüd namazı kıldınız, duaya başladınız. Kendinize de dua edeceksiniz, evlâdlarınıza da dua edeceksiniz, Ümmet-i Muhammed'e de dua edeceksiniz. Sadece dua etmekle kalmayacaksınız, "Ben bu işlerin olması için neler yapabilirim?" diye düşüneceksiniz. Düşünmek de ibadettir. "Yarından tezi yok, inşaallah şu hayrı yaparım, bu hayrı yaparım..." diye karar vereceksiniz. Mü'minin niyeti amelinden daha hayırlıdır. "İnşâallah şu işi yapacağım, inşâallah bu işi yapacağım..." dersiniz. Hepsi hayırdır, sevaptır.

Ramazan yaklaşıyor. Tabii Ramazan'da yapılan hayırlar, sevabı çok daha fazla oluyor. Şimdiden hayırlarınızı hazırlayın, Ümmet-i Muhammed'e faydalı olmanın yollarını, çarelerini düşünün, taşının. Güzelce hocalarımızla konuşun, istişare edin. Ümmet-i Muhammed'in yükselmesi için, birleşmesi için, evlâtlarının has müslümanlar olması için, esir kardeşlerimizin kurtulması için, şaşırmış kardeşlerimizin doğru yola gelmesi için, hidayet bulması için, ilmin, irfanın tekrar yayılması için elbirliğiyle inşallah gayretleri de bundan ileriki günlerde de elbirliğiyle yapalım!

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi her türlü hayırları yapmaya vesile eylesin... Varlıklarımızı, imkânlarımızı kendi yolunda kullanmak şerefine bizleri nâil eylesin... Sevdiği kul olarak

yaşayıp, sevdiği işleri yapıp, huzuruna sevdiği, razı olduğu bir kul olarak varmayı nasib eylesin...

Şimdi biz böyle camimizde kandil günlerinde ne yaparız?.. Her zaman yaptığımız gibi, hatm-i hacegânımızı, zikrimizi yaparız. Ondan sonra o gece neler yapılacağını konuşuruz. Ondan sonra kalkarız, birbirimizle musafaha ederiz.

Bir müslüman, bir müslümanın elini tutar da musafaha ederse, kuru ağacın yaprakları son baharda döküldüğü gibi, günahları dökülür. Bir müslüman bir müslümanın yüzüne tebessüm ederek bakarsa, sadaka sevabına nâil olur:[35]

تَبَسُّمُكَ فِي وَجْهِ أَخِيكَ لَكَ صَدَقَةٌ (ت. عن ابى ذر)

(*Tebessümüke fî vechi ahîke leke sadakatün*) "Kardeşinin yüzüne mütebessim bakman bile, senin için sadakadır." buyruluyor.

Peygamber Efendimiz'in şu hadis-i şerifini de hiç unutmayın! Buyuruyor ki:[36]

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، لاَ تَدْخُلُونَ الجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا ، وَلاَ تُؤْمِنُوا

حَتَّى تَحَابُّوا (حم. م. د. ت. ه. حب. عن ابي هريرة)

---

[35] Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.213, no:1879; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.287, no:529; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.220, no:3377; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.183, no:8342; Bezzâr, *Müsned*, c.II, no:108, no:4070; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.307, no:891; Taberânî, *Mekârimü'l-Ahlâk*, c.I, s.26, no:20; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.70, no:2396; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.275; Ebû Zerr-i Gıfârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.410, no:16305; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XI, s.202, no:10571.

[36] Müslim, *Sahih*, c.I, s.74, no:54; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.350, no:5193; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.52, no:2688; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.26, no:68; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.391, no:9073; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.471, no:236; Ebû Hüreyre RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.XXII, s.393, no:25151.

RE. 456/11 (*Ve'llezî nefsî bi-yedihî*) "Canım kudreti elinde olan Allah'a yeminler olsun, and olsun ki; (*lâ tedhulûne'l-cennete hattâ tü'minû*) mü'min olmadıkça cennete giremeyeceksiniz! Ancak mü'min olursanız, cennete girebilirsiniz. (*Ve lâ tü'minû hattâ tehâbbû*) Yine yeminler olsun ki, birbirlerinizi sevmedikçe de cennete girmek için gerekli olan iman seviyesine ulaşamazsınız, mü'min olamazsınız."

Yâni arkasından öyle söylenince demek ki cennete girmenin şartı, mü'minlerin birbirlerini sevmesi olmuş oluyor. O bakımdan birbirlerinize muhabbet edin! Birbirlerinizin müslüman olarak kardeşi olduğunuzu hiç aklınızdan çıkartmayın.

Bir müslümanın bir müslümana üç günden ziyade dargın kalması haramdır, revâ değildir, yasaktır, günahtır, Allah'ın razı gelmediği bir şeydir. Dargınlığı devam ettiren cezâyı, belâyı üstüne toplar. Dargınlıktan vazgeçmeye razı olan, elini uzatan kurtulur. Ötekisi helâk olur.

“O bakımdan, Aziz ve muhterem kardeşlerim, aranızı düzeltin! Aralarınızı düzeltin! Yekvücut, sapasağlam, kuvvetli müslümanlar olun, müslüman camia olun!

El-hamdü lillâh, Türkiyemize çok daha hayırlı hizmetler nasib olacak gibi görünüyor. Ona şimdiden kendinizi hazırlayın, ailenizi hazırlayın, evlâtlarınızı hazırlayın!..

Bazı kardeşlerimiz hatim indirmişler, Yâsinler okumuşlar. Allah-u Teàlâ Hazretleri onların ibadetlerini de kabul eylesin... Onların geçmişlerine de, bizim geçmişlerimize de cümleten rahmeylesin... Dünyanın ve ahiretin sevaplarına, hayırlarına onları da, bizleri de nâil eylesin... Muradlarımıza vâsıl eyleyip, iki cihanda cümlemizi aziz ve bahtiyar eylesin... Cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin...

09. 01. 1992 – İskenderpaşa Camii

6. ÜÇ AYLAR VE TAKVA EĞİTİMİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!

Regàib Kandiliniz mübarek olsun, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Biliyorsunuz Regàib Kandili, Üç Ayların birincisi olan Receb ayı içindedir. Bizim kullandığımız mîlâdî takvim, güneş sistemine göredir. Ama bizim an'anevî, dînî takvimimiz kamere, aya göredir. Ve Arabî ay diyoruz bu aylara, kamerî aylar... Bunların bir kısmını tanıyorsunuz. Meselâ: Reb"ü'l-evvel ayının Peygamber Efendimiz'in doğduğu ay olduğunu biliyorsunuz. Muharrem ayının Arabi ayların yılbaşısı, ilk ayı olduğunu biliyorsunuz. Ramazan ayını hepimiz biliyoruz, on bir ayın sultanıdır, başımızın tâcıdır.

"—Hoş geldin ey şehr-i Ramazan!" diyoruz.

Şehir kelimesi de Arapça'da ay mânâsınadır. Bizim dilimizde Farsça'dan gelme mânâsıyla şehir; belde mânâsına, insanların oturduğu mekân topluluğu, evlerin topluluğu demek. Biz o mânâya kulanıyoruz ama, Araplar'da şehir ay mânâsınadır. Şehr-i Receb, Şehr-i Ramazan dediğimiz zaman dediğimiz zaman Receb ayı, Ramazan ayı demek oluyor.

Bu Arabî ayların içinde, tabii en kıymetlisi Ramazan ayıdır. Ramazan ayı içinde Allah-u Teàlâ Hazretleri bize, çok önemli bir kıymetli ibadet olan orucu farz kılmıştır. Ramazan ayında oruç tutuyoruz. Gecelerini ibadetlerle, teravihlerle, Kur'an-ı Kerim okuyarak ihyâ ediyoruz Ramazan Kur'an-ı Kerim ayıdır diye. Onun kıymeti ortada...

a. Receb Ayının Mübarekliği

Fakat, Ramazan ayından başka, Arap ayları içinde dört ay vardır; bunlara haram aylar denilir. Buradaki haram kelimesi; içinde ibadet yapmak, kötülük yapmamak gereken muhterem aylar mânâsınadır.

Bu dört ayın üçü bir aradadır, peş peşedir: Zilkàde, Zilhicce, Muharrem... Yâni Arap aylarının 11'ncisi, 12'incisi ve yeni senenin ilk ayı olan Muharrem. Üçü peş peşedir. Tabii

biliyorsunuz, bu haram ayların ortasındaki Zilhicce ayında Kurban Bayramı var. Hacılar hacca gidiyorlar. Hacca gitmek de eskiden kolay bir şey olmadığından, aylarca sürdüğünden, hac ayının evveli ve sonrası her türlü cidâlin, çekişmenin, ihtilafın, kavganın yasaklandığı ve herkesin uymaya riâyet ettiği bir sulh ve sükûn devresi oluyor. Üç ay onlar…

Ama bir de bunların dışında, bunlardan çok uzakta Receb ayı var. Bu da haram aylardandır. Yâni, ççok muhterem aylardan birisidir. Allah-u Teàlâ Hazretleri, muhtelif zamanlara şerefler vermiştir. Meselâ, aylar içinde Ramazan ayına şeref vermiştir. Başımızın tacıdır, seviyoruz. Günler içinde, cuma gününe şeref vermiştir. Çok büyük sevaplar vardır. Yâni bu şereflilik, içinde ibadet edildiği zaman, kulun çok büyük sevaplara nail olmasına vesile oluyor.

Günün içinde mübarek saatler vardır, şerefli saatler vardır, eşref saatler vardır. İbadetlerin çok sevaplı olduğu zamanlar vardır. Meselâ, seher vakitlerini hepimiz biliyoruz ve seviyoruz. Gecenin son kısmı, sabaha yakın kısmı, seher vakitleri çok kıymetlidir. Sonra güneşin doğmasından itibaren olan kısım; ibadetle, zikirle, evrad okuyarak, dua okuyarak o zamanı geçirmek çok sevaplıdır. Ve bir de ikindiden sonra, güneşin batacağı zamana kadarki kısım, yine böyle niyaz, ibadet ve dua zamanıdır. Çok kıymetli zamanlardır.

İşte böyle senenin içinde, Allah-u Teàlâ Hazretleri Receb ayını da haram aylardan, mübarek aylardan birisi kılmıştır. Bu mübarekliği de, çok eskiden beri köklü olan bir mübarekliktir. İslâmiyet'ten önce de Araplar Receb ayının kıymetini bilirlerdi. Receb ayında duaların kabul olduğunu tecrübeleriyle öğrenmişlerdi. Hatta okuduğumuz kitaplarda, "Bir zalimin zulmüne uğramış olan bir mazlum, o zalimden hakkının alınmasını, ahının çıkmasını istiyorsa, Receb ayını beklermiş. Bu Receb ayı geldiği zaman dua edermiş ve muhakkak dualar kabul olurmuş." deniliyor.

Tabii, Receb ayı gireli bir haftaya yaklaştı. Recebin ilk haftasının sonuna doğru geliyoruz. Receb ayının kendisi mübarektir, birinci günü mübarektir amma, hadis-i şeriflerle sabit olarak Receb ayının ilk cuma gecesi, yâni perşembesini

cumaya bağlayan gece, çok kıymetli, çok önemli bir gecedir. Bu gecenin çok sevaplı olması dolayısıyla, melekler de bu geceye rağbet ettiğinden Regàib Gecesi adı verilmiş. Yâni melekler de bunun kıymetini biliyorlar.

Bu gece Allah-u Teàlâ Hazretleri, kullarına çok büyük ikramlar, rağbet edilecek mükâfatlar, ecirler, sevaplar veriyor. Onun için bu sevapların, ecirlerin olduğu gece mânâsına, Regàib Gecesi olarak Receb ayının bu ilk cuma gecesi bildirilmiştir.

Hem Receb ayının mübarekliği var bu gecenin içinde, hem de cuma gecelerinin geleneksel mübarekliği var. Her cuma gecesi mübarektir. Cuma gecesi mübarektir, cumanın gündüzü mübarektir.

Cumanın gecesi, perşembenin akşam ezanı okunduğu zaman başlar; cuma günü namaz kılındıktan sonra, ikindi geçtikten sonra, akşam ezanı okunduğu zaman, cuma günü biter. Takvimi böyledir günün, başlangıcı ve sonu böyledir.

Perşembe günü, akşam namazından sonra başlıyor cuma gecesi... Yatsı namazı, cumanın yatsı namazıdır. Akşam namazı, cumanın akşam namazıdır. Sabah namazı cumanın sabah namazıdır. Öğlen namazı, cuma namazı kıldığımız cumanın öğlenidir. İkindi namazı, cumanın ikindisidir. Ondan sonra, artık akşam ezanı okunduğu zaman, o cuma değildir, cumartesi günüdür. Sistem biraz, bizim şimdi kullandığımız sistemden farklı bir şekilde düşünülmüş. Asırlar boyunca ecdadımız böyle yaşamışlar.

Güneş batar batmaz, güneşin batmasıyla bir gün bitiyor, yeni bir gün başlamış oluyor. Birisi bittiğine göre, ötekisi başlamış oluyor. Onun için, oruç sona eriyor. Onun için, eğer güneş batarken hilâl görülürse, Ramazan başlamışsa teravih kılınıp ertesi gün oruç tutuluyor. Sistem böyle... Evet bu gece hem geleneksel, her zaman mübarek olan cumanın gecesi olması bakımından çok sevaplı bir gece; hem de çok mübarek bir ay olan Receb ayının ilk cuma gecesi diye, Peygamber Efendimiz tarafından bildirilmiş olan bir gece...

Receb ayı içinde, Allah-u Teàlâ Hazretleri hem eski peygamberlere, hem de bizim Peygamber-i Zîşanımız'a çok büyük

mükâfatlar ihsan eylemiş. Receb ayı müslümanlar için, mü'minler için, tarih boyunca çok hayırlı güzel bir ay olmuştur. Tabii bu duygularla biz de Rabbimizden, Erhamü'r-rahimîn olan Rabbimizden, Receb ayının ve Regàib Kandilinin bizler için de, şu yaşayan asrımızdaki berhayat olan mü'min kardeşlerimiz için de, cümle Ümmet-i Muhammed için de hayırlara vesile olmasını diliyoruz.

"—Mazlumlar zulümden kurtulsunlar, esirler esaretten halâs olsunlar... Hapistekiler hapisten çıksınlar, dertli olanların dertleri sona ersin... Mücahid kardeşlerimiz zalimlere, kâfirlere karşı mansur ve müeyyed, muzaffer ve gàlib olsunlar... Bu ay hayır ve bereket ayı olsun!" diye temenni ediyoruz.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Tabii, Receb ayı var, bir ay... Onun arkasından Şa'ban ayı var, bir ay... Ondan sonra Ramazan geliyor. Bakın Ramazan gibi kıymetli, güzel, sevaplı, muhteşem ve Ümmet-i Muhammed için çok faydalı olan bir aya hazırlık, tâ nerelerden başlamış oluyor!..

b. Üç Ayların Önemi

Peygamber SAS Efendimiz de, Receb ayı girince kendi tavrında, ibadetlerinde bir yeni neşe ile yeni bir gayrete gelirdi ve ibadetlerini arttırırdı, oruçlarını arttırırdı. Ramazandan sonra Peygamber SAS Efendimiz'in en çok oruç tuttuğu ay Receb ayıdır. Receb ayında oruç tutmanın çok büyük sevapları olduğu, hadis kitaplarında yazılıyor.

Biliyorsunuz, bizim tekkemizin ders kitabı mahiyetinde olan *Râmûzü'l-Ehàdîs* kitabında, 288. sayfanın 13. hadis-i şerifinde de, bu Receb ayının içinde oruç tutmanın ne kadar sevaplı olduğuna dair müjdeli bir hadis-i şerif var. Şimdiden oruç tutmaya başlasınlar, bu sevapları almaya başlasınlar kardeşlerimiz diye, onu şöyle tatlı tatlı okuyalım!

Taberânî'nin Saîd ibn-i Ebî Râşid RA'dan rivayet ettiği bu hadis-i şerife göre, Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[37]

---

[37] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.69, no:5538; Saîd ibn-i Râşid RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.12, s.558, no:35168; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.110, no:12683.

رَجَبُ شَهْرٌ عَظِيمٌ ، يُضَاعَفُ اللّٰهُ فِيهِ الْحَسَنَاتِ ؛ فَمَنْ صَامَ يَوْمًا مِنْ رَجَبَ فَكَأَنَّمَا صَامَ سَنَةً ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ سَبْعَةَ أَيَّامٍ غُلِّقَتْ عَنْهُ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ ثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ فُتِحَتْ لَهُ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ عَشْرَةَ أَيَّامٍ لَمْ يَسْأَلِ اللّٰهَ شَيْئًا إِلاَّ أَعْطَاهُ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْمًا نَادٰى مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ : قَدْ غُفِرَ لَكَ مَا مَضٰى فَاسْتَأْنِفَ الْعَمَلَ ، وَمَنْ زَادَ زَادَهُ اللّٰهُ. وَفِي رَجَبَ حَمَلَ اللّٰهُ نُوحًا فِي السَّفِينَةِ فَصَامَ رَجَبَ ، وَ أَمَرَ مَنْ مَعَهُ أَنْ يَصُومُوا. فَجَرَتْ بِهِمُ السَّفِينَةِ سِتَّةَ أَشْهُرٍ آخِرُ ذٰلِكَ يَوْمُ عَاشُورَاءِ أُهْبِطَ عَلَى الْجُودِيِّ فَصَامَ نُوحٍ وَمَنْ مَعَهُ وَالْوُحُوشِ شُكْرَ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ. وَفِي يَوْمِ عَاشُورَاءِ فَلَقَ اللّٰهُ الْبَحْرَ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ ، وَفِي يَوْمِ عَاشُورَاءِ تَابَ اللّٰهُ عَلٰى آدَمَ ، وَعَلٰى مَدِينَةِ يُونُسَ ، وَفِيهِ وُلِدَ إِبْرَاهِيمُ (طب. عن سعيد بن أبي راشد)

RE. 288/13 (*Recebü şehrun azîmün*) “Receb muazzam bir aydır, yâni muhteşem bir aydır. Çok ulu bir aydır. (*Yudaafu fîhi'l-hasenât*) Bu ayda yapılan iyiliklerin, ibadetlerin sevabı başka aylarda yapılanlardan daha fazla, kat kat veriliyor.”

Tabii, niye öbür aylarda verilenlerden daha fazla sevap veriliyor? Bunların hikmetleri vardır, sebepleri vardır. Meselâ; sahih hadis-i şeriflerden biliyoruz, Allah-u Teàlâ Hazretleri,

Medine-i Münevvere'de Peygamber Efendimiz'in mescidinde kılınan namazlara daha çok sevap veriyor. Yâni, Peygamber Efendimiz'in mescidinde bir namaz kılmak, başka yerde bin namaz kılmaktan daha hayırlı, faziletli oluyor.

Bu nedir? Peygamber SAS Efendimiz'i sevmenin mükâfatıdır. Onun bulunduğu beldeye hürmetin, bağlılığın mükâfatıdır. Orayı ziyaret etmenin, o zahmeti çekmenin, o meşakkate aşk ile, şevk ile katlanmanın mükâfatıdır. Bir sebebi var...

Sonra Mescid-i Haram... Yâni, Mescid-i Haram dediğimiz yer neresidir? Kâbe-i Müşerrefe'nin etrafını çevreleyen, büyük, müslümanların en muazzam mescidi, Mekke-i Mükerreme'deki mescidi müslümanların. Orada kılınan namaz da, yüz bin misli sevap oluyor. Neden?.. Orası Hazret-i Adem Atamız zamanından beri kutsal bir yer, mübarek bir yer. Peygamberlerin cevlangâhı olan, ziyaretgâhı olan, çok muazzam hatıralarla, hikmetlerle dolu olan bir yer... İsmâil AS'ın, İbrâhim AS'ın, Mûsâ AS'ın gezdiği yerler. Orada, ilk defa yeryüzünde Allah'a ibadet için yapılmış ibadethânenin hatırası var, devamı var...

Halen de devam ediyor. Muhteşem bir şekilde, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne şerik koşulmadan, orada ibadet ediliyor. Orada

kılınan bir namaz, başka yerde kılanan namazın yüzbin misli... Allah-u Teàlâ Hazretleri oraya gitmeyi göze alan, o sıcakları, o zahmetleri, o tehlikeleri göze alan kullara mükâfatını, böylece bol bol veriyor.

Demek ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri böyle mübarek mekânlara şeref verip, oralarda yapılan ibadetleri daha fazla, kat kat mükâfatlandırdığı gibi, aylara da şeref veriyor ve o aylarda yapılan ibadetlere, hayırlara mükâfatları kat kat arttırıyor.

Bunun çeşitli hikmetleri var. Şunu ben seziyorum kendi kendime… Biliyorsunuz İslâm dininin çok güzel bir yapısı var. Yâni ibadet yapısı güzel, sosyal emirleri güzel, ailevî emirleri güzel, sıhhatle ilgili tavsiyeleri güzel... Haram kıldığı şeyler hakikaten insanlar için zararlı, teşvik ettiği, helâl kıldığı şeyler insanlar için dünya ve ahiret mutluluğunu sağlayacak gerçekten güzel şeyler... İlim bunları böyle gösteriyor. Neresinden baksanız, İslâm'ın güzel olduğunu görüyorsunuz.

İslâm dininin yapısında insanları yetiştirme özelliği var. İslâm dininin ibadetlerinde insanı olgun bir insan, kâmil bir insan, ermiş bir insan, Allah'ın sevgili bir kulu olmaya götürme özelliği var. Namaz böyle, Kur'an-ı Kerim böyle, zekât böyle... Ramazan

orucu ve Ramazan ayının ibadetleri böyle... Her şeyin bir hikmeti var. Yâni İslâm işi teoride bırakmıyor. Yâni, "Şöyle yaparsanız iyi olur. Şunu yaparsanız ahlâklı bir insan sayılırsınız. Şöyle davranabiliyorsanız, ne mutlu..."diye, iyilikleri tarif etmekle yetinmiyor. Bir insanın, kötü bir insan bile olsa, iyi bir insan olması için elinden tutuyor, yolunu gösteriyor, yolunu çiziyor ve gideceği yolda onu elinden tutup götürüyor, kılavuzluk yapıyor.

Pratik olarak, öyle insanlar var ki çevremizde... Tabii biz halkla iç içe olduğumuz için, kardeşlerimiz bize gelip dertlerini açtığı için duyuyoruz. Az önce bir hanımefendi geldi, evli, güzel... Yüksek tahsilli, Dil Tarih'ten mezun olmuş, Sümeroloji bölümünden, ne kadar güzel!.. Beyi de Orta Doğu'dan mezun olmuş, ne kadar güzel!.. Gayet güzel tahsil görmüşler.

"—Kocam bana namaz kıldırmıyor." diyor.

"—Niye kıldırmıyor?.. Korkuyor mu? Yâni, namaz kılarsan bir bunalıma düşersin ruhen filan diye..."

"—Hayır! Kendisi de kılmazdı, babası da kılmazdı, benim de kılmamı istemiyor; kıldırmıyor namazı..."

Yâni bakın, ne çeşit insanlar var!.. Yâni Allah-u Teàlâ Hazretleri peygamber göndermiş, din göndermiş, ibadetleri emretmiş, namazı emretmiş, namaz dinin direğidir, Allah-u Teàlâ Hazretleri, bir namaz kılmakla insana hem dünyada, hem ahirette nice faydalar ihsân edecek. Bunları kitaplarımız yazıyor. Ben de vaazlarımda sizlere zaman zaman anlatıyorum.

Namaz öyle muhteşem bir ibadet ki, meleklerin ibadeti... Gökyüzünde Mi'rac'ta Peygamber SAS Efendimiz'in müşahede ettiği en güzel jestler, rükûlar, secdelerle, kıyamlarla, kuudlarla hem şekil olarak, hem de içinde söylenilen sözler olarak, namaz öyle muhteşem bir ibadet ki, çok doğru, mü'minin mi'racıdır namaz...

Bu kadar güzel bir ibadeti, bu kadar yüksek tahsil yapmış olan insanlar, yapmayın diyebiliyorlar. Neden?.. Görüyoruz ki insanlar eğitilmediği zaman çok ham kalıyorlar. İnsanlar tahsilleri her yönden tamam olmadığı zaman, çok çok acınacak durumda oluyorlar. Ben acıyorum. Çünkü onların bildiği bilgileri, yâni teknolojik bilgileri, mühendisliği ve sâireyi bizler de biliyoruz,

okuduk. Ama onların bilmediği başka bilgileri de biliyoruz, sosyal bilgileri biliyoruz, dini bilgileri biliyoruz, dünyayı biliyoruz. Dünyadaki insanları biliyoruz, âlimlerin kitaplarını takip ediyoruz, sözlerini inceliyoruz. Kendimiz Çeşitli konuları yazıyoruz.

Şimdi son derece önemli bir ibadet namaz, onu inkâr ediyor. Bu insanların eğitilmesi lâzım! Yâni bu namaza bu düşmanlık çok büyük bir cahillik, çok büyük bir eksiklik, çok büyük bir körlük... Yâni görememek, gerçekleri, güzellikleri anlayamamak...

Onun için, insanlara bunları anlatmak lâzım, insanları yetiştirmek lâzım! Ham insan. Yâni böyle, henüz yontulmamış bir taş düşünün; yontulacak, bir şekil verilecek, güzel bir şey olacak. Bir ağaç düşünün; yontulacak, güzel bir form alacak, mobilya olacak.

Bir elmas parçası... Meselâ diyorlar ki: Elmas çakıl taşına benzermiş, ilk bakıldığı zaman bilmeyen insan anlamazmış. Ama elmas tıraş edildiği zaman güzel bir şekilde... Bu traş da gayet ince bir sanat, zor bir iş ve çok dikkat isteyen bir iş. O zaman pırlanta oluyor ve milyonlarca lira değer kazanıyor, yontulduğu zaman...

E bu insanların eğitilmesi nasıl olacak? Pratiği nedir bu işin?.. Yâni ham bir insanı, böyle "Olmaz!" diyen, her şeyi inkâr eden, hiç kimseye haklarını tanımayan, sevgi saygı duymayan, sırf kendisini düşünen; yâni hayvânî seviyede, hayvânî duygular seviyesinde içgüdüleriyle yaşayan bir insanın, kâmil bir insan olması için, Mevlânâ gibi olması için, Yunus gibi olması için; sevimli bir insan, bütün insanlara faydalı, eser veren, hayır hasenât yapan, başkalarına faydası dokunan, iyiliği dokunan bir insan haline gelmesi için, aktif bir iyilik kaynağı haline gelmesi için, eğitilmesi lâzım!..

İşte bu eğitilmeyi İslâm, ibadetlerle yapıyor. Yâni nefsi yenmeyi oruçla yapıyor. Allah'a bağlılığı namazla sağlıyor, zikirle sağlıyor. Başkalarına yardım etmeyi zekâtla normlarını ortaya koyuyor, formlarını bildiriyor, şeklini tarif ediyor. İşi azda bırakmıyor, dozajını ayarlıyor, sürüncemede bırakmıyor.

İşte ben, bu Üç Aylar dediğimiz Receb, Şa'ban, Ramazan aylarında, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kullarını böyle bir ham, yetişmemiş, bilgisiz, Allah'ı bilmeyen, uzak bir insan olmaktan; Allah'a yakın, duyguları gelişmiş, kalbi nurlanmış, aklı pırıl pırıl berraklaşmış, iyi bir insan, kâmil bir insan, her şeyin gerçeğini sezen àrif bir insan haline gelmesi için, bir güzel devre olarak görüyorum.

Burada bir alıştırma var. Receb ayı insanları alıştırıyor. Kötülüklerden ilk önce kurtarıyor. Onun için, Peygamber SAS Efendimiz bir hadis-i şerifinde buyurmuş ki:[38]

رَجَبُ شَهْرُ اللهِ ، وَشَعْبَانُ شَهْرِي ، وَرَمَضَانُ شَهْرُ أُمَّتِي

(أبو الفتح في أماليه عن الحسن مرسلاً)

RE. 289/2 *(Recebü şehru'llàh, ve şa'bânu şehrî, ve ramadànu şehru ümmetî*) "Receb Allah'ın ayıdır, Şa'ban benim ayımdır, Ramazan ümmetimin ayıdır."

Her şey Allah'ın. Biz de Allah'ın kullarıyız, dünya da Allah'ın, gökler de Allah'ın, bütün varlıklar Allah'ın yarattığı... Her şey onun mülkü, onun malı... Her şeyin mâliki Allah-u Teàlâ Hazretleri. Yâni, (*recebü şehru'llàh*) "Receb ayı Allah'ın ayıdır." demek ne demek?..

Allah-u Teàlâ Hazretleri Receb ayında "Ben kullarımı affedeceğim." diye bir fırsat açmış olduğu için, bir imkân tanımış olduğu için, bir kapı açmış olduğu için, (*recebü şehru'llàh*) yâni Allah'ın kullarının kusurlarını affedeceği, bağışlayacağı ay denmiş oluyor. Peygamber Efendimiz böyle buyurmuş.

Binâen aleyh, demek ki, Receb ayında bizim öteki aylardan beri alıştığımız şeyleri bırakmamız lâzım, kötülükleri bırakmamız lâzım!

---

[38] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.275, no:3276*; İbn-i Asâkir, Mu'cem,* c.I, s.114, no:210; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.374, no:3813; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.556, no:35164; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.341, no:1358; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.109, no:12682.

Düşünelim bizim Türkiye'nin insanlarını. Yaz geldi, sonbahar geldi, şu anda kışa giriyoruz. Geçtiğimiz devreyi şöyle bir düşünelim: Yazın kim bilir halkımız nerelerde yaz tatili yaptı, zamanını kim bilir nasıl geçirdi sevgili dinleyiciler!.. Tabii kim bilir Allah'ın emretmediği, yasakladığı günahlardan, hatalı işlerden neleri yaptılar; veyahut, Allah'ın emrettiği ibadetlerden, hayır hasenâttan neleri ihmal ettiler?.. Neyse, olan oldu. Allah-u Teàlâ Hazretleri işte Receb ayıyla, insanların şöyle bir kendisini muhasebe edip doğru yola girmesinin fırsatını hazırlamış oluyor.

Onun için, Receb ayını büyük bir fırsat olarak değerlendirmeliyiz. Receb ayını tevbe ayı olarak değerlendirmeliyiz. Allah'ın kulları affetmesinden, mağfiret etmesinden, bağışlayacağından istifade ederek, Receb ayında şöyle bir davranışa geçmeliyiz.

Sonra, "Şaban ayı benim ayımdır." buyurmuş. Tabii insan tevbe edecek, İslâm'a yönelecek, Allah'ın iyi bir kulu olmaya yönelecek...

"—Pekiyi nasıl iyi kul olacak?.."

En iyi kul kimse, oradan öğrenebiliriz iyi kul olmayı. Allah'ın en yüksek, en sevgili kulu, peygamberlerin serveri, kâinâtın gözbebeği, eşref-i mahlûkat, seyyidü'l-evvelîne ve'l-ahirîn, insanların geçmişlerinin, geleceklerinin efendisi Muhammed-i Mustafâ, Habîbullah, Allah'ın sevgili peygamberi... Ve peygamberlerin de hepsinin, "Ah ümmeti olsaydım!" diye temenni ettikleri ahir zaman peygamberi ve en yüksek makam olan Makàm-ı Mahmûd'un sahibi Peygamber SAS...

Pekiyi, o Allah'ın sevgili kulu, Makàm-ı Mahmûd'un sahibi, kâinâtın efendisi, eşref-i mahlükât, eşrefü'l-vera', ekremü'r-rusül, Muhammed-i Mustafâ nasıl Allah'ın en sevgili kulu olmuş?.. Ahlâkı ne idi? Sünnet-i seniyyesi, tavsiyeleri, günlük hayatı, ibadeti, taati ne idi?.. İşte bizim için en güzel örnek... Peygamber SAS Efendimiz bizim için en güzel örnek.

Hem de, o kadar güzel bir şey ki İslâm'ın eğitimi!.. Allah-u Teàlâ Hazretleri gökten meleklerle kitap indirip de;

"—Ey insanlar bu kitabı okuyun, buna göre hayatınızı tanzim

edin!” diyebilirdi.

Biz de tabii ona göre, kulluğumuzu güzel yapmak durumunda olurduk. Ama Allah-u Teàlâ Hazretleri, “Kullarımın bir kısmı okur, okumaz, anlar, anlamaz... Ben bir model insan, örnek insan göndereyim, nasıl yaşanacağını ona bakarak görsünler!” diye Peygamber Efendimiz’i göndermiş.

Komşuluk nasıl yapılır, aile reisliği nasıl yapılır, babalık nasıl yapılır? Bir toplumun liderliği nasıl yapılır, komutanlık nasıl yapılır?.. İnsanları kötülüklerden kurtarmak için çalışmalar nasıl yapılır, iyilikler nasıl teşvik edilir, yapılır; görsünler diye, Peygamber Efendimiz SAS Efendimiz’in hayatı ve her sözü, ve her hareketi, hayatının her günü bizim için şâhâne bir örnek.

Hadis kitapları var kütüphanelerimizde; pırıl pırıl yaldızlı ve içinde Peygamber SAS Efendimiz’in muhteşem, mübarek hayatı var. İşte tevbe ettik, Allah’ın yoluna girdik. “Nasıl bir insan olacağız yâ Rabbi, ben nasıl olayım? Ben nasıl olursam, sen beni seversin?” diye bir soru içinden geçerse, tevbe eden bir kulun; tabii Peygamber SAS Efendimiz’e ittibâ edecek, onun gibi olmaya çalışacak, onun tavsiyelerini tutacak, onun sünnet-i seniyyesine uyacak.

Onun için. Receb Allah’ın ayı, kullarının tevbesini kabul ediyor, dönüşe onları davet ediyor, tevbe kapılarını açıyor, “Gelin ey kullarım benim rızam yoluna!” demiş oluyor. Kul da, Şaban ayında Peygamber SAS Efendimiz’in hayatını tanıyacak, sünnet-i seniyyesini tanıyacak, onun günleri geçirdiği gibi, ömrünü ona göre ayarlayacak. Alışverişini, aile hayatını, sosyal hayatını, ruhî hayatını, ibadet hayatını, dini hayatını, her şeyini Rasûlüllah Efendimiz’e uyduracak.

(*Ve ramadànu şehru ümmetî*) “Ramazan ayı da benim ümmetimin ayıdır.” Bu ne demek? Yâni bu çalışmaları yapan ve kendisini kademe kademe Receb’de, Şa’ban’da böyle yükselten, hazırlayan bir mü’min kul için, Ramazan artık mükâfatların devşirilmeye başladığı, Allah’ın lütuflarına, rahmetine erilen ay demektir. Hakikaten de Ramazan ayında öyle büyük feyizler, öyle büyük mânevî ikramlar, öyle büyük maddî mânevî rahatlıklar, mükâfatlar oluyor ki, tadına doyum olmuyor. Hepimiz biliyoruz

Ramazan'ın tadını... Tabii, yaşayanlar, tatbik edenler, uygulayanlar biliyor.

Peygamber Efendimiz bir gün minbere çıkarken, üç defa "Amin!" demiş. Sormuşlar:

"—Yâ Rasûlüllah, her merdivenden çıkarken "Amin' dediniz, sebebini anlayamadık."

"—Cebrâil dua etti, ben onun için amin dedim." buyurmuş.

Bir duası ne Cebrâil'in: "Ramazan ayı gelip de Allah'ın affını, mağfiretini kazanmadan, istifade etmeden, cenneti kazanmadan Ramazan geçmişse yazıklar olsun o kula, burnu yerde sürtsün o kulun." dedi, ben de ona "Amin!" dedim buyurmuş.

Demek ki, Ramazan'da bu işlerin mükâfatının alınması lâzım. Ama Ramazan'a da hazırlık, işte buralardan başlıyor sevgili dinleyicilerim! Hani, "Perşembenin gelişi çarşambadan bellidir." derler atalarımız. Küçükken hazırlanıyoruz, ilkokula çocuklarımızı öperek, giydirerek, kuşatarak, sevgiyle, hevesle gönderiyoruz. Niçin gönderiyoruz? Büyük insan olsunlar diye...

"—Benim oğlum paşa olacak! Benim oğlum büyük adam olacak!" diye, anneler çocuklarını kucaklarına alıp, yanaklarından şapır şupur öpüyorlar.

E dur bakalım, bu daha küçücük çocuk! Büyük adam olmak nerede, bu yaşlar nerede?.. Olsun, işte o yaşlardan başlıyor. O, tahsile adımını atıyor. İlkokul bitiyor, ortaokul bitiyor, lise bitiyor, üniversite bitiyor, ihtisaslar yapılıyor, doktoralar yapılıyor... Gayet iyi bir eleman olarak yetişirse, hakikaten o küçücük bebek sonradan güzel, faydalı bir kıymetli eleman oluyor. El üstünde tutulan bir eleman oluyor.

Dînî bakımdan da, her sene ne kadar güzel! Allah-u Teàlâ Hazretleri bize böyle bir fırsat hazırlamış. Receb ayında biz böyle bir mânevî mevsimin, iklimin, güzel iklimin içine giriyoruz. İklim deyince aklıma geldi: Biliyorsunuz dört tane mevsim var, ilkbahar, yaz, sonbahar, kış diyoruz. Hepsi de üçer ay sürüyor. Biz de diyelim ki bu Receb'le başlayan Receb, Şaban, Ramazan aylarına, bu da mânevî bakımdan işte böyle feyiz mevsimi, sevapları kazanma, Allah'ın rahmetine inme mevsimi… Bu da üç ay... Receb ayından başlıyor.

يُضَاعَفُ اللّٰهُ فِيهِ الْحَسَنَاتِ ؛

(*Yudaafu fîhi'l-hasenât*) "Bu ayda Allah-u Teàlâ Hazretleri yapılan iyiliklerin mükâfatlarını kat kat fazla veriyor." O halde iyilikleri yapalım!..

İyilikler nelerdir sevgili dinleyicilerim? *Hasenât*; hasen güzel demek Arapça'da, hasenât da yapılan güzel işler. Güzel işler neler olabilir? Şahsen insanın ibadet etmesi güzel bir iştir; namaz kılması, Kur'an okuması vs... Başkalarına iyilik yapması, sadaka vermesi, hayır vermesi, iyilik yapması, dullara, yetimlere bakması... Bu da bir hasenâttır. Daha başka çeşitli İslâm için faydalı faaliyetlerde bulunmak, gayretlerde bulunmak... Bunların hepsi hasenâttır. Tabii oruç, zekât vs. hasenâttır. Onun için bu çeşit hayırlarımızı bu ayda arttıracağız. Çünkü mükâfatı kat kat fazla veriliyor. *Yudaafu*; yâni kat kat, fazla fazla, katlanmış olarak verilir buyuruyor Peygamber Efendimiz.

c. Receb Ayında Oruç

Ve bu ayda oruç tavsiye ediliyor. Biliyoruz farz olan orucu Ramazan'da tutacağız ama bu ayda da tutulan oruçlar insanın vücudunu şöyle biraz birden pattadak bir aylık bir oruç ibadetine sokmadan ısındırma çalışması gibi hissediyorum ben. İlk hadis-i şerifin devamında buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

فَمَنْ صَامَ يَوْمًا مِنْ رَجَبَ فَكَأَنَّمَا صَامَ سَنَةً ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ سَبْعَةَ أَيَّامٍ غُلِّقَتْ عَنْهُ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ ثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ فُتِحَتْ لَهُ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ عَشْرَةَ أَيَّامٍ لَمْ يَسْأَلِ اللهَ شَيْئًا إِلاَّ أَعْطَاهُ ، وَ مَنْ صَامَ مِنْهُ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْمًا ، نَادٰى مُنَادٍ مِنَ

السَّمَاءِ: قَدْ غُفِرَ لَكَ مَا مَضٰى فَاسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ، وَمَنْ زَادَ زَادَهُ اللهُ.

(*Femen sàme yevmen min receb fekeennemâ sàme seneten*) “Receb’den bir gün oruç tutan, sanki bir sene oruç tutmuş gibi mükâfatlandırılır.”

(*Ve men sâme minhu seb'ate eyyâmin*) “Yedi gün kim oruç tutarsa...”(*Gullikat anhu ebvâbu cehennem*) Biliyorsunuz yedi cehennem var. Her birisinin kapısı olduğu söyleniyor. Allah hiç göstermesin, hiç tanımayalım, hiç bilmeyelim, hiç cehennemin yanına bile yaklaşmayalım, Mevlâmız kokusunu bile duyurmasın. “Bu yedi cehennemin yedi kapısı, yedi gün oruç tutana kapanır.” buyuruyor Peygamber Efendimiz. Ne olacak, yedi gün oruç tutmak, seve seve tutarız.

(*Ve men sàme minhü semâniyete eyyâmin fütihat lehû semâniyetü ebvâbi'l-cenneh*) “Sekiz gün oruç tutana, sekiz cennetin kapıları açılır.”

(*Ve men sàme minhu aşerete eyyâmin*) “Kim on gün oruç tutarsa bu Receb ayı içinde, (*lem yes’eli’llâhe şey'en illâ a'tâhu*) Allah’tan ne isterse, Allah ona onu muhakkak verir.”

Demek ki; kendi şahsımızla ilgili, çoluk çocuğumuzla ilgili, işimizle ilgili, sıhhatimizle ilgili, toplumumuzla ilgili, dünya ve ahiretimizle ilgili nice isteklerimiz var. Biz kuluz, isteriz; Allah-u Teàlâ Hazretleri dilerse verir ama kim on gün oruç tutarsa, Allah’tan istedi mi Allah mutlaka verir. (*Lem yes’eli’llâhe şey'en*) “Allah’tan bir şey istemez, (*illâ a'tâhu*) Allah onu hemen verir, mutlaka verir.” diye bir müjde var.

O halde muratları olanlara müjde... Kalbinde dilekleri olan, müjdeleri olanlara müjde... On gün orucu tutsunlar, Allah’tan mükâfatlarını, isteklerini, dileklerini, isteklerini sunsunlar Allah’ın dergâhına, dilesinler, istesinler!

(*Ve men sàme minhu hamsete aşere yevmen*) “On beş gün kim oruç tutarsa bu Receb ayında, (*nâdâ münâdin mine’s-semâ’*) gökten bir melek seslenir: (*Kad gufire leke mâ madâ feste’nifi’l-amel*) ‘Ey oruç tutan kimse! Senin geçmiş günahların affolundu, defterin bembeyaz oldu, işe haydi bakalım tertemiz olarak bir

daha defterini karartmayacak şekilde yeniden başla.' denilir. (*Ve men zâde zâda'llàh*) Kim orucu arttırırsa, Allah da onun mükâfatını bunlara göre çeşitli şekillerde arttırır." diye Peygamber Efendimiz SAS Hazretleri böylece buyurmuş.

Demek ki; burada, hadis-i şeriflerin incelenmesinden benim gördüğüm kadarıyla, Receb ayında oruç tutmaya biraz fazlaca gayret edelim!..

Peygamber SAS Efendimiz de Receb ayında orucu çok tutardı. Yâni Ramazan'ın dışında en çok oruç tuttuğu ay bu Receb ayıydı. Ben şahsen kendim bir haftanın geçmesine hayıflanıyorum. Keşke seyahatte olmasaydım da, bir hafta önceden, daha Receb ayı gelmeden, siz kardeşlerime bu Receb ayının faziletinden, oruçlarının sevabından bahsetseydim, keşke tamamını oruç tutarak geçirseydik... Bir de Üç Aylar'ı tutuyorlar hani. Receb, Şaban'ı da tutarak, Ramazan'ı da tutarak Üç Aylar'ı tutan kardeşlerimiz de var. Allah ibadetlerini kabul eylesin...

d. Regâib Gecesi'nin İhyâsı

Tabii sevgili dinleyicilerim bu mübarek Regàib Kandili'yle ilgili söylenecek sözler çok, zamanlar kısıtlı ama, kısaca benim ana çizgileriyle mutlaka kaçırmamanız gereken tavsiyeler olarak söylemem gerekirse:

Mutlaka yatsı namazında bir camiye gidin!.. Çünkü yatsı namazını cemaatle kılan, sabah namazını cemaatle kılan, bütün geceyi ihyâ etmiş gibi sevap kazanır. Bunu kaçırmayın!.. Yâni insan evde namaz kılıyor, kıldı, el-hamdü lillah, Allah kabul etsin... Tabii kabul eder. İnsan namaz kıldığı zaman Allah-u Teàlâ Hazretleri kabul eder. Erhamü'r-râhimîn'dir, duaları kabul edicidir, ibadetleri kabul edicidir ama, camide kıldığı zaman yirmi yedi kat sevap alıyor insan. Bunu kaçırmamak lâzım!.. Camide her zaman kılmak lâzım!

Bir de bu cuma gecesidir, Regàib Gecesidir, özellikle bu fırsatı kaçırmamak lâzım. Camide namazı kılın!.. İnşâallah biz de; niyetliyiz, İskenderpaşa Camii'mizde programımızı her zaman olduğu gibi icrâ edeceğiz. Bu gecede sizin aranızda olmak için, yurtdışından koşarak geldik. İnşâallah namazımızı orada kılacağız.

Tabii sadece namaz kılmak değil, namazın arkasından da geceyi hayırla, ibadetle, Kur'an-ı Kerim'le geçirmek lâzım!.. Hocaların vazifesi: Camide cemaate biraz hadis-i şeriflerden, ayet-i kerimelerden, dinimizin emirlerinden güzel vaazlar ederek camide sevap kazanmalarını sağlamaktır ama, tabii nihayet caminin programı bir yerde bitecektir, aziz ve muhterem kardeşlerim! Gece siz Rabbinizle baş başa kalacaksınız. Ne yapmanız lâzım?..

İkinci tavsiyem benim size: Geceleyin yatarken abdestli yatmanızdır. Yâni kaçta yatacaksınız, diyelim ki onda yatacaksınız, on buçukta, on ikide, misafir gelecek birde yatacaksınız... Kaçta yatarsanız yeniden taze abdest alın, dört rekât namaz kılıp, abdestli yatın!.. Niçin?.. "Abdestli yatan kulun bütün gecesini melekler ibadete yazarlar. Melekler ve hûri kızları gökten onun vücudunu nur olarak görüp etrafına toplanırlar, gecesi hayırlı bir gece olur." diye hadis-i şeriflerde müjdeleniyor da onun için. İkinci tavsiyem bu… Gecenizin değerlendirilmesi bâbında, uyuyacağınız zaman taze abdest alıp, dört rekât namaz kılıp, öyle uyuyun!..

Tabii böyle güzel gecelerde bir de Peygamber Efendimiz'in tesbih namazı tavsiyesi var. Tesbih namazı üç yüz tesbihli:

"—Sübhàna'llàhi ve'l-hamdü li'llâhi ve lâ ilâhe illa'llàhu va'llàhu ekber, ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llàhi'l-aliyyi'l-azîm." diye, üç yüz tesbihi dört rekatta belirli bir şekilde okuyarak kılınan bir namazdır.

İlmihal kitaplarında tesbih namazının tarifi vardır. Şahsen kılabilirsiniz. Biz de inşâallah, Allah nasib ederse, camide cemaatle kılarız. Bilmeyenler bilsin, öğrenmeyenler öğrensin... Tecrübe olsun diye cemaatle kılmak da caizdir ve öylece sevap kazanmış olurlar.

Sonra, sevgili dinleyicilerim! Geceleyin de uykuyu bölüp, Allah rızası için tatlı uykudan fedakârlık edip, gece namazına kalkmak lâzım!..

Gece namazına, biliyorsunuz teheccüd namazı diyoruz. Peygamber Efendimiz'in adetiydi, Kur'an-ı Kerim'de de kendisine

emrolunmuştu:

وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ (الإسراء: ٧٩)

(*Ve mine'l-leyli fetehecced bihî nâfileten lek*) [Gecenin bir kısmında uyanarak, sana mahsus bir nafile olmak üzere namaz kıl!] (İsrâ, 17/79) diye.

Peygamber Efendimiz'in bu güzel adeti sàlihlerin de itiyadıdır, adetidir. Onlar da, gecelerin o seher vakitleri dediğimiz son zamanlarında, yarısı, üçte ikisi geçtikten sonra, uykuyu bölüp kalkar, güzelce abdest alır, seccadelerini yayar, kendi evlerinde tek başlarına, göz yaşları içinde Mevlâ'ya ibadet edip, zikr ü tesbihler ile, namazlar niyazlarla o seher vakitlerini değerlendirirlerdi.

Yunus Emre'miz merhum cennet mekânın dediği gibi:

Dağlar ile, taşlar ile,
Çağırayım Mevlâ'm seni!
Seherlerde kuşlar ile,
Çağırayım Mevlâ'm seni!

Böyle bir coşkulu tarzda gece namazlarını kılarlardı.

Size tabii bu mübarek gecede, saatinizi kurarak, birbirinizi uyandırarak bu teheccüd namazını da kılmanızı tavsiye ederim! Çünkü seher vakti göğün kapıları açıktır, dualar makbuldür. Allah-u Teàlâ Hazretleri ibadetlerinizi kabul eder, isteklerinizi ihsân eyler. O vakti de kaçırmamanızı tavsiye ederim.

Sonuncu tavsiyem de; tabii geceyi böyle geçirdikten sonra, sabah namazını da camide cemaatle kılmaya mutlaka ve mutlaka dikkat edin!.. Diyorlar ki büyüklerimiz:

"—Bir insanın bütün gece ibadet edip de, ondan sonra evinde namazı kılıp pat diye yatmasından; bütün gece uyuyup da, sünnet-i seniyyeye uygun olarak kalkıp, vazifesi olduğu üzere camide sabah namazını kılması daha sevaplıdır, daha hayırlıdır."

Yâni, sünnete uygun olan az ibadet, sünnete aykırı olan çok ibadetten önde gelir, daha çok sevaplıdır. Onun için, sabah

namazını camide kılmak mü'minlerin şânıdır.

"—Münafıklar sabah namazına camiye gidemezler, yatsı namazına camiye gidemezler, tembellenirler." denildiği için hadis-i şeriflerde;

"—Aman ben münafıkların pozisyonuna düşmeyeyim! Onların hali bana bulaşmasın! Onların hali gibi halim olmasın!.." diye, sabah ve yatsı namazında camide olmaya, bu gecenin ihyâsının bir parçası olarak bakın ve ihmal etmeyin!..

Geceleyin de uykunuzu bölüp kalkın, teheccüd namazı kılın!..

Tabii herkes çalışabiliyor, işi olabiliyor, öğrenciler oluyor. Belirli saatlerde belirli şeyleri yapmak istediği için, böyle tavsiye ediyoruz. Amma durumu müsait olanlar, keşke mümkün olsa da bu geceyi daha uzun saatler ihyâ etseler, gece uyumasalar, sabahlara kadar Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne ibadetle, taatle vakitlerini geçirip, hem kendileri için, hem müslüman kardeşleri için, bütün Ümmet-i Muhammed için dualar eyleseler... Çünkü mü'minin mü'mine duası makbuldür ve Allah-u Teàlâ Hazretleri en büyük süratle kabul eder. Mü'minin mü'mine yaptığı dua, en çabuk kabul olunan dualardandır.

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!.. Hepinize tekrar tekrar tebriklerimi arz ediyorum. Allah-u Teàlâ Hazretleri nice mübarek kandillere, nice mübarek aylara, yıllara sıhhat ve afiyetle, maddeten ve mânen, kalben ve kàliben, rûhen ve bedenen, sıhhat ve afiyet, huzur ve saadet üzere sevdiklerinizle beraber erişmenizi nasib eylesin... Ve ömrümüzü hayırlı, sevaplı, ecirli, uğurlu, bereketli, güzel geçirip, Rabbimizin huzuruna sevdiği, râzı olduğu bir kul olarak, cennetlik bir kul olarak varmayı, cennetiyle cemâliyle müşerref olmayı, sevdiği kullarıyla cennette beraber olmayı, Habîb-i Edîb'i, Muhammed-i Mustafâ'sı SAS'e komşu olmayı temenni ve niyâz eylerim...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

08. 12. 1994 - AKRA

7. RECEB AYI, TEVBE AYI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîren tayyiben mübâreken fîh... Kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultànih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkıhî seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn... Emmâ ba'd.

Aziz ve muhterem ve sevgili kardeşlerim! Muhterem cemaat-i müslimîn!..

Biliyorsunuz, bir sene içerisinde dört tane mevsim var; ilkbahar, yaz, sonbahar, kış... Her birisi üç ay oluyor. Onun gibi, mânevî bakımdan da bu Receb ayı ile beraber bir mübarek, feyizli, sevaplı, ecirli, rahmet-i ilâhiyyenin kullarına bol bol ihsan olunduğu bir mevsim başlıyor.

Receb, Şa'ban, Ramazan... Receb *şehru'llàh*, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin ayı. Sormuşlar:

"—Yâ Rasûlallah, *Recebü şehru'llàh* demek ne demek, bunun mânâsı nedir?.. Niye buna Allah'ın ayı denmiş, öteki aylar Allah'ın ayı değil mi? Bütün zamanlar, mekânlar, varlıklar, yaratıklar her şey Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin yaratığı değil mi?.."

"—Allah-u Teàlâ Hazretleri bu ayı, kullarını afv u mağfiret eylemeye tahsis eylediği için, mağfiret-i ilâhiyenin tecellî ettiği ay olduğu için, (*Recebü şehru'llàh*) denmiş." buyurmuş.

Şimdi Recebin altısındayız, altıncı günündeyiz. Receb'in birinci günü, ilk günü de mübarek gecelerden birisidir. Recebin ilk cuma gecesi de, yâni perşembeyi cumaya bağlayan gecesi de mübarektir. Yâni, ister Recebin girmesinden üç gün geçmiş olsun, ister beş gün geçmiş olsun, seneden seneye değişebilir. Recebin girdiği gün başka olur, Recebin ilk cuması hiç değişmiyor. Recebin ilk cuması, Receb hangi günde girmişse girsin, ertesi gün cuma olan gece...

Bu Recebin ilk cuma gecesine, melekler Regàib gecesi adını

vermişler. *Regàib-ragîbe, faîle* vezninde yâni kendisine rağbet olunan şeyler. İnsanın, meleğin, cinnin, insin istediği, canının çektiği, rağbet ettiği şeylerin olduğu gece. Mübarek bir gece...

İki tane mübareklik var bu gecede: Bir; üç aylardan mübarek birinci ay olan Receb ayının bir gecesi olması... İkincisi de; zaten her haftanın mübarek gecesi olan, cuma gecesi olması... İki mübareklilik kat kat, bu gecenin mübarekliğini muzaaf eyliyor, ziyade eyliyor ve bu gecenin çok feyizlere vesile olduğunu, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin bu gece vesilesiyle, bu gecede sevdiği kullarına; sevdiği şekilde geceyi ihyâ eden, sevdiği şekilde kendisine ibadet eden kullarına o ihsanları vereceği, hadis-i şeriflerde bildirilmiş.

a. Receb Muazzam Bir Ay

Bizim tekkemizin hocası, cennetmekân Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız'ın tertib etmiş olduğu hadis kitabında da, Receble ilgili bir kaç hadis-i şerif var. Hem onun ruhu şâd olsun diye, hem de bu gecenin kıymeti hakkında kardeşlerimiz bilgi sahibi olsunlar diye, o hadis-i şerifleri okuyalım!..

İlk okuyacağım hadis-i şerif, 288'inci sayfanın 13. hadis-i şerifi. Hadis alimlerinden olan Taberâni'nin rivâyet ettiğine göre, buyurmuş ki Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri:[39]

رَجَبُ شَهْرٌ عَظِيمٌ ، يُضَاعَفُ اللهُ فِيهِ الْحَسَنَاتِ ؛ فَمَنْ صَامَ يَوْمًا مِنْ رَجَبَ فَكَأَنَّمَا صَامَ سَنَةً ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ سَبْعَةَ أَيَّامٍ غُلِّقَتْ عَنْهُ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ ثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ فُتِحَتْ لَهُ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ ،

---

[39] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.69, no:5538; Saîd ibn-i Râşid RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.558, no:35168; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.110, no:12683.

وَمَنْ صَامَ مِنْهُ عَشْرَةَ أَيَّامٍ لَمْ يَسْأَلِ اللهَ شَيْئًا إِلاَّ أَعْطَاهُ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْمًا نَادٰى مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ : قَدْغُفِرَ لَكَ مَا مَضٰى فَاسْتَأْنِفَ الْعَمَلَ ، وَمَنْ زَادَ زَادَهُ اللهُ. وَفِي رَجَبَ حَمَلَ اللهُ نُوحًا فِي السَّفِينَةِ فَصَامَ رَجَبَ ، وَ أَمَرَ مَنْ مَعَهُ أَنْ يَصُومُوا. فَجَرَتْ بِهِمُ السَّفِينَةِ سِتَّةَ أَشْهُرٍ آخِرُ ذٰلِكَ يَوْمُ عَاشُورَاءِ أُهْبِطَ عَلَى الْجُودِيِّ فَصَامَ نُوحٍ وَمَنْ مَعَهُ وَالْوُحُوشِ شُكْرَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ. وَفِي يَوْمِ عَاشُورَاءِ فَلَقَ اللهُ الْبَحْرَ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ ، وَفِي يَوْمِ عَاشُورَاءِ تَابَ اللهُ عَلٰى آدَمَ ، وَعَلٰى مَدِينَةِ يُونُسَ ، وَفِيهِ وُلِدَ إِبْرَاهِيمُ (طب. عن سعيد بن أبي راشد)

RE. 288/13 (*Recebü şehrun azîmün*) "Receb muazzam bir aydır, çok kıymetli bir aydır."

Tabii bu ayları biz şimdi unuttuk. El-hamdü lillâh bazı saatler var, onlar bildiriyor. Takvimlerin köşesinde küçük olarak yazılıyor. Bilen biliyor, takip eden ediyor. Dînî hayatımızın, ibadetlerimizin bağlı olduğu takvim, kamerî takvim. Ay, hilâl ne zaman ilk defa görülürse; garb ufkunda güneş battıktan sonra, nev hilal, yeni hilâl ne zaman görülürse; o zaman yeni bir ayın girdiğini herkes görmüş oluyor. Dağdaki çoban, şehirdeki esnaf, halk, gökyüzüne bakan, akşam güneşin battığı tarafa gözü ilişen herkes, "Aman yeni hilâl göründü, yeni ay geldi!" diye biliyor.

Bu ayları takip etmemiz gerekiyor. Çünkü kandiller bu aylara bağlı. Ramazanımız bu aylara bağlı, kurbanımız bu aylara bağlı, haccımız bu aylara, kameri aylara bağlı.

Kameri aylar Muharrem'le başlıyor. Muharrem, sefer iki.

Rebiü'l-evvel; Peygamber Efendimiz'in doğduğu ay, üç. Rebiü'l-âhir dört. Cumâde'l-ûlâ, Cumâde'l-âhire altı. Receb; tam senenin ikinci yarısının başladığı ilk ay olmuş oluyor, yedinci ay yâni. Receb, Şa'ban, Ramazan; bunun sırasını biliyoruz, ezberlemişiz. Receb, Şa'ban, Ramazan derken mübarek bayram diyoruz. Herkes bu üç ayın peşpeşe geldiğini biliyor. Ve mübarek bir mevsim olduğunu biliyoruz.

Üç Aylar'da birçok büyüklerimizin oruçla, ibadetle vakitlerini değerlendirdiklerini görmüşüz.

Ramazan'dan sonra Şevval'in altı gün orucundan hatırımızda kalıyor, biliyoruz. Ramazan'dan sonra Şevval'in altı gün orucunu da tutarsa insan, bütün seneyi oruç tutmuş gibi sevap yazar Allah diye, o altı gün orucunu da bayramdan sonra tutmağa gayret ediyoruz. Bir arada o oruçları da çıkartıyoruz. Bütün sene oruçlu olalım, o sevabı versin Mevlâmız diye temenni ediyoruz.

Ondan sonra Zilkade, Zilhicce. Zilhicce hac yapılan ay, kurban bayramının olduğu. Zilhiccenin dokuzu Arafe, onu kurban bayramı.

Yâni her ibadetimiz işte bu aylara bağlı, bu ayları bilmek lâzım. Bazı saatler var. O saatlerde hem milâdi takvimi, hem kamerî takvimi, böyle İslâmî takvimi gösteriyor. Onları biliyoruz.

Benim aklıma şöyle bir çare geliyor: Her Arabî ayın gününde bir cüz Kur'an okursak o zaman her gün bir cüz, bir cüz okuyarak arabî ayda, bir arabî ayda bir cüz tamamlayalım dersek, ayda bir hiç olmazsa hatim yapmaya çalışmak lâzım. O zaman hangi cüzü okuduğumuzda, arabî ayların hangi gününde olduğumuzu hatırda tutabiliriz. Böylece de ibadetlerimizi iyi takip ederiz.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bu Receb ayına bir mübareklik verimiş. Bu aya bir üstünlük vermiş. Bu ayda yapılan ibadetlere bir bereket vermiş. Ve bu ayda yapılan ibadetlerin sevaplarını çok vereceğini Peygamber Efendimiz bildiriyor.

(*Recebü şehrun azîmün*) Bir rivâyete göre gayrı munsarıf kelime. (*Recebü şehrun azîmün*) Muazzam bir aydır. Neden

muazzamdır? Kim anlıyor bunu? Anlayan anlar, mâneviyât gözü açık olanlar anlar. Mâneviyâtı sezen anlar. Bir yere giriyor da "Aman burada ne güzel ruhaniyet var. Burada çok hoş bir hal var." diyor. "Mest oldum." diyor. Anlayan anlıyor. Anlamayan geçip gidiyor. Bir şey sezmeyen sezmiyor. Sezen tabii sezer.

(*Şehrun azîmün*) Muazzam bir ay. (*yudaifu'llàhu fîhi'l-hasenât*) Bu ayda Allah-u Teàlâ Hazretleri kulların yaptığı iyiliklerin mükâfatını kat kat veriyor. Başladı, beş günü geçti, altı günü geçti devam ediyor. Daha bir haftası gitti ama üç haftası elimizde. Bir imkân olarak mevcut.

Hasenât nedir, hasene dediğimiz şey, iyi şey ne demek? Arapça'da hasen güzel, iyi demek. Hasene, onun cemîsi hasenât. İyilikleri Allah-u Teàlâ Hazretleri kat kat mükâfatlandıryor.

Nedir iyilikler? İyilikler ibadetlerdir bir kere. Kıldığımız namazlardır. Okuduğumuz Kur'an-ı Kerimlerdir, oruçlardır, verdiğimiz sadakalardır, zekâtlardır, hayrat-ü hasenâtımızdır, ziyafetlerdir. Kardeşlerimiz bak an'anevi olarak her kandilde ihvanımıza ziyafet veriyorlar. Aşağıda muhabbetle ihvanımız kandil yemeği yiyorlar. Bu da bir hayır, bu da bir hasenât.

Çeşitleri var hasenâtın. Böyle ibadet tarzında olabilir, hayır tarzında olabilir. Sadaka tarzında olabilir, parayla olabilir. Çeşitli şekillerde, dille tesbih tarzında olabilir. O halde bütün iyi olan işlerimizi, bu ayda arttırmaya çalışacağız ki mükâfatı da kat katmış, istifademiz çok olsun diye.

b. Tefekkürün Önemi

Zamanımızı boş geçirmeyeceğiz, dilimiz zikirli geçecek, elimizde tesbih olacak, mâlâyâni konuşmayacağız. Hatta biliyorsunuz boş yere konuşup günaha girmektense, sükut ibadet. Hiç olmazsa susmayı öğrensek, hiç olmazsa boş konuşacağımıza susmayı öğrensek; o bile ibadet. Ama sükûtumuzu bile tefekkürle değerlendirirsek, tefekkür; düşünmek yâni.

Onun için buyrulmuş ki:[40]

لاَ عِبَادَةَ كَالتَّفَكُّرِ (طب. هب. والقضاعي عن علي)

(*Lâ ibâdete ke't-tefekkür*) "İbadetlerin içinde düşünmek kadar sevaplı ibadet bulunmaz. Sevap bakımından ibadetlerin en büyüğü tefekkürdür."

Yâni oturup da bir insan dini bakımdan kendisine fayda sağlayacak bir konuyu düşünürse, Allah'ın hoşuna gidecek bir konuyu düşünürse; bu bir tefekkür işte, bunun büyük sevabı var.

Çeşitli kimselerle konuşuyoruz, hatıralarını anlatıyorlar: Peygamber Efendimiz'in Mescid-i Saadetinde oturmuş öğle namazını bekliyor sıcak bir günde. Güneş tepeden vurduğu için bunalmış, bayağı bir bayılacak gibi de olmuş. Kendisi anlatıyor, "Bayılacak gibi oldum." diyor. Suudi Arabistan'ın sıcağı, burası gibi değil. Şimdiki soğuklardan, insan oranın sıcağının ne kadar çarpıcı ve tahammül edilmez, *tahammül-fersâ* diyorlar, tahammülü yıpratan demek, tahammülü fersûde eden yâni, tahammülü elden götüren şey olduğunu anlayamaz.

"—Oturdum, bunaldım. Daha cuma namazına vakit var, her yer sıkışık, gidecek başka yerim yok, güneşte kaldım." diyor.

Zor geliyor şimdi güneşin altında kalmak. Demiş ki bu kendi kendine, yâni tefekkür etmiş:

"—Ey benim zâlim nefsim! Sen şu andaki ömrüme kadar ne istedin de, ben sana vermedim? Her dediğini yaptım be, ne istediysen yaptım. Meşrubat dedin, meşrubat; yiyecek dedin, yiyecek; istirahat dedin, istirahat; eğlence dedin, eğlence; rahat

---

[40] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.68, no:2688; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.157, no:4647; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.38, no:836; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *el-Vera'*, c.I, s.122, no:216; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.VI, s.240; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.306, no:1014; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.179, no:7889; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.163, no:44135, 44136; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.2039, no:3038; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVI, s.446, no:17233, 17253; RE. 482/3.

dedin, rahat; keyif dedin, keyif; tatil dedin, tatil... Ne istediysen verdim. Şimdi Allah'ın mübarek mescidinde, Peygamber SAS Efendimiz'in mescidinde cumayı bekliyoruz. (*İntizàru's-salâh*) Namazı beklemek ibadet… İnsan namazı beklerken, camide namazdaymış gibi sevap alıyor. Yâni bu kadarcık bir sevaba mı tahammülün yok be insafsız!..” demiş.

Kendi kendine söylüyor, nefsine söylüyor. Zàlim ya nefsi insanın; insafsız ya, insanı günahlara sürüklüyor.

“—Yâ burada bu kadarcık bir beklemeye tahammülün yok mu?.. Ömrüm boyu senin her dediğini yaptım. Böyle vefâsızlık olur mu? Allah için sabret bakalım!” demiş. “Namaz vaktine kadar bu güneşin altında, Allah için biraz sabır öğren bakalım... Biraz da meşakkate, tahammüle alış bakayım zâlim nefsim!” demiş.

Düşünmüş yâni, böyle bir şey... “Düşünür düşünmez, tarif edilmez; hani böyle denizin içine, durgun bir suya bir taş atarsın da halka halka böyle dalga gelir ya kenara doğru. Bir güzel latif hava, bir güzel tatlı, hoşluk geldi ki bana. Birisi geliyor sanki dalga dalga geliyormuş gibi arkasından ötekisi geliyor, arkasından ötekisi geliyor, arkasından ötekisi geliyor, mest oldum.” diyor, “Yâni memnuniyetimden mest oldum.” diyor. “Az önce güneşin altında tahammülsüzlükten neredeyse bayılacakmış gibiyken bu sefer memnuniyetimden mest oldum.” diyor. “Aman ne güzel hayran oldum ağzımın tadı yerinde her şeyim gayet güzel.” diyor.

“—Birisi arkamdan dokundu. O keyfimi kaçıracak diye, şöyle döndüm, ‘Tamam, ben hiç bir şey istemiyorum!’ dedim.”

Birisi, “Gölgeye gel!” filan demiş de, “Yok, gölge filan istemiyorum!” demiş.

Muhterem kardeşlerim! İşte bakın, insan durduğu yerden bir tefekkürle nasıl Allah'ın rahmetine eriyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri insanı güneşin altında cennetin sefâsını tattırmaya kàdirdir. Gül bahçesinde, en güzel yerde, en sefâlı yerde de cehennem azâbı çektirmeye kàdirdir. Bütün mesele insanın kalbindeki duygularında, aklından geçen fikirlerde... İnce noktası orası.

Onun için, (*Lâ ibâdete ke't-tefekkür*) "Tefekkür kadar kıymetli ibadet olmaz." Keşke biz zamanlarımızı boynumuzu büküp de, "Şu ömrümüzü nasıl geçirdik? Bundan sonraki halimiz ne olacak? Ben bugün Allah için ne yapabilirim, yarın ne yapabilirim? Bugün Allah'ın rızasına uygun olmayan ne gibi işler yaptım? Bunlardan paçayı nasıl kurtarabilirim?" gibi tefekkürlerle geçirsek. Yâni o da bir ibadet.

Elimize bir tesbih alsak, süslü tesbih alsak, güzel tesbih alsak, şık şık öten bir tesbih alsak. Çektikçe şak, şak, şak, şak… Kimisi onu zevk yapıyor. Kimisi de kızıyor:

"—Yâ bu eğlence mi?"

Eğlence değil, bırak. Yeter ki o olsun. Yâni başka şey olacağına, sigara olacağına, günahlı bir şey olacağına bırak o kehribar tesbihi şak, şak çeksin. Dili, eli zikirle meşgul olsun. Zamanı Allah'ın rızasına uygun geçsin. Neden? (*Yudaifu'llàhu fîhi'l-hasenât*) Allah bu ayda iyilikleri arttırıyor.

c. Haramlardan Korunma Mevsimi

Bugün bir şey daha öğrendim muhterem kardeşlerim! Bizim ninelerimiz bu Arabî aylara kendileri başka isimler vermişler. Bu Cumâde'l-ûlâ, Cumâde'l-âhireh, biz Cemaziye'l-evvel, Cemaziye'l-âhir diyoruz yanlış olarak. Onlar da *Küçük Tevbe, Büyük Tevbe* ayı derlermiş. Yâni mâşâallah, eskileri ben her bakımdan inceledikçe, daha çok seviyorum. Yâni daha Recebe gelmeden tevbeyi tamamlıyorlar. Küçük tevbe ayı tamam, büyük tevbe ayı tamam, Recebe hazırlıklı giriyorlar. Neden?.. Receb artık her şeyi derleyip toparlayıp da, sevapları kazanmağa başlamanın ayı olduğu için tevbeler, mevbeler hepsi yapılmış oluyor.

Eğer tevbeler yapılmamışsa, eğer günahlı işlere devam ediliyorsa, şüpheli işlere, gönle huzur vermeyen tatsız, tuzsuz, akşam pişmanlık duyulan işler, âdetler varsa, onlardan vazgeçmek de hasenedir. O da sevaptır, o da faziletlidir. Yâni, insanın bir yanlışını anlayıp, bir yanlışından dönmesi, bir günahını bırakıp Allah'ın yoluna girmesi, insanın ağzına mânevî

bakımdan Allah'ın çok büyük bir mânevî lezzet vermesine sebep olur.

Şimdi bize kardeşlerimiz gelirler, sorarlar hoca olduğumuz için:

"—Hocam ben zikirden, tesbihten zevk almıyorum. Alamıyorum, zevkle yapamıyorum."

Zikrin, ibadetin bir zevkle yapılması vardır. Bir de ağzının tadının, zevkinin kaçması vardır. Kim Allah'ın haram kıldığı günahlardan, haram olan şeylerden kendisini zorlayarak çekerse, gözünü haramdan korursa, elini haramdan çekerse, ayağını haram yere basmazsa, yönünü haram yöne dönmezse, kulağına haramı dinletmezse; canı istediği halde kendisini tutarsa; o zaman Allah onun gönlüne bir lezzet verir, imanın tadını o zaman duyar. İbadeti zevk ile o zaman yapar.

Tadı ne zaman kaçar?.. İnsan derviş de olsa, müslüman da olsa, günaha bulaştığı zaman, ibadetin tadı kaçar. İbadetten zevk almamaya başlar. Zevk almamanın arkasından, ibadeti terk gelir. İbadeti terkin arkasından imanın zaafı gelir. İmanın zaafının arkasından, küfür gelir. Allah korusun...

Onun için, haramlardan ve şüphelilerden korunmaya çok dikkat edeceğiz. Nasıl korunacağız?.. Haram lokma yememeye çok dikkat edeceğiz. Midemizi haramla doldurmayacağız. Kazancımızın helâl olmasına dikkat edeceğiz. Gözümüzle harama, günaha bakamayacağız.

Her çeşidi var. Gazetelerin çeşitleri var. İçinde boyalı basın dediğimiz her çeşit müstehcen resim olan gazeteler de var. Hiç öyle resimler olmayan gazeteler de var. O kötü resimler olmayanını evine alacaksın. Çünkü olanını aldın mı, gözün kayar, ibadetinin tadı ağzından kaçar.

Eskiden rahmetli bir Mehmed Amca vardı. Ankara'da istiklâl madalyası göğsünde sallanır gezerdi. Çok iyi bir insandı. "Evlâdım biz kibrit alırdık eve, ateş yakmak için, sobayı, ocağı yakmak için.

Kibrit kutusunun üzerinde resim olurdu da, o resmi kazırdık, öyle sokardık; eve resim girmesin diye." Kibrit girecek ya eve, ateş yakmak için lâzım. "Kibrit lâzım ama, resmi kazıyıp kutuyu öyle sokardık." derdi.

Şimdi evlerin içi Allah'ın sevmediği, razı olmadığı, ahlâka sığmayan, imana uymayan resimlerle dolunca ne oluyor?.. O zaman ibadetin tadı kaçıyor. Kalbin nuru gidiyor. İnsanın mâneviyatında gerileme oluyor. İşte o kötü şeyleri bırakmak kötü şeylerden vazgeçmek de hasenedir.

"—Mâdemki mübarek bir mevsim gelmiş, mademki Üç Aylar başlamış. İnşâallah, Allah bana yardım edecek, ben de bundan sonra hiç harama, günaha bulaşmayacağım! Haramlardan kendimi çekeceğim. Sevdiğim alışkanlıklar bile varsa, onlardan kendimi alıkoyacağım!" diyeceğiz.

Muhterem kardeşlerim! Şu müslümanların haline bakıyorum da, çok acıyorum. Sigara gibi bir parmak boyundaki zayıf, şöyle yapsan kırılacak şeye yeniliyor bizim pehlivanlar. Şu kadarcık zayıf şeye, bizim koca koca pehlivanlar, 1.85 boyunda, pazusu yerinde demiri bükecek pehlivanlar sigaraya yeniliyor. Sigaradan kurtaramıyor kendisini.

Sigara mekruh. Mekruh az bir şey mi?.. Az değil muhrem kardeşlerim. Mekruhlar birike birike insanı kötü duruma düşürür. Yâni küçük günahlar birike birike büyür. Onun için onlardan kaçınmağa çalışmak lâzım. Bir sigaradan vazgeçemiyor.

Mükeyyefât, mekruhât, faydasız, mâlâyâni şeyleri bile bırakacak insan. Haramları haydi haydi bırakacak. "Allah bunu haram kılmış, ben onu istemem!" diyecek, yanaşmayacak, o tarafa bakmayacak. O zaman ibadetin tadını duyar. Allah'ın iyi kul olmak için, Allah tarafından kendisine tevfik refik olur. Güzel bir hale gelir.

d. Receb'de Tutulan Orucun Mükâfâtı

Muhterem kardeşlerim! Bizim içimizdeki bu nefsimiz, nefs-i

emmare... Hani güneşin altında dururken kendi nefsiyle konuşan kardeşin hikâyesini anlattık ya, herkesin içerisinde böyle bir nefis var. Zàlim nefis diyoruz. Bu zàlim nefsi yenmenin çarelerinden birisi de oruç olduğundan, bu Receb ayında oruç tutmak hakkında çok tatlı rivâyetler var. Çok kıymetli rivâyetler var.

Keşke on beş gün evvelinden ilan yapıştırsaydık kapılara, şadırvanlara; keşke gazetelere ilan verseydik de, Recebin ilk gününden kaçırmadan oruç tutmaya başlasalardı. Bakın, ilk hadis-i şerifin devamında Peygamber Efendimiz SAS buyurmuş ki:

فَمَنْ صَامَ يَوْمًا مِنْ رَجَبٍ فَكَأَنَّمَا صَامَ سَنَةً ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ سَبْعَةَ أَيَّامٍ غُلِّقَتْ عَنْهُ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ ثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ فُتِحَتْ لَهُ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ عَشْرَةَ أَيَّامٍ لَمْ يَسْأَلِ اللهَ شَيْئًا إِلاَّ أَعْطَاهُ ، وَ مَنْ صَامَ مِنْهُ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْمًا ، نَادٰى مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ : قَدْ غُفِرَ لَكَ مَا مَضٰى فَاسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ ، وَمَنْ زَادَ زَادَهُ اللهُ.

(*Femen sàme yevmen min receb*) "Recebden bir gün oruç tutana, (*fekeennemâ sàme seneten*) sanki bütün sene oruç tutmuş gibi mükâfat verecek Allah."

Sevaba bak, ne kadar güzel! Bu bir hadis-i şerif. Bu hadis kitabına yazmış. Tabarâni rivâyet etmiş, Said ibn-i Ebû Raşid RA'den. Daha başka hadis-i şerifler var elimizdeki kitaplarda. Orucu tutmaya çalışmalı...

(*Ve men sâme minhu seb'ate eyyâmin*) Kim yedi gün oruç tutarsa Recebden; (*gullikat anhu ebvâbü cehennem*) yedi cehennemin yedi kapısı onun için kapanır. Yâni cehenneme girmesi olmayacak demek. Cehennemden kurtulacak demek.

Oruç tutan ne yapmış oluyor, oruç nasıl tutuluyor; yemek yememekle oluyor, su içmemekle oluyor, evliyse hanımının yanına yaklaşmamakla oluyor başka; harama bakmamak olacak, haramı söylememek olacak, haramı dinlememe olacak, gıybet etmemek olacak, ahlâki bakımdan doğru olmayan şeyleri yapmayacak, doğru olan şeyleri yapmağa dikkat edecek. Orucun bir de böyle ince tarafı var.

Bu gibi günahlara aldırmayan, terk etmeyen insanlara Allah-u Teàlâ Hazretleri buyururmuş ki:

"—Senin yemeni içmeni terk etmene benim ihtiyacım yok. Kabul değil orucun."

Nasıl olacak? Ahlâk'a riayet edecek, gözüne sahip olacak, diline sahip olacak, eline sahip olacak, her çeşit günahlardan kedini koruyacak.

Gıybet ederse yâni bir arkadaşını çekiştirirse, aleyhinde arkasından konuşursa, orucun sevabı gidiyor. Neden?.. Gıybet haram. Allah-u Teàlâ Hazretleri gıybet edilmemesini Kur'an-ı Kerim'de emretmiş olduğundan orucun sevabı kaçıyor. Binâen aleyh oruç her bakımdan günahlardan... Yemek içmek günah değildi normal olarak. Helaldi suyu, ekmeği insana, Allah'ın gıdalarını yemek normaldi ama oruç tutunca onları bile yemiyor. Pekiyi haram olan gıybeti niye yapıyor? Haram olan yalanı niye söylüyor? Haram olan zâlimane sözleri niye söylüyor? O zaman orucun sevabı kaçar. İşte onlara bulaşmadan orucu tutacak.

Böyle yaptığı zaman, yedi oruç tamam olduğu zaman, (*gullikat anhu ebvâbü cehennem*) cehennemin kapıları kapanır. Cehenneme girmekten bir kurtuluş olmuş oluyor.

(*Ve men sâme minhu semâniyete eyyâmin futihat lehû semâniyetü ebvâbü'l-cenneh*) "Sekiz gün oruç tutana, sekiz cennetin kapıları açılır."

(*Ve men sâme minhu aşerete eyyâmin lem yes'eli'llâhe şey'en illâ a'tàhu*) "On gün oruç tutan Allah'tan ne isterse Allah ona istediğini ihsan eder." diye vaadi var. Peygamber SAS

Efendimiz'den rivâyet edilmiş.

İnsanın muradı varsa, isteği varsa, dünyasına ait, âhiretine ait, çocuğuna ait, kocasına ait, karısına ait herkesin bin bir derdi var. Bin bir candan istediği dileği, muradı var. İşte bak on gün oruç tut, dene bakalım! Rasûlullah Efendimiz böyle buyurmuş diye, iste Allah'tan... Orucunu güzel tut, iste!..

(*Ve men sàme minhu hamsete aşerete yevmen*) "On beş gün kim oruç tutarsa, (*nâdâ münâdin mine's-semâi*) gökten bir münâdi seslenir: (*Kad gufira leke mâ madà fe'ste'ni fi'l-amel!*) 'Geçmiş günahlarını Allah senin sildi, affetti, defterin tertemiz oldu. Haydi bakalım bundan sonra işe yeniden başla!' denilir. (*Ve men zâde zâda'llàh*) Kim daha fazla oruç tutarsa Allah da mükâfatını ona göre arttırır."

Böyle hadis-i şeriflerde, Receb ayında oruç tutmak tavsiye ediliyor. Biliyorsunuz bizim farz orucumuz Ramazan'dadır. Tamam, kabul. Farzlar mecburidir. Tamam, mecburen yapacak şartları, sıhhati müsait olanlar orucu tutacak.

Ama bunlar nedir?.. Bunlar da bu mükâfatları almak için birer fırsattır. Tabii Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin hikmetleri var. Peygamber Efendimiz niye bunları söylemiş? Sebebi var. İnsanlar Ramazan'a hazırlanıyor yavaş yavaş.

Mekke'de, jimnastik hocalığı yapan bir kimseyle tanıştık. Umre yaptık, tıraş olacağız. Berbere girdik. Türk berber, yanında da bir kimse var, jimnastik hocasıymış:

"—Ben yirmi dakika, yirmi beş dakika koşturmadan hiç hareket yaptırmam sporculara... Çıt diye kırılır, beli çıkar, dizine bir şey olur, başka bir şey olur." diyor.

Yâni vücut ısınıp alışmadan yaparsa, ham vücutla bir yerini sakatlar demek istiyor. "İşte ben de masaj yapmasını bilirim, tedavi ederim." diye anlatmıştı da, o aklıma geliyor.

Evet, Ramazan orucu tutacağız ama, Ramazan orucu tutuncaya kadar, biraz oruca ısındıralım kendimizi... Yâni Receb ayında, Şa'ban ayında hazırlık yapalım ki Ramazan orucuna

gelince artık orucu güzel tutacak bir hale uğraşalım. Pattadak hemen Ramazan ayına girince kimisi zorlanıyor, kimisi bir takım alışkanlıkları var, onları bırakmış olmanın verdiği sıkıntılar var. Kafası dumanlanıyor... filan. İşte bak Receb ayında güzelce hazırlanır.

Bu Receb ayı eskiden beri Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin sevdiği kullarına ikram ettiği bir aymış. Duaların kabul olduğu bir aymış. Onun için Peygamber Efendimiz onları da anlatıyor bu hadis-i şerifinde. Buyuruyor ki:

(*Ve fî recebe hamela'llahu nûhan fî's-sefîneh*) "Tufan gelip de insanlar mahvolurken, Allah-u Teàlâ Hazretleri Nuh AS'ı Receb ayında gemiye bindirtti. Receb ayında tufan başladı. Mü'minler gemiye bindiler kurtuldular."

Her devirde çeşit çeşit insanlar var, muhterem kardeşlerim. Allah'ın peygamberi Nuh Aleyhisselâm, *aleyhi ve alâ nebiyyine's-salâtü ve's-selâm*. Peygamberlerden bir peygamber. Allah-u Teàlâ Hazretleri ona emreylemiş:

وَاصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا (هود: ٣٧)

(*Va'snei'l-fülke bi-a'yüninâ*) "Gözümüzün önünde bir gemi yap bakalım!" (Hûd, 11/37)

Gemi yapacak ama, deniz kenarı değil, dere kenarı değil, sebep ne gemi yapmağa?.. Allah bilir sebebini. Nuh AS gemiyi yapmaya başlamış. Ne zaman onun gemi yaptığı yerden insanlar geçse, "*Sahirû minhu*" Alay ederlermiş onunla; "Şuna bak gemi yapıyor, herhalde biraz kafası... İhtiyar filan diye, ne düşünüyorlarsa Allah'ın peygamberi hakkında…

وَيَصْنَعُ الْفُلْكَ وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلأٌ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ (هود: ٣٨)

(*Ve yasneu'l-fülke ve küllemâ merra aleyhi meleün min kavmihî*

sahirû minhü) [Nuh AS gemiyi yapıyor, kavminden ileri gelenler ise, yanına her uğradıkça onunla alay ediyorlardı.] (Hûd, 11/38)

Gemiyi yapıp bitirdikten sonra, tufan başladı. Nuh AS tufanın akıbetini biliyor; yağmur devam edecek, her tarafı sular basacak, gemiye binenden başkası kurtulamayacak! Gemiye binen kurtulacak, ötekiler boğulacak.

Nuh AS oğluna seslendi:

يَابُنَيَّ ارْكَبْ مَعَنَا وَلاَ تَكُنْ مَعَ الْكَافِرِينَ (هود: ٤٢)

(*Yâ büneyye'rkeb meanâ ve lâ tekün mea'l-kâfirîn*) "Oğlum, bizimle beraber bin şu gemiye; kâfirlerle beraber olma!" (Hûd, 11/42) dedi. Baba ya, suçlu da olsa, kusurlu da olsa oğlunu kurtarmak istedi.

Oğlu da dedi ki:

سَآوِي إِلَى جَبَلٍ يَعْصِمُنِي مِنَ الْمَاءِ (هود: ٤٣)

(*Seâvî ilâ cebelin ya'sımünî mine'l-mâi*) "Bir dağın tepesine tırmanırım, o dağ beni sudan korur. Yukarı çıktığım için, su oraya kadar çıkamaz." (Hûd, 11/42) dedi.

Babası peygamber, oğlu babasının peygamber olduğundan habersiz, verdiği nasihati tutmuyor.

İbretli şeyler muhterem kardeşlerim! Her koyun kendi bacağından asılıyor. Aklını kullanmayan kaybediyor. Anası babası kâr etmiyor insana. Herkes aklını kullanacak, Allah'ın istediği yola gelecek. Başka çaresi yok.

Nuh AS tekrar seslendi:

لاَ عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللهِ إِلاَّ مَنْ رَحِمَ (هود: ٤٣)

(*Lâ àsıme'lyevme min emri'llâhi illâ men rahime*) "Evlâdım, bugün Allah'ın bu kahrından, merhamet sahibi Allah'tan başka koruyacak kimse yoktur. Başka kurtuluş yok, çare yok!" dedi. (Hûd, 11/43)

Allah'ın gazabı, azâbı geldiği zaman, akıl mantık sökmez. Allah cezalandırmaya niyet etti mi, cezalanacak. İnsanların Allah'ın gazabından kaçması mümkün değil. Kırk tane kapının arkasına saklansa, Allah'ın azâbı ona gelir.

وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ الْمُغْرَقِينَ (هود: ٤٣)

(*Ve hàle beynehüme'l-mevcü*) "Bir dalga geldi babasıyla konuşurken, Nuh AS'ın oğlunu devirdi sel dalgası, sürükleyip götürdü. (*Fekâne mine'l-muğrakîn*) Böylece o da boğulanlardan oldu.] (Hûd, 11/43)

Büyük bir azab, büyük bir imtihan, Allah'ın büyük bir gazabı, kahr-ı ilâhisi. Neden?.. Nuh AS buyuruyor ki:

قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلاً وَنَهَاراً . فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَائِي إِلاَّ فِرَاراً.

وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ وَاسْتَغْشَوْا

ثِيَابَهُمْ وَأَصَرُّوا وَاسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا (نوح:٥-٧)

(*Kàle rabbi innî deavtü kavmî leylen ve nehâra*) "Yâ Rabbi" diyor Nuh AS, "Kavmimi gece gündüz senin doğru yoluna çağırdım, imana çağırdım. Şirki bırakmaya çağırdım. (*Felem yezidhüm duàî illâ firârâ.*) Ben onları çağırdıkca, onlar benden kaçmayı arttırdılar." Gördükçe kaçıyorlar, firar ediyorlar, uzaklaşıyorlar, söz dinlemiyorlar.

(*Ve innî küllemâ deavtühüm li-tağfira lehüm.* "Ben onları hak yola çağırıp, sen onları mağfiret edesin diye imana davet ettiğim zaman, (*cealû esàbiahüm fî âzânihim*) kulaklarına parmaklarını tıkadılar. (*Ve'stağşev siyâbehüm ve esarrû ve'stekberu'stikbârâ.*) Elbiselerine büründüler, küfürde ısrar ettiler hakkı kabul etmemekte direttiler, kibirlendiler. Ondan sonra putlarını bırakmadılar, şirki bırakmadılar." (Nuh, 71/ 5-7)

Sonra ne oldu? Tufan geldi. Tufan geldi ama Allah mü'min kullarını kurtarıyor. Kâfirleri cezalandıracak. Nuh AS'ı Receb ayında tufandan mü'minlerle beraber kurtardı. Receb ayında mü'min kullara bir kurtuluş olduğunun müjdesi. (*Fesàme recebe ve emere men meahu en yesûmu*) "Receb ayında kendisi oruç tuttu. Allah'a şükür olarak, Allah merhamet etsin diye. Etrafındaki gemiye aldığı mü'minlere de emretti, onlar da oruç tuttular."

Sonra, (*Feceret bihimü's-sefînetü sittete eşhurin*) "Gemi onlara altı ay tufanın üzerinde, suyun üzerinde gezdirdi. (*Âhiru zâlike yevmü âşûrâ'*) Bu işin sonu Muharrem ayındaki Aşûre gününe tesadüf etti. (*Uhbita ale'l-cûdiy*) Ve Cûdi Dağı'na gemisi indi. (*Fesàme nûhun ve men meahû ve'l-vahşu şükren lillâhi azze ve celle*) Onlar artık bu tufandan kurtulup, tufan bittikten sonra, Cûdî Dağı'na gemi oturduktan sonra, Allah'a şükür olarak, Aziz ve Celîl Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne şükür sadedinde, Nuh AS ve yanındaki ashabı ve gemisine almış olduğu ehlî ve vahşî

hayvanlar, hepsi oruç tuttular.

(*Ve fî yevmi àşûrâe feleka'llàhe'l-bahre li-benî isrâîle*) Yine o Aşûre gününde Allah İsrâiloğulları'na, yâni Mûsâ AS maiyyetindeki o mü'minlere denizi yardı, Firavun'dan kurtardı. Arkalarından Firavun kovalarken, deniz yarıldı, onlar geçip kurtuldular, Firavun gark oldu. Bu da Aşûre gününde oldu.

(*Ve fî yevmi âşûrâe tâbe'llàhu alâ âdem*) Ve bu Aşure gününde, Allah Adem AS'a tevbe nasib etti, teveccüh etti, tevbesini kabul etti. (*Ve alâ medîneti yûnuse*) Ve Yunus AS'ın yetiştiği şehir ki, Irak'ın kuzeyindeki, Musul'un şarkındaki Ninova şehri deniliyor; o şehrin ahalisine de o gün tevbe nasib etti. (*Ve fîhi vülide ibrâhîm*) Ve İbrâhim AS da Aşûre gününde doğdu."

Bu ayın böylece mübarek insanlara bir lütuf ve müjde ayı olduğu eskiden beri, tarihen, eski hak dinlerden, hak peygamberlerden beri böyle. Hatta Araplarda bir âdet varmış, Pirimiz Abdülkâdir-i Geylâni Hazretleri'nin *Gunyetü't-Tàlibîn* kitabında okudum: Araplar bir zâlime, kendilerine zulüm eden, yakınını öldürmüş, zulüm yapmış birisine beddua edeceklerse, Receb ayını beklerlermiş. Receb ayına kadar beklerlermiş, o zaman el açıp dua ederlermiş; duaların kabul olduğu ay diye.

e. Receb Ayının Muhteremliği

Diğer hadis-i şerifi de yine Ebû Saîd el-Hudri RA rivayet eylemiş. (*El-hasen fî fadàili receb*) diyor. Demek ki, Hasan-ı Basrî Hazretleri'nin de Recebin faziletine ait bir eseri, bir koleksiyonu var. Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:[41]

رَجَبُ مِنْ شُهُورِ الْحَرَامُ ، وَأَيَّامُهُ مَكْتُوبَةٍ عَلٰى أَبْوَابِ السَّمَاءِ

[41] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.275, no;3277; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.311; no:35165; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.111, no:12684.

السَّادِسَةِ ، فَإِذَا صَامَ الرَّجُلِ مِنْهُ يَوْمًا وَجَدَّدَ صَوْمَهُ بِتَقْوَى

اللهِ ، نَطَقَ الْبَابُ وَنَطَقَ الْيَوْمُ قَالاَ : يَا رَبِّ اغْفِرْ لَهُ ؛ وَإِذَا لَمْ

يَتِمَّ صَوْمَهُ بِتَقْوَى اللهِ ، لَمْ يَسْتَغْفِرَا ، وَقِيلَ: خَدَعَتْكَ نَفْسُكَ

(ابو محمد الحسن في فضائل رجب عن ابي سعيد)

RE. 289/1 (*Recebü min şuhûri'l-haram*) "Receb Allah-u Teàlâ Hazretlerinin *eşhur-u hurum* denilen haram aylarından yâni muhterem aylarından, mübarek aylarından, dört aydan birisidir." Dört haram aydan üçü hac ayları Zilkàde, Zilhicce, Muharrem; ve bir de bu yedinci ay olan Receb.

(*Ve eyyâmühû mektûbetün alâ ebvâbi's-semâi's-sâdiseh*) "Altıncı semanın kapısında günleri yazılıdır."

(*Feizâ sàme'r-racülü minhü yevmen*) "Kim bir gün bile olsa bu Receb ayında oruç tutarsa, (*ve ceddede savmehû bi-takva'llàhi*) yâni takvâya uygun olarak orucunu tutar da orucunu yıpratmazsa, yepyeni, pırıl pırıl, tap tâze bir oruç olursa..." Oruç günahlardan yıpranıyor. "Yepyeni bir oruç olarak tutarsa orucunu; (*nataka'l-bâbü ve nataka'l-yevm*) o kapı ve o Recebin o günü konuşurlar, (*kàlâ*) derler ki: "(*Yâ rabbi iğfir lehû*) 'Bu günde oruç tutan şu kulunu mağfiret eyle!' diye dua ederler."

(*Ve izâ lem yetimme savmehû bi-takva'llàhi lem yestağfirâ ve kîle hadeatke nefsüke*) "Eğer orucu güzel tutmazsa, takvâya riayet etmezse; gıybet ediyor, dedikodu ediyor, harama bakıyor, haram lokma yiyor, bir takım günahlarla orucu iyice tamamlayamıyorsa..." Bu Receb için de önemli, Ramazan için de önemli, bütün oruçlarımız için önemli muhterem kardeşlerim!.. "O zaman onlar, o oruç tutan kimseye tevbe ve istiğfar etmezler ve denilir ki: (*Ve kîle hadeatke nefsüke*) 'Seni nefsin yine aldattı. Oyun etti sana nefsin.' derler."

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Biliyorsunuz bize en büyük oyunu şeytan ediyor.

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا (فاطر:٦)

(*İnne'ş-şeytàne leküm adüvvün fe'ttahizûhu adüvvâ*) "Şeytan sizin âşikâr düşmanınızdır. Siz de onu düşman belleyin! Düşmanlığını bilin, düşmanlığına karşı tedbirinizi alın, şeytana uymayın!" (Fâtır, 35/6) diye Kur'an-ı Kerim'in ayetinde bildiriliyor. Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerinde bildiriliyor.

Evet, şeytan bir düşmanımızdır, bize vesvese verir. Bize günahları yaptırmaya çalışır. Hayırları yaptırmamağa çalışır. Hayırları ille yapmaya ısrar edersek, sevaplarını kaçırttırmaya çalışır.

Nefis de öyledir. Nefis de insana oyun eder, hile eder, aldatır. Allah'ın rızasına uygun olmayan işleri yapma durumuna düşürür.

Günahlara saplandırır, meylettirir. İçkiye, kumara, gazinoya, meyhaneye, eğlenceye götürtür. Namazı, niyazı, orucu, ibadeti bıraktırır. Haramlara bulaştırır, sevaplardan uzaklaştırır.

Onun için, bu nefsi yenmeye gayret etmek lâzım! Şeytanın oyununa gelmemeye dikkat etmek lâzım! Nefsi yeneceğiz, nefsin sözünü dinlemeyeceğiz. İçimizden nefsimiz bizden bir şey istese bile, vermeyeceğiz istediğini... Nefsi yenmenin idmanı da oruçtur. Oruç tuta tuta, oruçta suyu içmeyerek, yemeği yemeyerek, arzularımızı dizginleyerek nefsimize hakim olmaya çalışacağız.

Yine Receb ayıyla ilgili bir hadis-i şerif okumuş oluyoruz. Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber SAS bir hadis-i şerifinde şöyle buyurdu:[42]

إِنَّ فِي الْجَنَّةِ نَهْرًا يُقَالُ لَهُ رَجَبٌ ، أَشَدُّ بَيَاضاً مِنَ اللَّبَنِ ، وَأَحْلٰى مِنَ الْعَسَلِ ؛ مَنْ صَامَ يَوْمًا مِنْ رَجَبٍ ، سَقَاهُ اللهُ مِنْ ذٰلِكَ النَّهْرِ

(الشيرازي في الألقاب ، هب . عن أنس)

(*İnne fî'l-cenneti nehren*) "Cennette bir nehir vardır ki, (*yükàlü lehû receb*) adı Receb'dir." Cennetteki nehrin adı Receb, bu ayın adıyla isimlendirilmiş.

(*Eşeddü beyâdan mine'l-leben*) Sütten beyazlığı daha beyaz, daha ak. Suyunun rengi sütten daha beyaz. (*Ve ahlâ mine'l-asel*) Baldan da tadı daha tatlı. Sütten daha beyaz, baldan daha tatlı.

(*Men sàme yevmen min receb, sakàhu'llàhu min zâlike'n-nehir*) "Kim Recebden bir gün oruç tutarsa, Allah-u Teàlâ Hazretleri o nehrin suyundan bu Receb ayında oruç tutanlara onu içirecek." diye müjdeliyor.

---

[42] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.367, no:3800; İbn-i Hibbân, Mecrûhîn, c.II, s.238; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mizan*, c.VI, s.101, no:348; Enes ibn-i Malik RA'dan.
Kenzü'l-Ummal, c.VIII, s.577, no:24260; Geylânî, *Gunyetü't-Tàlibîn*, s. 157.

Allah-u Teàlâ Hazretleri o sütten ak, baldan tatlı Receb nehrinden içenlerden eylesin cümlenizi, cümlemizi...

Bir rivayet daha aşağıda... Bu okuduğum kitap Abdülkàdir-i Geylânî Efendimiz'in *Gunyetü't-Tàlibîn* isimli kitabı. O zâtın mânevî büyüklüğüne hürmeten, onun kitabından da böyle okuyorum. Yine Enes RA'dan rivayet edilmiş ki:[43]

إِنَّ فِى الْجَنَّةِ قَصْرًا لاَ يَدْخُلُهُ اِلاَّ صُوَّامُ رَجَبِ (كر. وابن شاهين في الترغيب عن أنس)

(*İnne fi'l-cenneti kasran*) "Cennette bir köşk vardır. Çok muazzam, güzel bir köşk. (*Lâ yedhulühû illâ suvvâmu receb*) Bu kasra, bu köşke, bu saraya ancak, Receb ayında oruç tutanlar davet olunup girecekler."

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizleri o köşke girenlerden eylesin...

Allah-u Teàlâ Hazretleri bu Receb ayının faziletlerinden, imkânlarından cümlemizi istifade ettirsin. Bu oruçları tutmayı nasib etsin... Bu sevapları, mükâfatları kazanmayı nasib etsin…

f. Receb Ayında Tevbe Edelim!

Yazmış ki pîrimiz:

رجب شهر التوبة ، شعبان شهر المحبة ، رمضان شهر القربة.

(*Recebü şehrü't-tevbeti*) "Receb ayı, tevbe ayıdır." Yâni, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne dönüş ayıdır. Eğer yolun tam Allah yolu değilse, işin tam takvâ ehli müslüman işi değilse, müslümanlığın tam sağlam bir müslümanlık değilse, hayatın tam Kur'an-ı

---

[43] İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.XXV, s.334, no: 3046; Enes ibn-i Malik RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VIII, s.653, no:24582; *Câmiü'l-Ehadis,* c.XXXIII, s.137, no:35923; Geylânî, *Gunyetü't-Tàlibîn*, s. 158.

Kerim'in sünnet-i seniyye-i nebeviyyenin istediği hayat değilse, dön!

Hani Mevlânâ Celâleddin-i Rumî Hazretleri'nin türbesine yazılmış da[44] herkesin ağzında söyleniyor ya, "Gene gel!" diye. Gene gel demek değil de o, dön aslında doğrusu. *Bâzâ*, geri dön demek. Vazgeç, yanlış yolu bırak demek.

بازآ بازآ، هر آنچه هستی بازآ!
گر کافر و گبر و بت‌پرستی بازآ!
این درگه ما درگه نومیدی نیست؛
صد بار اگر توبه شکستی بازآ!

Bâz â bâz â, her ançi hestî bâz â!
Ger kâfir ü gebr u putperestî bâz â!
İn dergeh-i mâ dergeh-i nevmîdî nist;
Sad bâr eger tevbe şikestî bâz â!

Vaz geç, geri gel; ne olursan ol dön, geri gel!
Kâfir de olsan, ateşperest de olsan, *putperest de olsan* dön, bu hak yola gel!
Bu bizim dergâhımız ümitsizlik dergâhı değildir;
Yüz defa tevbeni bozmuş olsan bile dön, yine gel!

"İslâm'dan gayri ne isen, vazgeç, bırak onu! Eğer kâfirsen, ateşperestsen, putperestsen bile, ne isen işte artık, hangi yoldaysan İslâm'ın dışında ne isen, vazgeç, bırak, dön, tevbe et! Cenâb-ı Hakk'ın yoluna dön!"

Tevbe ne demek, dönmek demek. Kuş havada uçar. Yemin

[44] Bu rubai Mevlânâ'nın değildir, Ebû Saîd-i Ebü'l-Hayr. isimli İranlı bir şaire aittir.

olduğu yere, suyun olduğu yere döne döne inermiş. Ona *tâbe* diyorlar. Yâni, kuşun öyle döne döne alçalıp köşeye indiği yere dönmek demek tevbe. Yâni, kul tevbe ediyor. Ne yapıyor?.. Yanlış yolu bırakıyor, Cenâb-ı Hakk'ın yoluna dönüyor.

(*Recebü şehrü't-tevbeh*) İşte bu ay, tevbe etme ayıdır. *Şehir* ay demek Arapça'da. Türkçe'de şehir, minareli, evli, saraylı, bağlı bahçeli yerlere şehir diyoruz. Arapça'da öyle değil... Arapça'da şehir ay demek. *Şehr-i Receb*, Receb ayı demek. *Şehr-i Şa'bân*, Şa'ban ayı demek. *Şehr-i Ramazan*, Ramazan ayı demek. Hoş geldin ey şehr-i Ramazan!.. *Şehr* Arabça'da ay demek. Kelimeler benziyor ama mânâları farklı.

(*Şa'banü şehrü'l-muhabbeh*) Şa'ban muhabbet ayıdır. Tabii tevbe etti mi bir insan hem Allah onu sever, tevbe edeni Allah sever, nasıl buyuruyor Kur'an-ı Kerim'de, ne kadar güzel bir müjde... *Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:*

إِنَّ اللهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ (البقرة:٢٢٢)

(*İnna'llàhe yuhibbü't-tevvâbîn.*) "Hiç şüphe yok ki, muhakkak ki, Allah tevbe eden kulları sever." (Bakara, 2/222) Döneceksin, dönen kulu sever. Hatasını anlayıp doğru yola dönen kulu sever.

Herkes sanıyor ki tevbeyi diz çökecek, gözünü yumacak, eline tesbihi alacak, beş defa veya on beş defa, veya yirmi beş defa, veya yetmiş defa, veya yüz defa tevbe, tevbe, tevbe, tevbe, tevbe... diyecek. Böyle sanıyor tevbeyi. Evet bu tevbenin sözü ama özü olmadan sözün kıymeti olmaz.

Hazret-i Ali Efendimiz Kûfe mescidine girmiş, içeri girmiş, şöyle bir velâyet gözüyle bakmış kim ne yapıyor falan, kenarda bedevinin birisi tevbe yâ Rabbi diyormuş. Tevbe yâ Rabbi!.. Tevbe yâ Rabbi!..

Demiş ki:

"—Ey bedevî, ey köylü, ey çöllü sadece dil ile tevbe demek

yalancıların tevbesidir.”

Diliyle tevbe ediyor da işi yine fena, işi yine yamuk. Camiden çıkınca yine yamuk. Yolu yamuk. Bu yalancıların tevbesi… Burada tevbe diyor, dışarıdaki işi düzelmedi bile. Halbuki tevbenin kabul olmasının şartı kötülüğü bırakmak zaten. Kötülüğü bırakmadan tevbe derse tevbesi kabul olmaz. Kötülüğe musır iken, ısrar ederken tevbe olmaz. Kötülüğü bırakacak, pişman olacak, bir daha işlememeye azmedecek, kul hakları varsa, kul hakkı tarzındaysa onları da verecek. Ondan sonra tevbe edecek. Tevbesi öyle kabul olacak. Dönüş o zaman tamam olacak.

“—Böyle sadece dil ile tevbe demek, *Estağfiru’llàh* demek yalancıların tevbesindir.” demiş.

Nasıl olacak; hayatı dönecek, istikameti dönecek, fikri dönecek, kafası dönecek, kalbi dönecek, yönü dönecek, Cenâb-ı Hakk’a iyi bir kul olmaya azmedecek. Bu böyle oldu mu Allah sever.

(*İnna’llàhe yuhibbü’t-tevvâbîn.*) *İnne* edat-ı tahkikdir. Yâni, muhakkak ki demek. (*İnna’llàhe*) “Hiç şüphe yok ki, muhakkak ki Allah, (*yuhibbu’t-tevvâbîn.*) tevbe eden kulları sever.”

Tevvâb ne demek?.. Çok tevbe eden demek. Yâni tevbede mubalağalı olacak insan, çok ısrar edecek. Israrlı olacak, gevşek olmayacak, zayıf olmayacak, lafla olmayacak. Tevbe derken, “Yarın ben bu işi yaparım ya neyse, bu akşam kandil gecesi olduğundan bir tevbe edeyim!” derse; öyle şey olmaz! Yapmamaya azmedecek.

Tevvâb diyor; ısrarlı, azimli ve çok... Böyle fa’al sigası Arapça’da meslek ifade eder. *Kassab* diyoruz, *bakkal* diyoruz, *abdal* diyoruz yâni bu işi çok yaptığından bu isim veriliyor. Tevvâb, yâni o işi o kadar çok yapacak ki, candan yapacak ki, ısrarla yapacak ki, tevbesi kabul olsun.

Tevbesi kabul olunca öbür ay, Şa'ban ayı, şehr-i Şa'ban, muhabbet ayı olur. Hem Allah o kulu sever, hem de kulun gönlünde Allah’a karşı, Allah yoluna karşı, İslâm’a karşı, imana karşı Allah’ın emrettiği şeylere karşı bir sevgi hasıl olur.

Yasaklara karşı bir nefret hasıl olur. İnsan iyi müslüman oldu mu, Allah'ın meşakkatli ibadetlerinden bile zevk alır.

Haccın kolay bir iş olduğunu mu sanıyorsunuz? Değil... Herkes biliyor; sıcak var, meşakkat var, izdiham var, ezilmek var, masraf var, rahatsızlık var, otellerde; bir küçücük senin burada tek başına yattığın odalarda dokuz kişi yan yana yatar. Kimisi mükeyfi aç der, kimisi kapat der. Kimisi horlar, kimisi horlamaz, abdest almak istersin su bulunur, bulunmaz. Evindeki rahatlık oluyor mu? Olmuyor.

Arafat'a çıkarsın çadırda izdiham, yüznumaraya gitmek istersin, yüznumaralarda kuyruk, içeriye girersin senin istediğin temizlik yok. Dışarı çıkarsın vakitler geçmek vs... Zor. Güneş çarpar, sıkıntı...

Müzdelife'ye gelirsin kafileyi kaybedersin… Ana baba günü, kimsenin kimseden haberi olmaz, yatacak yer yok. Su yok, herkes birbirinden su ister:

"—Aman ne olursun şu bidonundan biraz su ver!"

Herkes cimrileşir kimse kimseye hayır yapmak istemez vs.

Yatacak orada da, sabahleyin Müzdelife vakfesini yapacak, ondan sonra şeytan taşlayacak.

Şeytan taşlama bir başka ana baba günü, itiş kakış, terlikler iki metre yığılır. Üzerinden elbiseler sıyrılır insanların. Kimisi yere düşer, kimisi yaralanır. Kolay mı? Değil.

Niye yapıyor bu kadar insan, milyonlarca insan yalvarıp yakarıp masraf edip de bu hacca niye gidiyor?.. Allah bir kulu sevdi mi, Allah'ın gönlüne verdiği sevgiyle muhabbetle Allah'ın yolunu seviyor, meşakkati de tatlı geliyor. Meşakkati bile, derdi, gamı kederi bile tatlı geliyor; hatta, canını bile Allah yolunda seve seve veriyor.

"—Allah, Allah, Allah!.." diye cihad ediyor, şehid olmaya gidiyor.

Kefeni boynuna doluyor, helalleşiyor yakınlarıyla; "Hakkınızı helâl edin, ben Allah yolunda cihada gidiyorum. Geri dönmem artık." diyor. Canını vermeye gidiyor. Neden?.. İman güzel oldu mu o zaman muhabbet olur. Kul Allah'ın yolunu sever, ibadetini sever. Allah da kulunu sever.

Receb tevbe ayıdır. Biz hakîkî tevbe edenlerden olmaya çalışalım. Cenâb-ı Hakk'ın yoluna girip de tam müslüman olmaya çalışalım. Yâni dışı boyamayla olmuyor. Sahtesini sevmiyoruz. Altın suyuna batırılmış şeye, kimse altın gibi kıymet vermiyor.

"—Plastik bu! Bunun dışına böyle yaldız yapmışlar, bunun kıymeti yok, âdi mal bu!" diyor, almıyor; hakikisini istiyor.

Camdan boncuk, bana göre, benim gözüme göre kuyumcudaki o elmas şeyler gibi parlıyor. O da yüzük, o da bilezik, o da gerdanlık... Hayır, onu kimse beğenmiyor; hakîkiîsini istiyor. Sen de sahte müslüman olma, hakiki müslüman ol! Allah da sahtesini sevmiyor, hakîkîsini seviyor.

Onun için, tevben hakîkî tevbe olsun! Cenâb-ı Hakk'ın yoluna sağlam bir girişle gir, tam müslüman ol! Fırsat bu fırsat; bir dahaki seneye ya çıkarsın, ya çıkamazsın!..

g. Tùl-i Emel Çok Tehlikeli

İnsanları mahveden nedir biliyor musunuz? Büyüklerimiz en tehlikeli duygu olarak nedir demişler? Hiç tahmin etmezsiniz. En tehlikeli duygu, tùl-i emel...

Tùl-i emel ne demek? Ümidinin çok uzaklara kadar uzanıp gitmesi. Neyi ümid ediyor? Çok yaşarım, sıhhatli olurum, yaparım, bir dahaki Ramazan'da olur, öteki senede olur... Emekli olurum, emekli olduktan sonra hacca giderim, bilmem ne...

Senet mi aldın, delilin mi var, garantin mi var, yarına çıkacağına senedin mi var?.. Hiç bir şey yok ama, şeytan tùl-i emel duygusuyla insanlara, yapması gereken aslî şeyleri zamanında yaptırtmıyor. Daha gençsin, şöyle yaparsın, kırk yaşını geç, hiç olmazsa altmış yaşını geç, emekli ol, sakal bırakırsın o zaman, bilmem ne diye tùl-i emelle aldatıyor. Tùl-i emel tuzağına düşürüyor.

Onun için, tehir etmeyeceksin! Yarına çıkacağına inanmayacaksın! Yarına çıkacağını düşünmeyeceksin! Bir dahaki sene Receb ayına erişeceğine içinden bir garanti olmayacak. "Bu

benim son Recebim olabilir. Aman bu tevbeyi, dönüşü bu ayda tam yapayım!" diyeceksin. "Bir dahaki Recebe belki çıkamam!" diyeceksin. "Geçen sene sağ olan nice arkadaşlar, aramızdan ayrıldı." diyeceksin. "Kimisi gençti." diyeceksin.

Ben biliyorum, talebelerim var. Herkes biliyor, evladını gömüyor kimisi. Torununu gömen dedeler var. Dede yaşıyor da torun gidiyor. Sen nereden garantili sanıyorsun bir dahaki sene Recebe çıkacağını?.. Bakalım, bundan sonraki kandile çıkabilecek misin?..

Onun için, tùl-i emel kadar şeytanın insanı aldatan büyük yanlış duygu tuzağı olamaz. Tùl-i emel; emeli uzun.

"—Yaşarım yâ, el-hamdü lillâh pazum yerinde, kilom yerinde… Doktorlara gittim çekap (*check up*) yaptırdım, turp gibi sağlamım!"

Turp gibi sağlamsın ama, kocaman kale gibi bir Man araba gelir, güm diye bir vurdu mu, toz duman olursun... Ne turpluğun kalır, ne suyun kalır, ne posan kalır. Gittin...

Onun için buyrulmuş ki:[45]

إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ فَقَدْ قَامَتْ قِيَامَتُهُ (الديلمي عن أنس)

(*İzâ mâte'l-insânü fekad kàmet kıyâmetühû*) "Bir insan öldü mü kıyameti kopmuştur."

Bitti... Onun defteri dürüldü. Geçmiş ola, fırsat kaçtı. Defter dürüldü, imtihan sona erdi.

"—Kaldır bakalım kalemi!.."

"—Hocam, daha soruların dokuz tanesini yapamadım! Daha bir tanesini yazıyordum, imtihanın müddeti bitmiş."

"—Biter ya, imtihan bu. Gözünü açacaksın!.."

Onun için, tevbeyi sıdk ile yapacaksın muhterem kardeşim!

---

[45] Lafız farkıyla: Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.285, no:1117; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1072, no:42748; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1615, no:2618; Süyûtî, *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.IV, s.65, no:2781.

Ağlaya ağlaya yapacaksın! Bu gece fırsat işte...

“—Yâ Rabbi, bu Receb ayı tevbe ayıymış, beni affet yâ Rabbi!” diyeceksin.

Sabaha kadar ağlayacaksın! Odanın kapısından dışarı gözyaşların şaldır şaldır akacak ki, Allah tevbeni kabul etsin.

“—Ben ettim yâ Rabbi, hata bende, çaresiz kaldım, şimdi ben ne yapacağım?.. Mahvoldum yâ Rabbi, sen bana çare ver yâ Rabbi, çare bul yâ Rabbi, çare yap yâ Rabbi, devâ ver yâ Rabbi, lütfeyle yâ Rabbi, affeyle yâ Rabbi, fırsat eyle yâ Rabbi!” diyeceksin.

Zengin kardeşimizin birisi amansız bir hastalığa yakalanmış, ne yapacak?.. Dosdoğru Avrupa’ya, Londra’ya... Londra’ya giderken demiş ki:

“—Yâ Rabbi, bu amansız hastalığa yakalandım. Hiç bir şey yapamadım yâ Rabbi sana!.. Hiç bir güzel ibadet yapamadım, hayır hasenât yapamadım. Yâ Rabbi, ölürsem haybeye gideceğim, boşa gideceğim...”

Amansız hastalık. Öyle oluyor ya üç ay içerisinde mum gibi eriyor insan, sararıp soluyor, bir deri bir kemik kalıyor. *İnnâ lillâh, ve innâ ileyhi râciûn...* Vefatını duyuyorsun, acıyorsun, ah diyorsun, vah diyorsun. İyi adamdı, kötü adamdı, ne ise arkasından herkes bir şey söylüyor.

Demiş ki:

“—Yâ Rabbi bana müsaade et, beni yaşat, fırsat ver de hayatımda biraz hayır hasenât yapayım!”

Allah yaşatmış, öldürmemiş o hastalıktan. Korumuş, kurtarmış. Allah fırsat verir insana...

Arkadaşımızın biri de ticaret yapıyor, ithalât, ihracat yapıyor. Demiş ki:

“—Yâ Rabbi, eğer ben bu ticareti yaparsam, kazanırsam, yüzde yirmi beşini hayra sarf edeceğim!”

Tamam vermiş Allah. Ama sen yüzde yirmi beşi, yüzde yirmi dört yaparsan yanarsın ha!.. Çünkü Allah’la ahd yapıyorsun. Allah’la ahd oyuna gelmez. Yüzde yirmi dört yaparsan, hapı

yutarsın. Madem öyle dedin, ondan verdi Allah sana... Hayır yapacaksın diye verdi. Hayır müesseselerine yardım edeceksin diye verdi. Allah'a ahdine, insanın sadık olması lâzım!

رجب شهر التوبة ، شعبان شهر المحبة ، رمضان شهر القربة.

(*Recebü şehrü't-tevbeh*) "Receb Cenâb-ı Mevlâ'ya dönme ayıdır." İyi müslüman olmaya girme zamanıdır. Has müslüman olma yoluna dönme zamanıdır.

(*Şa'bânü şehrü'l-muhabbeh*) "Şa'ban, muhabbet ayıdır." Allah seni sevecek, sen Allah'ı seveceksin. Zaten, Allah seni sevmezse muhterem kardeşim, sen Allah'ı sevmenin kokusunu bile duyamazsın! Aklından zerresini bile geçiremezsin!.. Allah seni sevmezse, sana kendisini andırtmaz bile... Senin ağzına adını aldırtmaz bile... Allah seviyor da, ondan sonra kullarda Allah sevgisi oluyor. Allah sevgisi olması için de, insanın günahları bırakıp sevaplı işleri yapmağa başlaması lâzım!..

İşin esrarını millet bilmiyor. Allah sevecek. Allah neyi sever?.. (*İnna'llàhe yuhibbü't-tevvâbîn*) "Aşk ile, sıdk ile meslek edinmiş gibi çok ciddi şekilde tevbe edeni sever." Tevbe edeceksin, ibadetini güzel yapacaksın, hayır-ı hasenâtı yapacaksın, sadaka vereceksin, hayır yapacaksın vs... filan sevdirmeye çalışacaksın kendini. Cenâb-ı Hakk'a kendini sevdirmeye çalışacaksın!

Ne buyurmuş Hocamız cennetmekân son konuşmalarında, Hicaz'daki konuşmalarında:

"—Her şey boş bu dünyada..." demiş, "Padişahlık da boş, zenginlik de boş, müridlik de boş, şeyhlik de boş... Bütün mesele Allah'ın sevgili kulu olabilmekte!.." buyurmuş.

Doğru. Allah'ı sevgili kulu olamadıktan sonra, taklidde kaldıktan sonra, levhada, lafta kaldıktan sonra, kıymeti yok... Allah'ın sevgili kulu olacaksın. Allah'ın sevdiği işi yapacaksın, Allah lütfedecek, nazar edecek: "Tamam, şu kulumu affettim." diyecek, sevecek seni.

O sevdiği zaman, senin kalbin bir değişecek, aklın bir değişecek. İçinde coşku başlayacak, ağzında tad başlayacak, muhabbet başlayacak... Haa bak, Allah sevdiğinden oluyor o. Onu sevmediğine vermez Allah... Başkası duyamaz onu.

Şa'ban muhabbet ayıdır. Sonra, (*Ramadànu şehrü'l-kurbeh*) "Ramazan da Allah'a *kurbiyyet*; yakın olma ayıdır. Yâni, evliyâ olma ayıdır Ramazan." Sen Receb'de tevbe et... Şa'ban'da muhabbetin deryasında yun, yıkan... Ondan sonra Cenâb-ı Mevlâ seni Ramazan'da kurbiyyetine erdirsin, kendisine yakın evliyâsı zümresine dahil eylesin...

Buyurmuşlar ki:

رجب شهر الحرمة ، شعبان شهر الخدمة ، رمضان شهر النعمة.

(*Recebü şehrü'l-hürmeh*) "Receb hürmet ayıdır." Sen Allah'ın ahkâmına hürmet edersen, saygını takınırsan, yapmaman gereken şeyleri yapmazsan; (*Şa'bânü şehrü'l-hidmeh*) "Şa'ban'da hizmete devam edersen..."

Çünkü bazı insanlar uçarı oluyorlar. Şıpsevdi diyorlar, uçarı diyorlar, gelip geçici... Akşam iyi sabah kötü, bu gün iyi yarın kötü, üç ay iyi dördüncü ay kötü... Olmaz. İstikrar lâzım, uçarı olmamak lâzım. İstikrarlı insan, dengeli insan diyoruz buna. Çizgisi böyle zikzaklı olmayacak. Böyle yanar döner olmayacak, yanıp sönücü olmayacak.

(*Şa'bânü şehrü'l-hidmeh*) Hizmete Şa'ban ayında devam edeceksin. Bak Receb ayında ne oldu?.. Peygamber Efendimiz 27'sinde Mi'rac'a çıktı. Ne kadar güzel bir ikrama nâil oldu. Rasûlüllah SAS'in şu mübarek nâil olduğu Mi'racının büyüklüğünü düşünün! Hayattayken var mı böyle bir ikrama nâil olan?.. Kime nasib olmuştur böyle güzel bir şey?..

Âşikâre gördü Rabbü'l-izzeti,
Âhirette öyle görür ümmeti.

Şeş cihetten şol münezzeh Zülcelâl,
Bî kem ü keyf ana gösterdi cemâl.

Huzuruna yaklaştırdı, *kàbe kavseyni ev ednâ* makamlarından geçirdi. Dergâh-ı izzetine kabul buyurdu. Mevlâsıyla Peygamber SAS Efendimiz.

Bî-hurûf u lafz u savt ol pâdişâh,
Mustafâ'ya söyledi bî-iştibâh.

Bu yüksek makama erdi Receb ayının sonunda. Tabii böyle oruçla, ibadetle, edeble bu mübarek aya girince sonu ne oluyor?.. Mi'rac oluyor. Sonra, Şa'ban'da hizmete devam edeceksin, gevşemeyeceksin!..

İyi insan, ikrama erdiği zaman şımarmayan insandır. Mevkî makama çıktığı zaman, şaşırmayan insandır. Dengesini kaybetmeyen insandır.

"—Filanca adam fakirdi, zenginleşti şımardı."

Bırak, adam değil...

"—Filanca adam memurdu, müdür oldu, âmir oldu; yanına yaklaşılmıyor tafrasından!.."

Bırak, adam değil... Öyle olmayacak, devam edecek, istikrarlı olacak. Şımarmayacak.

مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَى (النجم:١٧)

(*Mâ zâğa'l-basaru ve mâ tağà*) "Göz sapmadı, tuğyan etmedi." (Necm, 53/17) diyor. Peygamber Efendimiz, o yüksek makamlara gitmiş ama, edebine riayet etmiş. Daimâ Allah'ın sevdiği çizgide, her makamın şanına uygun edebini takınarak, öyle yücelmiş, yükselmiş.

O halde mü'min de, Recebin ikramlarına erse dahi, Şa'ban ayında hizmete devam edecek. Ondan sonra, (*Ramadànu şehrü'n-*

ni'meh) "Ramazan'da da nimet-i ilâhîye mazhar olacak."

Dikkat ediyorsanız hep Ramazan'da sonuç. Yâni üç aylık bir eğitimin sonucu...

"—Tamam hocam, anladık. Receb böyle, Şa'ban böyle, Ramazan böyle. Ramazan'dan sonrası ne?.."

Ramazan'dan sonrası eski hamam, eski tas ise, ne demektir?.. Bir tek mânâsı var... Üç ay böyle yükseldi, yükseldi, Ramazan'da o güzel noktaya geldi. Ramazandan sonra eski hale dönmüşse, bu ne demek?.. Hadis-i şeriflerde bildiriliyor: İbadetleri kabul olunmamış demek, boşa gitmiş demek, yazıklar olsun demek, burnu yerde sürtsün demek, *rağıme enfühû* demek, sürtsün burnu yerde demek... Ramazan geçmiş de, eski hamam eski tas... Ramazan bitti, ibadet gitti... Öyle şey olur mu?..

Bu üç ay neden?.. Belli bir seviyeye çıkacaksın, artık o seviyede gideceksin demek. Yükseleceksin, yükseleceksin, seviyeyi düşürmeyeceksin demek... Seviyeyi düşürmemek, seviyeyi kazanmaktan daha zordur. Devamlılık, bir işi başarmaktan daha zordur. Bir müesseseyi kurarsın, kırk tane müessese kurarsın, elli tane şirket kurarsın; ama, hepsi batar. Olmaz! Devam ettirmek önemli...

Onun için, Ramazan nimet ayıdır. Tamam. Aynı kalite, aynı mükemmeliyet ondan sonra da devam edecek. Başarmış olacaksın işi, üste geçmiş olacaksın, üst seviyeli bir kul olarak yaşayacaksın. İyi bir kul olarak yaşayacaksın.

Sonra, ne demişler büyüklerimiz, sıralamışlar güzel güzel:

رجب شهر العبادة ، شعبان شهر الزهادة ، رمضان شهر الزيادة .

(*Recebü şehrü'l-ibâdeh*) "Receb ibadet ayıdır." Yâni ibadetlere gayret edeceğiz, güzel yapacağız.

(*Şa'bânü şehrü'z-zehâdeh*) "Şa'ban da zâhidlik ayıdır. Dünyaya önem vermemek, âhirete rabet etmek ayıdır. "

(*Ramadànu şehrü'z-ziyâdeh*) Ramazan da ziyade ikramlara, Allah'ın büyük nimetlerine erişme ayıdır."[46]

Daha sözleri çok uzatabiliriz. Uzatmayalım, bu kadarla bırakalım! Anlatabildiğimi tahmin ediyorum. Hadis-i şeriflerden naklettik. Mühim bir aya girmiş bulunuyoruz. Bir haftası geçti, ama üç haftası var...

İşte böyle muhterem kardeşlerim, bir insanın zamanı geçti mi, geçen zamanı telâfinin imkânı yoktur. İnsanın en kıymetli hazinesi zamanıdır, vaktidir. Zamanının, vaktinin değerlendirilmesini bilen insana aşk olsun, ne mutlu... Zamanının değerlendirmesini yapamamış olan insanın, zararını telâfi mümkün değildir.

ما مضى فات .

(*Mâ madà fâte*) "Geçmiş olan fevt olup gitmiştir, elden çıkmıştır." Hiç telâfi imkânı yoktur. İstikbal; o da ya gelecek, ya gelmeyecek... Tùl-i emel yok. Bilmiyoruz, yarına yaşayacak mıyız?.. Bilmem. Sabahı kılacak mıyım?.. Bilmem. Camiden sağ çıkacak mıyız?.. Bilmem. Belki çıkmayız. Allah uzun ömür versin, yüz yıl ömür versin, yüz elli yıl versin ama, bilmiyoruz. İstikbal; ya olur, ya olmaz.

Evliyâullahtan birisinin yanında, pabuççuya gelmiş bir adam, demiş ki:

"—Pabucumu çok sağlam yap, üç sene dayanacak gibi olsun, sağlam olsun!" demiş.

Evliyâ gülmüş ona. O gittikten sonra ayakkabıcı sormuş:

"—Efendim niye güldünüz?"

Demiş ki:

"—Adamın ömrü şu kadar, üç sene dayansın diyor. Pabucu kadar yaşamayacak ki, ölecek. Kısa bir zaman sonra ölecek, pabucunun üç senelik olmasını istiyor. Hey, hey!.. Bir şeyden haberi yok."

---

[46] Geylânî, *Gunyetü't-Tàlibîn*, s. 158.

Ecel insanın etrafında dolaşıyor. Yunus Emre, işi biraz böyle köylü dayıların anlayacağı gibi söylemiş:

Halkı bostan edinmiştir,
Dilediğin üzer ölüm…

Üzmek koparmak demek eski Türkçede. “Halkı bostan edinmiştir, dilediğini kopartır ölüm.” Ne demek?.. Biz bir bostan tarlası gibiyiz muhterem kardeşlerim! Kimimiz karpuzuz, kimimiz kavun; kimimiz olmuşuz, kimimiz kelek... Ölüm şöyle dolaşıyor, kimin vâdesi yetmişse, çat kopartıp alıyor, torbasına doldurup götürüyor. Aramızdan boyna ayrılıyorlar.

Her namazda Kâbe’de, her namazda Mescid-i Nebevî’de er kişi niyetine, hatun kişi niyetine, tıfl için namaz; hep cenaze namazı kılınıyor.

Farzı kıldıktan sonra, “*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llàh... Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llàh...*” diye selâm veriliyor. Bizim hacı dayılar bilmiyorlar, kalkıyorlar; sünnetleri burada kıldıkları gibi kılıyorlar. Ben öyle yapmıyordum, bekliyordum. Bir haber gelecek, müezzin biraz sonra haber verecek. Biraz sonra hemen:

اَلصَّلاَةُ عَلَى الْمَيِّتِ يَرْحَمُكُمُ اللهُ !

(*Es-salâtü ale’l-meyyiti yerhamükümu’llah*) “Cenâze var ey mü’minler, buyurun cenâze namazına; Allah size rahmet etsin!” diye anons oluyor.

Tabii namazı kılanlar yetişemiyor. Cenâze namazı sevap, çok sevap, kaçırılacak bir şey değil. Sünneti biraz sonra kılarım, cenâze namazını kaçırmam orada... Cenâze namazının büyük sevabı var. Her gün aramızdan üç kişi, beş kişi, üç kişi, beş kişi, çocuk, yaşlı, kadın, erkek ayrılıp gidiyor.

Halkı bostan edinmiştir,
Dilediğin üzer ölüm.

Gelinlik kızların saçın,
Teneşirde yıkar ölüm.

Gelinlik kızdı, evlenecekti; ölür, teneşir tahtasında yıkarlar, kefene sararlar, kabre koyarlar.

Allah-u Teàlâ Hazretleri, bu acı hakikati göz önünden hiç uzak tutmayan ve ona göre hayatını tanzim eden, ahirete ona göre hazırlanan kullarından eylesin...

Bu işin şakası yok. Ahireti kazanamazsanız bir telafisi, çaresi var mı bu işin?.. İkmali var mı, ikinci senesi var mı, bütünlemesi var mı, sınıfta kalınca bir daha okumak var mı?.. Yok!.. Bir kaybettin mi ebedi hayat mahvoluyor. Onun için, ahireti kazanmaya çok gayret etmek lâzım!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri şu mübarek gece hürmetine, şu mübarek ay hürmetine, sevgili kulları hürmetine, mübarek vakitler hürmetine, mübarek yerler, mekânlar hürmetine, evliyâullah, enbiyâullah hürmetine, Peygamber-i Zîşanımız hürmetine, Habib-i Edîbi hürmetine, Esmâ-i Hüsnâsı hürmetine bizleri de nevm-i gafletten ikaz eylesin... Yolunda daim, zikrinde kâim kullar eylesin...

h. Hatm-i Hàcegân ve Dua

Fatiha-i Şerîfe mea'l-besmele...

....

Üç salevât-ı şerife...

....

Bir *Elem neşrah leke* Sûresi, besmeleyle...

....

Onbeş İhlâs-ı Şerif Sûresi besmeleyle...

....

Fatiha-i Şerîfe mea'l-besmele...

....

Üç salevât-ı şerife...

....

Fa'lem ennehû:

"—*Lâ ilâhe illa'llàh...*" (On defa)

Lâ ilâhe illa'llàhu'l-melikü'l-hakku'l-mübîn... Muhammedün rasûlü'llàhi sàdiku'l-va'dil-emîn... Salla'llàhu aleyhi ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn... Salâten ve selâmen dâimeyni mütelâzimeyni ilâ yevmi'd-dîn...

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

[İhlâs, Felak, Nas, Fâtiha Sûreleri ve Bakara Sûresi'nin ilk sayfasını okudu. Aralarda tekbir alındı.]

Sadaka'llàhu'l-azîm. Sübhàne rabbike rabbi'l-izzeti ammâ yesıfûn. Ve selâmün ale'l-mürselîn. Ve'l-hamdü lillâhi rabbi'l-àlemîne, âmîn...

Sübhâne rabbiye'l-aliyyi'l-a'le'l-vehhâb... El-hamdü lillâhi hakka hamdihî, ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Allahümme yâ Rabbenâ, yâ Rabbenâ, yâ Rabbenâ!.. Yapmış olduğumuz ibadetlerimizi, taatlerimizi, namazlarımızı, niyazlarımızı, oruçlarımızı, hayrât ü hasenâtımızı, zikr ü tesbihàtımızı, hatm-i hâcegânımızı; kardeşlerimiz tarafından çeşitli güzel niyetlerle okunmuş olan, 11 adet hatm-i Kur'an-ı Kerim'i ve 205 adet Yâsin-i Şerîf Sûresi'ni, 3 adet 1001 tanelik Salât-ı Tüncînâ hatmini, 3 adet 4444'lük Salât-ı Tefriciyeleri, ayrıca 500 adet Yâsin-i Şerîf'i, 1000 Salât-ı Tüncînâ'yı, 12000 Besmele-i Şerîf'i ve sâir bütün zikr ü tesbihâtımızı, ayrıca 500 Yâsın'i, 500 şifâ ayetlerini ve diğer ibadet, taat, hayrât, hasenât, zikr ü tesbihâtlarımızı; kardeşlerimizin yaptıkları ve bizlerin yaptığımız bu ibadetlerimizi, yâ Rabbi lütfunla kereminle kabul eyle...

Bu Kur'an-ı Kerim senin kitabındır yâ Rabbi!.. Bu Rasûlünün salât ü selâmını sen büyük mükâfatlarla taltif ediyorsun yâ Rabbi!.. Bu kelime-i tevhidlerin sevabı çok büyük yâ Rabbi!.. Bu

süver-i Kur'aniyye'nin fazâili çok fazla yâ Rabbi!.. Va'd-i ilâhin var yâ Rabbi, Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şerîflerinde müjdeler var... Şu bizim aciz, nâçiz, eksikli, kusurlu ibadetlerimizi, kıraatlerimizi, hatimlerimizi, tesbihlerimizi, zikirlerimizi ahsen ve etem olarak kabul eyleyip, bunların umduğumuz mükâfatlarını kat kat fazlasıyla okuyanlara ve bizlere ihsân eyle yâ Rabbi!..

Hàsıl olan ücûr u mesûbâtı, evvelâ Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ —*aleyhi efdalü's-salâvât ve ekmelü't-tahiyyât ve't-teslîmât*— Hazretleri'ne hediye eyledik, şu anda vâsıl eyle yâ Rabbi!.. Peygamber Efendimiz'i, bu sâlât ü selâmları, hatimleri okuyan, zikirleri yapan kardeşlerimizden ve bizlerden, cümlemizden hoşnut eyle yâ Rabbi!.. Peygamber Efendimiz'in iltifatına, rızasına, şefaatine, sevgisine ermeyi cümlemize nasib eyle yâ Rabbi!..

Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesini öğrenip, Peygamber Efendimiz'in sünnetini ihyâ eyleyip, hayatımızda tatbik eyleyip, şehid sevapları kazanmayı cümlemize nasib eyle yâ Rabbi!.. Bid'atlardan bizleri uzak eyle yâ Rabbi!..

Peygamber-i zîşânımızın o mübarek, tertemiz, yıldız emsâli ashâb-ı kirâmının, ezvâc-ı tâhirât, ümmehât-ı mü'minîn vâlidelerimizin, evlâd-ı Rasûlüllah, Peygamber Efendimiz'in mübarek zürriyet-i tayyibesinin, Peygamber Efendimiz'in mübarek halifelerinin ve mânevî yolunu devam ettiren verese-i nebî ulemâ-i muhakkikîn, mürşidîn-i kâmilîn olan cümle evliyâullah ve sâdât ve meşayih-i turuk-u aliyyemizin ayrı ayrı ve hâssaten kitabını okuduğumuz Abdülkàdir-i Geylânî Efendimiz'in, Bahâeddin-i Nakşıbend Efendimiz'in, Gümüşhâneli Ahmed Ziyâüddin Efendi Hocamız'ın; şeyhimiz, üstâdımız Muhammed Zâhid-i Bursevî Hocamız'ın ve sair sevdiğimiz, büyüklerimiz, hürmet ettiğimiz evliyâullah şeyh-i vâsıl ulemâ-i muhakkıkîn ve sâlihînin ruhlarına ayrı ayrı hediye eyledik vâsıl eyle yâ Rabbi!.. O sevgili, mübarek evliya kullarının himmetlerine, teveccühlerine, mânevî yardımlarına bizleri mazhar eyle yâ Rabbi!..

Hàssaten şu beldemizin medâr-ı iftihârı Yûşâ AS'ın, Ebû Eyyüb el-Ensârî Efendimiz Hazretleri başta olmak üzere bütün sahabe-i kiram efendilerimizin ve bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fatih Sultan Muhammed Han Hazretleri başta olmak üzere, Akşemseddin Efendimiz başta olmak üzere, ordusu mensubu mübareklerin, bu diyârları muhtelif zamanlarda çeşitli cihad faaliyetleriyle fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin...

Cümle hayrât-ı hasenât sahiplerinin, içinde ibadet ettiğimiz şu caminin bânîsi mübarek İskender Paşa'nın ve bu camiyi zaman zaman tamir ve tecdid ve tevsî eylemiş olan hayır hasenât sahiplerinin, az çok emeği, masrafı geçmiş olanların ve bu camiden güzerân eylemiş olan eimme, hütebâ, hatipler, vaizler, cemaatler, kayyimler, müezzinler ve bütün çevresinde medfun bulunan mevtâmızın ruhlarına...

Ve hàssaten uzaktan yakından buraya gelmiş olan siz kardeşlerimizin ve bu hatimleri, salât ü selâmları ve bu kelime-i tevhidleri ve bu suver-i Kur'âniyeleri okumuş olan kardeşlerimizin, ahirete göçmüş olan, tâ eski zamana kadar mü'min bütün ecdâd u ceddât, akraba u taallûkàt, ihvân u ahbâb, evlâd u yârânlarının, sevdiklerinin, kimlerin ruhlarını düşünerek okumuşlarsa o bahtiyarların ruhlarına, ayrı ayrı hediye eyledik vâsıl eyle yâ Rabbi!..

Cümlesinin kabirlerini şu mübarek Regàib Kandili'nde pür nûr eyle yâ Rabbi!.. Cümlesinin ruhlarını mesrûr eyle yâ Rabbi!.. Şâd eyle yâ Rabbi!.. Makamlarını a'lâ eyle yâ Rabbi!.. Nurlarını, sürûrlarını, kabir istirahatlerini ziyâde eyle yâ Rabbi!.. O dar kabirlerini cennet bahçesi eyle yâ Rabbi!.. Bizlerden, onları hoşnud eyle yâ Rabbi!.. Bizler de o hale geldiğimiz zaman, bize de arkamızdan böyle hayır dualar, hatimler, kelime-i tevhidler, salât ü selâmlar gönderecek evlatlara, dostlara, zürriyetlere, ihvânlara sahip eyle yâ Rabbi!..

Yâ Rabbe'l-âlemîn! Ümmet-i Muhammed'in adları unutulmuş, arkasında kendisine dua edecek kimsesi kalmamış, bütün müslüman mevtâmızın da ruhlarına ikrâm eyle... Gayıb hazinelerinden her birine ayrı ayrı taltif eyle yâ Rabbi!.. Ruhlarını şâd eyle, sevindir yâ Rabbi!.. Boyunlarını mahzun, boynu bükük bırakma yâ Rabbi!.. Nurlarını ve sürurlarını ziyade eyle yâ Rabbi!..

Biz yaşayan mü'min kullarına da, sevdiğin kul olmayı nasib eyle yâ Rabbi!.. Bizi haramlardan, günahlardan kurtar yâ Rabbi!.. Bizi şeytanın hilelerinden kurtar yâ Rabbi!.. Bizi nefsin esiri olmaktan kurtar yâ Rabbi!.. Hakîkî bir tevbeyle senin yoluna girmek istiyoruz, nasib et yâ Rabbi!.. Bizi hakîkaten tevbe eden tevvâb-ı nâsihîninden eyle yâ Rabbi!.. Nasuh tevbesiyle tevbe edenlerden eyle yâ Rabbi!.. Şu günümüzden sonra ömrümüzü senin rızana uygun, haramlardan, günahlardan uzak geçirmeyi nasib eyle yâ Rabbi!.. İbadet ve taat ve hayrât ü hasenâtla ömrümüzü faideli geçirmeğe bizleri muvaffak eyle yâ Rabbi!..

Yâ Rabbe'l-âlemîn! Kazançlarımızı helâl kazanç eyle, temiz kazanç eyle yâ Rabbi!.. Ne kendi boğazımızdan, ne de geçimiyle mükellef olduğumuz evlatlarımızın boğazından haram lokma geçirtme yâ Rabbi!.. Gözlerimizi harama baktırtma yâ Rabbi!.. Ellerimizi haram tenezzül edip uzattırma yâ Rabbi!.. Ayaklarımızı haram yerlere yürütme yâ Rabbi!.. Bizi rızan yollarında yürüt yâ Rabbi!..

Sevdiğin işleri yapmak nasib eyle yâ Rabbi!.. Helâl kazanmak nasib eyle yâ Rabbi!.. İhtiyaçlarımızı karşıladıktan sonra, kazaçlarımızın fazlalıklarıyla senin dîn-i mübînine hizmet edecek şekilde her türlü hayrât ü hasenât yapmağa, kazançlarımızı hayra sarfetmeğe bizi muvaffak eyle yâ Rabbi!..

Biz vefat edip göçsek de, ahirette bize arkadan sevap gelmesine sebep olacak eserler bırakmayı nasib eyle yâ Rabbi!.. Sadaka-i câriyeler, hayırlı evlatlar, okunan kitaplar bırakmayı nasib eyle yâ Rabbi!..

Dünyanın ve ahiretin, bildiğimiz bilmediğimiz her türlü hayırlarına biz aciz, naçiz, senin lütfuna muhtaç kullarını erdir yâ Rabbi!..

Vücutlarımıza sıhhat ve afiyetler ver yâ Rabbi!.. Hastalıklarımıza şifalar, devalar ver yâ Rabbi!.. Borçlularımıza borçlarını yakın zamanda ödemek nasib eyle yâ Rabbi!.. Evlatlarımızı hayırlı evlat eyle yâ Rabbi!.. İmandan sonra zaafa düşürme yâ Rabbi!.. İzzetten sonar zillete uğratma yâ Rabbi!.. Hürriyetten sonra esir duruma getirme yâ Rabbi!..

Şu beldelerimizi kendi elimizdeyken, kendi idaremizdeyken, kâfirlerin, fâsıkların, fâcirlerin eline düşürme yâ Rabbi!.. Müslümanların başlarındaki kâfirleri, fasıkları, fâcirleri, zalimleri, münafıkları, hainleri def eyle yâ Rabbi!.. Müslümanları salih idarecilere sahip eyle yâ Rabbi!..

Yâ Rabbe'l-âlemîn! İstilâya uğramış İslâm beldelerini kâfirlerden kurtar yâ Rabbi!.. Minarelerin bombalandığı, yıkıldığı, camilerin kubbelerinin yıkılıp devrildiği yerlerde, İslâm'ı yeniden

hakim eyle yâ Rabbi!.. Puthaneleri yerle bir eyle yâ Rabbi!.. Kâfirleri kahreyle yâ Rabbi!.. Kâfirlerin mallarını, canlarını, diyârlarını, evlatlarını müslümanlara ganimet ihsân eyle yâ Rabbi!.. Onların ibadethânelerini cami yapmayı nasib eyle yâ Rabbi!.. Ayasofya'yı cami yaptığımız gibi, diğer yerleri cami yaptığımız gibi...

Senin dinini dünyanın her yerine götürüp oralarda İslâm'ı yaymayı, oranın insanlarına İslâm'ı tebliğ etmeyi nasib eyle yâ Rabbi!.. Bizim elimizden, yaptığımız çalışmalardan, faaliyetlerden nice insanların, şaşırmış olan insanların hidayete ermesini, doğru yolu bulmasını nasib eyle yâ Rabbi!.. Elimizden nice insanların müslüman olmasını nasib eyle yâ Rabbi!..

Ömrümüzü, senin rızana uygun, dîn-i mübîn-i İslâm'a faideli, Ümmet-i Muhammed için hayırlı bir şekilde geçirmeğe. cümlemizi muvaffak eyle yâ Rabbi!..

Yâ Rabbi! Receb ayına erdirdiğin gibi Şaban ayını da münasib, güzel ibadetlerle geçirip bizi Ramazan'a vâsıl eyle yâ Rabbi!.. Ramazan'ın da feyzinden, bereketinden a'zamî şekilde istifade eyleyip, sevdiğin derecelere erişmeye bizleri muvaffak eyle yâ Rabbi!..

Yâ Rabbe'l-âlemîn! Cümlemizi ehl-i Kur'an eyle... Cümlemizi Kur'an-ı Kerim'in şefaatine nail eyle... Kur'an-ı Kerim'i hayatımızda önder ve rehber eyle... Yâ Rabbi, evimizde Kur'an-ı Kerim'e göre yaşamayı, çarşıda, pazarda, dükkânımızda Kur'an-ı Kerim'e göre alış veriş yapmayı, hayatımızı Kur'an-ı Kerim'e göre sürmeyi nasib eyle... Yâ Rabbe'l-âlemîn! Kabirde Kur'an-ı Kerim'i bize yoldaş eyle... Kıyâmet gününde şefaatçi eyle... Mizanımızın ağır gelmesine sebep eyle... Sıratta nur eyle... Sıratı yıldırım gibi geçmemize vesîle eyle... Cennette Kur'an-ı Kerim'i senden duymayı bizlere nasib eyle yâ Rabbi!..

Yâ Rabbe'l-âlemîn! Habîb-i Edîbin Muhammed-i Mustafâ'ya Firdevs-i Âlâ'da komşu eyle... O Havz-ı Kevserinden doya doya nûş etmeyi nasib eyle... O Receb nehrinden doya doya içmeyi nasib eyle... O Receb sarayına davet olunanlardan eyle...

Yâ Rabbe'l-àlemîn! Nice nice mübarek kandillere sevdiğin kul olarak, gafletten, şaşkınlıktan uzak bir şekilde ârif ü àgâh, àbid ü zâhid kul olarak erişmeyi nasib eyle... Bu güzel gecelerin, kandillerin, zamanların feyzinden, bereketinden istifade etmeyi bilenlerden eyle... Gafillerden, cahillerden eyleme... Nefse şeytana uyanlardan eyleme... Fani dünyanın fani lezzetleriyle, zevkleriyle oyalanıp, ahireti ihmal edip unutanlardan eyleme...

Evlatlarımızı koru yâ Rabbi!.. Nesillerimizi koru yâ Rabbi!.. Nesillerimizi kıyâmete kadar mü'min-i kâmil, âbid, zâhid, sevdiğin, sâlim kullar eyle yâ Rabbi!.. Kâmil müslümanlar eyle yâ Rabbi!..

Müslümanları kavî eyle yâ Rabbi!.. Müslümanların gönüllerini birbirleriyle birleştir yâ Rabbi!.. Aralarındaki ihtilafları izâle eyle yâ Rabbi!.. Kırgınlıkları izâle eyle yâ Rabbi!.. Mü'minin mü'mine üç günden fazla dargın kalması haram olduğundan, dargınlıkları izâle eyle yâ Rabbi!.. Şaşıranlarımıza hakkı göster yâ Rabbi!.. Hakkı bilenleri hak yolda yürümeğe muvaffak eyle yâ Rabbi!..

Bizlerde sevmediğin ne gibi hal, huy ve sıfat ve düşünce ve iş ve fiil varsa, bizi onlardan kurtar yâ Rabbi!.. Bizi sevdiğin kul eyle yâ Rabbi!.. Sevdiğin sıfatlara sahip eyle yâ Rabbi!.. Sevdiğin yollarda yürüt yâ Rabbi!.. Sevdiğin kul eyle yâ Rabbi!.. Huzuruna sevdiğin, râzı olduğun kul olarak gelmemizi nasib eyle yâ Rabbi!..

Firdevs-i A'lâ'na bazı kulların bi-gayrı hisâb girecekler, bizi Firdevs-i A'lâ'ya bi-gayrı hisâb girenlerden eyle yâ Rabbi!.. Bizi rıdvân-ı ekberine vâsıl olanlardan eyle yâ Rabbi!.. Habîb-i Edîbine Firdevs-i A'lâ'da bizleri komşu eyle yâ Rabbi!..

Dualarımızı İsm-i A'zamın hürmetine kabul eyle yâ Rabbi!.. Kur'an-ı Hakîm'in hürmetine kabul eyle yâ Rabbi!.. Nebiyy-i Ekrem'in hürmetine kabul eyle yâ Rabbi!.. Şu mübarek Regàib Kandili hürmetine kabul eyle yâ Rabbi!.. Şu mübarek cuma gecesi hürmetine kabul eyle yâ Rabbi!.. Şu okunmuş olan hatimler hürmetine, şu çekilmiş olan salât ü selâmlar hürmetine, kelime-i tevhidler hürmetine, kıraat-i Kur'an-ı Kerimler hürmetine kabul eyle yâ Rabbi!..

Sübhàne rabbinâ rabbi'l-izzeti ammâ yasifûn… Ve selâmün ale'l-mürselîn… Ve'l-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… El-fâtihah!..

08. 12. 1994 - İskenderpaşa Camii

8. TEVBE VE SÀLİH AMELLER

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Cumanız mübarek olsun aziz ve sevgili Akra dinleyicilerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri nice cumalara, kandillere, mübarek günlere, sıhhat, afiyetle cümlenizi eriştirsin... O mübarek günlerin bereketinden, feyzinden, rahmetinden, sevabından istifade eden, faydalanan kullardan eylesin cümlemizi...

a. Receb Ayı Tevbe Ayı

Biliyorsunuz çok kıymetli, ilâhî lütuflarla dolu olan Üç Aylar dediğimiz bir mânevî mevsim başlamış bulunuyor. Receb, Şa'ban, arkasından da on iki ayın sultanı olan Ramazan gelecek. Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi bu güzel Receb ayını, Şa'ban ayını, rızasına uygun geçirip o mübarek Ramazan ayına sıhhat, afiyetle eriştirsin... Ve Ramazan'ın da feyiz ve bereketinden en yüksek derecede istifade etmemizi cümlemize nasib eylesin...

Üç Aylar'ın ilki olan Receb'in birinci haftası sona ermek üzere, bir hafta yaşamış olduk. Tabii, Peygamber SAS Efendimiz bu Üç Aylar'a riayet ederdi. Zaten çok güzel olan yaşantısı ibadetle dolu, şuurla dolu... Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne ibadetle ve muhabbetle dolu olan ömründe, Receb ayı ile beraber ibadetleri daha da artardı. Receb ayında çok oruç tutardı Peygamber SAS. Receb'in muazzam, kıymetli bir ay olduğunu ifade etmiştir. Kendisinin ibadete, gayrete bir başka şevk verdiği gibi ümmetinin de bu aylarda toparlanmasını işaret buyurmuştur, tavsiye buyurmuştur.

Dün akşam Regàib Kandili'ni yaşadık. Allah nice kandillere cümlemizi sıhhat afiyetle erdirsin... Bugün kandilin gündüzündeyiz, cuma günündeyiz.

Bu Receb ayı tevbe ayıdır. Yâni, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne sağlam, samîmî, candan, gerçek bir dönüşle dönüp, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin sevdiği bir kul olmaya karar verme ayı... Tevbe bu. Günahları bırakmak, "Bundan sonra ben iyi bir insan olacağım. Allah'ın istediği bir kul olacağım." diye düşünmek, karar vermek, azmetmek, azm ü cezm ü kasd eylemek... Ve o azimde sabit olmak,

sebat göstermek, sözünde sadık olmak, vefalı olmak. Günahlara dönmekten, Allah'ın istemediği yollara tekrar rücû etmekten sakınmak, çekinmek. Cenâb-ı Hakk'ın yolunda günden güne daha güzel bir gelişme göstererek ilerlemek.

مَنِ اسْتَوٰى يَوْمَاهُ فَهُوَ مَغْبُونٌ .

(*Meni'stevâ yevmâhü fehüve mağbûnün*)[47] "İki günü müsâvi olan ziyandadır." diyor Peygamber SAS Efendimiz.

Kitaplarda da yazılmış ki:

"—Bir insanın bu günü dünden daha fenaysa, ziyanda demektir, çok büyük zararda demektir. Onun için ölüm daha iyidir. Çünkü, her yaşadığı gün zarar biraz daha artacak, ölüm daha iyidir." demişler.

Bu da tabii, çok anlamlı bir söz... Ölüm işin içine girince, zaten insanın yüreği hopluyor ve aklı biraz başına geliyor gibi oluyor. Ölüm daha iyi olacak bir durum. İyi ama ölüm olacak ama zararda iken, elinde bir kâr yokken Allah'ın huzuruna yüzü kara varmak çok kötü bir şey...

Tevbe ile varmak, iyi niyetle varmak, iyi bir şeyler yapmaya azmetmişken ve ömrü boyunca da imkânı yettiğince onları yapmış olarak... (*Meh mâ emken*) diyor Araplar, yâni imkân olduğu nisbette, karınca kararınca kulun gücünün yettiğince güzel bir şey yapmaya çalışarak, hüsn-ü niyetini arz ederek; "Senin dergâhına lâyık değil ama yâ Rabbi!" diyerek varmak... Her ne kadar lâyık değilse de yine Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin yoluna baş koyarak, ibadet yolunda ömrünü geçirerek yaşayıp, huzuruna öyle varmak... Allah'ı severek, Allah'ın yolunu severek varmak, çok daha güzel bir şey!

Binâen aleyh, tevbe ilk adım olmuş oluyor, önemli bir adım olmuş oluyor. Bu Üç Aylar mevsimi de, böyle bir adım için çok

---

[47] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.611, no:5910; Hz. Ali RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ,* c.VIII, s.35; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.

İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *el-Menâmât,* c.I, s.116, no:243. Hatîb-i Bağdâdî, *İktizâü'l-İlm*, c.I, s.112, no:196.

Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.1403, no:2406.

müsait bir ortam ve zaman teşkil etmiş oluyor. Onun için, bütün dinleyicilerime, o dinleyicilerin tanıdığı kimselere, onların konuşabileceği kimselere iletmek istiyorum ki: Hayatımızın bir ciddî yorumunu yapalım, muhasebesini yapalım!.. “Şimdiye kadar geçirdiğimiz hayatın Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin nazarında nedir değerlendirilmesi?.. Mizana konulduğu zaman acaba sevap tarafı mı ağır gelecek, günah tarafı mı ağır gelecek?” diye düşünelim!

Hani Hazret-i Ömer RA nasıl tavsiye buyurmuş bizlere:[48]

حَاسِبُوا أَنْفُسَكُمْ قَبْلَ أَنْ تُحَاسَبُوا ، وَزِنُوا أَعْمَالَكُمْ قَبْلَ أَنْ تُوزَنُوا !

(*Hàsibû enfüseküm kable en tühàsebû*) “Ahirette hesaba çekilmeden önce, kendinizi hesaba çekiniz! (V*ezînû a’mâleküm kable en tûzenû.*) Ölüp de mahkeme-i kübrâda amelleriniz tartılmadan önce, dünyadayken amellerinizi kendiniz bir tartınız!” Yâni, “Kendi aklınızla, fikrinizle şöyle kendinizin bir muhasebenizi yapınız; kârda mısınız, zararda mısınız bir kontrol ediniz.” buyuruyor.

Bizim de hayatımıza, şöyle bir kuşbakışı dönüp bakarak, tepeden ve umûmî bir bakışla:

“—Acaba benim hatalı olan şeylerim nedir? Ve benim bu görünen geçmiş hayatım nasıl geçmiştir? Acaba bunun sonucu ne olur?.. Bunlar tartılırsa lehime mi bir sonuç çıkar, aleyhime mi sonuç çıkar?..” diye hepimizin düşünmesi lâzım!

Bunu ibadet yolunda olan insanların dahi düşünmesi lâzım! Çünkü Allah-u Teàlâ Hazretleri’ne layık, güzel kulluk etmek ince bir iştir, kolay değildir. İnsan, bir şeyler yapıyorum sandığı zaman bile, çok yanlışların içinde olabildiğinden, dikkatli olmalıdır, çok

---

[48] Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.499, no:2383; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.96, no:34459; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.103, no:306; İbn-i Esîr, *Üsdü’l-Gàbe*, c.I, s.828; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXIV, s.314; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.I, s.52; Ebû Abdurrahman es-Sülemî, *Tefsir*, c.I, s.384, İsrâ, 17/16; İbn-i Ebi’d-Dünyâ, *Muhàsebetü’n-Nefs*, c.I, s.22, no:2; Hz. Ömer RA’dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXX, s.302; Hz. Ebûbekir RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XVI, s.188, no:44203; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XXVI, s.433, no:29408.

müteyakkız olmalıdır.

b. Tevbeyi Tehir Etmek

Ama bir de Allah'ın umûmî, herkese emretmiş olduğu farzlarını dahi yapamayan, haramlarından dahi kaçınmayan, artık tamamen fecî durumda olan insanlar var. Tabii, onların da hesabını çok ciddî yapması lâzım! Bu gibi kimselerle ilgili bir hadis-i şerifi nakletmek istiyorum.

Bir de biliyorsunuz, hadis-i şeriflerin içinde bir kategori, bir cins hadis-i şerifler var, onlara kudsî hadisler deniliyor. Yâni, "Allah-u Teàlâ Hazretleri şöyle buyurur, şöyle buyuruyor..." diye Peygamber Efendimiz'in Allah-u Teàlâ Hazretleri'nden naklederek bize bildirdiği sözler, bunlara *hadis-i kudsî* deniliyor. Bunlar çok tatlı ve çok önemli, tüyleri diken diken edici, ürpertici, insana saygı, haşyet, huşû duyguları verici oluyor. Özellikle Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin böyle buyurduğunu Rasûlüllah'ın ağzından duymuş olunca, insan çok etkileniyor.

Bu hadis-i şerifleri muhtelif kitaplarda toplamışlar. Bizim rahmetli, İstanbul müftülüğü de yapmış olan bir dostumuz, kardeşimiz —hatta biraz da benim sınıf arkadaşım olmuştu bir ara— Fikri Yavuz var. O, bir kitap tercüme etmiş.

Bu mübarek cuma gününde ruhu şâd olsun... Allah rahmet eylesin cümle geçmişlerimizle beraber... Ahirete göçmüş analarımıza, babalarımıza, kardeşlerimize, arkadaşlarımıza, dostlarımıza rahmet eylesin... Kabirleri nur dolsun... Ruhları şâd olsun... Makamları yüksek olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri onların nurlarını, sürurlarını kabirlerinde ziyâde eylesin... Kabir istirahatları daha artık olsun... Daha güzel durumda olsunlar... Dua ediyoruz geçmişlerimize, vefat etmiş yakınlarımıza...

Eski Osmanlı alimlerinden, Kàdirî şeyhlerinden Muhammed Mekkî isimli bir zât… Trabzonluymuş ama Mekke'de ve Medîne'de bulunduğu için bu isimle anılmış. 1123 hicrî yılında yâni 1711'lerde Medine-i Münevvere'de vefat etmiş. Onun hadis-i şeriflerini tercüme etmiş rahmetli Fikri Yavuz.

O Kàdirî şeyhine de Allah rahmet eylesin, makamı yüce olsun... Tabii, Allah'ın sevgili kullarının Allah indinde nice

makamları vardır. Mevlâmız makamlarını daha da yüksek eylesin... Bu büyüklerimizin mânevî iltifatlarına, himmetlerine, teveccühlerine cümlemizi nâil eylesin...

Böylece hem Fikri Yavuz kardeşimizi rahmetle anmış oluyoruz, hem de merhum müellif şeyh efendiyi —KS, Allah bütün şeyhlerimize ve ona da yüksek makamlar ihsân eylesin— anmış oluyoruz. Onun kitabından, onun naklettiği bir hadis-i şerifi okuduğumuz için, tabii ona da sevap gidecek. Ama bu hadis-i şerifi de şöyle can kulağıyla dinleyelim sevgili dinleyiciler! Çok etkili sözler var içinde...

Ben Arapça'sını da söyleyeyim. Biraz Arapça'ya da kulağımız hem yumuşamış olur, gönlümüz yatmış olur. O dili de yavaş yavaş anlamaya başlamış oluruz. Hem de tabii mübarek kelimeler, Peygamber SAS Efendimiz'in dudaklarından çıkmış kelimeler; onların tadı başka türlü.

Bir de tabii aslını söyleyince, tercümenin hataları olsa bile, aslını dinleyen kelimeyi daha iyi anlar. O bakımdan metnini de okuyoruz:

يَقُولُ اللهُ تَعَالٰى: يَا ابْنَ آدَمَ ! إِلٰى مَتٰى تَطْلُبُ التَّوْبَةَ وَتُسَوِّفُ الْأَوْقَاتَ ، وَتَرْغَبُ فِي الْآخِرَةِ وَتَتْرُكُ الْعَمَلَ . تَقُولُ قَوْلَ الْعَابِدِينَ ، وَتَعْمَلُ عَمَلَ الْمُنَافِقِينَ . إِنْ أُعْطِيتَ لَمْ تَقْنَعْ ، وَ إِنْ أُبْلِيتَ لَمْ تَصْبِرْ . تَأْمُرُ النَّاسَ بِالْخَيْرِ وَلَا تَفْعَلُهُ ، وَتَنْهٰى عَنِ الشَّرِّ وَلَا تَنْتَهِي عَنْهُ. وَتُحِبُّ الصَّالِحِينَ وَلَسْتَ مِنْهُمْ ، وَتُبْغِضُ الْمُنَافِقِينَ وَأَنْتَ مِنْهُمْ. تَقُولُ مَا لَا تَفْعَلُ ، وَتَفْعَلُ مَا لَا تُؤْمَرُ. تَسْتَوْفِي حَقَّكَ ، وَلَا تُوَفِّي حَقَّ غَيْرِكَ.

(*Yekùlü'llàhu teàlâ*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki, buyurur ki..." diyor Peygamber Efendimiz, kendisi naklediyor. Hadis-i kudsî. Allah-u Teàlâ Hazretleri Ademoğlu'na hitab edip,

bir soru soruyor:

(*Ye'bne âdem! İlâ metâ tatlübu tevbete ve tüsevvifu'l-evkàt*) "Ey Ademoğlu!" Tabii hepimiz Hazret-i Âdem babamızın torunlarıyız, evlatlarıyız. Hazret-i Âdem'den türemiş bir cins olarak Ademoğullarıyız, insan nesliyiz. "Ey Ademoğlu!" dediği zaman, kadın erkek hepimiz bu hitabın muhatabıyız.

Bizlere Allah-u Teàlâ Hazretleri sesleniyor: (*İlâ metâ*) "Ne zamana kadar, (*tatlübü't-tevbete ve tüsevvifu'l-evkàt*) tevbeyi isteyeceksin ama, zamanı tehir edeceksin?.. Ne zamana kadar tevbeyi, canın istediği halde yapmayı geciktireceksin, zamanı öteleyeceksin?" diye soruyor.

Muhterem kardeşlerim, sevgili dinleyiciler! Biz insanoğullarının bir kusurudur, şeytanın bizi aldatmasıdır: İyi şeyleri tehir etmek, vaktinde yapmamak, daha sonraki bir zamana ötelemek, bırakmak... Buna *tesvif* deniliyor.

(*Sevfe ef'alü*) "İleride yapacağım, yaparım inşâallah, şu kadar zaman sonra yaparım, şu kadar sene sonra yaparım..." Veya yarın demesi, yâni şimdi yapmayıp tehir etmesi. Bu doğru değil. Yâni tevbeyi istiyorsa bir insan, yâni Cenâb-ı Hakk'ın yoluna girmeyi istiyorsa, iyi bir müslüman olmayı istiyorsa; madem istiyor, hemen girsin! Niye tehir ediyor, niye bir saniye sonraya bırakmayı düşünüyor, niye yarına bırakmayı düşünüyor?.. Niye bir yıl sonraya, elli yıl sonraya, kırk yaşını geçtikten sonraya bırakıyor?.. "Haccı yapıp, ondan sonra geleceğim, öyle yapacağım veya emekli olacağım, ondan sonra yapacağım!" diye ilerideki bir tarihe bırakıyor.

O tarihe çıkacak mı, çıkmayacak mı?.. Çıkmayabilir, çıkmayanları görüyoruz etrafımızda, nice insanlar var. Gelinlerden, kızlardan, gençlerden, delikanlılardan, hatta bebeklerden nice insan var aramızdan ayrılıyor, gözyaşlarıyla defnediyoruz. Yaşlılar kalıyor da gençler gidiyor. Hastanın başında hastaya bakmak için nöbet tutan insana ecel geliyor, ölüyor da hasta hastalıktan kurtuluyor, daha nice yıllar yaşayabiliyor.

O bakımdan, (*ilâ metâ tatlübü't-tevbete ve tüsevvifu'l-evkàt*) "Vakitleri niye tehir ediyorsun? Tevbeyi istiyorsan, Cenâb-ı Hakk'ın yolunun iyi olduğunu hissediyorsan, iyi müslüman olmayı

arzu ediyorsan, niye tehir ediyorsun?.. Hemen Cenâb-ı Hakk'ın yoluna gir!" (*Accilû bi't-tevbeh*) "Tevbeye acele et!"

Tevbeyi hemen yapmak lâzım!..

c. Tevbenin Hakîkati

Tevbe de biliyorsunuz —her zaman söylüyorum, fırsat düştükçe ikaz ediyorum, çünkü büyüklerimiz ikaz etmişler— tevbe sözle "Tevbe yâ Rabbi, beni affet yâ Rabbi!" demek değildir. Tevbe hayatının tarzını değiştirmektir, yolunu değiştirmektir, kafasını, gönlünü değiştirmektir; gayelerini, ideallerini değiştirmesidir insanın, güzel tarafa dönmesidir, kötülükleri bırakmasıdır, hayatında dönüş yapmasıdır.

Duyuyoruz:

"—Falanca adam vardı, bir dönüş yaptı, çok iyi müslüman oldu." diyorlar.

"—Daha önce nasıldı?.."

"—Meyhaneden çıkmazdı, içki içerdi, kumar oynardı, haylazdı, yol kesiciydi, hayduttu..."

Tarih kitaplarında böyle insanlar var. Haramîymiş, dağ başlarında kervan soyarmış, silah çekermiş, soygunculuk yaparmış. Allah bir vesileyle gönlüne bir yumuşaklık vermiş, dönmüş; Allah'ın yoluna girmiş, çok gözyaşı dökmüş, ibadetler etmiş. Ondan sonra, çok iyi bir insan olmuş, tarihe çok büyük bir insan olarak geçmiş.

Hakîkaten de Allah-u Teàlâ Hazretleri, insan pişman olup da iyi yola girdiği zaman, geçmiş günahlarını siliyor. Defterden siliyor, meleklerine unutturuyor. O olayların cereyan ettiği araziye, bölgelere, eşyalara, meleklere, her şeye unutturduğunu bildiriyor. Yâni affetti mi, tam sildi mi kimsenin bilmeyeceği bir hale getirebiliyor. Mâzisi ne kadar karanlık olsa, ne kadar suçlarla dolu olsa, bir insan iyi bir dönüşle döndü mü, onları affedebiliyor Allah-u Teàlâ Hazretleri.

Dönüş yapmış diyoruz filancaya. "Falanca artist açık idi, sonradan dönüş yaptı, örtündü." diyoruz. "Filanca sanatkâr şöyle şöyle kötü bir ömürden sonra şöyle bir dönüş yaptı, örnek bir insan oldu diyoruz. "Filanca hapishaneden filanca azılı sabıkalı,

bir tevbe etti, ondan sonra bir numaralı müslüman, mütedeyyin, Allah'ın sevgili kulu, hayırlara koşan, insanlara faydalı olan iyi bir kişi haline geldi." diyoruz.

Amerika'da bir şehirde bana gösterdiler, camide böyle çok güzel hizmet eden, yaşlı bir siyahi zenci müslümanı; böyle yaşlanmış ama, çok güzel hizmet ediyordu. Knungard şehrinde.

"—Hocam bunu biliyor musunuz, kim bu?" dediler.

Tabii ben oraya ilk defa gittiğim için:

"—Bilmiyorum. İlk defa görüyorum. Siz de biliyorsunuz benim buraya ilk defa geldiğimi..." dedim.

Tabii onlar, soru sorarak meraklandırmak için, sonucun önemini belirtmek için soru sorarak söze başlıyorlar.

"—Kim bu?.."

"—Bu şahıs buranın mafya çetesinin reisiydi, gangsterdi. Ama sonradan işte böyle düzeldi, müslüman oldu. Şimdi de çok güzel müslümanlık yapıyor." diye söylediler.

New York'ta birisini söylediler. Teksas'ta petrol kuyuları olan bir yahudi müslüman olmuş. Dedim:

"—Samîmî, gerçekten müslüman olmuş mu?.."

"—Çok güzel müslüman Hocam. Caminin hizmetlerini yapıyor, eşikte oturuyor. Gayet güzel ahlâk sahibi, çok mütevâzı, çok güzel hizmetler ediyor, ibadetler ediyor." dediler.

İşte dönüş, yâni tevbe bu. Gerçek bir dönüş hepimiz için gerekli... Hepimiz kendi hayatımızın, şöyle bir geriye dönüp muhasebesini yapmalıyız ve bir dönüş yapmalıyız. Nereye dönüş yapmalıyız?.. Güzelliğe, fazilete, iyiliğe, dindarlığa, Allah'ın sevdiği yola, Allah'ın sevdiği bir insan olmaya dönüş yapmalıyız.

Hocamız, şeyhimiz, Rh.A Mehmed Zâhid Efendi Hazretleri, son günlerinde hasta haliyle, Allahu a'lem, tabii ne zaman vefat edeceğini de hissettiği, bildiği zamanda buyurmuş ki:

"—Hayatta her şey boş... Mevkî, makam, rütbe; ister dünyevî rütbe olsun, ister askerî rütbe olsun, ister komutan olsun, mareşal olsun, general olsun; ister bakan olsun, başkan olsun, reis-i cumhur olsun; ister mânevî makam olsun, derviş olsun, şeyh olsun... Her şey boş... Mühim olan Allah'ın sevgili kulu olmak!" buyurmuş.

Mühim olan o... Allah'ın sevgili kulu olursak, çünkü onun huzuruna varacağız. Bu dünya hayatı işte bitiyor, bitecek, az kaldı. Ne kadar çok olsa... Yunus Emre'nin güzel şiirleri var. Onun kendi tabiriyle: "*Tez geçer sağışlı gün.*" diyor. Sağışlı gün, yâni sayılı gün demek. "*Tez geçer sağışlı gün.*" Ne kadar çok olsa, günlerimiz bitecek. Allah'ın huzuruna varacağız, onun divanına duracağız ve ona hesap vereceğiz. Ve ondan yaptıklarımızın karşılığını bulacağız.

Her gün en aşağı kırk defa okuduğumuz Fâtiha'da ne buyruluyor:

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ (الفاتحة:٤)

(*Mâliki yevmi'd-dîn.*) Yâni, "Kişilere ettiklerinin cezalarının, mükâfatlarının verildiği günün mâliki olan Allah..." (Fâtiha, 1/4)

Herkes ettiğini bulacak. Kimsenin ettiği yanına kalmayacak. Zerre kadar hayır işleyen, işlediği hayrın karşılığını görecek. Zerre kadar şer işleyen, işlediği şerrin cezasını görecek ahirette... Bunu biliyoruz. O halde iyi insan olmaya dönmemiz lâzım! Faydalı

insan olmaya, Allah'ın sevdiği kul olmaya dönmemiz lâzım!.. Faydalı insan olmaya, Allah'ın sevdiği kul olmaya dönmemiz lâzım!.. Ve bu dönüşü de ilerideki bir tarihe atmamamız lâzım!..

"—Tamam hocam, haklısın. Ağzından yağ, bal akıyor. Çok güzel söylüyorsun. Ağzın sağ olsun. Sağ olasın, var olasın... Yapacağım hocam, tamam hocam, hele bir on sene geçsin..."

Olmadı.

"—Hele bir üç sene geçsin..."

Olmadı.

"—Hele bir gün geçsin..."

Olmadı.

"—Hele bir saat geçsin..."

Olmadı. Hemen tevbe etmek lâzım, acele tevbe etmek lâzım!.. Çünkü bir saat sonraya, bir dakika sonraya yaşayacağımızı bilmiyoruz.

"—Tevbe yâ Rabbi, döndüm senin yoluna, bundan sonra iyi kulun olacağım!" dememiz lâzım!..

Bu *tesvif* dediğimiz, ileriye bırakmak; "Yapacağım, güzel, haklısın; yapacağım Hocam!" diye ileriye bırakmak, şeytanın bir oyunudur sevgili dinleyiciler! Şeytanın çok çeşitli oyunları var. Tabii şeytan, gücü yeterse bir insana doğrudan doğruya kötülük yaptırtıyor. Diyor ki:

"—Yap şu kötülüğü... İşle şu cinayeti... Yap şu hırsızlığı... İşle şu günahı..." diyor.

Eğer insan, ona biraz mukavemet gösterecek terbiye almışsa, "Yok yapmam!" dediği zaman da, çeşitli hilelerle onu günaha düşürmeye çalışıyor. Yine de günaha düşmezse, hayırları yaptırmamaya çalışıyor. Hayırları yapmakta da ısrarlıysa, "Canım sonra yaparsın!" diye tehir ettirip, unutturmaya çalışıyor. Onun için, tehir de doğru değil.

(*İlâ metâ tatlübü't-tevbete ve tüsevvifu'l-evkàt*) "Vakitleri niye öteliyorsun? Tevbeyi istiyorsan, hemen yap!.." Tevbe yâ Rabbi, döndüm yâ Rabbi, tamam emrindeyim demek lâzım.

Evet, bu hadis-i şerifin bu cümlesi, bu soru, bu hitap: (*Ye'bni âdem*) "Ey Ademoğlu! (*İlâ metâ tatlübü't-tevbete ve tüsevvifu'l-evkàt*) Ne zamana kadar tevbeyi isteyip durduğun halde vakitleri geriye atacaksın, tevbeyi tehir edeceksin? Olur mu böyle şey,

yapma!" demek yâni. Böyle sorularak istifhâm-ı istinkâri derler. Yâni soru soruyor ama, bunu yapmamalısın mânâsına, olur mu böyle şey mânâsına soruluyor.

d. Sàlih Amelleri Terk Etmemek

Ve buyuruyor ki devamında:

وَتَرْغَبُ فِي الْآخِرَةِ وَتَتْرُكُ الْعَمَلَ .

(*Ve tergabü fi'l-âhireti ve tetrükü'l-amel*) "Hem ahireti istiyorsun, yâni cenneti istiyorsun ve cenneti kazanmana yardımcı olacak a'mâl-i sàlihayı, hayrât-ü hasenâtı işlemeyi terk ediyorsun. Öyle şey olur mu?.. Yâni, insan bir şeyi istediği zaman, o şeyi elde etmeye yarayacak teşebbüse de başlaması lâzım!..

"—İyi bir insan olarak çocuğumu yetiştirmek istiyorum!" diyoruz. "Aman, Allah bana ne güzel evlat verdi, akıllı mâşâallah, cin gibi, sevimli de kerata... Çok seviyorum. Aman şunu iyi yetiştireyim, iyi bir okulda okutayım. Senelerce ne masraf olursa yaparım, kolejlere gönderirim, yabancı dil öğretirim. Yeter ki, evlâdım iyi bir insan olsun." diyoruz, esbaba tevessül ediyoruz. Bak onun büyük insan olması, iyi insan olması için, tâ nice seneler önceden hazırlıklara girişiyoruz, fedakârlıklara girişiyoruz.

Pekiyi, hepimiz cenneti istiyoruz. Duyduk, sevdik, istiyoruz, temennî ediyoruz: "Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi cennetlik eylesin... Cennetine dahil eylesin... Çünkü, bütün iyi kulları cennete olacak, onlarla orada buluşalım! Bütün nimetler cennette olacak, o nimetlerden istifade edelim, o nimetlerden mahrum kalmayalım!" diye hepimiz cân u gönülden cenneti istiyoruz.

İyi ama, (*ve tergabü fi'l-âhireh*) cennete rağbet ediyorsun, ahirette cennete gireyim diye rağbet ediyorsun, içinde bir sevgi, istek var ama, (*ve tetrükü'l-amel*) ameli terk ediyorsun! Hani cenneti kazanmana yarayacak ameller?.. Nedir diye hiç sordun mu etrafına, kendi kendine sordun mu?.. "Acaba, benim cennete girmem için neler yapmam lâzım? Acaba, beni cehenneme girmekten alıkoyacak bir şeyler yapıyor muyum ben?.. Yâni ben

cennete girmek isteyip dururken, 'Yok, senin gibi bir insan cennete giremez, dur bakalım! Sen şöyle yaptın, böyle yaptın...' diye, benim yaptığım bazı işlerden dolayı, ben cennete girmekten acaba men olunabilir miyim, engellenebilir miyim?.. Aman, böyle bir şeyler varsa hemen terk edeyim, başımı dertlere uğratmayayım! Kötü şeyleri bırakayım, iyi şeyleri yapayım. Kötü şeyler neler, iyi şeyler neler?" diye sordun mu?..

Şöyle bir deftere yazdın mı?.. "Şu tarafta iyi şeyler; şunları şunları yapmalıyım, böyle yaparsam cenneti kazanma ihtimalim var. Cennete girmek için bunları yapmak lâzım! Sol tarafa da birtakım şeyler, şunları şunları şunları da bırakmalıyım, yapmamalıyım. Çünkü bunları yaparsam cenneti kaçırabilirim elden, cennete giremem. Üstelik de cehenneme düşer, cayır cayır yanarım; Allah'ın kahrına, gazabına uğrarım." diye bir hesap yaptın mı, bir soru sordun mu, bir araştırma yaptın mı?.. Deftere bunları yazdın mı?.. İnsanın not defteri oluyor, cebinde kalemi oluyor, mühim şeyleri yazıyor:

"—Aman bunu unutmayım, bu çok önemli… Aman verginin ne zaman yatacağını unutmayım, cezalı olur. Aman şu işi kaçırmayayım, aman bu işi kaçırmayayım. İlacımı vaktinde içeyim..."

Her şeyin zamanın düşünüyor. Kalkacağı zamanı hesaplıyor. Saatini ona göre kuruyor:

"—Aman saat 4:30'da kalkmam lâzım, yoksa uçağı kaçırırım. Aman çantanın içine akşamdan şunu koyayım. Sonra sabahleyin telaştan unuturum." diye önceden tedbir alıyor.

Pekiyi, (*ve tergabu fi'l-âhireh*) ahirette cennete girmeye rağbet ediyorsun, cenneti ne ile kazanacaksın? Nelerle kazanacaksın?.. Neler yapman lâzım? Sordun mu bu soruyu?.. Cehenneme girmekten seni neler alıkoyabilir? Neler mahrum bırakabilir seni?.. Bunları sordun mu? Sormadın. Araştırma yapmak lâzım!..

Birincisi muhterem kardeşlerim çok kesin. Kısaca söyleyeyim çabuk tabii insan merakta kalıyor. Doğru söylüyor Hocaefendi. Evet, acaba benim cennete girmem için neler lâzım? Benim cennete girmeme neler kesin olarak engel olur?.. Tabii bu soruyu sorun aklınıza ve bir defter alın kırtasiyeciden, başlayın yazmaya... Sağ tarafına cennete götürecek şeyleri yazmaya başlayın! Sol tarafa da cehenneme düşmeye sebep olacak şeyleri veya cennete girmemeye, o cezaya çarpılmaya sebep olacak şeyleri yazmaya başlayın!.. Neler?..

1. Muhterem kardeşlerim, cennete girmenin birinci şartı mü'min olmak. Sağlam, doğru bir akîdeye, inanca sahip olmak. Allah'ın varlığını bulmak, bilmek. Allah'ın birliğini tanımak...

Dünya üzerinde biliyorsunuz milyonlarca, milyarlarca dindar insan var. Dindarlık iyi bir şey ama yetmiyor. Avrupalılarda böyle bir moda var: "Hangi dinden olursa olsun, dindar insanı seviyorum!" diyorlar, Biz öyle düşünmüyoruz. Biz doğru dinden olanları alkışlıyoruz, aferin diyoruz. Yanlış dinden olanlara, böyle sıcak bakmıyoruz. Çünkü yanlış. Yanlışa prim verilmez, yanlışa alkış tutulmaz. Yanlış tasvib edilmez.

Puta tapıyor... Eliyle yapmış olduğu puta tapıyor. Şurada, dağın kenarında bir taş idi. Sanatkâr bu taşı alıyor, eline çekici alıyor, taş yontmaya mahsus aleti alıyor. Küt küt küt vurarak, güzel bir şekil meydana getiriyor. İşte bu put... Herkes karşısına

geçiyor, tapınıyor. Veyahut bir madenci güzel bir kalıp yapıyor. O kalıba döküyor. İşte bu Buda heykeli. Koca göbekli, bağdaş kurmuş, şişman bir adam oturmuş.

“—Kim bu?..”

“—Bu Buda...”

“—Ne olacak?..”

“—Bunun karşısına geçecek, tapınacak.”

“—E az önce bu bir madendi, sen bunu yaptın!”

“—Bu bir sembol...”

“—Öyle şey olur mu? Yâni sembol de olsa, Buda bir insan idi. Yâni söylüyorlar: ‘Buda bir yaşayan şahıs idi’ Pekiyi, Buda’nın yaşamasından önceki insanların dini ne olacaktı?”

Hazret-i İsâ’ya tapıyor hristiyanlar. E, Hazret-i İsâ’ya niye tapıyorsun?.. Hazret-i İsâ’dan bir asır önce gelen insanlar, ne yapacaktı Hazret-i İsa yokken?.. Yâni, onların dini hristiyanlık olamıyordu, ne olacaktı?..

Bak, bizim dinimiz bu konularda ne kadar güzel söylüyor. Yâni, Hazret-i Adem’den beri, Allah’ın gönderdiği peygamberlerin bildirdiği akîde bir tane: Allah’ın varlığının, birliğinin ifadesi. Hepsi aynı şeyi ifade etmişler ve aynı akîdeye insanları çağırmışlar. Hazret-i Adem de *Lâ ilàhe illa’llàh* demiş, Hazret-i İbrâhim de *Lâ ilàhe illa’llàh* demiş, Hazret-i Mûsâ da *Lâ ilàhe illa’llàh* demiş, Firavun’un karşısına, “Sen yanlış bir iş yapıyorsun, kendine taptırıyorsun!” diye çıkmış. Hazret-i İsâ da *Lâ ilàhe illa’llàh* diye söylemiş.

Şimdi, inanç en önemli oluyor. Yâni, inancın doğru olması en önemli oluyor. Binâen aleyh herkes, yâni Amerikalısı, Avrupalısı, Fransız’ı, İngiliz’i, Afrikalısı, Asyalısı, Japon’u, Hintlisi... İnancın ilk önce doğru olması lâzım!.. İnanç doğru olmayınca cennet yok... İnanç yanlış olduğu zaman cennete girmek mümkün değil, cehennemde ebedî yanma cezası var. İlkönce inancın doğru olması lâzım! Yâni herkesin, Hz. Âdem’den, İbrâhim AS’dan, Mûsâ AS’dan, İsâ AS’dan, Peygamber Efendimiz’e kadar bütün peygamberlerin söylediği *Lâ ilàhe illa’llàh* akîdesine gelmesi lâzım! Allah’ı tanıması lâzım, Allah’ın birliğini kavraması lâzım; bir...

2. Tabii, Allah-u Teàlâ Hazretleri güzel şeyleri emretmiştir. Çirkin şeyleri, başkalarına zararlı şeyleri yasaklamıştır. Bütün güzel şeyleri ibadet olarak, âdet olarak, yaşayış olarak, uygulama olarak işlemek lâzım!.. Çirkin şeyleri bırakmak lâzım!..

Bunların detayı tabii kitaplarda yazılıdır. Onun için, ilim öğrenmek çok önemli oluyor. İnsanın ciddî kitaplardan, sağlam kitaplardan doğruyu öğrenmesi lâzım ve uygulaması lâzım!..

تَقُولُ قَوْلَ الْعَابِدِينَ ، وَتَعْمَلُ عَمَلَ الْمُنَافِقِينَ.

(*Tekùlü kavle'l-àbidîne ve ta'melü amele'l-münâfikîn*) "Ey âdemoğlu, ne yapıyorsun sen?.. Abidlerin sözünü söylüyorsun ama, münafıkların amelini işliyorsun. Konuşmaları güzel insanların... Onu için eskiler demişler ki:

اَلنَّصِيحَةُ سَهْوٌ ، وَالْمُشْكِلُ قَبُولُهَا .

(*En-nasîhatü sehvin*) "Nasihat kolaydır, (*ve'l-müşkilü kabûlihâ*) zor olan onu kabul etmektir." Nasihatı anlayınca, kabul edecek insan...

Peygamber SAS Efendimiz'in zamanının insanları, sözü hemen kabul ederlerdi, anında dinlerlerdi. Bu zamanın insanları da sözü dinliyor, kırk defa düşünüyor, haklı olduğunu da anlıyor; yine de yapmayı te'hir ediyor, yapmıyor.

Peygamber Efendimiz'e, "İçki haramdır." ayeti indi; kimin evinde içki varsa, sokaklara döküverdi. Medine'nin sokaklarından içkiler aktı sel gibi... Neden?.. Ayet inmiş dediler, bitti.

Şimdi millete söylüyorsun; anası müslüman, babası müslüman, çocuk içkiye alışmış, bırakmıyor. İçki günahtır diyorsun, bırakmıyor. Ama söz olarak nasihat ediyor. Almış karşısına, "Sigara içme!" diyor, kendisinin cebinde sigara paketi var... Doğrusunu söylüyor karşısındakine, kendisi doğruyu yapmıyor.

Abidlerin sözünü söylüyor, münafıkların yaşayışıyla yaşıyor. Nedir münafıkların ana vasıfları?.. Münafık konuştuğu zaman yalan söyler, va'dettiği zaman va'dini tutmaz, kendisine emanet olunduğu zaman emanete hıyanet eder. Yâni kaypak insan, güvensiz insan... Münafık böyle biri... Sözü başkadır, işi başkadır. Mü'min böyle olmaz. Mü'minin işi sağlam olur, sözüne sadık olur, sözü senettir.

Rabbimizin bu sözü, sitemli bir sözdür. "Abidler sözünü söylüyorsun ama, münafıklar işini yapıyorsun! İşin münafıklar gibi..." diyor. Nasıl olacak?.. Her işimiz mü'min işi olacak! Her işimiz çok güzel olacak, Allah'ın rızâsına uygun olacak!..

....

Allah-u Teàlâ Hazretleri sizi nice nice kandillere, cumalara sıhhatle, afiyetle erdirsin... Ömrünüzü Allah'ın rızasına uygun, bu kudsî hadis-i şerîflerin mânâlarına uygun, àrifâne, zâhidâne bir şekilde geçirmeyi nasib eylesin... Ömrünüzü hayırlı, bereketli eylesin... Rabbimizin huzuruna sevdiği, râzı olduğu kullar olarak, yüzlerimiz ak, alınlarımız açık olarak varalım... Rabbimiz cümlemizi cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin...

Sevgili ve değerli Akra dinleyicilerim! *Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..*

09. 12. 1994 - AKRA

9. YARATILIŞIMIZIN GAYESİ

El-hamdü li'llâh... El-hamdü li'llâh...

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ ، ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ (الأنعام:١)

(*El-hamdü li'llâhi'llezî haleka's-semâvâti ve'l-ardı ve ceale'z-zulumâti ve'n-nûr, sümme'llezîne keferû bi-rabbihim ya'dilûn.*) [Hamd, gökleri ve yeri yaratan, karanlıkları ve aydınlığı var eden Allah'a mahsustur. (Bunca âyet ve delillerden) sonra kâfir olanlar (hâla putları Rableri ile denk tutuyorlar. (En'am, 6/1)

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن طِينٍ ثُمَّ قَضَىٰ أَجَلاً ، وَأَجَلٌ مُّسَمًّى عِندَهُ ، ثُمَّ أَنتُمْ تَمْتَرُونَ (الأنعام:٢)

(*Hüve'llezî halekaküm min tînin sümme kadà ecelâ, ve ecelün müsemmen indehû sümme entüm temterûn.*) [Sizi bir çamurdan yaratan, sonra ölüm zamanını takdir eden ancak O'dur. Bir de O'nun katında muayyen bir ecel (kıyamet günü) vardır. Siz hâla şüphe ediyorsunuz.] (En'am, 6/2)

وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَفِي الأَرْضِ ، يَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَجَهْرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ (الأنعام:٣)

(*Ve huva'llàhu fi's-semâvâti ve fil-ard, ya'lemu sirraküm ve cehraküm ve ya'lemu mâ teksibûn.*) [O, göklerde ve yerde tek Allah'tır. Gizlinizi, açığınızı bilir. (Hayır ve şerden) ne kazana-

cağınızı da bilir.] (En'am, 6/3)

Eşhedü en lâ ilâhe illa'llàhu vahdehû lâ şerîke leh... Ve eşhedü enne seyyidenâ ve senedenâ muhammeden abdühû ve rasûlüh... Salla'llàhu aleyhi ve àlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaìn...

Emmâ ba'dü feyâ ibâda'llàh!.. Ùsiküm bi-takva'llàhi ve tâatih... İnna'llàhe mea'llezîne't-tekav, ve'llezîne hüm muhsinûn...

Kàle'llàhu tebâreke ve teàlâ fi kitâbihi'l-kerîm. Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm. Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:

وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ ، إِنَّ اللهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ
(العنكبوت:٦)

(*Ve men câhede feinnemâ yucâhidü li-nefsih, inna'llàhe leganiyyün ani'l-àlemîn.*) [Cihad eden ancak kendisi için cihad etmiş olur. Şüphesiz Allah alemlerden müstağnidir, onun hiç bir şeye ihtiyacı yoktur.] (Ankebut, 29/6)

Ve kàle teàlâ:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالإِنْسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ (الذاريات:٥٦)

(*Ve mâ halaktü'l-cinne ve'l-inse illâ li-ya'budûn.*) [Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.] (Zâriyat, 51/56) *Sadaka'llàhü'l-azîm.*

Ve kàle nebiyyünâ SAS:[49]

---

[49] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.301, no:4240; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.154, no:20348; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.97, no:108; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.436, no:7178; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.154, no:20350; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.77, no:2433; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لاَ ذَنْبَ لَهُ (ه. عن ابن مسعود ؛
الحكيم عن أبي سعيد)

(*Et-tâibü mine'z-zenbi kemen lâ zenbe leh.*) [Günahtan tevbe eden, hiç günah işlememiş gibidir.] *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn!

Hayırlı, sevaplı, mübarek, güzel, mânevî bir mevsim olan Üç Aylar'a girmiş ve ilk haftasını yaşamış, idrak etmiş, geçirmiş bulunuyoruz. Önümüzde daha başka haftalar var, kandiller var; Mi'rac Kandili var, Berat Kandili var, Ramazan içine saklanmış olan Kadir Gecesi var... Allah-u Teàlâ Hazretleri bu ayları, istifade etmesini bilen kulların istifade edeceği büyük nimetlerle doldurmuştur.

Kur'an-ı Kerim'inde Rabbimiz Tebâreke ve Teàlâ Hazretleri:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالإِنْسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ (الذاريات:٥٦)

(*Ve mâ halaktü'l-cinne ve'l-inse illâ li-ya'budûn.*) [Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.] (Zâriyat, 51/56) buyuruyor

İnsanlar; biz, benî Adem, Hazret-i Adem'in evlâtları, onlardan türeyen varlıklar... Cinler de, bizim gözümüzün görmediği, gözümüzden mestur ve gizli olan, ama mükellef olan varlıklar... Onları ve bizleri, cinleri ve insanları, Allah-u Teàlâ Hazretleri kendisine güzel kulluk etmek için yarattığını bildiriyor.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.388, no:7040; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.III, s.322, no:843; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.238, no:6714; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.207, no:10174; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.296, no:944; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XI, s.391, no:11042.

Bir hadis-i kudsîde, Peygamber SAS Efendimiz'in bildirdiğine göre:

يَقُولُ اللّٰهُ تَعَالٰى: يَاابْنَ آدَمَ مَا خَلَقْتُكُمْ لِأَسْتَكْثِرَ بِكُمْ مِنْ قِلَّةٍ ، وَلَا لِأَسْتَأْنِسَ بِكُمْ مِنْ وَحْشَةٍ ، وَلَا لِأَسْتَعِينَ بِكُمْ عَلٰى اَمْرٍ عَجَزْتُ مِنْهُ ، وَلَا لِجَرِّ مَنْفَعَةٍ ، وَلَا لِدَفْعِ مَضَرَّةٍ ، بَلْ خَلَقْتُكُمْ لِتَعْبُدُونِى كَثِيراً ، وَتَشْكُرُونِى كَثِيراً ، وَتُسَبِّحُونِى بُكْرَةً وَاَصِيلاً .

(*Yekùlu'llàhu teàlâ*) Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki: (*Ye'bne âdem, mâ halaktüküm li-esteksire biküm min kılletin, ve lâ li-este'nise biküm min vahşetin, ve lâ li-estaîne biküm alâ emrin aceztü minhü, ve lâ li-cerri menfaatin, ve lâ li-def'i madarrah, bel halaktüküm li-ta'budûnî kesiran ve teşkürûnî kesîrâ, ve tüsebbihûnî bükreten ve asîlâ.*) buyurduğunu, Peygamber Efendimiz naklediyor. Mânâsı şu ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri bizlere hitab ediyor:

"Ey Ademoğulları, ey insan cinsi! Ey imana muhatab olan, iman etme kabiliyetine sahip bulunan yaratıklar!.. Ben sizleri bir şeyler azdı da, çok olsun diye, veya yalnızım da yalnızlığımı bir şeyler yaratıp, böyle bir ünsiyet edecek varlık meydana gelsin diye; veyahut aciz olduğum bir şey var da ona kendime yardımcı ve destek olsun diye, veya bir menfaat sağlamak için, veya bir mazarratı def etmek için yaratmış değilim. (*Bel halaktüküm lita'budûnî kesirâ*) Aksine ben sizi, bana çok ibadet edin diye yarattım. (*Ve teşkürûnî kesîrâ*) Bana çok şükredin diye yarattım. (*Ve tüsebbihûnî bükreten ve asîlâ*) Sabah akşam bana tesbih edesiniz, benim rubûbiyetimi bilesiniz, bana kulluğunuzu güzel kılasınız diye yarattım. Size ihtiyacım yok ama, sizden ibadet etmenizi istiyorum." buyurdu diye naklediyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bir şeyi murad ettiği zaman:

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ (يس:٨٢)

(*İnnemâ emruhû izâ erâde şey'en en yekùle lehû kün feyekûn.*) "Kudreti öyle sonsuzdur ki, bir şeyi murad ettiği zaman, sadece 'Ol!' der. (*Kün*) emriyle, (*feyekûn*) olmasını murad ettiği şey olur. (Yâsin, 36/82)

Ol dedi bir kerre, var oldu cihân;
Olma derse, mahvolur ol dem hemân!

Her şey kudretinin içindedir, dairesindedir. *Ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*; Allah-u Teàlâ Hazretleri'nden başka güç ve kuvvet sahibi yoktur. Bütün güç ve kuvvet Allah-u Teàlâ Hazretleri'ndendir, Allah-u Teàlâ Hazretleri veriyor. Bu tevhidin esrarıdır, *Lâ ilâhe illa'llàh*'ın içindeki bâtınî mânâdır. *Lâ ilâhe illa'llàh* diyoruz, Allah'tan başka ilâh yok diyoruz. *Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh* gizli tevhiddir. Yâni, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nden başka güç kuvvet sahibi de yok! O dilerse, bir şey olur. O dilemezse, hiç bir şey olmaz.

Ve okuduğum hadis-i şerifin devamında Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin şöyle buyurduğunu Peygamber SAS Efendimiz bize naklediyor:

وَلَوْ اَنَّ اَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ ، وَحَيَّكُمْ وَمَيِّتَكُمْ ، وَصَغِيرَكُمْ
وَكَبِيرَكُمْ ، وَحُرَّكُمْ وَعَبْدَكُمْ ، وَاِنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ اِجْتَمَعُوا
عَلٰى طَاعَتِى مَا ازْدَادَ ذٰلِكَ فِى مُلْكِى مِثْقَالَ ذَرَّةٍ.

(*Ve lev enne evveleküm ve âhireküm, ve hayyeküm ve meyyiteküm, ve sağîreküm ve kebîreküm, ve hürreküm ve*

abdeküm, ve inseküm ve cinneküm ictemeù alâ tàatî, me'zdâde zâlike fî mülkî miskàle zerreh.)

"Eğer sizin evveliniz, ahiriniz, diriniz, ölünüz, küçüğünüz, büyüğünüz, hürünüz, köleniz, insiniz, cinniniz, hepsi bana taat etmek, ibadet etmekte toplansa; bu benim mülkümü, azametimi, saltanatımı bir zerre miktarı arttırmaz!"

Bütün bu varlıklar Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne itaat üzere olsalar, ibadet etseler; bu ibadet Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin mülkünün, azametinin, şânının derecesini bir zerre ilâve etmez.

Buna mukàbil:

وَلَوْ اَنَّ اَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ ، وَحَيَّكُمْ وَمَيِّتَكُمْ ، وَصَغِيرَكُمْ

وَكَبِيرَكُمْ ، وَحُرَّكُمْ وَعَبْدَكُمْ ، وَاِنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ اِجْتَمَعُوا

عَلٰى مَعْصِيَتِى مَا نَقَصَ ذٰلِكَ مِنْ مُلْكِى مِثْقَالَ ذَرَّةٍ.

(*Ve lev enne evveleküm ve ahireküm, ve hayyeküm ve meyyiteküm, ve sağîreküm ve kebîreküm, ve hürreküm ve abdeküm, ve inseküm ve cinneküm ictemiù alâ ma'siyetî, mâ nekase zâlike min mülkî miskàle zerreh.*)

"Bunun aksine, sizin evveliniz, ahiriniz, diriniz, ölünüz, küçüğünüz, büyüğünüz, hürrünüz, köleniz, insiniz, cinniniz... Bütün varlıklar yâni, bana âsî olsanız, isyanda toplansanız, kâfir olsanız, müşrik olsanız..." Ki dünya halkının çoğu, görüyoruz böyle... "Bu benim mülkümden saltanatımdan, azametimden, ülûhiyyetimden, rubûbiyyetimden bir zerre eksiltmez." Çünkü, istemesem yaptırtmam. Müsaade etmesem, kahrederim. Mühlet vermesem, imtihan dünyası olmasa, hepsini mahvederim. Hiç bir şey eksiltmez.

وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ (العنكبوت:٦)

(*Ve men câhede feinnemâ yücâhidü li-nefsihî*) "O halde, kim ne yapıyorsa kendi hayrına yapıyor." (Ankebut, 29/6)

İnsanoğlu ibadet ediyorsa, kendi hayrınadır. Ne bakımdan hayrınadır? Dünyası bakımından hayrınadır, ahirette sevap kazanacağı için hayrınadır, dünyada mutluluğu kazanacağı için hayrınadır. Adalet olacağı için hayrınadır, sıhhat, afiyet, huzur, saadet olacağı için, dirlik, düzenlik olacağı için hayrınadır. İnsanların hayrınadır. Binâen aleyh, yaptıkları kendileri içindir.

إِنَّ اللهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ (العنكبوت:٦)

(*İnna'llàhe leganiyyün ani'l-alemîn*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri insanlardan, alemlerden, varlıklardan, kendi yarattıklarından müstağnîdir, onlara ihtiyacı yoktur." (Ankebut, 29/6)

أَنتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللهِ ، وَاللهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ (فاطر:١٥)

(*Entümü'l-fukarâü ila'llàhi, va'llàhu hüve'l-ganiyyü'l-hamîd*) [Allah'a muhtaç olan sizsiniz. Zengin ve övülmeye lâyık olan ancak odur.] (Fâtır, 35/15)

Bütün mahlûkat Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne her anda ve her şanda muhtaçtır. Herkes muhtaçtır, her şey muhtaçtır. Yerler, gökler, dünyalar, felekler, melekler, insanlar, cinler... Her şey Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne muhtaçtır.

Biz her an, onun lütfu sayesinde varız ve yaşıyoruz. Varlığımız ondan, vücudumuz ondan... Hücrelerimiz, kanımız, iliğimizi, kemiğimiz, gıdamız, havamız, suyumuz, dünyamız, göğümüz, yerimiz... Her şeyimiz ondan. Her şeyimiz ondan...

Binâen aleyh, onun bize ihtiyacı yok, biz her an ona muhtacız. O bize yardımını, lütfunu, rahmetini kestiği zaman, biz mahvoluruz, yok oluruz. Yok durumuna geliriz, varlığımız devam etmez...

Onun için;

يَا ابْنَ آدَمَ، كَمَا تَدِينُ تُدَانُ، وَكَمَا تَزْرَعُ تَحْصُدُ، لأَنَّ الدُّنْيَا مَزْرَعَةُ الْآخِرَةِ.

(*Ye'bne âdem, kemâ tedînü tüdân*) "Ey Ademoğlu, sen nasıl muamele edersen, nasıl kulluk edersen, nasıl hareket edersen, öyle muamele görürsün. Allah-u Teàlâ Hazretleri seni bu dünyaya imtihan için gönderdi. Kulluğu güzel yaparsan, kendine fayda gelecek. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin senin kulluğuna ihtiyacı yok!.."

Bizim bir öğretmen, Sâime Hanım, ihvanımız vardı. Allah cümle geçmişlerimize rahmet eylesin... Talebesinin velisi gelmiş de:

"—Sen benim çocuğuma derste namaz kıl diye söylemişsin, namaz kılıyor çocuk. Gece kalkıyor, gündüz kalkıyor, sabahleyin kalkıyor, soğuk suyla abdest alıyor, uykusu bölünüyor, sıhhati bozulacak... Söyle de şu namazı kılmasın. Allah'ın bu çocuğun ibadetine ihtiyacı yok." demiş.

"—Beyefendi..." demiş, "Bak, kravatlısınız, temiz giyimlisiniz, bilgilisiniz, üniversitede profesör olduğunuzu da söylediniz sözünüzün başında. Elbette, o çocuğun ibadetine de ihtiyacı yok, büyüklerin ibadetine de ihtiyacı yok Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin..."

İhtiyacı olan biziz. İbadete bizim ihtiyacımız var. Allah'ın lütfuna bizim ihtiyacımız var. Biz kulluğu güzel yaparsak, onun karşılığında Allah-u Teàlâ Hazretleri bize ahirette de onu taltif edeceğini, mükâfatlandıracağını bildiriyor.

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْراً يَرَه . وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرّاً يَرَه

(الزلزال:٧-٨)

(*Femen ya'me'l-miskàle zerretin hayran yerah.*) "Zerre kadar hayır işleyen, hayrının mükâfatını görecek. (*Ve men ya'me'l-miskàle zerretin şerren yerah.*) Zerre kadar şer işleyen de onun hesabını verecek. Onun cezasını çekecek." (Zilzâl, 99/7-8)

Hiçbir şey gizli kalmayacak. Kitaplar, defterler, amel defterleri açıldığı zaman müşrikler, kâfirler, mücrimler diyecekler ki:

مَالِ هَذَا الْكِتَابِ لاَ يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلاَ كَبِيرَةً إِلاَّ أَحْصَاهَا

(الكهف:٤٩)

(*Mâ li haze'l-kitâb*) "Aman Allahım, bu nasıl kitap, bu nasıl yazı, bu nasıl tesbit, bu nasıl tescil?.. (*Lâ yugàdiru sağîreten ve kebîreten illâ ahsâhâ*) Küçük büyük hiç bir şey bırakmamış, her şeyi bir bir yazmış!.." (Kehf, 18/49)

Evet, Allah-u Teàlâ Hazretleri her şeyi bir bir yazıyor, nasıl muamele edersen, o muameleyi görürsün. (*Kemâ tedînü tüdân*) "Senin yaptığın muameleye göre, ahirette sana muamele var. (*Ve kemâ tezrau tahsudu*) Ne ekersen, ektiğinin karşılığını, ektiğini biçeceksin. (*Li-enne'd-dünyâ mezraatü'l-âhireh*) Çünkü, şu dünya ahiretin tarlasıdır."

Birçok insanlar bu işten gafildir. Bu dünyaya gelmişler, yaşayışı kendilerinin faaliyetlerinin sonucu sanıyorlar ve yaşamlarını sürdürmek için, dünya hayatının faaliyetlerine sarılıyorlar; haramlara dalıyorlar, günahları irtikâb ediyorlar, sevaplardan uzak duruyorlar, görevlerini ihmal ediyorlar... Allah'ın yapma dediği suçları işliyorlar, asıl vazifelerini kaybetmiş oluyorlar. Bu dünyada kulun asıl vazifesi Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne güzel kulluk etmek. Onun rızasını kazanmak.

Rızkı Allah-u Teàlâ Hazretleri veriyor. Gökten yağmur vermediği zaman, sular bittiği zaman, yerler ot bitirmediği zaman insanın yapacağı bir şey yok. Meyvalar, mahsüller boş olduğu zaman... Çernobil'de bir patlama oldu da, Trakya'daki bütün ayçiçeği mahsüllerinin çekirdekleri çürüdü, hiç mahsül vermedi.

İkinci bir defa ekim yaptılar. Yâni bir Çernobil Faciası nice tohumların ağaçların mahvolmasına, bitkilerin bitmemesine sebep oldu. Tohumların helâk olmasına, ağaçların meyva vermemesine sebep oldu. Bir Çernobil faciası, bir küçük kahr-ı ilâhî numûnesi...

Allah-u Teàlâ Hazretleri kahrederse, vermezse rızkı nerden bulacaksın?.. Suyu yağdırmazsa, yerden çekerse…

"—Yüz elli metre derine sondaj yapıyoruz da su çıkmıyor, çeşmelerden şarıl şarıl sular akardı eskiden." diyorlar, Trakya'daki kardeşlerimiz. "Yüz elli metre derine sondaj yapıyoruz da, su orda bile yok..." Daha aşağılarda da olmasa, su kesilse ne yapacak?.. Allah-u Teàlâ Hazretleri suyu kesse, nebâtı kesse, ne yapacak?..

Hayatımız bizden mi, meyvalar bizden mi, gıdalar bizden mi?.. Her şey Allah-u Teàlâ Hazretleri'nden. Ama bizden istenen Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne güzel kulluk etmek.

İşte bu üç aylar, işte bu Receb-Şa'ban-Ramazan, insanın kulluk vazifesini hatırlaması için, yola gelmesi için, yörüngeye girmesi için en güzel vesiledir. Bu güzel günlerin feyzinden, bereketinden istifade edin!.. Yolunuz yanlışsa, Cenâb-ı Mevlâ'nın yoluna dönün!.. Günahlardan tevbe edin, haramları bırakın!.. Cenâb-ı Mevlâ'nın rızası yoluna girin.

Çünkü ömrün ne kadar süreceğini kimse bilmiyor; Allah-u Teàlâ Hazretleri biliyor. Ne kadar yaşayacağımız belli değil... Belki bugün, belki yarın, belki yarından da yakın ölüm gelebilir. Tevbenizi yapın, yola girin! Cenâb-ı Hakk'ın sevdiği kul olmaya azmedin ve kul olmaya başlayın!..

Tabii bu işe başladıktan sonra da, yapılacak nice nice güzel çalışmalar var... Nice güzel ilimler var... Nice öğrenilecek ibadetler var... Allah'ın rızasını kazanmaya sebep olacak, Allah indinde mertebesini arttırmasına sebep olacak nice ameller var, hayrât ü hasenât var, faziletler var...

Tevbe edin, Cenâb-ı Hakk'ın yoluna gelin, girin; bu güzel günlerin hayrından, feyzinden istifade edin!.. Bundan sonraki

ömürüz ayrı bir ömür olsun... Bundan sonraki ömrünüz güzel ayrı bir ömür olsun... Milattan önce, milattan sonra dedikleri gibi, benim ıslâh olmamdan önce, ıslâh olmamdan sonraki ömrüm diye... "Eski Said, Yeni Said" diyordu Said-i Nursî. "Ben eski Said bir zamanlar şöyle yapardım!" diye, şimdiki yeni Said onu tenkit ediyor yâni.

Onun için, Cenâb-ı Hakk'a hakîkî, nasuh bir tevbe ile dönün!.. Cenâb-ı Hakk'a kulluk edin!.. Allah-u Teàlâ Hazretleri tevfîkini cümlemize refîk eylesin... İki cihan saadetine nâil olacak bir yola girmenizi ve o yolda çalışmanızı nasib eylesin...

Elâ inne ahsene'l-kelâm ve ebleğa'n-nizâm kelâmu'llàhi'l-meliki'l-kàdiri'l-azîzi'l-allâm... Kemâ kàle'llàhu tebâreke ve teàlâ fil-kelâm:

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

(الأعراف: ٢٠٤)

(Ve izâ kurie'l-kur'ânu festemiù leh, ve ensıtû leallekûm türhamûn.) [Kur'an okunduğu zaman onu dinleyin ve susun ki size merhamet edilsin.] (A'raf, 7/204) *Sadaka'llàhü'l-azîm.*

Ve kàle rasûlü'llàh SAS:[50]

---

[50] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.301, no:4240; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.154, no:20348; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.97, no:108; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.436, no:7178; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.154, no:20350; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.77, no:2433; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.388, no:7040; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.III, s.322, no:843; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.238, no:6714; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.207, no:10174; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.296, no:944; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XI, s.391, no:11042.

التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لاَ ذَنْبَ لَهُ (ه. عن ابن مسعود ؛ الحكيم عن أبي سعيد)

(*Et-tâibü mine'z-zenbi kemen lâ zenbe leh.*) [Günahtan tevbe eden, hiç günah işlememiş gibidir.]

Estağfiru'llàhe'l-azîme ve etûbu ileyh, es'elu'llàhe lî ve lekümü't-tevfîk.

El-hamdü li'llâh. Hamde'l-kâmilîn, ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ecmaìn...

Kàle'llàhu teàlâ fî kitâbihi'l-kerîm. Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm. Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:

إِنَّ اللهَ وَمَلاَئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ ، يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا (الأحزاب:٥٦)

(*İnna'llàhe ve melâiketehû yusallûne ale'n-nebiyy, yâ eyyühe'llezîne âmenû sallû aleyhi ve sellimû teslîmâ*) [Allah ve melekleri, Peygamber'e çok salevât getirirler. Ey müminler! Siz de ona salevât getirin ve tam bir teslimiyetle selâm verin!] (Ahzab, 33/56) *Sadaka'llàhü'l-azîm.*

Lebbeyk allàhümme ve sa'deyk.

Allàhümme salli alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammedin, kemâ salleyte alâ ibrâhîme, ve alâ âli ibrâhime inneke hamîdün mecîd.

Alahümme bârik alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammedin kemâ barekte alâ seyyidinâ ibrâhîme ve alâ âli seyyidinâ ibrâhîme fi'l-âlemîn, rabbenâ inneke hamîdün mecîd.

Allàhümme'rham ümmete muhammedin rahmeten âmmeh.

Allàhümme eizze'l-islâme ve'l-müslimîn… Allàhümme'nsuru'l-mücâhidîne fî sebîlik…

Allàhümme kahhir a'dâe'd-dîn… Ve'ktübü's-sıhhate ve's-selâmete ve'l-afve ve'l-âfiyete aleynâ ecmaîn...

Allàhümme einnâ alâ edâi zikrike ve şükrike ve hüsnü ibâdetik.

Allàhümme innâ nes'elüke mine'l-hayri küllihî àcilihî ve âcilihî, mâ alimnâ minhü ve mâ lem na'lem... Ve neùzü bike mine'ş-şerri küllihî àcilihî ve àcîlihî, mâ alimnâ minhu ve mâ lem na'lem.

Allàhümme innâ nes'elüke'l-cennete ve karrabe ileyhâ min kavlin ve amel, ve neùzü bike mine'n-nâr, ve mâ karrabe ileynâ min kavlin ve amel.

Allàhümme'rham ümmete muhammedin rahmeten âmmeh... Ve ahsin âkıbetenâ fi'l-umûri küllihâ, ve ecirnâ min hızyi'd-dünyâ ve azâbi'l-âhireh, ve edhilne'l-firdevse'l-a'lâ bi-gayri hisâb...

İbâda'llàh. İnna'llàhe ye'muru bi'l-adli ve'l-ihsâni ve îtâi zi'l-kurbâ, ve yenhâ ani'l-fahşâi ve'l-münkeri ve'l-ba'y, yaizüküm leallekûm tezekkerûn.

Üzkuru'llàhe yezkürküm, ve'şküru'llàhe yezidküm, ve'stağfiru'llàhe yağfir leküm, ve ekımü's-salâh, ve lezikru'llàhi ekber...

إِنَّ الصَّلاَةَ تَنْهَى عَنْ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ ، وَلَذِكْرُ اللّٰهِ أَكْبَرُ ، وَاللّٰهُ يَعْلَمُ
مَا تَصْنَعُونَ (عنكبوت:٤٥)

(*İnne's-salâte tenhâ ani'l-fahşâi ve'l-münker, ve lezikru'llàhi ekber, va'llàhu ya'lemu mâ tasneùn.*) [Muhakkak ki, namaz, hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar. Allah'ı anmak elbette ibadetlerin en büyüğüdür. Allah yaptıklarınızı bilir.] (Ankebut, 29/45)

[Cumadan sonra, ayakta:]

Subhàne rabbiiye'l-aliyyi'l-a'le'l-vehhâb...

Lâ ilâhe illa'llàhü'l-halîmü'l-kerîm. Sübhàna'llàhi rabbi's-semâvâti's-seb'i ve rabbi'l-arşi'l-azîm. El-hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn...

Allàhümme yâ ekreme'l-ekremîn, yâ mücîbe'd-deavât!..

Bu cumamızı bizler ve bütün Ümmet-i Muhammed hakkında mübarek ve müteyemmin eyle... Nice mübarek günlere, aylara, yıllara sağlık, sıhhat ve afiyet, huzur ve saadetle nâil olmayı nasib eyle...

Ömürlerimizi rızana uygun geçirmeyi nasib eyle... İşlemiş olduğumuz günahlardan, bulaşmış olduğumuz haramlardan bizleri pâk eyle, uzak eyle... Rızana uygun sàlih ameller işlemeye, hayrât u hasenât yapmağa muvaffak eyle...

Ümmet-i Muhammed'e faideli eyle... Ümmet-i Muhammed'i yâ Rabbi, umûmen rahmetine mazhar eyle... Dertlilerimize devâ, borçlularımıza edâ, hastalarımıza şifâ ihsân eyle...

Mücâhid kardeşlerimizi kâfirlere karşı mansur ve müeyyed ve muzaffer ve gàlib eyle... Kâfirleri, zalimleri müslümanlara

ganimet ihsân eyle... Mallarını, canlarını, kendilerini, hanımlarını, çocuklarını müslümanlara ganimet ihsân eyle...

Senin dinini dünyanın her yerine yaymaya bizleri muvaffak eyle...

Aramızdaki ihtilâfları izâle eyle... Gönüllerimizi cem ve te'lif eyle... Bizleri ma'rifetine, muhabbetine mazhar eyle... Arif kullar olmayı nasib eyle... Huzuruna sevdiğin, razı olduğun kullar olarak gelip, cennetinle cemâlinle müşerref olup, Habîb-i Edîbine Firdevs-i A'lâ'da komşu eyle...

Bi-hürmeti esmâike'l-hüsnâ, ve'smike'l-a'zam, ve bi-hürmeti nebiyyike'l-ekrem, yâ erhâme'r-râhimîn!..

[Halil Necati Coşan Efendi:]

Bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn, ve bi-hürmeti esrârı sûreti'l-fâtihah!..

09. 12. 1994 - Cuma Hutbesi
İskenderpaşa Camii

10. RAHMET VE MAĞFİRET MEVSİMİ

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîne hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedini'l-mustafâ... Ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ... Ammâ ba'd:

Çok aziz ve çok sevgili, çok muhterem kardeşlerim!.. Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlenizden râzı olsun... Cümlenizi saadet-i dâreyne nâil eylesin... İki cihanda aziz eylesin... Cennetiyle, cemâliyle, rıdvân-ı ekberiyle taltif eylesin...

a. İki Mânevî Mevsim

Senenin ilkbahar, yaz, sonbahar, kış diye dört maddî mevsimi olduğu gibi, mânevî bakımdan da dikkati çeken iki mühim mevsimi vardır. Bu mevsimlerden birisi Şevval ayından sonra gelen, Arabî ayların onbirincisi olan *Zilkàde*, *Zilhicce* ve *Muharrem* aylarıdır. Bu, hac yapılması için insanların harekete geçtiği bir mevsim oluyor. Uzaklardan, yakınlardan, Allah'ın emrine uyarak, nice nice maddî ve mânevî faydaları sağlamak; nice nice ibretli hikmetli tecrübeleri kazanmak, mânevî halleri müşahede etmek için insanlar, aşıklar, fedâkârlar yollara düşüyorlar; Allah'ın emrettiği hac vazifelerini, "*Lebbeyk allàhümme lebbeyk...*" diye diye, gözyaşlarıyla, dağları aşarak, vadileri geçerek, denizlerden, havadan, karadan oraya gidiyorlar, çok büyük sevaplar kazanıyorlar.

Allah-u Teâlâ Hazretleri:

وَالْفَجْرِ . وَلَيَالٍ عَشْرٍ (الفجر:١-٢)

(*Ve'l-fecri ve leyâlin aşrin*) [And olsun fecre, on geceye…] (Fecr, 89/1-2) diye, on mübarek geceye yemin ediyor. Bu on mübarek gecenin, Zilhicce'nin hac yapılmaya mahsus olan on gününün

geceleri olduğu rivayet ediliyor.

Kur'an-ı Kerim'den böylece, hac ayetlerinden ayrı olarak anlaşılıyor ki, o zamanlar çok sevaplıdır, çok mübarektir. O vakitlerde yapılan ibadetler çok kıymetlidir. O vakitte tutulan oruçlar çok sevaplıdır. Hattâ, Arafe günü oruç tutmak hakkında Peygamber SAS Efendimiz'den rivayet edilmiş hadis-i şerifler var:[51]

مَنْ صَامَ يَوْمَ عَرَفَةَ ، غُفِرَ لَهُ سَنَةٌ أَمَامَهُ ، وَسَنَةٌ خَلْفَهُ (ه. طب.
عن قتادة ؛ عبد بن حميد ، كر. عن أبي سعيد)

(*Men sàme yevme arafete gufira lehû senetün emâmehû, ve senetün halfehû*) "Kim Arafe günü oruç tutarsa, gelecek senesinin günahları affolur ve geçmiş senesinin günahları da affolur." diye bildiriyor.

Hac yapmayanlar için... Hacda olanlar hac vazifelerini yapacaklar ama, hac yapmayıp memleketinde bulunanlar için o Kurban Bayramı'nın Arafesinde orucun çok sevaplı olduğu bildiriliyor. O Zilhicce'nin ilk dokuz gününü, on gecesini ihyâ etmenin ne kadar çok sevap olduğunu kitaplarımız yazıyor.

Bir mevsim bu hac mevsimi, mevsim-i hac dediğimiz aylar... Bu aylar, hac yapılmak gerektiği için insanların birbirlerine kızgınlıklarını, kinlerini, düşmanlıklarını bir tarafa bıraktıkları

---

[51] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.551, no:1731; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XIX, s.4, no:6; Katâde ibn-i Nu'man RA'dan.

Abd ibn-i Humeyd, c.I, s.299, no:967; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXIII, s.230; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

İbn-i Hacer, *el-Emâlî*, c.I, s.141; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.179, no:5923; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.460, no:7548; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.112, no:105; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.170, no:464; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.II, s.38, no:847; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.300, no:8259; Ebû Katâde RA'dan.

Mecmau'z-Zevâid, c.III, s.436, no:5142; *Kenzü'l-Ummâl*, c.V, s.115, no:12086; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.467, no:22634; RE. 426/1.

aylar oluyor. Kılıçlarını kınlarına soktukları aylar oluyor; birbirleri ile olan hesaplarını bir tarafa koydukları aylar oluyor. Haram aylar deniliyor. Ceng ü cidal yok, hacca gidenlere engel olmak yok... Babasının katilini görse bile bir Arap bu aylarda; başını çevirirmiş, görmezlikten, duymazlıktan gelirmiş. Neden?.. Bu aylar muhterem, mübarek aylar olduğundan, haram aylar olduğundan...

Bugün hepimiz biliyoruz hac İslâm'ın çok mühim olan ibadetlerinden birisidir. Aklen de, ictimâî bakımdan da, maddeten de, mânen de ne kadar büyük bir ibadet olduğunu, dost da düşman da, müslüman da gayrimüslim de itiraf ediyor: "Çok muazzam bir ibadet; böyle bir ibadet başka hiç bir dinde görülmemiştir!" diye hayranlıklarını ifade ediyorlar. Bu ibadetlerin hikmetlerine, güzelliklerine aşık olup da İslâm'a giren gayrimüslimler var...

Hac çok muhteşem bir ibadettir. Dünyanın her yerindeki mü'minler bir yerde toplanıyor. Aynı kıyafette, aynı şekilde, aynı tevâzu ile Allah'a ibadete koşup geliyorlar. Muhteşem bir ibadet, muazzam bir fırsat... Çok büyük faydaların hasıl olduğu bir toplanma, ibadet maksadıyla bir araya gelme... Muazzam bir iş, dünyayı yerinden sarsan bir hadise...

Bir de dînî bakımdan bir sene içinde bir mevsim daha var; o da *Receb, Şa'ban, Ramazan* aylarından oluşan Üç Aylar dediğimiz mübarek mevsim... Bu ayların da üçünün bir takım halinde mübarek olduğunu, kıymetli olduğunu, çok sevaplı olduğunu, çok değerli olduğunu Peygamber SAS Efendimiz hadis-i şeriflerinde ve bizzat kendisi hayatında davranışlarıyla, halleriyle, ibadetleriyle göstermiş. Peygamber SAS Hazretleri'nin Ramazandan sonra en çok oruç tuttuğu ay Receb ayı... Bu Receb ayında oruç tutmanın muazzam, muhteşem sevapları var...

İşte biz, bu mübarek Üç Aylar mevsimine bu akşam burada başlamış oluyoruz. "Bir şeyler öğrenelim de, kendimizi iyi yetiştirelim de İslâm'a, müslüman kardeşlerimize faydalı olalım! Daha çok faydalı olabilmek için neler yapabiliriz?" diye iyi

niyetlerle bir araya geldiğimiz şu mekânda, şu gecede, aynı zamanda mübarek bir mevsimin de ilk gecesini idrak etmiş oluyoruz. Üç Ayların birincisi olan Receb ayının ilk gecesi bu... Recebe ne zaman girdik?.. Akşam ezanı okunduğu zaman girdik. Receb ayının daha ilk saatlerinde bulunuyoruz.

b. Receb Ayı'nın Özellikleri

Receb ayının çok kıymetli bir ay olduğunu Peygamber SAS Efendimiz bildiriyor. Kur'an-ı Kerim'de de dört tane ayın haram aylardan, mübarek aylardan olduğu beyan ediliyor. Bu Receb ayı da, o dört haram aydan birisi... Yâni *Zilkàde, Zilhicce, Muharrem* peşpeşe geliyor, hac yapılıyor. Hacca gidiliyor, hacdan dönülüyor. Ama bu Receb ayı da onlardan beş ay sonra gelmiş. Sayalım: *Muharrem, Safer, Rebîü'l-evvel, Rebîü'l-âhir, Cemâde'l-ûlâ, Cumâde'l-âhireh, Receb*... Onun için bu muhterem aya, *Recebü'l-ferd* derler. Hürmet, izzet, ikram ve itibar, ceng ü cidalden uzak durmak aynen Receb ayında da var...

Bir de bu ayda sevaplar kulların defterlerinin sevap hanelerine, bol bol dökülmesi dolayısıyla da *Recebü'l-esab* denmiştir. Yâni, sevabların bol bol, şarı şarıl, gürül gürül döküldüğü ay demek... *Sabbe*, Arapçada dökmek demek... Nehrin de böyle dağlardan çağlayarak şaldur şuldur akıp da döküldüğü yere *münsab* derler; o da aynı kökten... *Recebü'l-esab*; Allah'ın rahmetinin cûşa gelip, ikram ü ihsanâtının şarıl şarıl, güldür güldür kullara geldiği ay demektir.

Bir sıfatı daha var, *Recebü'l-esam*; yâni sağır... Yâni, kullar düşmanlarını görseler görmezlikten geliyor; senin filânca hasmın falanca yerden geçiyor deseler, duymazlıktan geliyor. Onun için böyle demişler. Çeşitli izahları yapılmış. Hâsılı, rivayetlerde çok kesin olarak bildiriliyor ki, Receb ayı enteresan, dikkat çekici mühim bir aydır. Bu ayın ilk gecesine burada şu anda girmiş bulunuyoruz.

Arifler, din alimleri kitaplarında yazmışlar ki, bu ay ekim,

ekme, ziraat ayıdır. Sevaplı işler, oruç tutmak, tevbe etmek vs. güzel şeyler yapılır. Bir mahsulün ekilmesi gibi ziraat, ekim ayıdır. Şa'ban bakım ayıdır. Ramazan biçim ayıdır, yâni mahsulün alındığı aydır demişler. Demek ki Receb ayı, bizi Ramazan'a hazırlayan bir mevsimin ilk adımı olmuş oluyor.

Ramazan da on bir ayın sultanı... Ona birden, pattadak insan girmiyor, kendisini hazırlayarak, derleyip toparlayarak giriyor. Onun için, "Receb ayı tevbe ayıdır." demişler. Yâni kul ne yapacak?..

"—Yâ Rabbi! Ben anlayamamışım, hatâ etmişim, bilememişim, suçluyum, kusurluyum; beni affet..." diyerek hatâsını itiraf edip, hatâsından dönerek, Cenâb-ı Hakk'ın yoluna girecek.

Receb ayı tevbe ayıdır. Şa'ban ayı ibadetlere devam etme ayıdır. Ramazan da mükâfatlarını alma ayıdır. Böyle çeşitli kelimelerle bu ayların birbirleriyle irtibatlı olduğu beyan edilmiştir.

Peygamber SAS Hazretleri'nden rivayet edildiğine göre, Receb şehrullahtır. *Şehir*, Arapça'da ay demek... Şehr-i İstanbul, şehr-i Bursa derken kullandığımız şehir kelimesi Farsça, belde mânâsına geliyor. *Şehr-i Ramazan*, Ramazan ayı demek; *şehr-i Receb*, Receb ayı demek... Receb Allah'ın ayıdır. Tabii bütün aylar, bütün yıllar, bütün zamanlar, bütün mekânlar, bütün varlıklar, bütün insanlar, cümle eşyâ her şey Allah'ındır. Ama, her şey Allah'ın iken, "Receb Allah'ın ayıdır." demekten maksat ne?.. Burada maksat, "Receb ayında Allah-u Teâlâ Hazretleri kulları çok afv ü mağfiret ediyor; kulları çok affettiği, tevbe eden kullarını çok bağışladığı bir aydır." demek oluyor.

O bakımdan, Allah'ın kullarına tevbe kapısını, affetme, mağfiret eyleme kapısını açmış olduğu bir ayın kapısından geçmiş oluyoruz. Bunu hatırlatmak benim için önemli, sizler için önemli! Çünkü, kendimizi toparlamamız, kendi muhasebemizi yapmamız, sevabımızı, günahımızı tartıp, ölçüp, hatâmızı anlayıp, boynumuzu büküp Allah'a yalvarma fırsatı elimize geçmiş oluyor. Bunu yapacağız.

Tabii, Receb ayında oruç tutmak da çok sevaptır. Oruç da biliyorsunuz insanda nefsi ıslah edici, kalbi nurlandırıcı tesir yapıyor. İki çeşit tesiri var başlıca:

1. Nefsin hırsını kesip nefsi yola getiriyor.
2. Ruhu ve kalbi nurlandırıp kuvvetlendiriyor.

Onun için, insanın midesi boşaldığı zaman, oruç tuttuğu zaman —Ramazanda bunu hepiniz tatmışsınızdır, bilirsiniz— artık duyguları berraklaşmaya başlar. Gönlü rikkat kes beder, incelik kesb eder, hassaslaşır. Derin derin düşünme kabiliyeti belirir. Güzel haller müşahede eder.

İşte bu bakımdan, Receb ayında oruç tutarak Allah'ın rahmetine ermeyi kazanmak çalışması yapmak lâzım! Çünkü:

إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ (الزمر: ١٠)

(*İnnemâ yüveffe's-sàbirûne ecrahüm bi-gayri hisâb*) "Her şeyin mükâfatının bir katsayısı vardır, ecrinin miktarı vardır. Amma sabırlıların ecri, sevabı, mükâfatı hesaba sığmayacak kadar çok

olur.” (Zümer, 39/10)

Oruç da sabır demek olduğundan, orucu bu Receb ayı içinde mümkün olduğu kadar çokça tutmağa gayret edin! Peygamber SAS Efendimiz de bu ayda orucu fazla tutmuştur.

Tevbenizi yenileyin! Tevbe sadece dil ile “*Estağfiru’llàh, ve etûbü ileyh*” demek değildir. *Tevbe*’nin Arapçadaki mânâsı, dönmek demektir, dönüş yapmak demektir. Tevbe yapan insan, Allah’ın rızâsına uygun olmayan halinden, yolundan, huyundan, işinden dönecek; Allah’ın sevdiği hale, yola, işe, hizaya gelecek... Sadece diliyle tevbe eder de bu dönüşü yapmazsa; Hakka, hayra, güzele, sevaba dönüşü yapmazsa; o zaman Hazret-i Ali Efendimiz’in ifadesiyle, böyle tevbe edenlerin tevbesi yalancıların tevbesidir.

Hazret-i Ali Efendimiz RA, bir gün Kûfe mescidine girdi. Bir kenarda birisinin, “Tevbe yâ Rabbi!.. Tevbe yâ Rabbi!..” dediğini görünce yanına yanaştı, dedi ki:

“—Ey zât-ı muhterem! İnsanın sadece diliyle tevbe demesi, yalancıların tevbesidir.” dedi.

Tevbe dil işi değildir. Tevbe vücudun bütün âzâlarının, hayatın bütün faaliyetlerinin Hakka, hayra dönmesi demektir. Onu da bilelim! Yâni, tevbeyi sadece bir söz bölümü olarak düşünmeyelim! Sözü papağan da söyler, ama idraksiz söyler. Üç defa peş peşe, “*Lâ ilâhe illa’llàh*” diyen papağanı gördüm.

Eylesen tùtîye ta’limi eder kelimât,
Sözü insan olur amma, özü insan olmaz!

Tûtî, papağan demek... Papağana konuşmayı öğretsen, sözü insan gibi olur ama, özü insan olmaz, kuştur yine... Papağandır, tabiatı neyse odur. Hâlin değişmesi gerektiğini de tevbe konusunda hatırlayalım!.. Şu günlerimizi Cenâb-ı Hakk’ın yoluna dönüş için, iyi bir müslüman olmak için, gerçek bir müslüman olmak için, sahabe gibi müslüman olmak için, bir fırsat olarak değerlendirelim!.. İç hesaplaşmamızı, muhasebemizi yaparak

Cenâb-ı Hakk'ın yoluna dönelim!..

Bizim iyi müslüman olmamız sadece bizim için değil, bütün Ümmet-i Muhammed için lâzım!.. Türkiye için lâzım, İslâm alemi için lâzım, dünya için lâzım!.. Kâfirler için bile lâzım!.. Bizim iyi müslüman olmamız, kâfirlerin de hakkı duyması, öğrenmesi, belki Cenâb-ı Hakk'ın yolunu anlayıp da —biz güzel anlatabilirsek— Cenâb-ı Hakk'ın yoluna girmesi için fırsat olduğundan, kendi kurtuluşumuzu, salâhımızı, ıslahımızı, düzelmemizi cihanşumül bir olay olarak görmeliyiz, çok önemli görmeliyiz. Ona göre, bu ayda tevbe-i hakîkî, tevbe-i nasuh etmeliyiz. *Tevbe-i nasuh*, çok samîmî demek, çok içten demek... Çok içten tevbemizi yapmamız lâzım!..

Bu Receb ayı böyle... "Receb şehru'llàh; Allah'ın ayı, Allah'ın tevbeleri kabul ettiği ay... Şa'ban benim ayımdır. Ramazan da ümmetimin ayıdır." buyurmuş Peygamber SAS... Demek ki, Receb'de tevbe edeceğiz, Allah'ın affını mağfiretini isteyeceğiz. Şa'ban'da Peygamber SAS Efendimiz'in has ümmeti olmağa çalışacağız. Ramazan'da da Allah'ın lütfuna ermeğe, ümmet olarak mükâfatları kazanmağa gayret edeceğiz.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:

"—Ramazan gelip de çıktığı halde halini düzeltememiş, Ramazan'ın feyzinden bereketinden istifade edememiş olan bir insana yazıklar olsun, burnu yerde sürtsün!" buyurmuş.

Ramazan'da Ramazan'dan istifade etmek için Ramazan'a hazırlanmak lâzım!.. Müsabakalara girecek olan birisinin, müsabakadan önce hazırlanması gibi bir şey bu... Onlara hazırlık yapan, antrenmanlarını muntazam yapan müsabakalarda derece alıyor. Yapmayan, birdenbire giren bir şey alamaz. Onun gibi, tâ bu aylardan Ramazan'ı görmek lâzım! Bu aylardan Ramazan'a hazırlanmak lâzım!..

Bu akşam aynı zamanda cuma gecesidir. Yarın cuma olan geceye cuma gecesi derler. Çünkü gün güneşin batmasıyla biter, yeni gün de o zaman başlar. İslâmî mantığımızda böyle tabii bir

hadiseye bağlıdır günün başlaması ve bitmesi...

Güneş batıyor, tamam... Güneş battı, eski gün bitti. Güneş battıktan sonra, akşam ezanıyla beraber yeni bir gün başlar. Eğer güneş battığı zaman hilâli görürsek, "Haa, işte bak, güneşin battığı yerde hilâl incecik göründü. Demek ki, yarın Ramazan!" deriz. Ramazanın birinci günü akşamı o zaman olduğundan yatsıdan sonra terâvih kılarız. Hemen sahura kalkarız, ertesi gün oruca niyetleniriz. Neden?.. Gün akşamdan başlıyor da ondan... Akşamleyin hilâli gördük, Ramazana niyetlendik.

Ramazanı bitirdik, sonuna geldik de, akşam güneşin battığı yerden hilâli görünce, "Haa, bayram geldi, yarın bayram!" deriz. Artık o akşam terâvih kılmayız. Neden?.. Ramazan bitti, Şevval'in birinci gecesi bu gece... Ertesi sabah Ramazan bayram namazını kılarız. Bu da hatırınızda kalsın...

Bu gece perşembeyi cumaya bağlayan gece, cuma gecesi... Yarın cuma namazı kılınan gece, cuma gecesidir. Cuma gecesi zâten her hafta muhteremdir, her hafta mübarektir. Cuma gecesi nurlarla dolu olan bir gecedir. Cuma gecesinin feyzi bereketi çok olduğundan, Peygamber Efendimiz cuma gecesine, "*el-leyletül-garrâu*" buyurmuştur. Yâni, nurlarla pırıl pırıl olan bir gece...

Onun için cuma gecesinin kıymetini bilmek lâzım!.. Her gecenin kıymetini bilmek lâzım tabii, şek şüphe yok... Her geceyi Allah'ın rızâsına uygun geçirmek lâzım ama, haftanın günlerinin en sevaplısı cuma günüdür, haftanın gecelerinin en sevaplısı cuma gecesidir; bunu da bilmek lâzım!..

Biz şimdi, birincisi: Receb'in birinci günü mübarek bir gündür, gecesi mübarek bir gecedir, ihyâ edilmesi gereken günlerden biridir. Bugün Recebin birinci gecesi olduğu için, mübarek bir gecedeyiz. İkincisi: Bir cuma gecesi olduğundan mübarek bir gecedir. Onun için de, ikinci bir defa mübarektir bu gece... İki kat katmerli mübarektir. Üçüncüsü de; Recebin ilk cuma gecesine Regàib Gecesi dediklerinden, bu da Recebin tesâdüfen hem biri, hem ilk gecesi olduğundan, bu da üçüncü bir defa Regàib Gecesi

olduğundan mübarektir. Üç sebepten katmerli mübarek bir gecedir.

Recebin ilk cuma gecesi kaçına rastlarsa —bu sene birine rastladı, bir dahaki sene birine rastlamaz, başka bir zamana rastlar; olsun—Recebin ikisi, üçü, beşi, altısı neyse, Recebin ilk cuma gecesine Regaib Gecesi derler. *Regàib* ne demek? Ragîbeler demek... *Ragîbe* ne demek? Rağbet edilen mükâfatlar, iltifatlar, ikramlar demek... Bu gecede Allah'ın öyle mükâfatları, öyle ikramları, öyle sevaplı bağışları, öyle bir lütufları vardır ki, onun için Recebin bu ilk cuma gecesine melekler *Leyletü'r-Regàib* demişler. Allah'ın çeşit çeşit ikrâmâtının kullara ihsan olunduğu bağış gecesi, lütuf gecesi mânâsına... Onun için, ayrıca bu bakımdan mübarek bir gecede bulunuyoruz.

c. Mübarek Bir Gecenin İhyâsı

Tabii, böyle mübarek gecelerin ihyâsı nasıl olur; bunu soruyorlar. Böyle mübarek gecelerin ihyâsı, yâni ibadetle değerlendirilmesi, canlandırılması... *İhyâ*, aslında hayat vermek demek... Bir geceyi ölü olarak geçirmek veya bir geceye hayat vermek, bir geceyi ihyâ etmek... Boşa harcamak veya dipdiri, canlı değerlendirmek...

Şimdi bir gecenin ihyâsı nasıl olur?.. Bir gecenin ihyâsı, yatsı namazıyla sabah namazını camide cemaatle kılmakla olur. Bu, gecenin ihyâsıdır. Bütün günün ihyâsı bu... Yatsı namazı ile sabah namazını camide kılmak, o günün, o gecenin ihyâsı demektir. İnsan sabahlara kadar, akşamlara kadar ibadet etmiş gibi sevap kazanır.

Onun için, yatsı ve sabah namazlarına önem vermek lâzım!.. Peygamber SAS Efendimiz: "Bu iki namaza gelin, bu iki namazı camide kılmağa gayret gösterin!" demiştir. Neden?.. Bu iki vakit, biraz insanların gayret göstermeme ihtimallerinin olduğu vakitlerdir. Yatsı namazına gayret göstermez. Gelmek istemeyebilir, canı istemez. Nefsi engellemek ister, şeytan

engellemek ister. "Çok yoruldun! Yemek yedikten sonra, şurada namazını kılıver, yatağına yatıver. Bak gözlerinden uyku akıyor! Şimdi ne yapacaksın karanlıkta?.." der, engellemeğe çalışır.

Hakîkaten de adam ameledir, işçidir, patrondur, çalışmıştır, yorulmuştur. Şimdi de öyle oluyor ya; yemeği yedikten sonra bir mahmurluk çöküyor, televizyonun karşısında uyuyup kalıyor. Çünkü, televizyonu bile kapatmayı unutuyorlar. Televizyon açık, bayrak direğine bayrak çekilinceye kadar açık, adam uyumuş. Neden?.. Uyku bastırdı. Onun için yatsı camiye gelmek zor...

Sabah daha zor.. Çünkü, insanın tatlı uykusundan, rahat yatağından, sıcacık yorganının altından kalkıp da camiye gelmesi, nefsini yenmesini gerektiriyor. Bayağı büyük bir gayret ister. İnsanın kendi arzusunu yenmesi, kendi kendisini aşması, kendisine üstün gelmesi zor bir iştir. Bu bir eğitim işidir. Bu eğitimi almayan insanlar kendi kendilerini yenemezler.

Hacda bir hadise anlattılar. Bir şeyh efendi müridleriyle bir toplantıda iken, adamın birisi rap rap kapıdan gelmiş, bir kâğıt uzatmış hocaefendiye... Hocaefendi kâğıdı okumuş, ne yazıyorsa;

"—Olmaz evlâdım bu istediğin senin... Olmaz!" demiş.

Adam da demiş ki:

"—Bu mutlaka olacak!.."

Bütün müridler ayağa kalkıp, adamı döğecek gibi olmuşlar. "Vay bizim hocamıza karşı geliyor; o olmaz diyor da, bu olur diyor." diye... Şeyh efendi şöyle bir işaret etse, adamı benzetecekler.

Adam çok sert ve kırıcı bir şekilde, "İlle olacak!" deyince; şeyh efendi başını böyle eğmiş, bir müddet durduktan sonra, başını kaldırmış. Derin nefes alarak:

"—Sabreden kazandı. Nefsini yenen, nefsine hakim olan kazandı." demiş.

Sinirleniyor insan, herkes sinirlenir. Kendisine kötü bir muamele yapılınca, "Vay bana hakaret mi ediyorsun, ben senin uşağın mıyım?" der, bir şey der, sinirlenir. Gazabını yutmak, kızgınlığına hakim olmak kolay bir şey değildir. Halimlik selimlik

kolay bir şey değildir. Sabır kolay bir şey değildir. İşte sabredeceğiz! Sabrederse, nefsine hakim olursa, kendi arzularını yenerse; o zaman olgun bir müslüman demektir.

İşte insan kendi arzusunu yenecek! Ne istiyor nefsi?.. Yatmak istiyor. Sızlanıyor:

"—Yâhu zâten geç yattım, uykum az! Yatıp da sonra kılsak olmaz mı, kalkmasan olmaz mı?" diyor.

"—Kalkacağım!" diyorsun.

"—Kalk ama camiye gitme bari! Şurada namazını kıl, daha yatak soğumadan yat! Camiye şimdi nerden, nasıl gideceksin?" diyor. İşte bir bahane...

İşte onları yenmek, yatsı ve sabah namazına gelmek dikkatli insanın, nefsini yenebilen şuurlu müslümanın işi olduğundan, Peygamber Efendimiz buyurdu ki:

"—Münafıklar bu iki namaza güç yetiremezler."

Kalkamazlar, uyanamazlar. Uykusunu da bölemez, rahatını terk edip gelemez. Yatsı namazına da gelemez, sabah namazına da gelemez. Ama gündüz namazlarına gelebilirler; çünkü zaten uyanık... Öteki insanlar gördüğü için, gelmediği fark edilirse ayıp olacak, toplumun içinde durumu sarsılacak.

"—Münafıklar bu iki namaza güç yetiremezler." diyor.

Onun için bu iki namazı camide kılmak, mü'min-i kâmillerin işidir, olgun müslümanların işidir. Bu hatırınızda olsun, bu iki namazı camide kılmayı ihmal etmeyin!

d. Cemaatle Namaz Kılmanın Önemi

Camide namaz kılınınca evde kılınmasından farkı ne olur?.. Camide namaz kılındığı zaman, erkekler için camide namaz kılmak evinde namaz kılmaktan 27 kat daha sevaplıdır.

Hadis-i şerifte Peygamber ASS Efendimiz buyurmuş ki:[52]

---

[52] Buhari, *Sahih*, c.III, s.34, no:609; Tirmizi, *Sünen*, c.I, s.365, no:199; Nesei, *Sünen*, c.III, s.347, no:828; İbn-i Mace, *Sünen*, c.III, s.9, no:781; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.65, no:5332; İmam Malik, *Muvatta'*, c.II, s.177, no:425;

صَلاَةُ الْجَمَاعَةِ تَفْضُلُ صَلاَةَ الْفَذِّ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً

(مالك ، حم. خ. م. ت. ه. ن. حب. عن ابن عمر)

RE. 309/9 (*Salâtü'l-cemâati tafdulü salâte'l-fezzi bi-seb'in ve ışrîne dereceten.*) "Bir kimsenin cemaatle kıldığı namaz, evinde yalnız kıldığı namazdan 27 kat daha sevaplıdır."

Ama bu mahalle mescidi içindir. Mahalle mescidine gidiyorsun, orada namaz kılıyorsun; 27 kat... Eğer cuma namazı kılınan büyük mescide gidersen, o zaman 50 kattır sevabı...

Bir şeyi daha hatırlatayım muhterem kardeşlerim: Cemaat o kadar mühimdir ki, Peygamber SAS buyuruyor ki:[53]

İbn-i Hibban, Sahih, c.V, s.401, no:2052; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.III, s.59, no:4734; Begavi, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.62; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

[53] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.445, no:27553; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIX, s.340, Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.978, no:20372; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX, s.153, no:20443.

مَا مِنْ خَمْسَةِ أَبْيَاتٍ ، لاَ يُؤَذَّنُ فِيهِمْ بِالصَّلاَةِ ، وَتُقَامُ فِيهِمْ بِالصَّلاَةِ ؛ إِلاَّ اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ (حم. طب. عن أبي الدرداء)

RE. 381/5 (*Mâ min hamsetü ebyâtin*) “Hiç bir beş tane ev yoktur ki, (*lâ yüezzenü fîhim bi’s-salâh*) içinde namaz için ezan okunmuyor, (*ve tükàmü fîhim bi’s-salâh*) namaz için ikàmet getirilmiyor; (*ille’stahveze aleyhimü’ş-şeytàn*) şeytan oraya hàkim olur, şeytan oraya bastırır, gàlip gelir.”

“Bir yerde beş tane müslüman hanesi varsa, beş evin bir arada olduğu yerde ezan okumak, kamet getirmek cemaatle namaz kılmak gerekir.” diyor Peygamber Efendimiz... Ölçü: Beş tane ev... Beş tane ev yaylada, mezraada, köyde, kentte nerdeyse; beş ev bir araya geldi mi, orda ezan okuyacaklar, topluca namaz kılacaklar!..

“Eğer ezan okunmaz, kamet getirip namazı cemaatle kılmazlarsa; şeytan onlara hakimiyetini kabul ettirir, ezer. Onları hakimiyeti altına alır. Şeytanın buyruğu, hükmü, egemenliği altına girerler.” buyuruyor.

Şeytanın egemenliği altına giren insanların hanesinden gürültü, zırıltı eksik olmaz. Neden?.. Şeytanın hakimiyetine girdiler. Şeytan onları parmaklarında oynatır.

Şeytan usta bir mahlûk... Kandırmakta usta, tecrübeli... Hazret-i Adem Atamız zamanından beri insanları kandırmakta tecrübesi olan bir varlık... İnsan şeytanın ağına düştü mü, avucuna geçti mi, şeytan onu perişan eder. Çaresi nedir?.. Ezan okunacak, kamet getirilecek ki şeytan orada hakimiyetini kuramasın!.. Namaz bu kadar önemlidir, cemaat bu kadar önemlidir. Bir yerde ezan okunmaz olursa, kamet getirilmez olursa, şeytan oraya hakim olur.

Bolu’nun dağlarına gittik, bir arkadaşın köyüne vardık, evine vardık. Bakıyoruz saate, ezan okunmadı. Dedik niye?.. İmam

emekli olmuş, yeni imam gelmemiş, köyde ezan okunmuyor... Dedim ki:

“—Çok fenâ olursunuz!..”

Köyde cami var, minare var, insanlar var; namaz kılınmıyor. Herkes evinde kılıyor ama, camide namaz kılınmıyor cemaatle... Yok mu bir ezan okuyacak insan?.. Güzel olması şart değil ki, güzellik müsabakası yapılmıyor ki... Güzel olma şartı yok... Çık oraya; bağırabildiğin kadar, ihlâs ile “*Allàhu ekber*” de, sesini dört tarafa duyur!..

Orada ev sahibine dedim ki:

“—Ezanı sen okuyacaksın, imamlığı sen yapacaksın! Kendin okuyacaksın, kendin imamlık yapacaksın; şu köyü ezansız bırakmayacaksın!.. Hadi bakalım camiye gidelim!” dedim.

Camiye gittik, minareye çıktı ezan okudu arkadaşlar... Ondan sonra içeride namaz kıldık. Sonradan duyduk; köyde kadınlar ağlaşmışlar, “Çok şükür köyümüzde ezan okundu.” diye...

Bunlar mühim şeylerdir muhterem kardeşlerim!.. Siz kıymetini belki takdir ediyorsunuzdur, belki bazıları takdir etmiyordur; çok önemli!.. Yatsı namazını ve sabah namazını camide cemaatle eda etmek, gecenin ihyâsı için bir sebeptir; bu bir...

İkincisi: Geceleyin yatacağı zaman, insanın abdest alıp, abdest aldıktan sonra iki rekât, dört rekât namaz kılıp, abdestliyken yatıp uyuması, o da gecenin ihyâsıdır. Neden?.. Peygamber SAS hadis-i şerifinde buyuruyor ki: “O kulun iç çamaşırı ile teni arasında bir melek bulunur. ‘Yâ Rabbi, bu kulun temiz yattı, abdestli yattı; sen bunu afv ü mağfiret eyle!..’ diye dua eder.” Böyle diyor Peygamber Efendimiz... Bilmeyen bilmez, görmeyen görmez ama, gören söylüyor, Peygamber Efendimiz söylüyor.

Sonra, “Hafaza melekleri, kirâmen kâtibîn melekleri o kulu sabaha kadar ibadet etmiş diye deftere yazarlar. Abdestli yattı diye sabaha kadar cızır cızır ibadet sevabı yazılır insanın defterine...” Bu da Peygamber Efendimiz’in bildirdiği bir şey...

Sonra, “Gökteki melekler o zâtın abdestli yatıp uyuduğunu,

vücudunun mânevî bakımdan nûrâniyetinden görürler, o kulun etrafına izdihamlı bir şekilde, kalabalık bir şekilde toplanırlar." diyor Peygamber Efendimiz... Yâni tıklım tıklım o insanın etrafı melek doluyor abdestli yattığı için... O bakımdan bir çare de, gece yatarken taze abdest alıp iki rekât, dört rekât namaz kılıp abdestli yatmaktır. Gecenin bir ihyâsı da bu...

e. Teheccüd Namazının Kıymeti

Gecenin ilk hatıra gelen, asıl klasik mânâda, herkesin bildiği mânâda ihyâsı da, bir miktar uyuduktan sonra kalkıp, Allah rızâsı için abdest alıp gece namazları kılmaktır. Peygamber SAS buyuruyor ki:

رَكْعَتَانِ مِنَ اللَّيْلِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا

(*Rek'atâni mine'l-leyl*) "Geceleyin kalkıp da kılınan iki rekât namaz, (*hayrun mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ*) dünyadan da, dünyanın içindeki her şeyden de daha hayırlıdır." Kim söylüyor? Peygamber-i Zîşân söylüyor. *Asdaku'l-kàilîn*, söyleyenlerin en doğru sözlüsü, Allah'ın Habîb-i Edîbi, Muhammed-i Mustafâ'sı söylüyor. Sıradan bir insan söylemiyor. Ne diyor? "Dünyadaki her şeyden daha iyidir." diyor.

Size şu oturduğumuz Alâaddin Oteli'ni verseler ne yaparsınız muhterem kardeşlerim? Düşünün ki bir babayiğit, çok zengin, milyarder bir adam çıktı, sizi beğendi:

"—Sevdim seni yâ, benim param çok, çoluğum çocuğum da yok... Aldım bu Alâaddin Oteli'ni, sana bağışladım!" dese ne yaparsınız?

Aklını oynatabilir insan sevincinden, fırttırabilir.

Rasûlüllah'ın sözüne inanmıyor muyuz muhterem kardeşlerim? Sözün, kelimelerin taşıdığı mânâyı algılamak lâzım! "Dünyadan ve dünyanın içindeki her şeyden daha hayırlıdır." diyor Peygamber Efendimiz...

Neden?.. Çünkü, büyüklerimiz demişlerdir ki:

شَمَّةٌ مِنْ مَعْرِفَةِ اللهِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.

(*Şemmetün min ma'rifeti'llâh*) "İrfandan, ma'rifetullahtan bir koklamcık, (*hayrun mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ*) dünyadan da, dünyanın içindeki her şeyden de daha hayırlıdır."

Gece kalkacaksın, abdest alacaksın... Kimse yok, odanda yalnızsın... Gösteriş ihtimali yok, şöhret ihtimali yok, riyâ ihtimali yok... Rabbine yöneliyorsun, alemlerin Rabbi... *El-hamdü lillâhi rabbi'l-àlemîn*... Ne muhteşem kelime!.. Koca kâinâtın sahibi, yaratanı Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin divanında elpençe dîvan duruyorsun, "Sana hamd olsun yâ Rabbi!" diyorsun... Rükû ediyorsun, secde ediyorsun... İbadetin tadını böyle yudum yudum, iksir gibi tadıyorsun.

İnsan, birisi gelse kendisine baksa, utanır, sıkılır. Hattâ göstermek istemez, yapacaksa bile yapmak istemez. Ama gece yalnızsın, kimsecikler yok... Seccadene kapanıyorsun, ağlıyorsun, gözyaşlarını döküyorsun... Secde yerin ıslanıyor, "Aman yâ Rabbi!.." diyorsun. Bu duygular çok kıymetli duygular... Bu duygular insanı evliyâ yapar. Bu duygular insanı dünyanın en kıymetli insanı yapar. Bu duygular insanı, başkalarına en güzel şekilde hizmetler yapan, hayırlı, faydalı güzel insan yapar. Bu duyguları insan, işte o geceleyin kalkınca tadabilir.

Peygamber SAS Efendimiz'e ne emrolundu:

يَا أَيُّهَا الْمُزَّمِّلُ . قُمْ اللَّيْلَ إِلاَّ قَلِيلاً . نِصْفَهُ أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلاً

أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلْ الْقُرْآنَ تَرْتِيلاً (المزمل:١-٤)

(*Yâ eyyühe'l-müzzemmil. Kumi'l-leyle illâ kalîlâ. Nısfehû evi'nkus minhü kalîlâ. Ev zid aleyhi ve rettili'l-kur'âne tertîlâ.*) [Ey örtünüp bürünen Rasûlüm! Birazı hariç geceleyin kalk namaz kıl! Gecenin yarısını kıl, yahut bunu biraz azalt, ya da çoğalt ve

Kur'an'ı tane tane oku!] (Müzzemmil, 73/1-4)

İlk inen ayetler İkra' Sûresi'nin beş ayeti... İkinci inen ayetler bir rivâyete göre "*Yâ eyyühe'l-müddessir*" sûresinin başındaki ayetler; öteki rivayete göre "*Yâ eyyühe'l-müzzemmil*" sûresinin başındaki ayetler... İkinci veya üçüncü inen ayetler bunlar... Yâni üçüncü vahiyde Peygamber Efendimiz'e ne emredilmiş? "Geceleyin kalk ey Rasûlüm!" diye emredilmiş.

O gecelerin ihtişamı, o gecelerin güzelliği... Bu beton yığınları arasında, yeni neslin insanları onu bilemiyorlar. O gecelerin ihtişamı ne kadar güzeldir!.. Ne kadar ruhâniyetlidir o geceler!..

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: "Geceleyin göğün kapıları açılır." Göğün kapıları var mıdır?.. Vardır. Peygamber SAS Efendimiz Mi'rac'a çıkarken, Kuds-ü Şerif'e vardılar. Kuds-ü Şerif'ten Mi'rac'a çıkıyor, Cebrâil AS'la Peygamber SAS Efendimiz... Birinci semaya geldiği zaman, melek durdurdu.

Birinci semâ nedir?

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ (الملك:٥)

(*Ve lekad zeyyenne's-semâe'd-dünyâ bi-mesâbiha*) "Dünyaya en yakın semâyı yıldızlarla donattık." (Mülk, 67/5) diyor Allah-u Teâlâ Hazretleri...

Yıldızların olduğu semâ, birinci semâ... Ondan sonraki semâlarda neler olduğunu oradan anlayın! Yıldızların olduğu semânın ötesinde neler olduğunu, artık Allah bilir.

Birinci semânın bekçisi durduruyor, Cebrâil'e soruyor. Cebrâil kim?.. Allah'ın dört büyük meleğinden birisi... Peygamber SAS Efendimiz'e vahyi getiren muazzam melek... Ona soruyor melek... Hangi melek?.. Birinci semânın bekçisi olan melek...

(*Men ente?*) "Kimsin sen?.." *Men*, kim demek Arapçada.

(*Ene cibrîl!*) "Ben Cebrâilim!" diye tanıtıyor kendisini...

İslâmî edepte tanıtma vardır muhterem kardeşlerim!.. Kapı

çalınıyor.

“—Kim o?..” diyorlar içeriden...

Kapıyı çalan:

“—Ben!” diyor.

Eyvah, fesübhânallah!.. Herkes ben diyecek, ben diye cevap mı verilir; adını söyleyeceksin!.. Bak ne diyor: “Ben Cebrâilim!” diyor. İnsan edeb öğreniyor.

Ben deyince ikinci defa soruyorlar bu sefer:

“—Kimsin sen?..”

“—Benim, aç kapıyı!” diyor.

Tanıyacaksın, herkese kapı açılmaz ki!..

“—Herkese kapıyı açmayın, bileziklerinizi alırlar elinizden!” diyorlar. Ayağını dayar, bıçağı çeker... İyisi var, kötüsü var... Edebli edebli kim olduğunu söyleyeceksin!..

Sonra: (*Ve men meake?*) “Peki, yanındaki kim?..”

(*Muhammed!*) “Muhammed-i Mustafâ, Allah’ın elçisi!..”

“—Peki ona izin verildi mi, buralardan geçmeğe?..”

“—Evet verildi.”

“—O zaman o da geçsin!..”

Yâni, semâların böyle özelliği var muhterem kardeşlerim!.. Cebrâil’e soru soran, dur diyen bekçisi var... Kapısı var, göğün kapıları var... Bilmiyoruz; gören görür, bilen bilir. Bilenler, görenler bildiriyor. Göğün kapılarının açık olduğu zaman bu gece vakti... Göğün kapıları açılıyor, “Geç aslanım!” der gibi serbest...

İkincisi: Allah-u Teâlâ Hazretleri semâ-ı dünyaya nüzûl eyleyip, kullarına nidâ eyler. Yâni kullarına yakınlaşır Allah-u Teâlâ Hazretleri, buyurur ki:

“—Yok mu benden affını mağfiretini isteyen; haydi istesin, affedeceğim!.. Yok mu benden bir talebi olan; haydi dilesin, dilediğini vereceğim!.. Yok mu hasta olup da şifa isteyen; haydi şifasını istesin, şifa vereceğim!.. Yok mu şöyle olan, yok mu böyle olan?..” diye seslenir buyurmuş, bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz...

Ne zamana kadar?..

هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ (القدر:٥)

(*Hiye hattâ matlai'l-fecr*) "İmsak kesilinceye kadar." (Kadir, 97/5)

Gecenin sonu neresidir? İmsak vaktidir. İmsak kesildi mi, gece de biter. Kadir Gecesinde de öyle...

تَنَزَّلُ الْمَلاَئِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ . سَلاَمٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ (القدر:٤-٥)

(*Tenezzelü'l-melâiketi ve'r-rûhu fîhâ bi-izni rabbihim min külli emrin*) [O gecede, Rablerinin izniyle melekler ve Ruh, her iş için iner dururlar. O gece esenlik doludur, ta fecrin doğuşuna kadar.] (Kadir, 97/4-5)

Meleklerin inmesi, o fütûhat ne zamana kadardır? Tülû-u fecir oluncaya kadar, yâni fecir tamam oluncaya kadardır.

Binâen aleyh, gözümüzle göremiyorsak, gökle âşinâlığımız yoksa, takvimden imsak vaktine bakarız. İmsak vaktinden evvel bir arada kalkarız, abdest alırız, namaz kılarız:

"—Ben varım yâ Rabbi affını isteyen!.. Ben varım yâ Rabbi muhtac olan!.. Ben varım yâ Rabbi senden dileği olan!.." diye biz de isteriz.

İsteme zamanıdır çünkü... Kulların istediği, Allah'ın da vereceğim dediği zamandır. O vakitte ibadet etmek sâlihlerin, enbiyâ ve evliyâullahın adetidir.

İnsan Allah ile baş başa kalmanın zevkini öğrenmeli!.. Yalnızlıktan bucak bucak kaçmamalı!.. Adam ceketini alıyor:

"—Hanım ben gidiyorum!"

"—Nereye gidiyorsun?.."

“—Kahveye gidiyorum.”

“—Niye?..”

“—Yalnızlıktan canım sıkıldı.”

Yalnızlığı sevmeli bir insan... Yalnızlığın tadını çıkartabilmeli:

“—Oh yâ! Çok şükür ki, hiç kimse yok... Rabbimle başbaşa şöyle bir kendimi çekip çevireyim, düşüneyim!” diyebilmeli...

Yalnızlıktan zevk almalı!.. Yalnızlık, büyük ruhların gıdasıdır. Yalnızlık mühim bir şeydir. Yalnızlıkta Mevlâsıyla bağlantı kurmak çok mühim bir şeydir. O da geceleyin güzel bir şekilde oluyor.

Onun için, gecenin bir ihyâsı, geceleyin kalkıp, abdest alıp *ilâ mâ şâallah*, Allah’ın dilediği kadar iki rekât, dört rekât, altı rekât, sekiz rekât, on rekât namaz kılmaktır. Çünkü namaz, ibadetin en güzel şekillerinden biridir. İbadetin çok çeşitli şekilleri vardır. En kompleks, tam şekillerinden birisi namazdır. Peygamber SAS buyuruyor ki:[54]

قُرَّةُ عَيْنِي فِي الصَّلاَةِ

(*Kurretü aynî fi’s-salâh*) “Gözümün şenliği namazda...” buyuruyor. Namaz kılarken içim rahat ediyor demek...

Rasûlüllah Efendimiz’in içinin rahatladığı, gözünün şenlendiği, serinlendiği, rahatlandığı o namazdan o zevki alamayan, kendisini kontrol etsin... Yâni,

---

[54] Neseî, *Sünen*, c.VII, s.61, no:3939; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.128, no:12315; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.174, no:2676; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.V, s.241, no:5203; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.VI, s.199, no:3482; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VII, s.78, no:13232; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.V, s.280, no:8887; İbn-i Sa’d, *Tabakàtü’l-Kübrâ*, c.I, s.398; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.371, no:6812; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.III, s.303; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.III, s.135, no:1234; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.160, no:666; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LX, s.454; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.II, s.143, no:2733; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.449, no:18912, 18913; *Keşfü’l-Hafâ*, c.II, s.73, no:1089; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.IX, s.496, no:8916.

“—Ben niye bu güzel namazdan bu zevki alamıyorum?” diye düşünsün, kendisi çaresini arasın!..

Demek ki, cihazları paslanmış, duyguları dumura uğramış, demek ki çok cahil, demek ki bu hususta çok mübtedî, çok yeni, çok toy olduğu anlaşılıyor. İnsan o yalnızlık zevkini duymalı muhterem kardeşlerim!..

Tabii, Kur'an okumak çok sevaplı... Kur'an-ı Kerim ile bizim aşinalığımız da kusurlu hale gelmiştir bu nesille... İngilizce öğreniyorlar, Almanca, Fransızca öğreniyorlar, bir dil yetmiyor birkaç dil öğreniyorlar... Her şeyi öğreniyorlar da, Arapçayı öğrenip Kur'an-ı bellemek hususunda bir aşk ve şevk ve gayret yaygınlaşmış değil, makbul değil... Öğrenenler de makbul tutulmuyor. Neymiş bu?.. Hafız...

“—Hafız gel, otur, oku!.. Tamam, al şu zarfın içindeki paranı, hadi yallah!..”

Belki, “Hafız buraya gel!” dedi mi, karşıdaki kızıyor, zor tutuyor kendisini... Hakaret etmiş gibi oluyor. Halbuki hafız eskiden nasıldı yâni... Hafızlamak deniliyor, makbul olmayan bir şey olarak... Hafızlığın şân ü şerefi, kadr ü kıymeti bilinmez duruma gelmiştir.

Halbuki Kur'an-ı Kerim Allah'ın kelâmıdır, yüzüne bakmak bile sevaptır. Mânâsını anlayıp, onu yaşadığı zaman, icrâ ettiği zaman iyice sevap kazanacaktır. Kur'an-ı Kerim okumak sevabdır. Kimisinin gözü rahatsız oluyor, kimisi Arapça bilmiyor, kimisi okuyamıyor, okusa mânâsını bilmediği için bir tad alamıyor.

Bir başka ihyâ şekli zikir... Zikir nedir?.. Mübarek bazı kelimeleri tekrar tekrar söylemektir. Nedir o mübarek kelimeler?.. Meselâ, “*Lâ ilâhe illa'llàh*” mübarek bir kelimedir. İnsanın cennete girmesine sebeptir.

Kezâ, “*Allahümme salli alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed*” çok sevablıdır. Sen salât ü selâm getirirsen, Peygamber Efendimiz'e melekler götürürler.

Meselâ, “*Estağfiru’llàh*” bir zikirdir, Allah’tan afv ü mağfiret istiyorsun. Meselâ, “*Sübhàna’llàh*”; meselâ, “*El-hamdü li’llâh*”; meselâ, “*Allàhu ekber*”; meselâ, “*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhi’l-aliyyi’l-azîm*” gibi sözler mübarek kelimelerdir, cümleciklerdir. Bunları zikretmek çok sevaplıdır.

Yahut da, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin İsm-i A’zamını, Lafza-i Celâli veya Esmâ-i Hüsnâsından birini zikretmek; o da zikirdir. Meselâ, “*Allah... Allah... Allah...*” dese zikirdir. “*Yâ Kayyûm... Yâ Kayyûm...*” dese zikirdir. “*Yâ Vedûd... Yâ Vedûd...*” dese zikirdir. “*Yâ Hû...*” dese zikirdir. İşte böyle bunların hepsi zikirdir. Zikir de geceyi ihyâ etmek için bir çaredir.

Bir kul Allah’ı zikrederse, Allah da onu zikreder:

فَاذْكُرُونِي اَذْكُرْكُمْ (البقرة:١٥٢)

(*Fe’zkürûnî ezkürküm*) “Siz beni zikredin, ben de sizi zikrederim.” (Bakara, 2/152) buyruluyor.

Onun için, sen Allah dedikçe bil ki, Allah da seni zikrediyor.

Kul içinden Allah'ı zikrederse, Allah da onu kendisi zikreder. Kul toplulukta zikrederse, Allah da onu daha hayırlı bir toplulukta zikreder. Böylece Allah'la kulun yakınlaşması, Allah'ın kulunu sevmesi; kulunda da Allah'a karşı aşkullah, muhabbetullah hâsıl olmasına götürür iş...

O bakımdan zikir de ibadetlerin güzellerindendir. Geceyi ihyâ şekillerinden birisidir.

Bazı namazlar vardır, Peygamber SAS Efendimiz kılmıştır. Bunlardan birisi de tesbih namazıdır. Üç yüz adet:

"—*Sübhàna'llàhi ve'l-hamdü lillâhi ve lâ ilâhe illa'llàhu va'llàhu ekber*." deniliyor.

Her on tanesinde veya on beş tanesinde:

"—*Ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-aliyyi'l-azîm*" deniliyor.

Dört rekâtlık bir namaz kılınıyor. Bu namaz tek olarak kılındığı gibi, cemaatle de kılınabilir. Peygamber Efendimiz'den sahih hadislerle rivayet olunmuştur. Sevabı çok olan bir namazdır meselâ bu... Böyle ibadetlerle de ihyâ edebilirsiniz gecenizi...

Allah-u Teâlâ Hazretleri hepinizden râzı olsun...

23. 11. 1995 - Alanya / **Antalya**

11. RECEB AYI EKİM AYI

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Cumanız mübarek olsun, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Tabii, "Receb ayınız da mübarek olsun!" dememiz lâzım! Çünkü bu güzel cuma günü, aynı zamanda ilâhî mübarek bir mevsim olan Üç Aylar'ın birinci ayı Receb'in birinci günü... Yâni, çok güzel bir mevsime girmiş bulunuyoruz. Size bu Üç Aylar'ın mübarek olmasını, hayırlı olmasını dilerim.

Çünkü biliyorsunuz, aylar mübarek olur, geceler mübarek olur, kandiller gelir geçer, Ramazanlar olur biter; ama bütün mesele insanın kendisinde... Kendisi onların feyzinden, bereketinden istifade edecek bir tavır takınmayınca, mahrum kalır. Mahrum gelir, mahrum göçer. O güzel mübarek günler gelir geçer de istifade edemez. Allah bizi, o fırsatları güzel değerlendirenlerden eylesin... O sevaplara nail olanlardan eylesin...

a. Peygamber SAS'in Receb Ayı Duası

Peygamber SAS Efendimiz'den İbn-i Asâkir'in ve diğer kaynakların, Enes RA vasıtasıyla rivayet ettikleri bir hadis-i şerifle başlamak istiyorum:[55]

كَانَ إِذَا دَخَلَ رَجَبٌ، قَالَ : اَللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبَ وَشَعْبَانَ، وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ. وَكَانَ إِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ الْجُمُعَةِ، قَالَ: هٰذِهِ لَيْلَةٌ الْغَرَّاءُ، وَيَوْمٌ أَزْهَرُ (هب. وابن عساكر عن أنس)

[55] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.259, no:2346; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.375, no:3815; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.189, no:3939; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.290, no:6494; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.485, no:1985; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.269; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.161, no:309; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXX, s.57, no:4657; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.138, no:18049; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.186, no:554; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXIII, s.24, no:35704.

RE. 532/10 (*Kâne izâ dehale receb, kàl*) "Receb ayı girdiği zaman, Peygamber SAS Efendimiz şöyle dua ederdi:

(*A'llàhümme bârik lenâ fî recebe ve şa'bân, ve belliğnâ ramadàn.*) 'Yâ Rabbi, bize bu gelen Receb ve Şa'ban ayını mübarek eyle... Hayrının, bereketinin, nimetlerinin farkında olup, onlardan hissesini alıp, hissedar olup, hissemend olup, faydalanıp bereketlere nâil olanlardan eyle!.. (*Ve belliğnâ ramadàn*) Ve bizi Receb ve Şa'ban ayını güzel geçirmiş bir kul olarak, güzel işler yaparak, ibadetler ederek geçirip Ramazan'a ulaştır...' diye dua ederdi." diye duasını naklediyor Enes RA.

(*Ve kâne izâ kânet leyletü'l-cumuati, kàl:*) "Bir de, cuma gecesi olduğu zaman da derdi ki: (*Hâzihî leyletü'l-garrâu*) 'Bu ne mutlu, ne kadar pırıl pırıl, nûrânî, şâşaalı bir gecedir. (*Ve yevmün ezher.*) Ne kadar mutlu ve pırıl pırıl nûrânî bir gündüzdür.' diye, bu cumanın gecesini ve gündüzünü de böylece methederdi." diye bildiriyor Enes RA.

Tabii dün akşam, akşam ezanıyla beraber cumanın gecesi oldu, geceyi yaşadık biz Türkiye'deki müslümanlar olarak... Şimdi el-hamdü lillâh seviniyorum, Allah'a hamd ü senâlar olsun, radyomuz çok yerlerden dinleniyor. Yeri de belirtmek lâzım! Yoksa yaz deriz, kış olur; gündüz deriz, gece olur bazı dinlenen yerlerde... Onu da belirtelim.

Şu anda meselâ, Avustralya'da yaz... Ama bizim Türkiye'de, Bolu civarında o kadar kar yağmış ki, bir metre kardan dolayı bugün bizim Alanya'da yaptığımız, üç dört gün devam edecek olan aile eğitim programımıza gelmek için yola çıkan kardeşlerimiz, karları geçip de gelememişler. Ulaşamadılar, karlarda kaldılar. Halbuki Avustralya'da yaz... Böyle olabiliyor.

Evet, şimdi cumanın gecesi geçti, cumanın gündüzüne geldik. (Bizim Türkiye için, burası için söylüyoruz.) Nurlu, mübarek, şâşaalı, pırıl pırıl, mânevî bakımdan çok güzel bir günde bulunuyoruz. Allah-u Teâlâ Hazretleri kıymetini bilmeyi nasib eylesin...

Bu hadis-i şeriften anlaşılıyor ki, Peygamber SAS Efendimiz daha Receb ayının başından Ramazan'ı gözlüyor. Ramazan'ı

arzuluyor, Ramazan'a ulaşmayı diliyor. Buradan da anlıyoruz, "Receb'i, Şa'ban'ı bize mübarek eyle, Ramazan'a ulaştır." Yâni bu Receb, Şa'ban, Ramazan —biliyorsunuz— bizim Üç Aylarımızdır. Dedelerimiz bu ismi koymuşlar, Allah razı olsun onlardan... Dinimizle ilgili kitapları, kaynakları okuyup, inceleyip her şeyi en güzel tarzda yapmağa, ibadetleri güzelce yapıp Allah'ın rızâsını kazanmağa çalışan mübarek ecdadımız; nur içinde yatsınlar, kabirleri nur dolsun, ruhları şâd olsun, makamları a'lâ olsun... Bize Üç Aylar'ın şuurunu vermişler, "Aman, Üç Aylar gelince dikkat etmek lâzım!" diye söylemişler.

Biz de biliyoruz, Receb ayına hürmet ediyoruz, Şa'ban ayına hürmet ediyoruz. Gerçekten, bu Üç Aylar'ın içinde güzel fırsatlar var, çok güzel geceler var, kandiller var... Birincisi, Regàib Kandili... Regàib Kandilinin zamanı nedir, Receb'in kaçıdır?.. Receb'in kaçı olduğu belli olmaz. Receb ayının girmesinden sonra, ilk perşembeyi cumaya bağlayan gecesi Regaib Kandili'dir. Mübarek, güzel, istifade edilmesi, ibadet edilmesi gereken gecelerden birisidir. Onu dün akşam yaşadık. Böylece Regaib Kandili'nden istifade edenler istifade etti; etmeyenler, şaşıranlar kaçıranlar kaçırdı. Regàib Gecesi'ne kavuşmak bir dahaki seneye kaldı. Geldi geçti.

Şimdi tabii, Receb'in 26'sını 27'sine bağlayan gece Mi'rac Kandili var... Peygamber SAS Efendimiz'in Mi'rac'a çıktığı bir güzel, mübarek gecedir. Ondan sonra Şa'ban ayının on beşinde Beraet Gecesi, Berat Kandilimiz var... Bu gece de fevkalâde önemli bir gecedir. Rivayetlere göre, bir senelik kaderlerin, olayların, mukadderatın tesbit edildiği bir gecedir. Olanların, olacakların, yaşayacakların, ölenlerin tesbit edildiği bir gecedir. Önemli bir gecedir. O bakımdan o geceye hazırlanmak lâzım!.. O gecede Allah'a sığınıp saîdler zümresine katmasını, şakîler zümresine koymamasını dileyerek, ona göre hazırlanmak lâzım!..

b. Receb Ayı Tevbe Ayı

Receb ayı tevbe ayıdır, muhterem kardeşlerim! Tevbe dönüş

demektir. Onun için hadis-i şerifte geçiyor ki:[56]

مَنْ تَابَ إِلَى اللهِ ، تَابَ اللهُ عَلَيْهِ

(*Men tàbe ila'llàhi, tâba'llàhu aleyhi*) "Kim Allah'a yönelirse, Allah'a tevbe ederse, Allah da ona yönelir, teveccüh buyurur." Asıl mânâsı bu... Demek ki, tevbe ne oluyor?.. Tevbe insanın yanlış yoldan, cahilâne yaşayıştan, câhilâne işlerden, günahlardan, haramlardan, kusurlardan, gafletlerden sıyrılıp Cenâb-ı Hakk'ın sevdiği yola, yöne dönmesi demek oluyor. Onun için bu Receb ayı büyük bir tevbe ayıdır. Önemli bir aydır.

Cennetmekân Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin Hocamız'ın *Ramûzü'l-Ehâdis* isimli kitabının, 288. sayfasından bu hususta bir hadis-i şerifi de okuyayım. Buyurmuş ki Peygamber SAS Efendimiz... Bu uzun hadis-i şerif Taberânî'de rivayet edilmiş, Said ibn-i Ebî Râşid tarafından... Okuyalım, bakalım, ne var bu rivayette:[57]

رَجَبُ شَهْرٌ عَظِيمٌ ، يُضَاعِفُ اللهُ فِيهِ الْحَسَنَاتِ ؛ فَمَنْ صَامَ يَوْمًا مِنْ رَجَبَ فَكَأَنَّمَا صَامَ سَنَةً ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ سَبْعَةَ أَيَّامٍ غُلِّقَتْ عَنْهُ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ ثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ فُتِحَتْ لَهُ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ عَشْرَةَ أَيَّامٍ لَمْ يَسْأَلِ اللهَ شَيْئًا إِلاَّ أَعْطَاهُ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْمًا نَادٰى مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ : قَدْ غُفِرَ لَكَ مَا مَضٰى

---

[56] Buhàrî, *Sahîh*, c.IV, s.1774, no:4473; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2129, *Tevbe* 49/10, no:2770; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIII, s.69, no:139; Hz. Aişe RA'dan.
Hàkim, *Müstedrek*, c.4, s.287, no:7663; sahabeden bir şahıstan.

[57] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.69, no:5538; Saîd ibn-i Râşid RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.12, s.558, no:35168; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.110, no:12683.

فَاسْتَأْنِفَ الْعَمَلَ ، وَمَنْ زَادَ زَادَهُ اللهُ. وَفِي رَجَبَ حَمَلَ اللهُ نُوحًا فِي السَّفِينَةِ فَصَامَ رَجَبَ ، وَ أَمَرَ مَنْ مَعَهُ أَنْ يَصُومُوا. فَجَرَتْ بِهِمُ السَّفِينَةِ سِتَّةَ أَشْهُرٍ آخِرُ ذٰلِكَ يَوْمُ عَاشُورَاءِ أُهْبِطَ عَلَى الْجُودِيِّ فَصَامَ نُوحٍ وَمَنْ مَعَهُ وَالْوُحُوشِ شُكْرَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ. وَفِي يَوْمِ عَاشُورَاءِ فَلَقَ اللهُ الْبَحْرَ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ ، وَفِي يَوْمِ عَاشُورَاءِ تَابَ اللهُ عَلٰى آدَمَ ، وَعَلٰى مَدِينَةِ يُونُسَ ، وَفِيهِ وُلِدَ إِبْرَاهِيمُ (طب. عن سعيد بن أبي راشد)

RE. 288/13 (*Recebü şehrun azîm*) “Receb muazzam bir aydır, önemli bir aydır. Hürmetli bir aydır, büyük bir aydır. (*Yudàifu’llàhu fîhi’l-hasenât*) Allah-u Teâlâ Hazretleri bu Receb ayında yapılmış olan iyilikleri kat kat mükâfatlandırır.” Ne demek?.. Başka aylarda yapılmış olsaydı aynı ibadet, verilecek olan mükâfatın kat kat fazlasını bu ayda verir. Bu mânâya geliyor.

Tabii Receb ayında ilk düşüneceğimiz şey, tevbe etmektir. Yâni Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne hulûs-u kalb ile yönelip, tevbe-i nasuh ile tevbe edip, ondan sonra artık Allah’ın sevgili kulları zümresine girmeğe çalışarak, sevgili kulları gibi hareket etmeğe çalışarak, iyi bir çizgiye gelmek; iyi bir istikamette, muntazaman, sağlam bir şekilde yürümek lâzım!..

Sonra, çok oruç tutardı Peygamber SAS Efendimiz Receb ayında... Orucu da medhediyor. Orucun biliyorsunuz, insan iradesini eğitmekte çok büyük etkisi var... İnsanoğlu biliyorsunuz, yeme arzusuyla yaratılmış bir canlıdır. Bütün canlılarda bu arzu vardır. Yemek içmek arzusu, gıdasını temin etmek, karnını doyurmak isteği kuvvetli bir arzudur. İslâm’da yeme içme oruç sûretiyle engellenerek; yâni kendi kendimizi engelliyoruz, yemiyoruz, içmiyoruz. Yemek hakkımız olduğu halde, içimizde iştihamız, arzumuz olduğu halde, yemek, içmek ve bir takım

kuvvetli duygulardan kendimizi men ediyoruz, tutuyoruz, alıkoyuyoruz.

Tabii, bu bir zorlama ile oluyor. Bu neyi getiriyor?.. İnsanın kendi arzularını yenmesini öğretiyor insana... Kendi kendisini dizgin altına almasını, zabt ü rabt altına almasını öğretiyor. Onun için Receb ayında, tevbe ayı olduğu için oruç çok tavsiye edilmiş. Nasıl olacak?.. İnsan yememek sûretiyle azmini iradesini kuvvetlendirecek, nefsine hàkim olacak. Nefsine hàkim olmayı öğrenecek. Böylece tevbesi sağlam temellere dayanmış olacak. Sağlam bir şekilde yapılmış olacak ve tevbesinde sebatı, devamlılığı sağlanmış olacak.

Aynı hadis-i şerifin devamında: (*Femen sàme yevmen min recebe*) "Receb ayında bir gün oruç tutan kimse, (*fekeennemâ sàme seneten*) sanki bir sene oruç tutmuş gibi sevaba nâil olur." diyor Peygamber SAS.

Biliyorsunuz, Rabbimiz Ekremü'l-ekremîn olduğundan, en cömertlerin en cömerdi olduğundan, bizim acizâne nâçizâne yapmış olduğumuz ibadetlerimize, kat kat büyük büyük mükâfatlar veriyor. Hele meselâ Kur'an-ı Kerim'den biliyoruz, insan bir Kadir Gecesine tesadüf edip ihyâ etse, bin ay ibadet etmiş gibi, daha hayırlı bir sevap kazanıyor. Demek ki, Receb'de de bir gün oruç tutsa, bir sene oruç tutmuş kadar mükâfat kazanacak.

(*Ve men sàme minhü seb'ate eyyâmin gullikat anhü ebvâbü cehennem*) "Receb ayında yedi gün oruç tutan kimseye cehennemin kapıları kapanır." Biliyorsunuz, yedi kat cehennem olduğu rivayetlerde bildirilmiştir, yedi kapısı vardır. Cehennemin yedi kapısı ona kapatılır. Yâni, cehenneme girmeyecek.

(*Ve men sàme minhü semâniyete eyyâmin futihat lehû semâniyetü ebvâbi'l-cenneh*) "Sekiz gün oruç tutana da, cennetin sekiz kapısı açılır." Biliyorsunuz cennette sekiz kapı var...

(*Ve men sâme minhu aşrete eyyâmin lem yes'eli'llâhe şey'en illâ a'tàhu*) "On gün oruç tutana Allah ne isterse, istediğini verir."

(*Ve men sâme minhü hamsete aşerate yevmen*) "On beş gün kim oruç tutarsa, (*nâdâ münâdin mine's-semâ'*) gökten bir münâdi nida eder, yâni bir melek seslenir ki; (*kad gufira leke mâ madà*

fe'ste'nife'l-amel) 'Senin geçmiş günahların affolundu. Haydi bakalım bundan sonra tertemiz bir şekilde yeniden işe başla! Kötü işlerin silindi defterinden.' denilecek." diye bildiriliyor.

(*Ve men zâde zâdehu'llàh*) "Kim daha fazla tutarsa, onun için Allah mükâfâtı da daha fazla olarak verir."

Sevgili dinleyiciler! Bu Receb ayı eskiden beri Allah-u Teàlâ Hazretlerinin sevdiği kullarına ikram ettiği bir aymış. Duaların kabul olduğu bir aymış. Onun için Peygamber Efendimiz onları da anlatıyor bu hadis-i şerifinde. Buyuruyor ki:

(*Ve fî recebe hamela'llàhu nûhan fî's-sefîneh*) "Tufan gelip de insanlar mahvolurken Allah-u Teàlâ Hazretleri Nuh AS'ı Receb ayında gemiye bindirtti." Receb ayında tufan başladı. Mü'minler gemiye bindiler kurtuldular.

(*Fesàme recebe ve emere men meahu en yesûmu*) "Receb ayında kendisi oruç tuttu. Allah'a şükür olarak, Allah merhamet etsin diye. Etrafındaki gemiye aldığı mü'minlere de emretti, onlar da oruç tuttular."

Tabii, Nuh AS'ı uzun uzun anlatmamız lâzım!.. Nuh AS Irak'ta oturduğu halde, Allah-u Teâlâ Hazretleri ona gemi inşa et diye emredince, o gemi inşâ etmeğe başladı. O zaman etrafındaki kavmi onunla alay etmeğe başladılar: "Allah Allah... Burada su yok, deryâ yok, niye gemi inşâ ediyorsun?" diye...

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin lütfu çok, her şeyi biliyor. Allah'ın has peygamberleri de yanlış iş yapmazlar, Allah'ın emrini tutarlar. Tabii, o gemiyi inşa etti, ondan sonra tufan başladı. Tufan başlayınca, Allah emredilen kimseleri gemiye almasını istedi. Nuh AS, gemiye aldığı mahlûklarla beraber tufandan kurtuldu. Onun gemiye binmesinin de Receb ayı içinde olduğunu, hadis-i şerifin devamı bildiriyor.

Nuh AS, o gemide altı ay durduktan sonra, Aşûre Günü gemiden Cûdî Dağı'na indirildi. Onlar artık tufan bittikten sonra, Cûdî Dağı'na gemi oturduktan sonra, tufandan kurtuldukları için Allah'a şükür olarak, Aziz ve Celîl Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne şükür sadedinde, Nuh AS ve yanındaki ashabı, gemisine almış olduğu ehlî ve vahşî hayvanlar hepsi oruç tutmuşlardır.

Sonra Benî İsrâil'in Firavun'la mücadelelerinde, Firavun onları kovalarken, onlar da o zulümden kaçarken, denizin kenarına geldikleri zaman, deniz sanki bulvar gibi on iki geniş yol olarak açıldı. Benî İsrâil'in on iki kabilesi buradan karşıya geçtiler. Firavun peşlerine takıldı ve boğuldu. İşte o Firavun'dan kurtulma da, yine bu Aşûre Günü'nde oldu.

Yine bu Aşûre gününde, Allah Adem AS'a tevbe nasib etmiştir, teveccüh etmiştir, tevbesini kabul etmiştir. Yunus AS'ın yetiştiği şehir ki, Irak'ın kuzeyindeki, Musul'un şarkındaki Ninova şehri deniliyor; o şehrin ahalisine de bu günde tevbe nasib etmiştir. İbrâhim AS da, Aşûre Günü'nde doğmuştur.

c. Receb Allah'ın Ayıdır

Başka bir hadis-i şerifle, bu Receb ayıyla ilgili konuşmamızı tamamlayalım: Hasan-ı Basrî'den mürsel olarak rivayet edildiğine

göre, Peygamber SAS buyurmuş ki:[58]

رَجَبُ شَهْرُ اللهِ ، وشَعْبانُ شَهْرِي ، ورَمَضانُ شَهْرُ أُمَّتِي

(أبو الفتح في أماليه عن الحسن مرسلاً)

RE. 289/2 (*Recebü şehru'llàh*) "Receb Allah'ın ayıdır. (*Ve şa'bânü şehrî*) Şa'ban benim ayımdır. (*Ve ramadànü şehru ümmetî*) Ramazan da ümmetimin ayıdır." buyurmuş.

Tabii, Receb ayının Allah'ın ayı olması, Allah tarafından kullarının afv ü mağfiret edilmesi dolayısıyladır. Receb tevbe ayıdır, kullar tevbe eder. Allah da Receb ayında kullarının tevbesini kabul eder. Onları afv ü mağfiret eyler, günahlarını bağışlar. Defter-i a'mâlleri bembeyaz olur, tertemiz olur.

Şa'ban Peygamber SAS Efendimiz'in benimsediği, benim ayım dediği bir ay... Tabii biz de, Şa'ban ayında Peygamber SAS Hazretleri'ne bağlılığımızı, sünnet-i seniyyesine ittibâımızı, ona salât ü selâmımızı çok yaparak, Şa'ban ayını da ibadetle tâatle geçirmeğe gayret etmeliyiz.

Ramazan da bizim, Ümmet-i Muhammed'in ayıdır. Ramazan'da da gayretimizi son noktaya getirerek, bu aylarda başlamış olduğumuz güzel çalışmanın sonucunu, ekimin hasadını almalıyız. Zâten bazı kitaplarda bildiriliyor ki:

"—Receb ekim ayıdır, Şa'ban bakım ayıdır, Ramazan da mahsulün biçildiği, alındığı hasat ayıdır, biçme ayıdır. Mahsulü kazanma, alma ayıdır." diye...

Bütün bu rivayetlere topluca baktığımız zaman, demek ki bu üç aylık devrede insanın Cenâb-ı Hakk'ın sevdiği yola girmesi, tevbe edip ibadetlere başlaması, iyi bir müslüman olarak yaşaması; oruçlarla nefsini ıslah edip, iradesini kuvvetlendirip içini dışını temizlemesi; mübarek bir hayat yaşaması, sevapları kazanması; Ramazan'a girince de, bunları arttırıp en son büyük

---

[58] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.275, no:3276*; İbn-i Asâkir, Mu'cem,* c.I, s.114, no:210; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.374, no:3813; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.556, no:35164; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.341, no:1358; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.109, no:12682.

mükâfata erip, dünyada da ahirette de bayrama ulaşması planlanmış oluyor. Kullara bir imkân ve fırsat olarak bahşedilmiş oluyor.

d. Burnu Yerde Sürtecek Üç Kimse

Ebû Hüreyre RA'dan şöyle rivayet ediliyor:[59]

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ رَقَى الْمِنْبَرَ ، فَقَالَ: آمِينَ ، آمِينَ ، آمِينَ.

قِيلَ لَهُ : يَا رَسُولَ اللّٰهِ ، مَا كُنْتَ تَصْنَعُ هٰذَا ؟ فَقَالَ : قَالَ لِي جِبْرِيلُ:

رَغِمَ أَنْفُ عَبْدٍ أَدْرَكَ أَبَوَيْهِ أَوْ أَحَدَهُمَا ، لَمْ يُدْخِلْهُ الْجَنَّةَ. قُلْتُ : آمِينَ.

ثُمَّ قَالَ: رَغِمَ أَنْفُ عَبْدٍ دَخَلَ عَلَيْهِ رَمَضَانُ ، لَمْ يُغْفَرْ لَهُ. فَقُلْتُ: آمِينَ.

ثُمَّ قَالَ: رَغِمَ أَنْفُ عَبْدٍ ذُكِرْتَ عِنْدَهُ ، فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيْكَ. فَقُلْتُ: آمِينَ.

(خ. في الأدب المفرد عن أبي هريرة)

(*Enne'n-nebiyye salla'llàhu aleyhi ve seleme raka'l-minber*) "Peygamber SAS Efendimiz bir keresinde minbere çıkarken, (*fekàle: Âmîn, âmîn, âmîn*) üç defa 'Âmîn!' dedi." Bir adım çıktı, "Âmîn!" dedi; bir adım daha çıktı, "Amîn!" dedi; bir adım daha çıktı, "Âmîn..." dedi.

---

[59] Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.225, no:645; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.192, no:1888; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.304, no:8287; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.17, no:8994; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.411, no:8116; Ebû Hüreyre RA'dan.

Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.224, no:644; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XIX, s.144, no:315; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.170, no:7256; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.215, no:1572; Kâ'b ibn-i Ucre RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.143, no:1362; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.967, no:24295 ve c.XVI, s.43, no:43854; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.96, no:15061 ve c.XXXIII, s.71, no:35811.

(*Kîle lehû*) Sebebini sordular hutbesi bittikten sonra:

(*Yâ rasûla'llàh*, *mâ künte tasneu hâzâ?*) "Yâ Rasûlallah! Bunu neden yaptınız?" Yâni, "Minbere çıkarken her adımınızda 'Âmîn!' dediniz, bunu neden söylediniz?" dediler.

(*Fekàle*) Buyurdu ki:

(*Kàle lî cibrîlü*) "Cebrâil AS bana şöyle dedi:

1. (*Rağime enfü abdin*) 'Burnu yerde sürtsün o kulun ki, (*edreke ebeveyhi ev ehadehümâ*) annesine ve babasına veya sadece onlardan birine ulaşmış da, (*lem yüdhilhü'l-cenneh*) onlara güzel hizmet edip, onların hayır duasını alıp cenneti kazanamamış. Yazıklar olsun o evlâda!' dedi. (*Fekultü: Âmîn*) Ben de, 'Âmîn!' dedim."

Demek ki insanın evlât olarak, anne babasının rızasını kazanması, elini öpmesi, gönlünü alması, hizmet eylemesi, böylece cenneti kazanması gerekiyor. Sağlığında annesinin babasının gönlünü alarak, Allah'ın rızâsını kazanması, cennetlik olması gerekiyor.

(*Sümme kàle*) “Sonra Cebrâil AS şöyle dedi:

2. (*Rağime enfü abdin*) ‘Burnu yerde sürtsün o kulun ki, (*dehale aleyhi ramadànü*) Ramazan’a erişmiş de, (*lem yuğfer lehû*) o Ramazan’ın feyzinden, bereketinden istifade edip Allah’ın mağfiret ettiği bir kul olamamış, Allah’ın affını, mağfiretini kazanamamış; yazıklar olsun o kula!.. Burnu yerde sürtsün!’ diye Cebrâil beddua etti; (*Fekultü: Âmîn*) Ben de ona ‘Âmîn!’ dedim. İkinci âminin sebebi de budur.” diyor Peygamber SAS Efendimiz.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!.. Biz Receb’e başladık, Receb’in birinci günündeyiz. Şa’ban gelecek, kandiller gelecek, ibadetler edeceğiz, Ramazan’a ulaşacağız. Salât ü selâmlarla teravihler kılacağız. Ramazan’ın son on günlerinde birçok kardeşlerimiz inşâallah i’tikâfa girecekler. İbadetler, ibadetler… Bayram geldiği zaman, mutlaka afv ü mağfiret olunmuş bir kul haline gelmeliyiz. O azimle çalışmalıyız.

Bu üç aylık mânevî, ilâhî kursu başarıyla bitirmeli, cehennemden azadlık beratını, belgesini, diplomasını; cennete giriş, cennetlik olma diplomasını, vesikasını, şahadetnamesini, iznini, müsaadesini kazanmamız lâzım!.. Aksi takdirde, bir de

ufukta görünüyor ki, Ramazan'dan istifade edemeyenler için bir de bedduası var Cebrâil AS'ın... Peygamber Efendimiz de âmin demiş. Yâni, Ramazan gelip geçtiği halde istifade edemediği zaman bir insan, hem istifadeden mahrum kalmış oluyor; hem de Cebrâil AS'ın o müthiş, tüyleri diken diken eden tehdidi var, bedduası var:

"—Ramazan gelmiş geçmiş de istifade edememişse, yazıklar olsun!.. Burnu yerde sürtsün!" veya "Burnu yerde sürter." diye.

Tabii, gerçekten o güzel ayda hiç kılı kıpırdamamış, Allah'a güzel ibadet etmemişse, çok mahrumiyetlere uğrar.

(*Sümme kàle*) "Sonra Cebrâil AS bana şöyle dedi:

3. (*Rağime enfü abdin*) 'Burnu yerde sürtsün o kimsenin ki, (*zükirte indehû felem yusalli aleyke*) sen onun yanında anıldın da, sana salât ü selâm getirmedi; ona yazıklar olsun!' dedi. (*Fekultü: Âmîn*) Ben de ona 'Âmîn' dedim."

Buradan anlıyoruz ki, Rasûlüllah anıldığı zaman, bizim hemen "*Salla'llàhu aleyhi ve sellem*" veyahut "*Aleyhi's-salâtü ve's-selâm*" dememiz lâzım, veyahut güzel salevatlardan birisini söylememiz lâzım!..

Hattâ bu arada parantez açarak hatırlatayım: Cuma günlerinde salât ü selâmı çok etmek, çok söylemek Peygamber Efendimiz'in tavsiyesidir. Hazır bugün cuma günüdür. Receb ayının ilk cumasıdır. Onun için, elinize tesbihi alıp yüz kere, bin kere, yapabildiğiniz kadar Peygamber Efendimiz'e salât ü selâmı bugün çokça yapmaya çalışın!

Sevgili dinleyiciler! Allah-u Teâlâ Hazretleri bizleri yolunda dâim eylesin, zikrinde kàim eylesin... Biz Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin, alemlerin Rabbinin, Rabbimizin ibadetini candan, aşk ile şevk ile yapmalıyız. Muhtacız, bizim ihtiyacımız var... Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin ibadete ihtiyacı yok, muhtaç olan biziz. İbadete ihtiyacımız var, duaya ihtiyacımız var, rahmet-ilâhiyeye ihtiyacımız var, lütf-u ilâhiye ihtiyacımız var... Bizim can ü gönülden çalışmamız lâzım!..

İbadet de çok güzel şey!.. İbadet eden insanın hayırları bereketleri çok olur.

Allah-u Teâlâ Hazretleri şu mübarek ayın birinci gününde, şu

mübarek cuma gününde, şu mübarek saatlerde... Biliyorsunuz bir de cuma gününde gizli bir saat var; Allah saklamış. Herkes bilir de, sonra ben o saate isabet ettim diye güvenir diye, bazı güzel şeyleri Allah-u Teâlâ Hazretleri saklıyor. Kadir Gecesi'nin de saklanması bundandır denilir alimler tarafından... Çünkü bilirse, "Tamam, ben Kadir Gecesi'ni yapmıştım. Bin aydan daha hayırlıdır." der, gevşer diye, onun için saklanıyor.

Cumanın içinde de saklı bir saat var, o saatte yapılan dualar makbul imiş. Onun için Rabbimizden niyaz ediyoruz, bizim şu yaptığımız dualarımızı da o gizli ama önemli, kıymetli olan saate rastlayan dualardan eylesin... Ahsen-i kabul ile makbul eylesin... Bizi hem dünyada, hem ahirette sevdiklerimizle beraber aziz ve bahtiyar eylesin...

Sevgili Akra dinleyicileri! Receb ayınızı tebrik ederim, Şa'ban ayınız da mübarek olsun... Allah sıhhat afiyetle Ramazan'a eriştirsin... Rahmetine ulaştırsın, sevdiği, râzı olduğu kul eylesin... Cennetiyle cemâliyle cümlenizi müşerref eylesin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

24. 11. 1995 - Antalya

12. RECEB AYI MUAZZAM BİR AY

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Regàib Kandiliniz mübarek olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri, bunun gibi daha nice nice mübarek gecelere, aylara, yıllara, kandillere, devletle, sıhhatle, afiyetle, saadetle, huzurla, imanla, ihlâsla ulaşmayı ve bu güzel gecelerin mânevî ikramlarından, nimetlerinden, rahmetlerinden hisseyâb olmayı nasib eylesin...

Allah-u Teàlâ Hazretleri, dünya ve ahiretin hayırlarını cümlenize gönlünüzce ihsân eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[60]

رَجَبُ شَهْرُ اللهِ ، وَشَعْبَانُ شَهْرِي ، وَرَمَضَانُ شَهْرُ أُمَّتِي

(أبو الفتح في أماليه عن الحسن مرسلاً)

RE. 289/2 (*Recebü şehru'llàh*) “Receb Allah'ın ayıdır, (*ve şa'bânu şehrî*) Şa'ban ayı benim ayımdır, (*ve ramadànu şehru ümmetî*) Ramazan da ümmetimin ayıdır.”

Şimdi biliyoruz ki her şey Allah'ın... Receb ayının Allah'ın ayı olması ne demek?.. Bunun üzerinde biraz düşünmek lâzım!..

Bazı hadis-i şeriflerden biliyoruz ki, Allah'ın kullar üzerindeki hakkı, onlardan talebi, isteği; onun varlığını, birliğini anlaması ve kulların Rablerine ibadet etmesidir. Allah kullarından bunu istiyor. Yaratıklarından, kendisinin yarattığı mahlûkàtından istediği bu... Binâen aleyh, kulun Allah'ı bilmesi lâzım ve bu ayda Allah'a yönelmesi lâzım ve ona ibadet etmesi lâzım!

---

[60] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.275, no:3276*; İbn-i Asâkir, Mu'cem,* c.I, s.114, no:210; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.374, no:3813; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.556, no:35164; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.341, no:1358; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.109, no:12682.

“Şa’ban ayı benim ayımdır.” diyor Peygamber SAS Efendimiz. Bu ayda Rasûlüllah SAS Efendimiz’in tabii sünnet-i seniyyesine sarılmamız çok önemli, yolunda yürümemiz lâzım!.. Şa'ban ayında Peygamber SAS Efendimiz çok lütuflara mazhar oldu. Tabii Receb ayının sonunda Mi’râcı var. Şa'ban ayının ortasında Beraat kandili var.

Ondan sonra, “Ramazan ümmetimin ayıdır.” demek, yâni, “Ümmet-i Muhammed Ramazan’da Cenâb-ı Mevlâ’nın ihsanlarına mazhar olacak, lütfuna erecek, ibadetlerinin taatlerinin, Allah’a kulluk etmelerinin, makbul ibadetlerinin güzel mükâfatlarını alacak.” demek olur. Allahu a’lem.

O bakımdan, çok mühim bir ayda bulunduğumuzu, ayın ilk haftasında bulunduğumuzu hatırlatmak istiyorum.

Bizim bu radyo konuşmalarımızda bir gayretimiz daha var; güzel günleri gelmeden önce haber vermek. Biliyorsunuz, Receb ayının ilk perşembesini cumaya bağlayan gece Regàib kandilidir. Onun için, perşembe gününün cumaya bağlandığı gecede, hem Receb’in fazileti oluyor, hem de zâten cuma gecesi faziletli bir gece olduğundan, perşembeyi cumaya bağlayan gece cuma gecesi olduğundan, iki fazilet kat kat, katmerli olarak üst üste gelmiş oluyor, *nûrun alâ nûr* oluyor.

Onun için, bu perşembeyi cumaya bağlayan Regàib Kandili’nde çok gayret edin! Çok çalışın, çok ibadet edin, çok dua edin, çok tevbe edin, çok güzel işler yapın ki, o günün bereketinden, manevî ikramlarından sizler de istifade edebilesiniz.

Receb ayının çok şeyleri var, yapılacak, söylenecek şeyler var. Birincisi: Her türlü hayrı yapabilirsiniz. Çünkü bu ayda, Receb ayında yapılan hasenatın mükâfatı kat kat veriliyor. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[61]

---

[61] Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.VI, s.69, no:5538; Saîd ibn-i Râşid RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.12, s.558, no:35168; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XIII, s.110, no:12683.

رَجَبُ شَهْرٌ عَظِيمٌ ، يُضَاعَفُ اللهُ فِيهِ الْحَسَنَاتِ ؛ فَمَنْ صَامَ يَوْمًا مِنْ رَجَب فكَأَنَّمَا صَامَ سَنَةً ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ سَبْعَةَ أَيَّامٍ غُلِّقَتْ عَنْهُ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ ثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ فُتِحَتْ لَهُ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابِ الْجَنَّة ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ عَشْرَةَ أَيَّامٍ لَمْ يَسْأَلِ اللهَ شَيْئًا إِلاَّ أَعْطَاهُ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْمًا نَادٰى مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ : قَدْ غُفِرَ لَكَ مَا مَضٰى فَاسْتَأْنِفَ الْعَمَلَ ، وَمَنْ زَادَ زَادَهُ اللهُ. وَفِي رَجَبَ حَمَلَ اللهُ نُوحًا فِي السَّفِينَةِ فَصَامَ رَجَبَ ، وَ أَمَرَ مَنْ مَعَهُ أَنْ يَصُومُوا. فَجَرَتْ بِهِمُ السَّفِينَةِ سِتَّةَ أَشْهُرٍ آخِرُ ذٰلِكَ يَوْمُ عَاشُورَاءَ أُهْبِطَ عَلَى الْجُودِيِّ فَصَامَ نُوحٍ وَمَنْ مَعَهُ وَالْوُحُوشِ شَكَرَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ. وَفِي يَوْمِ عَاشُورَاءِ فَلَقَ اللهُ الْبَحْرَ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ ، وَفِي يَوْمِ عَاشُورَاءِ تَابَ اللهُ عَلٰى آدَمَ ، وَعَلٰى مَدِينَةِ يُونُسَ ، وَفِيهِ وُلِدَ إِبْرَاهِيمُ (طب. عن سعيد بن أبي راشد)

RE. 288/13 (*Recebü şehrun azîmün*) "Receb çok muazzam bir aydır, ulu bir aydır. (*yudaifu'llàhu fîhi'l-hasenât*) Allah bu ayda yapılan iyiliklerin mükâfatını kat kat verir."

Demek ki özellikle fazla veriyor. Tabii hasenâtın çeşitleri nelerdir. Hasenât, iyilik demek... İyilik neler olabilir?.. Namaz olur, Kur'an olur, tevbe olur, sadaka olur, zekât olur... Aklınıza gelen, Allah'ın seveceği her çeşit şeyleri yapabilirsiniz. Ama

bunların başında, Peygamber Efendimiz'in özellikle tavsiye ettiği oruç tutmaktır:

(*Femen sàme yevmen min receb, fekeennemâ sàme seneten*) "Receb ayında bir gün oruç tutan, sanki bir yıl oruç tutmuş gibi mükâfat alır.

(*Ve men sâme minhü seb'ate eyyâmin gullikat anhü ebvâbü cehennem*) Yedi gün oruç tutana, yedi cehennem kapısı kapanır.

(*Ve men sâme minhü semâniyete eyyâmin fütihat lehû semâniyetü ebvâbi'l-cenneh*) Sekiz gün oruç tutana, sekiz cennetin sekiz kapısının hepsi açılır.

(*Ve men sâme minhü aşrete eyyâmin lem yes'eli'llâhi şey'en illâ a'tâhu*) On gün oruç tutan, Allah'tan ne isterse, Allah ona istediğini ihsân eder, verir.

(*Ve men sâme minhü hamsete aşera yevmen*) Onbeş gün tutana, (*nâdâ münâdin mine's-semâ' gufire leke mâ mâdà feste'nî fi'l-amel*) gökten bir münâdî nidâ eder, seslenir: 'Ey filânca, sen Receb'de onbeş gün oruç tuttun, Allah senin geçmiş günahlarını affetti. Artık bundan sonra işe yeniden başla, kusur işlememeye dikkat et!' diye bir müjdeli hitab gelir.

(*Ve men zâde zâda'llàh*) Kim daha arttırırsa, Allah da mükâfatını arttırır."

(*Ve fî recebe hamela'llàhu nûhan fi's-sefîneh*) Receb ayının bir de tarihî güzellikleri var: "Nuh AS'ı Allah gemisine, tufandan kurtulmasına sebep olan, kendisinin yap diye emrettiği gemisine, Receb ayında bindirmiş. (*Fesàme recebe ve emera men meahu en yesùmû*) Kendisi oruç tutmuş Receb ayında Nuh AS, gemiye aldıklarına da emretmiş oruç tutsunlar diye; onlar da oruç tutmuşlar.

(*Feceret bihim sefînetü sitteti eşhurin*) Altı ay bu sellerin üstünde kalmış. (*Âhirü zâlike yevmu âşûrâ*) Bunun en sonu da Aşûre Günü olmuş. İşte o zaman tufandan kurtulmuşlar. (*Uhbite ale'l-cûdiy*) Cûdî Dağı'nın üstüne gemi oturmuş. (*Fesàme nûhun ve men meahû ve'l-vahşu şükren lillâh*) Onlar da kurtuldukları için, o günde Allah'a oruç tutarak şükürlerini ifade etmişler."

(*Ve fî yevmi àşûrâe feleka'llàhe'l-bahre li-benî isrâîl*) "O Aşure Gününde de Firavun'dan kaçan Benî İsrâil mü'minlerine, Mûsâ AS'ın ashâbına yanındakilere denizi açtı." Onlar böyle yollardan, denizin içinde açılmış olan susuz yerlerden karşıya geçtiler. Firavun peşlerine takıldı ordusuyla, onlar geçmekteyken sular kavuştu, hepsi suların içinde kaldılar ve helâk oldular. Firavun da boğuldu biliyorsunuz.

(*Ve fî yevmî âşûrâe tâba'llàhu alâ âdem*) "Aşûre gününde Allah âdem AS'ın ağlamasını, niyazını, tevbesini kabul eylemiş. (*Ve alâ medîneti yûnus*) Yunus AS'ın şehrinin de tevbelerini kabul etmiş. (*Ve fîhi vülide ibrâhîm*) İbrâhim AS da o zaman doğmuş." diye hadis-i şerifte bildirilmiş. Taberânî bunu Said ibn-i Ebî Râşid'den rivayet etmiş.

Bütün olduğu için tamamını okudum. Yâni Aşûre Gününün faziletine de geçti ama, bu rivayetin baş kısmında, Ramazan'dan ayrı bir ay olmasına rağmen Receb ayında oruç tutmanın ne kadar sevaplı olduğu Peygamber Efendimiz tarafından müjdelenmiş

oluyor. Onun için, size bu Mekke-i Mükerreme'den böyle uzaktan telefonla yaptığım bir hasretli konuşmada, bu ayda mümkün olduğu kadar hasenâtınızı arttırmanızı ve oruç tutarak şahsen de kalbinizi nurlandırmanızı temenni ederim.

Tabii, insanın etrafındaki insanlara karşı yaptığı hasenat, başkalarını sevindirir. Oruç da insanın kalbini nurlandırır, kendi nefsini islâh eder, Allah indinde derecesini arttırır. İşte böyle orucu güzelce tutmaya çalışın!..

Biliyorsunuz, orucun tutulmasında şart, takvâdır. Yâni gözüne, kulağına, her âzâsına orucu tutturacak insan... Her azasını haramlardan uzak tutacak. Yâni, midesini yemekten, içmekten uzak tuttuğu gibi... Öyle olduğu zaman, takvâ ile tutulduğu zaman sevabı olur. Aksi takdirde, olmaz.

Onun için, oruç tutarken böyle güzel tutmaya gayret edin! Kendinize çeki düzen verin! Ramazan'a hazırlanın, Mi'rac'a hazırlanın!

Biliyorsunuz Receb'in, bu mübarek ayın 26'sını 27'sine bağlayan gece Peygamber-i Zîşânımız Mi'rac'a çıktı. Mü'minin

mi’racı namazdır, onları düşünün! Namazlarınızı böyle daha şuurlu, daha duygulu, daha derin derin anlayışlı olarak kılmaya gayret edin! Fazla fazla oruçlar tutarak nefsinizi terbiye edin!..

Ben bu seyahatime çıkmadan önce, yukarıdan aşağıya bir muayene olmuştum bizim Hayrunnisa Hastanemizde, sevgili Akra dinleyicileri! İşte kandaki bir takım şeyleri, yağları filân fazla buldular. Perhiz verdiler. Perhiz çok güzel oluyor. Yâni zâten çok yememek, doktorların tavsiyesine göre, tabiplerin isteklerine, tavsiyelerine uygun olarak az yemek, zaten iyi oluyor. Ama bir de bu oruç olursa, Allah rızası oruç ibadeti olursa, tabii onun hem vücuda faydası var, hem ruha faydası var, hem kalbe faydası var... Sevap bakımından da çok iyi olacak. Bu mübarek beldelerden hepinize dualar ediyoruz.

Bugün arkadaşlarla toplandık Hocamız Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri’nin vefatının sene-i devriyesi 13 Kasım olduğu için. Yâni, o kadar çok hatimler indirmiş kardeşlerimiz, telefonlarla buraya bildirdiler, o kadar çok salât ü selâmlar çekmişler, o kadar çok *Lâ ilâhe illa’llah*, kelime-i tevhid hatimleri ki rakamlar

karşısında gözlerim kamaştı, o kadar muazzam... Böyle dualarla, *Lâ ilâhe illa'llah*'larla, zikirlerle, suver-i Kur'âniye ve hatm-i şerifler, yüzlerce hatimle ruhlarına hediyeler gönderilmiş oldu.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi sevdiği kullarından eylesin... Sevdiği kullarının yolundan ayırmasın... O mübarek eyliyâullah kullarının mânevî iltifatlarına, yardımlarına, teveccühlerine nâil eylesin... Onların feyizlerinden, bereketlerinden bizleri de nasibdar eylesin...

Allah-u Teàlâ Hazretleri hepinize gönlünüzce dünya ve ahiretin hayırlarını ihsan eylesin... Her türlü günahlardan korusun... Sevdiği kul olmanızı nasib eylesin, sevgili Akra dinleyicileri!..

Tabii uzaktan uzağa olduğu için, konuşmamı burada kesiyorum, telefon imkânları filân dolayısıyla.

Receb ayınızı tebrik ederim... Kandillerinizi tebrik ederim... İbadetlerinizin kabul olmasını dilerim... Her türlü hayırları Cenâb-ı Mevlâ'dan sizlere vermesini niyaz ederim... Allah hepinizden râzı olsun!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

14. 11. 1996 - Akra (Mekke'den)

13. ALLAH'A YÖNELME AYI

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size Medine-i Münevvere'den hitab ediyorum, bu mübarek cuma sabahında...

Medine-i Münevvere'de biliyorsunuz, Harem-i Şerif'in, yâni Peygamber Efendimiz'in Mescid-i Saadeti'nin etrafı çok büyük ölçüde istimlak edilmişti, açılmıştı. Daha önceki seneler ziyaret eden hacılar bilirler, bomboş arazilerdi. Bu sefer geldiğimiz zaman, en fazla dikkatimizi çeken husus, bu yerlerde çok hummalı bir inşaat faaliyeti başlanmış durumda... Geçen sene ağır ağır giden tek tük inşaatlar yerine, şimdi her yerde çok hummalı, yeni yeni inşaatların harıl harıl yapılması faaliyetini gördüm. O dikkatimi çekti. Sanıyorum hacca gelen kardeşlerimiz, Harem-i Şerif'in etrafında, on beş - on altı katlı muazzam blok apartmanlar görecekler.

Biz de onlardan birisinde kalıyoruz, sevgili Akra dinleyicileri! Gerçekten yepyeni bir bina, pırıl pırıl... Belki daireye ilk defa biz girdik. Böyle iki odalı, mutfaklı, gayet güzel, rahat; insanın yemeğini pişirebileceği, istirahat edebileceği güzel binalar yapmışlar. İçleri, altları çarşı; oralarda da alışveriş imkânları olacak... Gelen kimselerin rahatlıkla dinlenebileceği, ibadet yapabileceği güzel yerler.

"—Allah-u Teàlâ Hazretleri, gelmeyen kardeşlerimize de nasib etsin!" diyorum, bu mübarek günde, böyle dua ediyorum sizlere...

a. Receb Ayı'nın Önemi

İkinci bir husus; biliyorsunuz geçtiğimiz haftanın içinde Receb ayı başladı, bugün Receb'in dördüdür. Bilmiyorum Türk takvimine göre bir fark var mı? Receb ayı bütün dinleyicilerimize, mü'min kardeşlerime mübarek olsun...

Receb ayı için Peygamber Efendimiz:[62]

---

[62] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.69, no:5538; Saîd ibn-i Râşid RA'dan.

رَجَبُ شَهْرٌ عَظِيمٌ ، يُضَاعِفُ اللهُ فِيهِ الْحَسَنَاتِ

RE. 288/13 (*Recebü şehrun azîmün, yudàifu'llàhu fîhi'l-hasenât*) "Receb çok önemli, ulu bir aydır. Arap ayları içinde haram aylardandır." Yâni, çok muhterem olan ve Arapların tir tir titredikleri, ihtiram ettikleri, hatadan kusurdan sakındıkları dört haram aydan birisidir Receb ayı... Biliyorlar, tecrübeyle hayatlarında sabit tabii, ihtimamları, korkuları ondan olmalı...

(*Yudàifu'llàhu fîhi'l-hasenât*) "Allah bu ayda yapılan iyilikleri kat kat mükâfatlandırır." Bu mübarek ayın içine girmiş bulunuyoruz. Üç Aylar'ın birincisidir.

Receb Allah'ın ayıdır, Şa'ban Peygamber Efendimiz'in ayıdır, Ramazan Ümmet-i Muhammed'in ayıdır. Yâni, Receb ayında Allah-u Teàlâ Hazretleri kullarından ne istiyor? Bizlerden emri, isteği nedir Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin?.. *Lâ ilâhe illa'llàh* dememiz, varlığını, birliğini idrak etmemizdir. Allah'tan gayri varlıklara yönelmemesi lâzım insanların! Allah'ın varlığını, birliğini bulması, bilmesi, inanması, tasdik etmesi lâzım!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri kullarının kendisine yönelmesini ister. Emirlerini tutup kendisine itaat etmesini, ibadet etmesini ister. Receb şehru'llàh demek; madem Allah'ın ayıdır, mü'min kullar Allah'ın kullarından istediği hususlara dikkat etsinler! Yâni, tevhidlerine, inançlarına, Allah'a bağlılıklarına yeni bir neşe, yeni bir şevk, yeni bir aşk ile taptaze sarılsınlar, girişsinler... *Lâ ilâhe illa'llàh*'ın zevkini, şevkini, tadını, lezzetini daha iyi yaşasınlar...

Biliyorsunuz, Peygamber SAS Efendimiz:[63]

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.558, no:35168; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.110, no:12683.

[63] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.359; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.285, no:7657; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.357; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.417, no:1424; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.76, no:925; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.416, no:1768; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.51, no:1068; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.34, no:11367; RE. 270/13.

جَدِّدُوا إِيمَانَكُمْ ، أَكْثِرُوا مِنْ قَوْلِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ

(حم. ك. حل. عد. عن أبي هريرة)

(*Ceddidû îmâneküm, eksirû min kavli lâ ilâhe illa'llàh.*) "*Lâ ilâhe illa'llàh* sözünü sık sık söyleyerek imanınızı yenileyin, tazeleyin!" buyuruyor.

Demek ki, Receb ayında ilk yapacağımız şey, Cenâb-ı Mevlâ'ya daha böyle bir aşk ile, şevk ile yeniden yönelmek, ibadet ve taate yönelmek... Yanlış yollarımız, alışkanlıklarımız, adetlerimiz, işlerimiz varsa; tabii insanoğlu biraz bırakıverdi mi, kendi kendisini salıverdi mi, gevşiyor, dağıtıyor, bozuluyor... Her şey öyle... Bir eve bakmazsan, harab oluyor. Bir tarlaya bakmazsan, dikenli, taşlı orman oluyor, işe yaramaz hale geliyor. Devamlı bakım istiyor her şey... İnsanoğlunun da kendisine bakması lâzım, çeki düzen vermesi lâzım!..

Bu Receb ayı bir fırsattır. Receb ayı adetâ tarlanın ekilmesi ayı gibidir. Şa'ban ayı, tarlaya ekilmiş olan o mahsulün bakılıp büyütülmesi, tımar edilmesi, budanması, dikenlerinin filân ayıklanması ayıdır. Ramazan ayı da, mahsûl iyice olgunlaştıktan sonra, toplayıp hasad etme ayıdır. Onun için, Receb ayında ibadetlere sarılalım, tevbemizi yenileyelim, imanımızı kuvvetlendirelim! İbadetlere yeni bir aşk ile, şevk ile sarılalım! Çünkü Üç Aylar girdi.

Şa'ban ayında, Peygamber SAS Efendimiz'in sünnet-i seniyyesini düşünelim! Neydi adeti, nasıl yapardı, bize tavsiyeleri neydi Rasûlüllah SAS Efendimiz'in diye öğrenelim! Efendimiz'in yolunda yürüyelim! Ramazan ayına da girince artık, on bir ayın sultanı olan Ramazan geldiği zaman, iyice iş kıvamını bulmuş olur. Hazır olmuş oluruz, tertemiz olmuş oluruz. O zaman, Ramazan'ı çok hayırlı, güzel bir şekilde geçirmek mümkün olur diye düşünüyorum.

Allah-u Teàlâ Hazretleri imanımızı kuvvetli eylesin... Tevbemizi, Cenâb-ı Mevlâ'nın yoluna dönüşümüzü tevbe-i nasûh eylesin... Hakîkî bir dönüşle Rabbimizin yoluna dönmeyi nasib

eylesin... Bu güzel aydaki feyizlerden, nimetlerden, rahmetlerden, bereketlerden, dağıtılan sevaplardan faydalanmayı, hissesini almayı nasîb eylesin Allah cümle kardeşlerime...

Biliyorsunuz, bir de bu ayın sonunda bir de 27. gecesi var Receb ayının... Regàib Kandili dün akşamdı, geçti. Allah nice nice kandillere eriştirsin... Recebin 27'sinde de Mi'rac Kandili var, ona da hazırlanmalı!.. Ondan sonra, Şa'ban'ın on beşinde, 14'ünü 15'ine bağlayan yarısı gecesi olan Berat Gecesi var, çok mühim bir gece... Çok güzel hazırlanmak lâzım!.. Bunlara hazırlanırsınız.

b. Medine'de Oturmanın Mükâfâtı

Ben Medine-i Münevvere'den size hitab ettiğim için, hadis kitabından açtığım sayfada, Medine ile ilgili, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş bir hadis-i şerifi size nakletmek istiyorum:[64]

لاَ يَصْبِرُ أَحَدٌ عَلٰى لأْوَاءِ الْمَدِينَةِ أَحَدٌ مِنْ أُمَّتِي، إِلاَّ كُنْتُ لَهُ شَفِيعًا أَوْ شَهِيدًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ (م . ت . حب . عن أبي هريرة وثمانية عن ثلاثة)

RE. 488/10 (*Lâ yasbiru alâ le'vâi'l-medîneti ehadün min ümmetî, illâ küntü lehû şefîan ev şehîden yevme'l-kıyâmeh.*)

Müslim, Tirmizî ve diğer kaynaklarda var. (*Semâniyeh an selâseh*) Üç kişiden sekiz kişi rivayet etmiş diye hadis alimi kayıt düşmüş, arkasına hadis-i şerifin. Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:

---

[64] Müslim, *Sahîh*, c.II, s.1004, *Hac* 15/86, no:1378; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.722, no:3924; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.397, no:9150; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IX, s.56, no:3740; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.372, no:6487; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.446; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.369, no:27130; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.487, no:4282; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIV, s.141, no:373; Şeybânî, *el-Âhàd ve'l-Mesânî*, c.V, s.310, no:3147; Esmâ bint-i Umeys RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.240, no:34853; Câmiü'l-Ehàdîs, c.XVII, s.176, no:17872.

(*Lâ yasbiru alâ le'vâi'l-medîneti ehadün min ümmetî*) *Le'vâ* yaşamdaki güçlükler, sıkıntılar demek. "Benim ümmetimden kim Medine'deki yaşamdaki sıkıntılara, darlıklara, meşakkatlere sabreder, Medine'de oturmaya devam ederse..." Evet, su yok... Evet, sıcak fazla... Evet, şu bu meşakkatleri var ama burası Peygamber Efendimiz'in şehri diye, oranın sıkıntılarına sabrederse; (*illâ küntü lehû şefîan*) ben onun şefaatçisi olurum, (*ev şehîden*) yâhut ona şahit olurum, (*yevme'l-kıyâmeh*) kıyamet gününde..." diye Peygamber Efendimiz'in böyle bir va'di ve müjdesi var.

Medine-i Münevvere'ye gelen, oranın sıkıntılarına göğüs gerip, àşıkàne, sàdıkàne Peygamber Efendimiz'e mücâvir olup Medine'de kalan kimseler için, Peygamber Efendimiz'in şefaati var ve şahit olacak kıyamet gününde... "Meşakkat çekti, ibadete sabretti, benim mescidimi ziyaret etti yâ Rabbi!" diye, onun hakkında şahitlik yapacak. Peygamber SAS Efendimiz'in şahitliğine ermek, ne kadar güzel bir mazhariyet!

Şimdi ben bu hadis-i şerifi okurken, bir tarihi düşündüm, eski zamanları düşündüm. Biliyorsunuz, eskiden Medine-i Münevvere'nin etrafında surlar varmış. Surların burçları varmış, giriş kapıları varmış. Şam Kapısı, vs. kapısı diye kapıların isimleri hâlâ isim olarak hatıralarda ama ortada ne kapı kalmış, ne sur kalmış, ne tarihî binâ kalmış, ne kale kalmış...

Tabii, eskiden çok meşakkatli seyahatlerle buralara gelinebiliyordu. Yaya geliniyordu. En güzel imkâna sahip insanlar, binekli olanlar; ya devenin üstüne binip gelecek, ya atın üstüne binip gelecekti. O çöllerin, o sıcakların, o güneşin altında, kumlara bata çıka buralara gelişin ne kadar zor olduğunu, aylarca sürdüğünü düşünün!..

Hac yollarında meş'ale-yi kârvân gibi,
Erbâb-ı aşk içinde nümâyânsın ey gönül!

dediği gibi Osmanlı şairinin... Oradan anlıyoruz ki, böyle meş'aleler yanarak çöllerde, gündüz sıcak olduğundan geceleyin kervanın seyahat ettiğini, sallana sallana, sarsıla sarsıla atın veya devenin üstünde buralara ne kadar zor gelindiğini; yollarda su bulmanın, yiyecek bulmanın ne kadar zor olduğunu, yürüyenlerin ne kadar sıkıntı çektiğini düşünün!..

Bir de tabii, bu zor hayat şartlarına dayanamayıp, yollarda hayatını kaybedenler oluyordu. Daha başka sıkıntılar olabiliyordu. Atı veya devesi varsa, onlara ot ve su bulmak için, yine çırpınmak gerekiyordu. Hàsılı, geliş bir meşakkatli iş idi. Hacca ve umreye, Peygamber Efendimiz'i ziyarete gelmek zor idi. Kalış da, ondan daha zordu.

Ben Medine'de eskiden beri yaşayan, halen hayatta olan bir büyük zâttan [Ali Ulvi Kurucu'dan]duydum:

"—Biz daha yakın zamana kadar, Medine'de geceleri sıcaktan uyuyamazdık. Gece kalkardık, yatağın içine bir kova su dökerdik... Bir kova başımızdan aşağıya, elbiselerimizin, pijamalarımızın, geceliklerimizin üstüne dökerdik... O ıslaklığa uzanıp yatardık, yarım saat uyurduk. Ondan sonra yine sıcak bastırınca, kafesin içindeki kuşlar gibi çırpınırdık." diye anlatıyor.

Yâni bundan 40-50 sene öncenin Medine'sinde, böyle soğutma

cihazları yokken, buzdolapları yokken, bugünkü imkânlar, rahatlıklar yokken, neler çektiklerini; ekmeklerin, unların sıcaktan nasıl bozulduğunu, kurtlandığını, nasıl takır takır kuruduğunu, zorluklar olduğunu anlatıyor.

Bu nihayet elli yıl öncesi... Yine insanların birçok şeye sahip olduğu, rahatlığa sahip olduğu bir devre... Bir de Peygamber Efendimiz'in zamanına doğru, tarihin içindeki eski devirleri düşünürsek; o zamanlarda tabii Medine'de yaşamanın, nasıl zor olduğu anlaşılır.

Ama, Medine mübarek bir yer... "Dünya üzerinde üç tane mübarek yer var." diyor Peygamber Efendimiz:[65]

لاَ تَشُدُّوا الرِّحَالَ إِلاَّ إِلَى ثَلاَثَةِ مَسَاجِدَ : اَلْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ، وَ مَسْجِدِي هَذَا ، وَالْمَسْجِدِ الْأَقْصٰى (خ . م . د. ن . ه . حم. عن أبي هريرة)

---

[65] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.398, *Tatavvu'* 26/14, no:1132; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.1014, no:1397; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.620, no:2033; Neseî, *Sünen*, c.II, s.37, no:700; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.452, no:1409; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.278, no:7722; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.389, no:1421; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IV, s.498, no:1619; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.192, no:1348; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.283, no:5880; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.IV, s.67, no:15793; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.244, no:10043; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.1, s.258, no:779; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.345; Ebû Hüreyre RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.II, s.975, *Hac* 15/74, no:827; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.148, no:326; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.45, no:11435; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IV, s.495, no:1617; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.321, no:2101; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.2, s.388, no:1160; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.3, s.419, no:15548; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.10, s.82, no:19921; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

İbn-i Mâce, Sünen, c.1, s.452, no:1410; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.4,s.71, no:3638; Hz. Ali RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.1, s.291, no:187; Hz. Ömer RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.9, s.308; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.197, no:34648, 35002; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.173, no:16525.

RE. 474/4 (*Lâ teşüddü'r-rihàlü illâ ilâ selâseti mesâcid*) "Üç mescid ziyaret edilebilir, başkasını ziyaret için sefere çıkmağa lüzum yoktur: (*El-mescidi'l-harâm*) Birisi, Mekke-i Mükerreme'de Beytullah'ın olduğu, Kâbe'nin olduğu Mescid-i Haram... (*Ve mescidî hâzâ*) Birisi, benim şu mescidim." Yâni, Medine'deki Peygamber SAS Efendimiz'in Mescid-i Nebevî'si... (*Ve mescidi'l-aksà*) "Birisi de, Kudüs'teki Mescid-i Aksà..."

Yâni, Medine çok mühim bir yer, çok sevaplı yer. Haremi var, yâni çevresinde bir geniş mukaddes arazi var, oraya gayrimüslim giremez. Meleklerin kaynaştığı, sevaplarının deryasının çalkandığı bir güzel diyar... Ama buralarda kalmak zor olduğundan, mahrumiyetli olduğundan, ona sabreden àşık-ı sàdıkların nasıl mükâfâta ereceğini Peygamber Efendimiz bildiriyor.

Tabii, biz şimdi bu devirde Allah'ın büyük lütuflarına mazhar kullarıyız. Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi, eski zamandaki keramet sahibi evliyâullahı gibi, havalarda uçuruyor, iki-üç saatte uçakla

geliyoruz bu mübarek diyarlara... Böyle soğutma cihazları olan, asansörleri olan, on katlı, on beş katlı binalara, yedinci katına, onuncu katına düğmeye bastığımız zaman sür'atle çıkıyoruz. Odalarımızın içinde akarsu, sıcak su, soğuk su, mutfak, buzdolabı... Çarşıda, pazarda dünyanın her yerinden gelme muzlar, meyvalar; Türkiye'de olan, olmayan çeşitler, sebzeler... Elhamdü lillâh her şey var, bolluk ve bereket... Cenâb-ı Mevlâ'ya hamd ü senâlar olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin üzerimizdeki lütufları, nimetleri çok fazla...

Tabii yine de ziyaretin çok büyük sevabı var. Peygamber Efendimiz'in mescidinde namaz kılmak, başka mescidlerde namaz kılmaya göre, bin misli daha sevaplı... Mekke'deki Mescid-i Haram'da kılmak yüz bin misli daha sevaplı...[66] Buralara gelmenin çok büyük sevapları var.

Allah-u Teàlâ Hazretleri zenginlik versin, sıhhat afiyet versin muhterem dinleyici kardeşlerime; hac yapmayanlar, umre yapmayanlar, ziyaret yapmayanlara buraları ziyaret etmek nasîb eylesin... İnşâallah beraberce nasîb eylesin, beraberce ziyaretleri yapalım diye temennî ediyorum.

c. Kur'an'ı Kerim'in Tesiri

İkinci hadis-i şerife geçiyorum. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[67]

لاَ يُسْمَعُ الْقُرآنُ مِنْ رَجُلٍ أَشْهٰى مِنْهُ مِمَّنْ يَخْشَى اللهَ عَزَّ وَجَلَّ

(ابن المبارك عن طاوس مرسلا ؛ وأبو نصر السجزي عن أبي هريرة)

---

[66] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.451, no:1406; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.343, no:14735; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.425, no:34821; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.2, no:13640.

[67] Abdullah ibn-i Mübarek, *Zühd*, c.I, s.37, no:113; Tàvus Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.987, no:2802; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVII, s.169, no:17852.

RE. 488/8 (*Lâ yüsmeu'l-kur'ânü min racülin eşhâ minhü mimmen yahşa'llàhe azze ve cel.*)

Abdullah ibn-i Mübârek Efendimiz rivayet etmiş. Çok sevdiğim bir alim bu zât; hem sùfî, hem alim, hem kahraman, çok müstesnâ bir kimse... Yine Ebû Hüreyre RA'dan rivayet olarak alınmış bu hadis-i şerif. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"—Kur'an-ı Kerim en lezzetle, en zevkle, en güzel şekilde, onu Aziz ve Celîl olan Allah'tan korkan, havf ü haşyet sahibi bir insanın okumasından dinlenir. En zevkli dinleme o zaman olur." Yâni, "Kur'an en tatlı, en lezzeti olarak, Aziz ve Celîl olan Allah'tan korkan, haşyet duyan bir adamın okumasından dinlenir." buyuruyor.

Bu hadis-i şerifin üzerinde biraz konuşmak istiyorum. Dinleyicilerime bir ricam ve tavsiyem, Kur'an-ı Kerim'i lütfen şimdikinden daha fazla okusunlar. Kur'an-ı Kerim okumamız, Kur'an-ı Kerim'i ezbere almamız, Kur'an-ı Kerim'in mânâsını bilmemiz, Arapça öğrenmemiz; Kur'an-ı Kerim'in bize emri nedir, yasaklar nelerdir, neleri tavsiye buyuruyor, neleri anlatıyor, Allah'ın bize hitabı nedir; onu öğrenmemiz lâzım!.. Kur'an-ı Kerim'e daha fazla eğilelim!

Tabii, Kur'an-ı Kerim'i okuyacağız. Kur'an-ı Kerim düz okunmaz. Yâni bir nesir gibi, bir makale okur gibi, bir düz yazı okunur gibi okunmaz Kur'an-ı Kerim. Onun okunmasının bir usûlü var. Nasıl okunur?.. Bir hazin mûsikî ile, nağme ile okunur ama, bu nağme kendine mahsus bir nağmedir; ciddîdir, şarkı gibi, türkü gibi değildir.

وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلاً (المزمل:٤)

(*Ve rettili'l-kur'âne tertîlâ*) [Kur'an'ı tertîl ile, tane tane oku!] (Müzzemmil, 73/4)

Kur'an-ı Kerim böyle ahenkli, tatlı okunacak ama, şarkı gibi değil, lahn-i Arab üzere okunacak. Çarşıda, pazarda, gazinoda ve sâirede duyulan mûsikî makamları gibi olmayacak.

En güzeli nasıl olur?.. Bunun okunmasındaki güzellik, mûsikîden kaynaklanmıyor; okuyan insanın duygularından

kaynaklanıyor. Eğer okuyan insan, Allah'tan korkan, havf ü haşyet sahibi bir insansa; Kur'an-ı Kerim'in Allah kelâmı olduğunu bilir, son derece ciddî bir şekilde okur. Mânâsını anlayan bir insansa, göz yaşları içinde okur veya dinler. İşte böyle olması lâzım! Yâni duygusal bir hava içinde, hissede hissede, tada tada, duya duya Kur'an-ı Kerim'in okunması lâzım!..

Tabii, Kur'an-ı Kerim Allah kelâmı olduğundan aziz ve sevgili dinleyiciler, Kur'an-ı Kerim'in sahibi Allah-u Teàlâ Hazretleri olduğundan, Allah'a karşı olan saygısı, korkusu, havf ü haşyeti kendisini kaplayacak;

"—Sıradan bir söz okumuyorum, Allah'ın kelâmını okuyorum." diye, ona göre ciddiyetini takınacak.

Oturuşu ciddî olacak, diz çökecek...

Bizim hafızlarımızı göz önüne getirin! Büyük, yaşlı, mübarek, ak sakallı hafızları düşünün!.. Allah ömür versin, hayatta olan büyük hafız efendileri düşünün!.. Ben vefat etmiş olan bazılarını gözümün önüne getiriyorum. Böyle mihrabda diz çökmüşler; bir çocuğun babasının, hocasının önünde oturduğu gibi gayet ciddî bir şekilde oturuşları... Sallanmadan, gayet ciddî bir şekilde eùzü besmele çekişleri, okuyuşları... Her şeyde bir sonsuz saygı, hürmet, Allah korkusu, edeb dediğimiz şeyler var.

Tabii, böyle okununca Kur'an-ı Kerim, hem okuyan duygulu olarak okur, dinleyen de duygulu olarak onu dinler, algılar. O zaman Kur'an-ı Kerim'in tesiri çok olur.

Biliyorsunuz, Medine-i Münevvere'ye Peygamber Efendimiz Mus'ab ibn-i Umeyr RA Hazretleri'ni göndermişti. Genç ve son derece yakışıklı, çok güzel bir insandı. Efendimiz Medine'ye vazifeli olarak gönderdi, kendisi Medine-i Münevvere'ye hicret etmeden önce… Onlar geldiler, İslâm'ı yaşamağa ve anlatmağa başladılar Medine ahalisine...

Medine ahalisinden iki tane kabilenin reisi, bunların çalışmalarından rahatsız olunca, dediler:

"—Bunlar nereden gelmiş?.. Mekke'den gelmiş. Gidelim, kovalım bu şehirden, bizim rahatımızı bozmasın, düzenimizi dağıtmasın!" dediler.

O niyetle Mus'ab Hazretleri'nin bulunduğu toplantıya geldiler.

Mus'ab Hazretleri'ne dediler ki:

"—Burada durmayın, istemiyoruz sizi, geldiğiniz yere dönün, gidin!" dediler.

Yâni, kovma gibi bir şey, sert bir şey.

"—Yoksa, bizi dinlemezseniz, şöyle olur, böyle olur..." diye de tehditli konuştular.

Çünkü kabile reisleri, hatırlı ve güçlü kuvvetli, kavmi kabilesi olan insanlar...

Mus'ab Hazretleri, gayet sakin bir şekilde karşıladı onları... Allah şefaatine erdirsin, Efendimiz'in çok sevdiği bir kimseydi. Çok zengin bir ailenin bir tek oğluydu. Ama İslâm'a girdikten sonra yaşayışı göz yaşartıcıdır. Dedi ki onlara:

"—Tamam, ben bir Kur'an-ı Kerim okuyayım, siz dinleyin! Dinledikten sonra kararınızı verirsiniz. Siz gene ısrar ederseniz, yine bizim gitmemizi isterseniz, o zaman gideriz." dedi.

Eùzü besmeleyi çekerek, Mus'ab Hazretleri bir Kur'an-ı Kerim okudu, gönülleri fethetti. Tabii, duyan bir insanın, mü'min-i kâmil bir insanın, havf ve haşyet sahibi bir insanın okuyuşu, gönüllere tesir eder.

Haşyet ne demek, korkmak demek... *Haşiye-yahşâ-haşyeten*, Arapça'da korkmak demek. Bayağı huşû ve korku içinde olmak demek. *Havf* da korkmak, korkudan ürpermek demek. Zâten Allah kelamının kendisinin tesiri var. Bir de böyle edeble okunduğu zaman, son derece tatlı olur.

Demek ki, böyle okuyacağız. Kur'an-ı Kerim'i en ciddî hafız üstadlardan, büyüklerden böyle dinleyeceğiz. O edebi çocuklarımıza öyle öğreteceğiz:

"—Evlâdım, otur bakayım, aferin!.. Başına takkeni giy bakalım! Diz çök bakalım, ellerini dizine koy; sallanmadan, gülmeden, eùzü besmeleyi çek bakalım, oku bakalım!" diye, çocuğumuza Kur'an-ı Kerim'i böyle öğretmemiz lâzım!..

O zaman çok tatlı olur.

Tabii, Kur'an-ı Kerim okunacak, dinlenecek... Okunması sevap, dinlenmesi sevap... Ama asıl amaç, asıl iş, Kur'an-ı Kerim'in ahkâmını öğrenip, onun ahkâmına uymak!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'an'la ilgimizi, bağlılığımızı, sevgimizi arttırsın... Şu mübarek Receb ayında, Üç Aylar'da Kur'an-ı Kerim aşkımızı, sevgimizi coştursun... Kur'an-ı Kerim'e bağlılığımızı ve Kur'an-ı Kerim üzerindeki çalışmamızı ailece arttıralım!..

Aile boyu diyelim yeni tabirle; yâni bey, hanım ve mübarek çocuklar, herkes Kur'an-ı Kerim'e bir sarılsınlar! Birbirlerine okusunlar, dinlesinler!.. Bu çok mühim bir şeydir. Bakalım Fâtiha'yı doğru okuyorlar mı?.. Kur'an-ı Kerim'den açsın bir yeri, okusun; bakalım doğru okuyor mu?.. Düzeltilecek yerler var mı, yok mu?..

Ben hatırlıyorum, bir hafız kardeşimiz, yine bir kuvvetli hafız hoca efendinin huzuruna geldi:

"—Hocam, aradan yıllar geçti. Benim ta'limlerim biraz eskimiş olabilir. Bana yeniden mehàric-i huruf ta'limi yapar mısınız?" dedi. Yâni, bildiği şeylerin tekrarını istedi. Bunlar önemli... Kur'an-ı Kerim derslerini, çalışmalarını arttıralım!

Receb ayında, hasenât kat kat mükâfâtlandırılıyor. Hasenâtın çeşitleri çoktur. Şu mübarek Receb ayında, yapılacak sevaplı

işlerden birisi Kur'an-ı Kerim'i okumaktır. Kur'an-ı Kerim'i güzel güzel okuyalım, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

d. Lisanın ve Kalbin Doğru Olması

Ben bir hadis-i şerif daha okumak istiyorum, açtığım sayfadan... Cuma namazına yetişelim diye, burada sohbetimi, bu üçüncü hadis-i şerifle iktifâ ederek bitireceğim diye düşünüyorum. Enes RA'dan Ahmed ibn-i Hanbel Hazretleri'nin rivayet ettiği bir hadis-i şerifi okuyorum:[68]

لَا يَسْتَقِيمُ إِيمَانُ عَبْدٍ حَتَّى يَسْتَقِيمَ قَلْبُهُ ، وَلَا يَسْتَقِيمُ قَلْبُهُ حَتَّى يَسْتَقِيمَ لِسَانُهُ ؛ وَلَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ حَتَّى يَأْمَنَ جَارُهُ بَوَائِقَهُ

(حم. هب. عن أنس)

RE. 488/3 (*Lâ yestakîmü imânü abdin hattâ yestakîme kalbühû, ve lâ yestakîmü kalbühû hattâ yestakîme lisânühû; ve lâ yedhulü'l-cennete hattâ ye'menü câruhû bevâikahû.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Çok mühim bir hadis-i şerif olarak dinleyin! Mühim bir hadis-i şerifi okuyorum. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*Lâ yestakîmü imâne abdin*) "Bir kulun imanı dosdoğru olamaz, (*hattâ yestakîme kalbühû*) kalbi dosdoğru olmadıkça..." Önce kalbi dosdoğru olacak, ondan sonra imanı dosdoğru olur. Kalbi doğru yapmak lâzım!..

Tabii kalb deyince, sevgili dinleyiciler, bir şeyi açıklamamız lâzım! Kalb nedir?..

"—Efendim, işte göğsümüzde tık tık atan, yürek dediğimiz bir et parçası... Koyunda da var, kuşta da var, tavukta da var... "

---

[68] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.198, no:13071; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.62, no:887; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.41, no:8; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.56, no:24925; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.213, no:165; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.376, no:3144; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVII, s.164, no:17837.

Hayır! Kalb, o mânâsıyla maddî bir şey, o değil kasdedilen... Gönül dediğimiz, insanın iç alemi mânâsına... Et parçası olarak kalp ölüde de var, kâfirde de var... Ama kâfirin kalbi ölü, kâfirin kalbi taş gibi diyoruz. Yâni gönül kasdediliyor, işin mânevî tarafı kasdediliyor.

Kalbimizin dosdoğru olması lâzım, yâni gönlümüzün doğru olması lâzım, gönlümüzün iyilik dolu olması lâzım!.. İyi şeyleri düşünmesi, iyi şeylere niyet etmesi, iyi şeyleri istemesi lâzım!.. Gönül böyle dosdoğru olunca, o zaman insanın imanı dosdoğru olur.

(*Ve lâ yestakîmü kalbühû hattâ yestakîme lisânühû*) diyor Peygamber Efendimiz. Onun da çaresi, maddî bir taraftan girişi var bu işin tabii. Olmayanın, niyetlenen insanın, bu işi elde etmek isteyenin gideceği yolda bir başlangıç var, bir geçiş yeri var. Neresidir o?.. "Bir insanın kalbi dosdoğru olamaz, (*hattâ yestakîme lisânüh*) lisanı dosdoğru olmadıkça..."

Demek ki, iş geliyor doğru sözlü olmaya, doğru konuşmaya, yalan söylememeğe, hilâf-ı hakîkat söylememeğe... Dosdoğru dilli, doğru konuşan, doğru sözlü bir insan olmağa geliyor. Demek o olursa, onu yapabiliriz. Yâni yalan söylemeyiz, hilâf-ı hakîkat konuşmayız. Çünkü dil bizim emrimizde... Onu yaparsak, kalbimiz kendiliğinden dosdoğru olacak.

Onun için, dilimizin dosdoğru olmasına çok gayret edelim!.. Dilimize sahip olalım!.. İnsanı ekseriyetle cehenneme düşüren günahlar, insanın ağzından çıkanlardan oluyor. Dilinden dolayı çekiyor. "*Bülbülün çektiği dili belâsıdır.*" dedikleri gibi eski büyüklerimizin, mü'minin veya bir insanın da dilinden dolayı başına çok şeyler gelir; hem dünyada, hem ahirette... Dilini iyi kullanmazsa...

Bir kere yalan söylerse, cezası vardır. Yalancı şahitlik ederse, çok büyük cezası vardır. Elfâz-ı küfür söylerse; yâni imanını zedeleyecek olan konularda, sözün nereye varacağını düşünmeden pat diye konuşursa, imanı zedelenebilir. Onun için, dile çok dikkat etmek gerekir.

Dokuz defa yutkunup, iyice düşünüp, ondan sonra konuşmak lâzım! Çok düşünüp az konuşmak lâzım, öz konuşmak lâzım!

Diliyle günaha girmemeğe çok çalışmak lâzım!..

Aman, dilimizin doğru olmasına gayret edelim! Çünkü o, netice itibarıyla gönlümüzün doğru olmasını sağlayacak; gönlümüzün doğru olması da, imanımızın dosdoğru olmasını sağlayacak. Allah'ın sevgili kulu olmanın yolu bu, dilden başlıyor iş...

e. Komşuya İyi Muamele

Hadis-i şerifin sonunda da, buyuruyor ki:

وَلاَ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ حَتَّى يَأْمَنَ جَارُهُ بَوَائِقَهُ

(*Ve lâ yedhulü'l-cennete hattâ ye'menü câruhû bevâikahû*) "Kul, komşusu kendisinin cevr ü cefâsından münezzeh olmadıkça, cennete giremez."

Yâni komşusu ile arası nasıldır?.. Komşusu kendisinden memnun mu?.. Komşusuna cevr ü cefâsı, zararı, ezası oluyor mu?.. Oluyorsa ve komşusu kendisine güvenemiyorsa; "Yâ, ben bir yere gideceğim ama, bu adam benim evime girer mi? Şöyle yapar mı, böyle yapar mı?.." veya, "Ben seyahate çıkacağım ama, benim çoluk çocuğumu döver mi? Hanımıma şöyle olur mu, böyle olur mu?.." Komşusu onun kötülüklerinden emniyet duymuyorsa, bir insan cennete giremez.

Yâni, nasıl olacak?.. İnsanın iyiliğinin ölçüsü, komşusunun kendisine bakışı... Komşusu kendisinden emniyet duygusu içinde olacak, komşusunun ona karşı itimadı tam olacak... O zaman cennete girer.

O halde buradan ne çıkıyor: Komşumuza iyi davranacağız, komşumuza iyilik yapacağız. Komşumuza herhangi bir şekilde zarar verici bir insan olmamağa dikkat edeceğiz. Malına da zarar vermeyeceğiz, çoluk çocuğuna da zarar vermeyeceğiz, namusuna da zarar vermeyeceğiz. Bakılmaması gerektiği zaman, gözümüzü yumacağız...

Meselâ, Peygamber Efendimiz buyurmuş ki bir keresinde:

"—Evinizi çok fazla yüksek yapıp da, komşunuzun havasını engellemeyin!"

Sen kocaman bir bina yapıyorsun, komşu hava almıyor, güneş almıyor... Onu dahi söylemiş. Yâni evi fazla yükseltip de, komşunun mahremiyetini, duvardan öbür tarafını görecek duruma gelmeyi de, eskiler istememişler. Komşunun bahçesine doğru pencere açmamışlar, karısı, kızı rahat etsin diye... Bunların hepsi önemli!

Eskiden ne güzeldi, evler şöyle bir katlıydı veya iki katlıydı. Bahçeler yüksek duvarlıydı. Bahçelerde çoluk çocuk oynardı. Hanım ev işlerinin bir kısmını güneşte, temiz havada bahçede yapardı. Şimdi böyle bu apartmanlar çıktı. Köroğlu'nun,

"*—Delik demir çıktı, mertlik bozuldu.*" dediği gibi, apartmanlar çıkınca komşuluklarda da biraz bozulmalar oldu.

Eskiden dedelerimiz komşuluğa çok riayet ediyorlardı. İnşâallah biz de, bu hadis-i şerifin sonunda mâdem komşulukla ilgili böyle bir cümle de geldi, komşumuza çok riayet edelim! Komşumuzun gönlünü hoş etmeye çalışalım, ikram etmeye çalışalım! Şu mübarek Receb ayında, yaptığımız tatlılardan bir tabak gönderelim! Börekten, çörekten bir tabak gönderelim!..

Hanımlar toplantılar yapıyorlar, çeşit çeşit börekler hazırlıyorlar, kısır diyorlar, çiğ köfte diyorlar... E işte onlardan gönderirsiniz. Çoluk çocuğu yer, kokusunu duyduğu yemeğin tadını da tatmış olur. Komşuluk da muhabbetli olur.

Arada hediyeler vermek lâzım! Ziyaret etmek lâzım, davet etmek lâzım!.. Davetlerin, ziyaretlerin muhabbetin artmasında çok büyük tesiri var. İnşâallah komşuluklara da çok riayet edelim! Bu mübarek Üç Aylar girdi, artık her halimize dikkat edelim, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Cumanız mübarek olsun... Üç Aylarınız mübarek olsun... Allah nice mübarek günlere, aylara, yıllara, ibadetlere sizleri sıhhat afiyetle, sevdiklerinizle, çoluk çocuğunuzla eriştirsin... Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin... Hem bu dünyada, hem ahirette aziz ve bahtiyar olun, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

15. 11. 1996 - Medine

14. RECEB AYI, MUHASEBE AYI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü lillâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübareken fîh... Kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultànih...

Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ, ve senedinâ, ve tâci ruûsinâ muhammedini'l-mustafâ... Ve âlâ âlihî, ve sahbihî, ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîne't-tayyibîne't-tàhirîn... Emmâ ba'dü:

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Üç Aylarınız mübarek olsun... Receb ayına gireli üç gün oldu. Bugün üçüncü günüydü Recebin... Biliyorsunuz, Receb'in kendisi mübarek aylardan birisidir. Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerim'de yılın oniki ay olduğunu; (*minhâ erbaatün hurum*) bu oniki aydan dört tanesinin haram ay olduğunu bildiriyor.

Haram ay demek, içinde ceng ü cidâlin, fısk u fücûrun yapılmadığı, önlendiği yasaklandığı ay demek oluyor. Bunlardan üçü *Zilkàde, Zilhicce, Muharrem* peş peşe gelirler. Bunların içinde hac yapılır, hacca gidilir, hacdan dönülür. Hacılara kimse dokunmaz. Düşmanlar birbirlerini görseler bile, hacca gidiyor diye dokunmazlar. Onun için, haram ay denmiştir.

Bu Receb ayı ise, onlardan ayrı olarak beş ay ötede gelmiştir. Muharremden beş ay ötede, tek başına bu da bir haram aydır. Yâni içinde mücadele edenlerin, düşmanlık edenlerin birbirleriyle husumet yapanların bile birbirlerini görmezlikten geldiği, isyandan, kavgadan, gürültüden sakındıkları mübarek bir aydır.

a. Receb Ayında İyiliklerin Karşılığı

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[69]

---

[69] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.69, no:5538; Saîd ibn-i Râşid RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.12, s.558, no:35168; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.110, no:12683.

رَجَبُ شَهْرٌ عَظِيمٌ ، يُضَاعَفُ اللّٰهُ فِيهِ الْحَسَنَاتِ ؛ فَمَنْ صَامَ يَوْمًا مِنْ رَجَبَ فَكَأَنَّمَا صَامَ سَنَةً ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ سَبْعَةَ أَيَّامٍ غُلِّقَتْ عَنْهُ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ ثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ فُتِحَتْ لَهُ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابِ الْجَنَّة ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ عَشْرَةَ أَيَّامٍ لَمْ يَسْأَلِ اللّٰهَ شَيْئًا إِلاَّ أَعْطَاهُ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْمًا نَادٰى مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ : قَدْغُفِرَ لَكَ مَا مَضٰى فَاسْتَأْنِفَ الْعَمَلَ ، وَمَنْ زَادَ زَادَهُ اللّٰهُ. وَفِي رَجَبَ حَمَلَ اللّٰهُ نُوحًا فِي السَّفِينَةِ فَصَامَ رَجَبَ ، وَ أَمَرَ مَنْ مَعَهُ أَنْ يَصُومُوا. فَجَرَتْ بِهِمُ السَّفِينَةِ سِتَّةَ أَشْهُرٍ آخِرُ ذٰلِكَ يَوْمُ عَاشُورَاءِ أُهْبِطَ عَلَى الْجُودِيِّ فَصَامَ نُوحٍ وَمَنْ مَعَهُ وَالْوُحُوشِ شُكْرَ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ. وَفِي يَوْمِ عَاشُورَاءِ فَلَقَ اللّٰهُ الْبَحْرَ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ ، وَفِي يَوْمِ عَاشُورَاءِ تَابَ اللّٰهُ عَلٰى آدَمَ ، وَعَلٰى مَدِينَةِ يُونُسَ ، وَفِيهِ وُلِدَ إِبْرَاهِيمُ (طب. عن سعيد بن أبي راشد)

RE. 288/13 (*Recebü şehrun azîmün*) “Receb ayı ulu, büyük bir aydır.” Demek ki. öbür ayların içinde bunun bir husûsiyeti olduğunu, Peygamber Efendimiz hadis-i şerifinde beyan buyurmuş oluyorlar, bu rivayete göre.

(*Yudàifu’llàhu fîhi’l-hasenât*) “Bu ayda yapılan haseneleri, hasenâtı Allah-u Teàlâ Hazretleri kat kat mükâfatlandırır.” Bunu

bilmek bizim için çok önemlidir. Çünkü ayın içinde girmiş bulunuyoruz. Yâni bu ayda yaptığımız her türlü ibâdât ve tàat, hayrât ü hasenât, onun için kat kat muza'af mükâfatlı olacağından, ona göre hareket etmemiz lâzım! Bu ayda, hayır hasenât yapmaya daha çok gayretlenmemiz lâzım! Hayır hasenâtımızın miktarın artırmağa çalışmamız lâzım!..

Biliyorsunuz, bu mübarek günlerle, gecelerle ilgili ileri geri konuşanlar çok oluyor ama, haklı değillerdir. Çünkü, bu mübarek gecelerden birisi olan Kadir Gecesi hakkında, el-hamdü lillâh Kur'an-ı Kerim'de sûre vardır:

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ (القدر:٣)

(*Leyletü'l-kadri hayrun min elfi şehrin*) (Kadir, 97/3) diye, bir Kadir gecesinin bin aydan daha hayırlı olduğu ayet-i kerimeyle sabit olduğundan, bir kere o, itirazcıların ağızlarını tıkıyor. Demek ki mübarek bir gece olabiliyor. Bu gece, mübarek olan gece çok büyük, sevaplı bir gece olabiliyor. Burada da, hadis-i şerifte de Peygamber Efendimiz: "Receb muazzam bir aydır, ulu bir aydır. İçinde sevaplar kat kat fazla mükâfatlı olarak verilir."

Yine, bu mükâfatın kat kat verilmesi hususunda, kimsenin itiraz edemediği, yâni mübarek gecelere itiraz edenlerin bile itiraz edemediği hadis-i şerif var. Tâ Peygamber Efendimiz'in mescidinde, birinci avlunun alınlığına, yukarıya yazılmıştır. Sahih rivayetler hâlinde gelmiştir, bize kadar ulaşmıştır:

"Peygamber Efendimiz'in mescidinde kılınan bir namaz, başka yerde kılınan namazdan bin misli daha sevaplıdır." diye hadis-i şerifte bildiriliyor. Mescid-i Haram'da ise, yâni Mekke'deki mescidde ise yüzbin mislidir.

Onun için, kardeşlerimiz diyorlar ki:

"—Niye Mekke ve Medine'de eşit olarak kalmadık, Mekke'de daha çok kaldık?"

E böyle olmuş bu sefer ama, herhalde fenâ da olmamış. Çünkü

Mekke-i Mükerreme'de yapılan ibadetlerin mükâfâtı yüzbin misli... Yâni Mescid-i Nebevî'den de, yüz defa daha fazla mükâfatı. Demek ki, çok sevaplı bir yerde biraz daha fazla kalmış olduk. O da Allah'ın bir ikramı, Allah'a hamd ü senâlar olsun... Nimetlerine çok şükürler olsun...

Şimdi demek ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri bir geceye öteki gecelerden farklı bir mükâfat, büyük bir bereket, büyük bir sevap verebiliyor. İşte Kadir Sûresi'ndeki Kadir Gecesi hakkındaki ayet. Ramazan ayının da yine böyle çok mübarek, çok sevaplı bir ay olduğunu biliyoruz. Ramazan ayı hakkında ayet-i kerimeler var. Receb ayı da böyle bir muazzam aydır. Burada yapılan iyilikler kat kat fazla verilir. Yâni başka ayda yapıldığından daha fazla verilir.

Tabii Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin hikmetini, herkes her zaman anlamak durumunda olmayabilir. Herkes anlamayabilir. Allah'ın hikmetleri, bazen gözle görülebilecek gibi âşikârdır; bazen de, sonunda anlaşılacak gibi gizlidir, örtülüdür. Herkes anlar veya anlamaz ama, Allah-u Teàlâ Hazretleri bu aya böyle hasenâtın kat kat verilmesiyle, insanların bir gayrete gelmesini murâd etmiş. Bir hikmeti var. Çünkü, hani bir araba bile çalıştırıldığı zaman, sıfırdan yüz kilometre sürate gelinceye kadar belli bir zaman geçiyor. İnsanların da şöyle istenilen kıvama gelmesi için, bu işin bir başlangıç devresi olması lâzım, bir ısınma devresi olması lâzım; çalışma devresi... Bir de sonuç devresi olması lâzım!

İşte bu benzetmeyle anlatmak istediğim gibi, Receb ayında Allah-u Teàlâ Hazretleri sevapları kat kat fazlalaştırarak, hasenâtı kat kat fazlalaştırarak kullarını şevklendiriyor. Yâni, hayırlı bir şeyler yapmaya aşklandırıyor.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuştur ki:[70]

---

[70] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.275, no:3276*; İbn-i Asâkir, Mu'cem,* c.I, s.114, no:210; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.374, no:3813; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.556, no:35164; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.341, no:1358; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.109, no:12682.

رَجَبُ شَهْرُ اللهِ ، وَشَعْبَانُ شَهْرِي ، وَرَمَضَانُ شَهْرُ أُمَّتِي (الديلمي عن أنس ؛ أبو الفتح في أماليه عن الحسن مرسلاً)

RE. 289/2 (*Recebü şehru'llàh*) "Receb Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin ayıdır. (*Ve şa'bânü şehrî*) Şa'ban ayı benim ayımdır. (*Ve ramadànu şehru ümmetî*) Ramazan da ümmetimin ayıdır."

Şimdi biliyoruz ki, her şey Allah'ın:

لِلّٰهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الأَرْضِ (البقرة:٢٨٤)

(Lillâhi mâ fi's-semâvâti ve mâ fi'l-ard) "Yerde gökte ne varsa, her şey Allah'ındır." (Bakara, 2/284) Ama, Receb ayının Allah'ın ayı olması ne demek? Bunun üzerinde biraz düşünmek lâzım!..

Bazı hadis-i şeriflerden biliyoruz ki, Allah'ın kullar üzerindeki hakkı, onlardan talebi, isteği; onun varlığını, birliğini anlaması ve kulların Rablerine ibadet etmesidir. Allah kullarından bunu istiyor. Yaratıklarından, kendisinin yarattığı mahlûkàtından istediği bu... Binâen aleyh, kulun Allah'ı bilmesi lâzım ve Allah'a yönelmesi lâzım ve ona ibadet etmesi lâzım!..

Şimdi (*recebü şehru'llàh*) dediğine göre Peygamber SAS Efendimiz, Allah bu ayda kullarından hakkını istiyor:

"—Benim hakkım neydi sizin üzerinizde? Neyi farz kılmıştım ben, neyi istiyordum ey kullarım? Hatırlayın bakalım!.. Benim varlığımı, birliğimi bileceksiniz, tasdik edeceksiniz."

Tamam.

"—Bu ayda haydi bakalım yönelin, imanınızı tazeleyin, imanınızı takviye edin!"

Başka?..

"—Bana itaat edecektiniz, ibadet edecektiniz. Haydi bakalım! O dünyevî yollardan, nefsânî yollardan, şeytânî yollardan, kusurlu yollardan, günahlı yollardan dönün bakalım! Vazifenizi idrak

edin, hatırlayın bakalım! Bana rücû eyleyin!"

Bu olabilir. Yâni Allah'ın ayı ne demek?.. Allah kullarından hakkını isteği ay... Yâni, kulların Allah'a yönelmesi, tevbe etmesi gereken ay.

Demek ki, bu ayda kendi kendimizi şöyle bir muhasebeye tâbi tutacağız. Sene sonunda dükkânların kendilerinin kârlarını, zararlarını hesap ettikleri gibi, mallarının sayımını yaptıkları gibi, muhasebelerinin sonuçlarını gözden geçirdikleri gibi, biz de düşünelim:

Ramazan'dan itibaren kaç ay geçti?.. Sekiz ay geçti. Ramazan'da ne güzel geceleri ibadete kalkıyorduk. Gündüzleri oruç tutuyorduk Allah rızası için... Kur'an-ı Kerim'i daha çok okuyorduk. Camiye daha çok gidiyorduk, vaktimizi ibadete daha çok ayırıyorduk. Hayrı, hasenâtı daha çok yapıyorduk, sadakayı daha çok dağıtıyorduk. Arkadaşlarımızı daha çok çağırıyorduk birbirimize...

Sonra ne oldu?.. Yavaş yavaş, yavaş yavaş, bütün bu Ramazan'daki alışkanlıklarımızı birer ikişer, birer ikişer unuttuk, gevşedik, zayıfladık. Ramazan'daki güzellik, Ramazan'daki ibadete aşk ve şevk azaldı. Bahaneler, vesileler, tembellikler, meşguliyetler, ticaretler vs. Herkesin bin bir çeşit bahanesi var.

Şâirin birisi diyor ki:

لِكُلِّ شَيْءٍ مَانِعٌ ، وَلِلْعِلْمِ مَوَانِعٌ .

(*Li-külli şey'in mâniun, ve li'l-ilmi mevâniun*) "Her şeyin mânisi var ama ilme, ibadete, hayırlı şeye gelince mâniler çoklaşıyor, bir sürü mâni oluyor."

Şimdi biz Ramazan'da öyleyken, demek ki epeyce gevşemişiz, epeyce tozlanmışız, epeyce paslanmışız, epeyce güzel şeylerimizden kayıplar olmuş. Şeker fabrikaları bile, bir mevsim çalışır, ondan sonra pancar alımı durur, fabrika tatile girer. Bütün borular sökülür, her şey tepeden tırnağa tamir görür. Bir dahaki

mevsime cilâlanır, hazırlanır, temizlenir, bir daha çalışacak hale gelir. Fabrikalarda böyle olduğu gibi, her şeyde de böyle bir tazelenme gerektiğinden diye düşünüyorum ben, Receb ayında Allah-u Teàlâ Hazretleri mükâfatı çok vererek kulları, varlığını, birliğini düşünmeye, kendisini zikretmeye teşvik ediyor, ibadete teşvik ediyor, tevbeye teşvik ediyor. Bunu anlayacağız. Mademki hasenat daha çok sevaplıymış, o halde hasenâtımızı arttıracağız. Peygamber Efendimiz SAS böyle buyuruyor.

Biliyorsunuz, Allah-u Teàlâ Hazretleri biz aciz, nâçiz, günahkâr, kusurlu kulların yaptığı ibadetleri tam değeriyle ölçüp, tam karşılığını vermiyor. Yâni beş paralıksa bizim ibadetimiz, çıkartıp beş para vermiyor; fazla veriyor. Yâni şöyle kusurlu ibadete, kereminden, Ekremü'l-ekremîn oluşundan, cömertliğinden, gayb hazinelerinden çok mükâfat veriyor. Kul, "*Estağfiru'llàh ve etûbü ileyh*" diyor, tevbe ediyor; siliyor günahlarını... "Allah, Allah, Allah..." diye zikrediyor; derecesini yükseltiyor. Bir küçük sadaka veriyor. Ne olacak yâni, kendisini sarsmıyor, mühim bir şey değil, azıcık bir şey; ama, mükâfatı çok veriyor.

Ama, Receb ayı girdiği zaman, hasenâtın mükâfatını daha da arttırıyor. İbadet ve taatin karşılıklarını daha da arttırıyor. O halde kendi kendimize geleceğiz, müteyakkız olacağız, uyanacağız. Uyuklamayı bırakacağız, gevşekliği bırakacağız, Cenâb-ı Mevlâ'ya yöneleceğiz.

Tabii, hasenâtın çeşitleri çoktur. Yâni hasene dediğimiz, hasenât dediğimiz, Allah'ın sevdiği iyi işler bin bir çeşittir, sayılamayacak kadar çoktur. İnsanın iyi bir niyetle başka insanları sevindirecek, başka insanların faydasına veya Cenâb-ı Mevlâ'nın emrine uygun yaptığı her şey hasenedir. Yoldan bir çöpün kenara kaldırılması, ayağa takılacak taşın kenara atılması dahi bir iyi iştir. Allah buna dahi mükâfat veriyor. Hatta müslümanın, müslüman kardeşinin yüzüne mütebessim bir çehre ile bakması, tebessüm etmesi bile bir sadakadır.

b. Receb Ayında Yapılabilecek İyilikler

Onun için, iyiliklerin tabii hepsini birden saymak mümkün değil ama, en sevaplı iyilikler nelerdir onları bir hatırlayalım:

Biliyorsunuz, sevaplı ibadetlerin başında zikrullah geliyor. Hatta cihaddan da daha sevaplı olduğunu Peygamber Efendimiz hadis-i şerifte buyurmuş. Yâni, "İnsan düşmanla karşılaşsa, yâni sadece böyle bir alarm durumu değil de savaş olsa, düşmanla karşı karşıya gelinse, kılıçlar çekilse, sen onun boynuna kılıcı savursan, o senin boynuna kılıcı savursa; ondan da daha üstündür." diyor Peygamber Efendimiz. Zikrullahın sevabının cihaddan da üstün olduğunu bildiriyor.

O halde ne yapacağız?.. Zikri çok yapacağız. Biliyorsunuz zikir, en harc-ı âlem, en kolay ibadettir. Zikirden daha kolay ibadet yok... "Allah" diyorsun ibadet oluyor, zikir oluyor. Zikirden daha kolay bir ibadet yoktur. Kolaylığına mukàbil, sevabı da en çok olan ibadettir. Zikre hiç bir mazeret yoktur. Çünkü zikri hasta olan da yapabilir, yatalak olan da yapabilir. Felçli olan da yapabilir, çalışan da yapabilir.

"—Yâ işim var, bırak şimdi hocam!" diyemez.

Çünkü çalışırken de zikir yapar. Eli çalışır, dili zikreder, kalbi zikreder. Onun için, zikir için ne iş mânidir, ne hastalık mânidir, ne başka bir şey mânidir. Harc-ı âlemdir, kum gibidir, hava gibidir, su gibidir, en bol bulunan şeydir amma; çok bulunan şeyler ucuz olduğu halde, zikir çok sevaplıdır. Allah'ın hikmeti. Neden?.. Allah zikredildiği için. Allah'ın zikri en kıymetli oluyor. Allah zikredildiğinden, Allah'ın büyüklüğünden dolayı, Allah'ın zikri de en kıymetli oluveriyor.

Evliyaullahtan birisi, Allah adı yazılı bir kağıt parçasını yolda görmüş. Çamurun arasından çıkarmış, "Bu Allah'ın adıdır!" diye silmiş, yıkamış, hürmet etmiş. Ondan sonra evliyâ olmuş. Yâni Allah'ın adına hürmetten dolayı. Demek ki en sevaplı iş zikir olduğuna göre, o halde zikri çok yapacağız.

Zikrin çeşitleri de çoktur. Kur'an-ı Kerim de zikirdir, "*Allah*"

demek de zikirdir, "*Lâ ilâhe illa'llah*" demek de zikirdir, salât ü selâm getirmek de zikirdir, ilim öğrenmek de zikirdir. İlmî meseleleri okumak, karşılıklı müzâkere etmek de zikirdir. Onun için meselâ kendi kendimize, ben kendim söylüyorum burada:

"—Receb ayı girdi mâdem, ilmihali bir kere Receb ayında hızlı bir şekilde devredin! Yâni hangi ilmihali devredebiliriz, gözümüze kestirelim şimdi."

Üç dört gün sonra Türkiye'ye döneceğiz. Daha Receb'in birinci haftası biterken Türkiye'ye döneceğiz. Evimizde bir ilmihal kitab var mı? Var... *Büyük İslâm İlmihali* var, *Nimet-i İslâm* var, Ahmed Hamdi Akseki'nin *İslâm Dini* kitabı var, Asım Köksal'ın kitabı var. Büyüklü küçüklü...

Necip Fazıl'ın bile *İman Atlası* diye kitabı var. Rahmetli Necip Fazıl, şairliği bir tarafa bırakmış, hocalığa kalkmış, o da *İman Atlası* diye bir ilmihal hazırlamış. Ama kendisi gene şâirce, biraz yüksek perdeden atıyor tutuyor orada... "Şu çok önemlidir, bu değildir..." bilmem ne filân diye, kılıcı çekti mi savuruyor sağa sola. *İman Atlası* diye onun bile ilmihali var.

Tamam. Yâni bu ilmihal kitaplarından hangisini göze kestiriyorsak, en küçüğünü ele alalım, bitirelim!.. Neden?.. İlim öğrenmek çok sevap. Recebde hasene yapacağız ya, ilim öğrenmiş olalım!.. Şöyle bir ilmihali devredelim! Bakalım nasılmış?.. Yâni namaz nasılmış, zekât nasılmış, hac nasılmış, diğer ibadetler nasılmış. Bakalım ilmihal kitapları nelerden bahsediyormuş?..

"—Hocam, ben de hiç baştan sona ilmihali okuyup da bir hatmetmedim. Kur'an-ı Kerim'i hatmetmeye alışmışız sevap diye. Fâtihâ'dan başlıyoruz, '*Kul eùzü bi-rabbi'n-nâs... Sadaka'llàhü'l-azîm.*' diyoruz. Hiç ilmihali hatmetmek aklıma gelmedi hocam!"

Böyledir. Çünkü insan bildi mi, bildiğini uygular, sevap kazanır diye şeytan ilmin karşısına bin bir türlü mani diker. İlim öğrenelim, yâni çoluk çocuğumuzla öğrenelim. Evde şöyle oturtalım karşımıza, en küçük kitaptan başlayalım. En küçük ilmihal kitabı, Diyanet İşleri Başkanlığının neşrettiği *Köy Hocası İlmihali*'dir. Serçe parmağı kalınlığındadır, cep kitabı boyundadır. Yâni o nasıl olsa biter. İstersek biter. Şeytana uymazsak biter. Nefse yenilmezsek biter. Buradan döndükten sonra Mekke'yi, Medine'yi unutmazsak, biter. Unutursak, işe cup diye dalarsak, boğuluruz. O zaman gene imdat çekmeye başlarız, o ayrı...

Ama en küçüğü *Büyük İslâm İlmihali*'dir. Onu bir bitirmeli!.. Ondan sonrası, Kur'an kurslarında filân çocuklara okutuyorlar, Ahmed Hamdi Aksekili'nin *İslâm Dini* kitabıdır. İtikad, ibadet, ahlâkı şöyle derli toplu, kısaca anlatıyor. Onu bitirebilirsiniz. Asım Köksal'ın kitabı vardır, biraz Türkçesi anlaşılır bir Türkçedir. Onu bitirebilirsiniz...

Bakın bakalım, ilmihal kitaplarından kütüphanenizde hangisi var?.. Belki haberiniz yok, onlar orada duruyor. Benim şahsen kütüphanemde, haberim olmayan çok kitap var. Bugün bana bir sürü kitap geliyor. Ben bir bakıyorum, "Ay bu kitap çok mühim!" diyorum, kenara koyuyorum masamın üstüne. Sonra masamın üstündekiler böyle yığılıyor. Ondan sonra, okumadan rafa gidiyor. Okuyamıyorum. Yâni şikâyet değil ama, özlemim bu benim; okumaya imkân kalmadan raflara kalıyor. Yâni hâlini hatırını

soramadığım, bilemediğim bir sürü kitap var.

Buraya kitap almadan geldim yanıma. Bir âlim zâtı ziyaret ettik. Otuz kırk tane kitabı bir naylon torbaya doldurdu, verdi bize. E onlardan bir tanesini, iki tanesini, üç tanesini, beş tanesini okudum. Devrettim, kontrol ettim, içindekiler kısmına baktım vs. filân Epeyce bir şey oldu yâni. Kitap okumaya gayret edelim, o da hasenâttır.

Sonra tabii, sen ne kadar hasenât yapsan, komşun aç olduğu zaman, Peygamber Efendimiz: "Komşusu aç iken, onun açlığını bilmeyen, kendisi tok yatan bizden değildir." dediğine göre, öteki müslümanlarla da ilgilenmek gerekiyor, icab ediyor. Onların hâlini anlamak lâzım!

Kur'an öğrenme ve ezberleme bilgisini arttıralım!.. Yâni üç tane, beş tane sûreyle ömür geçiyor. Eğer Amme cüzünü ezberlememişsek, Amma cüzünü ezberleyelim!.. Amme cüzünü ezberlemiş de, daha başka eksikler varsa, geriye doğru bir iki cüz daha ezberleyelim! Ezberimizi arttırmaya çalışalım! Kur'an-ı Kerim ile ilgili ezberimizi arttıralım! Bu da hasenâtın güzellerindendir.

Bildiğimiz Kur'an-ı Kerimleri unutmayalım! Çünkü Peygamber Efendimiz: "Bildiği Kur'an-ı Kerimi unutmaktan daha büyük günah yoktur." diyor. Canlı tutmak lâzım, ezberinde tutmak lâzım Kur'an-ı Kerim'i.

Sonra tabii sadaka vereceğiz, hayır yapacağız, para vereceğiz bir yerlere. Yâni kesemizdeki paraların bir kısmını vereceğiz bir yere... Ayıracağız, en hayırlı yer, en sevaplı yer neresi diye arayacağız, bulacağız. Paraların bir kısmını hayra ayıracağız ki, oradan da sevap kazanalım!..

Sonra, Allah-u Teàlâ Hazretleri gece ibadetini çok seviyor. Geceleyin ibadete kalkmaya, teheccüd namazı kılmaya alışalım bu vakitte. Yâni saati kurup, imsak kesilmezden önceki bir vakitte, geceleyin kalkıp ibadet etmeye kendimizi alıştıralım!

Sonra, oruç. Orucu rahat yapabiliriz. Zâten hepimizin ihtiyacı

vardır. Oruç tutmaya ihtiyacımız vardır. El-hamdü lillâh, gıda sıkıntısı yok da, gıda fazlalığı olduğundan, oruç tutmaya ihtiyaç vardır.

c. Bu Ayda Çok Oruç Tutalım!

Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerinde, Receb ayında oruç tutmakla ilgili tavsiyeler çok fazladır, onları okuyayım. Okuduğum ilk hadis-i şerifin devamında buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

فَمَنْ صَامَ يَوْمًا مِنْ رَجَبَ فَكَأَنَّمَا صَامَ سَنَةً ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ سَبْعَةَ أَيَّامٍ غُلِّقَتْ عَنْهُ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ ثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ فُتِحَتْ لَهُ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ عَشْرَةَ أَيَّامٍ لَمْ يَسْأَلِ اللهَ شَيْئًا إِلاَّ أَعْطَاهُ ، وَ مَنْ صَامَ مِنْهُ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْمًا ، نَادٰى مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ : قَدْغُفِرَ لَكَ مَا مَضٰى فَاسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ ، وَمَنْ زَادَ زَادَهُ اللهُ.

(طب. عن سعيد بن أبي راشد)

(*Femen sàme yevmen min receb, fekennemâ sàme seneten*) "Recebde bir gün oruç tutan sanki bir sene oruç tutmuş gibi olur." Tabii seferîyken oruç tutmak, misâfirken, seferdeyken, yolcuyken oruç tutmak takvâ değildir ama, işte biz bir hafta sonra gideceğiz, Receb ayı daha devam ediyor. Receb ayında bir gün oruç tutarsa, böyle sevap...

(*Ve men sàme minhü seb'ati eyyâmin*) Yâni, "Kim yedi gün oruç tutarsa, (*gullikat anhü ebvâbü cehennem*) cehennemin yedi kapısı ona kapatılır." Cehennem biliyorsunuz yedi kattır, yedi kapısı vardır. Yâni, cehennemlik olmama durumu meydana geliyor, el-

hamdü lillâh.

(*Ve men sàme minhü semâniyete eyyâmin fütihat lehû semâniyetü ebvâbi'l-cenneh*) "Sekiz gün oruç tutana, sekiz cennetin kapıları açılır."

(*Ve men sàme minhü aşrete eyyâmin lem yes'eli'llâhi şey'en illâ a'tâhu*) "On gün oruç tutana Allah ne isterse istediğini, murâdını verir." Muradları olanlar on gün oruç tutup, muradlarını istesinler.

(*Ve men sàme minhu hamsete aşrete yevmen*) "Onbeş gün oruç tutana, (*nâdâ münâdin mine's-semâ*) gökten bir münâdî seslenir: (*Kad gufire leke mâ madà feste'nifi'l-amel!*) "Geçmiş günahların affoldu. İşe yeniden başla! Hadi defterin tertemiz oldu, is, kir, pas kalmadı." diye gökten bir melek seslenir. (*Femen zâde zâda'llàh.*) "Daha da arttırana, Allah'ın mükâfatı daha da fazla olur."

Bu hadis-i şerif Said ibni Ebî Râşid'den Taberânî tarafından rivayet edilmiş.

d. Orucu ve İbadeti Güzel Yapmak

Başka bir hadis-i şerif daha var. Fazàil-i Receb hakkında özel kitaplar yazmış alimler de var. Onların kitaplarından alınmış, Ebû Said el-Hudrî Hazretleri'nin rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:[71]

رَجَبٌ مِنْ شُهُورِ الْحَرَامِ ، وَأَيَّامُهُ مَكْتُوبَةٌ عَلٰى أَبْوَابِ السَّمَاءِ

السَّادِسَةِ ، فَإِذَا صَامَ الرَّجُلُ مِنْهُ يَوْمًا وَجَدَّدَ صَوْمَهُ بِتَقْوَى

اللهِ ، نَطَقَ الْبَابُ وَنَطَقَ الْيَوْمُ قَالاَ : يَا رَبِّ اغْفِرْ لَهُ ؛ وَإِذَا لَمْ

[71] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.275, no;3277; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.311; no:35165; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.111, no:12684.

يَتِمَّ صَوْمَهُ بِتَقْوَى اللهِ ، لَمْ يَسْتَغْفِرَا ، وَقِيلَ: خَدَعَتْكَ نَفْسُكَ

(ابو محمد الحسن في فضائل رجب عن ابي سعيد)

RE. 289/1 (*Recebü min şuhûri'l-harâm*) "Receb haram aylardandır." Yâni Zilkàde, Zilhicce, Muharrem gibi haram aylardandır; içinde ceng ü cidâlin olmadığı mübarek aylardandır. (*Ve eyyâmühû mektûbetün alâ ebvâbi's-semâi's-sâdiseh*) "Onun günleri, altıncı semânın kapılarında yazılıdır. (*Feizâ sàme'r-racülü minhü yevmen*) Kim bu Receb ayında bir gün oruç tutarsa, (*ve ceddede savmehû bi-takva'llàh*) orucunu da takvâ ile tutarsa; takvâ ile pırıl pırıl, cedid, yepyeni bir oruç olarak, yâni gediksiz, eksiksiz, kirsiz, passız, lekesiz, kusursuz güzel oruç tutarsa; (*nataka'l-bâbü ve nataka'l-yevm*) o bâb konuşur, o gün konuşur ve (*kàlâ*) derler ki: (*Yâ rabbi'ğfir lehû*) 'Yâ Rabbi, bu oruç tutan kişiyi mağfiret eyle!' derler."

(*Ve izâ lem yetimme savmehû bi-takva'llàh, lem yestağfirâ ve kîle hadeatke nefsük*) "Ama takvâya riayet etmezse orucunda, o zaman bu kapılar konuşmaz, o gün Allah'a hitap edip konuşmaz ve denir ki ona: (*Hadeatke nefsüke*) 'Nefsin seni aldattı be! Sen aldandın, sen oruç tutuyorum sandın ama nefsin seni aldattı!' denir. Ona öyle denilir."

Şimdi muhterem kardeşlerim! Bütün ibadetlerin biliyorsunuz kabulünün şartları vardır. Yâni sadece ibadet yapmış olmak yetmez. İnsanın ibadet yapmış olması kâfî değil. Hac yapması kâfi değil. Umre yapması kâfi değil. Oruç tutması kâfi değil. Namaz kılması kâfi değil... Şartlarına riayet etmesi lâzım! Biliyoruz ki şartlarına riayet edilmediği zaman Allah orucu kabul etmiyor. (*Lâ lebbeyke ve lâ sa'deyk*) diyor, yâni "Sana lebbeyke ve sa'deyke yok öyle!" diye reddediyor.

Meselâ, haram malla haccetmişse kabul etmiyor. Sonra ibadetleri iptal eden, batıl hâle getiren kusurlar vardır. Meselâ;

ihlâsla yapılmazsa, kötü niyetle yapılırsa, riya ile yapılırsa kabul olmaz gibi... Onun için ibadet yapmak mühimdir, ibadet yolunda olmak mühimdir ama, ibadetin güzel yapılmasına da gayret etmek lâzımdır.

Yâni, namazı güzel kılmaya çalışmak lâzım!.. Dikkat ederseniz Kur'an-ı Kerim'de "Namaz kılın!" denmiyor. "Namazı dosdoğru ikàme edin!" deniliyor. Dosdoğru, yâni namazın ikàme edilmesi emri var.

Orucun da burada bir şeyini öğrenmiş oluyoruz: Oruç tutulacak ama, takvâ ile tutulacak. Takvâ nedir? Haramlardan, günahlardan sakınmaktır. Allah'tan korkmaktır. İnsanı cehenneme götürecek, cezâlanmasına, ikàba uğramasına sebep olacak işleri yapmaktan sakınmaktır. Takvâ olmazsa Allah kabul etmez.

Kur'an'dan misal olsun diye söyleyelim. Biliyorsunuz, Adem AS'ın iki oğlu vardı.

إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقُبِّلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الآخَرِ (المائدة:٢٧)

(*İz karrabâ kurbânen*) "İkisi de kurban takdim ettiler Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne kurban sundular. (*Fetukubbile min ehadihimâ ve lem yutekabbel mine'l-âhar*) Birisinin kurbanını Allah kabul etti, ötekisinin kurbanını Allah kabul etmedi." (Mâide, 5/27) İkisi de kurban kesti. Kurbansa kurban. İkisi de kurban ettiler ama birisinden kabul etti Allah, ötekisinden kabul etmedi. Neden?..

إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ (المائدة:٢٧)

(*İnnemâ yetekabbelu'llàhu mine'l-müttakîn*) "Allah ancak müttakî kulların ibadetini kabul ediyor." (Mâide, 5/27) Müttakıyâne olmazsa kabul olmuyor.

Peygamber Efendimiz SAS Medine-i Münevvere'ye geldi. Kuba'da Kuba Mescidi'ni kurdu. Medine'de Medine-i Münevvere Mescidi'ni kurdu.

Daha sonraki yıllarda, bir grup insan bir mescid kurdular. Cami yaptılar, mescid yaptılar ve Rasûlüllah SAS'e dediler ki:

"—Yâ Rasûlallah, gel bizim bu mescidimizde namaz kıl, şereflensin mescidimiz, bereketlensin!" dediler.

Dikkat ederseniz, mescid kurdular. Amma, kötü niyetle kurdular. Allah ve Rasûlüllah'la mücadele eden bir insanı tutuyorlardı, onun taraftarı idiler. O herif Suriye'ye kaçmıştı, hristiyan olmuştu. Oradan fitne fesat haberleri gönderiyordu buraya. Onu bekleyerek, onun sözünü dinleyerek, onun emri üzerine böyle bir şeye girişmişlerdi, mescid yapmışlardı ama Allah-u Teàlâ Hazretleri o mescidi kabul etmedi. Mescid yaptılar ama Allah kabul etmedi.

Onun adı ne oldu?.. *Mescid-i Dırar... Dırar* ne demek?.. Müslümana mazarrat, muzırlık veren mescid demek. E Kuba Mescid'inin adı ne oldu?.. Mescid-i Takvâ, Takvâ Mescidi... Demek ki Takvâ Mescidi'ni Allah kabul ediyor. Mescid-i Dırar'ı kabul etmiyor. Mescid ama kabul olmuyor. Hac ama, kabul olmuyor. Oruç ama, kabul olmuyor.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[72]

رُبَّ صائِمٍ حَظُّهُ مِنْ صِيامِهِ الجُوعُ والعَطَشُ ، ورُبَّ قائِمٍ حَظُّهُ مِنْ قِيامِهِ السَّهَرُ (حم. خز. ع. هب. ق. كر. عن أبي هريرة ؛ طب. عد. عن ابن عمر)

(*Rubbe sàimin hazzuhû min sıyâmihi'l-cûu ve'l-ataş*) "Nice oruç tutanlar vardır ki, akşama aç ve susuz kalmaktan başka eline kâr girmez! (*Ve rubbe kàimin hazzuhû min kıyâmihi's-seher.*) Nice gece ibadetine kalkan insanlar vardır ki, sabaha kadar uykusuz kalmaktan başka eline kâr geçmez." Yâni, zahmetleri boşa gitmiştir, ibadetleri makbul olmamıştır

O halde, neye dikkat edeceğiz muhterem kardeşlerim?.. Mescid yaptım, hacca gittim, oruç tuttum, namaz kıldım!" demek yetmiyor. Haccı nasıl yaptığımıza, mescidi nasıl kurduğumuza, orucu nasıl tuttuğumuza, namazı nasıl kıldığımıza...

Demek ki aziz ve muhterem kardeşlerim. Bir şeyi yapmak güzel bir şey... Yâni ibadeti yapmamaktan, yapmak daha güzel!.. Yapmayan iyice isyan bayrağını açmış oluyor. Yapmak daha iyi şüphesiz. Camiye gitmemekten gitmek daha iyi ama, bir de

---

[72] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.539, no:1690; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.373, no:8843; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.257, no:3481; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.596, no:1571; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.242, no:1997; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.429, no:6551; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.316, no:3642; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.270, no:8097; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ,* c.II, s.239, no:3249; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.309, no:1425; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.78, no:77; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVII, s.346; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.268, no:3248; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.250; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.382, no:13413; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.309, no:1424; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.401; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.853, no:7491; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.348, no:1365; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.460, no:5232; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.102, no:12661: Münzirî, *et-Tergîb*, c.2, s.94, no:1646.

camiye gidip de ameli boşa çıkarsa, *hebâen mensûrâ* olursa, havaya giderse, o daha fenâ... O da fenâ, veyahut daha fenâ değil ama, o da fenâ...

O halde, ibadetlerimizin kabul olmasına dikkat edeceğiz. Yâni kıymetli olmasına, kabul olacak durumda olmasına çok dikkat edelim. Bu nasıl olur? Takvâ ile olur, sakınmakla olur, düşünmekle olur, özenmekle olur. İhlâsla olur. Pür dikkat, yâni bütün dikkatini toplamakla olur.

O halde hatırımıza gelen şeyleri söyledik: İlim öğrenmek, zikir yapmak, namaz kılmak, oruç tutmak, sadaka vermek, hayır yapmak, ilmihali devretmek... Hasenât arttırılıyormuş ya bu ayda, onun için bunları söyledik, imanımızı tazelemek...

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[73]

جَدِّدُوا إِيمَانَكُمْ ، أَكْثِرُوا مِنْ قَوْلِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ

(حم. ك. حل. عد. عن أبي هريرة)

(*Ceddidû îmâneküm, eksirû min kavli lâ ilâhe illa'llàh.*) "*Lâ ilâhe illa'llàh* sözünü sık sık söyleyerek imanınızı yenileyin, tazeleyin!" buyuruyor.

Çünkü iman da eskir. Öyle hiç mü'minlerin arasında dolaşmadı mı bir adam, gàfillerin gafleti sirâyet eder, bulaşır. İyilerin yanına geldiği zaman, aklı başına gelir. Hacca gelir, umreye gelir, buradaki ibadeti, taati görür, Türkiye'deki hâlini düşünür, üzülür, biraz toparlanır. Onun için, yaptığımız ibadetlerin İslâmî olmasına dikkat edelim!

---

[73] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.359; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.285, no:7657; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.357; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.417, no:1424; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.76, no:925; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.416, no:1768; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.51, no:1068; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.34, no:11367; RE. 270/13.

“—Müslüman değil miyiz?..”

“—El-hamdü lillâh müslümanız.”

“—Müslümanlıktan şikâyetimiz var mı?.. Boğazımızı sıkıyor mu müslümanlık?”

“—Sıkmıyor, memnunuz. El-hamdü lillâh, çok şükür yâ Rabbi ki, bizi müslüman eyledin!”

O zaman müslümanlığı güzel yapalım! O halde namazı güzel kılalım! O halde orucu güzel tutalım! O halde her ibadetimizi dikkatle yapalım, rikkatle yapalım!.. Dikkat ne demek?.. İnce ince düşünmek. Rikkat ne demek?.. Hassas olmak, rakîk olmak. Hassas olalım!..

“—Gözyaşı cehennem ateşini söndürür.” diyor Peygamber Efendimiz.

Gözyaşı cehennemden kurtulmaya çok güzel bir ilâçtır. Allah korkusundan insanın gözü yaşardı da bir damla yere damladı mı, cehennemin ateşi söner. Onun için, biraz tefekkür etmek lâzım! Dikkatli olmak lâzım, rakik olmak lâzım, hassas olmak lâzım!.. İbadetleri özene, bezene yapmak lâzım, aziz ve muhterem kardeşlerim!..

e. Gece **İbadeti**

Bu mübarek geceniz hayırlı olsun... Tabii gecenin hayrından, bereketinden istifade etmenin yolları, şekilleri nelerdir? Bir mübarek gece nasıl ihyâ edilir? Mübarek gecelerin ihyâsı uyumamakla olur. Veya gecenin evvelinde uyuyup, asıl kıymetli olan son taraflarına doğru uyanık olmakla olur.

“—Hocam gecenin başı neresidir, ortası neresidir, sonu neresidir?..”

Gecenin başı akşam ezanıyla başlar. Gündüz biter, güneş batar, gece başlar. Akşam güneş batınca gece başlar. Ne zaman biter?.. İmsak kesildiği zaman, gece biter. Yâni güneş doğduğu zaman değil. Güneşin böyle etrafı aydınlattığı zaman değil; imsak kesildiği zaman gece biter.

Biliyorsunuz burada [Mekke’de] bizim gibi yapmıyorlar. Biz

uykuyu çok seviyoruz. Biz Türkler uykuyu çok seviyoruz. Bizim gibi yapmıyorlar bunlar, hemen saatlerine, takvimlerine bakıp, imsakın kesildiği an, "*Allàhu ekber!.. Allàhu ekber!*" diye sabah ezanını okurlar. Hemen okurlar. Beşi oniki geçe mi sabah oluyor, imsak kesiliyor; beşi on iki geçe hemen okur. Yâni yarım saat sonra okuyalım, kırk beş dakika sonra okuyalım; yok öyle... Buranın müezzinleri uykuyu sevmiyor. Bizimkiler seviyor. Biz de seviyoruz. Uyku baldan tatlıdır.

"—Çarşıdan alınmaz, mendile konulmaz, ondan tatlı şey olmaz. Ne?.. Çarşıdan alınmaz, zembile konulmaz, ondan tatlı şey olmaz."

"—Uyku..."

Uyku çok tatlı geliyor.

Gece imsak kesildiği zaman biter. Oruç o zaman başlar. Yâni dinî bakımdan gündüz daha ortalık karanlıkken başlıyor. Nasıl?.. Güneşin doğduğu tarafa doğru baktığında, dağların üstünde böyle

biraz bir aydınlık başladı mı, daha ortalık lacivert; işte gündüz başladı. Yâni, dinî bakımdan gündüz başladı. İmsak kesilmezden önceki zaman gecedir, imsak kesildikten sonraki zaman gündüzdür. Sabah namazı ne zamandır? Gündüzün ilk namazı. Gece bitmiştir. Gecenin son namazı hangisidir? Teheccüd namazıdır. Geceleyin teheccüd namazı kılmak.

Tabii imsak kesilinceye kadar bir insan uyumuşsa, yolcuysa, hastaysa, bayılmışsa, mazeretliyse bilmem neyse, yatsı namazını kılmamışsa imsak kesilinceye kadar yatsının vaktidir. Yâni o zamana kadar yatsı namazını kılacak. Ama yatsı çok erken kılınıyor, yedi buçukta bitiyor. Ondan sonra imsak beşte oluyor. Yedi buçuk, sekiz dersek dört saat oradan, beş de oradan dokuz. Dokuz buçuk saat gece var. Bu gecenin ilk vakti, üçe bölünür umûmiyetle gece, ilk vakti ilk üçte biri. Umûmiyetle ilk üçte birinde uyur.

Sâlih kimselerin geceyi değerlendirmesi. İlk üçte birinde veya yarısında uyurlar, veya üçte ikisinde uyurlar. Geceyi üçe böldük mü? Böldük. İki bölüğünde uyurlar. Ya bir bölüğünde uyur çok ibadet edenler, ya yarısına kadar uyur, ya sülüsünü uyur, ya sülüsânını uyur, ya nısfını uyur, tabii en çok uyuyan sülüsânını uyuyor, yâni üçte ikisini uyuyarak geçiriyor. Geriye üçte biri kalıyor.

Şimdi dokuz saat desek geceyi, üçte biri ne oluyor?.. Tabii yedi buçuktan hesaplamayacağız, akşamın okunduğu beşten hesaplayacağız. On saat aslında. Ama dokuz saat diyelim. Altı saat geçince, yâni birde filân teheccüde kalkılmaya başlanır. Ondan sonra artık sabah vakti gelinceye kadar iki rekât, dört rekât, altı rekât, sekiz rekât neyse ibadet edilir.

Peygamber Efendimiz'e gecenin bu vaktinde ibadet etmek emrolunmuştu. *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:*

وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ (الاسراء: ٧٩)

(*Ve mine'l-leyli fetehecced bihî nâfileten lek*) [Gecenin bir kısmında uyanarak, sana mahsus bir nafile olmak üzere namaz kıl!] (İsrâ, 17/79) Yâni, "Teheccüd et geceleyin!" diye emredilmiştir Peygamber Efendimiz'e… O da emrolunduğu üzere geceleyin kalkar, ibadet ederdi.

Gecenin önceki kısmında hemen uykuya giderlerdi yatsıdan sonra, uyurlardı, dinlenirlerdi. Üçte birini, yarısını veya üçte ikisini uyuduktan sonra, tekrar gecenin içindeyken kalkarlardı. Gecenin üçte ikisinden sonraki zamanına, seher vakti derler. Seher vakti yemek yeniliyor. Oruç tutanlar umûmiyetle kalkıyorlar, yemek yiyorlar. Seher vaktinde yenilen yemeğe, seher kelimesinden gelme *sahur* denir. Sahur, seherde yenilen yemek demektir. Sahur vakti.

Demek ki seher vakti —sahur vaktinde diyelim biz, sahur deyince daha iyi anlıyoruz— kalkıp hiç olmazsa iki rekât, dört rekât, altı rekât, on iki rekât neyse namaz kılmışlar onlar. Biz de biraz kalkıp kılalım!

وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالأَسْحَارِ (آل عمران:١٧)

(*Ve'l-müstağfirîne bi'l-eshâr*) [Seher vaktinde Allah'tan bağış dileyenler…] (Âl-i İmran, 3/17) Kur'an-ı Kerim'de böyle geçiyor.

Seher vakitlerinde tevbe ve istiğfar edenleri medhediyor Allah-u Teàlâ Hazretleri. Kur'an-ı Kerim'de böyle seher vaktinde tevbe ve istiğfara işaretler vardır.

Demek ki, gecenin o vaktinde kalkacağız:

"—Aman yâ Rabbi, şimdi beni kimse görmüyor, gösteriş yok, riyâ yok, sen benim hâlimi biliyorsun! Baş başayız, mahremiz. Nice suçlar işledim, kusurum çok, yüzüm kara, elim boş... Ömrüm geçti, yaşım şu hâle geldi, ne kadar daha yaşayacağımı bilmiyorum. Benim hâlim ne olacak yâ Rabbi!.." diye, insanın tevbe ve istiğfar etmesi lâzım!

Muhasebesini yapması lâzım hayatının... Gözyaşı dökmesi

lâzım, secdeye kapanması lâzım!.. Bir kulun Allah'a en yakın olduğu hal secde halidir. Secdeye yattı mı bir insan, Allah'a en yakın hali odur. Çünkü Allah secde halindeki kulu çok seviyor, ona yakınlaşıyor. En yakın olduğu hali secde halidir.

Onun için, bazen Peygamber SAS Efendimiz gece ibadetinde bir secdeye varırdı, tesbih tesbih, tesbih tesbih... Saatler geçerdi bir secdede... Bir kalkardı, bir secde daha... İki secdede bir geceyi geçirirdi.

Yanında bulunanlar, geceleyin odasında olanlar, Abdullah ibn-i Abbas gibi böyle akrabasından, yakınından, hizmetçilerinden kimseler, arada, "Allahu ekber, biz de uyalım Peygamber Efendimiz'e!" deyip de, onun arkasında namaza durduklarında, Kur'an-ı Kerim okumaya başladığı zaman, dayanamazlardı, tahammül edemezlerdi. Bakara'yı okurdu, Âl-i İmran'ı okurdu, devam ederdi, devam ederdi, devam ederdi... E o kadar, kaç sayfa oluyor?.. Yâni dayanamazlardı, tâkat getiremezlerdi.

Peygamber SAS Efendimiz'in de ayakta durmaktan ayakları şişerdi. Vâlidelerimiz ayaklarını oğuştururlardı. Yâni *masaj* diyoruz ya, *masaj* kelimesini kullanırsam cezalanırım, kullanmıyorum. Oğuşturup, böyle ayaklarını oğup kanları, şişleri gitsin diye tedavi yaparlardı.

....

14. 11. 1996 - Mekke

15. ALLAH'IN YOLUNA DÖNÜŞ AYI

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Regàib kandiliniz mübarek olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri bunun gibi daha nice nice mübarek gecelere, aylara, yıllara, kandillere, devletle, sıhhatle, afiyetle, saadetle, huzurla, imanla, ihlâsla ulaşmayı ve bu güzel gecelerin mânevî ikramlarından, nimetlerinden, rahmetlerinden hisseyâb olmayı nasib eylesin...

Allah-u Teàlâ Hazretleri dünya ve ahiretin hayırlarını cümlenize gönlünüzce ihsân eylesin...

a. Varlıkların Mübarekliği

Biliyorsunuz, çevremizdeki varlıklar eşit değil. Hepsinin değeri farklı oluyor. Meselâ bir Arapça şiir hatırıma geldi, şair şöyle söylemiş:

مُحَمَّدٌ بَشَرٌ لاَ كَالْبَشَرِ ؛

بَلْ هُوَ كَالْيَاقُوتِ بَيْنَ الْحَجَرِ .

Muhammedün beşerun lâ ke'l-beşer,
Bel hüve ke'l-yakùti beyne'l-hacer.

"Muhammed SAS Hazretleri bir beşerdir ama, sizler bizler gibi Ademoğludur, bir insandır ama, sade bir insan gibi değil, insanüstü çok yüksek bir şeydir. Hani hepsi taştır ama, sanki taşlar arasında yakut taşı nasıl değerliyse, pırlanta, zümrüt nasıl üstün değere sahipse, öyledir."

İkisi de taş diye anılıyor ama, sokakta her zaman karşılaştığımız olağan bir taş ile bir mücevher bir değil... O da kıymetli taş diye adlandırılıyor. O da taş ama, ne kadar büyük fark var.

Tabii etrafımızdaki varlıklar arasında böyle mânevî kıymet bakımından, kutsallık, mübareklik bakımından farklılıklar var... Farklı değerde zamanlar, mekânlar, kişiler, varlıklar, nesneler var.

Meselâ, hiç itiraz edilemeyecek, herkesin ittifakla kabul edeceği örneklerle sözümüzü açıklayalım: Ramazan ayı... Mübarek ve kutsal zamanlar diye düşündüğümüz zaman, hatırımıza gelen olağanüstü bir ay... On bir ayın sultanı diye karşılarız. Minarelerin mahyalarına nurlu kandillerle:

"—Hoş geldin yâ mübarek Ramazan!" diye yazarız.

Bizim Türkiyemize, İstanbulumuza mahsus böyle güzelliklerden belli ve bilinen delillerle, aşikâr ve sabit olan bir husus: Ramazan kutsal, olağanüstü bir ay...

Ramazan'ın içinde hepimizin tanıdığı, bildiği, duyduğu, özendiği, imrendiği, ihyâ etmek temennisinde bulunduğu bir gizli, saklı, örtülü Kadir Gecesi var, biliyoruz. Hangi gece olduğunu bilmiyoruz ama, Ramazan'ın içinde olduğunu biliyoruz. Kadir Gecesi'nin de kıymetli olduğunu Kadir Sûresi'nden, (*İnnâ*

enzelnâhu fî leyleti'l-kadr) sûresinden biliyoruz ki, olağanüstü bir gece, bin aydan daha hayırlı bir gece...

Bunun gibi Berâet Gecesi, Berat Gecesi var. Bayram günleri var... Allah-u Teàlâ Hazretleri mü'minlere ihsan etmiş. Ramazan Bayramı, Kurban Bayramı... Bunların arafeleri var. Arafe günleri sevap bakımından kıymetli. Haftanın günleri içinde, mübarek cuma günü var, geceler içinde mübarek cuma gecesi var...

Bunlar işte, zaman dilimleri içinde, örnek olarak hemen hatırımıza gelen, her müslüman tarafından kabul edilecek olan, kutsal ve mübarek zamanlar.

Sonra, mübarek mekân deyince hemen hatırlarız, gözümüzün önünde tüter: Mübarek Mekke-i Mükerreme, Medine-i Münevvere... Bu ikisine Haremeyn-i Şerifeyn diyoruz. Kuds-ü Şerif, yâni Kudüs şehri... Arafat... Yeryüzündeki Allah'a ibadet edilen bütün mescidler, ibadethaneler... Bunlar kutsal yerler. İçinde din öğretiliyor, iman öğretiliyor. Böyle mektepler,

medreseler, kutsal mekânların misâli.

Kutsal ve mübarek insanların örnekleri düşünüldüğü zaman, tabii başta peygamberler var. Peygamberlerin başında da server-i kâinât ve seyyidü's-sâdât ve eşrefü'l-mürselîn, peygamberlerin en şereflisi Peygamber-i Zîşânımız —*aleyhi ve ekmelü's-salavâti ve't-teslîmât*— Hazretleri var... Evliyaullah var. İlmiyle âmil, mübarek, temiz, pâk ulemâ var, alimler var. Hak yoluna mallarını, canlarını fedâ etmiş şehidler var. Allah yolunda cihad etmiş mücahidler var... Aşk ile, şevk ile, *lebbeyk* çeke çeke yollara düşmüş olan hacılar var, umreciler var; Mu'temirîn veya ummâr denir umrecilere...

Sonra, Allah'ın àbid ve sàlih kulları var. Seyyidler, şerifler var. İnsanlara hayırları öğreten muallimler, mürebbîler var. Bunlar da mübarek insan olarak, mânevî değeri yüksek insanlar olarak, böyle herkesin kabul ettiği, bildiği kişiler.

Ayrıca çeşitli nesneler, varlıklar arasında kutsal neler var diye düşündüğümüz zaman, hatırımıza hemen gelir: Kâbe-i Müşer-

refe'miz. O siyah örtüsü, üstü siyah ama ipekten dokunmuş, üstü altın sırma ile, hakiki altın ile yazıları yazılmış, nakışları yapılmış mübarek Kâbe-i Müşerrefe'miz. Mescid-i Harâm, yâni Kâbe'nin etrafındaki mübarek mescid. Mescid-i Nebî. Peygamber Efendimiz'in kabrinin bulunduğu mübarek mescid.

Sonra Kâbe-i Müşerrefe'nin bir köşesinde bulunan Hacerü'l-Esved veya Hacerü'l-Es'ad... Yâni, renginden dolayı *Hacerü'l-Esved* diye adlandırılmış. *Esved*, siyah demek. Ama siyahlıktan, karalıktan onun şânına noksan gelmediğinin alâmeti olarak, en kutlu, en saîd taş diye *Hacerü'l-Es'ad* da denmiş; ben kardeşinizin aciz, naciz ismi gibi, iftihar ediyorum.

Sonra, meselâ Zemzem-i Şerif sular içinde müstesnâ... Meselâ kitaplar içinde üzerine Kur'an-ı Kerim yazılmış olan sayfalardan müteşekkil Mushaf-ı Şerifler.

Sonra Peygamber-i Zîşân'ımızın yâdigarı, hatırası, Hilye-i Saadet. Yâni Peygamber Efendimiz'in sakalının, yadigârı, nümunesi... Peygamber Efendimiz'in emanetleri... *Emânât-ı Mukaddese Dairesi* diyoruz, Topkapı Sarayı'nda iftihar ediyoruz. Ziyaret ediyoruz, Efendimiz'den kalma eşyalar diye.

Kâbe-i Müşerrefe'nin örtüsü... Böyle çeşitli ölçülerde kesiliyor, kıymetli şahıslara dağıtılıyor. El-hamdü lillâh bizim fakirhânemizde de şöyle bir numûne, çerçeveli, duvarda şereflendiriyor duvarımızı.

Peygamber Efendimiz'in mübarek türbesinin örtüsü, o da böyle bütün olarak veya kesilip yâdigâr olsun diye böyle dağıtılmış. Sonra üzerine ayet, hadis yazılı kâğıtlar, kitaplar, defterler...

Sonra Allah'ın nimetleri, yediğimiz mübarek ekmek... Üzerinde namaz kıldığımız seccade... Allah'ı yâd ettiğimiz tesbihler...

İşte bütün bunlar kutsal varlıklar olarak hatırımıza gelebilen misaller. Demek ki, bazı zamanlar mübarek ve kutsallıkta üstün, bir nurâniyete sahip; bazı mekânlar üstünlüğe sahip, bazı kişiler böyle nurlu ve mübarek, bazı varlıklar, nesneler mübarek.

Bunları için sayıyoruz?.. İşte gecelerin içinde de mübarek

geceler var. O gecelerden birisi de bu bizim Regàib Gecesi...

Tabii kimler için mübarek bir gece? Kim biliyor bu gecenin kıymetini?.. Güzel kıymetli taşın kıymetini kuyumcunun bildiği gibi, erbâbı bildiği gibi, bu güzel, kutsal gecelerin, zamanların, ibadet fırsatlarının da kutsallığı tabii kimler için?.. Mü'min kullar için. Mü'min olup da, Allah'tan korkup, Allah'a kulluk etmek isteyip de, bu güzel vakitleri Allah'ın rızasına uygun, ibadetle geçiren kimseler için... Yoksa o geceye hiç yakışmayan nâhoş işlerle, günahlarla, gafletle yaşayanlar, tabii o mübareklikten hiç bir şeyi tatmıyorlar.

Allah-u Teàlâ Hazretleri gafletten uyandırsın... Şaşıranları doğru yola sevk eylesin... Hakkı hak olarak görecek göz nasib eylesin... Hak sözü işitip kabul edecek kulak nasib eylesin... Güzel duyguları yakalayabilecek, anlayabilecek anlayış, gönül, ilim, irfan nasib eylesin cümleye... Allah-u Teàlâ Hazretleri, doğru yolda yürüyenlere de mükâfatlar ihsan eylesin...

Regàib Gecesi, nasıl, hangi gecedir? Receb ayının ilk perşembesini cumaya bağlayan gecedir. Yâni özelliği perşembeyi cumaya bağlayan gece olması. "Receb'in birinci gecesi, ikinci gecesi, üçüncü gecesi..." diye söylenmiyor. Receb ayı ne zaman girerse, ona göre kaçıncı gece olduğu yoldan yıla değişebilir ama değişmeyen bir özelliği var: Receb'in ilk perşembesini cumasına bağlayan geceye Regàib Gecesi diyoruz, Regàib Kandili diyoruz. Kandiller asılıp, her taraf bayram havası içinde böyle ışıl ışıl ışıdığı için, ecdâdımız böyle günlerin kıymeti bilinsin diye böyle güzel süslemelerle, kandillerle onların şânını böyle görülür hâle getirdikleri için, kandil gecesi deniliyor. İlk cuma gecesi.

İki yönden kutsal oluyor, iki yönden mübarek oluyor, iki yönden çok kıymetli oluyor: Bir; cuma gecesi olduğundan... Yâni perşembeyi cumaya bağlayan her gece, zâten hafta gecelerinin en kıymetlisidir. Peygamber Efendimiz, Leyle-i Garrâ'dır buyuruyor. *Garrâ* ne demek?.. Nurlu demek. Şa'şaalı, etrafa nur saçan pırıl pırıl demek. Cumanın gündüzü nurlu bir gündüzdür. Cumanın gecesi —ki perşembe akşam ezanından başlar, sabah namazına

kadar devam eder— o da nurlu bir gece. Bir, her cuma gecesindeki fazilet, güzellik, mübareklik var; bir de, Receb ayının ilk cuma gecesi, Receb ayı olmasından dolayı bir mübareklik var.

b. Haram Aylar ve Üç Aylar

Biliyorsunuz, Receb ayı da aylar içinde müstesna, önemli, kıymetli, mübarek, kudsî olan aylardan birisidir. Haram aylardandır. Haram aylar veya Arapça çoğuluyla söyleyecek olursak *eşhur-u hurum*... *Eşhur*, *şehir* yâni ay kelimesinin çoğulu; *hurum* da haram kelimesinin çoğulu, cem'i. *Eşhur-u hurum*, haram aylar...

Bu tabii Kur'an-ı Kerim'de geçen bir tabir, anlatım, söyleyiş. Kur'an-ı Kerim'de bu kelime geçiyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki:

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللّٰهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللّٰهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ (التوبة:٣٦)

(*İnne iddete'ş-şuhûri inda'llâhi'snâ aşera şehran fî kitâbi'llâhi yevme haleka's-semâvâti ve'l-arda minhâ erbaatün hurum*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin takdiriyle, mukadderatıyla bir yıl içindeki ayların sayısı on iki tanedir. Allah-u Teàlâ Hazretleri semâları, yeri yarattığı zamandan beri bu böyledir. On ikili bir taksimat olarak, bir yıl on iki aydır. Bunlardan dört tanesi haram aylardır." (Tevbe, 9/36)

Haram sözü burada ne demek? Muhterem demek, hürmetli demek. İçinde fısk ü fücûrun, ceng ü cidâlin, günahın, kavganın, kan dökmenin, can yakmanın, insanları üzmenin yasak olduğu; saldırmanın, vuruşmanın, döğüşmenin yasaklandığı aylar demek.

Bunlar, haccın ifâ edilmiş olduğu üç ay ile, yâni *Zilkàde, Zilhicce* ve *Muharrem*. Zilhicce ayı içinde hac görevleri yapılıyor. Zilkàde'de hac yapılmak için tâ uzaklardan oraya gelinecek bir ön

zaman, fırsat olmuş oluyor. Muharrem de, hac yapıldıktan sonra dönmeyi sağlayan bir ay... Bir sulh ü sukûn, huzur ve barış ayı, kavgasız, gürültüsüz, çekişmesiz durulması gereken ay olmuş oluyor.

Böylece, hacılar hacca giderken ve hacdan dönerken töreye göre, yâni kimse onlara dokunmasın diye, bu aylar içinde kan dökmek, kan davası gütmek vs. gibi şeyler aslâ yapılmıyor. Herkes selâmetle uzun yollardan, çöllerden, dağlardan, derelerden geçip, haccını yapıp dönebilecek bir fırsat meydana gelmiş oluyor. Zilkàde, Zilhicce, Muharrem... Zilhicce, Kurban Bayramı'nın olduğu hacıların Arafat'a çıkıp hac vazifelerini yaptığı ay. Bir önünden, bir sonundan üç ay haram aylardan, muhterem aylardan.

Ama bir de bunlardan tâ uzakta Receb ayı var. Bu da haram aylardan birisi. Ne kadar uzakta? Sayalım: Muharrem ayından sonra... Muharrem, birinci ay. Hicrî takvimin, yılın on iki ayından birincisi Muharrem; Safer ikinci; Rebîü'l-evvel, Rebîü'l-âhir,

üçüncü, dördüncü; Cumâde'l-ûlâ, Cumâde'l-âhire veya Cemâziyü'l-evvel, Cemâziyü'l-âhir demiş ecdâdımız. Biraz böyle Arap kaidesine uygun değil ama, böyle tanınıyor. Ondan sonra Receb geliyor, yedinci ay...

Receb, Şa'ban, Ramazan aylarına da Üç Aylar deniliyor. Receb, Şaban, Ramazan, üç mübarek ay... Bunlar da ibadet bakımından, içinde ibadet yapmak bakımından, dinî yönden, İslâmî bakımdan önemli üç ay oluyor. Receb bu üç ayın başlangıcı oluyor.

Demek ki, yılın aylarına şöyle baktığımız zaman özetleyecek olursak: Haccın yapıldığı Zilkàde, Zilhicce, Muharrem ayları var, onlarla beraber, onlardan ta uzakta yedinci ay olan Receb ayı dört ay... Üç hac ayı ve bir de uzaktaki ayrı olarak bulunan Receb ayı, dört ay, *eşhur-u hurum,* haram aylar olmuş oluyor.

Bu Receb ayı, öteki birbirine yakın, peş peşe olan aylardan uzakta, yedinci ay olduğundan ona *Receb el-Ferd*, yâni tek başına olan ay denmiş. Receb ayının böyle bir sıfatı var. *Ferd*, yâni ötekiler gibi grup hâlinde değil, peş peşe değil, onlardan uzakta, ayrı... *Recebü'l-Ferd*. Yılın aylarından dördü haram aylar.

Bu dört aylardan Receb'le başlayan, bu dört ayların isimlerini öğrendik yılın ayları içinde... Bunlardan ayrı bir de, Üç Aylar dediğimiz mübarek aylar var. Bunlar da Receb, Şa'ban, Ramazan oluyor. Ramazan'ın kutsallığı, içinde Kadir Gecesi olmasından, oruç tutulmasından, teravih namazı kıldığımızdan... Ondan evvelki Receb ve Şa'ban ayları da, bu Ramazan'a doğru insanları hazırlayan bir kutsal, mânevî mevsim olmuş oluyor. Yılın içinde bir de, Üç Aylar denince bunları bilmemiz lâzım!

Haram aylar deyince, birisi ayrı, üçü beraber olan, o saydığımız Zilkàde, Zilhicce, Muharrem ve bunlardan uzakta Receb ayını düşüneceğiz. Üç Aylar dediğimiz zaman da, bu terimlerden ne anlamamız gerekiyor, bu tabirlerden?.. Üç Aylar dediğimiz zaman da, Receb, Şa'ban, Ramazan'ı anlamamız lâzım!..

"—Efendim, Ramazan'da zâten farz, herkes, sıhhati, durumu müsait olan oruç tutacak da, Üç Ayların topunda Üç Aylar orucu

tutmak, hepsini oruçla geçirmek nasıl oluyor, neden oluyor, böyle bir şey var mı?..”

Hayır, Ramazan’ın dışında Peygamber Efendimiz hiç bir ayı tam oruçlu tutmamış. Zaman zaman tutmuş, canı istedikçe tutmuş sevap kazanmak için... Farz olmadığı halde, sevabını bildiğinden, Allah’ın oruçluyu çok sevdiğini bildiğinden, zaman zaman Efendimiz oruç tutmuş. Ramazan’dan sonra, en çok oruç uttuğu aylardan birisi Receb ayı... Ramazan farz, onun tamamını tutuyor, onun dışında en çok oruç tuttuğu, nafile oruç tutuğu, severek, sevap kazanmak için oruç tuttuğu aylardan birisi Receb ayıdır.

“—Pekiyi bazı insanlar Receb ayını da tam tutuyor, Şa’ban ayını da tam tutuyor, Ramazan’ı da tutuyor. Bu neden?..”

İşte insanların bazı ibadet hatalarından dolayı, bazen iki ayı peşpeşe oruç tutması gerekir. Bunu ne zaman tutsa olur. Ama onlar, bu Üç Aylar mübarektir diye bu Receb’den başlayıverince, o zaman ne oluyor? Receb, Şa’ban iki ay kefaret orucu oluyor. Böyle kefaret orucu tutmak isteyenler, isterse bu aylarda tutar, isterse başka aylarda tutar ama, Receb’de tutunca böylece Üç Ayları oruçlu geçirmiş olabiliyorlar. İşin sebebi bu olmuş oluyor.

Peygamber SAS Efendimiz Receb ayında çok oruç tutarmış. Bu arada hadis-i şeriflerden, rivayetlerden bunu öğrenmiş oluyoruz. Neden?.. Çünkü Receb ayında yapılan ibadetlere Allah-u Teàlâ Hazretleri kat kat, çok çok, bol bol mükâfat veriyor. Peygamber Efendimiz de, Allah’ın en Allah’tan korkan mübarek kulu olduğundan, en müttakî kulu olduğundan, en âbid, en zâhid, en fedâkâr, her şeyi en güzel kulu olduğundan, bu ayda çok oruç tutarmış.

Receb ayının sıfatlarından bir tanesi, Receb *el-Esabb*’dır. *Esabb*, b harfi iki tane. *Esabbü* diye, neden bu sıfatla anılmış Receb ayı?.. Çünkü Allah’ın rahmeti, yağmur nasıl bardaktan boşanırcasına yağarsa, böyle şakır şakır, dökülüyor gibi; gökten Allah’ın rahmeti âbid kullarına, iyi kullarına, iyi işler yapan, ibadet eden kullarına öyle bardaktan boşanırcasına geldiğinden

dolayı, Receb ayına *Receb el-Esabb* sıfatı da verilmiş. El-Esabb.

Receb el-Ferd denmiş, tek olduğundan. *Receb el-Esabb* denmiş, sevabın bol bol, bardaktan boşanırcasına verildiğinden dolayı. Güzel sevaplardan, o bol sevaplardan istifade etmeyi Allah bizlere de nasib eylesin...

Bir de *Receb el-Esam* diye isimlendirilmiş. Onun da çeşitli yorumları var niye bu sıfatla isimlendi diye. Yâni, birbirine düşman olan, birbiri hakkında dava güden, birbirini takip eden insanlar; "İşte senin kızdığın, yakalamak istediğin filânca adam işte şuradan geçiyor yoldan!" diye haber verilse bile, duymamış gibi olacak. Üç Aylara hürmeten ona saldırmayacak, yolunu kesmeyecek. Hacca filân gidiyorsa yolunu engellemeyecek. Veyahut haram aylar içinde bu işleri yapmak yasak olduğundan, duymazlığa geliyor diye, onun için Receb ayına *Receb el-Esam* diye de söylenmiş. Başka sıfatları var.

c. Receb Ayı, Tevbe Ayı

Hâsılı Receb ayının kutsal bir ay olduğu önemli. En önemli sıfatlarından birisi Receb ayının, tevbe ayı olmasıdır. Tevbe biliyorsunuz Arapça'da dönüş demek. Yâni kulun yanlış yolu bırakıp, günahı, haramı, isyanı bırakıp Cenâb-ı Hakk'ın yoluna dönmesi, hak yola girmesi, cennet yoluna teveccüh etmesi, dönüş yapması demek.

Biz "dönüş yaptı" diyoruz. "İşte filânca kul, Allah ıslah etsin, işte şöyleydi, böyleydi; sonra dönüş yaptı, iyi bir kul oldu." diyoruz. "Öyle bir dönüşle döndü ki, imrenirsin kardeşim!" diyoruz. "Bir zamanlar nasıl insandı, şimdi nasıl insan, görsen şaşırırsın! Melek gibi oldu." diyoruz.

Meselâ ben Amerika'da, evvelki gidişlerimde rastlamıştım. Bir yerde cuma namazı kıldığımız zaman, bizi davet ettiler, bırakmadılar. Kafile olarak öğle yemeğinde topluca yemek verdiler, ziyafet verdiler. Böyle mescidin bir yerinde, namaz

kılınan binanın bir yerinde, uzun bir sofrada öğle yemeği ikram ettiler bize.

Bir ihtiyar hizmet ediyor, boylu poslu, böyle uzun boylu, siyahî, yâni Afrika'dan gelme, o kökenden. *African American* diyorlar, yâni Afrika'dan gelme Amerikalılardan... Esmer bir kimse, ihtiyarlamış, bir omuzu böyle hafif çökmüş ama boylu poslu... Yâni, şöyle bir zamanlar nasıl levent olduğu, nasıl böyle fidan boylu olduğu, güçlü kuvvetli olduğu seziliyor. Hizmet ediyor genç gibi, çevik, hareketli ve işte kaşık gelecek, ekmek gelecek, meşrubat getirilecek. Herkesten önce kalkıyor, gidiyor, getiriyor filân. Amerikan kökenli, yâni Amerikan vatandaşı, müslüman olmuş.

Dediler ki:

"—Hocam bunu tanıyor musunuz?"

"—Tanımıyorum." dedim.

Tabii zaten tanımadığımı bilirler, soranlar da bilirler, çünkü ben oraya misafir gittim, cuma namazını kıldırdım, oradan gene ayrılacağım. Yâni, o şehri tanıyan bir insan değilim. Türkiye'den oraya gitmiş insanım, tanımam zaten ama, merakımı tahrik için soruyorlar:

"—Tanıyor musun bu insanı?.."

"—Tanımıyorum." dedim.

"—Bu şahıs, bu şehrin mafya çetesinin reisiydi bir zamanlar." dediler.

Yâni çete reisiyken, eli silahlıyken, kim bilir ne gibi kusurlar işlemişken, Allah İslâm'ı nasib etmiş. Çetecilikten, haramdan, günahtan dönmüş, iyi bir kul olmuş. Nasıl şimdi böyle iyi bir insan hâline gelmiş, nasıl hizmet ediyor, nasıl hayra koşuyor... Tabii insan imreniyor, dua ediyor, temenni ediyor: Allah bütün şaşıranlara böyle doğru yolu göstersin... Hakka dönüşü nasib eylesin...

İşte tevbe, hakka dönüş ayı.

"—Pekiyi hocam, eski günahları ne oluyor? Böyle tevbe ederse, bir insanın eski günahları ne olur?.." diye sorulursa, bir kere şunu

müjdeleyelim ki, bir insan müslüman değilken, gayrimüslimken, "*Eşhedü en lâ ilàhe illa'llàh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*" der de imana gelirse, İslâm'a girerse, hidayete ererse, eski bütün günahları silinir. İslâm eski günahları siler. Müslüman oluş, Allah'ın yoluna giriş eski günahları siler. Hepsi silinir, o küfür devrinde kaldı, imansız olduğu devrede kaldı.

Hani tarihte milattan önce, milattan sonra dediğimiz gibi, veyahut bizim hicrî tarihimizde hicretten önce, hicretten sonra denildiği gibi; cahiliye devri, devr-i saadet, asr-ı saadet diye ayrım yapıldığı gibi, insanın ömründeki eski cahiliye devri tamamen siliniyor. O imana geldi diye, Allah onu annesinden doğmuş taptaze bir insan gibi, günahsız hale getiriyor.

Hani bilgisayarın üzerinde bir sürü işlem yapılmış, bir sürü kayıtlar var, bir sürü suçlar yazılmış. Düğmesine basılıp hepsi taptaze siliniverince hiç bir şey kalmıyor gibi anlatalım bu zamanın insanına... Bilgisayar her eve girdi artık, çağın aleti oldu. 21. Yüzyıl'da en çok insana yardımcı aletlerden birisi olacak. Sıfırlandığı gibi, bilgisayardaki bütün bilgilerin silindiği gibi, günahla ilgili kayıtlar da insan müslüman olunca siliniyor. Çok güzel!..

Demek ki, yanlış inançta olanların İslâm'a gelmesi lâzım! E onlar tabii yanlış inancın içindeyken, İslâm'ın güzelliğini bilemezler. Nereden bilsin fukaracık, zavallıcık?.. İslâm'ı bilmediği için zaten o yanlış yolda... O halde müslümanlara bir büyük görev düşüyor: Bilmeyenlere İslâm'ı anlatmak.

"—E, ben anlatırım, ya kabul eder, ya kabul etmez!"

Zaten öyle... Zaten senin yaptırım gücün yoktur. Vicdanlar hürdür, akıllar, gönüller hürdür. Ya da, Allah'ın takdirine kalmıştır, Allah'ın dilediği gibidir hâli. Dilerse hidayet verir. "Hidayet Allah'tandır!" diyoruz onun için... Allah kulu sevmezse, istemezse, hidayet vermez. Hidayet Allah'tan... Peygamber Efendimiz dahi buyuruyor. O peygamber olduğu halde, server-i kâinat olduğu halde, habibullah olduğu halde, halîlullah olduğu halde, safiyyullah olduğu halde diyor ki:

“—Ben ancak tebliğ ederim. Hidayet Allah’tan.”

Tebliğ ederiz. Biz müslümanlar da İslâm’ı anlatırız. Yazıyla, sözle, radyoyla, televizyonla, dergilerle, kitaplarla, vaazlarla, konuşmalarla, toplantılarla; halka, gençlere, kadınlara, erkeklere, büyüklere, her türlü iletişim aracıyla, her vasıtayı kullanarak İslâm’ı anlatmaya çalışıyoruz:

“—Allah’ın emri budur. Taşa tapmayın! Yıldıza, aya, güneşe tapmayın! Öküze, buzağıya, ineğe tapmayın!.. Elinizle yaptığınız taşlara, ağaçlara, şekillere, heykellere, putlara tapmayın!.. Allah buna razı gelmez. Allah, şirk koşanları, kâfir olanları sevmez. Onlar cehennemde ebedî kalacaklar. Gelin, kâinatı yaratan, alemlerin Rabbi Allah’ın varlığını, birliğini siz de görün, siz de anlayın, imana gelin!.. Bakın İslâm ne kadar güzel, iman ne kadar tatlı!.. Mü’minin hayatı ne kadar hoş. Tattığı, yaşadığı haller, duygular ne kadar derin, ne kadar böyle imrenilecek kadar güzel. Gelin görün!..” diye İslâm’ı anlatmak lâzım!

Nasib olursa, ne mutlu! O kurtulacak işte... Günahları silinecek, sıfırlanacak. Nasib olmazsa, küfürde kalırsa, tabii Allah'ın sevmediği işleri yaptığından cehenneme atılacak, hiç çıkmamak üzere ebediyyen cehennemde yanacak. Ne kadar kötü!.. Bir kul için, ne kadar kötü bir akıbet olmuş oluyor; şu iki paralık fâni dünyada, gerçekleri göremediği için, ahiretteki sonsuz azaba giriftâr olmak, cehenneme düşüp sonsuz azab görmek...

Allah cümlemizi, evlâtlarımızı, nesillerimizi, kıyamete kadar zürriyetlerimizi, kardeşlerimizi korusun... Şaşıranlara da doğru yolu göstersin...

Göstersin ama, tabii biz vesile olursak; insanın doğru yola girmesine, hak yolu bulmasına, imana gelmesine biz vesile olursak; onun ömrü boyu yaptığı bütün ibadetler, hayırlar, kazandığı bütün sevapların bir misli, aynısı biz yapmışız gibi bize verilecek.

Onun için, en sevaplı çalışmalardan birisi, yâni bir müslümanın, aşık müslümanın, akıllı müslümanın, sevap arayan, "Ben ne yaparsam Allah'ın en sevgili kulu olurum? Yaptığım işlerin en sevimlisi, en sevgili, Allah indinde en makbülü, en sevaplısı hangisidir acaba?.." diye düşünen bir insan için, en sevaplı iş: Bir insanın, onun sözleriyle, çalışmalarıyla hidayete ermesidir.

O halde, hak yola çağırmak, İslâm'ı anlatmak, tebliğ ve irşad çalışması en şerefli, en kıymetli, en önemli, en sevaplı çalışma oluyor. Ne mutlu bu yolda yürüyen, bu yolda gayret eden, ömrünü böyle geçiren o mürşid-i kâmillerimize, o evliyaullah büyüklerimize!.. O mübarek hocalarımıza, alimlerimize, mürebbîlerimize, annelerimize, dedelerimize ne mutlu!.. Allah hepimizi öyle eylesin...

Tamam, bir insan kâfirken müslüman oldu mu, günahları siliniyor. Pekiyi müslüman doğmuş da, İslâm'ı tanıyamamış; işte ailevî sebeplerden, çevredeki olaylardan, kötü arkadaşlardan... Annesi babası yok, öksüz büyümüş; veyâhut annesi, babası cahil ve gâfil olduğundan İslâm'ı anlatmamış, öğretmemiş. İşte tahsil

göstermiş ama, bilgi vermiş ama, iman bilgilerini vermemiş. Büyümüş, yaşamış, hatalar işlemiş, işte biraz kulaktan dolma bilgisi var. Kendisinin nüfus kağıdında da müslüman olduğu yazılmış, o kadar. Fazlaca bir şey yok. Hatalı, günahlı ömür geçirmiş... Bu insanın hâli ne olacak?..

Bu insan da tevbe ederse, aşk ile, sıdk ile bir daha işlememeye azm ü cezm ü kasd ederek, niyet ederek pişmanlık duyar, Rabbine pişmanlığını bildirir, "Affet beni yâ Rabbi!" diye tevbe ve istiğfar ederse, Cenâb-ı Hakk'ın yoluna dönüş yaparsa; onun da günahları silinir. Allah günahlarını siler. Yâni kâfiri sildiği gibi, günahkâr yaşamış bir müslüman da hatasını anlayıp da, hayatının bir noktasında dönüş yaptı mı, onun da günahlarını siler.

Günahtan tevbe ettikten sonra, sözünde durmayıp tekrar hatalara, günahlara düşerse; tabii o zaman silinmiş olanlar tekrar canlanır, o eski günahları ile sonradan işlediği günahlar da birleşir. Onların hesabı ahirette kendisine sorulur.

Onun için, tevbe ettikten sonra bir daha gaflete, cahilliğe, dalâlete düşmemeye, fısk u fücûra düşmemeye çok dikkat etmek lâzım! Ateşe atılmaktan korkar gibi korkmak lâzım!..

Tabii, bu korkuya rağmen insan zayıf olduğundan, nefsi olduğundan, iradesine bazen hakim olamayıp hatalar işlediğinden günah işlerse, yine tevbe ederse ne olur?.. Yine tevbesini kabul eder Allah... Amma;

"—Ben tevbe ediyorum da, gene ileride gene günah işlerim, gene tevbe ederim!" derse; olmaz!

Yâni, tevbe ederken bir daha günah işlememeye niyet edecek, günahı bırakacak, iyice kararlı bir şekilde... Ama yine ayağı kayarsa, yine Allah affediyor. Yâni yüz defa tevbesini bozsa, yine tevbe etse, tevbesini kabul ediyor.

Bu inceliği anlamak lâzım!.. Tevbede aşk ile, sıdk ile, ısrarla, kesin kararla Cenâb-ı Hakk'ın yoluna dönmek lâzım!..

İşte bu dönüş herkese lâzım olduğundan, gàfil müslümana da lâzım olduğundan... E hayatında gàfil değil ama, karınca

kararınca Cenâb-ı Hakk'a ibadet etmiş de, yine de eksiksiz, kusursuz değil. Her müslümanın kusuru vardır. Tamam, onlar için de, öyleleri için de gene tevbe etmek iyidir.

"—Yâ Rabbi eğer benim elimden, dilimden, gözümden, kulağımdan, her çeşit âzâmdan, mesul olduğum, sinn-i bülûğa eriştiğim, artık sorumluluk çağına girdiğim, ergenlik çağına girdiğim yaştan bugüne kadar, bilerek, bilmeyerek, kasden veya hatàen bir günah vâki olduysa, işlemişsem, bilerek, bilmeyerek bir hatam olduysa; yâ Rabbi, ben onlara pişman oldum. Şu anda kesin kararlıyım bir daha işlememeğe karar verdim, beni affeyle!.." dediği zaman Allah-u Teàlâ Hazretleri Gaffârü'z-zünûb olduğundan, Settârü'l-uyûb, Afüv olduğundan, affedici olduğundan, affetmeyi çok sevdiğinden, affeder.

Erhamü'r-râhimîn olduğundan, merhametlilerin en merhametlisi olduğundan, kulunu affeder ve kulunun dönüşünden çok memnun olur, hoşnud olur. Cenâb-ı Hakk'ın rızası olur. Cenâb-ı Hak tevbe eden kulunu çok sever. Hak yola dönen kulunu çok sever, çok razı olur, çok memnun olur. Bunu bilmek lâzım ve bunu söylememiz lâzım herkese...

d. Tevbe ve Sabır

Hem kendimiz hayatımızın muhasebesini yapalım. Kendi günahlarımıza tevbe edelim sevgili dinleyiciler. Hem de etrafımıza:

"—Tevbe ayı geldi, gelin tevbe edelim!" diye tevbeyi anlatalım, hak yola girmeyi tavsiye edelim. Tevbenin nasıl olacağını öğrenelim, öğretelim! Şöyle gusül abdesti alarak, tepeden tırnağa yıkanıp:

"—Yâ Rabbi ben vücudumu yıkadım, temizledim. Sen de benim kalbimi, gönlümü temizle!" diyerek, abdest alarak, iki rekât namaz kılarak şöyle güzelce... Tabii bunlar olmasa da olur da, "Tevbe yâ Rabbi!" demekle de tevbe olur da böyle olunca âlâ olur. Fukaraya sadaka verip, onların da duasını kazanarak şöyle, "Artık bundan sonra tam ve kâmil, sâlih ve hâlis bir müslüman

olmaya niyet ettim!" demeliyiz. Samimi bir niyetle tevbe etmeliyiz. Başkasını da tevbeye teşvik etmeliyiz.

Çünkü tevbe ayına geldik. Çünkü Receb-i şerif tevbe ayıdır. Receb-i şerifin hilâli göründü, hilâli de büyüdü, neredeyse yarımay gibi oldu. Biliyorsunuz, tam aya dolunay diyoruz. O onbeş günlük, ondört günlüktür. Yarısı altı yedi günlüktür. İşte neredeyse gökteki ay o hâle geldi. Hilâl hâlinden kalınlaştı, gelişti, yâni yarımay hâline geldi. Yâni, tevbe ayının bir haftası neredeyse tamam oldu demek. Onun için bu tevbe ayında tevbeye niyete edelim, tevbe edelim!..

Tevbe Cenâb-ı Hakk'ın yoluna giriştir. Tevbe hak yolun, tasavvufun, evliya olmanın kapısıdır. Cennete giden yolun ilk adımıdır. Tevbe ile tevbe eden kulda günah kalmaz. Tevbe güzel bir şeydir. Kul tertemiz olur.

Bazı insanlar diyebilir ki: "Benim günahım çok, hem de ben büyük suçlar işlemiştim. Allah acaba beni affeder mi?" Affeder, çünkü Peygamber Efendimiz bildiriyor:[74]

لاَ صَغِيرَةَ مَعَ الإِصْرَارِ ، وَلاَ كَبِيرَةَ مَعَ الاسْتِغْفَارِ

(الديلمي ، هب. عن ابن عباس)

(*Lâ sağîrete mea'l-ısrâr*) "Israr olduğu zaman küçük günah kalmaz. Küçük günah büyür. (*Ve lâ kebîrete mea'l-istiğfâr*) Tevbe edince, büyük günahlar da affedilir." diye bildiriyor.

Aşk ile, sıdk ile, benim anlattığım hâlet-i rûhiye ile, ruhsal duygularla gönülden tevbe edenin günahları silinecek. Peygamber SAS Efendimiz müjdeliyor. Bu kesin bir şey...

Tevbe edeceğiz. Tevbede de sebat edeceğiz, sabır göstereceğiz. Cenâb-ı Hakk'ın yolunda durmaya sabır göstereceğiz. Sabır çok

---

[74] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.199, no:7994; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.456, no:7268; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.218, no:10238; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.2072, no:3071; Suyûtî, *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.452, no:17251.

güzel bir duygudur. Devamlılık ifade eden, tahammül ifade eden, azim ifade eden bir duygudur.

Biliyorsunuz, sabır üç şeye gerekli oluyor:

1. İbadetlere devamda sabırlı olmak lâzım! Sabah namazı zor gelmemeli, yatsı namazı zor gelmemeli!.. Abdest almak zor gelmemeli, namaz kılmak zor gelmemeli! Cumaya gitmek zor gelmemeli!.. Oruç tutmak zor gelmemeli! Zekât vermek zor gelmemeli! Boynuna borç olduysa, hacca gitmekten sakınmamalı!..

Yâni, ibadetlerin her çeşidine karşı, eğer şeytan onu içinden kandırmaya çalışıyorsa, zor gösteriyorsa, caydırmağa uğraşıyorsa, sabretmek lâzım! İbadetlerin meşakkatine, sıkıntılarına sabretmek lâzım!.. Çünkü o meşakkatin arkasında hayır var. Hani imtihanın sonunda, imtihana sıkı çalışan bir öğrencinin, uykusuz gecelerinin sonunda başarıyla imtihanı bitirince, okulu bitirince, diplomayı alınca, nasıl sevinci yüksek oluyor!.. Sabrın sonu da selâmet olduğundan, ibadetlerde sabır lâzım!..

2. Günahlar da caziptir işin kötü tarafı... Tatlıdır, zevklidir, keyiflidir, eğlencelidir, fıkır fıkırdır. Günahlara da cezbolur insan. Çekilir böyle, “Ay, nasıl tutayım kendimi tutamıyorum!” filân diye zorlanır. Demek ki, günaha düşmemek için, günahın cazibesine kapılmamak için, o akıma takılmamak, o akıntıya kendisini kaptırmamak için de, bir direniş lâzım!.. O da bir sabır...

Demek ki, bir ibadetleri yapmağa devam etmeye sabır lâzım! Bir de günahların çekiciliğinin karşısında direnmeye, ona sabır lâzım!..

3. Tabii bir de insanın hayatı acı ve tatlı günlerde geçer. İyi ve kötü olaylar olur. Sağlık olur, hastalık olur, üzüntü olur, sevinç olur... Bunların hepsi birer imtihandır. Üzüntü olunca, hastalık olunca, keder olunca, acı olunca, kul Allah’a isyan etmemeli, kadere karşı gelmemeli!.. Bunların hepsinin imtihan olduğunu bilip, imtihanı güzel atlatmağa bakmalı! Sabretmeli!..

Bir de yâni böyle ibtilâ ve imtihanlara, kaderin cilvelerine,

acılıklarına tahammül etmek, dişini sıkmak, “Ne yapalım, bu bir imtihandır.” diye sabr-ı cemil göstermek lâzım!.. Meselâ, insanın çok sevdiği bir yakını vâdesi yeter, ölür. Gözyaşlarını tutamaz, günlerce ağlar, üzülür. Ama ne yapalım, Allah’ın takdiri; sabretmek lâzım!..

Demek ki, çeşitli olaylara karşı da sabretmek gerekiyor, sebat etmek gerekiyor, sağlam durmak gerekiyor. Sallanmamak, yıkılmamak, kapılmamak, kaymamak gerekiyor.

e. Allah’ın Rızasını Kazanmanın Yolu

Evet, tevbe ettik, Cenâb-ı Hakk’ın yoluna girdik. Sonra bu ayı ve bundan sonraki ömrü nasıl geçirmek lâzım sevgili dinleyiciler?.. Üç ana yol vardır. Cenâb-ı Hakk’ın rızasını kazanmak için üç çeşit yol vardır:

1. Bunlardan birisi; Allah ibadet edenleri, emrini tutanları, sözünü tutanları sever. Bir, ibadetleri yapmamız lâzım!.. Yâni, Allah namaz kılanı sever, oruç tutanı sever, mükâfat verir. Hacca gideni sever, zekât vereni sever. Cami yaptıranı, çeşme yaptıranı, yol yaptıranı, hayır işleyeni, ibadette taatte olan kulları sever... O halde, ibadet ve taati ifâ etmeliyiz, yapmalıyız. Kul olarak bu vazifeleri yapmalıyız.

Yapmazsa ne olur bir insan?.. Namaz kılmıyor, cumaya gelmiyor, oruç tutmuyor, zekât vermiyor, hacca gitmiyor... Allah’ın hikmetli, ibretli, önemli, faydalı olan emrettiği ibadetleri yapmıyor... Ne olur?.. Tabii, o zaman Allah sevmez. Emir tutmayanı, ibadet etmeyeni, âsi olanı, ma’siyete düşeni Allah sevmez. Onun için, ibadetlere devam edeceğiz. İbadetleri öğreneceğiz. “Dînî görevlerim nelerdir?” diyeceğiz, onları yapacağız.

Tabii, ibadetlerin içinde namazı biliyoruz. Orucu biliyoruz, zekâtı biliyoruz, haccı biliyoruz. Bir de zikir ibadeti var. Zikir, Peygamber SAS Efendimiz tarafından çok tavsiye edilmiş olan bir şey... Yâni ben yüzlerce hadis-i şerif topladım, kütüphanemde var. Namazların arkasından, biliyorsunuz 33 *Sübhâna’llàh*, 33 *El-*

hamdü lillâh, 33 *Allàhu ekber* diyoruz. Peygamber Efendimiz'in, hadis-i şeriflerinde tavsiye ettiği diğer zikirler var. Onlardan da gàfil olmayalım! Yâni, dilimiz de Cenâb-ı Hakk'ın zikriyle meşgul olarak ibadet etsin.

İbadetlere devam edeceğiz. Tevbeden sonraki ömrümüzde, üç ana konudan birisi ibadetlere devam. Böylece Allah'ın rızasını kazanmak.

2. İkinci ana konu, günahlardan kaçınmaktır. Buna ne diyoruz?.. Meâsîden ictinâb etmek, kaçınmak. Evet, günahlardan kaçınmamız da lâzım! Günah olan şeyler nelerdir öğrenmemiz lâzım ve onlardan kaçınmamız lâzım!.. Onlardan kaçınmayan bir kulu da, Allah sevmez. Günahları işleyen, isyana devam eden, hırsızlık yapan, can yakan, kan döken, yalan söyleyen, zararlı işler yapanı insanlar da sevmiyor, kanunlar da sevmiyor. Cezalar geliyor.

Demek ki, ikinci dikkat edeceğimiz husus günahlardan sakınmak, kaçınmaktır. Kısaca takvâ ehli olmak deniliyor buna... Sakınmak, takvâ, ittikà... Sakınan kimseye takî kul, müttakî kul deniliyor. *Takî* diye de söylenir, *müttakî* diye de söylenir. Ne demek yâni?.. Günahlardan sakınan, Allah'ın kahrına, gazabına uğramamaya dikkat eden, cehenneme düşmemeye gayret eden; cehennemi düşünüp, "Aman ben cehenneme düşmeyeyim!" diye, yapacağı işi düşünen; haram olan, günah olan işleri yapmayan kimse demek.

Hayatta bir de buna dikkat etmemiz lâzım! İbadetlere devam, günahlardan kaçınmaya dikkat etmek.

3. Allah'ın rızasını, sevgisini kazanmanın üçüncü bir yolu vardır, konusu vardır, o da ahlâktır. Yâni, insan ibadet edince, Allah'ın rızasını kazanır; günahlardan kaçınınca, Allah'ın rızasını kazanır. Bir de, ahlâkı güzel olunca, Allah'ın rızasını kazanır. Peygamber SAS Efendimiz kesin olarak bildiriyor ki:

"—Bir insan güzel huylu oldu mu, geceleri sabahlara kadar ibadet eden, gündüzleri akşamlara kadar oruç tutan bir insanın

kazandığı sevaplar kadar sevapları, güzel huyundan dolayı kazanır."

Demek ki, "İbadetlerden de sevap kazanılıyormuş, güzel huylardan dolayı da sevap kazanılıyormuş!" diye, huylarımızı güzelleştirmeliyiz. Kötü huylarımız varsa, onları atmalıyız.

Bu bir çalışma konusudur, bilgi konusudur, öğrenme konusudur. Güzel huylar nelerdir, kötü huylar nelerdir, bunları öğrenmek lâzım! en kolayı, Hocamız cennetmekân, rahmetu'llàhi aleyh Mehmed Zâhid Kotku Efendimiz'in *Tasavvufî Ahlâk* kitabı var, beş ciltlik, tatlı, sevimli... O kitabı okursunuz, hangi huylar güzel, hangi huylar kötü, öğrenirsiniz.

İmam Gazâli'nin *İhyâ-yı Ulûm*'u var. İmam Birgivî'nin *Tarîkat-ı Muhammediye*'si var. Böyle güzel ahlâkı, kötü huyları anlatan kitaplar var, *Kimyâ-yı Saadet* kitabı var. Bunlar basılmıştır tekrar tekrar. İyi huyları, kötü huyları topluca orada görebilirsiniz.

Ya da *Riyâzu's-Sàlihîn* gibi, İmam Buhârî'nin *Sahih*'i gibi, diğer hadis alimlerinin güzel eserleri gibi, Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerini okursunuz. Topluca bir kitabı baştan sona okuduğunuz zaman, tabii çeşitli konular geçecek o kitabın içinde... Bu konuların arasında güzel huylar nelerdir, kötü huylar nelerdir, onları da anlayabilirsiniz.

Kur'an'ı okuduğunuz zaman da, o da ahlâkın iyilerini, kötülerini gösteren, ayet-i kerimelere rastlarsınız. Oradan da anlaşılabilir. Ama bunları toplu olarak, konuları toplu bir yerlerde görmek istiyorsanız, o söylediğim kitaplar gibi güzel huyları, kötü huyları anlatan kitapları okuyun, öğrenin!..

İyi insanları, onların hayatlarını okuyun! İyi huyları onların davranışlarından, yaşam tarzlarından da anlayın!..

Sonuç itibariyle, ahlâkı güzelleştirmiş olmak lâzım ki, Allah'ın rızası kazanılsın... Kötü huylardan kurtulmak lâzım ki, o kötü huylardan dolayı bir cezâya, belâya uğranılmasın... Çünkü bir insan namaz kılsa, oruç tutsa bile; diyelim ki, hacca gitmiş olsa

bile, zekât vermiş olsa bile, huyu kötü olunca, ondan günaha girebilir. Kötü huyluluğundan, kötü davranışlarından dolayı günahlara girer de, onun da cezasını çekebilir. Evet, namaz kılmıştır, oradan bir sevap alır ama, kötü huyundan dolayı daha çok günaha girdiğinden, o onu götürdüğünden, kıldığı namaz onu kurtarmaz. Kötü huyundan dolayı cezaya uğrayabilir, Allah saklasın, cehenneme düşebilir.

Demek ki, ahlâkımızı düzeltmeye de çok dikkat etmeliyiz. İyi huyları, kötü huyları öğrenmeliyiz.

Tabii iyi huyların, kötü huyların öğretildiği müesseseler, dergâhlar, tekkeler, tasavvuf ocakları idi. Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî Hazretleri, Yunus Emre Hazretleri, Hacı Bayram-ı Velî Hazretleri, Hacı Bektaş-ı Velî Hazretleri, Eşrefoğlu Rûmî Hazretleri, İsmail Hakkı-yı Bursevî Hazretleri, İbrahim Hakkı-yı Erzurûmî Hazretleri... vs. Ne kadar güzel kitaplar yazmışlar, tarihten tatlı tatlı okuyoruz, anlıyoruz...

İşte onları örnek alarak, iyi kulları, evliyâullahı, enbiyâullahı, sàlihleri tanıyarak, bizim de iyi huyları olardan öğrenmemiz mümkün olur. İyi bir insan olarak yaşamamız, iyi örnekleri kendimize, önümüze koyarsak, örnek alırsak, pîşvâ edinirsek, onların arkasından gidersek, biz de inşâallah onlar gibi, Allah'ın rızasına eren kişilerden oluruz. Erenlerden oluruz, evliyadan oluruz. Evliyaullahtan, Allah'ın sevgili kullarından oluruz; Allah'ın peygamberleri, sâlih kulları gibi...

Sevgili Akra dinleyicileri! Allah-u Teàlâ Hazretleri, şu güzel mübarek gecede duaları kabul eder. Cuma geceleri güzeldir, bu geceler güzeldir. Dualarımızı kabul eylesin... Bizi de sàlihler zümresine, sevdiği kullar, iyi kullar zümresine dâhil eylesin... Başka kulların iyiliği için de çalışan, güzel huylu, verimli, olumlu, hayatı faydalı, yararlı işler yaparak geçmiş kullardan eylesin... Tertemiz eylesin... Melekleşmiş insanlardan olmayı nasib eylesin...

Uzun ömürle yaşamayı nasib eylesin... Sıhhat, afiyet üzere,

elden, ayaktan düşmeden, erzel-i ömre uğramadan, böyle aklını, şuurunu, sıhhatini afiyetini kaybetmeden yaşamayı nasib eylesin... Ve bu yaşam içinde de, çevremizde mutlu günler görmeyi, mutlu olaylar görmeyi, insanların iyi insanlar olduğunu, cihanın düzeldiğini görmeyi nasib eylesin... Müslümanların mutluluğunu göstersin Allah... Mutlu bir şekilde yaşayıp, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım... Dileriz ki öyle olalım, öyle varalım!..

Huzuruna sevdiği kul olarak varıp, rızasına erenlerden eylesin... Cennet evine girenlerden eylesin... Cennet içre cemâlini görenlerden eylesin Allah cümlemizi... Ve Peygamber-i Zîşânımız'a, sâlih büyüklerimize, evliyaullaha Firdevs-i A'lâ'da komşu eylesin... Adını duyup, yüreğimizde sevgisini beslediğimiz büyüklerimize cennete kavuşup, onların sohbetlerine ermeyi nasib eylesin...

Daha daha, aklımıza gelmeyen nice dünya ve ahiret hayırlarını Rabbimiz biliyor. Biz bilmesek, unutsak da o biliyor. Bizlere her türlü dünyevî, uhrevî hayırları ihsân eylesin... Her türlü dünyevî, uhrevî şerlerden, zararlardan, ziyanlardan cümlemizi korusun... Nice nice mutlu kandillere erdirsin... Sevdiklerinizle cümlenizi aziz ve bahtiyar eylesin, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

06. 11. 1997 - AKRA

16. ALLAH-U TEÀLÂ'NIN SEVDİĞİ DAVRANIŞLAR

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden, kesîran, tayyiben, mübâreken fîh... Kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultànih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayra halkıhî, tâci ruûsinâ ve tabîbi kulûbinâ, ve üsvetine'l-haseneti muhammedini'l-mustafâ... Ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ... Emmâ ba'd:

Aziz ve sevgili kardeşlerim!

Allah cümlenizden ve yakınlarınızdan, akrabanızdan, büyüklerinizden, küçüklerinizden, aile efrâdınızdan razı olsun... Sevdiklerinizden razı olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlenizi nice mübarek günlere, gecelere, aylara erdirsin... Nice yıllar muammer eylesin... Uzun ömürler yaşamayı, faydalı ömür sürmeyi, sâlih amel işlemeyi, Ümmet-i Muhammed'e faideli olmayı, Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanmayı, huzuruna yüzü ak, alnı açık varmayı, cennetiyle, cemâliyle müşerref olmayı cümlenize nasib eylesin...

a. Allah-u Teàlâ'nın Nimetleri

Hiç bir şey olmasa, Medine'de olmamız yeter. El-Medinetü'l-Münevvere, Rasûlüllah Efendimiz'le nurlandırılmış bir mübarek şehirde olmamız devlet ve saadet ve nimet-i uzmâ olarak bizlere kâfi gelirdi. Yılın hangi günü olursa olsun, burada olmak ne devlet, ne saadet, ne nimet!..

Hem buradayız, Allah'a hamd ü senâlar olsun... Hem Receb ayı içindeyiz, ki, Receb ayı hakkında Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şerifleri var: "Receb şehrullahtır. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kullarına afv ü mağfiret eylediği bir aydır."

Peygamber SAS Efendimiz'in Ramazan'dan sonra en çok oruç tuttuğu, ibadete zâten rağbeti çokken, düşkünlüğü çokken,

rağbetini daha da arttırdığı bir mübarek aydır ki, içinde mübarek geceler vardır. Peygamber Efendimiz'in Mi'râcı, bu Receb ayı içinde vâki olmuştur. Çok büyük devlet, çok büyük nimet, çok büyük ikram, çok büyük bir müstesnâ özelliktir.

Receb ayı içinde oruç tutmayı, Efendimiz SAS kendisi fiilen icrâ etmiş, ifâ etmiş, yapmış, uygulamış. Hem de biz ümmetine tavsiye eylemiştir. Böylece yavaş yavaş kendimizi Ramazan'a hazırlama durumundayız. Yavaş yavaş Ramazan'a doğru gidiyoruz. O mübarek, öteki onbir ayın sultanı olan Ramazan'a doğru akıyoruz zamanın içinde...

Ayrıca, bu gece bir de cuma gecesidir ki, her hafta tekerrür eden, zamanı belli, herkesin mâlûmu olan bir gecedir. Cuma gecesi, perşembeyi cumaya bağlayan gece, çok hayırlı bir gecedir, çok kıymetli bir gecedir. Gaflet olunmaması gereken, kıymetinin bilinmesi, izzet, itibar edilmesi gereken bir gecedir. Bayram gecesidir. Her hafta da olmaktadır, el-hamdü lillâh...

Kadir Gecesi'ni arıyor millet, Ümmet-i Muhammed; r*ahimehumu'llàhu ecmaîn*... Arıyoruz, ama zamanını bilemiyoruz. Saklamış Cenâb-ı Hak... Ama işte cuma gecesi bellidir, ortadadır, mübarek bir gece. Hem de hiç bir İslâm ülkesiyle arada ihtilâf da yoktur. İhtilâfsız, müttefekun aleyh bir mübarek gecedir. Hem ondayız. Hem de, Receb'in ilk cuma gecesi hakkında rivayetler vardır.

Ben bugün, Harem-i Şerif'in mübarek kütüphanesine gidip, mübarek kitapları karıştırmak istedim. Ama oradaki yöneticiler, beni çok ilgiyle karşıladılar. Bizim arkadaşlarımız da bizimle beraber gelmişti, böyle edepli bir tarzda durunca arkadaşlar, onlar da bizimle ilgilendiler. Ben hadisleri araştırıp, size bilimsel açıklamalar yapmak istiyordum ama, o zâtların ilgileri, soruları, Türkiye ile ilgili soruları filân oldu.

Neyse, sizin zâten daha önceki kandillerden bildiğiniz bir husustur ki, bu geceye Regàib Kandili diyoruz. Cuma gecesi olması yeter, Receb'in içinde olması yeter, ama ayrıca özel,

hakkında haberler vârid olmuş olan bir gecede bulunuyoruz. Mübarek Medine-i Münevvere'de bulunuyoruz. Daha ne isteriz?.. Ne devlet, ne nimet, ne saadet!.. Allah'a sonsuz, sayısız, hadsiz, hesapsız, kesintisiz hamd ü senâlar olsun!

Cenâb-ı Hakk'ın her nimetine bir şükretmemiz gerekse, ömrümüz şükürle geçse, bitiremeyiz. Bunu binle çarpsak, yüz binle çarpsak bitiremeyiz. O kadar çok nimetleri var. Çünkü her âzâmızın selâmeti, her âzâmız için teşekkürü gerektirir. Her aldığımız nefes, teşekkürü gerektirir. Hâsılı, Şeyh Sâdi'nin güzel, zarif bir şiiri vardır. Diyor ki:

بند ه همان به که ز تقصیر خویش

عذر به درگا ه خدا آورد

ورنه سزاوار خداوندیش

کس نتواند که به جا آورد.

Bende hemân bih ki zi taksîr-i hîş,
Özr be-dergeh-i hûdâ âvered,
Verne sezâvâr-ı hudâvendiyeş,
Kes netevâned ki becâ âvered.

Farsçadır, oturup bir de Türkçesini yazsak, şiir hâlinde manzum tercümesini yapsak iyi olacak ama, inşâallah yaparız. Şiirle meşgul olmuyoruz da, yalnız Hocamız bir keresinde:

"—Silsileyi nazm et bakalım!" dedi.

Farsça manzûmesinin arkasına, kendisi hakkında bir beyit ilâve ettim. Sonra yazdırtmadı onu. Farsça olarak yazdım, aynı vezin, aynı kafiye ile.

Sonra Kaside-i Bür'e'nin başında "Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'in kasidesidir." denilen bir bölüm vardı. Onu emretti, aynı vezin, aynı kafiye ile onu nazmen tercüme nasib oldu.

Diyanet Gazetesi'nde de, orta sayfasında neşredilmişti.[75] İnşâallah bunu da, mânâsı güzel olduğu için, belki Türkçe'ye kazandırmak uygun olur.

Diyor ki:

"—Kula yakışan şudur ki: 'Yâ Rabbi, ben acizim, sana yakışan kulluğu yapacak güçte, kuvvette değilim! Beni mâzur gör... Ben aciz, nâçiz, zayıf, kusurlu bir kulunum yâ Rabbi!' diye mâzeretini Cenâb-ı Hakk'a takdim etmeli. Yoksa, Cenâb-ı Hakk'ın dergâhının azametine lâyık ibadeti, hiç bir kimse yapamaz." diyor Şeyh Sâdi, ki doğrudur.

Çünkü Peygamber SAS Efendimiz de buyurmuş ki:

"—Seni hakkıyla tesbih edemedik, sana hakkıyla ibadet edemedik, seni hakkıyla zikredemedik yâ Rabbi!" demiş ve hiç bir kimsenin ameliyle cennete girmeyeceğini bildirmiş.

"—Sen de mi yâ Rasûlallah?" denilince;

"—Ben de öyle olacağım! Ancak Cenâb-ı Hak rahmetine sarıp sarmalayıp, gark edip rahmetiyle bizi cennetine sokacak." buyurmuş.

Çünkü cennetteki nimetlerin, ikramların dünya parasıyla hesabını rakamlar ifade edemez. Bir cennet köşkünün, o mücevherâttan olan yapısının bir mücevherâtını, topumuz bir araya gelsek alamayız, şirket kursak alamayız. Ki bir kula, en aciz, en nâçiz kula Cenâb-ı Hak bu yeryüzü kadar ve bu semâvât kadar, şu gördüğünüz, içinde yaşadığınız maddî mükevvenât içinde gördüğünüz, şu çevre kadar yerleri bir tek kula verecek. Cennetlik kula, bir tek kula o kadar verecek. Bu gökler kadar, bu fezâ kadar, bu yer kadar...

Bu kadar büyük nimetlerin olduğu bir yer için çalışılmaz mı?.. Bu kadar güzel nimetlerin elden kaçırılmasına göz yumulur mu?.. Bu kadar nimetin elden kaçtığı yetmiyormuş gibi, bir de cayır cayır yakılan, yakıtları taşlar olan, insanlar olan cehenneme

---

[75] *Diyanet Gazetesi*, sayı: 215, sayfa: 4, 15 Haziran 1979.

girecek işleri insan yapar mı?.. Akıllı insanın kârı mı?..

Aklı olan insan, cehennemden kurtulmağa var gücüyle çalışır; cenneti kaçırmamağa bütün kuvvetiyle uğraşır. Cennet için ne yapmak gerekiyorsa, onu yapar hayatı boyunca... Allah bize o uyanıklığı, o şuuru, o şuurluluğu ihsân eylesin...

Cuma gecesi mübarek bir gecedir ama, cuma gecesine tahsis edilmiş bir ibadet yoktur. Çünkü Allah'ın her günü, her saati, her ânı, kullanmasını bilen için bir vesile-i rahmettir, kesbdir, güzel sevaplar kazanma vesilesi olabilir. Onun için, herkesin her geceyi Kadir Gecesi bilmesi tavsiye edilmiştir. Büyüklerimizden öyle nasihat gelmiştir bize:

"—Her gördüğünü Hızır bil, her geceni Kadir bil, ona göre çalış!" denmiştir.

Belki Kadir Gecesi'nin saklanmasının hikmeti de, her zaman çalışsınlar diyedir. Çünkü Peygamber SAS Efendimiz kesin olarak bildiriyor ki:

"—İbadetin makbulü çok olanı değildir. İbadetin makbulü, az bile olsa istikrarlı ve devamlı olanıdır."

Onun için, Peygamber Efendimiz hatta çok ibadeti değil de ibadette itidâli, orta yolu tavsiye ediyor. Çünkü aşırı gidersiniz de, bir zaman gelir yorulursunuz, yapamazsınız. Bir de Allah saklasın, bıkarsınız. Bıkınca da, Allah'ın ibadetinden bıkılırsa, o zaman felâket olur.

Onun için, nefsin zaaflarını düşünmeli, dünyanın hallerini düşünmeli, insan ölçülü ibadet etmeli!..

b. Din Kolaydır, Zorlaştırmayın!

Peygamber Efendimiz, bu mânâyı ifade için buyurmuşlar ki:[76]

---

[76] Buharî, *Sahih*, c.I, s.69, no:38; Neseî, *Sünen*, c.XV, s.241, no:4948; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.537, no:11765; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.II, s.63, no:351; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.18, no:4518; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.159; Kudaî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.104, no:976; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.35, no:5343; *Câmiü'l-Ehadis*, c.VII, s.262, no:6256.

إِنَّ الدِّينَ يُسْرٌ ، وَلَنْ يُشَادَّ الدِّينَ أَحَدٌ إِلاَّ غَلَبَهُ ؛ فَسَدِّدُوا ، وَقَارِبُوا ، وَأَبْشِرُوا ؛ وَاسْتَعِينُوا بِالْغَدْوَةِ ، وَالرَّوْحَةِ ، وَشَيْءٍ مِنَ الدُّلْجَةِ (خ. ن. عن ابي هريرة)

RE: 98/1 (*İnne'd-dîne yüsrun*) "Muhakkak ki din kolaydır." (*Ve len yüşâdde'd-dîne ehadün illâ galebehû*) Kim onu zorlaştırmağa kalkarsa, altından kalkamaz. Kim, 'Dindeki vazifeleri ben daha iyi yapacağım, daha çok yapacağım! En mükemmel ben yapacağım!' diye kendisini zorlayarak şiddetini, dozajını arttırmaya kalkarsa, kimse dini yenemez; din galip gelir."

(*Feseddidû*) "Doğru olanı yapın. İşi doğru yapın, hareketlerinizi doğrultun! (*Ve kàribû*) Tam yapamazsanız yaklaşmaya çalışın! Elinizden geldiğince, tâkatinizce yapmaya çalışın! (*Ve ebşirû*) Böyle yaparsanız, müjdeler olsun size; bununla cenneti kazanırsınız."

(*Ve'steînû bi'l-gudveti, ve'r-ravhati, ve şey'in mine'd-dülceti*) "Sabahın, akşamın, gecenin başının bir kısmını ibadetle değerlendirerek kendi mânevî durumunuzu kurtarmaya çalışın!"

Başka bir hadis-i şerifte de geçiyor ki:[77]

خُذُوا مِنَ الْعَمَلِ مَا تَطِيقُونَ ، فَإِنَّ اللهَ لاَ يَمَلُّ حَتَّى تَمَلُّوا

(حم. خ. م. حب. ق. عن عائشة)

---

[77] Buhàrî, *Sahîh*, c.VII, s.79, no:1834; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.191, no:1307; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.84, no:24584; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.67, no:353; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.283, no:2079; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.173, no:2719; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.II, s.141, no:547; Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.290, no:20566; Begavî, *Şerhü's_Sünneh,* c.II, s.158; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.29, no:5300; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.263, no:11881.

RE. 277/1 (*Huzû mine'l-ameli mâ tutîkùn*) "A'mâl-i sâlihadan her zaman yapabileceğiniz, ömür boyu yapabileceğiniz, takat getirebileceğiniz ibadetleri yapmayı kendinize iş edinin! Yâni fazlasını yüklenmeyin!.. Takatinizin azlığını da nazar-ı dikkate alarak yapın hesabınızı. (*Feinna'llàhe lâ yemellü hattâ temellû*) Çünkü, Cenâb-ı Hak kendisine ibadet yapılıyor diye bıkmaz; siz bıkarsınız. Siz bıkarsanız, yanılırsanız, cayarsanız, vazgeçerseniz; o zaman da iyi olmaz."

Onun için, Peygamber Efendimiz SAS sahabeden bir zâta —*rıdvânu'llàhi aleyhim ecmaîn*— ayda bir Kur'an hatmetmesini söylemişti.

"—Daha çoğunu yapabilirim yâ Rasûlallah!.." dedi.

"—O zaman, on günde bir yap!" dedi.

"—Daha da hızlı okuyabilirim yâ Rasûlallah!.." dedi.

"—O zaman, yedi günde, bir haftada hatim indir." dedi.

"—Daha da çoğunu yapabilirim yâ Rasûlallah!"

"—O zaman üç günde..."

"—Daha da çabuk yapabilirim yâ Rasûlallah!.." deyince;

"—Bundan hızlı okursan, anlaşılmaz!" dedi.

Sonradan o şahıs: "Keşke Rasûlüllah'ın ilk verdiği rakama, ruhsata evet deseymişim." dedi ihtiyarladığı zaman. Onun için ölçülü gitmek lâzım, devamlı gitmek lâzım! İbadetli severek, muntazam yapmak lâzım!..

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[78]

أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللهِ تَعَالَى ، أَدْوَمُهَا وَإِنْ قَلَّ (خ. م. حم. عن عائشة)

(*Ehabbü'l-a'mâlü ila'llàhi teàlâ, edvemühâ ve in kalle*) "İbadetin Allah'a en sevgilisi, az da olsa devamlı olanıdır." Bunu anlamak lâzım!..

Bazı kimseler bunu anlayamıyor, saman alevi gibi parlıyor ibadette... Bakıyorsunuz uzaktan, aşk u şevk ile, gecesini gündüzüne katarak ibadet ediyor. Ama bir sene sonra bakıyorsunuz, değişmiş.

Şimdi, Cemâleddin ismini verdiğimiz İzmirli kardeşimiz bir şiir kitabı yazmış. Onu hatmettim yukarıda, okudum. Bir arkadaşına hitâben bir şiir yazmış:

"—Seninle ne kadar güzel camilere giderdik, namaz kılardık, cihad ederdik..." diyor, böyle talebelik yıllarındaki güzel çalışmalarını anlatıyor da;

"—Şimdi eğer içkiden başını kaldırabilirsen, ey kardeşim bana mektup yaz!" diyor.

Yâ... Yâni, insan ne olacağını düşünmeli!.. Ne oldum dememeli, işin sonu önemli, akıbet önemli. Hüsn-ü hâtime önemli, hayatını nasıl bitireceği önemli, aziz ve muhterem kardeşlerim!..

---

[78] Buhàrî, *Sahîh*, c.XX, s.100, no:5983; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.188; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.165, no:25356; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.II, s.140, no:626; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.254, no:1303; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.485, no:4342; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.160; Hz. Aişe RA'dan.

Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.254, no:1302; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.III, s.261, no:1065; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.57, no:5476; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.418, no:669.

c. Müslümanın Uzun Ömürlü Olması

Allah-u Teàlâ Hazretleri böyle mübarek günlere gecelere, nice nice nice yıllar sizi eriştirsin... Hem de sağlıklı, afiyetli olarak, hem de akıllı, bilgili, dinç, diri olarak yetiştirsin...

Çünkü bir insan çok zor yetişiyor. Dünya üzerindeki en nazlı mahlûk, insan denilen mahlûktur. Çok zor gelişiyor, çok zor yetişiyor, çok zor kesb-i kemâl ediyor. Yâni kemâlâtı kazanması çok yıllar alıyor, uzun yıllar geçiyor. Sonra da ölüp gidiyor.

Onun için ben, müslümanın uzun ömürlü olmasını cân u gönülden diliyorum. Allah mü'min-i kâmil kullarına, iyi müslümanlara, sizlere, müttakî kullarına çok uzun ömürler versin... Çok çok uzun ömürler versin... Çünkü öğrenmek zor, yapılacak işler çok... İyi bir insanın yetişmesi, birisi gidince onun yerini dolduracak insanın yetişmesi de kolay değil.

Osmanlı şairlerinden birisinin iki beyti beni duygulandırır, diyor ki o şair, Cenâb-ı Hakk'ın acaib işlerini sıraladığı şiirinde;

“Sübhânallah, ne garip işlerin var yâ Rabbi!” diye acaib işleri sıraladığı şiirinde diyor ki:

Yüz yılda bir vücûdu kılıp genc-i ma’rifet,
Âhir yerin neşîmen-i hâk-i mezâr eder.

“Yüz yılda bir insanın gönlünü ma’rifet hazinesi yapar, mücevherat dolu hazine gibi yapar. Ondan sonra, toprağın altına gömülür.”

Hazine toprağın altına gömülüyor ya, gömülüyormuş ya, saklamak için gömüyorlarmış ya tek gözlü korsanlar, yol kesen haydutlar vs.ler, biriktirenler, dünya malı cem edenler, Firavunlar, Kàrunlar sandıklara koyup hazineleri saklıyorlarmış ya... “*Yüz yılda bir vücûdu kılıp genc-i ma’rifet*,” *Genc* hazine demek. Ma’rifet hazinesi yapar. “*Âhir yerin neşîmen-i hâk-i mezâr eder*.” Toprağa gömülüveriyor hazine. Gitti... Gönlündeki ilimlerle, kafasındaki bilgilerle, öğrendiği edeblerle gidiveriyor.

Bir şahsı izz ü nâz ile sad sâl besleyüp,
Encâm-ı kâr pençe-i merge şikâr eder.

“Bir insanı izzetle, ikramla, balla, kaymakla yüz sene yedirip, içirip, besleyip, tombullaştırıp, şişmanlaştırıp, pembeleştirip, lezizleştirip; sonra ölümün pençesine av yapar.” diyor. Çok korkunç bir benzetme, yâni beslediği avı, bir vahşî canavarın atlayıp böyle yakalayıp, parçalayıp yediği gibi; insanoğlu da istediği kadar izz-ü nâz ile, balla, kaymakla beslensin. Yiyor içiyor, yiyor içiyor, sonra ölümün pençesine av oluyor.

Sübhàne men tahayyere fî sun’ihi’l-ukùl,
Sübhàne men bi-kudretihî yü’cizi’l-fuhùl...

Allah’ın işleri böyle... Bu işler gözümüzün önünde cereyan ettiğine göre, bizim de kendimizi toparlamamız lâzım, aklımızı başımıza devşirmemiz lâzım!.. Hareketlerimizi ayarlamamız

lâzım! Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanmaya çalışmamız lâzım ve devamlı çalışmamız lâzım!

d. Rahat Zamanda Dua

Böyle belirli zamanlarda, sipariş üzerine ibadet, belirli gecelerde çalışıp, ondan sonra ibadeti salıvermek, koyuvermek, mü'minin işi değildir. Çünkü Peygamber SAS Efendimiz'den Ebû Hüreyre RA'ın rivayet ettiği bir hadis-i şerif var ki, şöyle buyuruyor Efendimiz:[79]

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَسْتَجِيبَ اللهُ لَهُ عِنْدَ الشَّدَائِدِ وَالْكُرَبِ ، فَلْيُكْثِرِ الدُّعَاءَ فِي الرَّخَاءِ (ك. عن أبي هريرة)

RE. 423/10 (*Men serrahû en yestecîba'llàhu lehû inde'ş-şedâidi ve'l-kürabi felyüksirü'd-duàe fi'r-rahà'.*) "Kimi ki, başına musîbetler, belâlar yağdığı, sıkıntılar geldiği zaman, Allah'ın duasını kabul etmesi memnun edecekse, o şahıs o durumlar gelmeden, bolluk, ferahlık, rahatlık zamanında duayı çok yapsın!"

Darlık geldiği zaman, sıkıntı geldiği zaman, şiddetli musîbetler, belâlar, fitneler başına üşüştüğü zaman, 'Aman yâ Rabbi!' dediği zaman Allah'ın duasını kabul etmesinden memnun olacaksa, böyle bir şeyi istiyorsa, temenni ediyorsa; bunun çaresi ne?.. "O zaman dua etmek değil, rahat olduğu zaman, ihtiyacı yok gibi göründüğü zaman, sağlıklı, afiyetli, huzurlu, devletli, nimetli olduğu zaman Cenâb-ı Hakk'a duayı çok etmektir." diyor.

İşte devamlılık, duada da devamlılık. "Ben şimdi niye dua

---

[79] Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.462, no:3382: Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.729, no:1997; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.283, no:6396; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.166, no:2004; Taberânî, *Dua*, c.I, s.34, no:45; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XI, s.12, no:2328; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.414, no:413; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.414; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XI, s.118, no:1021; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.118, no:3220; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.384, no:22417.

edeyim, her şeyim yerli yerinde...” diyebilir bazı cahil insanlar. İşte öyleyken de, o zaman şükürle dua et:

“—Yâ Rabbi bu nimetleri üzerimden eksik etme!” diye dua et.

“—Çok şükür sıhhat verdin, çok şükür afiyet verdin... Çok şükür evlendirdin, ev bark verdin, gül gibi çocuklar verdin... Çok şükür iş güç sahibi eyledin, zengin eyledin, nasib eyledin, beş yıldızlı otellerde ikram ediliyoruz. Bu ikramların hepsi senden... Evliyaullah gibi havalarda uçuruyorsun, göz yumup açıncaya kadar mukaddes beldelere getiriyorsun yâ Rabbi! Çok şükür yâ Rabbi, nimetini dâim eyle yâ Rabbi!.. Benim kusurumdan dolayı bunları kesme yâ Rabbi!.. Ben zayıfım, nefis var, şeytan var, aldanabilirim. Aman yâ Rabbi, beni bana bırakma yâ Rabbi!..” diye, iyi zamanda dua etmeli insan.

Her zaman dua etmeli, her zaman ağzı dualı olmalı; hamdli, şükürlü olmalı!.. Çünkü Allah’ın en çok sevdiği kullar kimlermiş?.. *El-hammâdûn*, hamdi çok yapan kimselermiş. İşi gücü hamd olan, “Çok şükür yâ Rabbi, el-hamdü lillâh yâ Rabbi.” diyen kimseler.

“—Nasılsın kardeşim?..”

“—El-hamdü lillâh, çok iyiyim.”

“—Ne var, ne yok?..”

“—Çok şükür, el-hamdü lillâh...”

Hamdi çok yapan kimseler. Cennette de en yüksek makamlar, hamdi çok yapan kullara verilecekmiş.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Evet bu gece mübarek bir gecedir, cuma gecesidir, sevaplıdır, güzeldir amma, bunu da bilelim ki ibadet devamlı olmalı; Medine’ye mahsus olmamalı, Receb’e mahsus olmamalı, Regàib Kandili’ne mahsus olmamalı, bir devreye mahsus olmalı, ömür boyu olmalı!.. Çünkü ibadet, ömür boyu süren bir imtihandır.

Hiç bir an bu imtihanın dışında değiliz. Bu imtihanın tatili belki uykudur. İmtihanın tatil zamanı nedir, teneffüs zamanı nedir?.. Uykudur. Uyku uyuduğu zaman, insan mes’ul olmuyor. O bile, zamansız uyuduğu zaman mes’uliyet getirir insana...

Herkesin namaza gittiği sırada uyursa, uyku bile vebal olur. Ama uykuda olan insanın sorumluluğu hiç olmazsa çalışmıyor.

Hani adamın birisi oğluyla i'tikâfa girmiş de, ondan sonra geceleyin kalkmışlar. Çocuk bakmış, i'tikâftaki başka kimseler yatıyorlar.

"—Baba, şunlara bak, şu mübarek gecede horul horul uyuyorlar. Bu mübarek teheccüd vaktinde kalksalar da zikirle, ibadetle, Kur'an'la, namazla meşgul olsalardı ya!" demiş babasına.

Tecrübesiz, daha küçük çocuk. Babası àrif, tecrübeli insan:

"—Hîh, aman oğlum, sus! Ne yaptın sen?.. Keşke sen de uyusaydın da, bu sözü söylemeseydin!"

Başkasını kınamak, kendisinin yaptığını iyi görüp, başkasını yaptığını kötü görmek, ayıp görmek çok fenâ... O uyanık olduğu için, aklı başında olduğu için, böyle düşündüğünden günaha gidiyor. Ötekisi uyuduğu için mışıl mışıl, onun vebal saati çalışmıyor, taksimetresi çalışmıyor. Ama bunun çalışıyor.

Onun için, belki uykuda birazcık bir nizâmî uyursak, sünnete göre uyursak, o zaman belki mâzur oluruz. Nizamî miktarda uyursak mâzur oluruz. Ömrümüz uykuyla geçirmek değil. Onun dışında daima bu imtihan çalışıyor. Onun için daima güzel kulluk etmeye çalışalım aziz ve muhterem kardeşlerim!..

e. Cemaatten Ayrılmamak

Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanmanın, umûmî bir takım esasları vardır. Umûmî esasları müslümanların bilmesi lâzım, kaçırmaması lâzım! Fırsatı gelince bunları yazması lâzım! İçkinin günah olduğunu biliriz. Gıybetin günah olduğunu da biliriz. İşte bunun gibi günah olan, sevap olan şeyleri bilmemiz lâzım. yazmamız lâzım!.. Belki bizim yazıp sizlere çoğaltıp, teksir edip vermemiz lâzım!..

Diyor ki Peygamber SAS Efendimiz:[80]

---

[80] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.536, no:5673; *Müsnedü'ş-Şâfiî*, c.I, s.244, no:1207; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.277, no:451; Hz. Ömer RA'dan.

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَسْكُنَ بحبُوحَةَ الجَنَّةِ فلْيلْزَمِ الجَماعَةَ ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ

مَعَ الْوَاحِدِ ، وَهُوَ مع الاِثْنَيْنِ أَبْعَدُ (الديلمي عن ابن عمر)

RE. 424/5 (*Men serrahû en yesküne buhbûhate'l-cenneh, felyelzemi'l-cemâah, feinne'ş-şeytàne mea'l-vâhid, ve hüve mea'l-isneyni eb'ad.*)

Abdullah ibn-i Ömer RA'dan bir önemli kural, kaide. Biz müslümanların riayet etmesi gereken bir kural. Diyor ki Efendimiz SAS hadis-i şerifinde:

(*Men serrahû en yesküne buhbûhate'l-cenneh*) "Cennetin ortasından köşke sahip olup da sefâ sürmek, oturmak kimin hoşuna gidecekse..." Hepimizin hoşuna gider yâ Rasûlallah! Hepimizin hoşuna gider, tamam, bize hitap bu. "Kim cennetin ortasındaki köşkte oturup sefâ sürmekten memnunluk duyacaksa, böyle bir şeyi istiyorsa, bundan memnun olacaksa; (*felyelzemi'l-cemâah*) cemaate sarılsın, cemaate, topluluğa yapışsın! (*Feinne'ş-şeytàne mea'l-vâhidi*) Çünkü şeytan tek kalan kişiyle berberdir. Onun başına musallat olur, onu tâciz eder. Kurdun, yalnız kalan koyunu yakalayıp parçalamak istediği gibi, ona heves eder (*Ve hüve meal-isneyni eb'ad*) Ama iki kişi olunca, 'Bunlar iki kişi oldular' der, onlardan biraz daha uzak durur."

Demek ki, iki kişi olmakta bereket var. Burada zikredilmiyor ama, bu ifadenin devamından neyi anlıyoruz: Üç kişi olursa, şeytan daha uzak olacak, cemaat olunca daha uzak olacak...

"—Pekiyi hocam bu cemaat nedir?.."

Bu cemaat, hakla beraber olan, hakla cem olmuş olan kişi veya kişiler demektir. Kalabalık demek değildir... Aziz ve muhterem kardeşlerim! Dikkatinizi çekiyorum, ikaz ediyorum. Bu noktasına

---

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.207, no:1033; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.406, no:9140; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.385, no:22421.

parmak basıyorum: Cemaat demek, kalabalıkla beraber olmak değildir! Cemaat olmak, hakla beraber olmak demektir, hakikatten yana olmak demektir. Çünkü bazen insan, hakkın yanında tek başına kalabilir, yalnız bir kişi kalabilir. Bir kişi haklıdır, haktan yanadır, hakla beraberdir, doğruyu söylüyordur; ötekilerin hepsi sapıtmıştır, şaşırmıştır, raydan çıkmıştır. Şimdi bu bir kişi, o cemaate mi uyacak?.. Asla, sakın ha!.. Kalabalığa uymak yoktur islâm'da, hakka uymak vardır. Hakla olan, cemaatle beraberdir.

"—Kur'an-ı Kerim'den misal verebilir miyiz?.."

Verebiliriz. İbrâhim AS'ın babalığı; kendi babası değilmiş de amcasıymış, üvey babası olmuş deniliyor. İsterse kendi babası olsun... Ama, şöyle bir nokta var ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri peygamberleri asil ailelerden getiriyor. Yâni, herhalde üvey babası olma ihtimâli kuvvetlidir. Öyle rivayet var zâten rivayetlerin içinde, tarihin içinde bir şey, Allah bilir işin gerçek yönünü...

İbrâhim AS'ın babası putperestti, bir; put yapardı, iki... Putu da imal ederdi, putçu idi. E İbrâhim AS hakkı söyledikçe de:

أَرَاغِبٌ أَنْتَ عَنْ آلِهَتِي يَاإِبْرَاهِيمُ (مريم:٤٦)

(*E râğibün ente an âlihetî yâ ibrâhim*) "Ne o İbrâhim, ne oluyor, sen bizim tanrılarımızdan yüz mü çeviriyorsun?" (Meryem, 19/46) diye de İbrâhim AS'a dik çıkıyordu. Karşı çıkıyordu. "Ne oluyor İbrâhim, sen bizim putlarımızı, tanrılarımızı, dinimizi mi bırakmak niyetindesin, ne yapıyorsun, ne ediyorsun?.." diyordu.

İbrâhim AS da, babası dahil tüm topluma:

"—Allah birdir, şeriki, nazîri yoktur. Bu putlara tapmayın, bunlarda hayır yoktur. Cenâb-ı Hakk'ın gazabını çekersiniz. Yeri göğü yaratan Rabbü'l-âlemîn'e ibadet edin!" tarzında peygamberlerin umûmi hizmetini tebliğ ediyordu, vazifesini söylüyordu.

Tek başınaydı. Bir şehrin içinde babası bile kendisinden yana değildi. Kim şimdi cemaatten yana?.. Hak neyse, hakkı tutan

cemaattir. Bâtıl neyse, bâtıldan yana olan milyonlar, milyarlar tefrikacıdır. Neden?.. Haktan tefrikaya düşmüşlerdir, haktan ayrılmışlardır.

Aman bu noktayı unutmayın! Tek başınıza kalsanız bile, haktan ayrılmamakla vazifelisiniz. Vazifeliyiz. Ben kimseye nasihat etmiyorum, ilkönce kendimi muhatap alırım, kendim de öyleyim. Hakkı söylemek zorundayız!..

Ateşe atsalar... Kucağındaki çocuğuyla ateşe atılan kadına:

"—Sen putperestliğe dön, hak dini bırak!" diye baskı yapıyorlardı.

Ateş dolu hendek önündeydi. *Ashâbü'l-uhdûd*; hendeklere ateşleri yakmış olan, müslümanları, o zamanki mü'minleri ateşlere atan kimseler. Kadıncağız kucağında çocuğuyla, itile kakıla hendeğin başına kadar gelmişti:

"—Haydi bakalım, dönüyor musun, dönmüyor musun? Dediğimizi yapıyor musun, yapmıyor musun?.. İteceğiz, ateşin içine düşeceksiniz!" dediler.

Kadın, anne, kucağında çocuk, zavallı yavrucak, hiç bir şeyden haberi yok, tazecik... Kadının da bir suçu yok ama, ne yapsın? Çeşitli şeyler düşünür insan...

"—Acaba çocuğumu kurtarmak için bunlara evet diyeyim mi, bunların dediğini yapayım mı?.." diye düşünmüş de, Peygamber SAS Efendimiz'in bildirdiğine göre kucağındaki çocuk:

"—Aman anne, sakın şirke, küfre düşme! Sakın ha onların dediğini deme!" demiş.

Ölürse şehid olur insan. Ölürse şehid olur. Zâten ölmeyecek miyiz? Ölümden kaçmak bizi ölümden kurtarıyor mu, kurtaracak mı? Acaba ölüm bize falanca yaşta takdir edilmişse, daha önce ölebilir miyiz?.. Hayır, ölemeyiz.

Acaba ölüm bize şu yakında takdir edilmişse, biraz uzatabilir miyiz?.. Hadis-i şerifler var, belki uzatırız. Çünkü Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"—Ömrünü uzatmak isteyen, rızkının bollaşmasını isteyen,

kötü bir sû-i hâtime ile ölmekten kurtulmak isteyen, Allah'a tevekkül etsin, sıla-i rahim yapsın!"

Allah Allah!.. "Akrabaları ziyaret etmek, sıla-i rahim yapmak ömrü uzatır." diyor. Açıkça, kelimeler çok açık. Peygamber Efendimiz böyle bildiriyor. Belki uzar. Yâni, Cenâb-ı Hakk'ın esrârı, kaderin sırlarından bir sır. Nasıl olur, bilmiyoruz. Belki sıla-i rahim yaparsa, sadaka verirse, akrabayı, eşi dostu ziyaret ederse, belki uzar. Ama, Allah yolunda uzar. Yoksa başka türlü, Allah'ın emirlerini çiğneyerek, hak yoldan kaçarak, bâtıla tâviz vererek, yaşama imkânı vererek hayatı uzatmanın imkânı yok!.. Yok, yok!..

Hazret-i Osman RA'ı burada, bu masada iki akşam önce zikretmedik mi, bir akşam önce zikretmedik mi, *radıya'llàhu anh*... Hazret-i Osman'a Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Sana hilâfet verilecek..." Şifreli bir söz söylemiş, rumuzlu bir söz söylemiş: "Allah sana bir gömlek giydirecek, sen o gömleği, münafıklar istiyor diye kendin çıkartma! Benimle buluşuncaya kadar, bana kavuşuncaya kadar sebat et, hilâfeti bırakma!" demiş.

Yâni sen makamdan kendin inme, makamı onlara kendin terk etme! "*Sum!*" *Sum* ne demek? *Sàme-yesùmu-sum*. Oruç tut demek.

"—O gün oruç tut, o münafıkların sana gelecekleri gün oruç tut, benim yanımda iftar edersin!" demedi mi Peygamber Efendimiz? Okumadık mı bu hadis kitabında dün akşam?.. "Orada oruç tut, benim yanımda iftar edersin." ne demek? Efendimiz ahirete göçmüştü, "Ahirete geleceksin!" demek, "Oruçluyken şehid olacaksın!" demek.

Ne dedi?.. "Bırakma" dedi, "Hilâfeti bırakma" dedi. "Öldürsünler, oruç tut, iftarı benim yanımda yaparsın. Ama hilâfeti münafıklara bırakma!" dedi. "İdareyi münafıklar istiyor diye bırakma!" dedi. Çok önemli bir nokta olduğunu kanaatindeyim.

Nasıl düşünebilir, o kucağındaki çocuğun kurtarmak için? "Acaba dedikleri söyleyeyim mi?" diyen anne gibi, nasıl

düşünebilir insan? Abdülhamid öyle düşünmüş meselâ:

"—Bunlar benim işte ayrılmamı istiyorlar, ayrılıvereyim bari..."

"—Hayır, bırakma! Allah'ın giydirdiği gömleği sen kendin çıkartma; oruç tut, ne olursa olsun, iftarı benim yanımda yaparsın!" dedi.

Demek ki, onlara verme hakkına sahip değil. Vermeyecek, vermeyecekti. Abdülhamid de vermeyecekti, ondan sonraki de vermeyecekti, vermeyeceklerdi:

"—Ben buraya Allah'ın izniyle meşru yoldan geldim, vermiyorum; alırsanız siz alırsınız!" diyecekti.

Vermemek için de, tedbirleri alacaktı.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Evet, şeytan bir kişiye fazla sokuluyor, yalnız bulduğuna sokuluyor, kandırabiliyor. Ama iki kişi oldu mu, yanaşamıyor; üç kişi oldu mu, hiç yanaşamıyor. Peygamber Efendimiz yalnız yolculuğu tavsiye etmiyor, bir iki arkadaş alıp da beraber yolculuğu tavsiye ediyor. Çünkü yolda da

şeytan musallat olmasın diye.

Onun için, hakla beraber olan insanları arayacaksınız, tesbit edeceksiniz, bulacaksınız; onlarla birlik olacaksınız, beraber olacaksınız!

2000 yılı hangi yıldı?.. Tevhid yılıydı. Tevhid ne demek?.. Birlik demek. Birlik ne demek?.. Önce Cenâb-ı Hakk'ın varlığı ve birliği, inançta birlik; yâni Allah'ın bir olduğunun ikrârı... *Lâ ilâhe illa'llàh, vahdehû lâ şerîke lehû*; Allah'tan başka bir tanrı yoktur, o tektir, ortağı, şeriki, naziri yoktur.

f. Bin Defa İhlâs Okuyun!

Şimdi bu gece size, acizâne tavsiye edeceğim ibadetlerden birisi neydi biliyor musunuz?.. Bin tane *Kul huva'llàhu ehad* sûresini okumak, besmelesiyle... Neden?.. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[81]

مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ أَلْفَ مَرَّةٍ ، فَقَدْ اشْتَرَى نَفْسَهُ مِنَ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ (ابراهيم بن حمير ، والرافعي عن حذيفة)

RE. 438/11 (*Men karaa kul huva'llàhu ehadün elfe merreh*) "Bir insan bin tane *Kul huva'llàhu ehad* sûresini okursa..."

Niye size bin *Kul huva'llah* okumayı tavsiye ediyorum, ne olur?.. Merak ediyorsunuz, edin! Meraktan kıvranın, hatırınızda daha iyi kalır. Uykunuz kaçar, daha iyi kalır aklınızda.

(*Fekadi'şterâ nefsehû mina'llàhi azze ve celle*) "Pek Azîz ve Celîl olan, izzet, celâl ve azamet sahibi olan Allah-u Teàlâ Hazretleri'nden nefsini satın almış olur."

Bu ne demek?.. Cehennemden âzâd olmak demek. Cenâb-ı Hak ne yollar gösteriyor, Rasûlüllah Efendimiz ne çareler öğretiyor... Ne cevherler var; bu eczanede ne şifalı ilâçlar var, âb-ı hayat var,

---

[81] *Kenzü'l-Ummal*, c.I, s.586, no:2664.

hayat verici ilaçlar var. “Bin defa *Kul huva’llàhu ehad* okursa, cehennemden âzâd oluyor, Allah’tan kendisini satın alıyor.”

Her şey Allah’ın, *Kul huva’llàh* okumaya kudreti veren de Allah. Bunu Rasûlüne söyleten de Allah... Niye *Kul huva’llàhu ehad,* bu kadar büyük bir güzel sonuç sağlıyor okuyana?.. Neden? *Kul huva’llàhu ehad*, tevhidin şâheseridir. Allah’ın birliğini anlatan ibarelerin şâhânesidir, şâheseridir, harikasıdır, fevkalâde güzelidir. Ve cihan varolduğu zamandan yok olacağı zamana kadar insan düşüncesinin, Cenâb-ı Hakk’ın varlığıyla birliğiyle ilgili tasavvurlarının doğrusunu, yanlışını teraziye koyup da eğri inançları deviren, doğru inancı bildiren bir sûredir:

قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ. اللهُ الصَّمَدُ. لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ. وَلَمْ يَكُنْ لَهُ
كُفُوًا أَحَدٌ (الإخلاص:١-٤)

(*Kul huva’llàhu ehad*) “Ey rasûlüm de ki, o Allah’tır, àlemlerin Rabbidir, Rabbü’l-âlemin’dir, tektir.” (İhlâs, 112/1)

Arapça’da *vâhid, isneyn, selâse...* diye sayılar gider. Bir iki, üç diye gider. *Vâhid* bir demek. *Ehad*, vâhidden öte bir anlam taşıyor, tek demek. Çünkü bir kelimesi, matematikte mühendis olan kardeşlerimiz çok rahat anlarlar, bir kelimesi de bir rakamdır. Bir bölünebilir, eklenebilir, çarpılabilir, çıkartılabilir. “Bir artı bir” dersin, iki olur. “Bir eksi bir” dersin sıfır olur. “Bir bölü on” dersin, onda bir olur... Yâni işlemlere girer, değişikliğe uğrar. Allah öyle değil. Vâhid ama matematikte vâhidden bile farklı, o vahide bile benzemez. *Ehad*; her yönden tek, hiçbir şekilde şeriklik, ortaklık hiç bir şekilde tasavvur olunamayacak bir. O Allah öyle birdir, tektir.

(*Allàhu’s-samed*) “Herkesin ihtiyacını gören, hâcetini revâ eden, istediğini veren, mahlûkatın yaşamak için neye ihtiyacı varsa, onu sağlayandır.” (İhlâs, 112/2)

Samed o demek. İhtiyaçların görüldüğü dergahın sahibidir,

makamın sahibidir. Yâni her iş Allah'la biter, her iş Allah'tan biter, her iş Allah dilerse biter. Öyle muazzam bir sözdür ki *samed*, *Allàhu's-samed,* Allah'ın birliği.

Sen nasıl yaşıyorsun?..

"—Havayla yaşıyorum, gıdayla yaşıyorum, bilmem vücudumun uzuvlarının güzel çalışmasıyla yaşıyorum." vs.

Ha işte bütün onların hepsini sağlayan Allah. Kuşların havada uçuşunu bile sağlayan Allah'tır demiyor mu Tebâreke sûresi. Kuşları havada tutan da... Her şey Allah'tan. İşte o Samed... (*Allàhu's-samed*) Samed olan Allah o, bir tek.

"—E pekiyi bu put, bu haç, bu ay, güneş, yıldız, işte o insanların tapındıkları ıvır zıvır bir sürü şey... Onlar nedir?.."

Onlar samed değil. Onlar ne iş görüyor?.. Hiç bir iş görmüyor onlar. Hiç bir fayda ve zarar vermiyor. Ne sana fayda veriyorlar, ne sana bir zarar verebilirler. İbrâhim AS hepsini kırdı, kırdı, kırdı da, İbrâhim AS'a bir şey yapabildi mi o putlar. Girdi puthâneye, hepsini parçaladı.

"—Tövbe tövbe, çarpılırsın!" demezler mi, bu devirde bu fala mala inan insanlar böyle bir şeyi duysalar, veyahut o devirde o devrin insanları, böyle "Ben bunu kıracağım!" filan diye duyduğu zaman ne derlerdi?.. "Çarpılırsın!" derlerdi.

Çarpılma filân olmadı. Neden?.. Fayda ve zarar verecek hiç bir şeyleri yok. Samedlikleri yok. Samed olan Allah!.. Her şey Allah'tan... Bu put ne?.. Bir kütüktü, yaptılar bir put oldu. Bir taştı, yonttular. Eğer sütun olarak yontsalardı sütun olacaktı. Başka heykel yapsalardı, onu olacaktı. İşte böyle yaptılar, put oldu. Bir işe yaramaz, kıpırdamaz. Madendi, döktüler, hiç bir işe yaramaz, samediyeti yok. Allah'ın ehadiyyeti var, tektir, şeriki yoktur.

Ehad sözü, neleri deviriyor cihan tarihinde? Dinler tarihinde neleri deviriyor?.. Ehadiyet politeizmi deviriyor. Yâni çok tanrıcı bir takım kavimler geçmiş. Bâbillilerin bilmem kaç tane tanrısı varmış. Hititlilerin bilmem ne kadar tanrısı varmış. Sümerlilerin

ana tanrısı varmış, bilmem ne tanrısı varmış... Yunanlıların bir sürü tanrıları varmış, şarap tanrısı bile var... Artık işin rezâleti çıkmış. Tanrılar birbirleriyle çekişiyor, kavga ediyor filân. Artık mitoloji dedikleri, masalların da en çirkinleri, Allah'a en büyük iftiralar dolu olan şeyler...

Politeizm, çok tanrıcılık, deviriyor. *Kul huva'llàhu ehad!..* Trinite, devriliyor. İranlılar, Zerdüştîler, Sâsânîler, daha önceki Persler, Medler... Onlar da iyilik tanrısı, kötülük tanrısı; aydınlık tanrısı, karanlık tanrısı diye bir şeyleri düşünürlermiş. Aydınlık tanrısı *Yezdan* veya *Hürmüz* veya *Ahuramazda... Ehrımen* de kötülükler tanrısıymış. Yok öyle şey!.. Neden?.. *Kul huva'llahu ehad,* ehadiyyet var. İkileme de yok, üçleme de yok, çoklama da yok... Samediyyet var. Öyle hiç bir işe yaramaz, fayda, zarar veremeyen şeylere tapınılmaz.

(*Lem yelid ve lem yûled*) "Ne çoluk çocuk edinmiştir, ne baba Allah'tır." Baba Allah sözü çok yanlış!.. "Baba tanrı" diyebilirler, çünkü yanlış bir şeyi tanrı edinmişler. Ama, "Allah baba" da denmez, "Baba Allah" da denmez... Allah birdir, ehaddir. Ne babadır, ne oğuldur. (*Lem yelid*) Çünkü oğul edinmemiştir, (*ve lem yûled*) oğul da değildir. (*Lem yelid ve lem yûled*) Ne çocuğu olmuştur, ne de kendisi olan çocuktur. "Ötekisinin oğlu da, işte o da tanrı..." Öyle şey olmaz! Alemlerin Rabbi ehaddir, sameddir, oğul edinmemiştir, baba da değildir. Hàliktır, yeri göğü, her şeyi yaratandır. (İhlâs, 112/3)

(*Ve lem yekün lehû küfüven ehad*) "Hiç bir şey de ona denk olmamıştır." (İhlâs, 112/4) Yâni, onun dengi de yoktur. Allah'a denk bir yaratık da yoktur. Allah-u Teàlâ Hazretleri, her şeyden mukayese edilmeyecek kadar farklı ve büyüktür. Allahu.. ekber, Allah en büyüktür. Ama ne kadar büyük?.. Hiç mukayese edilemeyecek kadar büyük. Mukayese imkânı olmayacak derecede büyük.

"—Allah'ın büyüklüğünü nasıl anlayabilirim hocam?"

Dışarıya çıkarsın. Medine-i Münevvere'nin havası berraktır,

bulutsuzdur. Gökyüzünün maviliklerine doğru bakarsın!.. "Bunun ebâdı ne kadar, en uzaktaki yıldız kaç kilometre uzakta?.." diye düşünürsün. Bu mülkün sahibinin azametini, büyüklüğünü oradan anlarsın.

(*Ve lem yekün lehû küfüven ehad*) "Hiç bir şey ona denk de olmamıştır." *Vahdehû lâ şerîke lehû*'dur. *Lâ tüdrikühü'l-ebsâr, ve hüve yüdrikü'l-ebsâr*'dır. İhlâs Sûresi Allah'ın birliğini en güzel anlattığı için, bin defa okuyan, mükâfat olarak cehennemden âzâd olacak diyor. Çünkü, çok mühimdir aziz ve muhterem kardeşlerim!..

g. Tevazu İçin Yün Elbise Giyinmek

Allah-u Teàlâ Hazretleri başka neyi sever? Güzel huyları sever, çirkin huyları sevmez. Güzel huylar nedir, çirkin huylar nedir; onları da öğrenmek lâzım!.. İngilizce'yi öğreniyoruz, matematiği öğreniyoruz, bilgisayarı öğreniyoruz, neler neler öğreniyoruz da, yâni kötü huyları, iyi huyları öğrenemez miyiz?.. Hocamız *Tasavvufî Ahlâk* diye bir kitap yazmadı mı?.. Türkçe'si var, Arapçaları var, yüzlerce, binlerce, milyonlarca bilgi var bu hususta.... Bir tanesini nakledeyim.

Peygamber Efendimiz SAS buyurmuş ki:[82]

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَجِدَ حَلاَوَةَ الإِيمَانِ ، فَلْيَلْبَسِ الصُّوفَ تَذَلُّلاً لِرَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ (الديلمي عن أبي هريرة)

RE. 424/4 (*Men serrahû en yecide halâvete'l-îmâni felyelbesi's-sûfe tezellülen li-rabbihî azze ve celle.*) Ebû Hüreyre RA'dan Deylemî rivayet etmiş. Bu da kısa bir hadis-i şerif, biraz bizimle

---

[82] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.536, no:5671; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.252; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.381, no:22408; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.381, no:22408.

ilgili olduğu için uygun düştü.

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki;

(*Men serrahû en yecide halâvete'l-îmân*) "İmanın lezzetine ermek isteyen, ermeyi arzulayan, seven kimse, (*felyelbesi's-sûfe tezellülen li-rabbihî azze ve cel*) Aziz ve Celil olan Rabbine karşı tevazu eseri olarak, kaba saba kıyafet olan, ucuz, her yerde bulunan, bütün koyun sahiplerinin yapıp, eğirip, dokuyup giyebildikleri yün elbiseyi giysin!"

Yâni Cenâb-ı Hak, göbeğini gererek, güzel şatafatlı elbiseler giyerek, etrafa mütekebbir nazarlarla bakarak kendi beğenmiş vaziyette yürüyenleri sevmiyor:

"—Ayağını yere vura vura yürüme! Çünkü yeryüzünü böyle basarak delecek değilsin. Boşuna kabarıp durma! Çünkü dağların boyuna ulaşacak da değilsin!" diyor.

Tevazuyu seviyor. Çünkü, kibir insanı çok kötü kötü şeylere götürüyor. Hakkı kabul etmemeye götürüyor. İnada götürüyor. Başkalarını tepeden görüp hakir görmeye götürüyor. Toplumu mahvediyor.

لاَ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ ، مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ كِبْرٍ

(م. ت. حم. عن ابن مسعود)

(*Lâ yedhulü'l-cenneh, men kâne fî kalbihî miskàle zerretin min kibrin*)[83] "Kalbinde zerre kadar kibir olan, cennete girmeyecek!"

---

[83] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.93, no:91; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.361, no:1999; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.399, no:3789; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Muhammed), c.III, s.445, no:945; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.280, no:5466; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.78, no:69; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VIII, s.477, no:5066; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.75, no: 10000: Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.258, no:1512; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.IX, s.89, no;7110; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.160, no:6192; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.XII, s.225, no:4836; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.V, s.2, no:3; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXIII, s.280, no:4762; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.951, no:7747 ve s.959, no:7771; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.372, no:3117; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVII, s.107, no: 17689-17693; RE.486/2.

buyuruyor Peygamber Efendimiz.

"—Ben, ben, ben, ben, ben, ben, ben..."

Birisi seyahatimde çok dikkatimi çekti. İnşâallah isim söylemediğim için gıybet olmaz. Gerçi söylenen her söz, eninde sonunda istenmeyen yere de ulaşıyor, kulaklara gidiyor. Bir yerde birisi dedi ki:

"—Hocam ben şöyle yaptım, hocam ben böyle yaptım... Hocam ben şunu şöyle ayarladım, hocam ben bunu böyle ayarladım... Hocam bana yardım et de, senin ihvanınla burada şöyle bir müessese kuralım!.. Ben, ben, ben..."

Hiç hoşlanmadım. Yâni çok da rahatsız oldum, o "Ben, ben, ben..." sözünden. Şöyle yapmış, böyle yapmış gibi gösteriyor kendisini. Dedim:

"—Pekiyi şu yaptığınız çalışmaların dosyasını bir getirin, bir inceleyelim! Ben de arkadaşlara söyleyeyim yardımcı olsunlar."

Dosya mosya yok. Sadece "Ben ben ben... Ben ben ben... Ben ben ben..." var. Çok fena, çok kötü!

Yaşlı birisi oradan bir söz söyleyecek oldu. O hemen dedi ki:

"—Sen sus. Ben senin böyle bana ikide birde karışmana kızıyorum!" dedi.

Halbuki kendisinden büyük, onun sakalı ak, ötekisi biraz daha genç...

Allah kibre düşürmesin... Güzel huylara sahip eylesin... Fedâkâr eylesin... Sabırlı eylesin... Hassas eylesin... Karşısındakinin gönlünü yapmayı ana amaç edinenlerden eylesin...

h. Müslümanı Sevindirmenin Karşılığı

Çünkü Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki... Ağabeyimin gözüne bakarak son hadis-i şerifi okuyorum, imtihandaki öğrenci gibi heyecanlıyım. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:[84]

---

[84] *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.674, no:16413; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.376, no:22394.

مَنْ سَرَّ مُسْلِمًا بَعْدِي ، فَقَدْ سَرَّنِي فِي قَبْرِي ؛ وَمَنْ سَرَّنِي فِي قَبْرِي ، سَرَّهُ اللّٰهُ تَعَالٰى يَوْمَ الْقِيَامَةِ (أبو الحسين وابن النجار عن ابن مسعود)

RE. 423/9 (*Men serra müslimen ba'dî, fekad serranî fi kabrî; femen serranî fî kabrî, serrahu'llàhu teàlâ yevme'l-kıyâmeh.*)

(Men serra müslimen) "Kim bir müslümanı sevince erdirirse, sevindirirse, sevinç duyacak, memnun olacak, hoşnut olacak bir hâle getirirse, (*ba'dî*) benim hayatımdan sonra kim bir müslümanın gönlünü alır, onu sevindirirse; (*fekad serranî*) sanki, muhakkak ki beni sevindirmiş olur."

Sen bir garibana iyilik yapacaksın, sevinecek, "Hay Allah razı olsun ağabey, kardeşim!" bilmem ne diyecek sana, "Hacı teyze, hacı abla" diyecek, "Allah senden razı olsun, çok sevindim, çok

memnun oldum!" filân diyecek. Sen onu sevindirdin. "Bir müslümanı sevindiren, sanki beni sevindirmiş gibi olur." diyor, Peygamber Efendimiz böyle buyuruyor.

Biz Peygamber Efendimiz'i sevindirmeyi isteriz ama nasıl yapacağımızı bilemeliyiz. Bir bildiğimiz salât ü selâm getirmektir. Ama "Bir müslümanı sevindiren beni sevindirmiş olur" diyor Peygamber Efendimiz. "Kabrimde beni sevindirmiş olur" diyor.

(*Ve men serranî fî kabrî, serrahullàhu teàlâ yevme'l-kıyâmeh*) "Kim beni kabrimde sevindirirse, Allah da onu kıyamet gününde sevindirir." diyor.

Başka pek çok hadis-i şerifler var. Bir mü'mini sevindireni Allah ahirette sevindirir. Gönül almaya çalışacağız, gönül yapmaya çalışacağız. Bizim yolumuz bu; gönül kırmak, gönül yıkmak, kavga çıkartmak değil... Yunus Emre ne diyor. Hep ezberledik, kaç defa söyledim.

Ezberlemek yetmiyor, insanın içine işlemesi lâzım! Yâni tatlıyı yapıp da, hamuru yapıp da, içine şerbeti emdiremezsen, misafir alıyor bir tane, bakıyor ki şerbeti içine girmemiş. "Bu hamur kalmış, içine tatlıyı emmemiş!" diyor. Yaptığın tatlıyı beğenmiyor. Güzel huyun insanın içine girmesi lâzım!..

Yunus Emre diyor ki:

Ben gelmedim dâvi içün,
Benim işim sevi içün,
Dostun evi gönüllerdir.
Gönüller yapmağa geldim.

"Ben buraya, palavra için gelmedim bu dünyaya..." Dâvi diyor o zaman; dâvâ, iddia, palavra filân demek yâni. "Ben gelmedim dâvi içün, benim işim sevi içün" Benim işim sevindirmek konusunda çalışmak, sevindirmeye çalışmak.

"Dostun, yâni yârın, yâni sevgilinin, yâni hakiki sevgili olan Rabbül-âlemin'in yeri gönüllerdir." Gönül yıktı mı insan, Allah'ın evini yıkmış gibi olur. Kâbe'yi yıkmış gibi olur. gönül yaptığı

zaman da, Kâbe'yi tamir etmiş, imar etmiş, yenileştirmiş, güzelleştirmiş gibi olur. Yunus böyle söylüyor. Kaç asır önce?.. Yedi asır önce. Yâni iyilik yapmağa çalışacağız, gönül almağa çalışacağız, dua almağa çalışacağız.

Suyun olduğu yerde bir insan kalkar birisine bir bardak su ikram ederse, ne yapmış gibi olurdu?.. Bir köle azad etmiş gibi sevap geliyordu ona. Su zâten var orada, "Al" diyor. Suyun olduğu yerde ikram ederse, köle azad etmiş gibi. Suyun olmadığı yerde su ikram ederse, çölde su yok, su ikram ediyor; o zaman ihyâ etmiş gibi olur. Yâni adam düşse şurada, ölse, etrafındakiler, başındakiler ağlıyorlar. Dirilse, yâni ölüme çare olsa da bir tabip Allah'ın izniyle, İsa AS diriltmiş ya, hani diriltse... Suyun olmadığı yerde bir bardak su veren, ne yapmış gibi olur? "Sanki ihyâ etmiş gibi olur." gibi olur diyor. Köle azad etmek suyun olmadığı yerde, olduğu yerde de sanki diriltmek gibi oluyor.

Bir insan, komşunun evinde ateş yok, kibrit yok, çıra yok. Geliyor buradan senin ocağından ateş alıyor, kendi ocağını yakıyor. O ateşi veren kimse ne sevap alıyordu? Giden evde o ateşle ne kadar aş pişiyor, ne kadar yemek yeniyorsa sanki onların hep hayrı kendisininmiş gibi sevap kazanmıyor mu?.. İslâm böyle.

Onun için elimizden geldiğince iyilik yapmaya çalışacağız. Karşı taraf kötülük yapar, olur. İnsanoğlu çiğ süt emmiştir. Şeytan başındadır, kalbindedir, damarlarındadır, kandırır. Tamam. Kötülüğe de iyilikle mukabele edeceğiz. Kötülüğe de sabredeceğiz. Kötü söyleyen, kaş çatana karşı güleç yüz göstereceğiz.

Ben bazen bakıyorum, arkadaşların davranışlarına şöyle gözümün ucuyla, şimdi arkadaş hizmet için benim yanımdan geliyor. Ben bir tarafta bir aralık buluyorum, oraya geçiyorum. O şimdi arkamdan gelirken ben bir tek kişilik yer bulunca, o açıkta kalınca, o da bir aranıyor. Bir yere girecek ama, yanındaki adam, kendisini sıkıştırır diye, şöyle biraz ters bakıyor, gamzesi okları

bağrı yakıyor. Yâni böyle sanki gözünden oklar, mızraklar çıkıyor da, bizim arkadaşın bağrına saplanıyor gibi kızıyor.

Şimdi vaziyet ne olacak, ben göz ucuyla bakıyorum. Arkadaş diyor ki:

"—*Selâmün aleyküm!*"

Ötekisi hemen, yelkenler suya iniyor, "*Aleyküm selâm*" diyor. Ne diyecek?.. Selâm, selâmetlik meydana getirir. Kötülüğe iyilikle muamele edeceğiz. Sabredeceğiz. Allah'a yalvaracağız:

"—Yâ Rabbi, ben o kadar da, Eyyüb AS gibi sabırlı bir kul değilim, patlayabilirim, çatlayabilirim, dayanamam. Çok zorlu imtihanlara tâbi tutma yâ Rabbi!.." diyeceğiz ama, bir şey olursa da sabredeceğiz.

Allah güzel huyluları seviyor, çirkin huyluları sevmiyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Allah hepinizden razı olsun...

El-fâtihah...

14. 10. 1999 - Medine

17. RECEB AYININ FAZİLETLERİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü lillâhi rabbi'l-àlemîn. Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh.

Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Fekàle rasûlü'llàh SAS: (*Recebün şehrun azîmün, yudàifu'llàhu fîhi'l-hasenât... İlâ âhiri'l-hadis.*) *Emmâ ba'd:*

Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şerifini açıklamaya geçmeden önce, hepinizin Regàib Kandilinizi, bu gecenizi tebrik ederim. Allah bu gecenin rahmetlerinden, bereketlerinden, feyizlerinden, mânevî ikramlarından, hediyelerinden cümlenizi âzamî derecede istifade edenlerden, alanlardan, kazananlardan eylesin.

Bize Amerika'dan, Avustralya'dan, Türkiye'den, dünyanın muhtelif yerlerindeki sevgili, değerli dostlarımız ve kardeşlerimizden telefonla, e-mail ile, bilgisayarla tebrikler geldi. O arada da birisi de bazı sorular sormuş. O sorular benim aklımda... O soruların da cevabı olacak şekilde konuşmayı düşündüm, kararlaştırdım. İnşâallah bu band, ses kaydı çözüldüğü zaman, sözlerimin Arapça metinlerini de eklerim. İnşâallah görüntülü kasetler de dağıldığı zaman, sorular cevaplandırılmış olur.

Şimdi bugün, zaman olarak Receb ayına girmiş bulunuyoruz. Receb ayı, Arapların *Eşhuru hurum* dedikleri, yâni haram aylar dedikleri aylardandır. *Haram* demek, muhterem demek, hürmet edilmesi gerekli demek. Öyle çekişme, çatışma, kavga, gürültünün yapılmaması gereken muhterem ay demek. Haram aylardan bir tanesidir, kesin. Çünkü Kur'an-ı Kerim'de de geçiyor:

فَإِذَا انسَلَخَ الأَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدتُّمُوهُمْ

(التوبة:٥)

(*Feize'nsalâha'l-eşhüru'l-hurumu fa'ktülü'l-müşrikîne haysü vecedtümûhüm*) [Haram aylar çıkınca, müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün!] (Tevbe, 9/5) diye ayet-i kerimelerde de yer almış. Bu ayların muhteremliğini Kur'an-ı Kerim tescil etmiş. Garanti belgesi var, damgası var. Bu ay mübarek bir ay, kesin. Hiç şek ve şüphe yok! Ayetler, okuyabiliriz uzun uzun, tefsirlerden uzun uzun anlatabiliriz. Ama kısacası, kesin sonuç, mübarek bir aya girdik.

Peygamber SAS Efendimiz de bu ay girdiği zamandan itibaren, zâten güzeller güzeli olan ömrünü, hayatını, ibadetlerini daha ziyâdeleştirirdi. Kesin, bu da kesin…

Şimdi burada üç tane hadis-i şerif okuyacağız Peygamber Efendimiz'den rivayet edilmiş olan hadis-i şeriflerden. Ama daha başka kaynaklarda, daha başka hadis-i şerifler de var. Receb'in faziletlerine dair daha pek çok hadis-i şerifler var. Ben sadece üç tanesi okuyacağım.

İslâm'da bazı gecelerin hayırlı olduğunu, birinci rekâtta okuduğum Kadir Sûresi delâlet ediyor. Ve buyruluyor ki bu okuduğum sûrede:

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ (القدر:٣)

(*Leyletü'l-kadri hayrun min elfi şehr*) "Kadir gecesi bin aydan daha hayırlıdır." (Kadir, 97/3)

Demek ki, bazı geceler üstün oluyormuş. Tabii öyle, gayet tabii. Hiç kimse buna bir söz söyleyemez. Bazı insanlar bazı insanlardan daha üstün. Elbette, takvâsı nisbetinde ötekisinden daha üste çıkar. Üstünlerin üstünü de Peygamber-i Zîşânımız Makàm-ı Mahmûd'un sahibi Muhammed-i Mustafâ SAS

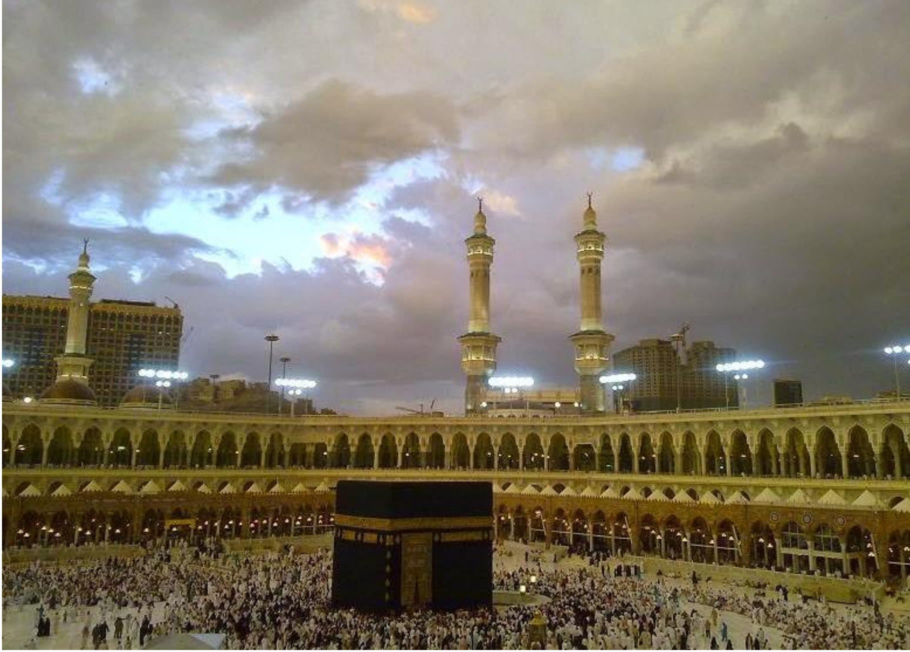
Efendimiz. Kesin, şek şüphe yok. Bazı insanlar çok üstün, bazı zamanlar çok üstün, bazı mekânlar da çok üstün…

Var mı Mekke'nin üstünlüğüne bir söz söyleyecek? En şerefli belde, mübarek belde. Mescidlerin bazısı da en üstün. Var mı Kâbe-i Müşerrefe'nin üstünlüğünü kabul etmeyecek bir birileri? En şerefli. Hatta bütün insanların kabul etmesi lâzım! Çünkü Hazret-i Adem'den beri yeryüzünün en eski, en mübarek mescidi.

إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ

(آل عمران:٩٦)

(*İnne evvele beytin vudıa li'n-nâsi le'llezî bi-bekkete mübâreken ve hüden li'l-àlemîn.*) [Şüphesiz, alemlere bereket ve hidayet kaynağı olarak insanlar için kurulan ilk ev (mâbed) Mekke'deki (Kâbe)'dir.] (Âl-i İmran: 96) Ayet-i kerimeyle sabit.

O halde bir ayın, bir gecenin üstünlüğüne böyle misaller olduğuna göre. Bir zamanın, bir mekânın, bir insanın üstünlüğüne Kur'an-ı Kerim'den kesin belgeler olduğuna göre birilerinin bu aylara, bu gecelere sataşması, dil uzatmasının bir kere mesnedi yok. Bazı geceler daha üstün oluyor. Var mı bir diyeceğin? Diyemezsin bir şey! İşte Kur'an-ı Kerim, işte Kadir Sûresi, işte Peygamber Efendimiz'in hayatında vurguladığı ve söylediği sözler, vurguladığı bilgiler.

Bu gecelerin ihyâsına gelince; bu gecelerin ibadetle şenlendirilmesine, değerlendirilmesine, yâni mü'minlerin bu gecede aşk ile, şevk ile, göz yaşlarıyla ibadet etmesine gelince: Bu da Peygamber SAS Efendimiz'in yaptığı bir şey...

Sonra bu üç ayların, Receb, Şa'ban ve Ramazan'ın mübarek aylar olduğunu, üçünün birden mübarek bir mevsim teşkil ettiğini, hadis-i şeriflerden yine biliyoruz, Cevdet kardeşimiz bu günde okunacak duaları yazdırdı bilgisayara, getirdi. Hemen şuradan bir tanesini görüntüleyelim! Ötekileri de ortasından kesip, yettiği kadar büyüklere dağıtın! Evlilere bu sefer de, bekârlara değil... Şekerler çocuklara, böyle sevaplı şeyler de büyüklere...

Ne buyurmuş Peygamber Efendimiz:[85]

اَللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ، وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ (طس. هب. حل. كر. والديلمي عن أنس)

(Allàhümme bârik lenâ fî recebe ve şa'bân, ve belliğnâ

---

[85] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.259, no:2346; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.189, no:3939; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.375, no:3815; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.269; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.290, no:6494; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXX, s.57; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.485, no:1985; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.161, no:309; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.138, no:18049; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.211, no:554; RE. 532/10; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXIII, s.24, no:35704, 36125.

ramadàn.) “Yâ Rabbi, Receb’i ve Şa’ban ayını bize hayırlı, bereketli birer ay eyle ve bizi gözümüzün nuru Ramazan’a da, sağlık afiyetle ulaştır!” diye dua etmiş. İşte böyle kesip kesip evlilere dağıtırsınız.

Gelelim Receb ayının faziletine, bir adım daha öne ilerleyerek, Receb’in ilk cuma gecesinin faziletine... Receb’in ilk cuma gecesi, yâni bu gece, yâni ertesi günü cuma olan gece demek, şu an... Bunun da adına melekler Regàib Gecesi demişler, çünkü Cenâb-ı Hakk’ın rağbet edilecek, imrenilecek, özenilecek, istenilecek çok mükâfatlarının kullara bol bol verildiği bir gece imiş.

Bunu nereden öğreniyoruz?.. Peygamber Efendimiz’in hadis-i şeriflerinden öğreniyoruz. Bunları Abdülkàdir-i Geylânî Efendimiz gibi herkesin maddî mânevî ilmini, irfânını tasdik ettiği, kendisine hürmet duyduğu zât-ı muhteremler eserlerine yazmışlar. Meselâ, Abdülkàdir-i Geylânî Hazretleri’nin *Günyetü’t-Tàlibîn* denilen, asıl adı da *el-Gunyetü li-Tàlibî Tarîkı’l-Hak* isminde olan kitabında, bunlarla ilgili bilgiler var. İmam Gazâlî’de bunlarla ilgili bilgiler var. Sonra bu hadis-i şerifler var.

Sonra, bu gecelere, bu mübarek gecelere itiraz eden insanlar ne yaptırmak istiyorlar? İbadet yapmak isteyen bir takım insanları durdurmak istiyorlar.

Senin aklın mı yok yâ!.. Yapacaksan bir zulmü durdur, yapacaksan müslümanlara yapılan bir haksızlığı durdur. Yâni müslüman geceleyin, mübarek cuma gecesinde ibadet edecek, ne gocunuyorsun? Yâni, sana ne zararı var ki, o mübarek gecelere dil uzatıp, aleyhinde konuşma yapıp engellemeye çalışıyorsun?

Şimdi bizim Gümüşhàneli Hocamız, hadis alimi. Geçtiğimiz asrın, 19. Yüzyıl’ın ve 20. Yüzyıl başının en tanınmış hadis alimlerinden biri ve tarih kitaplarına ismi geçmiş, yüzden fazla büyük alim talebe yetiştirmiş, halife yetiştirmiş Gümüşhâneli Hocamız, hadis kitabına almış. Hadis âlimi. Yâni, hadislerin hakkında kendisine soru sorulacak insan:

“—Efendim, ne dersiniz bu hadis-i şerife?” denilecek insan.

O mübarek, kitabına almış. Yâni takvâ ehli, ilim erbâbı herkesin hürmet ettiği bir zât-ı muhterem. Bu kitapta var da başka kitaplarda yok mu? Evet, başka kitaplarda da var. Kaynaklar gösterilmiş. Şimdi biz bu hadis-i şeriflerden bir tanesini okuyoruz. Yâni bu kitabına almakla, Gümüşhâneli Efendimiz Hazretleri, “Ben bu fikirdeyim. Ben uygun görüyorum!” demiş oluyor yâni.

a. Receb Ayında Oruç

Peygamber Efendimiz SAS buyurmuş ki:[86]

رَجَبُ شَهْرٌ عَظِيمٌ ، يُضَاعَفُ اللّٰهُ فِيهِ الْحَسَنَاتِ ؛ فَمَنْ صَامَ يَوْمًا مِنْ رَجَبَ فَكَأَنَّمَا صَامَ سَنَةً ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ سَبْعَةَ أَيَّامٍ غُلِّقَتْ عَنْهُ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ ثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ فُتِحَتْ لَهُ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ عَشْرَةَ أَيَّامٍ لَمْ يَسْأَلِ اللّٰهَ شَيْئًا إِلاَّ أَعْطَاهُ ، وَمَنْ صَامَ مِنْهُ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْمًا نَادٰى مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ : قَدْغُفِرَ لَكَ مَا مَضٰى فَاسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ ، وَمَنْ زَادَ زَادَهُ اللّٰهُ. وَفِي رَجَبَ حَمَلَ اللّٰهُ نُوحًا فِي السَّفِينَةِ فَصَامَ رَجَبَ ، وَ أَمَرَ مَنْ مَعَهُ أَنْ يَصُومُوا. فَجَرَتْ بِهِمُ السَّفِينَةِ سِتَّةَ أَشْهُرٍ آخِرُ ذٰلِكَ يَوْمُ عَاشُورَاءِ أُهْبِطَ عَلَى الْجُودِيِّ فَصَامَ

[86] Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.VI, s.69, no:5538; Saîd ibn-i Râşid RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.12, s.558, no:35168; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XIII, s.110, no:12683.

نُوحٍ وَمَنْ مَعَهُ وَالْوُحُوشِ شُكْرًا لِلّهِ عَزَّ وَجَلَّ. وَفِي يَوْمِ عَاشُورَاءِ فَلَقَ اللّهُ الْبَحْرَ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ ، وَفِي يَوْمِ عَاشُورَاءِ تَابَ اللّهُ عَلٰى آدَمَ ، وَعَلٰى مَدِينَةِ يُونُسَ ، وَفِيهِ وُلِدَ إِبْرَاهِيمُ (طب. عن سعيد بن أبي راشد)

RE. 288/13 (*Recebü şehrun azîmun*) Receb ya gayr-i munsariftir, Arapça'da özel bir kelimedir. Ya da munsariftir. Munsarif olduğuna göre (*recebün*) diye okunur. Gayr-i munsarif olduğuna göre (*recebü*) diye okunur. Arapçanın özelliği.

(*Recebü şehrun azîmun*) "Receb muazzam bir aydır." Ne bakımdan muazzam bir aydır? İçindeki sevapların, mükâfatların çokluğu bakımından. Ne var Receb ayında?.. İki tane mühim olay hatırlıyoruz, Peygamber Efendimiz'in mübarek, husûsî, mânevî, peygamberâne hayatında:

1. Regàib Gecesi.
2. Mi'rac Gecesi.

27 Receb'te, 26'yı 27'e bağlayan gecede Cenâb-ı Hak Peygamber Efendimiz'e Mi'rac'ı nasib etmiş. Mübarek bir ay olduğundan, ona ikramı bu ayda ihsan eylemiş.

(*Şehrun azîmun*) "Muazzam bir aydır, kıymetli bir aydır. Hürmetli, kıymetli, izzetli bir aydır. (*Yudàifu'llàhu fîhi'l-hasenât*) Allah bu ayda yapılan ibadetleri, iyilikleri kat kat fazla mükâfatlandırır."

"—Böyle bir şey var mıdır?.."

Evet, böyle şey vardır. Allah-u Teàlâ Hazretleri Ramazan'da da yapılan ibadetleri, başka aylarda yapılmış olacağı takdirde alacağı sevaptan, kat kat fazla olarak mükâfatlandırıyor. Onun için, meselâ bir insan zekâtını sâir ayların birisinde verse, tabii zekât vermenin mükâfatı, sevabı var, kazanacak. Ramazan'da verdiği zaman, kat kat fazla alır.

Demek ki Cenâb-ı Hak, bazı zamanlarda ibadeti teşvik ediyor

ve o zamanda yapılan ibadetlere mükâfâtı fazla veriyor. Yılın bazı aylarında fazla olduğu gibi, haftanın bazı günlerinde de fazla. Meselâ, cuma gecesini fazileti kesin... Hiç kimse itiraz edemez. Radikali bilmem nesi, akıllısı fikirlisi, şusu busu hiç kimse itiraz edemez; cuma mübarek bir gecedir.

Günün bazı saatleri mübarektir. Meselâ, seher vakitlerinin mübarekliği kesin. Güneş doğduktan sonraki zaman mübarektir, kesin. Güneşin batmasına yakın zaman mübarektir, kesin. Çok deliller var bu hususta...

Allah-u Teàlâ Hazretleri Receb'de yapılan hayırları kat kat mükâfatlandırıyor. Kardeşimiz iftar yemeği verdi. Eğer bir gün önce verseydi de Allah bir sevap verecekti. Ama bugün verdiği için, kat kat fazla mükâfat alacak Allah'tan. Çünkü, (*yudàifu'llàhu fîhi'l-hasenât*) Receb ayında Allah mükâfatları kat kat fazla olarak mükâfatlandırıyor.

Peygamber Efendimiz Ramazan'dan sonra, en çok Receb ayında oruç tutardı. Sevap çok diye. Yanî, orucun mükâfatını daha çok alması için, Receb ayında daha çok oruç tutardı. Burada da buyruluyor ki:

(*Femen sàme yevmen min recebin fekeennemâ sàme seneten*) "Kim Receb'de bir gün oruç tutarsa, sanki bir sene oruç tutmuş gibi sevap alır.

(*Ve men sàme minhü seb'ate eyyâmin*) Kim yedi gün oruç tutarsa Receb ayında, (*gulligat anhu ebvâbü cehennem*) ona cehennemin kapıları kapanır." Yedi cehennem var ya, yedi cehennemin kapıları kapanır.

(*Ve men sàme minhü semâniyete eyyâmin*) "Sekiz gün oruç tutarsa (*fütihat lehû semâniyete ebvâbi'l-cenneh*) sekiz cennetin sekiz kapısı ona açılır; 'Buyur gel, gir!' gibilerden.

(*Ve men sàme minhu aşerete eyyâmin*) On gün oruç tutarsa (*Lem yes'elillâhe şey'en illâ a'tàhu*) Allah'tan ne isterse, Allah istediğini ona verir. Ne isterse!.. Allah'tan bir şey istedi mi?.. İstedi. İstediyse Allah onun istediğini verir." diye müjdeliyor bu hadis-i şerif.

(*Ve men sàme minhu hamsete aşere yevmen*) "Kim on beş gün oruç tutarsa, (*nâdâ münâdin mine's-semâ'*) gökten bir melek buna seslenir: (*Kad gufire leke mâ madà*) 'Geçmiş günahların affoldu, (*fe'ste'nife'l-amel*) haydi işe yeniden başla! Defterin tertemiz, günahların silindi, haydi mübarek olsun, tertemiz bir defterle hayata yeni başlamış gibi yeniden başla!' (*Ve men zâde zâda'llàh*) Kim daha arttırırsa, Allah da onun mükâfatını artırır."

(*Ve fî recebe hamela'llàhu nûhan fi's-sefîneh*) Bu Receb ayının mazide de, insanlık tarihinin önemli çağlarında da hayırlı vesile olduğunu bildiriyor Peygamber Efendimiz. "Nuh AS'ı gemiye Receb ayında bindirmiş Allah…" Yâni gemiye bindirdi, tufandan kurtardı demek. Müşriklerin, kâfirlerin zulmünden kurtardı, tufanda boğulmaktan kurtardı, Receb ayında...

(*Fesàme recebe ve emera men meahû en yesùmû*) "Onun üzerine Nuh AS gemiye girince Receb'de, Receb'i kendisi oruçlu geçirdi ve yanındakilere de oruç tutmayı emretti." Nuh AS, ulu peygamber. Çok yaş yaşamış olan, aksakallı, mübarek dedemiz. Hepimizin dedesi Nuh AS, torunları da unutmasın!

(*Feceret bihimü's-sefînetü sittete eşhurin*) "Altı ay gemi onları taşıdı. Tufanın suyu üzerinde altı ay taşıdı. (*Âhiru zâlike yevmu àşûrâ'*) En sonu da bu altı ayın Aşûre günüdür. Yâni Muharrem'in 10'u. O zaman artık karaya oturmuş gemi, sular çekilmiş. Gemideki bütün yiyecekleri toplamışlar, bir yemek yapmışlar. Aşûre de onun için mübarek, tatlı ama içinde her şey var. Fasülye bile var, nohut bile var. Her şey var.

(*Ühbite ale'l-cûdiyyi*) "Cûdî Dağı'nın üzerine konduruldu Nuh AS'ın gemisi. (*Fesàme nûhun ve men meahû ve'l-vahşu şükren li'llâh*) Nuh AS ve yanındakiler ve gemiye aldığı hayvânât-ı vahşiyye, hepsi Allah'a şükrolsun diye, 'Çok şükür tufan bitti, ayağımız yere değdi, kurtulduk.' diye oruç tuttular. (*Şükren li'llâhi azze ve celle*) Aziz ve Celil olan Allah'a şükür bâbında..."

Bu Aşure gününün, yâni Muharrem'in 10. günün de tarihte güzel anıları var: (*Ve fî yevmi âşûrâe felaka'llàhü'l-bahre li-benî isrâîl*) "Bu Aşûre gününde, İsrâiloğulları geçsinler diye Allah

denizi ikiye ayırdı, yol yol ayırdı. İsrâiloğulları geçtiler, Firavun'un orduları geldiği zaman boğuldular." Meşhur bu olay, kesin.

(*Ve fî yevmi âşûrâe tâba'llàhu alâ âdem*) "Ve yine Aşûre gününde, Allah Adem AS dedemizin tevbesini kabul etmiş. (*Ve alâ medîneti yûnus*) Yunus AS'ın şehrine lütfeylemiş. (*Ve fîhi vülide ibrâhîm*) Ve İbrâhim AS da, Aşûre gününde doğmuş."

Böyle özellikleri olan gün Aşûre günü de, ama sözün başında Receb ayının mübarekliğini Peygamber Efendimiz'in hadisinden öğrendik.

b. Orucu Takvâ İle Tutmak

İkinci hadis-i şerife geçiyoruz. Ebû Saîd el-Hudrî RA'ın rivayet eylediğine göre:[87]

---

[87] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.275, no;3277; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

رَجَبُ مِنْ شُهُورِ الْحَرَامُ ، وأَيَّامُهُ مَكْتُوبَةٌ عَلٰى أَبْوَابِ السَّمَاءِ السَّادِسَةِ ، فَإِذَا صَامَ الرَّجُلِ مِنْهُ يَومًا وَجَدَّدَ صَومَهُ بِتقْوَى اللهِ ، نَطَقَ الْبَابُ وَنَطَقَ الْيَومْ قَالاَ : يَا رَبِّ اغْفِرْ لَهُ ؛ وَإِذَا لَمْ يَتِمَّ صَومَهُ بِتَقْوَى اللهِ ، لَمْ يَستَغْفِرَا ، وَقِيلَ: خَدَعَتْكَ نَفسُكَ

(ابو محمد الحسن في فضائل رجب عن ابي سعيد)

RE. 289/1 (*Recebü min şuhûri'l-haram ve eyyâmü mektûbetün alâ ebvâbi's-semâi's-sâdise*) "Receb haram aylardandır." Yâni *eşhuru hurum* dediğimiz, dört haram aydan biridir. Bu haram aylar hangileridir: Şevval, Zilkàde, Zilhicce, bir de Receb... Dört haram ay vardır. O haram aylarda, muhterem aylardan, savaşma, kan dökme, kavga gürültü yapılmasın, olmasın diye emredilmiş aylardandır.

(*Ve eyyâmühû mektûbetün alâ ebvâbi's-semâi's-sâdiseh*) "Ve bu ayın günleri altıncı semânın kapılarına yazılıdır. (*Feizâ sâme'r-racülü minhu yevmen*) Bu ayda, Receb ayında bir adam —yâni insan, kadın da olsa, erkek de olsa aynı ama kişi diye, adam diye geçiyor— bir gün oruç tutarsa, (*ve ceddede savmehû*) ve orucunu da pırıl pırıl, yepyeni, zedelemeden, taptaze tutarsa..."

Yâni oruçlu insan ne yapacak? Hem yemeği yemeyecek, içmeyecek, hem de diliyle kötü söz söylemeyecek, gözüyle harama bakmayacak, kulağıyla haramı dinlemeyecek. Öyle yapmazsa, gıybet, dedikodu filân yaparsa meselâ sevabı kaçar orucun. (*Ceddede savmehû*) Orucunu da pırıl pırıl, cedid, tertemiz tutarsa, zedelettirmezse, çizmezse, zedelettirmezse, (*bi-takva'llàhi*)

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.311; no:35165; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.111, no:12684.

Allah'tan korkarak, Allah'ın gazabından korkarak, Allah'ın sevgisini kaybetmeyeyim diye endişe ederek, düşüne düşüne orucunu öyle tamamlarsa o zaman (*nataka'l-bâbü*) kapı konuşur, (*ve nataka el-yevmü*) o gün konuşur, (*kàlâ*) derler ki: (*Yâ rabbi iğfirlehû*) 'Yâ Rabbi, bugün oruç tutan şu kulu mağfiret eyle!' derler."

(*Ve izâ lem yütimme savmehû bi-takva'llàh*) "Allah korkusuyla, takvâ ile orucunu tutmaz da zedelettirirse, bozuk tutarsa orucunu; (*lem yestağfirâ*) bunlar Allah'a onun için mağfiret dilemezler; kapı ve o gün dilemezler. (*Ve kìlâ*) Oruç tutan iyi tutamazsa ona denilir ki: (*Hadeatke nefsüke*) 'Nefsin seni gene aldattı!' denilir."

Evet, aziz ve muhterem kardeşlerim! İnsanları mahveden başkası değil. En çok insana zarar kendi nefsinden geliyor. Onun için nefsini terbiye eden kurtulur, felâh bulur. Terbiye etmeyip de nefsinin hevâsına uyan, şehevâtına kapılan sevapları kaçırır.

Şimdi burada bir şeyi düşünebilir kardeşlerimiz:

"—Allah Allah! Gün konuşmuş, kapı konuşmuş. Yâni oruç tuttuğu gün konuşmuş, altıncı semâdaki semânın kapısı konuşmuş. Bu nasıl olur?"

Cenâb-ı Hak Kur'an-ı Kerim'de kesin olarak sizin de bildiğiniz bir ayette bizim konuştuğunu bilmediğimiz bazı şeylerin konuşacağını bize bildiriyor, Yâsin Sûresi'nde ne buyruluyor:

وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ (يس:٦٥)

(*Ve tükellimünâ eydîhim*) "Elleri şehâdet edecek, konuşacak. (*Ve teşhedü ercülühüm bimâ kânu yeksibûn.*) Ayakları işlediklerine şahitlik edecek." (Yâsin, 36/65)

"—Yâ Rabbi bu inkâr ediyor ama, bu herif, bu ellerle, yâni bizimle o hırsızlığı yaptı." diye şehadet edecek meselâ.

Hırsızlık yapmışsa adam, istediği kadar inkâr etsin; Allah eli konuşturacak, ayağı konuşturacak... Hatta bir yerde bir günah

işlenmişse, duvarları konuşturacak. Duvarlar şahitlik edecek, zemin şahitlik edecek. Ağacın altında bir günah işlenmişse, ağaç konuşacak, taş konuşacak. Yâni Cenâb-ı Hak her şeyi konuşturmaya kàdirdir. Nitekim günahkâr kul diyecek ki âzâlarına:

لِمَ شَهِدتُّمْ عَلَيْنَا ، قَالُوا أَنطَقَنَا اللَّهُ الَّذِي أَنطَقَ كُلَّ شَيْءٍ

(فصلت:٢١)

(*Lime şehidtüm aleynâ*) "Yâ olur mu şimdi sizin bu yaptığınız! Niye aleyhimize şahitlik ettiniz?" diyecek. (*Kàlû*) Onlar diyecek ki: (*Entakana'llàhü'llezî entaka külle şey'in*) "Her şeyi konuşturmaya kàdir olan Allah konuşturdu, ne yapalım?" (Fussilet, 41/21)

Şimdi Re'fet bir ayar yapmış bizim bilgisayara, balıklar oradan gidiyor, köpek balıkları buradan geçiyor vs. Guluk guluk guluk, su sesleri geliyor, sular dökülüyor. Ben bugün şaka yaptım Re'fet'e:

"—Yâ, dedim, bu bilgisayarın içini su doldurmuşsun, bu aletler zarar görmez mi, balık doldurmuşsun!" .

Oynuyorlar, şey yapıyorlar. Yâni insanoğlu böyle şeyler yapabiliyor. Yâni nihayet bir alet ama, insanın hayret edeceği şeyleri gösteriyor yâni. Yeri göğü yaratan Allah-u Teàlâ Hazretleri yâni ayağa "Konuş!" deyince, ele "Konuş!" deyince, "Konuşmam" mı diyecek? Her şeyi konuşturmaya kàdir olan Allah konuşturuyor.

Zâten Kur'an-ı Kerim'de bir ayet-i kerime var, pek çok ayet-i kerimelerde de mânâ tekrar tekrar bildiriliyor:

وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لاَ تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ

(الاسراء:٤٤)

(*Ve in min şe'in illâ yüsebbihu bi-hamdihî ve lâkin lâ tefkahûne*

tesbîhahüm) “Onu hamd ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur. Ne var ki siz, onların tesbihini anlamazsınız.” (İsra, 17/44) buyruluyor.

Demek ki bizim alışkanlığımızdan söylediğimiz bir şey var, diyoruz ki insan konuşur da taş konuşmaz. İnsan da konuşur da ağaç konuşmaz. Çünkü konuştuğunu görmemişiz. Pekiyi onun da bir ses çıkardığını duysak. Meselâ Avustralya’da küçük bir bitki var, çayırda, çimende otların arasında... Biz böyle dokunduk mu ortasına, bacakları kapanıyor. Çekiyoruz, tekrar açılıyor. Şuuru var. Dur bakalım bir deney yaptık, karıncayı getirdik üstüne attık. Ne yapacak karıncaya? Ona bir şey yapmadı. Bak, karıncayla beni ayırıyor. Ben dürttüğüm zaman kapanıyor. Karıncaya bir şey yapmıyor. O bizden diyor, bu yabancı diyor. Bu Türkiye’den gelmiş diye bize kapanıyor.

Hani biz etrafımızdaki varlıkları şimdiye kadarki alışkanlıklarımızla tanıyoruz. Alışkanlığın dışında veya algılayamadığımız şeyleri kavrayamıyoruz. Onun için Allah bu elleri konuşturacak. Bu kulaklar, bu diller, bu ağızlar konuşacak. Bu dağlar, bu taşlar, bu tepeler, bu hacca gidenlere bu Hacerü’l-Esved şahitlik edecek:

“—Evet yâ Rabbi, geldi, bana elini sürdü, istilâm eyledi, ‘*Bi’smi’llàhi allàhu ekber!*’ dedi, şap diye öptü, yüzünü gözünü sürdü...” bunları söyleyecek Hacerü’l-Esved…

Nasıl söyler? Allah söylettirirse söyler. Bizim bilgisayar öyle o kadar hünerler yapıyor da, garipsemiyorsunuz. İnsaf... Eski zaman insanları inkâr etseydi neyse, ama siz bâri inkâr etmeyin. Görüyorsunuz ki neler olabiliyor.

İkinci hadis-i şerif de bu. Bundan ne anladık? Birinciden ne anladık?.. Bir kere yapılan bütün sevapların kat kat mükâfatlandırıldığını anladık artık bu ayda. Yeni bir devreye girmişiz. Yâ yok mu otellerde bile *season*, *the out of season* yok mu? Yâni bir zaman fiyatlar şöyle, bir zaman fiyatlar düşük, bir zaman zamlı. Öyle olmuyor mu? Cenâb-ı Hak işte bu sefer, bu ay

girer girmez, ibadet mevsimi girdi diye ibadetlerin sevabını fazla verir. Var mı bir diyeceğiniz?..

"—Var..."

Ne diyeceksiniz?.. "El-hamdü lillâh, çok şükür yâ Rabbi!" diyeceksiniz. Başka bir şey denmez. Öbür tarafta da bazıları çırpınıyor, tepiniyor: "Yok efendim bunlar…" diye, aleyhinde konuşuyor. Yâhu ayet var, hadis var. İnsaf kardeşim!

c. Receb Allah'ın Ayıdır

Üçüncü hadis-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[88]

---

[88] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.275, no:3276*; İbn-i Asâkir, Mu'cem,* c.I, s.114, no:210; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.374, no:3813; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.556, no:35164; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.341, no:1358; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.109, no:12682.

رَجَبُ شَهْرُ اللهِ ، وَشَعْبَانُ شَهْرِي ، ورَمَضَانُ شَهْرُ أُمَّتِي (الديلمي عن أنس ؛ أبو الفتح في أماليه عن الحسن مرسلاً)

RE. 289/2 (*Recebü şehru'llàh*) "Receb Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin ayıdır. (*Ve şa'bânü şehrî*) Şa'ban ayı benim ayımdır. (*Ve ramadànu şehru ümmetî*) Ramazan da ümmetimin ayıdır."

Allah Allah! Savulun, Ramazan bizim ayımızmış. Uyuyorduk, öğrendik. Ramazan bizim ayımızmış. Ne demek? Ben ne anladım bu işten?.. Yâni geçtiğimiz Ramazan'ları şöyle bir düşün bakalım. Ne anladın sen? Ramazan senin ayınmış. Ne demek?..

Yâni Ramazan senin istifâde edeceğin aydır. Gözünü aç, istifade et demek. yoksa Allah'ın ayları, manevî bir varlık. Ay deyince tutulmaz, çarşıdan alınmaz, torbaya konulmaz, tartılmaz kilo ile, "Ramazan kaç kilo gelir?" diye ölçemezsin, metreyle ölçemezsin "Boyu ne kadardır, eni ne kadardır" diye. Manevî bir şey, Ramazan. Ramazan bizim ayımız. Ne demek? Gözünü aç, Ramazan'da Allah sana eğer güzel çalışırsan çok mükâfat verecek demek, anlaşılması bu kadar kolay...

Geriye gidelim. (*Şa'bânu şehrî*) "Şaban da benim ayımdır." diyor Peygamber Efendimiz. Demek ki, Şaban ayında da Peygamber SAS Efendimiz'e Cenâb-ı Hakk'ın demek ki nice nice özel ikramları oluyor.

Ve Receb de *şehru'llah*, Receb de Allah'ın ayı. Bütün aylar, yıllar, günler, saniyeler, saatlar, yerler, gökler, varlıklar, ağaçlar, kuşlar, insanlar... her şey Allah'ın. Ne demek Receb Allah'ın aydır? Allah'ın kullarını çok afv ü mağfiret eylediği, rahmetinin cûşa geldiği ay demek…

El-hamdü lillâh, bizi bu güzel aya eriştiren; sağlıkla, afiyetle, müslüman olarak, şuurlu olarak yetiştiren Allah'a hamd olsun! Dışarıda bir sürü insan var. Müslüman olup, gàfil olup da meyhanede vs.de oturup da şu anda kadeh tokuşturanlar var.

Bilmiyor. Allah hidayet versin.

Cenâb-ı Hak bize nasib etmiş, toplamış ibadethanede mü'min olarak. Bir mescidde, mescid olarak ayarlanmış, tutulmuş bir yerde Cenâb-ı Hak toplamış. Bir de bize bu Receb'in faziletini duyurdu şimdi. Vesileleri, bahaneleri bir tarafa bırakın, sebepleri bırakın da müsebbibü'l-esbâbı düşünün! Cenâb-ı Hak işte duyuruyor.

Sonra biz burada sayfayı açtık okuyorduk, okuyorduk, okuyorduk... Bu akşamki hadisler, tabii her akşam sen biliyorsun vaziyeti, bu akşamki hadis-i şerifler Receb'e geldi. Bu tesâdüf mü?.. Yâni ben arayıp da Receb'le ilgili hadisleri bulmuş değilim. Ama bu akşam sıra o hadis-i şeriflere geldi.

Yâni, Cenâb-ı Hak çok lütuflar yapıyor bize de, bin bir türlü, bin bir şekilde lütuf, lütuf, lütuf, ikaz, ikaz, ikaz, hatırlatma, hatırlatma, hatırlatma, uyarı, uyarı, uyarı, şefkat, şefkat, şefkat... Bizlerin bir türlü çıramız tutuşmuyor. Bir türlü aklımız başımıza gelmiyor. Bir türlü uyanmıyoruz. Yoksa nice nice vesilelerle

lütfediyor Cenâb-ı Hak.

Adamın birisi el açmış, Karadenizli, onun telâffuzunu ben tam bilemeyeceğim ama:

“—Madem ki yâ Rabbi vireceksun, niçin yalvartıyorsun dâ...” filân diye böyle şeyler söylüyormuş kendi üslûbu ile filân.

Bir tanesi oradan sataşmış:

“—Yâhu vereceğini nereden biliyorsun?”

“—Sus cahil, o vermeyecek olsaydı dua ettirmezdi.” demiş. “Bana duayı nasib etti, duayı yapmayı nasib ettiğine göre, verecek ki yaptırıyor. Yoksa sevmediği insanın, duayı aklına getirtmiyor. Sevmediği insana dua ettirtmez.” demiş.

Doğru. Karadenizli ârif yâni. Ama ben telâffuzu güzel yakıştıramadım, daha güzel yapacak bir Karadenizli varsa içinizde fasih bir şekilde burada Karadenizce söylesin.

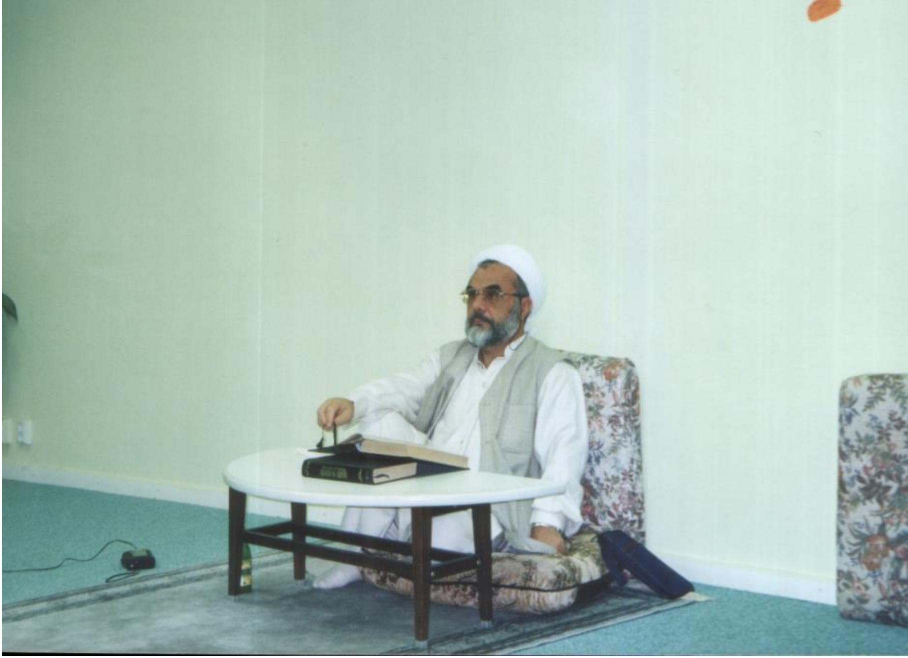
Evet, Allah hepinizden râzı olsun...

d. Regàib Gecesinin İhyâsı

Mübarek gecelerden birisi bu Regàib gecesi. Sabaha kadar güzel vakit. Eski büyüklerimiz, evliyâullah, mübarek insanlar, sabahlara kadar uyumaz, namaz kılarlarmış. İbadet ederlermiş. Tesbih çekerlermiş. Münâcatta, niyazda bulunurlarmış. Gecelerini değerlendirirlermiş.

Tabii sabaha kadar uyumamak kolay değil. Bir de bizim şimdi, hepimizin kendine göre mazeretleri var: Çocuklar “Okula gideceğim!” der; iş güç sahipleri “Sabahleyin dükkânı açmam lâzım!” der. Yâni böyle sabaha kadar ibadet yapabilecek durumda olanlar az. Belki de yok içimizde. Ama Peygamber Efendimiz SAS’in buyurduğu bir iki müjdeyi size nakletmek istiyorum:

“—Kim yatarken abdest alır, taze abdest alır, ondan sonra gelir iki rekât, dört rekât namaz kılarsa, abdestli olarak uyursa, bütün gecesini ibadet etmiş gibi sevap alır. Melekler ona dua eder, etrafına toplanırlar, yığılırlar: ‘Yâ Rabbi senin bu kulun temiz yattı, uyudu, sen de bunu afv ü mağfiret eyle!’ derler.” diye hadisler var.

Eve gidip yatacağınız zaman taze abdest alın, iki rekât, dört rekât namaz kılın, ondan sonra öyle yatın, bu sevabı kazanın. Bu bir.

Peygamber Efendimiz'in müjdelediği bir başka husus daha var:

"—Kim sabah namazını ve yatsı namazını camide cemaatle kılarsa, bütün gecesini, gündüzünü ihyâ etmiş gibi olur."

Bu hadis-i şeriflere göre. Onun için, yatsıyı beraber kıldık, hatta akşamla yatsıyı bazı arkadaşlarımız birbirine eklediler. Güzel, o da çok sevap amma sabahleyin de ya evinizin yakınındaki camilere gidin, ya da bizim sabah kıldığımız camimize, cuma namazı kıldığımız camimizdeyiz biz. Sabah oraya gelin, sabah namazını da camide kılın; o müjdeyi alın!

Bu gece ibadet olarak neler yapılabilir? Namaz kılınır, Kur'an-ı Kerim okunur, tesbih çekilir.

"Estağfiru'llàh" denilir.

"Lâ ilâhe illa'llàh" denilir.

Salât ü selâm çekilir Peygamber Efendimiz'e…

Lâfza-i Celâl çekilir.

"Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh..."

"Hasbüna'llàhu ve ni'me'l-vekîl..."

"Sübhàna'llàhi, ve'l-hamdü li'llâhi, ve lâ ilàhe illa'llàhu, va'llàhu ekber..."

"Sübhàna'llàhi ve bi-hamdihî, subhàna'llàhi'l-azîm, ve bi-hamdihî estağfiru'llàh..."

Bunun gibi mübarek sözleri yüzer defa tekrar etmeli! Sevaplarının çok olduğuna dair hadis-i şerifler vardır.

Sonra tesbih çekersiniz. Dua etmek de ibadettir. Elinizi açıp çok çok dua edin. Hem kendinize, yakınlarınıza, anne babanıza, akrabanıza, geçmişlerinize; hem arkadaşlarınıza, dostlarınıza; hem de daha genel olarak ümmet-i Muhammed'e, her yerdeki sıkıntı içinde olan mü'min kardeşlerimizin sıkıntıları geçsin, onlar da huzur ve rahatlık içinde yaşasınlar, onların da gönülleri hoş olsun, onların da dünyası ve ahiretleri mamur olsun diye dualar edersiniz. Dua da ibadettir.

Sevaplı namazlardan birisi de tesbih namazıdır. Tesbih namazını ilmihal kitaplarından okuyup, kılabilirsiniz.

Bin defa *Kul huva'llàhu ehad*'ı besmelesiyle okuyan kimse çok büyük mükâfata erer. Bu konuda Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[89]

مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ أَلْفَ مَرَّةٍ ، فَقَدْ اشْتَرَى نَفْسَهُ مِنَ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ (ابراهيم بن حمير ، والرافعي عن حذيفة)

RE. 438/11 (*Men karaa kul huva'llàhu ehadün elfe merreh*) "Bir insan bin tane *Kul huva'llàhu ehad* sûresini okursa; (*fekadi'şterâ nefsehû mina'llàhi azze ve celle*) pek Aziz ve Celil

[89] *Kenzü'l-Ummal*, c.I, s.586, no:2664.

olan, izzet, celâl ve azamet sahibi olan Allah-u Teàlâ Hazretleri'nden nefsini satın almış olur."

Bu gece bin '*Kul huva'llàh...*' okumaya gayret ederseniz herhalde o büyük sevabı alırsınız. Onu da tavsiye ederim, hatırıma gelen şeylerden birisi de budur.

Bir de bugün oruç tutanlar yarın da oruç tutarsa, sırf cuma günü oruç tutulmaz ama böyle oruç tutarsa, yarın oruç tutmayı da tavsiye ederiz. Onun da sevabı vardır.

"Bir kimse çarşamba, perşembe, cuma gününü oruçla geçirir, oruç tutar; cuma günü de fukaraya malından az veya çok sadaka verirse; annesinden doğduğu gündeki kadar günahsız, tertemiz, bir bebek kadar masum ve temiz olur." diye hadis-i şerifte bildiriliyor. Yarın da oruç tutmanızı o bakımdan tavsiye edebiliriz. Zaten kandil gecelerinin gündüzlerinde oruçlu olmayı da tavsiye etmiştir büyüklerimiz.

Birbirinizi duadan unutmayın, beni de duadan unutmayın! Allah hepinizden razı olsun...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!

El-fâtihah!..

28. 09. 2000 - İSVEÇ